

Ahwai: Bible for 1 Corinthians, 1 John, 1 Peter, 1 Thessalonians, 1 Timothy, 2
Corinthians, 2 John, 2 Peter, 2 Thessalonians, 2 Timothy, 3 John, Acts, Colossians,
Ephesians, Galatians, Hebrews, James, John, Jude, Luke, Mark, Matthew,
Philemon, Philippians, Revelation, Romans, Titus
Formatted for Translators

©2022 Wycliffe Associates

Released under a Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License.

Bible Text: The English Unlocked Literal Bible (ULB)

©2017 Wycliffe Associates

Available at <https://bibleineverylanguage.org/translations>

The English Unlocked Literal Bible is based on the unfoldingWord® Literal Text, CC BY-SA 4.0. The original work of the unfoldingWord® Literal Text is available at <https://unfoldingword.bible/ult/>.

The ULB is licensed under the Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License.

Notes: English ULB Translation Notes

©2017 Wycliffe Associates

Available at <https://bibleineverylanguage.org/translations>

The English ULB Translation Notes is based on the unfoldingWord translationNotes, under CC BY-SA 4.0. The original unfoldingWord work is available at <https://unfoldingword.bible/utn>.

The ULB Notes is licensed under the Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License.

To view a copy of the CC BY-SA 4.0 license visit <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>

Below is a human-readable summary of (and not a substitute for) the license.

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format. Adapt — remix, transform, and build upon the material for any purpose, even commercially.

The licensor cannot revoke these freedoms as long as you follow the license terms.

Under the following conditions:

Attribution — You must attribute the work as follows: "Original work available at <https://BibleInEveryLanguage.org>."

Attribution statements in derivative works should not in any way suggest that we endorse you or your use of this work.

ShareAlike — If you remix, transform, or build upon the material, you must distribute your contributions under the same license as the original. No additional restrictions — You may not apply legal terms or technological measures that legally restrict others from doing anything the license permits.

Notices:

You do not have to comply with the license for elements of the material in the public domain or where your use is permitted by an applicable exception or limitation.

No warranties are given. The license may not give you all of the permissions necessary for your intended use. For example, other rights such as publicity, privacy, or moral rights may limit how you use the material.

Matthew

Chapter 1

¹ Nfem suubi amogmar Yesu kristi, sai a Dauda, sai Ibrahim. ² Ibrahim nazung anwo nhi Ishaku, aa Ishaku awo Yakub, aa Yabuk awo nhi Yahuda nama nhwinyai. ³ Yahuda na anwo nhi perez aa zerah bapam nyaa Tamar amasipa, perez awo nhi Hezron, aa Heron awo nhi e Ram. ⁴ Ram yēna anwo nhi Aminadab, aa Aminadab awo nhi Nashon aa Nahshom awo nhi salmon. ⁵ Salmon anwo nhi e Booz a maari e Rahab, Booz nhi Obadiya amaari e Ruth, Obadiya nhi Jesse ⁶ Jessena nwo nhi a Dauda zum nyaa anwo Tim, Dauda nhi a Solomon azum nyaan nyana Yuriya mardung. ⁷ Solomon anwo nhi Rehoboam, aa Rehoboam awo Abijah awo nhi Asa. ⁸ Asa nazung anwo nhi jehoshaphat, aa Jehoshapha awo nhi Joram, aa Ahaz awo nhikēēr uziah. ⁹ Uziah nazzy anwo nhi Jotham, aa Jotham, awo nhi Ahaz, aa Ahaz awo nhi Hezekiah. ¹⁰ Hezekiah na anwo nhi Manasseh, aa manasseh awo nhi Amon, aa Amon awo nhi Josiah. ¹¹ Josiah na awo Nhikeer a Jechoniah nama Nhwinyai na mantug awuraki agaayi na Babila. ¹² Wosang ba wurak a ga nā Babila, Jechoniah Yena anwo nhi sheahiel, aa sheahiel awo nhikeer Zerubbabel. ¹³ Zerubbabel anwo nhi Abiud, aa Abiud awo nhi Eliakim, aa Eliakim awo nhi Azor. ¹⁴ Azor nazung anwo nhi zadok. aa zadok awo nhi Achim, aa Achim awo nhi Eliud. ¹⁵ Eliud nazung anwo nhi Eleazar, aa Eleazar awo nhi mathan, aa mathan awo nhi Yakubu. ¹⁶ Yakubu na nazung anwo nhi Yusuf arom a maryamu, azum nyaa amar Yesu, azum nyaa ba yiih e kristi. ¹⁷ Agborem nyaa antur ale ni Ibrahim atam na Dauda anwo agbo sok-nanaas, aa tur ale Dauda tam na wurak ega na Babila awo agbo sok-nanaas, aa tur ale wurak ega na Babila tam nu mara kristi agbo sok-nanaas. ¹⁸ Esin amaari Yesu kristi anlibak kikem wasang Yusufuna a bini nyai ata kwannung, ku teh sang ba too dang akwesiya nareng, Izuba Lom emerdung nyaa bnazung awo ni lai. ¹⁹ Yusufu, arom amung anwo aner anhoora, aledung agbo e ki tena nang mansha nidum, akir selhum nyāā ta talakung luler. ²⁰ Nyaa agwii ke fag anken agborem, Izuba lom itambung naari, ē sangung ē, "Yusufu sai a Dauda, tena faar apog ku talak akwan a maryamu, amin aham nyaa awo nilaimung awo Izubalom. ²¹ A ta mar anhwini, kani koudung ares e Yesu, ayeena ta e fonak ba ner amung nu yoomi mpa. ²² Amin aham anwo kikema ko sarak a feri arem nyaa Nhingbag an feri nwe na suubi gwen e, ²³ "Raam alab anzek ata ba lai, ke mar anhwini, ka ba koudung ares ē Emmanuel" Yeena ree, Ulom nuka wo nanyeer." ²⁴ Nyaa Yusufu ayilak na marra a nani nanan nyaa rem Izuba Ulom insangung' ā, Ke kwannung a nyan amung' ā. ²⁵ Ku teh andasu a yeeyung nareng har na mar anhwini nareng. Ge koudung ares ē Yesu

Chapter 2

¹ Wosang ba mar Yesu na Baitalami ni Yahudiya, na Mantuk itum a Hiridus, ba na taani agbo paang ba leh na gong mansang atam na Urushalima ba e lusi ēē, ² Aa nhwini aham nyaa bangmar awonha, yeen atum ba Yahudawa? Din yaak agwaaramung na gong mansang yeena dintam tadi kpurbir dung." ³ Nyaa Tum a Hiridus agwak kikem, Ison yoomi dung waa, na baner Urushelima ma ninke kpunpang. ⁴ Hiridus a yii bankpong aroosi kpunkpang na banagwariyi ni ninke, lusipa ē, "A haana ka ba mar a Almasihumu?" ⁵ Ba sangung e, "Na Baitalami nitih Yahuya na, awo nyaa rem ma na suubi gwen angwarima e, ⁶ Zo, Baitalami, nitih Yahudiya, zona dasu wo pal kpunkpang na bankpong a Yahudiya, ni lagnai ya anatium aka wurak e rosna na bener anang Israila" ⁷ Hiridus ayii ba nataani agbo luler ke lusipa agbo atuk aham nyaa gwaar aham an tolirma. ⁸ A shempa na Baitalami, ke rēē, "seni som ni lusi agbo nhwina ham. Ndee ni yaagkung, ne wuur eni sang'i, mema kung ga se kpungbirdung ninke." ⁹ Nyaa ba bwak a feri atummu, ba kaar aze gwena na kilampa, aa gwaar aham nyaa bangyaak na gong mansang, a toli gwazompa, ke piipa gama asaham nyaa banmar anhwina. ¹⁰ Nyaa ba yak agwaarnu, ba nani mung waa. ¹¹ Ba meer abi, ba yaak anhwini ninyai ni maryamu. Ba suul gwenmung ke kpurbirdung. ke be fuun abuk ampa, ke be nabagung unab mpa e zinariya aa lubban aa mar. ¹² Ulom nuka e sangpa nari e ba tena wuur aga na Hiridus, yeena ba ros sel haang kang awuur aga nsibmpa. ¹³ Nyaa ba wurak, nyaa Izuba ulom nyaang itambung Yusufu nari, e sangung, "Yilak ku ba nhwinaham nibi nyaini, ku kirak se na masar, se gwir abi sei mung sango ma, Hiridus atoo Kēkir agbo nhwini arem ee ki maarung." ¹⁴ Natuk ahama Yusufu a yilak aba nhwini ninyaini ke ga na masarmu. ¹⁵ Nazung a gwir abi har akwe Hiridus. Arem anwona ke sarak a feri arem nyaa nhingbang anferima nwe nasuubi gwen e, "mung yiih angwin anang ntama na masar." ¹⁶ Nyaa Hiridus ayaak ba nataani agbopam ba remagkung, a yomsong waa, ke sem e base mari ankabi aromir aham nyaa awo na Baitalami kpunkpang nibi nsib zum nyaa ndirbakung ninke, ankabi aham nyaa awo arai afaang ke siis titih, atur keleh nama ntuk amam nyaa angwak a ferimu ma na banataani agbo. ¹⁷ Na mentuk amena feri Irimiya. na suubi gwen naka ansarak. ¹⁸ Bagwak agol ayaang na Rama, a kung na riirson lalah, Rahilana kung agbo manhwina, ke gi asisison agbo koyi manhwini. ¹⁹ Wosang Hiridus akwe, Izuba nhngba itambung Yusufu nari e reedung e, ²⁰ Yilak Ku ba nhwinaham ni nyaini, ku se ni Israila, banakiri amung ba kooi." ²¹ Yusufu ayilak, ke ba nhwini ni nyaini, ke tam ni Israila. ²² Ku teh nyaa agwak e Arkilayus a peer itium ni Hiridus, a piih ntum a Yahudiya, imari igayi abi iturung. Nyaa Ulom feri nazung nari, a gong a ga Galili. ²³ A ga se gwii nsibhum nyaa ba yiih e Nazarat. Arem anwoma ke sarak amin aham nyaa ba nasuubi gwen bansang e ba yii yung ee Ner a Nazarat.

Chapter 3

¹ Nama ntuk amam Yohan na Baplisma atam a nani aferi Ulom na kpak ke feri e, ² Ni wi Ulom, yee alam amung awo nhwingwiri." ³ Ener azuma nyaa Ishaya nasuubi gwen anferima, ke hwalak ee, "Agol aninhaang a yii na kpak ke ree, "Nengung Ningbak selmung, kini solim makafuk anyiim." ⁴ Ayeen Yohan na Baptisma an sosi abuk itio rakumina, aa robi urik nipyon mu.amin azemung anwodung ambadana nityong akpak. ⁵ Baner Urushalima, na banera Yahudiya, na baner nsib zum nyaa ndyirbak utohub a urdung ba nata tam nazung. ⁶ Nazung anwabpa na makori abi ahor Jordan, ba poolnwe ke sub ayom ampama. ⁷ Nyaa a yaak didium ee na wabpa na makori, nazung arepa e," Ni Umar nhwamak nunwena kesagnima ee ni kirakgung gbang taami hum ? ⁸ Ni Piih ayar nhon arem nyaa awo nanan na saniyi anyiin. ⁹ Kini tena ree, "Di woma ni Ibrahim yeena wo yalbak afang arem tedung Ibrahim manhwin. ¹⁰ Narem ba sor igyari na sin anhon kpunpang. Nhonhum nyaa dasu wurak n' ã na yar anhoor ka ba sam nuka yarak nirah. ¹¹ Mung wabni na makorina, kini saniyi. Ku teh zum nyaa tam Kwasim nang, a kaarni nkpiiong, mung dasu nkenak kung munak ahohwel amung. Ayeena kaye wabni ni zuba taani, nibi irahni ninke. ¹² Nhum femiyi uwo pokmung nazung aka zas Urugmung tutaani, aka monglak alkamamung akurak ukpumung, ke zeei ansusuk ni irah kem nyaa idasu ta yimir. ¹³ Yesu aleh na Galili atam, ke ga hiiib a Urdung ase yaak Yahan ee ko awabi na makori. ¹⁴ Ku teh Yohan aso ke gidung awabmu ke redung ee, "me zum nyaa mungkir kungtam nazona ku wabmi, aa zo tam name?". ¹⁵ Yesu a yimirdung ke ree, "Talak ko awo kikem narem, ko shem anhoor nuka naniyi." Yohan ke tuma yimir dung. ¹⁶ Wosang ba wab Yesu na makori, Nazung a wurak ruraak abi na makori, Igwan nika polirdung. A yaak Izuba Ulom Isiidung nyaa ku ree ambe, ke tam egwirdung agbo. ¹⁷ Raam agol aleh nigwangbak ke ree," A zuma awo nhwin apatiti iyson anang. Aham nyaa ambami iyson waa."

Chapter 4

¹ Izuba nizung e ba Yesu a gama na kpak, ee ko shaidan a yowiyung. ² Nyaa nazung a koor nwe mantuk sok-anaas atuk nulomni, nyaa a sar ugori umaarung. ³ Ana yowiyimu atam e reedung ee, "Ndee zowo nhwin Uloma, Uferi na fang arem ko ayalbir awodo amin aze," ⁴ Yesu a reedung ee, "A wo gwagwariyi ee, Amin aze na dasu apiih amobi aner Kinkyimu aner ata yee gwiima na feri arema nyaa anwurak nwe Ulom." ⁵ Shaidan a kwanung a gama na ngbak sib anhoor ke peerna nazung na maranga gbo ngban ukwisiyi ulom amaang. ⁶ Ke redung ee, "Ndee zo wo nhwin woma, awagwariyi ee, zi ka sangpa Izuba nyi agbonnai, ka ba ten apok ampa awiyoma dala e saar na gbo faang." ⁷ Yesu a redung ee, "Ban gwari ee, "tena yowi nhingbak Ulomnai." ⁸ Shaidan a kwannung a gama ni fyal yaang azonkorong waa, ase tesidung igom tihkem kpunkpang nibi hwaayi-mpani. ⁹ Ke redung ee, kannoo buk arem kpunkpang ndee zo nyim kpurbini." ¹⁰ Yesu a redung ee, "Faari azam, shaidan! Arem awo gwagwarina ee," ka kpurbidung Ulomnai Nhingbaga, ayeena ka rosung kinkimung." ¹¹ Abina shidan ayilakkung, Yeena Izuba Ulom isiis e deemung. ¹² Wosang Yesu agwak ee ba tur Yohan a yilak ega nsib a Galili. ¹³ A talak a Nazarat, Ke wuur ase gwii na kafarnahum, na gong ahub e Galili, upoor ninsib ba zabulung na Naftali ninke. ¹⁴ Arem anwo kikem ko feri Ishaya nasuubi gwen anferi ee, ¹⁵ Nsib azabulung nu nsib a Naftali, utohub aa pohub a Urdung, na Galili nsib ba na haani Ulom! ¹⁶ Baner apam nyaa bangwii nsil ba yaak nkaau harara, na ba pamni nyaa bangwii nhunhuri akwe, nkauma nuka e hasakpa." ¹⁷ Na mantuk amamma Yesu anlibak asub aferi Ulom, ke feri ee, "Ni wih Ulom, ayek amung awo nhwinhwiri." ¹⁸ Nyaa Yesu a kil utohub a Galili, a Yaak baner afaang ba wo bapeera, a siman azum nyaa ba yiyung ee Bitrus, na nhwinyai Andarawus, ba tesi nhoom a hub, ushem mpana nwo tesi. ¹⁹ Yesu a reepa e, " Yegni, eni rosni ka nyalbak muntema ba natesiyi baner." ²⁰ Ba Kurak a nhoom ampa talak, ke rosung ruraag. ²¹ Nyaa yesu a ga gwen, a yaak baner afaang, ba peera ba wo, Yakub asai a zabadi, na nhwinyai zabadi ba solim a nhoom ampa, a yiihpa. ²² Nu huhum nyaa ba talak nhinpa nu kugouni ke rosung. ²³ Yesu a kil a dirib nsib a Galili kpunkpang, ke subpama na bgbang arosi ampa, subpa aferi kyam, ke forin ba na dang; ngbunbereng, aa fou irangni kakang a mimien liak baner. ²⁴ E feri amung'a walir nsib a suriya kpunkpang, aa bener ba pappidung ba nadang' i gbereng kpunkpang, ba piisi Irang'i kakang, na bana gboong'i iza, na bana nyangwak na bana zuze, aa bana koori liak Yesu a fonakpa ²⁵ Idium baner gbigbak ba rosung ateh na Galili, aa Dikafolis, aa Urushalima, nu nsib a Yahudiya na taal aleh hub a Urdung.

Chapter 5

¹ Sang Yesu ayaak dium bener a peer aga ni gwan fyal, nayaa nazung agwir gwagwir, ma nhwinagi amung ma e zouwuung. ² A Polak nwemung ke suppa ee, ³ "Bener anhoora pam nyaa ba yee ataal Izuba ampa, it yum ngwan iwo mpwana. ⁴ Bener anhoora pam nyaa ba kung Iza, ka ba zou a sisi isiona. ⁵ Bener anhoora pam nyaa ban raas agbo, ba peena kabe pii itih. ⁶ Bener anhoora pam nya ba taar ilak ka taar apeenma ninke. ⁷ Bener anhoor bawo bener anhoor tari. ⁸ Bener anhoor pam nya iyonpa iwo tityaani, peena kabe yaak lom. ⁹ Bener anhoor pam nyaa ba solim agbo bener, ka ba yiipa e manhwin lom. ¹¹ Ni bener wo anhoora, pam nyaa bener ba tosini ke fiinima aa ba keer irem kakng ke sisinima agbo res anang. ¹² Ni nani mung na faal isyon ninke, gab nyiin uwoma ngbungbak nigwan kikyema bener ba nanpa ba nasuubi gwen apam nyaa banwo nugwen nyiin. ¹³ Nina niwo magwan amung nitih. ku teh ndee mangwan ma wurak maagmung kama wuur ma solomi kankena? ma dasu atooma nushem ningn'ai ba, sei kebe yarak ma ma ko bener ba hwang nahwel ke kamsin. ¹⁴ Nina niwo nkaau a mung nityi. Nsib hum nyaa ba mai ankpos nuka dasu lerin. ¹⁵ Bener ba dasu a tubi ukou irah ke sosi a kanseng, ku teh ba sesi na ndo sisiyi amung, ko ni ka hasakpa bener kyammu kpunkpang. ¹⁶ Ni talak irah nyiin hwahwayi

ke zari Nhinyiin azum nyaa awo nigwan.¹⁷ "Tena ni raam nyaa muntama kaye sangpa amok aa ba nasuubigwen dasu tam kung sangpa na, muntama kung e nsarak eferi ampa.¹⁸ De kung sangni didiang igwan nityih ka diang, kpeng yeeri, ko amin aheeri tatok na mok Ulom a dasu ka yiim mpaar, sei ebuk erem asarak asarak.¹⁹ Ner ezum nyaa mpung hwen amok heeri tatok ke subpa ba paang'a ko ba ros selhum kabe yii ayeena na restatok nigwan. ku teh zum nyaa niros nanan ke subpa ba paang'a ka be yii ayeena ee ngbak nyamgwan.²⁰ Kung sangni, sel shem anhoor nyiin nuka nkaar ebe nagwariyi aa Baferisa, kini tuma²¹ "Ningwak bansagpa ni rai tel ee, Tena mwar ener ; aa ba sangni ee zum nyaa mwar ener aka gaak gbank amok.²² Mena mung sangni zum nyaa tub gbank na peer yaak gbank amok. aa zum nyaa redung a peer ee, na daag'i kim!ata dus nugbank ba namok; aa zum nyaa redung epeer ee, zo wo nkang,a aka dus nugbank irah amok²³ Nerem ndee ka nabak amin gwazo ulom, aa peerak a nisyon.²⁴ Busu talak a nabak abi gwazo bareng, ku se kyam. Ezou epeerak kini solmi bareng, ku tuma wuur eba aminu nabak.²⁵ Ni solm eyom anyiin fafaang nyaarem utoo nazum sel gaayi ngbang amok aa yaang a bayo gama na namok, aa yaang a namok a bayo sorpok e nashem emung ee yaang piiso se fam ngban faami.²⁶ Kung sango didiang, U bele ku wurak sel tali kpunkpang ifiangkem nyaa ba roso.²⁷ Ningwak bansangni ee, Tena ni raai baam.²⁸ Mena mungsangni,ner ezum nyaa raam anyaan ke meeri mantima, nazung a raima nazung nisonmuung zai.²⁹ Ndee telazo fab zeeinai nizung nsaayo tar hwel faar nizung maak: Aka hwayidoma ku wai igyab liagnai kyeeri narem nyaa ka ba taa liagnai kpunkpang nirah³⁰ ndee pognai izeei nuka saayo tagwel, kou nuka yilagn'a niliagnai. Anhwaayido igybnai kyeeri nimor narem nyaa ka be tak liagnai kpunkpang gbung irah.³¹ Bansangni ninyai ee, zum nyaa ngeer a nyaan amung nfem kowi paar!³² Ku teh mena mungsangni, zum nyaa ka geer anyaan amung sel anturung nu raayi baam, mbaan amung, sel anturung nu raayi baam, mbaa kikema ba, aka yalbakkung ateh na raayi baama, Ezum nyaan a nihaang ninke.³³ " Bansangni ninyai nagbo gwen ee, Tena ni Yiri ni rem naba ba yiri irem ninke, ku tehkani rosna na ba yiri anyii gwazo Nhingbak.³⁴ Mena mung sangni tena ni yiri kpunkpang ko ni gwan, ikeena iwo buk gwiiri Ulom;³⁵ Aa yaang nityi, Ikeena iwo buk sisiyi akpahwel amung; aa yaang na Urushalima, ayeena awo ngbak nsib ankpong antum.³⁶ Udasu ka yirima na gbonai, zo data yema yalbak itigbo naima fiffarak ko fiffunwil.³⁷ Talakni ko yimsin anyiin awoni ee' nn, nn, ayaank ee mm, mm, Amin aham nyaa kaar aham, kini yee naka leh pok ener papii azuma.³⁸ Ningwak bansangni ee, Ba faar itelazo agbo itelazo aa ba faar nyini agbo nyini.³⁹ Ku teh mena mungsangni, tena ni laaki ne ner papii, agborem, ndee yaang anwolo sasinto Izeei yalbagung ifaangma ninke.⁴⁰ Ner ezum nyaa ree ka mobma nazo ki fonago nkipirna, talgung nfangkipir gaasi nai ninke.⁴¹ Ner ezum nyaa nsayo njang akili a miil ayeeri, rosung nigya na mill ifaang.⁴² Ni nyaang ener ezum nyaa kir akob pogyii, kini.⁴³ Ni gwak amin aham nyaa bansangni ee 'yimirna na nyanhwen anai ku gih a nagiyinai.⁴⁴ Ku teh mena nsangni ee Ni yimina nebe nagiyi anyiin, kini kwisi Ulom egbo be nafiirina, kini makpa ba nagiyi e eyiin manti anhoor, kini makpa be na tosiyi enyin manti anhoor. kini nanpa ba⁴⁵ Yeena kani tuma niwo manhwina nhinyiinnigwan. A yeena talis lom haasi kyam ener papiih na ba neranhoor ninke, aa shemina nuper ahai ener anhoor na ba ner papiihni.⁴⁶ Ndee ni nyimirma nabe nayimiri nanyiina, kani zou gab ngena a soham? me hoo kikema ba nawali ifiang nsib ba nani e ?⁴⁷ Aa ndee ni dimiyi pabapeer anyiina, aa ni nani ankena kang nu mbir benermu?⁴⁸ Agbo rema, ni nani hwahwayi, nyaarem nhinyiin awoma hwahwayi.

Chapter 6

¹ Ni solim ni kill kini tena nani shem anhoor nyiin na zo benara ko ba raami, ndee ni nani kikema, bele nizou amin anhoor pok nhinyiin ezum nyaa awo nigwan² Narem, kikem, ndee kani nabak gab, ni tena fuur anshem nyaa erem ba nerpapiih ba nanima nibuk Kwisiyi aa nasel ee ko bener ba zariyi, Didiang kung sangni, ba wiih gabmpamuna kikem.³ Ku teh ndee kani nabak gab, pok miala nu tena yee amin aham nyaa pok izeei u nani.⁴ Koo gab nyiin nuka wo luler, aka talini.⁵ Ndee kani kwisi, ni tena kwisi nyaa be na kiire eres peena na peeri papeeri ke kwisi nibuk kwisiyi aa nasel, ee ko bener ba raampa. kung sangni, didiang ba zou gab mpama muna.⁶ Ku teh ni, dee tani kwisi, ni mieer ngban kini fam buk kini kwisi nhinyiin ezum nyaa awo ler, Nhinyiin ezum nyaa raam amin aham nyaa ba nani ler, aka talini.⁷ Ndee kani kwisi, ni te na zeer akwisi erem nyaa naka dang esin, nyaaa rem ba nagbeeri nkpong ba nanima, bapeen ba raam ehoo ka bagwakki agbo njang akwisiyina.⁸ A gborem, tena ni nani nyaa bapeen, kini yee nhinyiin a yee amin aham aham nyaa ni kir, kini tuma kwisiyung.⁹ kikeena kani kwisi: Nhinyeer nigwan, kadi piih eresana nanan.¹⁰ De ko ntimnai siis ntyam. Talak kidi nani amin anhoor amung nityih nyaa rem awoma nigwan.¹¹ Ku naanti turi amin aze titugyi.¹² Ku saagti eyom anyeer, nyaa rem atima di sangpa ba nayomiyi eyom ampa.¹³ Ku tena gama nati buk yowiyi, ku fonagti pok anansharib: Intium iwo nnaiya nu kpaar aa nkpong a ga nashashaar. Na wo kikem.¹⁴ Narem ndee ni nsangpa bener eyom empa Nhinyiinma nigwan. aka sangni anyiinma.¹⁵ Ku teh ndee ni dasu ni saakpa ba paang eyom ampa, Nhinyii a dasu ka saak anyiinma.¹⁶ Kikem ma, ndee kani koor nwe, tena ni surak gwazo nyaa ba nataari akwe, nyaa rem ba nagberi nkpong ba nanima, peen ba suur gwazompa, ko bener bayee ee zi koor nwe. Ni di didiang kansangni, ba zou a tali ampama muna.¹⁷ Ni ndee ni koor nwe, ni kok egbo nama noo, kini wab ezo nyiin,¹⁸ Ko bener ba tena yee ee nikoor nwe, sei nhinyiin Ezum nyaa raam buk ler, yeena ka talini.¹⁹ Kini tena mong'ilpa gbonyiin amin pok emung nityih, asaham nyaa titak na hoor ba yomnaka asaham nyaa ba naize ba waas ke zeel.²⁰ A gborem ma, an nhwayi ni mong'il amin pok anyiin ni gwanna, asaham nyaa titak na hoor ba dasu ke zeei.²¹ Asohama nyaa amin pok awoma, abina Isyon ener iwoma.²² Itelazona iwo nkaau liak ener. A yeena, ndee telazo iwo hwiwayi, liaknai ka hasir nunkaau kpunkpang.²³ Ku teh ndee itelazonai iwo nunor, liaknaima ka kubir nunsiiil kpunkpang ninke. Agborem, ndee nkaauhum nyaa wo niliaknai nuka woma nunsiiil, nsiilmu ka peer gbungbaga!²⁴ Be ner ezum nyaa aka pasak bener efaang a shemisipa, koo na talak ayeeri,ke yimir na na

yeerimu aa yaang a ba yeeri ke talak Ifiangmu. Ni bele niros Ulom aa niros amin pok anyiin.²⁵ A gborema mung sangni, tena ni faar enken anyiin agbo amin a ham nyaa kani ze, aa aham nyaa kani gbong-nibi liak nyiini, agbo amin asoori. Ni raam amobi adasu akaar amin aze, aa liak dasu kaar ebuk asosiya?²⁶ Ni raam manuun amam nyaa ma dan nigwan, Apeen ba dasu hosi ke a gwab, belema ba hossi shem ahai, aa ba dasu hosi ke kuus kpu, ku teh Nhinyiin nigwan a hwagpa. Ni raam ni dasu kaarta hwaayi na?²⁷ Nuuna amimien anyiin, aka yeema matagung egbomung ambir kpetek agbo yoomi ison amung?²⁸ Nerem ankena saa ni fak ankeng egbo asoori? Ni raam afubi na kpak, ni raam ate mpa. Afubi a dasu a gwab, aa naka dasu a sosi ebuk liak.²⁹ Na wo mpa arem kikem, ko sulemanu na gboomung, na pok erem nyaa anwodung ba nazung ansosiya nyaa ayeeri amimieng ampa ba.³⁰ Ndee Ulom ka yeema sosipa Afubi akpak ebuk liakma, Afubi erem nyaa ka wuuli turi, na kwakin ba goor a firin irahma, kini yee ka ba sosini akaar kikem, ni ba na dangn'i ayimsin na feri anhoor?³¹ Agborema mung reeni ee tena ni munak isyon kini hwalak ee, ka di ze ankena? ko kadi ngbong ankena? aa yaang ee, ebuk liak anyandena ka di sosi?³² Ko bener ahaani Ulom ma ba kir ebuk erem, aa Nhinyiin nigwanma a yee nima nikir naka.³³ Kani liak akir kyam mung nugwen. nu shem anhoor mung ninke, mbir ebuk ka ba nangni.³⁴ "Agborem tena ni taar agbo kwakwin, akwakwin aka piih agbomung. ko antuk anyan awoma Izamung."

Chapter 7

¹ Tena ni moobung ayaang, dala ba moobnima ninke. Na mok ezuma nyaa ni moobung ayaang, kabe moobnima.² Ngbingbayi aham nyaa ni sarma, na heena ka be sarnima ninke.³ Ankena saa zo raan nkwenhum nyaa wo ni telazo ni telazo peerak, dang ku libak a faar itelazonai?⁴ Ka nani kankena ku reedung apeerak, ee de kung faardo nkwen na zonai aa zo woma na gbong ahong ni telazonai?⁵ Zo na gbeerinkpong! Libak afaar nkwen hum nyaa wo nitelazonai, yeena ka yeema mama waa kugu yeema faar nkwen hum nyaa wo na zo peerak.⁶ Tena ni kuusta ma mpumpa amin tattaani. kini tena ni sosipa maleede nyiin mabi afang anyiin. Ndee ni nanpa kikem kabeg hwang na hwelampa, ke hok eyom.⁷ Ni kwisi, Kabe polakni nhwaari.⁸ Ner ezum nyaa nkwise, aka zouma, aa ner ezum nyaa nkir, aka zouma, aa zum nyaa kpongla kabe polakung nhwaari.⁹ A nuna mimie anyiin, a nhwin amung aka kwisidung amin aze, a ba fang anaang?¹⁰ Aa yaang a nuuna nhwinamung aka kwisidung ampali, a ba gwak anaang?¹¹ Raamni, ndee ni bener papiih, ni yee nabpa menhwin anyiin amin anhoorma, aa Nhinyiin nigwan aka teh kanke ke siima na amin anhoor pok azum nkwisidung.¹² Agborema, kpunkpang amin aham nyaa ni so bener ba nani ni, nima ni nanipa ninke, erema wo ros amok nanan, na suub ba nasuubigwen.¹³ Ni mesi nhwaari hum nyaa wo fufamirti, nhwaari gayi ni iza heena wo pupoliti sel heen dang mbolak roosi, ba naroosi selmu ba peer.¹⁴ Sel gayi kyam Ulom wo fufamirtima, sel gayi abi wo nu mbolak kiili. ba na zoowi kyamu ba wo tatok.¹⁵ solim ni raam ba nasuubigwen nirem, ba pam nyaa ba kilini niho wantamis, ku teh peena ba wo nfyon zum myari.¹⁶ Kani yaakpa nizou na"yar anpana.Ener aka yeema palak eyar Inabima nhon anshaai, ko aka yeema palak eyar bosma na shaai kee?¹⁷ Kikema nhon anhoor yaasi eyar anhoor, aa nhon papiih yaasi eyar papiih.¹⁸ Nhon anhoor dasu ka yeema yarma papiih, nhon pupiihmasu ka ye yeema yarma hwahwayi,¹⁹ Nhonhum nyaa dasu yarhwahwayi, ka be temir nuka maak nirah.²⁰ Na Yarampana, Ka be yaakpa Zou.²¹ Ba na yi yii anang'a ee 'Nhingba Nhingbak; aka meer kyam gwan ba, sei ana naniyi amin aham nyaa Daa nigwan a ree ba nani.²² Utuhum bener papeeri ka bakung ke remi, ee Nhingbak, Nhingbak; me ree hoo tihna din suub gwen nares anai e, aa di fyoo anyangwak nares anai, ko dindasu nani ankpong ishem na res anai kee?²³ Ayeena me ka mtuma reepa ee mung too dang ayeeni tuhaang! Ni faarimi, ni bena nshaarib!²⁴ Agborema mung sangni, kpunkpang ezum nyaa tongni's eferi anang, ke rosnaka nanan , ka be sarung naner gwub, ezum nyaa mai kyammung a ni lyifang.²⁵ Wosang peer nuka shab, aa makori ma wurak, upam tam e fuur kyammung ni ka dasu yim, agborema nyaa ba mai nikya ni Lyifaang.²⁶ Ku teh nerezum nyaa angwak e feri anang erem, ke gi arosnaka, ka be sarung nu nkang hum nyaa mai kyammung na burbuk.²⁷ Wosang peer nuka shab, makori ma wurak, nyaa pam yilak a fuur kyammu. kyammu nika yim Ni ka yim iruusi wa"²⁸ Wosang Yesu a talis eferi ebuk erem, bener ba tusi nwe na feri amung,²⁹ Agborema nyaa nazung a subpama ni kpong, ba nyaa ba nagwariyi ba.

Chapter 8

¹ Wosang Yesu asiis aleh ni fylma, idyum bener barosung.² A na ngweei ayaang a yeek e kpurbirdung,ke redung ee, "Nhingbak ndee nyimir ufonakni."³ Yesu e munak pok etalirung'a nya ke ke ree, "Mung nyimir, fonir"Na rerem nyaa ngweemu adangung.⁴ Yesu e kamakkung, ngwen ee ku tene sangung anhinhaang ayaan ba. ku se se ten agbonai gwazo ner Ulom, ku nabak unabhum nyaa musa ansang'a ee ba nabakpa agbo dimiyi⁵ Nyaa zum akil ketam na kafarnahum, ngbak ba nahong ayaang atam e kwisiyung ee."⁶ Nhingbak nhinshem anang a raai narem kyam ke ya libima ni rangn'i"⁷ Yesu a reedung e,"Zi ka itam e fonakkung.⁸ Ngbak nahong a reedung ee," Nhingbak, me ndasu nkenak ku hwaar hwelnai kyamnang, sar e feri nu nwenai, ko anang ayilak⁹ Me me mung nwo ner ezuma nyaa bannimi nkpong, mung nwoma na banataki ahong. Ndee mungshem ayaang, ayilak ega aa ndee mung nyii ayaang, nazung atami."¹⁰ Nyaa Yesu agwak eferi erem nazung atur nwe ke repa ba naroosi amung ee, "kung sangni didang. mung too dang ezou a ninhaang'a nabak isyon ni Israila ba.¹¹ De kung sangni, Ner pappieeri ka ba leh na gong mansang, aa paang baleh na gong agwi, ka ba gwir a ze amin aze agbbur aheeri ni Ibrahim Ishaku aa Yakub, abi kyam ngwan.¹² Ku teh manhwin kyammu ka be hosipa se yarak nsiil, asahama ka bakung ke rang a nyiini.¹³ Yesu a redung a ngbak ba nahong'u ee "sel, nyaa reem zo nyimirna, me kang nando kikem."Nu huhum nyaa nhwinshem amung naka yilak na ntuk aham.¹⁴ Wosang Yesu amieer ka be Bitrus, eyaak ahai anyaan e Bitrus a raaima nu hwib.¹⁵ Yesu a tabirung nu pok uhwiibu wurak ku talakkung.Nyaa nazung a libak a

kirdung a amin aze. ¹⁶ Wosang agwi awoma, bener ba piidung Yesu ba natusiyi na nyangwak pabapieer. Na a gieer Izuubamu na feriwe ke forin ba izamu. ¹⁷ Asaham aferi a nasuubigwen, Ishaya, ee "yeena ntam e tool arang anyeer, aa piih iraang'i nyeer." ¹⁸ Wosang Yesu a raam dium bener kyem nyaa ndyirbakung a sangpa ee bataal ega poh hub ifiang e Galili. ¹⁹ A nagwari ayaang a tam e reedung ee, "Na suubi, me kangrosoma nsaham nyaa ka gama kpunkpang." ²⁰ Yesu a reedung ee, "Nfyoong nizing iwoma ninwe, aa manung gwan ma woma nikyam, ku teh nhwinaner a dang buk soori agbo." ²¹ Nhwinagi amung ahaang a reedung ee, "Nhingbak dee kung kirak se maak erung adaah kung wuur," ²² Yesu a reedung ee, rosni, ku talak ko arung a wobi arung ampa." ²³ Nyaa Yesu a mieer kugou, ma nhwinagi amung ma rosung se mieer ninke. ²⁴ Ba yaak per abi ahub, nyaa aasang amakori mamieerr a sarak n'a. Wosang Yesu a rai mara. ²⁵ Manhwinagi amung ba tam e yisakkung, ke reedung ee, "Fonakti, Nhingbak, ka di kool" ²⁶ Yesu a reepa ee, "Nkena nsaa ni nani myari, ni ba nadang'i yimirti na feri Ulom waa?" ²⁷ Benermu ba turnwe ke ree, "Ener ngena kikem ahub nu bupamni tong'is dung aferi?" ²⁸ Wosang Yesu a taal pahuu abi nsib a Gadarenes, ba na nyangwak afaang ba e zoouwung. Ba nwurak alet ni kyuura ni ngbyangni waa, ba hweei ke geer ba na kamsini selhum. ²⁹ Ba Yaakkung ke hasir ee, "Talak, sai a Dauda anke mbinkti gbak?" Zo tam ka maritina dang mentuk amok ke me tam?" ³⁰ Ukpak me leede nhaang nuka hwak abin nhwinhwiri napah. ³¹ Nyangwak arem a na kwakwisi Yesu ee, "nder faarti wurak n'a ugeerti ki di mieer nilak me leedemam. ³² Yesu a reepa ee, "seni!" Nyangwakmu a wurak a messi nilak me leedemu; nyaa sar kpagmu yarir siis bak fyalmu, se ba yarsi a kooi a ling kpunkpang. ³³ Ba nahwaki me leedemu ba kirak ega asou nsib ase sang eferirem kpunkpang. angbak aree mok ba na natusiyi na nyangwak. ³⁴ Nyaa bener nsibmu ba wurak kpunkpang e ba zou Yesu. Nya ba yaagkung, ba Kwisiyung e na wurak ke talak nsibmpa.

Chapter 9

¹ Yeesu emuer ukugou kei tall egah upoah sip pah. ² Baah pidung ener erayee ezum nyaah ekwei fab heeri, nee ubuk raayii umuk: Yeesu erapah siksyon nyii bah fisidoor eyom enai ³ Bee na gwariyii amiimek apah, ener ezum awo naah yoomi efyei, naah amiimek appah, ⁴ Yeesu ezum ezum nyaah ayee esyon pah erepah, akynaah sa'a nii womah nee fwil Isyon? ⁵ An kyenaah akar uhwayi bee fisido eyom isyon nai? ko bee redoer yilak ukill? ⁶ Niiyee ahyn Ulom atah yee fisipah bener itii, eredung naah erayii ding, yiilak ku baah ubuk rayii nai ku sei kyam." ⁷ Ener ding eyiilak kei bah ubuk rayii umuk kei gah ekyam. ⁸ Nyaah be ner bah yaah kikyam bah kpedung Ulom epok, kel bee nanii umung erem nyaah bah naah ekpo. ⁹ Nyaah Yeesu a wal ugwen ã yaak ener eyaah e zum nyah ba yiyuk e matiwi awo Ubuk ushem wali efyang eredung. ronii, Eyilak kei rosung. ¹⁰ Enyaah yeesu aze amimaze ikyam, bee naah waall fyang nee bee naah syon piipi baah tam nee manhwin egi mok. ¹¹ Nyaah bee ferisawa bah yaahkikyam, bah rēpah manhinagei mok, a kyenaahsa Naah subi egi eze yeeri ne bee naah waali fyang nee bee nayomi? ¹² Nyaah yeesu akwak kikyam, erepah, Ezum nyaah woma nu kpukperek bah kir e nah etanii bah, sai ezum uyaah awoma nii raahyii. ¹³ Erepah sai nii yee ebuk erem bah rek, mung kir eyowima ne etok. Bamu tam nee bee naah hwayii naah bah nee bee nayomii. ¹⁴ Manhwinagi yohna bah tam ne zuk kei bee redung, akynasaah bee farisawa nee tii kobir uwyeh nemetuk mam ah manhwinagi nai babah na nii baah? ¹⁵ Yeesu erepah, bee naah naniyii egyang ka bee nanii efuyil syon a naah kwanin a yaan efyah ewomah? ai metuk ma tam mam nyaah tabee bah a hynazek e kwanii alam yeenah tabee tur uwyer. ¹⁶ Baah ezum nyaah atah sor ukpir utell ah sar ufyah bah, ai utek ding tah poru talak ufyah ding. ¹⁷ Be ner baka bee igbong makori me fyah bee ne me tell bah, in ban nanii kyiikeyem, aluk ding attah watsir ali uber abuk ding tah yomi, bah kuss emakori efyah aluk kei me hwayii egbong. ¹⁸ Yeesu afyeri nepah, nyaah egbak ener eyaah ã tam a su'ul ugwazo umuk, kei redung ne remmah egwinenang ekwei, tah ã tabiruk attah yilak." ¹⁹ Yeesu ne manhwinagi emok bah yilak erossung. ²⁰ Bah yak eyaneyaah ezum nyah ananii erayii wusi me mii ereh shok ne fyaah erayii wusi me mii erah shok ne fyaah eros hoohurine yeesu kei tabir ukpir Yeesu. ²¹ Eyaam ding erē nii syon emok in mung tabir ukpir umok tah zah a pwalimah. ²² Yeesu ã yalbiri eramuk, kei redung eyimir syon ding ezou epwalimah. ²³ Nyaah Yeesu a mwer ikyam agbak epah, ayak bee na furi meshem abi ne bee ner ba koor ngwe. ²⁴ Yeesu erepah nii talakyii ubuk, alak aham bah a kwei bah, "nyah baan woliyuk wali siniyii. ²⁵ Nyaah ba kyer bee ner a wurakma, nyaah a mwer kei repah ai alah ding bawo erunaah bah nyaah atur upok alah ding nyoh a yiilak. ²⁶ Nyaah eturum ding amwer ko ah haah. ²⁷ Nyaah yeesu a walpah gwen, pannezo bee fyah ba rosuk, kei bee moon egol ã pah kei bee rei ã sai Edauda yaak utaar uyeer. ²⁸ Nyaah Yeesu amwer ikyam panezo erēm ba rossuk, yeesu erepah, nii yimir mung womah ne kpong naniyii kekyem? "Bah yiimir kei bee rē, tii yimir, uwomane ikpong nanii yii, ²⁹ Yeesu ãi tabiri itelezopah kei repah," ei yimir eyiin a pwalma ne nii, ³⁰ Nyaa telezopah ipoliri. yeesu erepah bee tai sangu ayaah aturum ding, ³¹ Nyaah ba wurak bah sub aturum ding ko ahaah ne itii ding. ³² Nyaah panezo fyaah erem bah gah bah pidung a yeesu ener eyaah ezum nyah awoma ne nyangwak. ³³ Nyaah yeesu awurang nyah ne nyangwak ding ener ding libak afyeri, me lah me kyerir pah bee ener ba rei bah ba taba eyaah iri ener ³⁴ Bee farisawa ba rei ananii ushem nii ikpong enyangwak." ³⁵ Yeesu eklin ne esip bee ner kei suupah amok ulom nii utum muk, kei pwallima nee bee ner nii raangĩ ³⁶ Nyah ayaah dung bee ner bah kpong izah bah boll, ba wo nyaah wantamis erem nyaah bahbah wone na hweyii ba. ³⁷ E sak pah manhwinagi muk, ehwak ebuk apwer bee na hwakyii bawo shiu, ³⁸ Nee nanii fafyah kenii kwissi ngbak Hwangii tunang nii bee na hwangii.

Chapter 10

¹ Yeesu ei yii manhwinayi mok shok nee fyang, kei naah pah kpaar gyeri Izuba pipii, ah gwir e hwayii. ² Neerem ã res

manhwinagi muk sok nee fyang a woor rē, saminu ezum nyah bah yii yuk e. Bitrus a hyn yaah adarawas, nee Yakubu ei sayii zabadii ah hynyaah Yohan.³ Fili nee a hynyaah Batolomi, Toma nee Matiwu na waali fyang ah Yakubu saayii Haifa, ne Taddawus.⁴ Saminu Bakaranu, aah Yahuda Tskariyoti. ezum nyaah reibii ne yeesu.⁵ Sok ne fya apam maah yeesu ē shempah, kei nang pah inkpong, koor sip bee samariya bah.⁶ Sei nii ne wantamis kyam Israila.⁷ In nii gya, ni sak amook Ulom, kinee repah ntum Ulom ewo huhwiri tam.⁸ Kii nii nang pah bee naah raangi sisison kii nii maan bee naah koor yii, kii nii wab bee naah raangii ekume pok, aah nii fou pah Izuba pipii, ba nang nii alala nii mah nii gabii alalah.⁹ Kii teinii pii aminaah gweigin kooah fyang umallah yiin baah.¹⁰ kiini tei bah umalah kili yiin aah hohwel efyah bah, naah nanii yii ushem akir ufor umok.¹¹ A sah ham yaah nii gah in ba winii ni gwir ne pah har metuk amam nyah tanii nanii ne pah.¹² In tanii mwer ikyam ener nii dimipah.¹³ In ikyam dinfg iwoma ne dimi hwayii edimi hwayii atah rotah, in baah dang gwir hwayii atah ros nii.¹⁴ Nee kyam kyah ba gii winii, ne usip uhum nyoh bah gii nii, niifisi ipom ēhwele yii kini talak pah.¹⁵ Mung saknii ididyak, Ulom amok atah wo hehwayii kar sodom ne Gwamara egbo usip ding.¹⁶ Nyahnii mung shem nii yah ewantamis amimek bee na sharip, ku kil ne ikpuub nai nyah igulak, aah ebe zum nyam ba yom e buk bah.¹⁷ Nee kil nii ni ikpuub ne bee ener, kah bee gama ne nii gyer nii ni ibuk kusiyii.¹⁸ Ta bee gama ne nii ugwazo bee naah amok, ne bee itum dong eres enang tanii nabak eturum egbo nang ne bee kyan.¹⁹ In ban gama nee nee nii, kini tei yom syon igbo aminaham nyah tanii sak ko fyeri bah tamu nang nii amin afyeri yii ne me tuk ding.²⁰ Bah nii naah tanii fyeri u whei u yii.²¹ E hyah ne hyn yah tabee gii ezo, kei bee mweri egbo pah, edaah ne ahyn, An kabii ka bee kperi ne nii pah bee mweri pah.²² Tah bah ginii igbo eres enang, ezam nyah e kaar egah nee talisi metuk atah zou etau mah.²³ In bah nanii izah usip uhum nii kirak nii gah usip uhaap, kamin nii talisi isip bee Israila a hyn ener ataah tam,²⁴ A hyn ahwayi bah a kar nasubbi emung bah ezel bah akar egbak kyam me mung.²⁵ Awo nanan naah ahyn ne wo nyah na subbi emung Izal kuma ne wo nyah nakyam emung. In bah yii naah ikyam ding ne res izuba pipii ai bata bee yom bener ikyam ding kpukpak!²⁶ Ne rem kinii tei ni kwak imari pah, bah aminaham nyah awo uler ham nyah batan bee fussa bee wurak ma ni ni igii bah.²⁷ Aminaham nyah mung sakni uler, nii sakni neka ni zii amimnaham nyah ni kwak sak ni nee gol ehwayii nebee ner ikyam ding kpukpak.²⁸ Kinii tei kirak imari pam nyah ta ba mwor iliyak izum bah, amah baka bee yee mwer e mobii bah ni kirak ener ezum nyah atah wmar emobii ener, kei tak nu kah amimek ira.²⁹ Nyah bah rebi me nun egbo nbol efyah? Baah fyeri erem nyah atah yim ni tii daah e sarak yimir Ulom bah.³⁰ Itiigbo iyii moh afaar mi kyah.³¹ Ki ni tei kwak imari e hwayi eyiin akar me nun danii ni igwan.³² Ezum nyah esak efyeri igbo nang ugwazo bee ber, memah ta sakfyeri igbo emu ukwazo ngbak ensng. ezum nyah awo ni gwan.³³ Ezum nyah etonimi ugwazo bee ner me mah kan toniyuk ugwazo ngbak eyeer ni gwan.³⁴ Kinii tei ni rē mung tamah ne gwir ehwayii ne itii, bamu tamah ne gwir ehwayi bah enhoon naah.³⁵ Mung tamah ne gi zo ne ahyn ah anii iyaan ne allab, eyel ne hay emu.³⁶ Bee na giyii ener penaah ba wo bee ner ikyam muh.³⁷ Ener ezum nyah yimir ne nii ne iyaah ekar eme, ban kyanak ne wo ener nang bah.³⁸ Ezum nyah bah baah kross emuk kei ross mi bah ba keh kyebak erosing bah.³⁹ Ezum nyah atah zou egwi hwayii mah.⁴⁰ Ezum nyah ewinii ewinenah kyennang.⁴¹ Ezum nya ewimi, ewi ezum nyaah ashemi nasuubi gwen attah wi nfoor nan an nasuubi gwen. Ezum yaah nanii amina hoor atah wi nfoor nmuk nanan ne ner naniiyi anhoor.⁴² Ezum nyah nang anyhn tatok makori gboyii simal shiu, mung sakni ididyang, baka kir aminah gwiri usip epambah.

Chapter 11

¹ Nyaah yeesu a talis fyeri pah manhwinagi mu, etalak pah kei mwesi ne esip pah kei nanii ushem ulom nyaah pisung tamah, ushem suubi.² Nyaah Yohan wabii kei wo ugban ufami, akwak yeesu ananii, eshem ahynagi mu.³ sei lusiyyuk yee na awomatami? ko mu mak e zo ne yaa? ⁴ Yeesu e yimir kei redung,"sei nee sakgu aminaham yah nii yaah, ne aminaham ya nii kwak.⁵ Panezo ba zuwis eram ubuk, e kpurin bah kil, ba wab bee na raangi memallah bee na Nkanye to batoina afyeri baa mung bee natah efyeri Ulom.⁶ Bee ner anhoor ba wo bee pam nya babah tar uhwel egbo nang bah.⁷ Nyaah bee ner ding ba sassir, yeesu ei fyeri pah egbo Yohan wabbi be ner kei re pah akynaah ni nyaah abii ne akpank mam nyaah ma koor?"⁸ An kyenaah nii gah ram abii ne me kpak. ener ezum nyaah ei sossi ebuk, Bee naah sossiiyi ebuk, bah gwi ne sak efyeri itum.⁹ Enii ankyenaah ni kilo kinii ram, bee na suubi gwen? Ididyang yhaa mung sak nii, nkar bee naah rami gwen.¹⁰ Ezum mah ban gwari igbo mok mung shem a hyn a shemi anang a ham nyaah atah silimbo usel whom nyah tah ross.¹¹ Mung saknii ididyang bee nere pam nyah eyaan emasipah, bah ezum yaah awomah ni ikpong nyaah Yohan na wabbi bee ner Ni gwan ener shiuu a karung ikpong.¹² Lle ne me tuk Yohan na izah, bee naah kperi ban forin ne koor ekpup.¹³ Bee nasuubi gwen ne be naah mobi bah nanii feri ne metuk Yohan.¹⁴ In tanii wi, izuma awo Iliya ezum nyaah atatam.¹⁵ Izum nyaah awoma ne toh toins egwak.¹⁶ Ne akynaah tah sar ne me tuk amam nyaah tii woman? awo nyaah ankabbi pam yaah ba ri ubuk zeyii ishin ba gwi kei bei yii ubir upah.¹⁷ Kei bee repah tii fur nii meshep banii ser bah, bah nantii ekwei banii kung bah kungbah,¹⁸ Yohan etam bah aze aminaze kei gbok makori iyar uhoon bah. nyaah bah rē"awoma ne izuuba pipii."¹⁹ Ahyn ne ner attah tam ze kei gbok, nyaah bah rei dung, ram ener zeyii abuk bee ner, naah gboyii, a samiri bee na waali fyang ne bee naah yomii. Naniyi ushem nii ikpup bee ner kabee yimir bah ne ikpuup diin.²⁰ Yeesu ē hwalin pah bee ner apam nyaah naspa feri maaki, inda bangi solimii.²¹ Aminme shaah korasanu ne Betsaida: Ban nanii aminah munaki syon ne Taya aa sidoni yandah ban nanii amimek ayiin, kei bee solimi, kei bee sosi ekpookpir kei bee fulli nu tok rah.²² A tah wo ne sisi egbo Tayane sidon Ulom moobi kaar nii.²³ Ezo u sip kafanahum uraam ka bee kpedoor epok har nii gwan? kabee siner ne zo tam nii tii assaham nyah bah nanii ebuk amunakii syon, bah nanii ne sodom, ezum nyaah awo nee le tam har turi.²⁴ Mung re nii, ta bee munak gu sodom uhwel ilom moobii ekaar nii.²⁵

Nemetuk amam Yeesu erē, "mung naso ikpong ekpak ulom igwan ni tii unlesse pah bee ner ikpuup ah bee naah hanii nyaan kaabi yeeseek. ²⁶ Erem awo nanan edaah ne zo. ²⁷ Bah nenii dunk aminaham nyaah anlei ne igbak enang bah ezum nyaah ai yee ayhn ding, sai igbak, bah ezum yaah ayeeh igbak ding sai a hyn ne muk, ne ezum yaah a kir bee saidun eferi ding. ²⁸ Nii tam ne me niinpam nyaah ni pii ebuk eninig kung sak ni ne kah kini zou eturin mah. ²⁹ Nii robbi feri kini mass ne me, meh bamu wo ener emunaki igbo na bah amah ne kil sissi syon, tani zou ei turin mah ne rossi Ullom. ³⁰ Ushem nang na womah nii izo bah ebuk nang bawomah ne niniin ba.

Chapter 12

¹ Utuhum, ulum talisi shem yesu eros mehehai nyaa ebuk ahai akenak ezee. Bena rosi mung gori nuka mwarta baa ros kee kyer kezee ebuk egwabi erem nyaa apwelim. ² Befarisa baa yaak paa, bawur bee sangung Yesu, " uyaak mewheen rosi naai bananii nyaa aminaham nyaa gwirbyang agyenaa ulum talisishem. ³ Ee Yesu erepaa; "Nii dasinii faar gwariyii ee Dauda enanii? romir apam nya bang woyerii? ⁴ Nyaa amwer. Ikyam Lom, ezee aminazee ungba nyaa bangsik, baa gyenna, eyeen nee beromir killi emung, baazee, Usel zeeyii. ⁵ Aa, nidasinii fyar unfem aamok ee, ulum Talisi shem, mefris ungba gwisii faai ulom Talisishem, bandasi eyyom kee? ⁶ Munsangni eyang ezum nyaa kaar unghang kwasiyi etee awomung. ⁷ Ing niyee egbo feremu, "Mung yimir naa nee sinanegbo munkaar enabak-benaa, Aa nidasini moopaa benaa dang-hi eyoomi ⁸ Anwhineneer yenawoo embak nulom Talisishem. ⁹ Asahamaa Yesu kee talak asaham kee nyer unghang kwisiyi. ¹⁰ Nyaa ener yang ubok dung, bee farisa bakee lusi Yesu ee "Ibangferiyi eree bangwhayi bee fonak ener ni raai ulom Talisishem baa? Baa kir isel zuum nyaa kabee tuur Yesu maa nyom. ¹¹ Yesu erepaa, "Enuwēnaa amimiyeng ampaa, ing awonee w'antamins eyerii, ing nzung enyim guum, ulum Talisishem udasu taa wuur yee faarung kee? ¹² Taanani kankee kuu saar ener nii wantamis, Aminawhayina dinani aminahor Ulom Talisishem. ¹³ Yesu kee redung enenuu, "Nabak boknai" Kenabak Pokmung, Upokding-kuu wudung nanan, nun pok ifyang. ¹⁴ Apeen bee farisi bawurak ni zii belibak sisisel pipii egbo mung, kebee mw'arung ¹⁵ Nyaa Yesu agaak aminaham nyaa bang siknisyon kabee nanii, nezung eyalbir etalak asaham. Bener papeperi baa yim erosung ¹⁶ kee kamarpaa be te nee sangung eniyang. ¹⁷ Aminaham awoyidang-ha, aminaham nyaa anabi abi Ishaya ensang aree, ¹⁸ " Niyaak, angwhinegi saliyyi ayimirii anang, nyaa asissmi akafuk senseng, munta soor izubanang egbomung, aataa sang amok enang nebener. ¹⁹ Adasi taa kool-unwhe koo nee munak egol fereyii baa. Ezum nyaa tagwak eferii mung nee gailsel. ²⁰ Adasi gaa pung, unfongwali nee wheel baa. Adasi gaa mwar ataal-iraa. baa, atatama namok zeyii gwen. ²¹ Kikyem bener kabe rosseressemung. ²² Bawo kikyem enereyang awo epanezo aa dasi tou'is eferi, aa woma nee yangwak nilakmung, bantama nezung gwazo Yesu. Efonakung niraai mung, Itolizo polirdung, nyaa aferii. ²³ Bener kebee naa yin tursyon bakerre, " koo esai Dauda naa kee? ²⁴ Nyaa bee farisi bagwak aminee tursyon, baree, "Enerezum awuunn nee yangwak ningbong Bahalzabubah" etuum enyangwaak ²⁵ Yesu ayee farsyonpaa, eree "Kpukpang, idasi taa peri, ing engbaksip engabiyii baa taa peri baa, koo kyam ingabiyii Idasita peri, itaa yim. ²⁶ Ing shaitan enwurak-ngha nee shaitan, agabiyi nee gbomung. Inkpongung taa pirii? ²⁷ Ing emee mung wunaa ne yangwaak ningbong Baalzabuba. Aa awo kikyem benaa rosi eijiin,? bee unwenaa baa wunanepaa? Apenaa kabee mooknii. ²⁸ Ing mung wunaa nee yangwak nii zubaa Lom-ma, Ididang -haa amok Lok -atamnii. ²⁹ Ener agaa nani kakyena kee mwer ikyam naa ghibireng ewosii dung ebuk libak erobiyung kee? Asahama ataa aou ezeei ebuk kyama ³⁰ Ezum nyaa didasidi woo yerii, tou naa giyii enan-ha Azum nyaa adasu mon-hil nemee, aa yarisaa ³¹ Yena mungreni, kpukpang nyomener taabee saak isyon egbompaa. Izum nyaa nyombung IzubaLom adang saak isyon edangung. ³² Ezum nyaa nyombung Awhin Ener taabee isyon egbommung. Ing unyombung Izuba Lom saak Isyon adangung ener azam nitii aa shahaar ³³ Ing yalbak unhon whayii, eyaremung ataa woo whew'hayii Ing baa unbaa unbaa unhon pupii, kikyem eyaremung ataa woo pepii. Awonaa tabee yee unhon-anghor nee yaremung. ³⁴ Enii mewhin gwaak, niwo pipepii kanii nanii kankee kinii sang amin didang. Amimyeng Isonaa eferii awus unwhee. ³⁵ Emee mung renii uloma mok, benner tabee naap efaar pepii ebuk erem nyaa bang sang. ³⁶ Ener anhoor amimyeng elerii isyon awuuna nee ferii anghoor. pepii ener amimyeng isonmung awuuna nee pepii fereyii ³⁷ Ninwhee ferii yinaa itaa faarnii wurakgha nizaa. Aa ninwhee ferii yinaa itaa kwanti sor nizaa bee marinii. ³⁸ Apang mee malleng Ataura, aa bee farisi baa yimir kee redung Yesu, "malleng, dii kir kidiyaak amin faarison nezoo." ³⁹ Yesu yimirtaa kee repaa, "pepii gwiri nee gwir turii, aa raai babam nigbo, baakir amin raarison baa amin raamson aham nyaa bataa sangpaa, seiko amin saakison ee Inusa ⁴⁰ Ereem nyaa Inusa enanii Mentuu tyaar nilai angbak ampalii, kikyem Anwhen Ener ataa nanii mentuu mentyar aa mentuk mentyar nisonmung ⁴¹ Bener Nineba tabee pwerii ulom amok yerii nee gwir turii kee tumaa mwaripaa. Apeen baan tuufa nyaa baa gwak eferii Lom Unwhe Inusa Ninyaak Izum nyaa akaar Inusa awozam. ⁴² Agomenyaar mensang talilak nebee ner gwirii turii emarpaa. Enyeek nee talisi tii, nezung engwak igub ee sulemanu, niyaak ezum nyaa akaar sulemanu. Akaar sulemanu wheel enyayi engbak, awomung azam ⁴³ Ing pepii Izuba aa talak ener, awurak ekir asaham nyaa ibuk see turinaa, adasi gaa zoumaa ⁴⁴ Ereppaa, "Ntaa munwur kyam kyem nyaa mung lemaa. Kwasim nyaa wuur, ee yee kenak baa zass Ikyam esolim whiwhai. ⁴⁵ Ewuur see tamaa nee zuuba tiyar nee yerii apam nyaa baa karung nanii pepii. kpuppang paa ta bee gwirabi, ener talisi zum akaar elebakii woepii Ataawo kekyem negwii tahsi itii. ⁴⁶ Nyaa Yesu atoo kee nampaa bener eferii, enyaai, nemee whinyai bangyek baa pwerinizi, baa kir kye yaakung ⁴⁷ Nyang, see redung, "Uyaak inyok nee bee whinyok baa pweri-apaai nizii, baa kir kee feri nezo" ⁴⁸ Yesu eyimir dung ikeree, " Enuwenaa awo enaa nang? Aa benuwenaa bawo mewhinanaa? ⁴⁹ Kee nabakpok nee be narosumung Keree, Niyaak enaa, aa mewhinanaa ⁵⁰ Kpukpang ezum nyaa aros Isyon Lom nyaa yiminaa, ezum yaawoo naa faal, yena woo whinanaa aa labenaa, aa naa marinang.

Chapter 13

¹ Ne mentuk a maa muna yeesu wunak le ki kyam ye gwir to hup. ² Dyum be ner ba darbak kung. a mweer amimieng kuugou e gwir Dyum be ner a pam ba na pe-peri abi to hup. ³ Yeesu a sang pa buk kpe-kpanyul ni gyup kei ree, "Naa tubiyi yaang, anyilak ga nu tubiyi. ⁴ Nya a tubi ifieer kyaang i yamsin egbo sel, menun ma ye sali. ⁵ Ifieer kyaang iyamsin ne gbo fang, ⁶ Nya lom wurak parak pa ba shaar gbo ban daa tar idyaar ni ti ba, ba koor e yarisi ni ti. ⁷ Ifieer kyaang yamsin ne nshaai mu a famk pa. ⁸ Ifieer yamsin buk anhoor a kurak e yar, yaang a nabak asimal, paang sok ti-tiaar, aa paang sok-tiaar. ⁹ Zumama woma ne to gwaak ne gwak." ¹⁰ Menhwin egi ma redung e yeesu," ankena nsaar feri pa be ner a pam ni gyup?"

¹¹ Yeesu ayamsii kei re pa, "Ba nang ni mbol ni sentak nkpaam ler ntum gwan, kute na pa ba ba nang pa ba. ¹² Zum nya awoma, ta be maagung ningaai ko pwer dung waa. ku te zum nya dangã ta be ba kei talak gung pok alak. ¹³ mung feri pa ni gyup feriti, ba raam ku te ba haana yaak ngã; aa ba tongnyis ba haana gwak ngã kei sentak e feri mu. ¹⁴ Ne gbo mpa na feri Ishaya suubi-gwen ansarakii ma, reema aree, nu tongnyisi tani tongnyis, ku te ba ta ni sentak e feri mu ba. Ni Tyelezo nyiin ta ni raam ba tani yaak ni zou ba. ¹⁵ Neera a pam nya syon mpa iriir, ba famak eto mpa nu tongnyisii, ban kubak ezo mpa kei te ne yaak in tyelezo mpa, ko be gwak ne to mpa ko be sentak amin aham nya mung feri ni syon mpa kei yalbir ku naata gbun-gbereng. ¹⁶ Ku te ni inyaak, aa to nyin a gwak. ¹⁷ Mung sang ni, be naa suubi-gwen ne be ner kpebe-kpanyili ba ngwõ nu goor yaaki amin aham nya ni yaak ba haana yaak ngã. Ba nani goor gwaaki amin aham nya ni ngwak ba haana gwak ngã. ¹⁸ Sasak ni eto kini gwak eferi gyup ye naa tubiyi zuma. ¹⁹ zum nya gwak eferi ntu gwan kei dase santak, ner nsharip ezum a ye fonak aminaham nya ban tubi ni syon mung. Ifieer keema mung ree ban tubi egbo sel. ²⁰ Ifieer zum nya ban tubi egbo fang, yeena zum nya ngwak eferi ulom kei wi nu mung sasa ham. ²¹ Ne nani rem, ban peri nu kpaar ba. Nya Iza pipi emwesi dung egbo feri ulom e wuur gwasim sasa ham. ²² Ifieer zum ma ban tubi ne nshaai, yeena zum nya ngwak eferi ulom, ku e e ba buk iti erem e shaak egbo mung aa mok fyang e gyeerung ã ne nabak e yar. ²³ I fieer zum nya ban tubi ni ti anhoor, yeena zum nya ngwak eferi ulom kei nani shem ma.Yeesu zum nya kurak e yar waa, paang a simal aheeri, paang sok ti-tiaar, aa paang sok tiaar." ²⁴ Yeesu a nang pa feri e yaang niniyaa ni gyup kei ree," Ntum gwan ta wo nya ner ezum nya ntubi ifieer ihwaayi a hai a mung ²⁵ Nyaa be ner rai mera, naa giyi ezo a ye tubi dung kupel ma abi ne alikama, kei ga mung. ²⁶ Nyaa pele rem at kurak gbeng, kupel wurak sarak aba hai. ²⁷ Menhwin shem shem e naa hai ba tam ye be redung, nikyam, di raam ko ifieera nhoora ntubi ahai a nai? ankena pii pel e ga ma bi? ²⁸ A re pa, Naa nsharip ba nani rem," Menhwin shem mung ma lusi yung ye be room pel mu kee? ²⁹ Naa hai mu aree, Talak ni kini te ne room ni bingã na likama. ³⁰ Te kei be yeeri rem be koor nu saliya ta nsang pa be naa saliyyi, "Kei be room pel hum e robi diduk kei mak ira ma, kei be mongnyil alikama kuus ni kpu. ³¹ Yeesu a feri pa ninyaa ni gyup kei ree, "Ntum gwan ta iwo nya ityeli musta, zum nya ner entubi ne bak mung. ³² Ifieer zum iwo pa nshiiw abi ni fieer kem kpunkpang. ku te ing a te naa akaar ezou erem ma awobi bak e hwaayi. A te awo nhon gbak menun ma pei kei gwisi ma ni i ang mung." ³³ Yeesu a sang pa feri gyup ma ninyaa, "Ta be sar ntum gwan ne yisti zum nya nyan a ba buul pum pokol: kposi a tiaar a yilak e fulak gung." ³⁴ Yeesu a sub pa be ner a pam eferi rema kpunkpang ni gyup. An dase sang pa feri reema a dangã ni gyup. ³⁵ Buk erem a naniyi na ko amin aham nya naa suubi-gwen ansang ko awo dyidyang, reema aree,"Ta npolak ngwẽ nang ne feri gyup. kung sang ebuk e reema ler lene maayi iti." ³⁶ Yeesu a talak be ner nu kei mweer a mimieng kyam, menhwin shem e munng ma yilak se zung kei be re dung, "sayakti e feri gyup e rem egbo kupel zum nya nwurak aba hai." ³⁷ Yeesu a yamsin ta kei ree,"Enaa tubiyi ifieera nhoor kem: Anhwin ne neera. ³⁸ Hai mu a heena wo iti kem: ifieer nhoor keena iwo menhwin ntum gwan, kupel yeena iwo menhwin nsharip. ³⁹ Naa nsharip e zum ma tubi pa yeena wo shetam sali yeena wo talisi iti, be naa saliyyi peena ba wo menfebi . ⁴⁰ Tognyis ni nya be rem ban robi pel e rem diduk kei zeei ni ira kikeema ata naniyi ne talisi iti. ⁴¹ Anhwin ne ner ata shem menfebi mung be mongyil e buk pepi erem kpunkpang na pa ni ntum mung. ⁴² Ta be hosi pa kurak gbung ira, asa ham ma ta be kung kei rangẽ nyini. ⁴³ A zam ma be ner anhoor ta be toli nya lom ikyam ini mpa. zum nya woma ne to gwaaki e gwak. ⁴⁴ Ntum gwan iwo nya buk ereema awo hai. Ner a zou ma kei hosi elesi, kei ga nu mung, a hosi e buk e mung e rebi kei se re ampa buk ngwũ ma. ⁴⁵ Kikema ninkye ta be sar ntum gwan ne ner e zum nya anani saari kei kir lu u hwaayi. ⁴⁶ Nya a zou lu'u ma heeri hu-hwaayi waa, ase hosi ebuk e mung e rebi kpunkpang kei se rebi lu'u hum ma. ⁴⁷ Kikeema ninyaa, ta be sar ntum gwan na koor ezum nya ba miis e hup, ahosi ngang ebuk ka-kang. ⁴⁸ Nya a sarak, be naa tesiyi ba narbak e wurak ngã ne gong ehup. Ba gwir jaang kei be mongnyil e buk e hwaayi ma kurak kou, ku te buk pepi e rem ba hosi e yarak. ⁴⁹ Kikeema ata nani ne talisi iti. Menfebi ta be tam be senyar pebe-pi amimieng be ner anhoor. ⁵⁰ Ta be hosi ner pepi a pam kurak gbung ira, asa ham ma ta be kung kei be rangẽ nyini. ⁵¹ Ni nsentak e buk e rem kpunkpang? menhwinegi mung ba yamsin,"nih' ⁵² Yeesu arepa, "Egbo kikem,ko naa suubi yande ne wo anhwinegi ntum gwan awo nanan ne ner ezum nya anfaar amin atel na faai amimieng kou mung. ⁵³ Nya yeesu a talis e naata feri gyup be rem, a yilak e talak pa. ⁵⁴ Yeesu ayilak ga nsip mung a suppa be ner ngban roosi mpa. Ba tur isyon kei ree, Ner e zum anzou gyup kema ne nani buk e tuisiyi syon kem a haana? ⁵⁵ Ner e zum ma dase na shaabi nhon e zum?res nyai e mungã awo maryamu? menhwin nyai emung ma dase be Yakubu ne Yusuf ne saminu aa Yahuza? ⁵⁶ Moko me lam nyai emung ma wo yeeri ti? An haana ner e zum anzou ebuk erema? ⁵⁷ Ba yom syon mpa ne sung. ku te Yeesu arepa, "A nhwinshem ba zou e munak ngã nsip ko kyam mung ba" ⁵⁸ Ba nani ebuk e tuuri syon waa abi ba egbo dangẽ nabak eyimir empa.

Chapter 14

¹ Ne mentuk a mam ma, Hiridus a gwak e buk ereema Yeesu anani. ² Are pa menhwin shem emung, "Yohan e, waabi na wo zum; anyilak kuur. Izuba keena inani dung shem zum." ³ Hiridus a tur Yohan e robi kei ba yung e tak ngban faami egbo Hirudiya, nyana nhwin yai e mung filibus. ⁴ Yohan gei redung e Hiridus, "Ba wo nanan ba, zo na ba nyane zum pii nyan nai ma ba." ⁵ Hiridus ankir ki ta mwaarung a yaak dyum be ner imari iturung, egbo be ner apam ba raam mung e raam e ner apam ba raam mung e raam e naa suubi gwen. ⁶ Nya gyang maari Hiridus yek, E gwin e Hirudiya e ser e kaar e Hiridus. ⁷ A sik gung ne be yiri ni ma ye ne kwisi ko anke ham nya akir, zi ta inaang. ⁸ Nyai a kesak kungā zai, aree, kuntak egbo Yohan naa waabi mak ngi a kpa. ⁹ Tum e yom syon na ne kwisi, e mung, ku te, ne zung a sik gung ngā za! amin ananiyi adang gung aa be ner ba sarak a bi buk gyang, are pa ye nani kikem nya be rem a nkwise ma. ¹⁰ A shem be se kow egbo Yohan naa waabi abi ngban faami. ¹¹ Ba se kow egbo Yohan naa waabi a bi ngban faami mak akpa, kei ba tam bung a lab mu ma, a ba ga dung nyai ma. ¹² Menhwinegi mung ba tam, ye be ba se sang gunge Yeesu. ¹³ Nya Yeesu a gwak e rem, a siis abi kuugou ga se gwir kinkimung. Nya be ner nsip ba gwak kikem, ba kil ne hwel kei naaa rosung. ¹⁴ Yeesu a yilak e tam gwen mpa, le kenak idyum be ner ba monglir. ba telidung taar a naang pa gbur-gbereng a pam nya ba woni raanyi. ¹⁵ Nya gwi awoma, menhwini mung ba yilak tam ne zung, kei be ree, "Di wo na kpa ga mu, atuk ananiyi zaisalmak be ner apam kei be yilak mwesi ni mi nsibi amam se be rebi buk eze." ¹⁶ kute Yeesu arepa, Ega mpa ba ta tali e kir mpa ba, Naang ni pa amin a zee yi." ¹⁷ Ba redung, "Di woma ne nvoa a toon na aa mempali gbar efaang weeng." ¹⁸ Yeesu are pa, "Tam ni ma." ¹⁹ Yeesu re pa dyum be ner kem be gwir ni ti. A ba nvoa a toon ne zum aa gbur menpali faang erem, kei munak pii ni gwan kei mak ful ma kel pusi ghen-gbur e naang menhwinegi mung. menhwin egi mung ba gabi pa be ner. ²⁰ Kpun-kpang ngē mpa ba ze yiir ba hosi gbur e nvoa ne gbur memepali e rem, saris menkanseng sok ne faang ngā. ²¹ Ner a pam nya ba nze be romir nyai a toon dang e bin e nyaar na nkabi. ²² Sasa ham Yeesu a repa menhwin egi mung be mweer kuugou be wi gwen e taal po huui, ki zou e salmak be ner a pam ma. ²³ Nya a salmak be ner a pam ba ga, a peer egbo fang ki kobir ezo. Nya atuk awoma, a wo bi kinkimung. ²⁴ Ku te kuugou hum ga wo a sou e hup, a wopa ni iza kei be kwasi memakori dong e ngbak mwam ahwiibi gwen mpa. ²⁵ Ni tyandi bibip (antugi tiaar atuk) Yeesu ayilak kil a bi na fal e hup kei ga bi fufab mpa. ²⁶ Nya menhwinegi ma yaak kung a kil na fal ehup, imari ituta ba ree, "E bira na," ba wool ipumi. ²⁷ Yeesu a wi gwen eferi na pa fa faang kei ree, koor ni syon! mena ngwō! Te ni gwak imari," ²⁸ Bitrus a yemsin kei ree, "Inikyam Ing ye zo na wo, sang nyi ku nyilak tam ne zo a bi na fal e makori." ²⁹ Yeesu are, "Tam" Bitrus a wurak a bi kuugou e kil na fal e makori kei ga sa ham nya Yeesu a woma. ³⁰ Nya Bitrus a yaak mwam hanak hwiibi imari iturung. Makori ma liib emwesi ma ne zung, erar a kwe kei ree, "Ini-kyam, "fonak ngi!" ³¹ Sasa ham yeesu a nabak pok e tur "Nabak e yimir e nai awo tetok. ngwāi nooni ye ke?" ³² Nya Yeesu ne Bitrus ba mweer a bi kuugou, pwam talak e hwip. ³³ Menhwinegi amam ma ma wo bi kuugou ba suul dung e Yeesu kei ree, "Idyidung ngā zo wo anhwini Ulom ma." ³⁴ Nya ba taal, ba ga ne Janisarat. ³⁵ Nya be ner nsip ba yaak Yeesu sentak, ba shemi ta be ner ni yeesu zum nya iwo kenkeng abi, ba pii be naa daangī gbur-gberengā. ³⁶ Ner nu ba boobung ne talak pa kei lebak to nkipir mungā Kpun-kpang empa ba zou gbur-gberenga.

Chapter 15

¹ Bener Firisiyawa ne ne na suubi tam ne Yeesu. ba lai ne Urushalima ba redung. ² Ba redung, akenaa menhwinagi moo ba gii ros eferi bee kpong? Baa ba wap a paak epah kamin bee ze aminazei ba." ³ Yeesu" enangpa eyimir kyei repa, "Akyei naa an saa banee roos eferi ulom ba anii roos bee ekpong eyii? ⁴ Ulom ureh, Na paah bee baba nai ne mama nai ekpok pah," Ezoum ya'a saguu bee naa marri moo a ta kwei. ⁵ Nii rei "ezoum ya sakguu enii mar ah eyaii u mar, Aminahap yaa kanee zau ma ne mei ne rem awoo naba kinaa nu-llum." ⁶ Ene ezoum baa soo naa enii maa ekpong ba usel uhum maa eferi ulom ba awo aminahoor ne nii ba. ⁷ Enii bei ner pepii awo nanan yah na remee gwen ishaya esak nii kee rei, ⁸ Bee nere pam ba nasmii ekpong u wei naa kawai aa e syon paa ewoo a saa hay ne emee, ⁹ Baa kusimii a lalah naah, ba suupah bee ner mok e paan nang ba muu bag. ¹⁰ A yii bee ner ba moklir kei repah, Nii kwaak kiinee taan ezo, ¹¹ Erepa baa aminaham yaa mwesee uwyeh eneraah uyom ener ba, sai aham ya a wus uwei eneraah uyom ener." ¹² Menhwinagi muu ba redung, "uyeeh bee farisiyawa ba baa nanee umaon ne e feri erem baa. ¹³ A Nhyn ulom arepah," Etubee arem yaa ba edāā ni gwan etubee ba ka bee rom nee kaa. ¹⁴ Nee talakpah, ba woo epaneezoh naa, in a paneezo in a paneezo apiidung panee zo uzou kabee ga kusii uguum kpuihak hah, ¹⁵ Peter e sasak eto redung Yeesu sang ti Igyup feriyi. ¹⁶ Yeesu anhwini Ulom arepah, "lei ne etyelezo eyii ba taani ba? ¹⁷ Nii banii ram duk amimaham yaa amwer uwyei a heinang awurak a gah u buk e kaak? ¹⁸ Ebuk erem yaa awus uwei alayis nee isyon naa ei yeenag awoo e buk erem yaa ayoom ener. ¹⁹ Ebuk pepii a layis ne isyon mwar bee ner, erai ne iyaar, izee, ikyer erem, etosee. ²⁰ Ebuk eremaa ayoom ener ezee aminazee dang ewap epook baa ayoom ener baa." ²¹ Yeesu ai tur usel gayii ne usip Tayaa sidon. ²² E nyan e yaah ezoum yaa baamasi ba, a tam nee zuk e munak agol kei rei, "fonak yii ellom yan gwak a nyhn a Dauda e gwiinug awoo ma nee yangwak a ray. ²³ Yeesu ba redung a hiyah ba, menhwini ba tam bee sangge Yeesu, sasapah yaah arosti ne hassi. ²⁴ Yeesu erepah," ba baa ner kyam Israil. ²⁵ Eyaan diing atam a suul uwazo emok kyer redung ulom kpang yau mii ma," ²⁶ Eredung baa hwayii bee ba aminazee ankab bee nangpaah me punpwa ba. ²⁷ Eyaai diing eredung ahwayii naa me puupwa bee zau ifus aminazee ham yaa aray ne Ntii. ²⁸ Yeesu ayimir dung kai redung siksyon enai a hwayii. Nerem ne wodoor nyaah u mak syonaa. "egwinung a pwall memetuk amam. ²⁹ Yeesu e talak a saaham kei gaah a huup a Galili ei gaah sei peer ifyal kei gwir abii. ³⁰ Bee ner baah monglir bee tam ne Yeesu. baah tambu'ah ne kpurin, bee na panazo. e

kaa'azo a'ah bee ner pwepweiri e bee pam nyah babawo nu ugbugbereng ba, Yeesu a pwal maa ne pah.³¹ Beener baa nanii umoon nyah e kaa'azo a tok yis eferi epan azo aram, egburin ba yiilak ba kil, nyaah bee ner baa zari Ulom bee Isra'ila.³² Yeesu e yii manhwiniagi muk kei repah, taar u tusimii ne bee nerapam, metuk me taayar amaap aminaham nyaah bata zee baa kan talak pah nugori bah kada eyaah seine yiim usel bah,"³³ Manhwiniagii ba redung," A haana ka dii zou aminazemah ham yaa atan keinang pah beener apam?³⁴ Yeesu e sakpah,"evoor emaah naah wenimaah? ba redung"ma woo titar ne yeeri ah mepaali shiu,"³⁵ Yeesu erepah beener diing bee gwir nii ntii,³⁶ Ebaah evoor neme paalii kei kwissi Ulom gwan, kei pupusi envoor diing kei naah pah manhwiniagii mok bee gabipah beener.³⁷ Bee ner baah eyiir kei kei bee talak ubyir hum nyah sarak me kaseng tityar.³⁸ Beenerapam nyaah banzai aminazai diing bawo beener enak tetok anas bee romir banda eyar nebe akabbee.³⁹ Yeebe sak agwir diing kei mwer uku-gu makori kei gah magadan.

Chapter 16

¹ Bee Farisiyawa nee bee sadukiyawa baah tam kei bee sarung kei bee reidung nee sak pah ahihyah ham yaa an leenii gwen.² Eyiimir kei repah," Mentuk a gwii ma nani, Ba redung mentuk kaah me hwayii nyaah egwan ensiriim.³ Nee etyandii kinii rei llom turii ba wa llom ahoora baah, igwan ikubir, nee yeesh indaa kanii sakpak bee ner inda igwan diig e womaah. ku tee ba kanii yee sak pah beener egbo mentuk amamba.⁴ Mentuk pemeepii matam, bee na isharip ba kir kei yak ahihyah fafyai, baah aminaham, bata yaak awo egbo Yunusa." Yeena Yeesu egah.⁵ Manhwiniagi ba taal bee tam, baa kpereyeel envoor diing.⁶ Yeesu erepah, "nii pii egbo yiin kee nee ram yisti bee Firisawa nee bee sadukiyawa."⁷ Manhwiniagii ba libak e eri kei bee baah."⁸ Yeesu a yee a mok diing ei repah nii bee na daii siki syon,a kyenaah wo hamnyaah feri maah egbo envoor?⁹ Yeesu ei repah nee gbir nii yeel naah ne envoor fa'ah a me pali me faah mung. kwak bee ner enang atoon, ubir diing usarak me kasang sok ne faah.¹⁰ Ku te envoor tityar nii yeyir naah mu hwak bee ner enang atoom me kasang me ma na nii hosi?¹¹ A kyenasa'ah siksyon kinii ram yisti bee Farisiyawa aah sadukiyawa,"¹² Bener diing bayee ba yisti zum ya ba kus ne envoor na baah, ama bee yee kil erem yaa bata kil ne suup bee Farisiyawa ne sadukiyawa.¹³ Yeesu ei tam ne kasairiya Filibbi, kei lussi manhwiniagii muk akyenaa beener ba sak agbo nak?¹⁴ Ba redung , Bee paah Yahone na wabbi, Bee paah ba rei Iliya, bee paah irimiya, ko yeeri ne bee nasuubi gwen."¹⁵ Yeesu ei repaah anii yaah, yimi ei nunaa?¹⁶ Bitrus saminu ei yimir kei repah, zo na wo a nhyn ullom,"¹⁷ Yeesu ei yimir kei redung," Zo nawo na uful saminu anhyn Yunusa, ba nerah ei suubi aminaham baa, ã daa na nii igwan¹⁸ monredoo zo na uwo Bitrus, ei gbo elifaa ezuma ta may ukpan koborii ezo ei nwari pepii bata bee zou ei tal maah ba¹⁹ Kan no mekper ikyam gwan, aminaham yaah zo sak a zam akawo nena nii igwan, aminaham ya funak nii tii akawo fafunakee ni igwan,"²⁰ Yeesu ei repah bee na rosi emung bee tee sak paah ei yeena Yeesu.²¹ Abee naah Yeesu a sakpah manhwiniagii mok a hwayii naah mung gah ne Urushalima, kung gbak izah abii upok bee kpok rosi na naniyii ubshem ulom . a bee na suubi attaura ba mwaruu a baa munak ku ulom etyar.²² Bitrus a yi yuu par kei tobug e zo abii kei redung ezom ne semir tabir yoo ba."²³ Yeesu ei yalbir kei redung Bitrus, ezo ner pepii kawo nfaah hom yaa ta tar uhwel maa. tee ram ebuk arem yaah wo Ulom , amma rem ya wo bee nari.²⁴ Yeesu erepah manhwiniagii mung e ner ezum yaata rosi sai agii egbo moo, kei rosuu.²⁵ Ku te ener ezom yaa so egbo moo aka kir apam, ezom kir agbo moo apam ne res enang aka zou maa.²⁶ A kenaham yaa ener atah zouma nii iti ke kir amobi mung apam? akenaaah ener akaa nabak kei sanii amobi muu?²⁷ Ku te a nhyn e ner ka tam nee ikpak mung ulom ãda ne bee manhwiniagii mung yeena aka nang kowane ener nu ushem hum nanii.²⁸ mung sak nii ididyang, niipam ya ne peri azam, bata nii yaa ekeweï ba, sai ban yaah a nyhn ener atah nii egbk muu."

Chapter 17

¹ Yaah mentuk metyar Yeesu ei ba Bitrus, Yakubu aa Yohan a hyn yai ke gama ne paah ne fyal e kyerakii pein kinkipah.² Elik mung e yalbir mgwazoo pah. ugwazo umung utoltin yaah Ulom toliyii, ekdir emung awo fefarak.³ Musa ne Iliya ba wurak abee be feri ne paah⁴ Bitrus ayimir dung Yeesu," Ulom un hwayii erem yaa tii wo azan mung yimir ne zo kang gwar e bung a tyar, heri unai, heri kuma amusa, aa utyar uwo a Iliya.⁵ Awo amimek eferi kena, ba yaa ibuda Ikuba pah. ba kwak egol arei, "ezuum awo a nhyn yaa mung yimir neka, isyon⁶ Yaah manhwiniagi mung ba yinsin bee kubak azo paah nii tii don mari.⁷ Yeesu ei tabir ker repah,"nee Ilak nii kenii tai kwak imari."⁸ Ba munak egbo ba bang yaah ener baa sai Yeesu ke ki mung.⁹ Yaa ba sis be ni efal ding Yeesu erepah, kei tee sakgu ayaah aminaham ya ba yaah sai a nhyn ener ayilak neme raah."¹⁰ Manhwiniagii mung ba lusiya, kei be rei akyena sa na gwari are naa libak etam?"¹¹ Yeesu erepah," Ididyang aa Iliya ne ebuk erem kpunkpaah,¹² Mung saknii, Iliya atam zai babanyaku be ye ba, Yeena ba naniidung aminaham yaa ba so. u sel uhuma anhyn ener aka gbok izah upok pah.¹³ Yee itelle zo epah polir, ba yee afyeri na Yohan na wabi bee nerah.¹⁴ Yaa ba wo buk mok litee ener ayaa a tam ne pah,suul gah ne ntii kei rei,¹⁵ Ulomgbak, kwak taar a nhyn nang awoma ne erayii uzu zee, agbok izah susai, a yimsin nii erah a makori.¹⁶ Mung tama ne zuk ne manhwine nai baban yee pwalma ne zung ba,"¹⁷ Yeesu ei yimir kei repah," bee na dagii sikisyon ne ntii kyem, kangwir ne nii har ne ram banii yimir ba, kang koor e syon ne nii nee tama ne zuuk ne me."¹⁸ Yeesu ehwalinta Izuba pepii ding wurak bee na anhyn ding.¹⁹ Manhwiniagii Yeesu ba wur bee tamane zung u ler kei bee redung,a kyenasa tii bati yee wurak ma ne Izuba ding ba?"²⁰ Yeesu erepah adank a siksyon nee yii naa bani yena wurak ne Izuba pepii ding ba. kei wo yaah nii woma ne ididyang ko ikpei yeri naah kanii yee ma sakgung ifal zum kisemir, ta semir. kuma ba aminaham yaah ta pwak ni ba.²¹ Izuba pepii zum baka wurak ba sai ne tur nwyyen ne kobir izo).²² Ba gwi ne galili, Yeesu erepah manhwiniagii mung,"

repah kabee nabak ne nhyn ner upok bee ner.²³ Kuma kabee mweru, Ulom ityan aka yiilak sai nhwinagii bena nanin fuwil esyon ne aminaham ya ba kwak.²⁴ Yaa ba zel ne kafanahum bee na waali fyang ba tam ne Bitrus kei redung na suubiyii ei nangnii efyang italiyii?"²⁵ Erepa," Bulus ei mwer abee gyam, Yeesu samimu aka tuyiir ne kaa? etum ntii ba wal efyang pah ne nuna? Ba wal ne bee enera bee Kyen?"²⁶ Bitrus ei repah ba wal nebee kyen" Yeesu erepa," ba ttalak pah bee na Izuba taliyii eyang ding.²⁷ Yeesu erepa kitee yimir bee ne wali efyang bee yomee ba. Nii ba a koor kinee gah ahoor dung apali aham yaa nii libak etur nee polak uyeh muk kinii far efyang abii uwyeh ding kinii tali efyang enang aa yii.

Chapter 18

¹ Nee mentuk mam manhwinagii Yeesu ba redung Nuna a tawo egbak nii igwan? ² Yeesu ei yi nhyn tetok a hai ei tamah a sou apah, ³ Kei repah in banii yalbir ni wo yah kabbi yee yesek ba, bakanii zou a mwer nii kyam gwan ba. ⁴ Ku te ezum yaah yalbak egbo mung newo anhyn apel aka a zou mwer nii kyam gwan. ⁵ Ku te ezum yaah awi anhyn teitok nee res enang awime naah. ⁶ Ku te ezum yaah sa ei yeeri amimek bee pam yaah ban yimir mma ne me enanee amin papii, Da ta hwayii bee robbi dung ufah kokii nee golle mok kei bee tak ku amimek ei huup. ⁷ Izah eyii be ner ntii, atawo nanan mentuk amam me tam wadung ener ezum yaah Yeena wo sel temee mentuk izah diing. ⁸ In epok nee ei hwel enai aa tah mako ubuk pupii, atah hwayii u kyar nee ka uyarak, atah hwayii umwer ikyam llom ne kumee pok dā umwer ikyam iraah ne kpokpar ilak. ⁹ In telezo nai ta sayo nani amin papii ko yom amin, fou nee ka, atah hwayii umwer ikyam llom nee telezo yeeri daa umwer ikyam iraah nee telezo enai fyang. ¹⁰ Nee rem kada nee sin ee Yeesek akabbi ba, ko mentuk eyaade be naniyii ushem nii gwan ba ram ēdaa. ¹¹ (A nhyn ener etam kei solim aminaham yaa yoni). ¹² Akyenawo efak a syon naip In e ner a woma ne epoll enang yeeri, aa yeeri amimeng apah e mor, ai aka talak ubirdiing kei sei kir eyeri diing ba a? ¹³ In a yaak eyeeri izum, mung sak nii umung hum yaata nanii ta kar ubir hum nyah baba mor baa. ¹⁴ Kii kyam ma enii yer nii igwan ban yimir yeeri amimek akabbi ham ne mwer ikyam iraah ba. ¹⁵ Ku tee in a nyhnok e yombo syon, sakgu, nii bee faah, in egwakko awo a nhynok kenak. ¹⁶ Ku te in egii gwakko, kir ener ifaar ko ityar kei bee te yo kwak eferi diing feri bee ner efaar ko bee tyar ba yimir ne feri e pah. ¹⁷ Ku te in ei gii kwak nii, nii gama nezung ugwazo bee narossi. in ban gwak nii baah ni talaaku ener ezum yaah baa yee ollom ba ko na waali fyang. ¹⁸ Ku te dung aminaham ya nii robb azam awo rerobiyii nii gwan, aminaham yaah nii funong awo fafonak kii nii gwan. ¹⁹ Mung saknii, in be ner be faah kabe yimir egbo aminaham ya bata kussi, edaa ezum yaah awo nigwan atah nanii nee ne aka. ²⁰ A saaham yaah be ner efaar ko be tyar ba moklir ne res enang kan amimek apak. ²¹ Bitrus ei lusi Yeesu kei redung, "ēdaa esyon ufisidung? akaa wo hwel tityar ne yeeri? ²² Yeesu eredung, "Bamu saknii ba'a ba hwel tityar ba amam tityar har hwel sok tityar ne yeeri. ²³ mung etum ezom yaa na pah menhyn shememo efyangm. ²⁴ Yaah elibak keikyam, ba tam bua ne yeeri mime menhywin shemme mok e zum yaa arosung efyang enang usok. ²⁵ A nhyn shem ding ba woma ne amnatalliyii ba, enii kyamemo erepa bee rebbi ne zung yanemuk neme nhynamuk ne aminaham yaa awodung an kei tali u hwar diing. ²⁶ Yaah annhyn shen amok a kwak kikyem ayim eibulidung nii ntii, kei redung egak gyam kang taliyo aminaham yaah urossme, rassyon enai. ²⁷ Egbak ekyam me mung ei rammung u taar uturrung ei repah, bee talaku kei gah. ²⁸ Ku te yaah yeen asef yaah ezum yaah ei yeen arosung fyang, ei halakku tur ne goll kpirr kei redung ne taliyii e fyang kyem yaah erosung enang sok. ²⁹ Ku te a nhyn yaah ezum ei kusiyu kei redung kan taliyo duk aminaham yaah uro ni. ³⁰ Ener zum ei gii talak e samir ushem mung kei sa ba maku ukpang fami bee ner kei repah sai ei tali nuka. ³¹ Yaah ubir bee ner ba kwak eferi ding ba nanii eful syon, kei bee gah bee sangu egbak kyam me mung aminaham yaah akil. kpukpaah. ³² Egbak ikyam me mung ei yiiguu kei redung zo uwo ener pepii na, mung talago uhwar hum yaah rosso, zo na un kussimii mo talakgo yeena zo ban talakgung ei yaah ba. ³³ Ku te ba ahwayii zoma ku talakgung ei yaah nyah rem bang talakgo ei zo baa? ³⁴ Egbak kyam mung ei nanii a fut syon kei gama ne zung ne bee na amok, kei talak aminaham ya zi rossung ³⁵ Ke kyemma ēda'a zum ya ba fisidung a yaah eyom amung ba a ulom ma a bata fissidung ei mung maa ba."

Chapter 19

¹ Yaah Yeesu atalis feri erem, ei yilak ga ne Galili huhuri ne Yahudiya, kei tal a huup urdung ² Uduk bee ner urossung a pwalma ne pah nu nii eraayii kyem yaah iwo pah ma. ³ Bee Farisawa ba tam ne zung ne lussi, kei redung, "Hwayii naah ne amuk ei ner ne gyer nyanne mok egboaminaham yaah nanii? ⁴ Yeesu a yimir kei repah Yeesu repah nii bana faar ne koor egbak ba, Ezum yaah nani pah lelibak enanii aromir ne eyaan? ⁵ Ezum yaah a maipah kei repar, Ne feri eremaah ener aka talak enee aa eyaah kei bee dussin pen bee faah apam kabee wo elak Yeeri? ⁶ Peen ba ka bee wo elak fyaah ba amma elak yeeri naah. Aminaham yaah ulom uduss kada ener eyaah ne sai nu kaba." ⁷ Ba redung, Akyenaa sa musa e yimir tee tii nang pah eyaar ufem gabeyii upar, tee kuma kii tii gyer ta?" ⁸ Erepa, "egii too'is eyii naah asa Musa ayimir nii, ni gyer ayaari eyiin amah ne le bawo kikyem mah ba. ⁹ Ku te ezum yaah egyer a yaane mok ba egbo raayi baam ba, kei sei kwan eyaneyah awo nayomi nang." ¹⁰ Manhwinagi Yeesu ba redung, "In awo kikyem egbo ener ne yanemung a tah hwayii ener ne gwir ba kwan ayaam." ¹¹ Yeesu erepa, "Ba konuna atah yimir nang ne e suub erem ba. sai bee pam yaah ban yimir pah bee wi. ¹² Beener apah ba masipah efik gah, bee pah beenerah ba tilipah. bee paah ba yalbak egbo poh saboda eferi ulom Ezum yaah ta wi asuub erem ewi nee ka," ¹³ Yaah baah pidung akabbi yee yeeseek ma kei kwisi egbo pah, manhwinagii mok ba gyer ta. ¹⁴ Yeesu erepa, Neetalak ankabee yeeyeseek bee tam ne me, kinii tei kyarta ekyam egwan ewo epah naah, ¹⁵ Ku te nyah a mak upok mung egbo pah yaah talak assaham. ¹⁶ Yaah ener eyaah atam ne yeesu kei redung, an kyenaham

yaah tah nanii kung zou emwer ma ekyam ulom? ¹⁷ Yeesu elusiyuk akye nasa'a ulusimi egbo eferi ahoor erem?"Yeeri naah awo amok ahoor ku te in uso mwer ekyam anhoor uross a mok enang." ¹⁸ Ener diing eredung," emok e nyandee na wo? "Yeesu eredung," Ku te raah mah eyaah eniia kute mwer e yaah, ku te kyer erem, ku te zee, ¹⁹ Nas enok nee bee asak egbok pah yimir na ne nyan hwenak yaa egbo naah, ²⁰ A nhynazek diing aredung," mung ross ebuk erem zai. akyenaah apwaakii? ²¹ Yeesu redung," In uso ku wo yeeri amimek ampah suu rebbi ne aminaham yaah awodoma ku naapah bee naah izah, ku tam uross mii ka zou ubuk ahoor mah ne igwan." ²² A nhynazek akwak aminaham yaah yeesu esakgu, yaah ayilak ne ful esyon, don awo naah amin pok." ²³ Yeesu erepah ma nhwinagii muk." aka wo nii izah enaah amin pok kei mwer ikyam Ilom. ²⁴ Mung saknii niyaah, awatah wodung idurum fafaah ne mwer ne ebol alura ne na aminpok ne mwer ikyam ulom." ²⁵ Yaa manhwinagi mok ba kwak kekyem amindiig amunak pah ebyon," Ba rei nuna ezum yaah atah zou efonakee maah?" ²⁶ Yeesu erampah, kei repah, "ne bee ner aminaham bata nanii yii ba, amah nu Ilom ko agye awo nanii yii naah," ²⁷ Bitrus eredung, "Raam, tee talak ko akye kii tee rosso, akyana tadi zou mah ne zou?" ²⁸ Yeesu erepah," mung saknii ididyang nii pam yaah nii ross me, ne kil a hwayii, ne mentuk mma taah anhyne ner atah gwir ufap engbak kpunkpang ne igwan nii mah ta nee wo yeeri ne zuk nii bee ner sok ne faah, kinii moppah igab sok nefaah bee israila. ²⁹ Erepah nii yaah ezum yaah talak ikyam mok, mee nhynye, me labyaa, eniimok ne iyaah amok hai ne res enang atab zauma nee igwan hwel enak nii igwan. ³⁰ Mung sak nii bee naa libaki kabewo bee na talisi, bee na talisi kumah ka be wo bee na libaki.

Chapter 20

¹ Igbak gwan ewo yaah na gwabbi zum yaah eyilak nii tyandii a kir bee naah shem pam yaah bata nadung ushem aham ahai. ² Ku te yaah ba nanii ezah efyang shem ding. egbo enang eyeeri kowani Ilom hum yaah ba nanii "shem ding" ³ Mentuk me tyar ma kar wurak nii yaah yak bee paah ba gwi ba shem. ⁴ Erepah yek nii ni kir ka naani ne ka. ba gah bii buk unaniyii ushem. ⁵ E wurak etyaar kuma e yaah bee pah niyaah ba gwi ba amina naniyii erepah, gwak nii sel ninanii ushema hai a nang. ⁶ E wurak niyaah u hwel sok ne yeri, yaah ayaak bee pah erepah nii gwi kinii suubi a kyenaah, elei nii tyandii baa uhem ahihyaa. ⁷ Ba redung ai ba zung yaah bapah ushem ba. ⁸ Yaah egwin awo mah na ahai diing etam redung na pissi bee na shem diing ne yipah, kei talak ko nuna ufor umung, Bee libak ne Bee pam yaah baa tam kwassim ga ne bee na libakii. ⁹ Be pam yaa batam ugwasim ba talpah nanan ne bee pam yabaah libak ushem diing. ¹⁰ Yaa bee pam yaah ba libak napah ba tam-kamah ka bee talipah kak ne bee pam ya ba yii yeri. ¹¹ Yaah ba wi efyang pah ba nani ful esyon ne na ahai diing. ¹² Kei bee redung, bee pam ba tam negwir rem mah, ba nanii mentuk meri na. amah utali pah nanan ne bee tii pam yaa tilibak lei ne tyandii. ¹³ Na ahai diing eredung eyeri ne pah ai tii nanii iza Ulom uheri naah, mung talinii yaah erem ti nanii iza mahba? ¹⁴ Nii wi ne aminaham mu talinii nanan ne bee pam yaa ba tam ne gwi. ¹⁵ Ku te bawo nanan naa mung nanii aminaham yaah hwayii me nii efyang enang baah? Ko nii gii ne ezo naah ne aminaham yaah me mu yaah ahwayii me? ¹⁶ Kikyemmah awo bee na libaki kabee wo bee na talibi, a bee na talibi naah ta be wo bee na libaki. "bee na yiyii ba pwer amah bee naah saliyii bawo shi," ¹⁷ Yaah Yeesu agah ne Urushelima ba gah yeri nee bee sok nefyang ya ba gah erepah, ¹⁸ Nii rem faar, tadii gah ne Ureshelima, kuma kabe nabak ne a nhyn ener ne bee egbak bee a rossi ne be na gwariyii ta bee koodung amok mwari bee ner. ¹⁹ Ka be nabak ne zuk upok bee kyen kei bee nandung akper, kei bee dirosung ne igwan hon, ku te ulom etyar ta bee munak ku," ²⁰ I yaah me nhyn zabadi etam ne Yeesu, ne me nhynmu kei kurrak agwalak emu nii ntii kei kir a yowimah ne kir zuk. ²¹ Yeesu a lusiung, kei rē a kir a kye naah? eredung, mung so ku napah me nhyne nang mwer kyam igwan, yeeri upok izai a yeeri upok mwalah enei. ²² Yeesu a yimir kei redung," Banii yee aminaham yaa ni kussiba. Ta nii yee egbo Izah ezum yaata gbo nementuk amamh? "Ba redung, tadi yeemah" ²³ Erepah in Izah zum mah ta gbo nanan naah nii gbo. ku te agwir upok zai negwi upok mwala bamena mung wo nabaki ba. awo upok ulom gbak hom yaa solimpah," ²⁴ Nyaa manhwinagii sok ba kwak efyeri rem esyon pah iyomee ne bir bee faar apam. ²⁵ Yeesu ei yipah, "ke repah," Nii yee etum bee kyen ba tsar bee tum? egbo usip ba suppah in kpong. ²⁶ Baka wokikyem amimek ayiin ba, duk azum yaa kir kei wo egbak amimek ayiin ne wo anhwinagii ayiin. ²⁷ Ezum yaah kir kei wo libaki amimek ayiin ne wo anhwinagii ko nuna ²⁸ A nhwine ner ba tam kei bee nasung egbo ba ammah enani ushem anhwinagii kei nabak egbo mok kei fonak bee ner." ²⁹ Nyaah ba wurak ne Tariko, udung bee ner rota, ³⁰ Ba yaah e panezo bee faah ba gwi usel yaah pannezo ding ba yeesu na akamsin ba munak a gol epah kei bee hasir kei bee rē ēda'a sai a Dauda fonak me," ³¹ Bee ner ba hasir pah, yee bee gwer honwo panezo rēm ba munak egol kei bee rē ēdaa a sai Dauda, fonak tii," ³² Yeesu e wai aperi kei, bee yi pah, erepah Akyenaa niiso kung nanii? ³³ Ba redung yeesu ne polakgii itellezo," ³⁴ Yeesu erampah, ba zou ē ram ubuk kei bee rossuk.

Chapter 21

¹ Yeesu ne menhwinagii mung bawo huhuri Urushalima yaak bawo ne Batafafi ne ufaah zaitun. Yeesu ashem menhwinagii bee faar, ² Kei erpah, Ne" mwer nii anhyne sip aham yaah awo ugwen nyiin tani yaak igaki ne iduurum, ki ni funak nii pimimah. ³ Kei tee yaah areni a hihyaah egbo mung nēē redung," eniyammah kir nee kah, ener diing atah talak nii kinii tamah." ⁴ Ba nanii efyeri erem kei bee sarak aminaham yaah naah ramii gwen erē, ⁵ "Nii redung egwin a sihiyona, ramnee etum eyii atam nee zooh, baa awomah ne munak egbo ba, egbo idurum ne jaki." ⁶ Manhwinagii mung ba sei nanii yaah rem Yeesu esak pah. ⁷ Ba tamah nii jakiah edurum diing kee bee sik ebuk bii gbo pah, Yeesu egwir bii ne ebuk diing. ⁸ Beener baah sai ebuk epah bee sel, bee pah ba kyer ezou kee bee kuss dung abee sel. ⁹ Uduung beener hwop

yaah bawo ugwen mung ah ah bee pam nyaah ba wo kwasin mung, ba munak egol epah kei rē " Hossana nee ah nhyn nee Dauda, naah eful laah awo ezum yaah atam ne res enii ngbak. Hossana nee ēdaa gbak," ¹⁰ Yaah yeesu a mwesi Ureshalima diing, ikyarak isarak usip kpunkpaah kei bee rē enuma awo ener ezum?" ¹¹ Bee ner ba repah," ezum mah awo Yeosu na ramiigwen, elē ne Nazarat ne Galili." ¹² Yeosu ei mwer ukpan ekobiri ezo, kei kyer bee ner apam yaah ba rebi ne buk abee kpan kobiri ezo kei yaris ne buk diing ne tebur bee naah saniiyii efyang aah kooyir bee naah rebiiyii me nun. ¹³ Erepaah" Awo gwegwariyii, Ka bee yii Ikyam nang ikyam kusiiyii, ammah nii yalbak ni kyah ubuk bee na Izee." ¹⁴ Bee naah panezoh an egburin ba tam ne zuga a bee Kpan ne kobiri ezo, ei pwal mah ne pah. ¹⁵ Yaah egbak, baah yak aminaah munakee syom aham yaah nanii, aah ba kwak an ka bee ba hosi kei bee mung egollepah kei bee rei Hossana gah anhynee Dauda," Yaah nkpeng ututah. ¹⁶ Baah redung, utoyis aminaham yaah bee nerrapam bah sang?" Yeosu erepah," eh, Bah nii lee nii faar abii ufem ban, bii u wei bee kaah bii ne bee naah wari epil ba kpir mii ei pok?" ¹⁷ Yeosu ei mur etalakpah bi sip diing kei gah ne Betanya sel raah abii. ¹⁸ Ilom efaah ne ityandii yaah awuur agah bee sip diing, yaah egori uturuk. ¹⁹ Yaaha yaak ubas peri bee sel, yaah agah abii ba eyaah eyar uhon diing ba, yaah sai ezou, eredung," Baah kan yar niyaah ba," sassaham uboss diing ukor. ²⁰ Yaah menhwinagii mung ba yaah kikyem esyon pah eyilak egbo aminaham yaah ba yaak. kei rē yayah ubos hwom ukoor ner rē rem?" ²¹ Yeosu erēpah," Mung saknii ididyak in nii yimir naah aminaham yaah mung saknii baah aminaham yaah tani nanii ah tah pwak nii bah. kanii yaah rumir. ²² Koor akynaah nii kwissi, in ni yimina ne kah tanii zaumah," ²³ Yaah Yeosu amwer ukpan kobiri ezoo, egbak bee narosi ne gbak bee, na sip awo yeeri, e suubi pah, ba redung ne egbak ah nunaah ananii ushem hwom?" ²⁴ Yeosu ei repah," Memah tah lusinii, In nii nemi yimir elusi erem, me tah saknii ko nii egbok aah nunag mung nanii ushem hwom. ²⁵ Ei lusipah, aah hanaah wab Yohan a wurak, elen ni gwan naah ko lee ne bee ener raah?" Yeenah ba gwir bee eyeeri, kei bee rē, In tee rē eleh ne gwan, akah rē tii akynasah ba tii yimina ne ezuk baa?" ²⁶ In tee rē ele ne ener raah tee jii emari bee ner, bayee Yohan awo narami gwen nah." ²⁷ Ba yiimir dung a yeesu kei bee redung, Batii yee bah," yeen mah repah memah batan saknii baah ko mung nanii ne egbak ah numaah mung nanii ebuk erēm. ²⁸ Ku te ah kyenaah nii tuyir? ener egaah awo mah ne me nhyn efaah. eredung eyeri diing, sai su nanii ushem a hai. ²⁹ A nhyn diing a redung enii zi bata gah baah, yee fak esyon kwasin kei gah a bee hai. ³⁰ E ner diing ei gah nii efyang diing, kei sakgung amina aheri Ezum yaah yimir kei rē tah gah ēdaa. kei gii gah diing. ³¹ Amimek akaabi bee faar apam, e nu nah e nanii aminahor? bah redung elibakii." Yeosu ei repah mung saknii ididyak bee na waali efyang, nee bee na rayii baam, ka bee mwer ikyam Ulom kamin enii. ³² Yohan ei tam nii usel ahoor nii banii yimir ne zuk bah ku te bee na waali efyang ah bee na raayii baah bah yimir nee zuk bah konii yaah aminaham yaah ahwooh banii talak eyom kinii kil ne ezuk ba. ³³ Nii kwak ekuup kyaah, ener kil ne ezuk yaah, awomah ne ahaai, etubi abii hai amung kei mai adirbak, kei kai ugom hamii me yar uhon abii ahai ding ah mai ikyam igwan abii ahai diing. Yaah anabak ahai diing nebee ner apam nyaah ka bee taliyung ko woni uhwal, kei gah usip haar. ³⁴ Nyaah mentuk ei hwangii ebuk uyek ei shem me hwin shem muk bee widung ebuk erem yaah bah hwangabee ahai. ³⁵ Bee na naniyi shem diing bah tusi me hwina shem e diing kei bee gber ayeeri bee mwer, kei bee tak yeeri ne fang. ³⁶ Na hai diing ei shem bee paah niyaah, bee pam yaah bah kar bee libaki, Bee na gwabi diing ba nanii pah nyaah arem ba nanii pah bee naah libaki. ³⁷ Na hai diing ei shem anyhn amok bee ner ener diing kei rē tah bee kwak ku. ³⁸ Nyah bee na gwabi ding ba yaah ah hwine mok ba rē gwani tee mwer awo nhy diing ko ahai diing kei wo ayee. ³⁹ Bah kper a nhyn diing kei bee tak nee zuk abee abee amimeh ahai diing, kei mwar rung. ⁴⁰ In nai hai diing atum, akynaah aka nanii paah bee na gwa bee diing ⁴¹ Ba redung, akah ze bee naah sharib apam akaah wi ahai diing ei nabakpah bee paah apam nyah bata taliyung ne mentuk mam nyah ayar uhon diing upwelimi. ⁴² Yeosu erēpah ni toodang efar abee ufyem ba," Ufang hwom yaah bee naah mayii bah gii nukah ushenaah uwo ufang uhwayii sikii ne gwob, Erem awo mi Ilom maah, ěrem awo aminah munakii ebyon naah? ⁴³ Yeenah mung sakii kabee wi ikpok igwan nanii aminahor. ⁴⁴ Ku te ezum yaah ayim egbo elifang zum atah watsir ah ezum yaah ufang diing uyim egbo mung atah telir," ⁴⁵ Nyaah Egbok bee na rossi ah bee farisawa, ne pah naah. ⁴⁶ Nyaah ba kurrung kei bei turruk, Imari itatah, erem yaah bee ner baah bayung na rami gwen naah.

Chapter 22

¹ Yeosu ei repah nii yaah, ² Igbok igwen ewo yaah etum eyaah ezum yaah nanii dung a nhwinamung igyak kwa nii a nyaam.

³ Eshem menhwinagii muk bee sei yii bee pam nyaah bah sakpah igyak diing beetam, Bee ner diing baah gii etam. ⁴ Etum diing e shem bee paah nii yaah kei repah Niisakpah bee pam nyaah bah sakpah igyak diing kei repah niiram mung talis shirin I gyak kyem. Baah fak efik eredung kpai kpak, aah Yee yeeseek bah talis esolim ko akyeeh, nii tam ni nii igyak upaar diing," ⁵ Bee ner ding baah ba igyak diing me hwayii bah baah gah gegah pah. eyaah eigah ahai amung eyeeh ubuk zeeyii ishin mung. ⁶ Ubir bee ner diing tusi menhwinagii etum kei bee naah pah izah kei bee mwaripah ⁷ Urpaah utur ding, eshem bee naah robiyi elai amung bee ner apam kinii zeeh usib diing. ⁸ Etum ei repah manhwinagii mung bah talis esolim ebuk Igyak kyem, bee pam nyaah bah sakpah igyak diing bah baah kyenak bee gah bee nii igyak bah. ⁹ Etum ding erēpah bee gah nee gooh u bel kei bee sakpak bee pam nyaah bata yee tamah nii igyak paar ding. ¹⁰ Menhwinagii mung bah gah ne goor usel kei bee sakgung duk ezum nyaah ba bah yaak, bee naah hwayii ne bee naah pepii. Ubuk igyak ding usarak ne bee kyeen. ¹¹ Nyaah etum atam eram bee kyen diing, ei yaah ayaah bah sosi abuk igyak bah. ¹² Etum eredung, baah esamtung, unanii kakyenaah ku mwer azam baah sosi akpir igya baah? ei ner diing baah yeeh sakahihaah bah. ¹³ Etum diing erepah mahwinagii mung nii robi ener ezum epok ne ahwel, kinii takku Ukpan fuwii asaham nyaah ta kung

ne me mili. ¹⁴ Ban yii bener kpak, ammah ishin wa ban salipah." ¹⁵ Bee farisayawa bah sei feri sik yanda kah bee turak ne feri mung. ¹⁶ Baah tunagung manhwinagii mung ne bee Hirudiyawa bah redung Yeesu, "Na suubi, tee yeesh zo wona naniiyi ididyang, aah nasuubi, sel Ulom nii sel ahoor bah samako ne kil ei yaah bah, ezo kumah baat salee eliyak bah. ¹⁷ Sak tee nerem akeenawo nii esyon enai? ah hwayii naah tee talidung e tum e fyang ntii ko tee talak?" ¹⁸ Yeesu ei yaah Isharib epah kei repah akyenasa nii sar mi nii bee ner isharib apam? ¹⁹ Erepah nii teenii a ukwasib ebol eyeeri yaah bah pidung abol eyeeri mah. ²⁰ Yeesu erepah uzii uhwoom uwo ne res enunah? ²¹ Baredung awo ne res etummah, Yeesu erepah nii naah etum aminaham yaah awo etum ah ulom aminaham yaah wo Ulom. ²² Nyaah ban kwak kikyem, meleh me kyeritah, bah yilak bee talakku kei bee gah pah. ²³ Utuhum bee sadukiyawa pam nyaah bah rē baah mentuk eyilaki ulom bah tam ne zung kei bee lusiung ²⁴ Egbak, Musa ere in ener awoma ne e yang, aah ba mar bah kei kwei a nhyn nyah akah gwan enyaan ding kei masidung menhwin? ²⁵ Nyaah eyaah awoma nekabi romir tityar nii yeeri elibaki ei gwan anyaan kei kwei, bah nerapam bah etaligung anhyanyaah a yaan ding. ²⁶ Bee nerepah bah kwasi anyaan ezum kpunpok apon kei bee kogou kei talak anyaan ding. ²⁷ Nyaan ding mah yee kwei ni kye. ²⁸ Bareh Ulom tamii llo, anyaan ezum akahwo enunaah amimek tityar nii yeeri ding ai ba kwasiyung kpukpak pah. ²⁹ Yeesu erepah, "nii mor dong banii yee a koor a egbak ko ekpok Ulom bah. ³⁰ Ne Mentuk amam nyaah tah tam, baat amok upaar bah, ko wi upaar bar ku te ta nii wo nyaah manhyn shem llo, me igwan. ³¹ Egbo tami llo banii faar aminaham yaah llo Usak nii bah, ³² Me naah wo llo Ibrahim, llo Ishaku, ah llo ei Yakubu? Ulom bah ulom bee naah ko yii naah bah ammah ulom bee nah rammii," ³³ Nyaah duk bee ner egbo iri suubi wom yaah a suub ³⁴ Nyaah bee Farisayawa bah kwak Yeesu apii bee sadukiyawa sai patak upankulli, bah maklak egbo paah. ³⁵ Yeeri amimek apah na yayii ampk ei lusi yung kei sarruk. ³⁶ Erē nasuubi, amok ei nyande nah awo igbak amok amimek me amok? ³⁷ Yeesu ei yimirdung kei rē "yiminah nii Ulom gbak nii syon nai kyeri ne mobii nai, ah kil anai kuukpah. ³⁸ Eremaah awo igbok emok ei libakki. ³⁹ Amok efyang u yimir na ne nyaah nhwene nai yaah egbo nai. ⁴⁰ Ne feri eremmah ah amak bee naah suubi gwen ba dirinaah," ⁴¹ Nyaah bee Farisawa baah moglir asah heri yeesu elusipah. ⁴² Kei repah "Kyennaah awo fang syon ee eyiin egbo natami? eyeen awo anhyin nuna?" ⁴³ Yeesu ei repah, Ku te akyenasa Dauda amimek Izuba taami adaa egbak arei, ⁴⁴ Ulom ēdaa u redung Ulom nang gwir upok Izyei nang kang Yalbak nagiyii enai neme kpahewel enai. ⁴⁵ In Dauda ei yii Kristi ēdaa egbak kakyenai ewo anhyin ei Dauda? ⁴⁶ Bah zum nyaah naah yimir elusi emung Bah ezum nyaah elusiung nii yaah tum Ulom ding.

Chapter 23

¹ Yeesu ah nanii pah menhwinagii mung ne bee ner eferi.

² Kei rēpah, Bee na kwariyii Farisawa bah gwi ubuk gwiri Musa. ³ Aninaham yaah bah rēni nii nanii kadah niigii nanii ne kah kini ram ne kaah kinii tei mas aminaham yaah ba nanii bah baah sak feri ammah bābah nanii ne kah bah. ⁴ Ba robi abuk Ininig erem yawo nii Izah bayii ah bii baah bah makpah bee ner egbo lakl Ammah a peen ba kah bee nabak anhyin akoori aheri bee bah nee kah ba. ⁵ Ko akye ham yaah ba nanii banii naah ko bee ner bah yakpah, ba shel epul a pah ne polir ah baa fung ebuk zum nyaah ba talis a shel ekpirepah mah. ⁶ Ba kir ebuk igwiri ahor abii ukpan kusiyii. ⁷ Nee dimiyii ubuk zeeyii ishin, aah bah yipah Nasuubi. ⁸ Ai ba sai ba yinii ei nasuubi bah, niwoma ne nasuubi eyeeri nah, kpuukpah yiin niwo menheinyaaah yeeri nah. ⁹ Kinii tei yi eniyaah eniyiin ne ntii bah niwoma ne ēdaa yeeri nah eyeenah awo ni igwan. ¹⁰ Kei bee tei yinii bee nasuubi, Nasuubi yiin awo yeeri nah yeena wo Kristi. ¹¹ Ezum yaah atawo egbak amimak ayiin yeena atah wo ezeel. ¹² Ezum yaah munak egbo muk, ka bee siniyung aah ezum yaah ei sini agbo muk ka bee munakku. ¹³ Izah iyii bee Farisawa aah bee nah gwiriyii be naah isharib. nee fampah bee ner iwari mwesiyii kyam Igwan nii bani mwer bah banii talak bee pam yaah bah kir amwer bee mwer bah. ¹⁴ Izah iyii bee na gwariyiin abee Farisawa ni nii kpuurup eyaar ekwei. ¹⁵ Izah yiin naah gwariyii ah bee Farisawa, bee naah sharib, nii kii kini taakyi ehuup nii isib kinii yaah anhyinagii mung aherikawai nii Yalbaku newo anhyin iraah kaar enii. ¹⁶ Izah iyii bee naah panezo, nii pam yaah nii rē, ezum yaah ei yimir ne kpan kosiyyi, baah ahehaah, Ah ezum yaah yiri ne ebuk shem kpan kusiyii, ei yiri emung atah robiyung. ¹⁷ Ni wawaah epanezo bee ner, enuna akar egbok, zinariya ko ukpan hom yaah ba sisi ezinariya ding? ¹⁸ Duk ezum yaah yiri nu ebuk feriyi llo bah ahihyaah ah bah. ammah ezum yaah eiyyiri me aminaham nyaah bah sik abii egbo eiyyiri ding atah turuk. ¹⁹ Nii epanezo enuma akar ikpok, aminaham nyaah ba nabak, ko ubuk hom nyaah bah nab bung llo ebuk mah? ²⁰ Ku te ezum nyaah eyiri buk periyii kei feri llo, ah yiri ne aminaham nyaah awo bi kpan kenan. ²¹ Ku te ezum nyaah yiri nu kpan kusiyii ah yiri ne ener ezum yaah awo bii amimek. ²² Ku te ezum nyaah eiyyiri ni igwan ei yiri ne ezum nyaah gwi bi egbo mung ²³ Izah nyiin bee naah gwariyii ah bee Farisawa ah bee naah Isharib ni wunaah neyeeri amimek utsok, ne aminnaham nyaah igwari Musa Kenak yeenah awo fonak ne nagbak etali aah yimina ebuk eremmah ahwayi nii nani ne kah ba ne yarak ne ubir ebuk ding bah. ²⁴ Bee naah pidung panezo uzau, ni sek Yeeyesek eibuk, ammah nii mweri ei gas ebuk. ²⁵ Izah nyiin bee ba gwariyi ah bee Farisawa nii wab ukasib asimal ne kpossi, ah amimak amung awo nii rigah isharib. ²⁶ Ezo panezo Bafarise libak ewab amimek asimal ne ukpossi ko ugwasib mung wo tutanii. ²⁷ Izah bee na gwariyii bee Farisawa, bee naah sharib, niwo nyaah ikur zum ya ba whle ne pwen farak, kyem nyaah ehwayii ēram, nii zii, ammah amimek bah amak erem, bah, ekuup ne ebuk pepii naah awobi. ²⁸ Kikyemah niwo ne bee zo bee ner, nii wo bee ner ehwayii, ah amimek awo papii, ah isharib. ²⁹ Izah yiin bee na gwariyii ne bee Farisawa. Banah sharih, Ni mai ikuur bee naarami gwen kinii talis ikuur bee ner ahor. ³⁰ Kinii rē kei wo nee mentuk iniiyirah daah bali wal ukwasib yarisii memei bee nasuubi gwen bah. ³¹ Nii nee wurak mah nee gboyii, eninaah niwo bee na mwariyi bee nasuubi gwen ³² Yeenah nii sarak aminah kiri iniiyiin. ³³ Nii

igwak ni wo me nhy ubilah kanii tei kah kye kiniwurak kyam raah kyem? ³⁴ Ni ram nee, mung sheminah nee bee narami gwen abee na gwariyii, ne bee igupp, kanii mweri bee paah, bah kpaayii pepaar, kei bee kper be paah amimek Ikpan kobiri Izoh kini rotah usip. ³⁵ Memii bee ner ahora mam nyaah baah nyaak amon nii tii tame wur egbo yiin, lee neme mii Habila ener ahor tam ne zakariya anhyn Barakiya ezum yaah nii mwar ikpan kobiri izo aah ubuk periyyi kei bee nandung Ilom Ushem. ³⁶ Mung saknii ididyang, ebuk erem akah naniiyi ne egbo rem. ³⁷ Urushalima, Urushalima, Izo zum nyaah uwo etalisi naramigwen utak bee pam nyaah ba shem pah ne efaak, ehwele maah naah mung kir kung mulak nii nyaah a kur aah moo yil manhynamok ne eswep emok ammah zo ugii. ³⁸ Nyaah bah talak nii ikyam nyiin ding sarakpa ³⁹ Mung saknii bakannii yaak eme nii yaah bah, sai ulom nyaah niri Uful tah woma nee naah tamii ne res edaa gbak."

Chapter 24

¹ Yeesu ei wurak ukpan kosiyyi kei tur usel mung menhwinagii mung bah suubung emai kpan kusiyii. ² Ei repaah "Nii nyak ebuk eram kpuupah? mung sakmii ididyang, ba ufaah heri uhom yaah bata talak egbo eper emung bak. hom yaah bata rum nuka ba." ³ Nyaah agwir ufaar Zaitum, manhwinagii mung ba tam ne ezung uler kei bee redung, "A kei naa akawo buk elebaki erem yaah tadi yaah aah ei talisintii? ⁴ Yeesu erepah, nii ram ku te yaah ne remanii. ⁵ Niyaani bee ner ta bee tam ne res enang kei bee re penaah ba wo kristi," Kumah bee ner kpeibekpak kabee mor usel. ⁶ Tanii tog'is ahok ne bee turumah, nii ram ko tai yaah ne kwak Imari, ebuk erem atah, tam, kamin eyilak Ilom. ⁷ Nyaah nii beekyem kabee yilakpah bee kyen, ah Etum tah yilak gung. ⁸ Etum, ta bee nanii igori nee sip ka a kah, erem awo libak irayii masiyyi naah. ⁹ Ku te kikyem, tabee nas nii Izah kei mwernii Bee kyem tam bee gii nii, doming e res enang. ¹⁰ Bee ner kpeipegba tabee tar hwel, ta bee Izei igwei bee ner epah. kei bee gii egbo pah. ¹¹ Bee nasuubigwen erem kpeibe kpak ta bee wurak, bee ner apaah tabee mur usel. ¹² Isharib tah wurak nii sel kaakah eyimina ne bee ner atah sisi. ¹³ Ku te ezum yaah koorisyon gah nee talisi akah zau efonak mah. ¹⁴ Ta bee feri, feri maaki nee ntii kei wo shaida egbo bee kyen, kamin etalisi ne tam? ¹⁵ Ku te nii yaah aminpapii ham yaah Daniel na rani gwen esak, kei peri ubuk taani (Na fari ufen ne yee). ¹⁶ Bee pam yaah bawo Yahudiya bee kirak gah ne egbo efal. ¹⁷ Ku te ezum nyaah awo nee kyam igwan kada nee sis ei bah ahihyaah amimek ikym mung bah. ¹⁸ Ezum nyaah awo ahai kei tai gwa kyam ei ka ba ukpir mung bah. ¹⁹ Izah nee bee pam nyaah ba war me nyhn. ah nee bee pam yaah ba pii manhwin ne mentuk amam. ²⁰ Nee kusi Ilom ko kirak eyiin kei tai wo ne ho, ko Ulom asabar. ²¹ Izah kah womah, Ezum nyaah bābah lee nanii yung elei, bah kabee nanii irin niyaah bah. ²² Kei wo nyaah bābāh roge mentuk bah, da ba ener ezum nyaar tah pwak. Ne bee pam nyaah bah ba salipah naah kabee rege mentuk ding. ²³ Ku te in eyaah ereni, nii yaah "kristi Awo wo zu ko, awo zii kii tei yimir. ²⁴ Bee nasuubi gwen ah bee naah kristi erem ta bee wurak, kei suubi kei bee nanii ebuk efaah erem nyaah bee ner bābah ley eyaah bah kei rem pah duk ne naah saliyyi mah. ²⁵ Mung saknii kamin mentuk ding metam. ²⁶ Ku te yimir kinii gah bi, ko bee renii awo ziim ni efal, kinii te yimir bah. ²⁷ Nyaah erem afal arabba elee fab me sak kei kar gah ufab egwi, kikyemah akawo Ilom tami anhyne nerawo. ²⁸ Duk asaham nyaah erunagwai awoma abee naah ka ya'ah eguraah a mung lirnah. ²⁹ In mentuk izak mam na kar, Ulom ta nanii usil uwal batah toli baah, megwar tame ele ni gwan me yimisil, egbok ugwan atah tugiiri. ³⁰ Yeenaah nanii yaak anhyne ner atah libak lee igwan ko nunaah atah yaaku abee nii gwan kei si nii ntii ne ekpok emung leeyii nii igwan. ³¹ Atah shem menhywinasheme mung ne meshem melpok ne gbak egol zum yaah bata kwak duken efab anas ezum kabee kwak ne zung ko ahaanah. ³² Ni ram ubos, in uyaaris ezau amu, in elak ding elibe wus, nii yeesh ugwe zai uwo hohori ³³ In nii yaah ebuk erem nyaah mu sak nii niyee awo ho hwiri, awo nwari ukpan. ³⁴ Mung saknii ididyang, mentuk mam batame karba, sai ebuk erem yaah mung saknii ananiyyi. ³⁵ Ainaah ugwan nii ntii tah talisi eferi enang bata talisibah. ³⁶ Ku te Ulom ne mentuk baah ener ezum nyaah ei yeesh, ke menhwinashem nii gwan ko anhyn amuk edāā naah ni ugwan ayeesh. ³⁷ Indah awo neme tuk a Nuhu, akaah wo nu tamii anyhna ner. ³⁸ Ne mentuk amam nyaah upwer nutam, ba zee kei gbok, bah kwasi eyaar ah melabii me gah nii pari, har tuhom nyaah Nuhu amwer nu kugou. ³⁹ Bābāh yee ba, har makorime yeek me hosipah, kii kyemah akawo Ulom tamin anhyne ner atar wo. ⁴⁰ Ka bee yaah bener efaar ba nanii ushem ahai kabee bah Yeeri ke bee talak eyeeri, ⁴¹ A yeer ei faah bawo ubuk ko ki ka bee ba yeeri kei bee talak eyeeri, ⁴² Yeenaah mung sakmnii ko nunagwi gwi hwehwayi, ba zum yaah egbak aka tam bah. ⁴³ Nii yeesh eferi, kei wo yaah nakyam ayeesh Ulom hom yaah ener zee atah mwer dung ikyam akaa hwge ai ner izee ding kade ne mwer dung ikyam ba. ⁴⁴ Nerem nii gwine yee, anhyna ner atah tam utu hum nyaat bani yee ba. ⁴⁵ Enunah awo nashem ahor ezum nyaah awoma ne yeyii, ezum nyaah na kyam emuk akah naah ikyamuk kei naatah aminazei kowami mentuk? ⁴⁶ Naah efulah akewo ezel zum yaah nikyam memok egwak eyaaku ananii ushem ahor. ⁴⁷ Mung saknii ididyang naah ikyam ezum aka maku, egbo aminah nyaah awo dung ah. ⁴⁸ In a zel erei ni syon emuk naah kyam me nang ba tam fafa ba." ⁴⁹ Ezel ding elibak uper bee sel ding kei na gbo nee bee na gbo in. ⁵⁰ Nakyan ei zel ding ba ayee ba. ⁵¹ Na kyam e mok akah ga biyong efaah akawo nyaah na sharib, ka bee maku ubuk pupii hom nyaah ta kunne uhwei.

Chapter 25

¹ Igbok gwan ka wo nyaah melabisok apam nyaah bang yaak anhyezee ham nyaah atah kwan a nyaan ne iraaah toliyyi epah ² Atoan amimeng ampah bee na ikyuub ah atoah bābah wo bee na ekyuub ba. ³ Nyaa bee na daa yii ekyuub, ba hosi eraah taliyyi epah, bābāh pii ubir meno nee me pon bah. ⁴ Ku te nee me e pah. ⁵ Nyaah anhynazek na kwanii eyaan ba tam fafaah ba, nyaah baah libak etusuum, merah me ba pah. ⁶ Nyaah igabah atuk iwoma ba gwak baah rē yilak nii anhynazek na kwanii a nyaan awo hah, yilak nii kini wi yung. ⁷ Melabii ding ba yilak bee solim eraam pah. ⁸ Bee na daayii

ekyuub ba rēpah bee naah ekyuub nii nagtima meno yiin amam telok eraah eyeer ekoor.⁹ Bee naah ekyuub ba repah meno baah tame kyenak tii ne nima ba, ni sai nee asou usip sel nii rebii.¹⁰ Nyaah бага rebi meno ding anhy nazek na kwani alab ding etam amwer abee kpan igyak, nee bee libii atan bee na kguug kei bee fam uwari.¹¹ Nyaah me labi na daayi ikyuub apam baah gwaak, ba rē ikpak kyam, ikpak kyam polak tii un wari.¹² Na kyam erepah ididyang mung saknii bamu yeenii ba.¹³ Mung saknii ni gwi ne yeeh banii yeeh Ulom ko mentuk ba.¹⁴ Atah wo nyaah ener eyaar atah ga usub haah ei yii bee zel amung kei naapah efyang emung.¹⁵ Enaah eyeri ibol atoan yeeri enaah ebol efaah, ah yaah enaah ebol eyeeri. kei ga nu kili mung.¹⁶ Ba ate mentuk ba, ezum yaah ba naah ebol aton erem sel yalim kei zau ebol atoam niyaah.¹⁷ Ah ezum yaah ba naah ebol efaah, eyalib kei zau efaah mma.¹⁸ Ku te ezel yeeri zum nyaah ba naah ebol eyeeri, sei kei ugom kei ler efaak na kyam memung ding.¹⁹ Nyaah mentuk ma kar, enakyam ding ekwaak kei repah bee zel ding bee tamah nii efyang ding kei bee faar.²⁰ Ezel ezum nyaah ba naah ebol atoan kei re, egbak kyam, unimii ebol atoam, mungzou atom mmah.²¹ Egbak kyam ereedung, yau wah unanii amina ahor egbo shiu, mako egbo a gbak, mwer ikyam naah nii syon farak.²² Ezel ezum nyaah ewi ebol efaah erem, atam erē igbak kyam unimi egbol efaah mung gah sung nyalib nee kaah, mung zou ebok egbo mung.²³ Egbak kyamemung ereedung unanii aminahor egbo shiu aham nyaah ba no, tam umwer ikyam nang syon farak.²⁴ Nyaah izel yii ityar ding atam, eredung nakyam me mung ding yee zo unwang asaham nyaah ban tobii bah, umuyil asaham nyaah ba ulah ba.²⁵ Mung kwak umari enai yah, mung su kai ugom kung ler efyang nai ma, ewodo kei.²⁶ Na kyam mung eredung zo wo ener isharib ba, ezel naah ukorok. uyeer mung hwang asaham nyaah bamu hwab ba, mung muyil asaham nyaah bamu kwab lah ba.²⁷ Ai dei ka gamah ne efyang ding ukpang sisiyii efyang, in mu kwaak da wi efyang nang nee aminaham nyaah nyaah aperme bei egbo.²⁸ Igbak kyam erempah fonak nii ebol eyeri ezum nii uzum nyaah awoma nu sok ding.²⁹ Enikyame pah erepah, ezum nyaah awoma nee amin ba maguma niyaah kei pwer dung, ah nyaah ba wodung ma ba, ko mung aham ka bee fonak.³⁰ Ni takni ne izel pepii zum ukpang sil, wom nyaah bee na sharib kabee moglirma ekung aah fuyil esyon abii.³¹ Ne mentuk amam nyaah anhyne ner akab tam, ne igbok mung, ah manhwineshem emung aka gwir ne etum mung.³² Ugwazo umung kabee malak bee kyen, kabee gabi bee ner yee yeri, rem na hwaki agabii e wantamis nii epol.³³ Ka bee mulak e wantamis upok ezei aa epol upok mwalah.³⁴ Abi naah etum aka repah bee naah pok izei mung'yek nii nipam nyaah ēdaa ema nii uful mah e nii wi e buk erem nyaah kom usik nii ne lei kamin bee nanii ntii.³⁵ Ugori umwer me, ni nimi aminaze, Gor emakori uturmi ni yimi makori egbayii, mung kil ekyen, ni nimi ubuk raayi.³⁶ Mung wo ikpei agii nii nimi ebuk lak mung raah, ni piimi, mung wo ubuk faami ni tam ni dimimee.³⁷ Bee naniiyii aminahar kabee rē ēdaa nii ntityo naah mung yaako kung wo aminazee? ko ugoor amakori tii no makori? Tii nyaah ko a hanaah ekyen tii no ubuk raayii? aah ekperigii tii nayo ebuk asori? Nii titiyo naah tiii nyaako buk fami, awo kpan gboyii uhal tii tam ti dimiyo? Etum ding aka repah, duk ezum yaah ni nani dung ebuk erem ai naniimi amenah.⁴¹ Aka repah bee pam nyaah bawo upok mwalak mung nii talak ii ni pam nyaah ba nanii unwē sei nii ukyam eraah, kyem nyaah baah solim dung ener pepii ezum ne manhwineshem emung.⁴² Ugoori utuni bani nimii aminazei bah ugoor emakori utuni bani nimii makori egboii bah.⁴³ Mung gah ni bani nimi ubuk raayi bah mung kil ekpei egii bani nimi ebuk sosiyii ba, mung raah mu wo kpan fami banii ramii bah.⁴⁴ Ku te apam mmah kabee rei, rgbak ahanah tii nyaako ukpan fami, ekpei agii, buk hah bati dimiyoah bah? Egbak ding ata repah, "mung saknii ididyang aminaham nyaah banii nanii dung eyaah amimek ah yiin bah ai ninami eme nah."⁴⁶ Bee pam kabee mwer ni raah ai bener ahor ka bee mwer ikyam Ulom kei bee gwir ne zung ntii tel.

Chapter 26

¹ Nyaah yeesu etalis esuubpah efyang erm ei repah manhwinagii mung.² Nii yaah ah pwaak mentuk mefaah kinii nanii gyang wurakii ka bee nabak ne anhwini ener kei bee kpakiilu uhon izah.³ Ku te nyaah bee pok erosiah bee kpok usib baah mpgbir ugwatok egbak narosi, ezum nyaah ba yiyung ei kayafa.⁴ Ba nanii indah kabee yur tur yeesu uler, kei bee mwer rung.⁵ Ba rē" bakawo mentuk igwang ba, kar beener bee yilak ne lak eferi ba.⁶ Nyaah Yeesu awo ne Baita'anya ikyam saminu ei kung ei pok.⁷ Nyaah agwi akoyir zeeyii aminazee, ei nyaan ayaah a mwer ne kolbah meno, efyang kei kurakung Yeesu igbo.⁸ Nyaah manhwinagii mung ba yaah kii kyem ba nanii upah, "kei bee rē akye naah ham awo nyaah ba yom meno amam? Ba rē ah de ba rebbi meno mam kei gabipah be daaii amin."¹⁰ Yeesu a ye Isyon pah, erēpah, "kyenaasa ni feri dung anyane zum? ei nanimi amin ahoor"¹¹ Nii woma ne bee naah daa ii amin amimek ayiin, ah me bamu wo ne ni ko mentuk eyaan de ba.

¹² Ku te erem nyaah kuraki meno mam ne elak nang ei nani naah don awobi nang¹³ mung sekni aminaham nyaah eyane zum ei nani amina ahoor be ner tabe dingah feri igbo mung kei be tunyir mam ne zung.¹⁴ Yeeri amimek sok nefaah, ezum nyaah ba yiyung ei yahu za Iskariyoti, egah ne be egbok be na rossi.¹⁵ Kei repah, akyena kani nimi in mung nani ne zum?" ba sardung azurfa esortar.¹⁶ Nyaah mentuk ma kenak ei eyimir nepahyanda aka nakpah ne zung.¹⁷ Ulom Zeyigyang wuraki, manhwinashem me mung ba tam ne yeesu kei bee redung, "Ah hana a kati solim bo ubuk zeeyi aminazee wuraki?"

¹⁹ Menhwinarosi mung ba nani yadda yeesu asakpah bee solim aminazee wuraki.²⁰ Nyaah ei gwi awoma, egah gwir kei zee aminazee ne be narosi soknefang.²¹ Nyaah ba zee, erepah, "mung sakni ididyang yeeri amimek ayiin akah bamii erebi."²² Nyaah ba kwaak eferi erem, nani rir isyon, kei belusi egbo pah, "yee yeeri, kei be re bame naah nwo ba, ēdaa?"²³ Ei yimir kei repah ezum nyaah ti ze ukposi leri zung, eyaa na aka rebbi ne me.²⁴ A nhyn ener aka gah yadda ban gwari egbo emung amin mari ne ener ezum nyaah atah rebi ne nhyn ener ding ba ahwayi erem nyaah ba mar ener ezum ba.²⁵

Yahuza zum nyaah atah rubbi ne zung erē nasuubi komena wo? ei redung, usak zai ne po nai. ²⁶ Nyaah ba ze aminaze Yeesu ei ba envoh ke pussi ne zung kei repah wini ni ze elak nang ewo." ²⁷ Yaah aba asimal kei dimiyi ah kusi Ilom kei naah pah kei rē ni gbo ni kpunkpang. ²⁸ Ezum awo memi menang aah memam nyaah mung yaarak kung fisi yomi be ner keibeekpah. ²⁹ Mung sakni baka gbong makori yar hom ni yaah ba. sai tu hum nyaah ta gbong mefaai yeeri ne ni ni tum ēdaa nang. ³⁰ Nyaah ba mak ihwa, kei be gah ni fal zaitun. ³¹ Yeesu ei repah, kpuukpang yiin tani. Tar ehwel ei yiin atuk ham dung egbo nang awo gwe gwariyi ntah whol be na giyi nang edung eradong tabe sassir. ³² Ku te in munak ii ta wigwen gani ne Galili. ³³ Bitrus eredung, "ke tabe yimsi dong amaaah eme bata yim bah." ³⁴ Yeesu redung, mung sakgo ididyang, atuk aham irom a kur nii korak taa tonimi uhwela tyaar." ³⁵ Bitrus eredung ko kaah yeeri na zo naa batan toni eyee nai ba. "Ubir bee narosi emung ba sak kikyem. ³⁶ Yeesu egah yeeri ne pah, ubuk hon yaaba yi Getsaimani kei repah menhwingi mung ni gwir ni azam, me taa ga ugwen kung kussi." ³⁷ Ei ba Bitrus menhyne zabadi me faah yeeri ne zung elibak ei yalibi kei nani fuyil isyom. ³⁸ Erepah isyon nang iwo ni izah gah ne ekwei, Ni molir ni a zam yeeri ne eme" ³⁹ Ei kil yai tok, kei ga gwen, kei ko bir ezo a be. kei rē "ēdaa nang in ata hwayi izah" ⁴⁰ Ei wur ne menhwini mung eyaah pah ba ray me raah, ei redung a Bitrus." ni ko mentuk meri bakani ko bir ezo baa? ⁴¹ Ni gwi kini hwai kini kussi kini tai mwer nani amin papii, Izuba taani eyimi nah ah elak ban koor ba. ⁴² Ei wur hwel efaah ga kussi ei rē, "ēdaa nang ni izah ezum bata kar ba, sai mu gbo ni zum To nee wo kikyem. ⁴³ Nyaah akwak ni nyaah pah ba ray me raah, etelezopah iwo ne me raah. ⁴⁴ Ei talakpak ni nyaah kei ga, uhwel ityaar kei kussi kei sak iri feri yeri. ⁴⁵ Yeesu ei wur ne menhwine mung kei repah, Ni to kini raah kei ni turi? Ram ni mentuk ma wo huhuri, ba nabak ne anhyne ener upok be naah yomi. ⁴⁶ Ni yilak ni ti gah, ni ram ezum nyaah atah rebimi awo huhuri." ⁴⁷ Nyaah awo amimek eferi Yahuza yeeri ne be naah rossi mung ei uduk be ner urossung nebe kpok be narosi aah ekpok usib, ba pii ehom aah egbul. ⁴⁸ Ener ezum nyaah atah nabak ne yeesu a sakpah aminashem nyaah atah nani kei repah ezum nyaah ni yaak mu sul kung dimeyung ei yaanah tani turrak." ⁴⁹ Asaham yeesu eredung, "Mung dimiyi na suubi nyaah awar dung uwei. ⁵⁰ Yeesu eredung, "esamtuk nani aminham nyaah atamah ne zo," Nyaah ba tam kei be tur yeesu. ⁵¹ Abei naah yeeri amimek pam nyaah ba wo yeeri ne yeesu ei ihon kei fardung eyeeri utor. ⁵² Yeesu eredung, "wur sor ihonei upir umung kei repah ezum nyaah ba ihon, ni honnaah ata kwei. ⁵³ Ko ni bakan ye yi ēdaa ni gwan kei shemimah faah ba? ⁵⁴ To ka kenaah kabe sarak agweri erem nyaah awo dolle ne wo ki kyem? ⁵⁵ Ne mentuk mam yeesu erepah udung be ner. Ni tam ne ihonaah egbul keni turmi nyaah na izee? mung gwi ne ni ukpan kobiri ezo kung suubipah be ner, amah bani tini bah" ⁵⁶ Erem awo naah kei be sarak aminaham nyaah be nasuubi gwen ba gwari, abii naah manhwini mung ba kirak be talaku. ⁵⁷ Be pam nyaak ba tur yeesu, ba gama ne zung ne kayafa igbak nashem Ilom asaham nyaah be na gwariyi aah ekpoh usibba mwolir. ⁵⁸ Ku te Bitrus ei ga mwer egwir eiyeeri ne be na hweyi kei yaah aminaham nyaah ta yilak. ⁵⁹ Ne mentuk amam, egbok be na shem Ilom ne be na feriyi ekpok usib wo kir kei sak erem egbo Yeesu, kei be zou uselhom yaah bata mwer ruk. ⁶⁰ Ku te baba zou uselma ba Nyaah ba zou be paah be faah wurak amimek apah. ⁶¹ Ba rē ener ezum are, tayee erum kyam Ilom, kung mai ni kya neme tuk metaar." ⁶² Ei gbak ma shem Ilom e yilak peri kei redung. Ba ka sak ahihyah ba? iri eferiyi yande nah ba sak egbo nai?" ⁶³ Yeesu ba rē ahihya ba. egbak na shem erē "Mung lusiyo ne res Ilom igwan sak tii zo na wo kristi anhyin Ilom?" ⁶⁴ E yimir kei redung sak nu nwyeh nai mung sakni ne rēm kani yaak anyn ener agwe upok zyee ne ikpok kyem nyaah elle gwen. ⁶⁵ Nyaah igbak na rami gwen ei por ukpir mik kei rē "Ayom buk akyenai sa urē, ukir ahihyaah egbo aminaham? raam ni nerem ni kwak ayom amin. ⁶⁶ An kyenai awo efak asyon nai? "Ba yimir kei be rē anhwai ne kwei," ⁶⁷ Nyaah ba tesidung meti ne zou, kei be kberruk, kei be kberuk neme kpaok me paah. ⁶⁸ Ba redung, "sak ti zou na wo kristi. ei nunah ei nwollo? ⁶⁹ Bitrus ei gwi usuubi, alab ahaab ayaaku, kei rē zoma uwo yeeri ne yeesu be Galili." ⁷⁰ Bitrus akoar nwei be kwazo paah, "Ba aminaham nyaah abiti ne zu ba. ⁷¹ Nyaah a wurak mwer dung alab ahaah ayaah ku kei rēpah be pam nyaah ba wo yeeri, ener zum ba woyeeri ne yeesu Banazare." ⁷² Bitrus ei toni ni yaah ne yiri, kei rē bamung nyee ner ezum ba." ⁷³ Nyaah mentuk tetok ma kar, be ner apam nyaah ba peri yeeri ba tam ne Bitrus kei beredung ididyung zo wo yeeri ne zung a rem anai afusso wuraaah." ⁷⁴ Bitrus ei libak ei yiri kei rē, "Ba mung yee ener zum ba," Nyaah irun ikorak. ⁷⁵ Bitrus ei tur mak aminaham nyaah yeesu ei sakgung." Kamin iram akur ni ko tuni eyee nang Ikpak itaar," Nyaah awurak ni zee kei hasir ei kung.

Chapter 27

¹ Nyaah iti tyaan. ei kpok be Ilom, ne be ei kpok usib ba feri ba sik indah ka be mwarung ² ba robiyung be na Gwamnan Bilatus. ³ Nyaah Yahuza, ezum nyaah rebi na yeesu a yaah ba kou dung yeesu mok ekwei, ei kir a solim kei nangpah kpok sil a be kpok be na naniyi shem kom efyang pah. ⁴ Erē pah, yom ahihyaah ba," ba redung, "A kyena asamakti? kwak enani ding ne poh nai." ⁵ Yahuda ei yarar pah ni efyang pah ni nti amimek ukpan kusiyei kei talak pah keisai diris egbo mung. ⁶ Egbak be na yeeyi feri Ilom ebah efyang ding kei rē," Bawo nanan naah ne mok Musa. Ne wo buk sisiyi efyang iwo efyang memi nah." ⁷ Ba gwir be feri yeeri, kei ba efyang ding be rebi adan buk mayi me luk aah ubuk wobiyei be kyen. ⁸ Aminaham nyaah sa ba yi buk ding, "Adan memi har turi." ⁹ Ku te aminaham nyaah na subi gwen Irimiye aah sarak, kei rai, "Ba baah efyang ebol soktyaar kyen naah be Israilawa ba mak egbo mung. ¹⁰ Ba nabak efyang kei be rebi adan buk mayi me luk mah nyaah edaa saki. ¹¹ Yeesu a peri bi kwa zo Gwam nang ei lusiung zo na wo etum be Yahudawa?" Yeesu ei yimir kei redung "ididyang usak zai," ¹² Be kpok be na shem Ilom aa kpok sib ba tosiyung ba repah ahihyaah ba. ¹³ Bulus redung, "ba uk wak aminaham nyaah be ner ba sak egbo nai ba?" ¹⁴ Ba polak uwhe kei sak aminaham ba, a gwam nang ding efak syon mung. ¹⁵ Mentuk igyak ne yee eyer, agwamnang atah talak ener eyeeri zum nyaah be ner sa saliung. ¹⁶ Ne

mentuk ding, ba woma me ener ezum nyaah ba yeeyung ukpan fami be ner, ezum nyaah ba yiyunk ei Barabbas.¹⁷ Nyaah ba molir Bilatus erepah,"runa ni kir ko ba nagni? barabas,ko yeesu zum nyaah ba yiyung e kristi?"¹⁸ Ayee ban tamah ne zung don egizo naah.¹⁹ Nyaah agwi egbo koyir Ikpon mung e Yanemung eshem be saking, Ne talak ener ezum ban mung.²⁰ Be kpok shem ner kei repah be talak Barabas kei mwer yeesu.²¹ Gwamnang elusipah,"Enuna ni kir be talak ku? Barē,"Barabas"²² Bilatus erepah," Akyena kang nani mah ne Yeesu ezum nyah ba yii anhyin Ilom?" ba re kpunpapah"Be kpaki luk"²³ Erepah," akyenasah enani ni akyenai? Ba munak igol epah kei be rē be kpak ii lu.²⁴ Nyaah Bilatus ayaah baka ye nani ahihyaa egbo laki eferi ba, ei keire, "Ba mu yom aminahamba. ener ezum ba yom aminaham ba Ni nani aminaham nyaah tani nani ne zuk.²⁵ Be ner ba redung,"Memi muk me wo egbo yeer neme nhyneyeer.²⁶ Yaah na pah Barabbas, aah nani dung Yeesu ekpeer kei pah ne zuk be sai kpa ii lu.²⁷ Be na robiyi dung ba bah yeesu gama ni zi kei be mok lak be na robiyi elay.²⁸ Ba foudung ebuk kei be sordung ukpir usirib ukpak²⁹ Ba robidung uzeen ei shai egbo, kei be suul gah ni nti kei be redung Ti dimiyo etum be Yahudawa!."³⁰ Ba tesidung meti ne zo ker be fornak kei be woluk egbo.³¹ Nyaah ba talis ekildung esyon, ba far dung ebuk uzeen ding abi gbo mok, kei besosidung ebuk emung Kpiilumah.³² Nyaah ba ni zi ba yaah Bakuame ezum nyaah ba yiyung ei saminu ezum ezum yaah ba sayung ne yeeri ne pah kei ba ikon Kpaili kei rota.³³ Nyaah ba asaham wo asaham nyaah bayi ei Golgota, Ikwer ei gbo kyanang.³⁴ Ba na makori mam nyaah ba bigne buk sang,nyaah atabir ne memah egiegbok.³⁵ Nyaah ba mwaruk ba nani feri egbo ukpir mung³⁶ Ba gwir kei be ramung.³⁷ Ni gwan aa ni nti ba gwari aminaham nyaah ba feri mah be gbo ding,"Yeenawo etum be Yahudawa,"³⁸ Ba kpa iilpah ne be na ze be faah, yeeri upok zyeesh ah yeepok mwala mung.³⁹ Be ner apam nyaah ba kamsin kei be tosiyung a ba tugir egbo.⁴⁰ Baredung, ezo zum nyaah rē, karung anai are funak egbo nai mana in zo wo anhyin komah sisabi nigwan mana.⁴¹ Kyikyemah be gbo nani shem Ilom mah ba lukgung syon yeeri ne be na gwariyi agbo sib, kei be rei,⁴² Bare efonak be paah amah ba ye fonak egbo mung ba. Yeena awo etum be Israila. ne sis abi egbo inon mana, kidi ye ididyang.mok.⁴³ Ai eyimir nu Ilom, Ulom ding nu fonak ku man. nyaah eiyeen arē zi wo anhyin Ilom mah"⁴⁴ Be na ze faar pam nyaah ba kpaill pah yeeri, ba tosiyung.⁴⁵ Nyaah Ulom wo asau usil ukubakbuk tam mentuk metyaar agwi.⁴⁶ Yaah utyaah uwoll Yeesu emunak egol kei rē "Eli Eli lama sabatakni?"wato are edaa nang Edaana akyen awo ham nyaah talak ?⁴⁷ Be pam nyaah bawo bii huuhuri ba rē ayi Iliya na,"⁴⁸ Nyaah ei yaah ah wi raah sai soso til ne makori sak kei sor uzou kei na bagung kei gbo.⁴⁹ Ubir be ner ding ba rē ni talaku ko Iliya aka tam ei fonakku."⁵⁰ Yaah Yeesu a hasir kei kung nyaah atalisi.⁵¹ Ufaah kpir wom yaah ba kubak amimek kpan kosiya ma, usasir fab faar lee nigwan tam ni ti nti kuma itutir, efag ah wasi.⁵² Ikur ipoli, be na taani pam nyaah ba raah meraah kpeipekpak tabe yibak.⁵³ Ba wus bii ni ikur pah, yaah ba yilbak, ba mwer abi usil taa ni kei be ask pah be ner pweri.⁵⁴ Yaah egbak na robiyi ellai, ne be pam nyaah ba ram yeesu ba yaah ubuk ututir na aminaham awo, emarietutah," Ba rē ididyang anhyin Ilom awo?"⁵⁵ Eyaar pwepweri ba ros yeesu lei ne Galili kei be rammung ba peri gbagbaah kei be ram.⁵⁶ Amimek apak mar yamu magadaliya, mar yammu inyai yeesu ne Yusuf ne nyai me nhyn zabadi.⁵⁷ Ne gwi yaah ener fyang zum yaah awo ne Armatiyah ei tam na res Yusuf ezum yaah awo amimek menhwinagi yeesu⁵⁸ Ei ga ne Bitrus kei kusiyung be nai erun Yeesu Bilatus ei yimir dung kei repah be nang.⁵⁹ Yusuf ei baah run yeesu, kei kubak nu fem hum yaah wo tutaani⁶⁰ Ei maku ukur faah hum yaah kei amimek ei fag. etunak gbak fag kei kubak ukur ding mah kei gah mung.⁶¹ Maryamu magadaliya ne maryamu bagwi abi kur⁶² Ulom ifaah, egbo be nashem kom farisawa me monglir yeeri ne Bilatus.⁶³ Kei be rē"Nakyam tii turmak erem nyaah naah kyeri erem ezum nyaar ekyeti kei to kei ram," Eretii in mentuk metyaar nani zi ta yillak.⁶⁴ Naah pah ushem nani ne mentuk metyaar amam in ba kikyem ba, menhwinagi mok kabe tam be abi buk ekwei, Erem erem ata kar elebaki yom buk.⁶⁵ Bilatus erepah," Wosini be naah hweiyii kei be hwei ne koor akuub ei pah.⁶⁶ Ba gah besai hwai uku ding,"Nyaah asar pok ei bii gbok ufaah kei be maak be naah hweiyi.

Chapter 28

¹ Ne atuk turinii Ilom turi ushem, uyek marymu Magadaliya ne yari Maryamu u ding ba tam eyaah u kurr.² Nyaah ubuk ututir gaagak na nanii yii dung ulom ushem, ele nigwan etam kei tunak ufaah diing e sik fab neri kei per egbo mung.³ Ilak mung italtin ebuk ilak emung awo fefarak.⁴ Bee na hweyii diing ba zitir emari atutah. ba wo nyaah erung bee ner.⁵ Anhya shem ulom ah repah eyaar diing kini kwak imari, mung ngee nikir Yeesu ezum nyaah bah kpak yill.⁶ Bawo mung bah, ah yilak nyaah erein esaknii ni tam niyaah ubuk hom nyaah ba makoma.⁷ Sei nii fafaah kinii sakpah menhwinagii mung aah yilak nyaah erem esaknii nyaah ah gah ne Galili,abina kani yaah ku nii me mung sakni.⁸ E yaar diing ba wurak abii kur mari nu mung raak bee sei sakpah menhwiagii mung.⁹ Nyaah ba yaak yeesu yerine pah, erepah kei bee kussiyuk.¹⁰ Yeesu erepah kinii taigwak imari, sai nii sak pah manhwinēdaa bee gah nee Galili abii naah kabee yaah iin."¹¹ Nyaah Yar ba gah, bee naah hweyii buk ding ba mwer abii usib kei bee sakpah ikpok bee na shem Ilom aminaham yaah awo.¹² Ekpok nanii shem Ilom aah ikpok usib ba moklir kei bee feri, kei bee nangpah bee na robiyii elai efyang.¹³ Kei bee repah, azei run ne mung ne atuk ti tii raah kidi haan."¹⁴ Ku te in eferi erem agah ne gwanna, tadii bwelluk, kii dii tur egbo mung kidi tsasani nee ful Syon."¹⁵ Nyaah bee na robiyii ilai ba wi efyang kei bee nani aminaham nyaah ba sakpah bee Yahudawa kei zee gwen har uturi.¹⁶ Manhwinagii Yeesu sokfyeng ba gah bii ne Galili egbo ufang hom nyaah Yeesu asakpah zai.¹⁷ Nyaah ba yaaku, ba kwsiyung amah bee pah baba yimir baah.¹⁸ Yeesu ei tum ne pah kei fyeri pah," Ikpok kyem nyaah woni gwan ah nii ntii ba nimi nikyah.¹⁹ Sei nii sakpah bee ner eferi anhoor kinii wab pah, nee res Ulom edaa, Ulom ēnhwin nee Ulom zuba itaani.²⁰ Ni suubpah bee ross aminaham nyaah mung saknii nii yaak, me muwo neyiin nee talisi mentuk.

Mark

Chapter 1

¹ Erem ma awo feri libaki Yesu Kristi anhwini Ulom. ² Nya be rem ban gwari ma nfem e naa subi gwen Ishaya. Raam, mung shemis anhwini shem a nang, gwen nai, zum nye ata solim bo sel ³ Ikoris iyaang iyii amimieng a kpak, ki ree solim ni sel ini-kyam, solim nuka nanan. ⁴ Yohan antam, e wab be ner amimieng akpak kei feri pa wi yi solim, egbo kei be sak pa be ner e yom e mpa ⁵ Nsib e Yahudiya kpunkpang aa be ner Urushelima ban tam ne zung, ba zou e wab pa ma ne hup e Urdun. Ba sang e yom m mpa. ⁶ Yahan a peri nu nkpir ni tiyo diurum ne zung e robi rik e rooba ankper e gi mung, amin aze amung a hee na awo men pangkuur aityong. ⁷ E feri amok Ulom kei ree "Yaang tam kwisim nang e zum nya awo ma ni nkpong e kaar ni Ezum nya ko ho-hwel e mung ba mung kenak ku hosi ne ka ba. ⁸ Me mung wap ni ne memakori, ku te zum nya tam kwasim nang ata wap ni ni Izuba Itaani." ⁹ Aye wo ne mentuk amam Yesu a le ne Nazarat ye Galili, Yohan wap bung ne hup Urdun. ¹⁰ Nya Yesu awurak abi ne memakori, Igwan ipolir, Izuba isiis dung egbo aa nhwini kurni kur ciya. ¹¹ Ikoris yaag ile ni gwan, I ree, "Zo wo anhwini e korbakii en ngā, isyon nang ifaal mi ma ne zo." ¹² Izuba i ba yung ga ma na kpak. ¹³ Awo bi na mentuk i sok a naas sheetan e hweei kei luk kung Awo amimieng a kpak ne me gwei, me nfebi ba nani dung shem. ¹⁴ Nya ba tur e Yohan, Yesu a mwer nsib Galili e feri e feri Ulom. ¹⁵ Kei ree, "Antuk e yak, ntum Ulom iyek kenkeng. Ni wi ni yom me ying ki ni nabak e yimir ne feri Ulom." ¹⁶ Nya ne zung a kamsin fab e hup be Galili, e yaak be saminu aa Andrawus, anhwini nyai, ba miis e koor e hup, egbo peen ba wo be naa tesiani na. ¹⁷ Yesu e repa yak ni, ni roni, me kung ba ni te be naa tesiani be ner. ¹⁸ Ne feri erem, ba talak e tesiani mu, kei rosung. ¹⁹ Nya a kil nshiw, a yaak e Yakubu anhwini e zabadi aa Yohan anhwini nyai e mung e makori. ²⁰ Ayi pa, peen ba talak Ini mpa zabadi aa yohan abi kaadung e makori aa be naa shem e mpa, kei be yilak e rosung. ²¹ Nya ba mwer ne kafanahum, lom turini, Yesu a mwer amimieng ngban kwisiyi sub pa ma. ²² E sub e mung a tur ta Isyon, egbo e sub pa ni nkpong ba nya be nas gwariyi a pam ba. ²³ A zam amimieng ngban hum, e ner e yaang awo ma ni Izuba pipii, ne zung a turir gagak. ²⁴ A hwee, "Kei ree, anke na an samak ti ne zo, yesu banazarat? untam e ku kotak ti na? mung ye zo wo nuuna. zo na wo naa Taani Ulom." ²⁵ Yesu a hwalin dung Izuba pipii zum kei ree, "Gwir nhenhoong ku wurak eba amimieng amung. ²⁶ Nya izuba pipii zum i wool lung imaak ni ti, Izuba pipii zum i turir ki na wewurak amimieng. ²⁷ Be ner kpunkpang ba tur isyon waa, kei be lusi egbo mpa anke na awo ham? E sub be faai ngyee na awo ma ni npong kikem? a nyee saai izuba pipii ma ba tingis sung!" ²⁸ Nererem nya feri mung e laayi e ga ko anha nu nsib e Galili ni kpunkpang. ²⁹ Nya ba talak ngban kwisiyi mu, ba mwer ikyam e saminu aa Andrawus, aa ba wo yeeri ne Yakubu aa Yahan. ³⁰ E yel esaminu a raai e dang gbereng i liak i paar dung. Ba sang gung e Yesu egbo mung ³¹ Atam, ye tur pok mung kei munak kung, epaar liak e rem a talak kung, elibak e nani pa shem. ³² Ne gwi rem, nya lom nuka yom, ba hosi be naa daangi gbereng kpunkpang be pi dung ngā aa pam nya nyan gwak a ze pa. ³³ Be ner nsib mu kpunkpang ba monglir abi ngwaari ngban kwisiyi. ³⁴ A naata be naa iraanyi pebe-pweri gbungbereng aa be naa iraanyi kakang, aa wurak ngā ne nyangwak ngū be feri ba egbo ba yeeyung. ³⁵ A yilak ni tityandi, atuk a you e tooma, e ga asa ham nya niyang adang nyā, abi na e kobir e zo. ³⁶ Saminu ne apam nya ba wo yeeri ba kir rung. ³⁷ Ba yaak kung, kei be redung, "koo nu a kir ro." ³⁸ A ree, te ki di ga buk haang, e ga ni nsib yaang zum nya iwo kenkeng, egbo sang e feri Ulom abi ni nyaai Egbo reema mung tam a zam." ³⁹ A mwesi ni nsib be Galilikpunkpang, a sang pa feri Ulom ni nyangwak. ⁴⁰ E ngbor e pok e yaang atam ne zung. A boob bung, kurak e kwalak, kei redung, "Den yimir ka yeema ni mingbereng. ⁴¹ Araam tu taar, Yesu e nabak pok kei lebak kung ngā kei redung," mung yimir wi gbereng nai." ⁴² Sasa ham engbor e pok erem atalak kung, a zou gbereng ngā. ⁴³ Yesu a top bung e zo waa, kei redung ne ze ⁴⁴ A kamak kung, "Ne yee kei tene sang gung e yaang, ku te ze ne frist su ten e egbo nai, se su nani nab egbo wi yii gbereng taani nya rem e Musa sang ni ma, egbo soori ezo. ⁴⁵ Nya ne zung awurak a liib e sang pa be ner, ala feri mu ko anha, Yesu ban yee sayir e kil ma abi nsib ba. Aga se peri ni buk zum ba yaang abi, be ner ba tam ne zun ele ko anha.

Chapter 2

¹ Nya awuur e gaak ne kafanahum mentuk shiw ma kaar, ba gawk e ne zung awo kyam. ² Ba monglir pebe pweri abi, Buk zesinta ga bi ngwaari, Yesu e feri ne pa. ³ Be ner a paang ba tam ne zung kei be ba ner e yaang e zum nya akpurbir be pii dung ngā: Be ner ba naas sa ban ba yung. ⁴ Nya ba fuusi ba ban yeema ga kenkeng ne zung ba egbo jum be ner ihanak, ba horbak e nsang fufab hum nya Yesu a peri ma, nya ba ba zou e polak embol ma, ba saak ubuk raayi hum nya naa kpurbi ti zum a raai ma. ⁵ Ne yaak e nabak eyimir e mpa, Yesu eredung e nas kpurbiti e zum, "Anhwini ba sak go yom e nai." ⁶ Ku te be naa gwariyi a paang apam nya ba gwi a zam, ba gwi kei fak enken lai empa. ⁷ Kei ree ner zum e feri anke na dung kikem? E feri mwer! Enuwa a yeema sak gung e ner e yom e mung nyā "Ulom ma kinkimung?" ⁸ Sasa ham nya Yesu izuba mung i sang gung amin a ham nya ba fak enken lai ma. A re pa, anke na ni fak enken lai ma kikem abi ni isyon nyiin? ⁹ Anke na ham nya a wo fororo ta be sang gung e nas kpurbiti e zum; Ba sak go yome nai ko be redung, yilak ba buk raayi nai, ku yilak kil? ¹⁰ Ku te egbo ni yee ye anhwini e ner a wo ma ni nkpong saki e yom ni ti, a redung e kpurbiti ezum, ¹¹ Mung redo, Yilak, ba buk raayi nai ku se kyam i nai." ¹² Sasa ham ayilak e ba buk raayi mung kei wurak abi kyam gwen mpa, kpunkpang e mpa ba tur isyon, ba naang Ulom nkpong, "Di too dang e yaak anhihyaang nya rem kikem." ¹³ Ewurak ni nyaai e tam ne gong e hup, be ner kpunkpang ba tam ne zung, a sub pa ma. ¹⁴ Nya ne zung akamsin,, ayaak e levi anhwini e Halfa agwii buk waali e tali fyang, Aredung, "Yilak roni" Ayilak e rosung. ¹⁵ Nya Yesu a mwer abi kyam levi aze

amin aze, be naa waali e tali fyang a be naa yoomi pebe pweri ba tam ijum be ber waa ba rosung.¹⁶ Nya be naa gwariyi a pam nya ba wo Farisawa, ba yaak e Yesu agwi kei ze amin aze ne be naa yoomi aa be naa waali etali fyang, ba repa menhwin gi mung, "Anke na nsaai a ze amin a ze ne be naa waali etali a be naa?"¹⁷ Nya Yesu agwak e rem arepa, "Be ner a pam nya ba wo ma nu gbungbe reng ni liak mpa ba ba kir e naa hal ba; se ko a pam nya ba dang ngā nu gbungbereng be naa ba kir rung. Be mung tam kung kir e pam nya ba wo be ner anhoor ba, ku te be ner e yoomii."¹⁸ Nerem menhwin egi Yohan aa be farisa ba tur ngwē, be ner apaang ba tam ye be ree, "Egbon gyee na menhwin egi Yohan aa minhwin egi be farisa ban tur ingwē ku te menhwin egi nai ba nani ba?"¹⁹ Yesu arepa, "Be samir enaa gyang, ta be tur ngwē In ngē naa gyang ato yeeri ne pa? DE n ba wo yeeri ne naa gyang ba ta be tur ngwē ba."²⁰ Ku te mentuk ma tam amam nya ta be ye be naa gpir abi na pa, ne mentuk a maai mu na, ta be tur ngwā.²¹ Be zum nya ata sheu kpir faai e bing ngā nu nkpir tel, se ko nkpir hum nya upoori, ku poori waa.²² Be zum nya ata kurak menshap anhoor me faai amimieng pon a tel, a pon nu ata wasir meshap anhoor amam ta me yarisii Ni fyaang ni me shap anhoor amam aa npon a ham ta be kil ta pap." Daa ne wo kikem, kurak menshap anhoor me faai amiming a pon afaai."²³ Lom turini Yesu a ga ne me hai ifyeer, Menhwin egi mung ba hib e hosi egbo fyeer.²⁴ Be Farisa ba redung, "Raam, anke na nsaai ba nani amin a ham nya a daa wo nanan be nani Lom turini?"²⁵ Yesu arepa, nin dasi ni faar amin a ham nya Dauda a nani nya gori gi dung, e yen ne a pam nya ba wo yeeri ne zung?²⁶ Nya be rem a mwer ikyam Ini-kyam, Abiyata kei too firist, a ze nvoozum nya awo ye firist ezum nya andase waayi yaang kang ne ze se me firist a yeema kei nang apam nya ba wo yeeri ne zung?"²⁷ Yesu aree, "Bam sik Lom turini egbo ner ra, be ner ra ban sik egbo lom turini ba."²⁸ Egbo kikem, Anhwin e ner Inikyam maa ega nu bu Lom turini ni ma.

Chapter 3

¹ E wuur ega ninyaai amimieng ngban gwisiyi nya ner e yaang ne ngbor e pok² Ner a paang ba gwii kei raam mung waa, ko ata naang ngbungbereng lom turini, kei be zou amin aham nya ta be tosiyi yung Ngā.³ Yesu aredung e ngbor e pok erem "Yilak peri a mung a sou be ner apam kpunkpang."⁴ Aredung e ner nu, "Anhwayi na nani amin anhoor lom turini ko amin papii: Be fonak moobi ko be mwaar? Ku te peen ba gwir nhenhong."⁵ A raam pa nu gbang, kei nani e funyin Isyon na ne gi tong ngis e mpa kei redung ung e ner nu ye ne nabak pok nai, ne zung a nabak pok mung Yesu e naang gbungbereng.⁶ Be Firisa ba wurak nu raak be ga ne be ner Hiridus ba sik Inde nya ta be mwaar rung ngā.⁷ Nya asar e Yesu ne menhwin egi mung ba yilak ga ngwē hup. Be pebe peeri ba rosung, le ne Galili aa yadiya.⁸ Le ne Urushelima aa Edom gwen ne Urdun e yalbir ega ne Taaya aa sidon, aa dyum be ner, e gwak amin a ham nya e nani ba tam ne zung.⁹ E lusi menhwin egi mung be solim bung ukoogou e makori haang egbo idyum be ner kyem, kei be te ne siir rung.¹⁰ E naata be ner pebe pweeri ngbungbereng, apam nya ba wo ma ni raangī kakang ba naanyi kei be be lebak kung.¹¹ Mentuk amam nya izuba pipii kem nyaak kung ngā, ba suul gwen mung kei be tuuri kei be ree, ye ye na awo Ulom."¹² E kamak pa ye be te ne talak nihyang ko a yee yung.¹³ E peer egbo fang, e yii be pam nya awo ma goor yaaki mpa, be tam ne zung.¹⁴ E sali sok ne faang (kei yi menhwin shem). A pam nya ta be wo yeri ne zung. A shemis ta ye be se sang eferi Ulom.¹⁵ E nang pa nkpong kem nya ta be yee wuur na ne nyangwak.¹⁶ E sali sok ne faang apam be naa wo bee saminu zum nya a naang e res yaang e Bitus.¹⁷ Yakubu sai e zabadi aa Yohan anhwin nyai e Yakubu a nang pa res e mpa ye Buwanarjis wato' Menhwin laidin;¹⁸ Aa Andrawus aa filibus aa Bartalamawus aa matta aaa Toma aaa Yakubu sai e Halfa aa Tadawus aa saminu Bakananiye,¹⁹ Aa Yahuza Iskarioti e zum nya ata ba yung e rebi.²⁰ Nya mwer kyam, be ner nu ba wuur e monlir ni nyaai, e gye ta ma ne ze amin a ze,²¹ Nya ikyam mung ba gwak kikem, ba wurak e turung, egbo ye ba ree, "Ba wo ni liak mung ba."²² Ba naaa gwariyi apam nya ban le ne ree "Ba alzabu ba na a peer rung, aa nkpong etum e nyangwak a yeema wuur na ne nyangwak ngū."²³ Yesu e yi pa tama gwen mung kei re ma ne pa ne dumak ilai feri tii, "Ata te kankee na sheetan kei wurak ngā ne sheetan?"²⁴ In nkpong i gabiyyi kyam if yaang ba ta i peri nu kpaar ba.²⁵ kikem den kyam gabiyyi kpak fyaang, ta be waal gwena ni mpa ba ta iperi ba.²⁶ In e sheetan e lutak gbo mung ata gabiyyi ba ta iperi ba, e talis e mung ngū na a tam.²⁷ Ku te be zum nya a ta yee mweena ikyam enkarkak e nerkei fonak gung e buk e mung. kei dase libak e robi nkarkakak e ner nu, kei tuma fonak gung e buk e rema.²⁸ Idyidang ngū mung sang ni, e yom e ree ma be ner ba nani ta be sak pa ne ka, aa ko mweer e rem awo kankee na In ban sang e wurak ngā."²⁹ Ku te zum nya kil e mweedung Izuba Itaani e yom emung ba ta saki ba ko nshiiw, a wo na yoomi she-shaar."³⁰ Yesu a sang pa buk erem egbo ye ba ree a nani shem ma ni Izuba pipii."³¹ Nya asar inyai e mung aa menhwin nyai e mung ba wurak peri ni nzii kei be shem bung e ne yek fafaang.³² Idyum be ner ba gwir edir bak kung ba feri ne zung kei ree, inyok ne menhwin inyok ba wo ni nzii ba kir ro."³³ E yimsin ta, "kei ree, be nuuna ba wo inyai e nang aa be nuuna ba wo menhwin nyai e nang?"³⁴ E yalbir eraam apam nya ban gwir e dirbak kung, kei ree, enyai e nang aa menhwin nyai e nang e peena pam!³⁵ E zum nya anani amina ham nya Ulom kir, yeena awo hwin ne daa Ga labe daa aa naa nang."

Chapter 4

¹ E libak ngwē hup. isyum be ner ba gwir edirbak kung, a mwer abi koogou e makori amimieng e hup, kei gwir. idyum be ner ba peer egwir egbonkpos abi ngwē hup.² E sub buk ngā pepwer aa feri dumakii ilai, nu sub mung a re pa.³ "Sasak ni e to! Naa tubiyyi e yaang an ga nu fal e laayii, ifyeer kyaang iyimsin egbo sel, me nun ma sali. Paang ba yimsin ne kpo fang a sa ham nya iti ni ka idang ngā waa, ba den ba kei wurak egbo daang ngī pwil iti.⁴ Nya lom uwurak peer a sou, ba loroki egbo dang ngī nyaar waa, ba te yeeri ne nshaai a famak ba, ba ba nani tyeli ba.⁵ Paang ba yimsin ni ti anhoor, ba kurak e

yar kei wo ma ni tyeli, ba tee, paang ba kurak e yar sok tyaar, paang sok tityaar aa paang asimal. ⁶ Nya lom uwurak peer a sou loroki egbo daang ngi dyaar waa, ba wuur e koor. ⁷ A paang ba yimsin ne nshaai ba te yeeri ne nshaai, nshaai a famak ba, ba ban nani tyeli ba. ⁸ Paang ba yimsi ni ti anhoor, ba kurak e yar kei wo ma ni tyeli, ba tee, paang ba kurak yar sok tyaar, paang sok tityaar aa paang asimal. ⁹ Aree, e zum nya eto awo dung ngā e gwak, ¹⁰ Nyaa Yesu a gwii kinkimung, ba pam nya ba gwii kenkeng ne zung ne menhwin egi mung ba lusi yung egbo feriyi dumaki ilai e rem. ¹¹ A re pa, "Ni na ban yimir ni ye ni yee e kpam kpong Ulom, ku te ne be pam nya ba dang ngā ne ni, ko anke amimieng a dumaki ilai, ¹² Kei be yaak ni tyelezo na ban yaak, ku te ba ban sentak ba, gwak, ban gwak, ba ban zالبak ba, egbo ye kei be te ne yalbir kei be sak pa yom e mpa." ¹³ A re pa, "Nga shee, ba nin zالبak eferi dumaki ilai erem ba? Ni tityoo na ta ni zالبak unbir mu?" ¹⁴ Naa tubiyi e zum a tubi eferi Ulom ma ¹⁵ A pam nya ba yimsin egbo sel, pee ba wo apam nya, ban tubi eferi ni isyon mpa, nya ba gwak, sasa ham e sheetan a tam ye ba eferi reema ban tub abi ni isyon mpa. ¹⁶ Kikem apam nya ba tubi egbo fang, peen na a pam nya ba gwak eferi nu ngwē hum kei be wi nu mung. ¹⁷ Peen ba dang ngā ne sin ba dang ngā nu kpaar, den ira ko iza in tam pa egbo inpeng, Narerem nya ba tar hwel e yim. ¹⁸ Paang peen apam nya ban yimsin ne nshaai, pee na pam nya ban gwak eferi Ulom, ¹⁹ Kute e buk iti rem, nerem ifyang aa goor e buk i yaang, ba mwer ba famak pa feri mu, ban ngwuūr e wo pa nu shem ba. ²⁰ A pam nya ban tubi ni ti anhoor, peen na apam nya ban gwak eferi mu, kei be wi, aa ba nani shem ma ne ka. ba paang ehwel sok tyaar, paang sok tityaar aa paang asimal." ²¹ A re pa, "Ba tama ni ira amimieng kyam kei be kubak na nkanseng ngā ko ba sik kung nfong buk raayi na? Ni tama ne ki ni robi yung buk robiyi mung ngā. ²² Anhihyaang a dase wo ler, a ham nya ba ta be yee ba ko anhihyaang a dase wo ne kpam a ham nya ba ta wurak ni nzii ba. ²³ Talak e zum nya awo ma ne to gwaki kei gwak!" ²⁴ Nya asar e repa, solim ni ni pii amin a ham nya ni ngwak, kposi hum nya nsar na, heena ta be sardung ma, kei be maak go ma ninyaa!" ²⁵ Zum nya awo ma na amin e yeena ba maak gung ngā ninyaa, zum nya a dang ngā ta be wi pok mung be maak gung ezum nya awo ma. ²⁶ Nya sar aree, "Ntum Ulom iwo nya ner e zum ma nya ala ifyeer ni ti. ²⁷ Awo tuhaang ifyeer mu i wurak, e hwang ba yee e ba nani kanke na ba. ²⁸ Iti ne gbo mung ngā wo libaki. ²⁹ E libak egbo, se tyeli kuuki. Den ifyeer mu i pwelim, a ba ribji se fak ngā ye di wo samin na. ³⁰ A ree ninyaa, Anke na ta di bing ngā ni nkpong Ulom? ko anke a saari na ta di ba di sar na ne ka? ³¹ Awo nya ityeli musta na Izum nya, den ban tub bung, yeena awo nshiw abi ni fyeer ni ti kem. ³² Ne wo rem kikem den ban ba yung e tub, a wuur yilak te kaar mbir inhoon zum nya iwo na kpak awo ma ne iliang kpenkpong, me nun ma pei kei me dirin na ni liang mung." ³³ Aa feri edumaki ilai pepweeri, an feri pa feri rem, nanan ne zالبak e mpa, ³⁴ Ba sangpa anhihyaang kang ba se ne feri dumaki ilai, ku te den ba wuur mpaar, a fuun ta menhwin egi mung e feri mu kpunkpang. ³⁵ Tu hum nya gwi awo ma are pa, "Di taal po huui." ³⁶ Ba semir etalak be ner nu kei rosung abi ma-mimieng kuugou hum. Ikoogou yaang iwo yeri ne zung. ³⁷ A fal a haang a rintir nu pwam ni waa, idyurum e makori ba na te tugiri a ba amimieng kuugou, kuugou mu saraki ne memakori. ³⁸ Yesu a gwi ku-kwasim kongir abi kuugou, kei raai mera, ba yisak kung, kei be redung, Naa Subi ta di kotir zo dasu raam ma?" ³⁹ Ne zung a yisir, kei zitak upwam hum. kei redung memakori e hup amam, "Raas Isyon! ku gwir nhenhoong!" Nya pwam mu nu ka urai. ⁴⁰ A re pa, "Anke na ni ni zitir kikem? Ni too dang ki ni nabak e yimir ra?" ⁴¹ Imari itu ta waa ba repa mpa, e nuwa awuur a nani ti kikem? zum nya upwam ne memakori ba tongis dung eferi?"

Chapter 5

¹ Nya ba taal e hup mu pok peer mung hum nya wo fab be Garasinawa. ² Nya Yesu a siis a ba amimieng kuugou e makori ner e yaang awo ma ne nyangwak a wurak amimieng ikuur kei kenak kung. ³ Ner nu agwi aba amimieng ikuur. Ban robi yung ni nkpass aa maari. ⁴ Ban robi yung ni nkpass aa maari ahwel pe-pweeri, ku te ne zung a keer nkpass kem aa maari. ba zum nya nyeema robiyung ninyaa. ⁵ Atuk nu lom aba amimieng kuur aa fang ner e zum a haasi kei poor iliak mung ne fang ē zeei. ⁶ Nya a yaak e Yesu ne Njana, a kirak se kenak kung kei suul gwen mung. ⁷ E munak ikoris gagak kei ree anke na nsamak ngi ma ne zo? Yesu anhwini Ulom ngbak mung kwisi yo ne res Ulom ku te ne ni ni iza. ⁸ Yesu a redung zo nyangwak wurak abi ni liak mung. ⁹ A lusi yung, "Res e nai awo yeeke? A ree res e nang awo ye duk dong di pweer. ¹⁰ A na be boob bung ye te ne wasak pa nu nsib hum. ¹¹ Engbak kpak imukci yang abi ba hwak egi fyal, ¹² Ba boob bung ne talak pa kei be mwer abi amimieng mukci kem. ¹³ Yen a yimir ta ma. Nyangwak nyū ba wurak e mwer a ba a mimieng i mukci kem ba nyai efaang. Imukci ma ninke ba wo nyai e faang ba yaris ele abi egi fyal be yimsin ne memakori. ¹⁴ Be ner a pam nya ba hwak imkci ba mwer amimieng nsib ni nsib zum nya iwo kekeng na pa kei be sub pa amin a ham nya a nani yii. Be Ner pebe-pweer ba ga se yaak amin a nani yii. ¹⁵ Ba yilak e tam ne Yesu ba yaak e ner e zum nya a wo ma ne nyan gwak nyū a gwii gwe gwii, egbo mung e yeeri, an sosi e buk a peri, ma imari ituta. ¹⁶ Ba pam nya anani yii ma ne ner e naa nyangwak zum, ba se sang pa be ner amin aham nya ban yaak egbo imukci kem. ¹⁷ Be ner ba boob bung e wurak abi nsib mpa. ¹⁸ E ner zum nya nyangwak anani nkpong ngā zung, nya a yaak e Yesu a ta mwer abi kuugou e makori kei ga, a boob e Yesu ki rosung. ¹⁹ Ku te Yesu a gi dung. kei redung ne se kyam nyiin, ne be ner e nai su sang pa taar hum Ini kyam a nanin do ²⁰ Ner nu amwer ne Dikafolis a sang pa amin a ham nya Yesu a nani dung be ner nsib mu kpunkpang ba tur isyon. ²¹ Nya Yesu a wuur etaa e hup ega to haang, abi kuugou, Idyum be ner ba dirbak kung, abi to hup. ²² E yeeri mpa abi ne be nkpong e rosi ba yi e res e mung ye yayirus, a tam ne zung nya a yaak kung a suul dung gwen. ²³ E na ze ze gwena ne boob bung ke ree, "E gwi nung a dang gbungbereng a yek e kwe mung boob bo di ga kyam nang ku sik kung pok ko zou gbungbereng kei gwii. ²⁴ A rosung, Idyum be ner ba rosung kei be faam mung. ²⁵ Nyan ne yang a yang kei yaris memi amaam nya ma ba dung irai sok ne faang. ²⁶ A gbong iza waa, aduur ne be naa kiiri ihak kakang a mwaari ifyang

waa, ku te ban zou gbungbereng ngã ba memi me na ze ze gwen na ne wuus.²⁷ Nya agwak eferi Yesu. E yilak e ros kwisim mung akil amimieng be ner, E lebak lang nkipir mung.²⁸ Dong aree," De mung lebak lang nkipir mung ngã ma tam zou gbungbereng ma."²⁹ Nya a lebak kung e yaris memi e mung aperi, e gwak ni liak mung a zou gbungbereng, ni iza mung.³⁰ Sasa ham e Yesu e gwak nkipong nyaang inwũrak ni liak mung a ree, " e nuwa an lebak unpir nang?"³¹ Menhwin egi mung ba ree, amimieng Idyum be ner kem uree nuuna lebak Nyi?"³² Ku te Yesu a yalbiri kei raam ko nuwa lebak kung.³³ Nyan nu a yee amin a ham nya a naniyi ayilak etam ni Imari ne ser iliak le suul gwen e Yesu kei sang gung dyidang.³⁴ E re ma ne zung," Gwinung nabak eyimir e nai a noo gbungbereng se nai gbereng u zou gbungbereng ngã ni raanyi nai."³⁵ Nya e feri ne zung be ner kyam nkipong ngban rosi ba ree, "Gwinak e kwe ankena nsaa zo hwa naa subi ezum ne feri?"³⁶ Ku te nya Yesu a gwak amin a ham nya ba ree, e redung ngbak be naa rosi," Te ne gwak imari nabak e yimir weeng."³⁷ An dase talak ninhyaang ko a wo yeeri ne zung se koo Bitus aa Yakubu aa Yohan anhwini nyai e Yakubu.³⁸ Ba yilak e tam kyam e ngbak be naa rosi e yaak be ner ba yom isyon, kei be kung?" waa.³⁹ Nya a mwer abi kyam mu e lusi be ner a pam" anke na wo ni na yom isyon ki ni kung?" Alab a ham atoo dang e kwe araai e mung mera na.⁴⁰ Ba woli yung. Ku te yen a repa be wurak ni nzii kpunkpang empa. A yi ini alab mu aa nyai e mung aa paang a pam nya ba wo yeeri ne zung ba mwer a sa ham nya a lab mu a wo ma.⁴¹ E tur pok ahwin mu kei redung, "Tilatha kour" E redung ngã ye alab yilak."⁴² Sasa ham alab ayilak e kil (Irai mung iwo sok ne faang) Sasa ham be ner ba tur isyon waa ni dyidang.⁴³ E kamak pa ni dyidang yaang te ne yee E re pa be naang amin a ze ko a ze.

Chapter 6

¹ A talak pa kei ga nsib mpa, menhwin egi mung ba rosung. ² Nya lom turini uyeke a mwer a mimieng ngban kwisiyii kei sub Be ber pebe -pweeri nya ba gwak e sub be mung ba tur isyon, ba ree ma? Igyup ngyee na Ulom naang kikem? Ebuk e tuuri Isyon ngyee na nani ne pok e mung? ³ Moko naa kpanglii i buk gwisiyi zum ma yee sai e maryamu, anhwini nyai be yakubu aa yoosi a Yahuza aa Saminu? moko me lamnyai e mung ngã a pam di wo yeeri na pa yee? Ba ban gwak maak ni isyon mpa gbo amin a ham nya Yesu a nani. ⁴ Yesu aree, ba ba raam e naa subi gwen ne sarak ezo ikyam mung aa nsib mung ba." ⁵ Ba yeema nani amin a turi isyon abi ba se ko be ner tetok be dang ngi gbungbereng a sisi pa pok egbo kei naata gbungbereng. ⁶ Gi nabak eyimir mpa an tudung isyon A yilak ga ni gbo nsib zum nya iwo kenkeng na pa kei sub pa ma. ⁷ E yii menhwin egi mung amam sok ne faang kei shemista febe-faang, kei nang pa nkipong egbo nyangwak, ⁸ E kamak pa be te ne ba anhihyaang nu gayii egbo kiili e rem, be sar e ba nzou. Be tene ba amin aze ko mala ko ifyang abi ne pul empa, ⁹ Be sar e sos." eho- hwel a weeng, be te ne sosi enkipir faang ni liak mpa. ¹⁰ A re pa, ni mwer kyam kyaang nya ni gwir abi ga ne mentuk Amam nya ta ni yilak ngã. ¹¹ In ni ga nsib haang ba gi wi ni, ni zas ipium zum nya iwo ne hwel e nyin ko iwo ni sor e zo egbo be ner nsib." ¹² Ba yilak egbo ba la pa be ner be wi yom e mpa. ¹³ Ba wuu ta be ner na nyangwak pebe-pweeri kei be kok pa be ner meno ba zou igbungbereng ngã. ¹⁴ Nya Tum e Hiridus a gwak e rem, e res Yesu a wurak ega ko a nhaa ko ne nwe paang ba ree ye Yohan naa waabi na anyilak kuur yeena a pii e nani buk etuuri isyon kem ma kikem a mimieng e mung." ¹⁵ Paang ba ree, " Iliya na" Paang ma ba ree yeeri " ne ba naa suubi gwen kwasim huui a wo." ¹⁶ Nya Hiridus a gwak erem a ree, "Yohan zum ma nya mung kou dung egbo yeena a yilak." ¹⁷ Egbo Hiridus sa an saai ba ba tur e Yohan be fam ngban nsil egbo Hirodiya (Nyane Filibus anhwini nyai), egbo e kwan nung. ¹⁸ Egbo Yohan e sang gung e Hiridus yee ba wo nanan be ner ne kwan e nyane anhwini nyai e mung." ¹⁹ Yeen e Hirodiya a robi ni isyon mung ye ta imwaar e Yohan ku te rem ba naniyii ba. ²⁰ Egbo Hiridus a gwak imari yohan, ayee yeen awo ner anhoor ra, ner e taani ninyaai. Egbo rem Hiridus ban yimir anhihyaang ne nani yii.

²² Gwin e Hirodiya atam ye ser ta, ser e mung e maak gung e Hiridus ma aa be ken e mung. Tum e redung a lab mu," lusi mi amin a ham nya kir me ta noo na ka." ²³ E yiri dung ee, ko anke na ham nya zo nsang e kir kung nani ndo, ko nbiri nkipong nang ngã." ²⁴ Eyilak wurak ega se lusi inyai, "Ta redung ye ne nimi anke na?" sang gung ye ne kou do egbo Yohan naa waabi?" ²⁵ E wuur e gwak fafaang a bi nu ma ne Yohan ba, ku te ne zung a nani gbang In an gwak e Yohan a sang e feri Ulom, ne nani rem kikem a tongis sung nu mung. ²⁶ Tum e taar waa, ku te egbo ye i sik gung zai gwen be nkipong e mung, enbol e toniyi a dang. ²⁷ Tum e shem e naa takii r hong eye yaang kei redung ne ze ne pii dung egbo Yohan ma. Naa takii ehong e zum a ga se kou egbo Yohan abi ngban nsil. ²⁸ A tam ne gbo mung a kpa ye naang alab mu, a wi se naang inyai. ²⁹ Nya menhwin egi ma gwak eferi rem, ba tam ye be run ne mung se be wobi kuur. ³⁰ Menhwin egi mu ma tam ne Yesu, be sang gung amin aa a ham nya ban sub. ³¹ Are pa," se ni kir buk haang mpaar ki ni turin tetok," egbo be ner be na ke kili kei wuursi, ba ban nzou embol e turini ma ba ta be ta be ze amin a ze. ³² Ba ga se kir buk haang abi kuugou e makori kinki mpa kei be turi na. ³³ Be ner pebe -pweeri ban yaak pa nu gayii kei yaak pa sentak ba wuraki ele ni nsib zum kpunkpang ne kirak se be zel abi na pa kamin be tam. ³⁴ Nya ba tam gwen ne Yesu ye yaak i dyum be ner Yesu a gwak taar mpa egbo ba wo nya wantamis erem ma ba dang ngã ne naa hwaakii a ze gwen na ne sup pa buk pe-pweeri. ³⁵ Nya gwi a wo ma, menhwin egi ba tam ye be redung "Ubuk hum wo nfong aa antuk a ga. ³⁶ Salmak be ner a pam kei be wuur ega ni nsib aa nsib mpa mam nya ma wo kenkeng kei e se nani a min a ham nya ta be ze." ³⁷ Ku te a yimsin ta kei ree," Ni ni naang pa amin aze mu kei be ze." Ba redung," Ta di yeema ga ma se di rebi e nvoo ye sule di naang pa ko ba ze?" ³⁸ E lusi pa," E haar envoo maa na ni wo ma? se ni yaak." Nya ba se yaak ba redung, haar e faang ngã dung aa mempali menfaang." ³⁹ Are pa be ner e be gwir egbo ne pal kuppel. ⁴⁰ Ba gwisi kpe-kpak kpe-kpak a paang asimal paang isok atoon. ⁴¹ A ba haar envoo rem aa mempali me nfaang, kei munak egbo mung ni gwan, kei maak ful ma, kei pusi envoo zum gben-gbur a naang pa menhwin egi mung Idyum be ner a pam kpun-kpang. ⁴² Ba ze yiiri kpun- kpang e mpa. ⁴³ Ba

mongnyil enkum envoo rem be saris menkanseng sok ne faang ngã ne nkum envoo rem aa gbur mempali. ⁴⁴ Ner a pam nya ban ze nvoo zum ba wo be ner iniaak a toon. ⁴⁵ Sasa ham a re pa menhwin egi mung be peer kuugou e makori kei be wall gwen e kaar e ros kwasim, be ga ne Baitsaida yen a wai e peri kei sasak idyum be ner a pam. ⁴⁶ Nya ba ga yen a se peer egbo fang e yaang ye ki kobir e zo ⁴⁷ E gwi a ga u kuugou utoo aba sou e memakori yen a na we-wo abi egbo fyal kinkimung. ⁴⁸ E yaak pa ba gbong iza upwam gyee ta ma ne kil Ga antugi a naa yi tyandi bibip a wuur ega ne pa a kil abi na fal e makori, akir ki kaar gwen mpa. ⁴⁹ Nya ba yaak kung akil na fal e makori ba ree hoo bira na wo, wool ipumi. ⁵⁰ Kpun-kpang ngẽ mpa ba yaak kung, imari Ituta. Sasa ham a feri ne pa kei ree, " Hwaar ni ehwel me na! ki ni te ne gwak imari!" ⁵¹ A mwer abi kuugou yeeri na pa, uPwa talak e hwiibii Ba tur isyon mpa waa. ⁵² Ban dase zalbak gei feri haar erem. Daa ne wo kikem, ba gi kei famak isyon mpa. ⁵³ Nya ba taal be tam nsib e janisarita ba sor dung kuugou mu nkpass. ⁵⁴ Ba wuus abi amimieng kuugou muuna, be ner ba yaak kung e zalbak e Yesu, ⁵⁵ Ner ba yilak ni raak ni sib mpa kakang, ba hosi be naa daangĩ gbun-gbereng ne taama mpa be ga am ne zung, duk asa ham nya ban gwak a ga ma. ⁵⁶ Amwesi ko anhaa ni nsib aa nsilibii, koo abi amimieng nsib ba kili ma ne be naa daangĩ gbun- gbereng a pam ni i buk rebiyi pa ebuk. Ba boob bung ko talak pa kei be lebak egong nkipir e mung, ner pebe-pweeri a pam nya ban leb bung ba zou bun-gbereng ngã.

Chapter 7

¹ Be-Farisa aa be naa gwariyi a paang apam nya ban le ne Urushelima ba monglir e dirbak kung. ² Ban yaak menhwin egi mung ban ze nvoo ne pok e riga, watoo, ba ban wab e pok e mpa ba. ³ (Egbo ye Be-Farisa aa Be-Yohuda kpun-kpang ba dase ze amin a ze sei ban wab e pok gi ko yimir egbo ye ba ros ityak be nkpong Impa. ⁴ Den Be-Farisa ba gwak buk rebiyii ebuk, awo pa gi ko yimir ra be wab e pok kei be tuma ze amin a ze umbir ityak haang uwo ma hum nya rona ne ka, nya wab asimal, me-luk, aa isak e duma nu bu ngban ze yi a miin aze.) ⁵ Be Farisa aa be naa gwariyii ba lusi e Yesu, "Anke na nsaai menhwin egi nai ba e ros ityak be nkpong, ba ze amin aze dang e wab e pok?" ⁶ Ku te yeen a yimsin ta kei ree, "Ishaya ansang gwen egbo ni be naa rosi e ram ezo, an gwari yee "Be ner apam ba nani kpong ngwẽ na pa ku te ni syon mpa i wo gba-gbaang ne me. ⁷ Ba suul mi e suul pwaam ma ba sup ityak be ner yee na iwo a mok empa. ⁸ Ni gi e kamak Ulom ki ni tur i tyak be ner a ni pii." ⁹ A re pa ninke, "Ni ze egbo kuur nu giyii kamaki Ulom egbo yee ni ros ityak nyiin ne ner. ¹⁰ Ko da ree Musa angwarini yee, " Naang e Saak ni nyok nkpong, " aa, " Ner e zum nya antosi Ini ko nyai, ankenak be mwaar rung Sasa ham." ¹¹ Ku te ni ni ree, den ner a re pa inya e mung, "Duk e you e reema anzak ni zou ma ne me a wo sasiikii (wato, mun nabak gung Ulom.)" ¹² Egbo kikem, ni naang e mbol ne te ne nani dung ini aa inyai anhihyaang. ¹³ Ni mba kamak Ulom amin e mpin, egbo ityak nyiin kem nya ni nabak pa. rem, aa buk gei yaang nya be rem kikem ni nani. ¹⁴ A wuur eyii dyun be ner kei repa, "Ni sasak e to nyiin ne me, ki ni zalbak. ¹⁵ Anhihyaang adang ne ner a ham nya ata yeema yom mung ngã a mwer ni lai mung ku te amin a ham nya angwũrak ni lai mung a heena eyom me ner." ¹⁶ Talak e zum nya awo ne to gwaki ne gwak. ¹⁷ Nya Yesu a talak idyum be ner kei mwer ikyam, menhwin egi mung ba lusi yung e feri, dumakii ilai erem. ¹⁸ Yesu a ree, 'ni ba ni wo ma ne zalbak ba? ko ni haan amin aham nya an le ni nzii emwer ni lai e ner ba yom mung ba, ¹⁹ Ba ta yeema ga dung ilai isyon mung ngã ba, sei ko ne mwer ni lai mung kei wurak pen-pin?" Ne feri e rem, Yesu a yalbak amin aze te ma tataani. ²⁰ Yesu aree amin aham nya awo ni lai e ner a heena a yom mung. ²¹ Ni lai e ner ra, aa ni isyon mung ngã Isyon nsharip, raai baam, Ize mwaarii, ²² Ros enyaar ne be romir, ugoor, Nsharip hai'inci, sor Isyon pipii, ifub, etosi, kir nkpong, Intabarak. ²³ E buk nsharip erem kpun-kpang a langĩs ni lai e ner ra, e yeena a yom mung." ²⁴ E yilak a mu a zam kei ga ne shiyyar sur aa sida A mwer ikyam kyaang ba so be ner kei yee ye zi wo a mung ba, ku te ban ye lerin na ba. ²⁵ ku te sasa ham enyan ne yaang e zum nya gwi, a woma ni izuba pipii-nyan ne zum agwak egbo Yesu a tam ye suul gwen mung. ²⁶ Nyaan nu a lab be Girkana, isin ne gi mung ile ne fonishiya na A boob bung ye ne wurak gung e gwin mung ngã ni izuba pipii zum ma. ²⁷ A redung, " Te kei be hwak ankabi nugwen. Ban hwaayi na be ba amin ze ankabi be naang pa menpumpwa ba." ²⁸ Nyan nu a yimsin kei redung, "mmh, Ini kyam, Menpumpwa ma ba zou ze amin aze a ham nya ayimsinta ankabi na fal e kpa." ²⁹ Yesu aredung, " Egbo saang nyi nai erem kikem, ta ye yilak se nai kyam nyangwak erem a wurak ni liak e gwinak." ³⁰ Nyaan nu a wuur ega kyam le kenak e gwin ne mung araai egbo buk raayi, nyangwak a wurak ni liak mung." ³¹ Yesu a wuur e wurak abi shiyar sur ninyaai kei ros se siidon ga ne hup be Galili ne shiyar Dikafolis. ³² Ba tam bung ngã e yaang ninyaai, yen ne zum awo re- ran na ba boob bung ne sik gung pok egbo,

³⁴ A ram igwan, kei faar moobi kei redung, "Iftha, " wato, " polaak. ³⁵ Sasa ham nya agwaak gung ngã ne tongĩs e mung Amin a ham nya anrobi arem ma ham a funir kei talak kung, a libak e tongĩs e feri hwe-hwaayi. ³⁶ A kamak pa be te ne sanggung e nihyaang. ku te ne kamak erem ma en kamak pa, ba na le -la sup ko anhaa. ³⁷ Ba na te lusi isyon mpa kei ree, "Anani ko anke na hwa-hwaayii, ansaai ekang ne to ba tongĩs e feri, aa zum nya awo re-ran a yee feri ma.

Chapter 8

¹ Ne mentuk a mam ma, Idyum be ner kyaang imonlir, aa amin azeeyi a dang pa Yesu ayi menhwin egi mung kei re pa, ² " Mung nani taar Idyum ne ner a pam antuk a mpa yi tyaar a ham ba wo yeeri ne me ba amin a zeeyi. ³ In mung salmak pa be ga ni kyam mpa dang eze anhihyaang, ta be wai e ta sel paang ba le ne njang ngã. ⁴ Menhwin egi e mung ba yimsin dung kei ree, " Ānhaa na ta di zou e nvoo ma e mung na kpak e zum ko a kenak pa Idyum be ner kem ma?" ⁵ A lusi pa, envoo yi fyang maa na ni wo ma?" Ba redung yee, " Tityaar ne yeeri." ⁶ A re pa be ner ye be gwir A ba nvoo zum tityaar,

nya a dimi Ulom pusi envoo mu, kei re pa menhwin egi mung ye be gabi pa be ner apam. Ba gabi pa be ner nu. ⁷ Ba wo ma ne mempali maang yeyeeseek nshiw. Nya edimi Ulom ma egbo mpa, a re pa menhwin egi mung be gabi pa be ner apam. ⁸ Ba ze yiir kei monlak umbir be saris mengkanseng tityaar ni yeeri. ⁹ Be romir abi ban ngwõ nyai a naas Yesu a salmak pa. ¹⁰ Sasa ham, a mwer amimieng kuugou ne menhwin e mung kei be ga ne shiyyer Dalmanuta. ¹¹ Be-Farisa ba tam ye be libak e kool ngwẽ ne zung. Ba kirung ne sup pa inip gwak kung ngã. ¹² A faar moobi ni izuba mung kei ree, "Egbo ngyee na ner egbo a pam ba kir inip. Idyidang ngũ na mung sang ni, ba inip kem ma ta be nang pa be ner egbo a pam." ¹³ A yilak talak pa kei se mwer kuugou ninyaa amimieng e hup kei taal upo peer. ¹⁴ Ne mentuk a mam, menhwin egi e mung ba gber envoo yeel dang eba. Peen ba sar e pii envoo yeeri na weeng abi kuugou e makori. ¹⁵ E mung ta koli, "solim ni ni raam e yisti Be-Farisa aa yisti ye Hiridus." ¹⁶ Menhwin egi mu ba libak egwii kei feri pimpa, "Egbo ye di dang ngã ne nvoo na." ¹⁷ Yesu a tongĩs e feri rem, nya asar are pa yee, "Anke na ni gwi ki ni feri egbo dang ngĩ envoo? Har ne rem ni to dang ki ni zalbak? Har ne rem ni dang ngã ne yee? koo isyon nyiin i wo ma nu nsil la?" ¹⁸ Ni wo ma ni tyelezo, ni dasi ni raam? Ni wo ma ne to, ni dasi ni tongĩs? ¹⁹ Nya rem mung pusi envoo zum mung abi pa be ner nyai atoon a pam menkanseng me maa na mem pak? Ba redung "Isok fyaang." ²⁰ Aa nya mung pusi envoo tityaar ni yeeri munggabi pa ner nyai a naas a pam, menkanseng e maa na ni hosi mam nya mempak? Ba redung, "tityaar ni yeeri." ²¹ A re pa, "Har ne rem ni to dang e zalbak?" ²² Ba tam ne Baitsaida. Be ner nsib ba pii dung empanezo yaang ngã, kei be moob bung ye ne lebak kung. ²³ Yesu atur pok empanezo rem kei rona ne zung kwisim nsib. Nya a tesak menti menti mung ne zo ner nu a robi pok mung egbo ner nu, a lusi yung "u You e raam anhihyaang?" ²⁴ E munak ezo kei ree, "Mung raam be ner ba kil nya inhon." ²⁵ A robi pok e mung ni tyelezo mung ninyaa, e ner nu a polak ityelezo mung, nya alibak eraam buk hwe-hwaanyi. ²⁶ Sasa ham Yesu a redung ne se kyam, kei redung, te ne mwer amimieng nsib." ²⁷ Yesu ne menhwin egi mung ba mweesi ni nsib e kaisariya ye filibi. Nya ba too sel, a lusi pa, "Be ner re ma ne me ye kee na?" ²⁸ Ba yimsin dung kei ree, Yohan naa waabii paang ba ree, "a paang ba ree, yeeri na ne be naa suubi gweri." ²⁹ A wuur e lusi pa, "ku te ni ni rema ne me ye kee na?" Bitus a ree, "zo na wo Kristi." ³⁰ Yesu a kamak pa be te ne sang gung nihyaang anhihyaang egbo nyii. ³¹ E libak e sup pa yee, Anhwini ne ner ata gbong iza e yimir ke gi, be nkpong, be naa gwariyii aa be nkpong e fristoci ta be gi yung, aa ta be mwaar rung, in mentuk men tyaar ba kaar, a ta yolak ukuur. ³² An sang pa rem ni nzii Bitus a narbak kung e ga ma mpaar kei libak e too bung ezo. ³³ Ku te Yesu a yalbiri e raam menhwin egi mung, kei toobung e Bitus e zo kei ree, "Wuur kwasim nang sheetan, zo sar e raam e buk be ner ra weeng, ba yu Ulom ba." ³⁴ E yii idyum be ner kem e monglak ne asa heeri, kei re pa, "E zum nya kir ki roni, se ntoni egbo mung, kei ba nzou iza kei roni. ³⁵ E zum nya kir e pap, ku te zum nya engi liak mung egbo nang aa feri Ulom ata fonak kung. ³⁶ Ankee na ata hwaayi dung e ner e zum nya anzou e buk iti rem kpun-kpang aa ne zung a wai ifyeng mung. ³⁷ Ankee na ner ata nabak ne memako nfyeng mung. ³⁸ E zum nya atongĩs mensha nang aa feri e nang muna ne raai baanm egbo be naa yoomi, Anhwini e ner ata gwak mensha mung niki ne mentuk amam a gagak ni nkpong ini mung aa menfebi me taani."

Chapter 9

¹ A re pa, Idyidang ngũm na mung sang ni, paang e nyiin a zam ba ta be kooi ba, se ba yaak inkpong Ulom i wurak nu kpaar." ² Nya antuk tityaar ma kaar, Yesu a ba Bitus, aa Yakubu, aa Yohan e ga ma na pa egbo fang e yaang kekerakii, peen kinki mpa Iliak mung isaniyii abi gwen mpa. ³ Unkpri mung yalbiri wo fufarak pau, faal e mung a faal e kaar e naa tiini a mung ni ti kem. ⁴ Iliya ne Musa ba wurak gwen mpa, ba feri ne Yesu. ⁵ Bitus a yimsin kei ree, na suubi, talak ti pam nya di wo a zam ki di solim ibung yaang ityaar, heeri wo nai, heeri wo ye Musa aa heeri wo ye Iliya." ⁶ A kir amin a saanyi na dung e pap imari intuta waa.) ⁷ Igyafal iyaang itam ye kubak pa, ba gwak ikoris yaang abi ni gyatal izum, "Iree e zum ma wo anhwini e korbakii a nang, ni tongĩs sung." ⁸ Sasa ham nya ba raam, ba ban yaak e nihyaang ba, Yesu na kinki mung. ⁹ Ba to kei siis abi ni fyal, a kamak pa be te ne sang gung e nihyaan amin a ham nya ban yaak, se anhwini e ner ayilak kuur nu gwen. ¹⁰ Ba talak e feri mu kikem, ku te ba lusi egbo mpa" Anke na wo Yilak kuur." awo. ¹¹ Ba lusi yung ye anke na nsaai be naa gwariyi ba ree Iliya na ta libak e tam?" ¹² Are pa, kikem ma Liya ata libak etam ye solim ebuk gei rem nugwen. Egbon gyee na ban gwei ye gi ko yimir Anhwini e ner, ata gbong iza kakang aa ta be gi yung? ¹³ Ku te mung sang ni Iliya a tam zai, ba nani dung amin a ham ma ba kir kei nani nya be rm infem isaang ngã gbo mung." ¹⁴ Nya ba wuur e gwaak amung nu nbir menhwin egi mu, ba yaak idyum be ner pebe - pweeri ba kool i ngwẽ ne be naa gwariyii. ¹⁵ Nya ba yaak kuug, idyum be ner a pam ba tur isyon waa ni dyidang, ba sherir e kirak be gaa ne zung, ba dimi yung. ¹⁶ E lusi menhwin egi mu, "E kool ngwẽ gyee na ni nani ne pa?" ¹⁷ Yeeri abi ni dyum be ner a yimsin dung kei ree "Na suubi, raam mungtam bo ma anhwini na nang awo ma ne nyaangwak. ¹⁸ Antuk a ham nya nyangwak e rem anyilak gung a wool lung e maak ni ti, mung feri pa menhwin egi nai be wurak ngã ba haana. ¹⁹ A yimsin ta kei ree, ni be ner egbo rem be naa daanyi nabakii e yimir, tam yeema wo ma ne ni kung koor isyon? Ni tama ne zung." ²⁰ Ba ba hwin nu be tam bung ngã. Nya izuba mu iyaak e Yesu Sasa ham iwool anhwini nu nya iliak mung iser. anhwini nu ayim kei na binyilii, ungwẽ mung na ga nfook. ²¹ Yesu e lusi ini anhwini nu, le nitintyo na amin a ham anturung, Ini anhwini nu aree kei too tetok. ²² E yang kei miis sung ne memakori aa ira, ki mwaar rung, den ta yee nani anhihyaang ngã, bunbok gwak taar nyeer ku youtima." ²³ Yesu ere dung, "In ta nyee ma? ko anke awo a naniyii na ne zum nya nabak e yimir. ²⁴ Sasa ham ini anhwini nu e munak ikoris mung kei ree, mu nabak e yimir e nang. ²⁵ Nya Yesu a yaak idyum be ner ba kirak kei tam ne zung ahwalin ta izuba pipii kei ree, zo nyangwak, mu redo, wurak ku talak e ner e zum ku te ne mwer dung ninyaa." ²⁶ Enyangwak erem a hasir kei wurak tlak anhwini nu. Anhwini nu ayim e raai nya rung, umbir be ner nu ba ree, "hee, anhwini nu a kwe ze" ²⁷ Yesu atur

dung anhwini nu pok, kei munak kung, anhwini ayilak e peri.²⁸ Nya Yesu a mwer kyam, menhwini egi mung ma lusi yung, anke na nsaai ti di haana wurak ngã ne zung?"²⁹ Yesu are pa," Iri mpa ba yeema wurak ngã ne pa ba se ne kobir e zo."³⁰ Bo gong kei ga ne Galili, ku te ban yimir ko yaang e yee a sa ham nya ba wo ma ba.³¹ Nya a suup pa menhwini egi mung ngã a re pa antuk a tam a ham nya ta be nabak anhwini ener upok be ner, ta be mwaar rung, den ba mwaar rung? In a nani mentuk mentyaar a ta yilak.³² Ku te peen ba ban zalbak e feri mung ba, ba nani imari kei lusi yung.³³ Nya asar ba yilak e tam ne kafanaha=um, Ne mentuk a mam nya a wo amimieng kyam, e lusi menhwini egi mung, anke na ni kil egbo sel ki ni feri egbo mung?"³⁴ Ku te ba gwir nhenhoong, ba yee ye ban kil kei kool ingwẽ sel, egbo yee nuwa a kaar nkpong.³⁵ Agwir, kei yi menhwini egi e mung sok ne faang, kei re pa e zum nya a kir ki wo libakii, gi ko yimir ne siis na gbo mung kei nani pa mbir be ner kpunkpang shem."³⁶ E munak anhwini tetok a haang pok mung kei sorung sa-sou a mpa. A halak kung ne gbo lakal kei repa.³⁷ E zum nya angwĩ anhwini tetok a ham ne res e nang angwĩ me na, aa zum nya e ngwĩ yaang, me na e ngwĩ ba angwĩ me na kinki nang ba, engwĩ ne be zum nya anshem mi."³⁸ Yohan a redung naa suubi din nyaak e yaang angwũbak ngã ne nyangwak ne res e nai di naanyi ye ki di gyeer rung ngã yee ba wo yeeri ne ti ba."³⁹ Yesu are pa ni yeel 'lung ba zum, nya ta yee nani ngbaki shem e zum kikem, kei sang e feri yaang pipii egbo nyeer."⁴⁰ E zum ma a dase waal gwena ne ti yeer ra ne zung a wo.⁴¹ E zum ma nang ni me makori ni wi ni gbong egbo ni ni wo ye Kristi na, idyidang ngũ mung sang ni a bele kei wai nfoor mung.⁴² Ku te zum nya nsaai pa ankabi ham e yim a kaar e hwaayi be diris dung ufaang kooki ne gol kei ba yung e tak amimieng ehup.⁴³ Ingũ pok nai ta pii do yim, a ta kaar do hwaayi kou wung. A ta kaar ehwaayi u mwer kyam gwan nu pok heeri ne mwer ikyam ira pok e nai ni fyaang ni.⁴⁴ (A sa ham nyaa ntinyonyil ba dase kooi ma, Ira ma ninke ba kooi ba)⁴⁵ Ingũ hwel nai ta pii do yim, kou nuka tak, a ta kaar dohwaayi umwer ikyam gwan hwel heeri ne mwer Ikyam ira hwel e nai ni fyaang ni.⁴⁶ A sa ham nya ntityonyil ba dase kooi ma ira ma ninke ba ikooi ba).⁴⁷ Ingĩ telezo nai ta ipii do yim faar ni zung tak, a ta kaar do umwer ikyam Ulom ni tyelezo yeeri, ne rem ma ta be tak ko ni ira tyelezo nai nifyaang ni.⁴⁸ A sa ham nya ntyitonyil ba da se kooi ma, ira ninke ba i kooi ba.⁴⁹ Ni ira na ta be zas e ko nuwe ma.⁵⁰ Megwan ma nhwaayi, ku te in ma dang ngã nu maak mung, ka na ni kankee na ku wuur gwaak ngã nu maak, ki ni gwi e gwi ngbereng ne be ner.

Chapter 10

¹ Yesu a talak ubuk hum, kei ga fab Be-Yahuda, kei ga fufab e hup e urdun. Be ner ba ga ne zung. A ze gwena ne suppa ma, be rem a wo dung Ityak mung.² Be- Farisa ba tam ne zung, kei be ree," Nanan na ner ne gyeer e nyane mung?" Ban tak gei lusi rem kei be lukung ngã na.³ Ayimsin ta kei ree, Ankee na Musa ree ni nani?"⁴ Ba ree," Musa anyimir e ner ne gwari nfem gyeeri nyane mung ne salmak kung ko awurak."⁵ "Egbo giyi e tongis e zum ma kikem," Yesu a re pa.⁶ Ku te ne libak e sik, 'Ulom nsik ee romir ne nyaan.'⁷ Egbo reema e ner a ta talak Ini mung aa nyai e mung kei patir dung e nyane mung,⁸ Ni fyaang pa ni ba wo iliak yeeri, ba fyaang ba..⁹ Egbo kikem amin a ham nya Ulom robi ner ne te ne porak."¹⁰ Mentuk amam nya ba to a ba mimieng ikyam, menhwini egi mung ba lusi yung ninyaa egbo feriyi erem.¹¹ A re pa, ezum ny ngyeer e nyane mung kei wuur e gwan e yaang an zeei ya rai ma ne zung.¹² Kikem enyane zum nya angi rome mung kei ga se paar dung e yaang, an zeei ya rai ma ne zung."¹³ Be ner ba tam bung ngã na nkabi Yeesek yee ne lebak pa, menhwini egi ma zitak pa.¹⁴ Nya Yesu a Yaak, e yom isyon, kei re pa. Talak ni ankabi Yeesek kei be tam ne me, ki ni te ne gyeer ta ikyam Ulom iwo be ner nya peena.¹⁵ Idyidang ngũ mung sang ni ner e zum nya ban ngwĩ kyan Ulom nya. anhwini tetok ba, ba kool ngwẽ ba ta be mwer kyam Ulom ba.¹⁶ A halak pa kei maak pa menti.¹⁷ Nya a libak ekil, ner e yaan a kirak ega ne zung, kei kurak e kwalak ugwen mung. A lusi yung, kei ree," Naa Suubi anhoor, anke na ta nani kung zou e moobi ma she-shaar?"¹⁸ Ku te Yesu aredung. Ankee na nsaai uyimi ner anhoor? Ner anhoor adang se Ulom kinki mung.¹⁹ U yee a mok ngũ Te ne mwaar ener, te ne zeei enyaar ku raai ma, te ne zeei, te ne sor ezo rem, te ne lak e feri, naang e sak aa inyok nkpong."²⁰ E ner nu aredung naa suubi mung rona ne rem zai kung too tetok.²¹ Yesu a raam mung e raam e korbakii kei redung Amin a heeri a pak ko se su hosi e buk gei reema u wo ma kpun-kpang rebi ku gabi pa ba pam nya ba dang ngã ta zou u ful ma ni gwan den nani kikem wuur gwaak ye roni.²² Nya e gwak kikem Isyon mung iyoomi, e yilak e ga ne yom isyon, egbo yeen a wo ma ne pok waa.²³ Yesu a raam menhwini egi mung kei ree."A ta wo ni izo e ner e zum nya a wo ma ne pok kei mwer ikyam Ulom!"²⁴ Menhwini egi e Mung ba tur isyon na ne feri e mung. Yesu a re pa, ni menhwine nang a wo ma ni iza waa ner kei mweer Ikyam Ulom.²⁵ A ta kaar e wantamis ne ros bembol aluura ne naa fyaang ne mwer ikyam Ulom."²⁶ Ba tur isyon mpa waa, ba re pa mpa, "Ing amin nu a wo kikem ma?"²⁷ Yesu a raam pa kei re pa. Ne be ner amin iza na ni dyidang, ku te nu Ulom amin a naniyii na.²⁸ Bitus a redung," Ga ti di talak ko anke di roso."²⁹ Yesu a ree, idyidang ngũ mung sang ni, ba zum nya ata talak ikyam mung aa menhwini nyai be romir ne me labi, aa ini ko nyai, ko menhwini ko ahai, egbo nang aa feri Ulom.³⁰ Kei wai e zou ful ma asimal ne gbo rem, ni kyam, aa be peer enyaar ne be romir aa nyai enyaar aa menhwini aa mehai, egbo iza, ni ti taami kei zou moobi ma ga shaar.³¹ Ner engbak a pam nya ba wo be libakii ta be wuur e wo be talisii, be talisii ta be wuur e wo be libakii.³² Nya ba kil kei ga ne Urushelima, Yesu a waal pa gwen. Menhwini egi mung ba tur isyon, be ner apam nya ba rota imari i tuta. Yesu a wurak ngã ne sok ne faang a pam mpaar kei libak e sup pa amin a ham nya ata naniyii ma ne zung.³³ Ni yaak, di ga ne Urushelima ta be nabak anhwine ner pok benkpong e firist aa be naa gwariyii, ta be kou a mok e mwaari kei nabak kung pok a pam nya ba haan ulom.³⁴ Ta be lukung, kei be tesung ne menti, kei be gberung, kei mwaarung, ingã nani mentuk mentyaar ata yilak."³⁵ Yakubu aa Yohan menhwini Zabadi, ba tam kenkeng ne zung, kei be ree," Naa Suubi di kir ku naninti amin aham nya din kwisi yo."³⁶ A re pa," Ankena ni kir kung nani ni?"³⁷ ba ree," Yimir ti, utu munakii nai, ki di

gwir e yeeri pok zeei nai aa heeri pok mwala nai." ³⁸ Yesu a repa," Ni haan amin a gbong abi koof hum nya tan gbong? ko tabe wab ni wabe reema ban wab mi?" ³⁹ Ba sangung," Ta di Yeema ." Yesu a re pa," Koof hum nya tan gbong, nu heena ta ni gbong, wabe reema ta be wab mi yeena ta be wab ni." ⁴⁰ Ku te gwii pok zeei nang koo pok mwak nang, a dase wo annaang ngā ta ngū naang ni, a wo ye be a pam nya ba sik pa maa naa." ⁴¹ Nyaa mbir menhwin egi sok a pam ba gwak, ba libak e yom isyon ne Yakubu aa Yohan. ⁴² Yesu a yii pa tama kenkeng ne zung kei re pa, "Ni Yee a pam nya ba yang kei sup pa nkpong, entum e mpa ba raam pa be naa nkpong ngā. ⁴³ Ku te ba kikem ma ata wo ma ne ni ba. E zum nya akir ki wo ngbak ne nyin, se ngwō na kwisiyi enyiin. ⁴⁴ Ezum nya akir ki rona ne nyin se ne zung a ngō anhwini shem e koo nungwē. ⁴⁵ Egbo reema anhwine ner antam ba dong kei be suul dung ba, se koo yeen ne suul pa be ner kei nabak moobi mung fonakii egbo be ner. pebe-pweeri. ⁴⁶ Nya ba zel ne yeriko, a wuus mu na ne yeriko, yen ne menhwin egi mung, aa idyum be ner, nya panezo nyaang e naa kwisiyi, ba yii e res e mung yee Bartimawas ner e Timawas a gwii ne gong sel. ⁴⁷ Nya a gwak ye Yesu banazaret na wo, a libak e munak ikoris kei ree,"E Yesu anhwini Dauda, gwak taar nang!" ⁴⁸ Be ner pebe-pweeri ba zigirung, kei ree ne kubak ngwē, A munak ikoris ma ninyaa waa ni dyidang, kei na re ree, Ee anhwine Dauda fonak ngī, gwak taar nang!" ⁴⁹ Yesu a peri kei ree, ni yii yung. Ba yii e mpanezo mu kei be redung "saa nai tam bo! A yii yo." ⁵⁰ Mpanezo rem a tak kpok-nkpir mung kei kirak ega ne Yesu. ⁵¹ Yesu e lusu yung, kei ree, "Ankee na kir kung nani do?" Mpanezo mu aree, mung kir kung zou e raam ma ni." ⁵² Yesu aredung " kile nai nabak eyimir e nai a noo gbungbereng." Sasa ham ityelezo mung ipolir, a ros e Yesu kei be ga Yeeri.

Chapter 11

¹ Nya ba hunhwirir ne Urushelima, kenkeng ne Betafaji aa Betanya, fufab fang e zeitun Yesu a shem menhwin egi menfaang, ² Kei re pa,"Mwer ni nsibi a haai mu kenkeng ne ti Ne mweesi nyiin kikee ta ni yaak idyurum yaang ba robi e zum nya ba too dang e peer rung tuhang ki ni funak kung, ni pii ma. ³ Ing e yaang a re ni," Ankena nsaai ni nani kikem? ni redung, 'Ini-kyam anshem ti, wuur e tama nererem." ⁴ Ba yilak e ga, ba se yaak idyurum ri-robiyii ungwāari kyam ne gong sel ba funak kung. ⁵ Ba pam nya ba peri abi ba re pa, " Anke na nsaai ni funak idyurum zun? ⁶ Ba sang pa amin a ham nya Yesu anree ba wool pa yeel ba ga ma ni idyurum mu. ⁷ Menhwin egi menfaang a mam ba pii dung e Yesu idyurum zuma, ba sang e kpo-nkpir e mpa abi ni liak dyurum, a peer. ⁸ Be ner pebe-pweeri ba sang kponkpir mpa gbo sel, paang ba pusi e zou be la sel. ⁹ Pam nya ba waal dung gwen aa pam nya ba rosung kwasim ba haasi kei be ree," Hosanna! Uful wo ma ne zum nya atam ne res Ini-kyam. ¹⁰ Uful wo ma ni nkpong kem nya itam yi Ini nyeer e Dauda amimieng i gwan." ¹¹ Nya a sar Yesu a mwer ne Urushelima, a mwer a mwer abi ngban roosi a raam ko anke, nya lonfulung unani a wurak ega ne Batanya Yeeri ne ne sok ne faang a pam. ¹² Nya iti tyan, ba yilak ne Batanya, ugori mwaar rung. ¹³ Nya a yaak unhoon bus ne zou ni gbabaang, e yilak ega ki yaak ko a wo ma ne yarr. Nya a sel abi sin ban yaak anhihyaang ba se zou, dong ba mentuk e yaari bus a ba. ¹⁴ A redung u bus mu, "Nihyaang ne te ne ze yar e nai she-ahaar!" Menhwin egi mung ba gwak e feri mu. ¹⁵ Nya ba zel ne Urushelima, ne mwesi e mpa, e libak e gyeer be naa rebiyi kei ba rebi, tuun e gbur be naa rebiyi taantabarak. ¹⁶ A gyeer be ner na ne ba amin a ham nya ta be yeema ba be rebi ma abi amimieng ngban rosi. ¹⁷ A sup pa ma kei ree, " A dase wo gwagwariyi na, "Ta be ikyam nang kyam kobiri ezo be naa haani kpunkpang? ku te ni mba ni te buk be naa ize." ¹⁸ Nya nkpong e firistoci aa naa gwariyi ba gwak eferi erem nya a feri, ba libak e kir i sel zum nya ta be mwaar rung ngā ku te ba gwak imari mung egbo ye dyum be ner e pam ba tusi isyon na ne ssuub e mung. ¹⁹ Tityugi ne gwi ba wurak talak nsib. ²⁰ Nya ba kamsin ni tyandi, ba yaak u bus hum koor. ²¹ Bitus bus hum nya ngwoō dung pok u koor." ²² Yesu a yimsin ta kei ree," Ni yimir na nu Ulom." ²³ Idyidang ngū na mung sang ni, e zum nya redung fang hum nu yim amimieng e hub, kei dase nooni ni isyon mung kei nabak eyimir ata naniyi kikem, kikema Ulom ta nani. ²⁴ Egbo kikema mung sang ni, ko ankee na ni nkobir ezo ki ni kwisi, ni yimir ta ni wi ka, aa ta wo a nyiin na ²⁵ Duk antuk a ham nya ni nyilak ta ni ta ni kobir ezo, saak ni pa ba pam nya ba nyom ni dong Ini-nyiin ko a saak ni e yom me nyiin ninke." ²⁶ (Ku te In ni ngi e saak pa be ner e yom me mpa, Ini-nyiin e zum nya wo ni gwan ata gi sak ni ni ma ninke.) ²⁷ Nya ba wuur e gwaak ne Urushema. Yesu akil abi ngban rosi, Be nkpong e ferist aa be naa gwariyi, aa be nkpong e rosi ta yilak e tam ne zum. ²⁸ Ba redung, "Ni nkpong e nuuna unani e bbuk e re ma? koo nuwa noo nkpong naniyi mpa?" ²⁹ Yesu are pa," Tan lusi ni e lusi yaang, ki ni nimi e yimsin, me kung tuma nsang ni ni nkpong e nuuna mu nani e buk e re ma. ³⁰ E wab e rem ma Yohan a nani anle ni gwaan na koo anle ne ner raa? Ni nimi e yimsin." ³¹ Ba libak e kool ngwē pimpya, kei be ree," Ing di ree,'anle ni gwaan nai ata ree,"Anke na nsaai ba ni yimir na ne zung ba? ³² Ing di ree," anle ne ner ra ta be tak ti ne fang egbo ye peen ba nani imari ne ner, koo nuuna a yee ye Yohan a wo naa suubi gwena. ³³ Ba yimsin dung e Yesu kei be ree, "Ti di haan" Yesu a re pa,"Me ma ninke ba ta nsang ni koo ni nkpong nyande na mung nani e buk ere ma ba."

Chapter 12

¹ Yesu e libak e sup pa ma ne feri dumakii lai,"Ner e yaang angwō ma na hai e inabi haang e nfaam e dirbak, kei kai num hum nya ta ham Inabi mu ma, kei mai ubuk hweeyi. A nang pa be gwabi apam a hai mu be busu nani shem ma, kei ga nu kili nsib haang ne njang. ² Nya antuk ayek, a shem anhwini shem a mung ne pa ye se ne wi dung anhihyaang abi amiin a ham nya ban zou ma abi ahai. ³ Ku te be naa gwaabi apam ba turung be nani dung shem shem gbeeri, kei be gyeer pok alala. ⁴ A shem anhwini shem a haang ninyaa. Ba tur e yeen be gber e werin dung egbo, kei be nani dung nsharip. ⁵ A wuur e shem e yaang ngā ninyaa, ba tur e yeen be mwaar. Kikem ma ba na ne nani ne ba paang pebe-pweeri, ba gber ba paang, aa ba mwari ba paang. ⁶ Nerem e yeeri na zum nya asar e pak gung kinki mung, Yeena wo anhwini a korbakii a

mung. Ne talisii na a shem mung ne pa, kei ree, den ba bol e yaak kung ta nang nkpong. ⁷ Ku te be naa gwaabi a pam ba gwii kei feri pimpa."ai e zum ma ata wi pok e mung, "Tam ni di mwaar rung e buk e rem ko a wo nyeer." ⁸ Ba turung, mwaar rung, kei be ba yung e wurak ngā abi ahai se be tak. ⁹ Too, ankee na naa hai ezum ata nani? Ata tam ye mwari be naa gwaabi a pam, kei ba hai mu nang pa ba paang. ¹⁰ A shee, ba ni nfaar efem hum ba? ye, 'U fang hum nya be naa maayi ban gi, hee na ta wo fangā anhoor. ¹¹ E rem anle ni ini-kyam ma, ne zung a nani nanan gwazo nyeer." ¹² Ba libak e kir rung kei be mwaar rung, peen ba zalbak e feri edumakii lai e rem a tam na peen na, ku te ba nani imari be ner. Egbo kikem ba wool lung e yeel, kei be ga. ¹³ Ba gwir kei be shem bung be-farisa apaang aa be-Helina, kei be maak gung tarko nu feriyi mung. ¹⁴ Nya ba tam, ba redung," Naa suubi, Idyidang ngā zo sup e feri Ulom waa, da su sup kang ne be ner, se koo sup sel Ulom ma zo sup waa,"Shing, di tali fyang taliyi koo di te ne talii?" ¹⁵ Ku te Yesu a zalbak isyon pipii mpa, kei re pa, "Anke na nsaai ni sar ni?" ¹⁶ Ba tama ne Yeeri ne Yesu, a re pa, "Nya be nuuna aa gwari e nuuna rem? Ba redung," Ye kei sar ra." ¹⁷ Yesu a ree," to ni naang e keisar, ni naang Ulom amin a ham nya awo yu Ulom. Ba tur isyon mpa ne zung waa. ¹⁸ Be - saduki ba tam ne zung, a pam nya be ree yllak kuur a dang. Ba lusi yung kei be ree, ¹⁹ " Naa suubi, Musa angwariti, ye deng e anhwini nyai e ner e yaang an kwe, kei talak e nyane mung dang anhwini, nanan naa hwin nyai e ner nu, ne gwan ne nyaan nu, kei masi dung angwin e mung menhwini." ²⁰ Romir e paang tityaar ni yeeri ba nle libaki en kwan e nyaan, kei kwe dang ahwin. ²¹ Yi fyaang e kwan nung, yen ma ye kwe, dang anhwini yi tyaar ninke kikem. ²² Kikem tityaar ni yeeri a pam ba kwasi e nyane zum kei be kooi kei talak kung anhwini. Ne talis e nyaan nu e ye kwe. ²³ To, nu yilakii koor, e nyane nuwa a ta wo amimieng a mpa? Dong tityaar ni yeeri a pam ban kwasi yung." ²⁴ Yesu a ree, "Ba gbo ree ma niselir ba wato egbo ye ba ni yee e koor ba, aa ba yee kpaarUlom ba? ²⁵ Utu yilakii kuur, kwasi ne kwasiyi adang, ku te ba wo nya menfebi igwan. ²⁶ Ku te egbo ba pam nya ban kooi kei be yilak, ashe, ni too dang ki ni faar tu hang nfem e Musa, nya be rem Ulom ure dung?" Me na ngwō Ulom e Ibrahim, aa Ishaku, aa ye Yakubu?" ²⁷ Ai, e yeen ba wo Ulom be naa moobi na ni mor egbo. ²⁸ E naa suubi e yaang a ye gwak ba Yesu a naa ta yimsin hwe-hwayi a tak gung e lusi, "E kamak e yande na akaar nkpong kpun-kpong?" ²⁹ Yesu a yimsin dung kei ree," zum nya kaar nkpong e yeena," Ni saka eto ni Isra'ila Ini-kyam Ulom nyeer, Ini-kyam e yeeri na ³⁰ Korbak Ini-kyam Ulom nai ni isyon nai kpun-kpong, nu moobi kpun-kpong aa nu faari enkene nai, nu kpaar nai kpun-kpong. ³¹ Yi fyaang e mung yeena," korbak e nya hwenak nya gbo nai," Ba kamak e rem nya a kaar e rem." ³² E naa suubi e zum a redung," mung sango idyidang nga naa suubii, Ulom heeri na, yaang adang asa haang se yeen. ³³ Be korbak kung ni syon kpun-kpong, aa nken lai kpun-kpong, aa nu kpaar kpun-kpong, ku korbak enya-hwen nya gbo nai, ai e rem akaar e nab e leemi kpun-kpong." ³⁴ Nya Yesu ayaak a nang e feri ni gup, a re dung, Da su wo ne njang ni kyam Ulom." Nya rem a kaar ba zum nyalusi yung anhihyaang ninyaa. ³⁵ Yesu a yimsin ta ne mantuk a mam nya an sup pa ma abi ngban rosi, kei ree" Anke na nsaai be naa suubi a pam ba ree Kristi a wo anhwini e Dauda naa? ³⁶ Dauda ne gbo mung, ni kpong Izuba Itaani a ree, Ini-Kyam a re dung Ini-kyam e nang, gwir upok zeei nang, har se mung siina ne be naa giyi e nai. ³⁷ Dauda ne gbo mung anyi yung Inikyam, To, ata le kankeena Almasihu kei wo anhwini e Dauda?" Idyum be ner a pam nya ban monglir ba sasak eto kei tongis sung ne faal isyon. ³⁸ Nu suubi mung Yesu aree,"Tur ni e gbo nyiin ne be naa suubi a pam nya ba kir se sosi enkpong enkpir, kei be kir e dimi ma ne be ner ni gba, ³⁹ Aa kir egbur egwiiri anhoor Ngban rosi aa ibuk gyang. ⁴⁰ Ba forin ikyam e nyaarekwe, aa narip njang nu kobiri e zo, koo be ner ba yaak pa Be ner a pam ta be zou e kou a mok ngā waa." ⁴¹ A kir bik e gwi na gwen ne pul ewaali fyang abi Ngban rosi, kei raan kankee na be ner ba kuus ifyang ngā abi amimieng. ⁴² Be na kuus ifyang kpotong. Enyanekwe yaang adang ngā na anhihyaang a maak me bi menfaang abi ne pul e waali fyang. ⁴³ A yii menhwini egi mung, kei re pa, "Idyidang ngū na mung sang ni, amin a ham nya nyanekeke zum a maak abi ne pul e waali fyang e zum akaar nbir be ner a pam kpunkpang. ⁴⁴ Peen ba fou abi duk hum nya wo pa ma na, Yen kuma anfaar ne dangē mung ngā keinabak kpunkpang amin a ham nya awo dung ngā na."

Chapter 13

¹ Nya Yesu a wuus a bi Ngban rosi, yeeri abi ne menhwini egi e mung a re dung "Naa suubi, raam e Fang e rem hwe-hwaayi ne mai e rem hwe-hwaayi!" ² A re dung, U yaak e mai rem hwe-hwaayi? ba fang hum nya ta be tak nuka na fal e peer e mung, hum nya ba ta be ruum nuka ba." ³ A gwii egbo fang e zeiton rem nya wo kakeng nu ngban rosi, Bitus, ne Yakubu, ne Yohan, ne Andrawus lusi yung luler kei be ree. ⁴ Sang ti ni tityoo na ta be libak e nani ebuk erem? anke na a ta Inip libakii e buk gei rem nya ata nani yii?" ⁵ Yesu a re pa, Ni ni solim ni raam, nihyaang ne te ne reem ni. ⁶ Ner pebe-pweeri ta be tam ne res e nang, kei be ree me na mung ngwō yeen, ta be reem be ner pebe-pweeri. ⁷ Ing ni gwak eferi ehong-ehong, ne kpeem-ekpeem e mpa ki ni te ne taar, reem ata naniyi ku te talisii iti i to nugwen. ⁸ Be naa haani ta be yilak pa be haani, ntum ta yilak pa ntum, iti ta itugirii ni nsib kankang, nu gori, ku te buk e rem kpunkpang, iza libakii na. ⁹ Ku te ni gwii ni ne yee, ta be ga ma ne ni gwen be nkpong. Ta be nani ni e gban rosi. Ta be ga ma ne ni gwen be ntum aa ntum e yeeseke, egbo res e nang, ki ni nabak e sor e zo mpa. ¹⁰ Ku te se ba libak e sang pa be naa haani eferi Ulom kpunkpang nugwen. ¹¹ Ing ba ga ma ne ni gwen a mok kei be nabak, ki ni te ne taar ne mentuk amam, ta be naang amin aham nya ta ni ne mentuk a mam, a heena ta ni sang, egbo ba ni na ni feri ba, Izuba Itaani na. ¹² Ner ata remak e peer emung kei be mwaar rung, Ini ne anhwini nyai, Menhwini ta be yilak ba nyai empa kei be mwari pa. ¹³ Ta be gi ni egbo res e nang, Ku te zum nya nkoor isyon e ga nu talisi ta be fonak kung. ¹⁴ Ing ni yaak ba sisi ishem pipii fifaa." ipeyi a meng a sa ham nya ban hwaayi ma ba (Te naa feri ne zalbak), to te a pam nya ba wo nsib e Yahuda, be kirak kei ga ni fyal. ¹⁵ E zum nya awo ni fyal ne te ne siis e mwer nsib ki ba anhihyaang. ¹⁶ Ezum nya ato ahai ne te ne gwaak ikyan ki ye ba nkpir nyii.

¹⁷ Ku te kaiton nyaar e piisi ilai aa be naa waalii menhwin ne mentuk amam! ¹⁸ Ni kobir ezo amin nu koo a te ne libakii ne ho. ¹⁹ Nementuk amam ma ne be raam iza pipii, izum nya ba too dang e nani tuhang, ne libak e sik iti keema Ulom nsik e tam turi, ba ta naniyi niyaa ba she-shaar. ²⁰ Be ree Ulom unguur siina ne mentuk amam, ba sum nya ata fonakii. Ku te egbo be saliyii a pam nya salipa, a siina nementuk ngũ. ²¹ Ing nihyaan a re ni, Raam, e Kristi a wo zu! koo 'Raam, a wo zii!' ni gi ki ni te ne yimir na. ²² Kristi irem ne be naa suubi gwen irem ta be wurak ni kei be naang ni Inip aa buk e tuuri isyon kei be reem ni ma, Ing a to wo kikem, ko a pam nya ban sali. ²³ Solim ni egwir enyiin! Mung sang ni ebuk erem kpunkpang zai ne mentuk gwen. ²⁴ Ku te Ing iza zum i kaar, lom ta wo ma nu nsiil, ba ta toli ninyaa ba. ²⁵ Me gwaar ta me le na fal me yimsin ni ti, e rem nya a wo na fal, ²⁶ Ta be yaak Anhwin e ner a tam amimieng igyafal, aa kpaar nkpong aa munakii. ²⁷ Ata shem menfebi e mung be monyil be saliye emung ni fongã naas yi iti kyem(watoo Gabas da yama, kudu da arewa) ga talisi gwan. ²⁸ "Ni maana nu nhon bus hum, na ing a nab ilyang a libak e wuus na ne nbumbum, ni yee ye eho a yek kenkeng. ²⁹ Ing ni yaak e buk e rem a naniyi, ni yee a yek kenkeng, a wo ngãri ma. ³⁰ Indyidang ngũ na mung sang ni, egbo rem ba ta kaar ba ebuk erem se a naniyi. ³¹ Igwan ni ti ta ikaar, ku te e feri nang ba ta kaar ba. ³² Ba zum nya lom ko antuk koo menfebi gwan, ko anhwin, se koo Ini kinki mung. ³³ Ni solim ni raam, ni gwii ni ne yee ki ni kobir e zo ni ba ni yee lom ko antuk a ham nya ta naniyi ma ba. ³⁴ Nya be rem e ner ekiili, Ing a talak ikyam a naang pa menhwin sem e kei koo nungwẽ nu shem mung kei kamak e naa kyam ne gwii ne yee. ³⁵ To, ni gwii ne yee ba ni yee lom koo antuk aham nya naa kyam ata wuur e gwaak ngã ba koo ne gwiina, koo na e korakii na, koo ni tyandi na. ³⁶ Ne te ne tam ni haan, yene yaak ni ni raai mera. ³⁷ Amin aham nya mungsangni mung sang pa be ner kpunkpang, yeena awo ni gwiini: ne yee!"

Chapter 14

¹ Antuk a zeei amin aze gwii aa Igyang izeei envoo daangnyii e yiis ipak mentuk menfaang na rem, be nkpong e Firistoci ne be naa suubi ba kir isel zum ma ta be tur e Yesu ma luler kei be mwaar rung. ² Ba gwii kei feri Ku te ne te ne wo ni gyang kem, egbo peen ba kirak e bing pa be ner ekool ngwẽ. ³ Yesu awo ne Batanya ikyam e saminu ngbor e pok, a kir kim saakii eze mung nya yaak e nyane yaang a pii ipuun ne nkolbayi awo ma ni fang waa, kei tiin dung egbo ma. ⁴ Paang apam nya ba wo yeeri ne Yesu ba nani gbang, ba zigir rung kei be ree. ⁵ "Ai ipuun fyaang ngã kyem, e yom a dang ngã be ba rebi kei be gabi pa be daayi amin ifyaang ngũ? anke na wo saar ifyaang e rem kikyem. ⁶ Yesu a re pa" Ni talak kung anke na nsaai ni zigir rung, ⁷ Ai ing ni wo ma ni isyon keema ta ni you pa be naa daanyi amin na na koo be daanyi ifyang, ba wo yeer ne nyin tityugi ku te me ba tau na we wo ne nyin tityugi ba. ⁸ Nyane zum a nani amin a hwaayi ki yaak insolim liak inang nu gaayi kuur. ⁹ Idyidang ngũ na, mung sang ni, a sa ham nya ta be sang e feri Ulom ma nyane zum ba ta be gber rung e yeel nu shem hum nya anani mi ba. ¹⁰ Ne gwak erem kikyem, yahuda Iskarioti, yeeri abi ne menhwin e shemisi a kirak ega ne ngbak sfirist se sang pa yee zi ta itur rung inabak pa. ¹¹ Nya nkpong Efirist ba gwak kikyem nani efaal isyon waa kei be sik ngã ye ta be naang e Yahuda ifyang, yeen aliib e kir isel zum ma ata nabak pa Yesu ma. ¹² Utu libakii igyang envoo idaanyii eyiis aa nabak e wantamis e leemi, menhwin egi mung ma re dung, an haan na ta di solim bo eze gwi zum ma? ¹³ A faar be faang abi ne menhwin egi kei shem pa yee, ni mwer ni abi amimieng nsib ta ni yaak e ner eyaang abi aluk e makori. ¹⁴ Ikyam kyem ma anmwer na ni rosung, ki ni sang gung e naa kyam mu yee, naa suubi aree, "Mung kir ubuk hum nya tan gwi na kung solim eze gwi ne menhwin egi nang?" ¹⁵ A ta ten ni ngban haang susolimii ki ni solim ti eze mu abi. ¹⁶ Ne mwesi menhwin egi mam abi nsib, ko anke a naniyi nya be rem a sang pa ma peen ba ze gwen na ne solim amin ze gwi aham. ¹⁷ Nya ingwii a wo ma, yeen ne sok ne faang a pam. ¹⁸ Nyaa ba gwii egbo gbur kei ze amin a ze, Yesu a ree, "Idyidang ngũ na mung sang ni yeeri enyiin e zum nya gwii kei ze yeeri ne ti ata ba mi rebi." ¹⁹ Ba libak e taar kei be lusi yung ye-yeeri kei be ree, "koo me na mung ngwõ kee?" ²⁰ Yesu a yimsin ta kei ree, "yeeri abi ne sok ne faang apam ma, e zum a sosi pok mung yeeri ne me abi kposi." ²¹ Anhwin ne ner ata gaa na nya be rem akoor ansang ngã egbo mung ku te iza pipii ne zum a ta ba mi e rebi! "Ata, kaar dung, kei be dase mar rung." ²² Nya ba ze amin a ze mu, Yesu a ba nvoo maak uful ma, kei pusi e gabi pa kei ree, "I liak nang izum." ²³ A ba kof, kei dimi Ulom, kei gabi pa peen ba wi egbong. ²⁴ A ree, "Memii egbo be ner pebe-pweri." ²⁵ Mung sang ni me ba tan gbon e makori mam ninyaa ne nyin ba se tu hum nya tan gbon me faai ma Ikyam Ulom." ²⁶ Nyaa ba hwa uhwa zariyii Ulom, ba yilak ega fang e zeitun. ²⁷ Yesu a re pa, kpun-pang e nyiin ta tak e hwel ga ni nyimsin egbo nang, awo gwe-gwariyi yee, "tan ngwõ e naa hwaaki, ko wantamis ba sayir." ²⁸ Ku te ing mung yilak, tan waal ni gwen gagyi ne Galili. ²⁹ Bitus e redung, ko kpunkpang empa ba nyim, me ndang ngã. ³⁰ Yesu a redung, "Idyidang ngũ na mung sang go, na tuk a ham kamin irom a kuur ni korak a hwel ifyang ta toni mi a hwel a tyar." ³¹ Ku te Bitus e zum a redung ninyaa" ko ta be mwaani e yeeri ne zo ba tan toni yo ba." Kpunkpang empa ba sik ngã kiyem. ³² Ba tam buk haang hum nya ba yi nuka Getsamani, Yesu a re pa menhwin egi mung" Ni su mi a zam kung ga sun kobir e zo. ³³ A ba Bitus, ne Yakubu, ne Yohan Alibak e tongisiza ne taar waa. ³⁴ A ree, "Ifyeng nang i gbong iza awo mi nya mung kwe. Ni su mi zam, ki ni gwii ne yee." ³⁵ Nyaa Yesu a wi gwen nshiiwi a yiin ni ti kei kobir ezo kei ree, Ingãa wo a naniyi na "Be ba dung antuk a ham ma ne zung. ³⁶ A ree, "EE Aba Ini, anke awo ananiyi na pok nai, ba mi kof iza hum ma, ne nani e rem kikyem ba so isyon ne naang ngã ba se koo nai." ³⁷ Nya awuur ega le kenak pa ba raai mera, A re dung e Bitus, Siman u raai mera na? Zo ba ta yeema gwii ma ne yee ko antuk a heeri ba? ³⁸ Ni gwii ni ne yee, ki ni kobir ezo ki ni te ne yim goor lalle Izuba iikir ki nani ku te iliak iwo si-sisi." ³⁹ A wuur ega ma ninyaa nu kobir ezo kei na fe-feri ikpeng mung ilibakii. ⁴⁰ E wuur e gwaak ne pa ninyaa, eye yaak pa ba ze gwena ne raai mera egbo mera ma sarak pa tyelnezo waa, ba ban yee sang gung anhihyaangã ba. ⁴¹ A wuur ega ma ninyaa a hwel yi tyaar kei re pa" Ni too ki ni raai mera mam ma ki ni turin? Akonak ngã kiyem antuk ananiyi, ba tur Anhwin e ner be nabak pa naa yoomi." ⁴² Yilak ni

ti ga, ni yaak, e zum nya ta ba mi e rebi awo kenkeng." ⁴³ Sasa ham atoo dang e kubak nwgẽ nya Yahuza, Yeeri Abi ne sok ne faang a pam ni dym be ner ba wurak ni nhyon aa kulake ne pok e mpa. nkpong e firist ne be naa suubi aa be nkpong nsib ba tunak pa. ⁴⁴ Naa rebiyi e mung e zum a sang pa yee," E zum nya tan kiil dung egbo yenu na, Ni turung ni ga ma ne zung ni sor sa-sou." ⁴⁵ Ne le mung a kaar tam ne Yesu kei ree" Naa suubi," kei kiil dung egbo. ⁴⁶ Peen be le turung, kei be ga ma ne zung. ⁴⁷ Ku te yeeri mpa a peri e faar inhyon e semtak gung e ngbak e firist e yaang toh ma. ⁴⁸ Yesu a ree" Ni wurak nya be naa tusiye be naa ize ni nhyon aa kulake, yee ki ni tur e me na? ⁴⁹ Mentuk a mam nya mung sup nyin, ni bgi dang e tu ni abi. Ku te ban nani kikyema kei be sarak amin aham nya ekoor a sang." ⁵⁰ A sa ham ma ba pam nya ban ngwõ yeeri ne Yesu ba liib e naasung kwasim, kei be kirak e mor. ⁵¹ Anhwin anzek a haang, daga yeen se kponkpir mung e yilak a ros Yesu, be ner turung, nya ba turung. ⁵² A wurak nkpir e talak pa kei yilak kirak Gbingbeng. ⁵³ A sa ham ma ba tur e Yesu ega ma gwen e ngbak Firist, abi na ba monlak be nkpong erosi ne be nkpong efirist aa be nkpong nsib ne be naa gwaryi, ba monglir ne zung. ⁵⁴ Bitus e zum e na re-rosung ne njang e ga abi ikyam e ngbak e firist. E kaar se gwir e yeeri ne menhwin shem ngban roosi, ba gwii kei gwira ira. ⁵⁵ Be nkpong me firist aa be nkpong e Yahuda kpunkpang ba kir esor ezo reema ata naang pa idyidang egbo Yesu, kei be zou e mwaarung ngã. Ba ban zou ma ba. ⁵⁶ Be ner pebe-pweeri ba sor dung ezo irem, Ku te ngwẽ mpa ndasu tam heeri. ⁵⁷ Paang ba yilak kei nabak gung e sor e zo irem kei be ree. ⁵⁸ "Din gwak aree, ye ta i ruum ngban rosi hum nya be ner ban mai, ki wuur mai haangã ne mentuk mentyaar, ba mai be ner pa yeeri ba. ⁵⁹ Ngbak e Firist a yilak e peri a sou mpa, kei lusi Yesu kei ree, u dangã na min a saangĩ egbo sor e zo rem nya be ner ba feri egbo nai? ⁶⁰ Yesu e gwi nhe-nhoong, dang e re pa Yaang. Ngbak e Firist e zum lusi yungã ninyai, "To ashee zo na wo almasihu Anhwin a munakii? ⁶¹ Yesu egwii mung nhe-nhoong, dang e re pa yaang. Ngbak e Firist e zum a lusi yungã ninyaa, "To, a shee zo na wo almasihu Anhwin a munakii? ⁶² Yesu a ree, "Me na Ta ni yaak Anhwin ner agwii pok zeei naa nkpong kei tam amimieng igyafal." ⁶³ Nabak kei Firist ezum a poor e buk e mung kei ree" E sor e zo Yande na di too ki di kir. ⁶⁴ Ni ma ni ngwak e feri rem nya anferi e mwere! Anke na ni ni nyaak? Ba gi kei kou dung amok ye akenak be mwaarung. ⁶⁵ Paan ma ba libak e tesung ne menti, ba robi dung ityelezo, kei be gberung kei ree, "sang gwen." Menhwin shem etum be hwee kei na kuus dung inzou ni liak. ⁶⁶ Bitus a wo ni ti susal kyam, nya alab shem e ngbak e Firist a tam. ⁶⁷ Nya a yaak e Bitus a gwi kei gwira Ira, a kurak gung tyelezo kei ree, "Zo ma ninke, ai ni wo yeeri ne Yesu ba nazaret ezum." ⁶⁸ Ku te ne zung a toni kei ree, me ma ban yee ye feri e kena ba tan gu zalbak. "kei wurak ega ngwaari. Nya irom akuur ikorak. ⁶⁹ Alab e Banranyar a ham a yaakung ninyaa kei re pa ba pam nya ba peri abi, ezum ma ninke awo ne paa na. ⁷⁰ A ze gwena ne toni, akaar nshiiw pam nya ba peri-peri ba redung e Bitus, "Zo ma ninke wo yeeri na ne pa dong zo ma uwo ner e Galili na." ⁷¹ E libak e wool dung egbo mung ngwẽ kei yiri kei ree" Me ma ban yee ner e zum nya ni feri egbo mung ba." ⁷² Sasa ham nya irom akuur ikorak a hwel yi fyaang, Bitus a turmak e feri e Yesu egbo mung yee "Kamin Irom akuur ni korak a hwel yi fyaang, ta toni mi ye zo haani a hwel atyaar." Nya a turmak kikyem a yim e setir nu kuuni.

Chapter 15

¹ Ni tityandi bibib, nkpong me firist ba dusin ne nkpong e rosi, aa nkpong be naa suubi, ne nkpong nsib ba tur e Yesu e rosi, kei maak kung gwen ega ma ne zung ne Bitus. ² Bilatus e lusi yung, zo na wo tum be-Yahuda? a yimsin kei ree," kikema nya be rem nsangã" ³ Be npong e Firist ba shemis e tosi kakang egbo Yesu. ⁴ Bilatus alusi Yungĩ ninyaa, udangã na amin asaangĩ na? U tongis e e tosi erem nya be ner a pam ba kuus do. ⁵ Ku te Yesu ba ngwuur e feri dung yaang ba E rem a tudung isyon. ⁶ In ta be nani gyang, Bilatus a fonak pa anhwin nsiil a heer a ham nya be ner ban ree ne funak pa ne zung. ⁷ Abi nban nsiil, a sa ham nya ban fam be naa giyi etongis a paang, ne be naa mwariyi, e yaang abi ne be naa mwariyi, ba yi-yung ee Barabbas. ⁸ Be nani pa nya rem a yang kei nani pa ma. ⁹ Bilatus a yimsin ta kei ree, ni kir kung fonak ni e tum Be-Yahuda? ¹⁰ A nani rem egbo a yee ye mefirist ba nabak kung egbo ba nani ifup ne zung, ¹¹ Mefirist apam ba shuk be ner, ba haasi kei be ree, be funak ti barabbas kei be pii e Yesu. ¹² Bilatus a lusipa ninyaa "Ta nani ma ne tum Be-Yahuda zum kanke?" ¹³ Ba yimsin dung ne haasi" kei ree be" "Kpangĩ lung!" ¹⁴ Bilatus a re pa ankena a wo yom e mung ba munak ikoris ninyaa kei haasi, "be kpanngĩ lung." ¹⁵ Egbo ye Bilatus a kir ki faal pa be ner isyon na funak pa Barabbas kei kuus dung e Yesu egber, kei nabak pa ne zung be kpangĩ lung. ¹⁶ Be naa taaki e hong ba pii sung e ga ma amimieng susal faami (abi na wo isin e gomnati), kei be yi be naa taaki e hong a pam kpun-kpang e mong lak. ¹⁷ Ba sosi dung enkpir e shulaiya kei sor dung entur e nshaai, ¹⁸ Ba kuus dung e res dung kei be lukung kei ree, "Di dimi e tum Be-Yahuda!" ¹⁹ Ba kpongla kung gbe-gbo ne gbong fyang e yaang kei be kwalak kei suul dung e suul e luuki. ²⁰ Nya ba talis e luk kung kung ba faar dung nkpir e shulaiya, kei be wuur e sor dung nkpir mung, kei wurak ngã ne zung ega ma buk kpangĩlii. ²¹ Ba ze gwena ne kil ba dusin ne yaang ba yi yung ye saminu Bakaira a (Ini Alizanda aa Rufus): Ba tuun nung ye ne ba hon Yesu. ²² Be naa taaki e hong a pam ba ba Yesu e ga ma ne zung buk haang ba yi ye Golgota (nkorok egbo) ²³ Ba naang memakori sang kei bingung ngã ne mur a gi egbong. ²⁴ A sa ham ma ba kpangĩ lung ngã, kei sas nkipir mung e tak kei riima koo naa hong e yande a zou mung ngã. ²⁵ Antuk yi tyaar ba kpangĩ lung. ²⁶ Ba gwari inip tosiyi kyem nya iree, "Raam ni etum Be-Yahuda." ²⁷ Ba kpangĩ lung e bingã ne be naa ize a paang be faang. ²⁸ Yeri pok zeei mung aa Yeri mwala mung. ko ba sarak amin a ham nya ekoor ansang. ²⁹ Kei be kamsin kei na te-tosi yung kei tugir egbo kei be ree, "Zo zum nya ree ta ruum ngban rosi ku wuul mai nuka mentuk mentyaar, ³⁰ Funak egbo nai ki di yaak, siis abi na fal hom na han!" ³¹ Kikyem be nkpong e Firist ne be naa. Suubi, ba luk kung kei be ree, "A forin ba paang ku te a haana fonak egbo mung ngã" ³² Talak Almasihu tum Be-Yahuda ko a siil abi na fal e hom ne rem ki di nabakgung e yimir, ba pam nya ba nkpanngĩ pa yeri ne zung, peen na ninke ba luk kung. ³³ Antuk yi tityaar e ga antuk tityaar ni tyaar, nsiil yilak kubak ko

anhaa.³⁴ Antuk yi tityaa ni tyaar, Yesu a munak ikoris nu kpaar ni kei ree Eloi, lamathsabathani?"³⁵ Paan ba peri abi, ba ree, "Raam ni, a yi Iliya?"³⁶ Yaang yilak fafaang, se ba sooso waali e sor ne memakori sang kei ba sor anzou kei nabak gung ye ne gbang. E ner nu e ree te ki yaak koo Iliya mu a ta tam bung kei ye siina ne zung."³⁷ Yesu a raar r kung ni koris ingbak kei kwe.³⁸ Kponkpir ngwaari ngban rosi porir iliang fyaang e ba ni gwan e siina ni ti.³⁹ Nya nvotol e naa taaki e hong yaang a peri kei raam fufab e Yesu e yaak e koo: e reema a koo: kei ree, "Idyidang, Ner e zum a wo Anhwin Ulom ma."⁴⁰ Nyaar e yaang ma ninke ba peri kei raam ne njang, amimieng ampa maryamu magdaliya, ne maryamu (Inyai be Yakubu ne Yusuf) aa Salomi.⁴¹ Enyaar e rem ma ban ros sung kei too ne Galili kei be nani ndung shem. Ne nyaar e yaang pe-pweeri ba rosung e yeri kei tam ne Urushelima.⁴² Nya egwi a wo ma ba libak e solim ibuk ye akwakwin a mung lom turini na wo,⁴³ Yusuf e zum nya a wo nsib be Arimatiya tam, zum nya hweei Intum Ulom, a wurak dang Imari ga ne Bilatus, kei ree be naayi liak e Yesu ki ga se wobi.⁴⁴ Bilatus a tur isyon na ne kwe Yesu intugi tetok, a yii nvotol e naa taaki e hong kei lusi yung ko Yesu a kwe.⁴⁵ Nya alusi e gwak a bi ne nvotol e naa taaki e hong ye Yesu akwe, a ba rung e Yesu e naang Yusuf.⁴⁶ Yusuf a rebi fab kpir kei siina ne zung abi na fal e hon, a ta ma nu fab abi hum ye kubak iliak e Yesu ma kei ga ma ne zung kuur hum nya ban shap nu fang, hum nya nsolim bung egbo mung a tam nu fang ye kubak ngwē kuur nu ma.⁴⁷ Maryamu magadaliya, ne maryamu nyai Yusuf ban nyaak asa ham nya ban ngwōbi e Yesu ma.

Chapter 16

¹ Nya lom turini, Maryamu magadaliya, ne Maryamu nyai e Yakubu ne Salomi, ba rebi meno tiini me finfini kei be tiin e Yesu ma nu wobiye mung.² Ni tyandi tu libaki ilom shem izum, ba yilak e ga bi kuur mensang ma wuus.³ Ba feri pimpa kei be ree e nuwa ta Yeema tunak fang hum ma nya kubak ngwē kuur hum?"⁴ Nya ba munak ityelezo, ba yaak ba tunak fang ngū zai, Ufang ngū wo gbungbak.⁵ Nya ba mwer amimieng kuur nu yaak anhwin anzek a haang a peri nu nkpīr fufarak, pa, ki ni pok zeei ba tur isyon.⁶ A re pa, ki ni te ne gwak imari. Ni kir e Yesu banazaret e zum nya ba nkpangil lung. A yilak! Adangā mung. Ni raam a sa ham ma ba raasung.⁷ Seni ki ni sang pa menhwin egi mung ne Bitus ye ne zung a yilak zaai kei waal gwen nyin ega ne Galili. Abi na tani yak kung, nya be rem a sang ni ma."⁸ Ba wurak abi amimieng kuur ne kirak ne ser liak be tusi isyon, dang e sang gung nihaang anhihaang egbo imari.⁹ Ni tyandi lom libaki ilom shem a libak e ten egbo mung gwen e Maryamu Magadaliya e zum nya angyeer dung enyangwak tityaar ni yeri ni liak mung.¹⁰ A yilak ega se sang pa ba pam nya ban gwii kei taar ne kung e yeri.¹¹ Ba gwak ye a yilak zi nyaak kung, ba gi dang e yimir na ne zung.¹² Nya buk erem akaar a ten egbo mung sel haang kang ne be ner a paang be faang ba kil sel.¹³ Nya mentuk a maang ma kaar, Yesu a ten egbo mung ne mehwin egi mung peen e sok ne yeri kei hwalinta egbo giyi e nabaki e yimir.¹⁴ Nya mentuk amaang ma kaar, Yesu a ten egbo mung ne menhwin egi mung peen e sok ne yeri, kei hwalinta egbo giyi e nabaki e yimir ni Isyon giyi etongis, Nya ba gwak ne be pam nya ba nyaak kung nu kilakii kuur.¹⁵ A kamak pa yee," Ni se ni amimieng iti kpunkpang ki ni sang pa be ner e feri Ulom.¹⁶ E zum nya nabak e yimir ba wabbung ata zou e fonir ma, nya ngi nabak e yimir ata zeeyi.¹⁷ Inip kyem Ita naniyi ne ba pam nya ba nabak eyimir: amimieng e res e nang, ta be wuuna. ne nyangwak, ta be feri ne merem e faai.¹⁸ Ta be tang e igwak ne pok e mpa, In ban gbong e fubi ba ta nani pa anhihaang ba ta be sisi pa naa daangil gbungbereng e pok, ta be zou zou gbungbereng ngā."¹⁹ Nya Ini-kyam atalis eferi ne pa, ba ba yung ega ma nigwan a sa ham nya ata se gwina pok zeei Ulom.²⁰ Menhwin egi e mung ba telbir ega ko anhas ba sang pa be ner e feri Ulom. Ini-kyam a na re-rona na pa, kei tesi ba nkpeng nu naniyi e buk e tuuri isyon e yeeri na pa.

Luke

Chapter 1

¹ Duduk ban kurak e feri gbo ebuk erem nya a saris na ti,² Nya remya a kaar etam ne ti, le nebe pamyā ne libaki ban wobi ke yaak ena shem imgbyen.³ Aram nya an hwayi mi ninke, kuteh, mun libak e spim ebees kpukpang le ne libaki, kun gwari ni eferi hwayi. anhoor tiyofolos⁴ Kini le ni yeeh ehwayi ye amin ahama ban sub ni ma.⁵ Nilyam ye hiridus etum ye yahudiya, ena shem ulom e eyam ban yi yung zakariya, an le h ufab e abaija; enyan e mung Alisabetu an wo ahwilai ye Haruna na.⁶ Ban nani dung ulom nanan, ban kil dung amin etosiya gbo san yu ulom a inkpon mung.⁷ Alisabetu a gwii enpka, a ba dang anwhin, kpunkpan empā, erai a ga pa nen njang.⁸ An wo yang nya zakariya anwo ungwen ulom, ke nani ushem ulom mung, ubuk shem mung.⁹ Nyarem anwo pa ye fowi na shem lom yande na kabe faar ke nani pa shem, e lot a an faar rung ke mwer ungban ulom ke zai upoon.¹⁰ Ubir be ner kpumpkpan ban wo ninzi kebe kwisi ulom antuk ahai mu nya rem a zai upoon hum.¹¹ Ena shemisi ulom e wurak epweri fab pok zaei abi nya a zai upoon nu.¹² Nya zakariya a yaak kung, Isyom mung i munir, imyari i turrung.¹³ Na shemisi ulom e hwalak gung, teh gwak imyari, Zakariya, mun tam ku yeh na ye ekwisi nai a zau ewiyi ma, Enyam e nai Alisabetu aka maar doh anhwin, ka yi eres emung yohan.¹⁴ Ka wo nu mun a gooni, Pwepweri kabe gooni ne maar emung.¹⁵ Aka wo keli ener ugwen itientel. A bele ke gbong manshap, a buk egboni ezigiri. Aka saraki ne izyuba hwayi le ne mimyen llyai enyai.¹⁶ Menhin israila duduk kabe yalbir gwaak nintintiel, ulom pa.¹⁷ Aka ga ungwen intintiel né izyuba a ukpaar ye Iliya ke sani isyom ye daa gama na ahwin a be na gii tonais gamane igyub anhoor, ke hwai ke solim bun intintiel bener.¹⁸ Zakariya hwalak gung ena shemisi ulom, kan teh kanke kan yeh erem? Remya mun kuk a enyan enang a ga nen jang ne rai.¹⁹ Ena shemisi ulom ere dung, jibrailu, zumya a pweri gwen ulom. Ban shemi na kun feri ne zo kun pii doh e feri hwayi.²⁰ Gwak! ka wo henhong,

däng eferi, ke ga utu humya e rem aka zou enaniyi ma. Erem aka wo na remya un gi eyimir na ne feri nang. Remya aka saraki den atuk ũ a zel.²¹ Nare be ner ba sum e zakariya Rurr isyon e tur be ne remya an taayi abi unghan ulom.²² Nya a wurak, an da se feri ne pa. e feri isyon pa a re an yaak ugwen na nya a wo amimyeng ugban ulom. E ze gwena ne tesi pa e buk dang eferi.²³ Nya a wo dung ilyom shem mung udang, e wuure ga kyam.²⁴ Nya ilyom zum ikaar, Enyan e mung e ba ilyai ihwal a toon an ler egbo mung are.²⁵ Amin ahama ulom unani mi muna zum, an ram mi ne ezo nhoor keh munangĩ mensha nebe ner.²⁶ Uhwai tityaar, ena shimisi ulom Jibrailu, Ulom shem mung unsip ngbak ne galili ba yii Nazarat.²⁷ Na alab hamya a sum e paar ne ner e yan bayi yusufu, Zumya a wo ahwinlai Dauda, eres alab mu a wo Maryamu,²⁸ An tam ne zung ke re, edimi, ezo zum nya kabe nani da amin an nhoor, ulom u wo ne zo,²⁹ An roor isyon ne feri mung, a turmak, edimi nyande na a wo erem.³⁰ Ena shimisi ulom e redung, teh gwa imyari, maryamu, un zou amin anhoor nu ulom.³¹ Raam, ka wi ilyai ku mar anhwini. ka yi eres e mung yesu.³² Aka wo ninkpyong, a kabe yi yung anhwini na inkpyon nboon. intintiel ulom ka nang ukonĩr ya anhwink emung Dauda.³³ Aka nani shem ikyam e yakubu ga ne dang, intyum mung ka dang e dang.³⁴ Maryamu ere dung na shimisi ulom mu, kanke na erem aka wo nya rem mun han e romir e yan?³⁵ Ena shemisi ulom ere dung, izyuba anhoor aka tam bo, ukpaar ye engbag aka mwer doh, anhwini hamya aka mari, kabe yiyan anhwini ulom.³⁶ Raam, ugab nai Alizabetu an wi ilyai ya anhwini ne kuk emung, Uhwai yi tyar emung muna zum eyen ezum nya an wo nkpa nyam.³⁷ Amin adan hamya upwak ulom naniyi.³⁸ Maryamu e hwalak, ram, mena mun wo na shem ulom ilyap, ne womi kikem nya rem un tama Nya na shimisi ulom e talakun.³⁹ Maryamu e yilak ilyom zum ruraak ke ga usip humya uwo ni fyal, unsip nba ne yahudiya.⁴⁰ An mwerr ikyam zakariya ke dimi Alizabetu.⁴¹ Nya Alizabetu a gwak e dimi maryamu, anhwini a hamya a wo ni lyai e mung e nabir, nya Alizabetu e saraki ne izyuba taañi.⁴² E yisak egol ke re, enyan ehwayi na uwo aminyen enyaar, a i fius kema iwo nilyai nai, ehwayi na.⁴³ Anke na an nani ma ne me remya enyai itintyel e nang an tam e dimi mi?⁴⁴ Uram, nya mun gwak e dimi nai, anhwini a hamya awo ni lyai enang e yilak nu mun.⁴⁵ Ener ehwayi na zumya an yimir ye eferi erem nya ban sang gung le unweh tintyel aka saraki.⁴⁶ Maryamu ehwalak, emobi nang ne zari itintyel.⁴⁷ Izyuba nang awo nu mun nu ulom na fonaki nang.⁴⁸ Nya a ram mi erem nya mun wo, ilyap na shem mung, yaak, nerem ke ga gwen le-ni-le kabe yim mi mak menti.⁴⁹ Nyarem ezum nya awo ninkpyong kpunkpang a nani mi aming anghak, a eres e mung te tani.⁵⁰ Utaar mun uwo le-ni-le pa pama ba wo ni myari mung.⁵¹ Anten ukpaar mung ulakal mung; an sai e pamnya ba mun egbe ni isyon npa.⁵² An yarris intum menlabi ukonĩr npa ke munag pama ba wo nityi.⁵³ An sarak be na gori ne buk ehwayi, a be na pok an shem pa dang anhihyang.⁵⁴ An nan israila be na shem mun e yau, ke turmak e ten ta taar.⁵⁵ (Nya an sang pa nii nyer) Dung e ibrahim neme hwin lai a mung edang-edang.⁵⁶ Maryamu an gwi ne Alizabetu ihwal tyaar ke tuma wuur kyam.⁵⁷ Antuk a yek nya Alizabetu aka marr anhwini a mung, e marr ahwin a romir.⁵⁸ Be na uhwen a ugab ban gwak ye nkyam an ten dung utaar, be umun ne zum.⁵⁹ Nya awo ulom tityar ne faan nya kabe kou dung anhwini nu nyau; kebe yiyung "Zakaria" nya rem ban yi enii mung.⁶⁰ Enyai e yimsin ke re, o, o. Ka be yiyung yohan.⁶¹ Be hwalag gung, ninyang a dang ugab nyin zumya ba yi yung ne res erem.⁶² Ban ten dung eni mung ko sang nya rem kabe yii yungã.⁶³ Eni mung e lusi pa ebuk e gwari yi ke gwarak "E res e mung a wo yohan" kpunkpang pa be na faak enken.⁶⁴ Kikem-kikem unweh mung na pepolir a arem a mung an funaki. E feri ke zari ulom.⁶⁵ I myari e tar be pama ba gwi ne pa. Erem kpunkpang aka saiyi neme nsip e eyahudawa nya a wo ni fyal.⁶⁶ Pam nya ban gwak pa ban sik neka ni syon, kebe re anke na anhwini a ham ako wo?⁶⁷ E ni zakariya an saraki ne izyuba taani ke sang amin a hamya a wo utuhwan, ke re.⁶⁸ Ezari ne wo enikyam, ulom ye israila, nya antam ke you a ke talis e wap be ner e mung.⁶⁹ An munag anshem a fonaki enyer, ikyam e na shem mung Dauda.⁷⁰ (Nya an feri unwhai ena taani feri, gbagbang),⁷¹ Fonag nebe na na ifyub a ubok be na giyi nyer.⁷² Aka na erem ke tendung e daa utaar, ke tunrak ekolbak eferi taani a mung.⁷³ Ekolba eremya an nani dung e ni nyer Ibrahim.⁷⁴ An yiri ke nani ti remya ti, nya a wurak ma ne ti upok be na fyub, imyari ka dang ti ni rosi mung.⁷⁵ Ne taani a nanan kadi wo gwen mung ke ga ulom dan'i.⁷⁶ ii, a zo Anhwini, kabe yii na yaki gwen ye engbag zona ka wal gwen ku solim usel, ku solim bener kpo tami enikyam.⁷⁷ Ke nabak eye ye fonaki pa be ner emung u, sel munaki eyom empa.⁷⁸ Erem aka wo na gbo utaar ulom pa, erema ulom toliyi ni gwan aka tam ye youtima.⁷⁹ Ke toli pa pama ba wo ubuk nsil, a pama ba wo unhunhori ekwe. aka nani erem ke sem ekpa hwel enyer usel rai isyon.⁸⁰ Narem anhwini nu a teh ke wo nu ukpaar ne izyuba, a gwi na kpak, zuwa ulom wuraki mung nebe israilawa.

Chapter 2

¹ Narem na mantuuk akaari, aye wo, Kaisar Augustus an shema ne feri ke sang ye efäär ne woma ne be ner kpunkpang pam nyã ba wo amung nintyi.² Afaar alibak muna an wo nyã Quirinius an wo gomna ye Siriyawa.³ Bener kpunkpang ban wur aga unsip npa kebe gwari ares ampa a faari mu.⁴ Yusufu ninke an le na Galili unsip Nazaret, ke ga na Yahudiya, unsip ya Dauda, nyã ba yii yeh Baitalami, an wo kikem na domin anwo ugab laayi Dauda na.⁵ An ga abi koba gwariyung a yerii na Maryamu, zumya ban siki kaba kwasiyii, a awo ni lyai.⁶ Nyã ba wo abi antuuk a zel dung emarri, ahwin amung.⁷ Amaar ahwin aromir anhwini alibakii, ahaalung na kponkpir, ke raasun unkum, agbo unghan dang pa hum nyã ba kaba mweer na.⁸ Ba na hwaki ban wo ufab mu, ban gwii abi ni idyande, ka hwei kparak npa na tuk.⁹ Ana shemisi Ulom awurak paabi, emunag ulom an wurak pa abi, angbaag imyari itur ta.¹⁰ Na shemisi mu assang pa yeh, "Tena ni gwak imyari, mu pii ni afeeri whayii rem nyã aka nang pa ba ner kpunkpang umungbungbak.¹¹ Uturi, ba maar ni ana fonaki, unsip a Dauda! yena awo Kristi nakyam.¹² Min aham nyã kani yaukkine yeh hena; kani yaak ban haal anhwini ba rass unkum."¹³ Nareem, yeri na nashemisi Lom ugbung bener ban leh ni gwan, bana zari Ulom ka sub,¹⁴ "Munag Ulom ni

gwan, arai isyon ne wo nintyi, nebe ner apam nya ba an yimirna ne pa."¹⁵ Nyā awo banashemisii Ulom ba wuur aga ni gwan, bana hwaki mu ba hwalak agbonpa, "Di ga na Baitalami narem se di yaak amin ahamya an naniyii nyā Ulom tenti."¹⁶ Ba nani rurak ba ga se yaak Maryamu, Yusufu a anhwini, aham a raai unkum.¹⁷ Nyā ba yaak kung, ba sang amin a hama ban sangpa egbo anhwini nu.¹⁸ Pamnyā ban gwak amin ahamya bana hwaki pam ban sang pa mela me kerir pa.¹⁹ Maryamu ana zegwena nafaag isyon amin aham nyā angwak, ka sisi ni isyon.²⁰ Bena hwaki ba wuur, kaba nani muun a ba zari Ulom na amin ahamya ban gwak a ba yaak, nyā rem ban sang pa ma. Nya awo Ulom titiar nifaang, nyā ba kou dun unyou, ba kou dung eres Yesu, ares arem nyā na shemisi Ulom an nabak kafin ilyai mung ni mweer.²² Nyā ilyom zumyā ban nang pa saniyi ikaar, Nyā rem an wo na kolbak a Musa, ban tama na zung ungbani kwisiyi na Urushalima kebe nabak kung nu Ulom.²³ Nyā rem ban gwari ne mok Ulom, "An hwin eromir alibakii aka wo yu Ulom."²⁴ Ban gama ne nabak isyon nyā rem awo na mung Ulom, "Ambeh faang ko shil'ambe fiaang."²⁵ Raam, ner ayang awo na Urushalima ban yii yung yeh saminu, ner azum an hwayi a nabak agbo. An kir sisi isyon Israilawa, Izyuba tyani iwo na zung.²⁶ Izyuba tyani in sangung aka yaak Anakyam Kristi ka tuma kwe.²⁷ Izyuba ipii Saminu, ɪgya ma ungbani kwisiyi. Nyā ba namaar amung ba tama na anhwini nu, Yesu, kaba nani dung nyā a wo pana mook,²⁸ Amunak kung ulakal mung ka zari Ulom ka reh,²⁹ "Narem te ko anhwini kyam anai aga na rai isyon, Niyam nyā rem nkpieng nai iwoma."³⁰ Azo nang ayaak afonag anai,³¹ Rem nyā unani gwazo baner kpunkpang:³² Unkauu uyakii na baner dangi arossi a munaki baner Israila."³³ Nyi ni nyāi, mella ma kerir ta agbo mung.³⁴ Saminu amaag pa menti ka hwalagun Maryamu nyāi, amung, "Raam, ban faar anhwini ahanaka wo iyim a yilak baner duduk na Israila a nnip hum nyā ta ba gi.
³⁶ Nasangigwen ayang ba yiyung yeh Anna an wobi. Anwo egwini a phanuel arem ba Asher. A wo yango'a, An gwii ne rom amung an paar dang ayeh eromir ka gwii arai tityar ni yerii,³⁷ an wo nyanakwe arai soktityaar ni fiaang na naas. An dasi talak ungbani Ulom, anane nani shem ka robi unwe ka kwisi, atuk nu lom.³⁸ Na antuk aham an tam kengeng napa ka libak nass edimi nu Ulom ngbag, ka feriagbo anhwini nu na ba ner apam nyā ba sum asolim a Urushalima.³⁹ Nyā ba talis kpunkpang amin ahamya ba kir kaba nani amoog Ulom awo ba wuur ne Galili, ka ga unsip mpa, Nazarat.⁴⁰ Anhwini nu anteh ka wo nu kpaar, ka bingā ni gyup, taar isyon Ulom uwo na zung.⁴¹ Ba na maar amung ban kili igyang taali kowani rai.⁴² Nyā awo rai sok nefaang ban wurr aga nyā rem awo pa ni gyang.⁴³ Nyā ba sarak ilyom gyang mu balibak awuur kaga kyam kute, anhwinnu, Yesu an wai kwassim na Urushalima, ne haan ba na maar a mung.⁴⁴ Ban talak ko nazung awo yerri naba pam nyā ba kil napa, ba kil antuuk a herii. Nyā ba libak a kirrung nu gabpa a ba samir anpa.⁴⁵ Nyā ba dasi yaakung ba wuur aga na Urushalima ka zel akirung abi.⁴⁶ Nyā aka wo, utu ityaar, ba se yaakung ngbang kwisiyii, agwii a asou ba na subii, ka tongis pa, a nani pa lussi.⁴⁷ Pan nyā ban tongisung mela me kerir pa na yee mung arem nyā a yimsin ta ma.⁴⁸ Nya ba yaakung, mela ma kerir ta. Nyai amung ahwalagun, "Sayung, un nangti izya ngēna kikem? Raam, asaak na me di hamiri di na kirro?"⁴⁹ Are pa yeh, "Ni kirr nima na anke? ninhaam yeh kanwo nu shem a Daa?"⁵⁰ Ban dasi yeh amin ahamya saang ni nkpieng ferii kem.⁵¹ Erotu awuur бага na Nazarat, ka wopa ahwini a tongisii eferi, Nyai an sisi abuk arem ni syon mung.⁵² Yesu azegweni na teh a gyup a yilak a woma nu utaar Ulom a taar be nerr.

Chapter 3

¹ Nyā Tiberius Ceazer awo rai soknatoon ni tyum mung- A pontius pilate awo gannang a Judea, Hiridus an nani intyum na Abilene, ² Amimeng gbaag shem ba Annas na kayafas-ngeng Ulom intiam bung Yohan asai ya zakariya na kpag. ³ An ros igbonsip kpunkpang nyā iwo hunhuri na Jordan ke nab aferi Ulom agbo wallii awii Ulom a wii ayom. ⁴ Nyā rem awo gwagwariyii na feri Ishaya, na subii gwen; "E gol eyaang na kpak, 'Solim usel nakyam, nani isell miung ko inabir. ⁵ Ko ugum yande ka sarakii, a ankos ni fyal kaba siis, a isell gyulimii ita nabii a ibuk zum nyā ba iwo nanan ba kaba solim ko iwo isell, ⁶ bener kaba yaag fonag ulom.'" ⁷ Yohan ansang pa duug baner hum nyā killi nazung ko awap pa, "Nii mehwin nhwaamag nungā naaribni atoh yeh ni kiraag ugbanghum nyā utaam? ⁸ Narem, ni nabak ayar arem nyā ata wii Ulom, kini talaak a sang pa egbo yiin, 'Di woma na Ibrahim iniyeer,' mun sangni Ulom ka yemamunaag gun Ibrahim menhwin ale amung na faang arem. ⁹ Ko narem igyari iwo sisikii dung idyaar inhon. Uhon hum nyā ban uraagā na yarr a hwayii ba, kabe temiir nuka maag ka ba shem ni ira." ¹⁰ Duug ba nerr ba zegwen na Lussiyung, kaba na sang yeh, "Narem kenna kadi nani?" ¹¹ A yimir ka whalakpa, "Zum nyā woma ni nkpirr kyubi, ifyaang, ba gabi na zum nyā adangā, a zum nya awoma ne minaze na nani kikem." ¹² Ba na waali ifyang ban taam ninke ko ba wap pa, ba hwalak gun, "Na subii, anke na tadi nani?" ¹³ Arepa yeh, "Tena ni waal ifyang ni kaar min aham nyā ban sangni yeni waal." ¹⁴ Be na zukii ahong a pang be lusi yung, yeh, "Atii ye? Anke na kadi nanai?" Ahwalak par, "Kini tena waal ifyang na zumyā a dasi yimir, a ni tena ni nang ayang ayom erem nyā dasi yom. Yimir nima nifyiang uhwal nyin." ¹⁵ Nyā baner bana sum sesum ka yaaka Kristi ko atam, ko nungē ana feri ni syonmung agbo Yohan, ko yena aka wo Kristi mu. ¹⁶ Yohan eyimsin ka sang pa kpunkpangpa yeh, "Amwe mun sar awap na makori na, kuteh ayang atam zum nyā a kaar ni ukpyaar, mun dasu kenak kun funak ihowel mung. Aka wap ni, ni izyuba tyani a irra. ¹⁷ A pii uhun mung upog, ata kaab uruk aka femi ka kurak amii mpaar, a ingbyen aka gama ukpu. Amii arem kabe kurak ni ira kem nyā ba ka yimir ba." ¹⁸ Bing na feri Lom ayaang, Yohan ana sasub aferi amakii nebe ner. ¹⁹ Nyā bah hwalindung a Hiridus etum agbo kwani nyaan an hwinyāi Herodias, nu nbir abuk pepii arem ya Hiridus a nani, ²⁰ an bing pa rem kpunkpang, a se fam Yohan ugbani famii. ²¹ Nya awo, remya bener ba woabi kpunkpang, Yesu ninke an waabi, nya a kwissi, igwan polirr, ²² Izyuba tyani isiis dung nyā embe, egol e leh ni gwian, "Zo na uwo ahwini a hama mun yimir na. mu nani umun na zo." ²³ Nya Yesu a libak ushem mung, awo arai sok-tiyar. Yeena anwo ahwini (nyā rem ban raama) a Yusufu, asai a Heli, ²⁴ asai a matat, asai a Lawi, asai a Malki, asai a Jannai,

asai Yusufu.²⁵ Yusufu anwo asai Mattatayas, asai Amos, asai Nahum, asai Esli, asai Naggai,²⁶ a sai maath, asai Mattatayas, asai semein, asai Joseph, asai Joda.²⁷ Joda an wo asai Joanan, asai Rhesa, asai Zerubbabel, asai Salathiel, asai Neri,²⁸ asai Melchi, asai Addi, asai Cosam, asai Elmadam, asai Er,²⁹ asai Joshua, asai Eliezer, asai Jorim, asai mathat, asai Levi,³⁰ Levi anwo asai Simeon asai Yahuda, asai Yusufu, asai Jonam, asai Eliakim,³¹ asai Melea, asai Menna, asai Mattatha, asai Nathan, asai Dauda,³² asai Jessi, asai Obadiya, asai Boaz, asai Salmon, asai Nahshon³³ Nahshon anwo sai Amminadab, asai Admin, asai e Arni, asai Hezron, asai Perez, asai Yahuda,³⁴ sai Yakubu, asai Ishaku, asai Ibrahim, asai Terah, asai Nahor,³⁵ sai Serugasai, Reu, asai Peleg, asai Eber, asai Shela.³⁶ Shela an wo asai Cainan, asai Arphaxad, asai Shem, asai Nuhu, asai Lamech,³⁷ asai Methuselah, asai Enoch, asai Jared, asai Mahalaleel, asai Cainan,³⁸ asai Enes, esai Seth, asai Adamu, anhwin Ulom ngbag.

Chapter 4

¹ Yena Yesu, nyā a sarakii ma ni izyuba mu ibayung e gama na kpak, ² An wo abi mantu sok nass, shetan an yowi yung. An dassi ze amiin na ma tu anam, bu talisii ugori maarung. ³ Shetan e hwalagun, "ing zo na uwo an hwin Lom, feri nu fang hum ko uwo envoo." ⁴ Yesu ayimsin dung yeh, "Awo gweg warakii, 'evoo na a dasé wo amin ahama ener aka moobi ma kinkimung'" ⁵ Nya shetan e ba Yesu e gama na faal ke tesi dung intyum tyi kem asou mantuk tatok. ⁶ Shetan ehwalak gun "Kan noo ebuk erem aa inkpyung pa, domin ban nimi ne ka kpunkpang, nu whaayinpa kan yema nang ezumya mun yimir na ne zung. ⁷ Narem, ing unkpurbir gwazo nan ku kwusi mi, aka wo enai." Yesu e yimsin dun ke hwalak gung, awo gwegwaraki, ka kwusi ni kyam Ulom ngbak nai eyena kinkimung ka ros." ⁸ Shetan eba Yesu agama na Urushalima ke sikun na faal ngban kwisiyii nigwian nbak, ke redung, "Ing zo na uwo anhwin Ulom, yilak saar azam. ⁹ Don awo gwegwariyi, aka shem bana shemisii mung, koba kangö, ¹⁰ a, kabe munako ni gwian ne pok en pa, ka dasu dumak uhwel ufaang." ¹¹ Nyā yimsin dung, Yesu ehwalak, "awo na ye, tena yowi ulom nai." ¹² Nya shetan a talis yowi Yesu, eyilak ega ga mung ke talakun uluhwangä. ¹³ Yesu e wuur ega ne Galili nu kpyar izyuba, eferi agbo mung ena sayi ni igbonsip zum nyā iwo bi. ¹⁴ Elibak e sub unghan subii npa, ba na ze zari yung kpunkpang. ¹⁵ An tam na Nazareth, sa ham nyā an teh ma, a nyā awodungä, emweer unghan subii, tu turini, eyilak ka faar ingyeng, gagaag. ¹⁶ Ba naang unfem Ishaya na subiigwen. ¹⁷ Nyā a polak ke yaak ubuk humyā ban gwari yeh, ¹⁸ "Izyuba Ulom iwo na me, kute a siki pok kun sub pa ba na dangi pok eferi maaki. an shemii na kun sang agwii gbagbo ba pama ba wo buk faami kun nang pa enpanazo araam, A pamyā ba wo niza ko ba funir, ¹⁹ Ko ba wi antuk, whaayi Nikyam." ²⁰ Ahaal unfem mu ka nang azumyā awhel unghan kwisiyii, ka wuur agwir. Pam nyā ba wo bi unghan subii bana kuragung telazo. ²¹ Alibak eferi nepa yeh, "Turi eferi arem a sarakii na toh yiin." ²² Ner gbungbang ban feri whawhayii agbo mun a maala ma kerirta ni kpieng whaiyii kem nyā iwus unwe mung, yena ba lussi, "Sai Yusufu na dassi awo zum?" ²³ Ansangpa yeh, "kikem tani saang mi aferi gyup yeh Na' nabi ihial na naang agbo mung gbungbereng. Min aham nyā dingwak unani na Kapanauum naka amung unsip nai." ²⁴ Kute, anhwalak, "Ididiang mun sang ni, ba na subii gwen azumyā aka zau awiyi ma unsip mung. ²⁵ Kute ni ididiang mun sang ni, anyaar akweyii ban woma na Israila nama antuk amam nyā Iliya an woma ih Sidon, nya igwan in faami iryai tyiar ni whaal tityaar ugori ngbag un mwer unsip mu. ²⁶ Kute ban da si shem Iliya na yaang asou anpa kute Nazareth nyā wo na sidon, na nyanakwe zum nyā wobi. ²⁷ Ba na ngweei ban hanag na Israila na mantuk Elisha na subi gwen, ba zumya anzhou ngbenreng, sei Naaman ner a Syria." ²⁸ Baner apam-ya ban wo abi ughan subii bana sarak nu ugbang nyā ba abuk arem. ²⁹ Ba yilak, ba tuun nung awurangä unsip mu, ka gama na zung ufab fyal humya ban nmai unsip pa ma, kaba tunak kung atak ungum. ³⁰ Akaar sasou ampa ka ga bubukhang. ³¹ Ayarir a ga na Capanaum, unsip ngbag ne Galili, ka libak a sup pa agbo utu turinii. ³² Mala ma kerir pa na sub amung, a feri pa kpunkpong. ³³ Ner eyan an wo abi unghan subi an woma na izyuba pipi, I hasir gagag na gol angbak, ³⁴ "Ah! Anke na kadi nani nazo, Yesu ba Nazam? utam ka yomti na? mun yeh zo u wo nungē na-na tani ye Ulom!" ³⁵ Yesu awalbak izyuba pipi mu ka hwalak, "Tena feri! wurak na ner azum! Nyā izyuba pipi immunak aner nu ka taar nintyi asou anpa nyā awurag atallak aner nu, a dasi nadung amin papii, ³⁶ Mella mena kerir ta baner kpunkpang, bana zegwena aferi na gbo mpa. Ban reh, "ikpieng ngē na kyem? A wallib izyuba pipi ni ikpong a ukpaar ba uus." ³⁷ Aferi agbo mung ana sayir agwa kpunkpang abi ufab humya ba woma. ³⁸ Yesu atalak unghan subii ka se mweer ikyam a siman, Ahai mung anyān anwoma nu pwaar illiag gbangbaag, yena ba boobung agbo nyaanu. ³⁹ Yena aye pweri uto nyānu ka wallbag a pwaar illiag nyā a talaakung. Na rerem nyā ayilag anaata min'aze. ⁴⁰ Nyā agwi ayimsin, bener bana tos bana iriangi kakang ka ba pii dungä. A sisi pa pok ba na zousii ngberengä kpunkpang apa. ⁴¹ Izyuba pipi iwu ta baner gbebegbag na kuuun kaba reh, "Zona uwo anwhin Ulom." Yesu awalbak izyuba pipi ka gyer pama, na feri yeh yena awo kristi. ⁴² Nya itityan, awurak aga a saham nyā ner ba dangä, uduuk baner ba dur ka kurrung, nyā ba yeh yakung saham nyā woma. Ban kurr sel hum nyā nani ko tena wurak atalagpa. ⁴³ Ahwalak pa, "Attuni ninke mun sub aferi maaki ityam Ulom nu nbir igbonsip, min aham ban shemi muni azam." ⁴⁴ An zegwena na sub eferi ni ngbyian kwisiyii kpunkpang na Yahudiya.

Chapter 5

¹ Anwo kikem na antak aham nyā ner ban suurii ka kuub Yesu kaba tongis assub nkpieng Lom unwe mung, na zung apweri unwe liing a makori ham nyā ba yii Genesaret. ² Nazung ayaag ikyugou ifiang ban siik na gwoong aliing. Ba na tussiyi mankpaali pam nyā ba woma ni ikyom mu ban wurak ba waab a taaru tussiyi manpwali. ³ Yena Yesu a mweer kugou herii hum nyā Siman na woma ka sayuun yeh na tuunaknuka mwerna makori tatok. Yesu agwirr abi kugou ka

libak asubpa banerr apam nyä ba pwerii nin nzii alaang. ⁴ Nyä feeri atalis asangun a Siman yeh, "Ba kugou mu tuun gama liing angbaag ku taag a taaru ku faar manpwali ma." ⁵ Siman a sangung yeh "Angbag di taag na tuuk di tyanti ma dassi di tuur amiin kuteh ni nkpieng nnai kan taak a taaru mu bi aliing." ⁶ Nyä ba nani kikem nyä ba faar uduk manpwali hum nyä usaas a taarun pa. ⁷ Ba seemii ba ga na ba samiir anpa kugou haang ko ba youpama bankuss manpwali mu ni ikugou fyang zum, nyä isarag haar ba libak avonii sou amakori. ⁸ Nnya Siman Bitrus a yaak kikem, ayim na kwaalaga Yesu ka feeri yeh "See ku talagī me munwo na yomii na Nikyam." ⁹ Na zung agwag imwari naba pwaam nyä ba wo yerii agbo duuk manpwali hum nyä ban fou awuraagā. ¹⁰ Neer apaam nyä ban wo bi penna: Yakubu na Yohan mahwin a Zabadi ba samir shem a Siman a Yeswa sangun a Siman yeh; "Tenna gwaak mmiarii na rem kaga gugwen, ka wo na tussiyii baner a." ¹¹ Nyä ba tuun ikyugou ba wuraagā aalang ba maag abuuk kpunkpang ka lilaak ba rossung. ¹² Nyä ba wo unsiib haang, nerr ayaang a woma niar araang angwei, Ya nazung ayaag Yesu, ayiim nu gwazo ka kwassi yung yeh; "Nikyam ing unyimir waab mi kun ntan." ¹³ Yesu anabak poog a tabirrungā ka reh yeh; "Mun yimir. Na rem wo tatanii." Na rarem nyä rang angwei a talakun. Anarbagun utoo yeh; "See sase nnai, se tenn agbo nai na pris ku nabaag amiin a agbo nai nyä rem Musa saangnima agbo nabakii min umuung." ¹⁵ Feeri arem angi ka wuraag alakii a ga gbengbaang nerr ngba-ba ngbak ban wuraak ba tam yeh kaba gwag a sub amung a ba zou afou riangī kem nyä iwopa ni liak, ¹⁶ Whel hang ayiilag a talaag baner ka ga sahaam nyä wo hahoong ka se kwusi ulom abii. Utuhaang na zung a suub, ba Farisa na bana subii amog ba gwiir abii, banle ni biuk kakaang na Galili a Judiya a Urushalima. ukpaar Lom unwoo na zung ku naata baner afou irangī. ¹⁸ Narem ner apaang ban baa ayaang na faal a Tama ba yeema nuugir illiag ba, akiil a paakung, ba kiir seel hum nyä baka yee rassung ugwazo Yesu. ¹⁹ Ba kiir sel a maarapap ba dassi zouma baner ba haanag, yena baa peer agbongban ka tuulung amaag na tama nii, a se yiim nanan ugwazo Yesu. ²⁰ Nyä Yesu araam yimiir syon anpa arre yeh! "Ahwei ayom anai amuunakii." ²¹ Ba na subii afeeri Musa ba Farisa ba libaag a lussi arem yeh, "A nungā keer irem kikem? Nungā aka yeema muunagun aneer ayom amung ing ba Lom kinkimung baa?" ²² Nyä Yesu aye min ahaam nyä kiil ni syon pa a yimiir pa ka reh pa; "Ankenaa ansaa ni lussi min aham ni syon yiin?" ²³ Nyānde na dang kpeng siangī-Ayoom anai ba munaago, ko yillag kill?" ²⁴ Kini yee hwin anerr awoma ni igboong amung ni ityi ka munaag ayom, arredung anerr azum nyä kil apakung yeh-"Mun saango yiilag ba tama nnai ku se kyiam" ²⁵ Nararem a yiilag a pwerri abi gwazonpa ka munaak atama nyä na zung an raima. A yilaak agaa kyiam kana muun Ulom. ²⁶ Ko nyānde imwaari iturung kpunkpang anpa ba muun Ulom. Imwari iturpa nyä ba saang yeh-"Di yaag abuuk arem nyä kaar urii turi hum." ²⁷ Nyä anani abuuk akaar, Yesu ayilaag abi ase yaak ana walii-ifyiang ayaang ba yiyung yeh Levi agwii ubuun ba na walii-fyang. Aredung, "Ronni" ²⁸ Levi ayilaak arossung ka gi ko nke mung ataalak. ²⁹ Levi anani dung Yesu angbaag gyiang umuun. Banaa waali-fyang ban kpangili abi bing mbirr baner hum nyä ba gwii kaba ze yerii. ³⁰ Kute ba Farisa na bana subii moog a Musa ba yilaak ba zou mawhin agi mung na durum afeeri yeh, "Agbongē uze ku gbong na ba nawaali-fyang a bana yomii?" ³¹ Yesu ayimsinta yeh, "Baner apam nyä ba wo nu gbungbereng dassi ba kirr Na-naabihaal, sei bana iriangī kinkinpa. ³² Mun dasun tam ayii bana nanan, kute banayomii ko ba tam na solim." ³³ Barredung yeh, "Mawhin'agi rossi Yohan bayaang ka pii tur'unwe a ba kwisi Lom a mawhin'agi ba Farisa ban nanni kikem. kute mawhin'agi rossi nai ba ze ka gbong." ³⁴ Yesu arepa yeh, "Ko yaang aka sangpa pam nyä ba wo nigyang irobiyii pwaar yee ba robii unwe a ngyiang awobi napa?" ³⁵ Mantuuk mataam amam nyä kaba ye baa na gyiang ba yilaagā ka talaagpa, namantuuk amamna kaba robii unwe." ³⁶ Yesu a sangpa feeri igyup ninyāi. "Anerr ba ata sasag unfem alle ma unkiprfai ase paatag unkiprtelma ba, ina anani kikem, aka sasak unkiprfai a kuma unfem kpirfai hum ba ka se wo nanan nu kiptel hum ba. ³⁷ Ba zum nyä ka baa manshab afai ase kuraag na maluukmanshab atel. Ing anani kikem, manshab afai mu tama waas maluuk-manshabmu a mayarissi a maluukmanshab mu ma yomii. ³⁸ Kute manshab afai ba kurag na maluuk afai. ³⁹ Ba zum nyä gboong manshab atel ka wur akirr agboong ma faii, aka sang yeh, 'Manshab atel ma kaar."

Chapter 6

¹ Na rem aye wo utu turinii naa Yesu akamsin ahai ahaang nyä mawhin'agi rossi mung ba ross ka keer ikyubkyub amiin'aze ka uhn na poog ka ze. ² Ba Farisa paang ba saangpa "Agbongē ni nani aminnaham nyä ba wo nanan utu turinii?" ³ Nyä aka yimir pa asang yeh, "Ni toodang kini faar min'aham nyä Dauda nani wosang ugori mmarrung naba pam nyä ba wo yeeri?" ⁴ Angaa se meer kyaam Lom ka ba burodi taani, rumaag aze ka rumaag ayaang a naangpa ba pam nyä ba wo yerii, burodi taanil zum pries a kinkimung azezung." ⁵ Areepa yeh, "hwin anerr awo nikyam utu turinii." ⁶ Aye wo utu turinii hang ninyāi amweer ngban subii ka libaak asubpa banerr abii. Nerr ayaang awo bi, ban kou dung upog izyei. ⁷ Bana subii amog a Musa ba Farisa ba kuraagun tel'azo kaba yaag ko aka fonaag anifhang abi utu turinii, ko ba zou abin aham nyä kaba kiir ayim amungā. ⁸ Na zung anyē fag'ilyai anpa yena a sangun nerr azum nyä wo kum pog yeh, "Yilaak pwerri asou baner." Yena anerr mu a yilaak a pwerri abi. ⁹ Yesu asangpa yeh, "Mun lussini, awo nanan na moog utu turinii, nerr na nani amin awhaayi ko papii, fonaag amobii ko uyom naka?" ¹⁰ Araampa dirbak kpunkpang ka sangun anenu yeh, "Nabaak upog nai wuraagā." Nenu a nani kikem nyä upog mung uwur gwaagun. ¹¹ Kute nyä ba sarakii nu gbang kaba libak a feeri nagbonpa ko khena kaba nani dung Yesu. ¹² Aye wo na mantuuk amam awuraak a gaa ni fyall a se kwussi Lom. An zegwenna na kwussi Lom a tanti. ¹³ Nyä tyitian, ayii mawhin'agi rossi mung ka faar soknafang sou anpa ka kouta ress ninyāi yeh, Banashemisii. ¹⁴ Aaress banashemisii mu anwoo Siman (ban yii yung yeh Bitrus) a hwinyāi Andarawus, Yakubu, Yohan, Philibus, Batolome, ¹⁵ Matiyu, Toma, Yakubu asai Alphaes, Siman ba yii dung ares ayaang yeh Zealot, ¹⁶ Yahuda asai Yakubu, a Yahuda Iskariyot, zum nyä aye wo na samii inzeer. ¹⁷ Nyä Yesu ale ni fyaal a

sis ayerii napa aye pwerri ni idiandi ayeeri nu duug mawhin'agi mung a duug baner apam nyā banlle na Judiya a Urushalima a banā bag'ahub a Tyre a Sidon.¹⁸ Bantam ka gwag a ferri amung a ba zou a fou iriangī ma. Pam nyā izyuba pipi in samagpa an fouupa ninke.¹⁹ Ko nungā abi duuk banerr an kirr ki lebakung kute kpaar fouwii iriangī uwuus na zung an fouupa kpunkpang anpa.²⁰ Na zung anraam mawhin'agi mung ka sang yeh, "Ni woma nu ful ni pam nyā ni dang amiin dong ntium Lom iwo ŋyin'a."²¹ Niwo ba naful a ni pam nyā niwo nu goori narem aham ka ba saraag ni. Niwo ba na ful a nipam nyā ni kun narem aham, ka ni woobi gwaazo.²² Ni wo ba na ful a ing baner ba gii nii a ba kirak ni a ba tossi ni a ba gi res anyin yeh awo pāi agbo sai aner.²³ Utu hum, nani ni umuun kini sarsii agbo kani zou gab yin ni gwian kikem aka wo, niker anpa ban nani pa bana suubi gwen kikem.²⁴ Kute iza pipi na yiin ni ba na poog, ni sib a wii maag yiin.²⁵ Iza pipi na yiin ni pam nyā ni saraag, gori ta wonima gwazo. iza pipi na yiin ni pam nyā ni wooli na rem, ka ni taar a ni kun ugween.²⁶ Iza pipi na yiin ni pam nyā nerr ba feeri whawhayi agbo yiin, kikem a niiker anpa ba nani pa bana suubi gwen-irem.²⁷ "Kute mun sangni ni pam nyā ni sasaag atoo, yimir ni na bafub anyiin a ni nani pa ba pam nyā ba gi nii abuk a whayii,²⁸ Ner apam nyā ba tossi ni tossi iza pipi ni kuraag pa ful, a ba pam nyā ba gi nanii nanan.²⁹ Zum nyā nwoolo punpaang, yalbagung ifyiang. Zum nyā ey baado unkipir sosiyi tena siimungā, nu fabnkipir kubii nnai.³⁰ Zum nyā lusiyo min, naang ing ayaang aye ba min aham nyā awo nai, tena lussiyung ye na wurdo ma."³¹ Min aham nyā kirr baner ba nanido, Zomuma nani pa naka,³² Ing saar ayimirna na baner apamnaa nyā ban yimirna na zonna, kenna wo azou annai abii? ko ba nna yomii ban yimirna na bapam nyā ban yimirna napa.³³ Ing zoh saar anani min ahwaayii na bapamna nyā ba nani do zoh min ahwaayii ninike, kena awo zou annai abii? Ai ba nayomi ba nani kikem.³⁴ Ing zoh saar anab ikyob naba pamna nyā zoh yee kaba wuur anoo, kena wo zou annai abii? ko ba na yomii ba nab kyob naba na yomii dongki wur iwii nanan.³⁵ Kute yimirna naba nagiyii anai ku nani pa hwahwayii, Nabak kyob, ku tena sum azou amiin abii, azou annai aka ye wo gbangbaag, a ka ye niwo mahwiin Angbaag kpunkpang nigwiang, nazung awoma ni syon anhōr naba pam nyā ba siini amīn a baner insharih.³⁶ Woni ma ni ityaar nyā rem Nhiyin awoma ni ityaar.³⁷ Tena moobung ayan, zo muma ba dasi kaba moobo. kutena yom ba paang, zo muma ba taba yommoba, saagpa ba pang ayom anpa zo muma kaba saago ayom anai.³⁸ Nabaag, zo muma ta ba nabaago, Anabaag gbangbaag ing ban kpangtak ka tutuk, ka sarag ayarisii ata wur agwaago na pog anai kikem, a ngbingbāyi aham nyā usar na, ahena kaba wur a sar do ma."³⁹ Na zun a sangpa feeri gyup ayaang ninke yeh, "Ampwanazo aka yee apiidung ampwanazo unzhou? Ing anani kikem, ka bayiim ungum ni fyang anpa, ko dasi ka awo kikem?"⁴⁰ Hwinagi a dasi kaar na subii amung, kute ner azum nyā ba subung a talis ata tuma wo nanan na nasubii mung.⁴¹ Agbo ngē uraam inkweeni aham nyā awo ni telazo ahwinnog, kute dasu uraam gbong-ahon zum nyā awo ni telazo nai?⁴² Kankenka ka sangung ahwinok, 'Hwinadaa, deh kun bado unkwen ni telazo nāi, aa ban nyāk gbong-ahon azum nyā awo ni telazo nāi ba? Ni bana irem Aferii! Libak aba agbong-ahon azum nyā ka se ba dung ahwinok unkwen ni telazo mung.⁴³ Uhōn anhōr dasu wur na na jaar papi, kikima uhōn pupii dasu wur na na yar ahwayii.⁴⁴ Ba yee ko uhōn yande nyaar amungā. Baner ba dasi pwaal ayar ubbos na, anshaii ko ayaar inabi na anshaii.⁴⁵ Ner anhoor awus na ukpu isyon anhoor mung, na buk anhoor, a ner papii awus na ukpu isyon papii mung na buk arem nyā awo papii. Buk gbanbgak rem nyā wo ni isyon, yena unwe feri naka.⁴⁶ "Agbongē ni yiimi, yeh 'Nikyam, Nikyam' a bani ross abuk arem nyā mung sang?"⁴⁷ Duk ner azum nyā tam na me a gwak inpieng nang ka ross ni kya, kan sangni amin aham nyā na zung awo.⁴⁸ Awo nyā ner azum nyā maii ikyam, an kaii buk ahmeer na nintyi ka maii insin kyamu na faal ilifyang. Nyā ntelele makori atam ye ma gberii bi kyam, ma dasi tutak nikya, agbo ban maii nikya hwihwaayii. Kute zaumyā dasi gwak ikpieng nang a gi aros ni kya, awo nyā ner azum nyā amaii kyam mung na faal ityi ba insin, Nyā makori yema gberii bi kyam, sasaham nika iyim ipuumi kpunkpang."

Chapter 7Nyā Yesu atalis aferii kpunkpang natoḥ baner a ga se meer na kapanaum.

² Angbaag a soja Roma yaang awoma na zel azum nyā yimir na nazung an dangun gbungbereng hum nyā awo hunhuri kakwe.³ Nyā ngbaag a soja Roma zum agwak aferi gbo Yesu ashem ba kpong ba Yahuda paang abi nazung, yeh na tam ko zel anyi azou afaar irangī ma.⁴ Nyā batam na Yesu, ba sangung gagaag yeh, "Ner azum ankenag unani dung arem,"⁵ Kute ni ityi nyer yena anmai ti ugban subii feri Lom."⁶ Yena Yesu arota kaba ga. Nyā nazun awo hunhuri ni kyamu, ngbag asoja Roma zum a shem basamir ko b sangun yeh, "Nikyam tena dame gbonai mun dasu kenag zo kutam kyam nang."⁷ Agbo rem na mumba gbonang, mun dasu kenag kun tam na zo, kute, sang inkpieng hwinkyam anang ata zou afaar irangī ma.⁸ Ame ninke munwo ner azum nyā mun woma ni inkpong, na masoja nyā ba wo kwasim na me. mun reh dung ayerii, 'Se nazum aga, a nayang, 'Yek nazung a yek a mahwin kyam anang, 'Nani azum; nazung anani naka."⁹ Nyā Yesu agwag arem, imwaari iturung na zung, a yalbir araam uduk baner nyā urosung ka re, "Mun sangni na Israila mun todung ayaag sik-isyon nulom nyā barem."¹⁰ Pam nyā ban shempa nyā bawur ba zel kyam, yeh bayaak ahwin kyammu azou gbungberengā zai.¹¹ Narerem nyā min nu akaar, Yesu aga nsip haang ba yii yeh, Nain mawhin agi rossi mung ban rossung ba ga.¹² Nyā atam hunhuri nu uhwaari nsip mu, ban baner ayan ankwe ba wuss na, asai nyāi amung (Zum nyā wo nyan akwe), duk baner abi nsip ba wo yeeri na nyanu.¹³ Nyā Nikyam ayak anyanu minnu anlebakung awoma na yimir isyon nazung yena aredung, "Tena kuun."¹⁴ Yena ayilak agaa ase lebak a kahpah zum nyā aruun nu araii ma, pam nyā ba pii ba wai apweri hoong. Are, "Ahwinanzek mun reh du, yilak."¹⁵ Nerakwe yii mu ayilak a gwir ka libak aferi, yena Yesu abayun anang inyāi.¹⁶ Imyari ituta kpunkpang anpa, nyā ba zegwena na muun Ulom, kabe sub yeh, "Ba munak angbak naramii-gwen asou anyēr" Ulom uraam baner amung."¹⁷ Aferi agbo Yesu ana papolii ka ga kpukpang na Judiya a kpunkpang ni insip zum nyā iwo hunhuri.¹⁸ Ma hwin agi rossi Yohan ba sangun agbu buk arem kpunkpang."¹⁹ Yena

Yohan ayii mahwinagi rossi mung mafaang ka shempa na Nikyam ko seba reh, "Zona uwo azum nyä ata tam ko di raam a yaang ä?"²⁰ Nyä batam hunhuri na Yesu, baner nu ba sang, "Yohan na waabii na ashemti na zo yeh di sang, 'Zonazum nyä utam, ko diraam ayaangä kang?'²¹ Na antuk aham nazung anfoupa baner gbangbag irangä kem nyä inle na gbong iza a ni izyuba pipi, a paan'azo gbangbag a nata araam.²² Yesu anyimir ka sangpa yeh, "Ing ni wurr sel yiin ni ga, sangni dunga Yohan, minaham nyä ninyaak, a ni gwak. Ampanazo awaal araam a kpriin bakil, Bana ngweii ba muunta ka tampa ma namobii a bana dangä apok ba subpa feri maakii.²³ Ner azum nyä zegwena na yimirna name agbo buk arem nyä mun nani, awoma nu ful."²⁴ Nyä bana shemisii a Yohan bawur aga, Yesu alibak a sangpa uduuk baner hum agbo Yohan yeh, "Anke na niwuragni ga na kpak yeh kini yaak? Ikyeuri zum nya upwaam tugir?"²⁵ Kute ankena ninwurag ni gya ye kini yaak? Aner azum nyä sosi ankpri ifyiang a ba gwii umaag ba wo nikyam antuumä.²⁶ Kute ninwurag ni ga ye kini yaak anke? Kini yaak nasubii gwen? iie, mun sangni akaar a nasubii gwen.²⁷ Zumna nyä ban gwari agbo mung, 'yaak, mun shemis na shemisii nang nazo yiin, zum nyä ata solimbo bukzo ku ross kwassim;²⁸ Mun sangni, sou baner apam nyä anyär ba masipa, yang adasi akaar Yohan. kute zum nyä kaar awo tatok ni tyum a Daa akaarung."²⁹ (Nyä baner kpunkpang ba gwak arem, bing naba walii-ifyiang, ba sang yeh Ulom uwo nanang, agbo waabi na waalii Yohan.³⁰ Kute ba Farisa a bana yeyii amog kpakpai ban gyi anani Ulom agbo Yohan ato dang ka waabpa.)³¹ "Na ankenaa kau sar baner agborem? Ba wo nyä ankena?"³² Ba wo nyä ankabii na ba rii buk rebiiy-abuk, ka yii agbonpa ka sang yeh, 'din fuur anshem udasu user, Din hwaal uhwaakwe, a ugyi akun.'³³ Yohan na wabii, atam adasi ze anvoo a dasi gbong manshab-dangä fou, ni saang, 'Awoma ni Izyuba pipi.'³⁴ Hwin aner atam aze ka gbona, ni sang yeh, 'Raam awo na zeyii dang yirr a wo na gbongä, asamir ba nawalii-ifyang a bana yomii!' ³⁵ Kute igyup iwiabii na mahwin amung."³⁶ Yerii asou ba Farisa asangun Yesu yeh na tamba aze minaze kyam mung. Nyä Yesu ase mweer abi kyam ner a Farisa, ase gwir abi na tubur azeyii minaze.³⁷ Kuye, nyän ayaang abinsip anwo na yomii na, Nya ayaag nazung ase gwir abi na tebur azeyii minaze bi kyam ner a Farisa zum, atama ni ipuun manoo.³⁸ Nyä se pweri nkwasim mung hunhuri na makpaahwel amung, na kunn, nyä alibak akuss dung mamiil nama kpaahwel amung ka fissi ni itigbo ka waar dung ma kpahwel ka kuss ta ipuun manoo ma.³⁹ Nyä ner a Farisa zum nyä yii Yesu gama kyamung ayaag arem, afaak isyou gbaghomung, kana reh, "Ner azum are ka wo naraami-gwena da nazung ayee nyän azum nyä alebung awo kanke naa, yeh awo na yomii na."⁴⁰ Yesu anagun ayimir ka sangun yeh, "Siman, mun woma na min aham nyä ta sango." Na zuna are, "Sang mi, Nasubii!"⁴¹ Yesu asang, "Na nabii unhwaar ifyiang anwo ma na pam nyä ba pii dung unhwaar. yerii anpii dung ifyiang denarii masimaal atoon a yaang apii dung denarii sok-atoon."⁴² Nyä ba banyëma taliyungä ba, nazun amunak pa talimu atalas lelala ni fyaang anpa ni, Narem nyände na ka yimir na nazung akaar?"⁴³ Siman ayimir dung ka reh, "Mun raam nyä azum nyä ban munaagun atali gbangbag." Yesu asangun yeh, "unmoob nanan."⁴⁴ Yesu a yalbiri na nyänu ka sangun a Siman yeh, "uyaak anyän azum. Mun meer ikyam nai. undasii nimi makori don ahwel anang, kute yen antib ahwel anang nama miil amung ka fissi ni tigbo mung."⁴⁵ Ba zo nimi waar unwe ba, kute mantuuk amam nyä mun mweer ikyam nai nazung dasi talak awaar ahwel anang.⁴⁶ Zo dasu kuuni manoo agbonang, kute nyänu kuss mi ipuun manoo na hwel anang.⁴⁷ Kikemna mun sango, ayom amung arem nyä anwo gbangbag a munir dung-nazung awoma na yimir isyou gbangbag. kute zum nyä ban munagun ayom tatok, awoma na yimir isyou tatok."⁴⁸ Yena aredung anyänu, "Ayom anai ba munago nakaa"⁴⁹ Pam nyä ba gwii kaba ze ayerii ba libak aferi gbagboupä yeh, "Nungä awo zum nyä amuun ayom?"⁵⁰ Yena Yesu asangun anyänu," Sik-syon nuLom anai a fonako. Se sou araii syon."

Chapter 8

¹ Nyar sar yesu libak ekil ni gbosip kakang, ke feri gbo ntum ulom gbuk be sok nifiyang apam bawo bawo nezung. ² Ne be nyaar eyang apam nya ban zou ngereng foniki ma upok izyuba pipi. Maryamu zum nya ban yiyan magadalia, ba fou dung izyuba pipi titaar ni yeri. ³ Be joana, nyaan e chuza, egbak buk shem Hiridus, Suzana,bing papang gbebe gbak,ban woma namin bok, ba nabak pa bena kiri. ⁴ Bener bawhai ke mongili dung le nigbonsip kakang, esang pa ingbak fereyi: ⁵ "Nagwabi nwurak ega ahai, nya a tubi, ifyeer kyang yimsin negong sel bener ba whang a menun me sali. ⁶ Fyeer kyang yimsin ni lifiyang, nya iwuus,iwuur koor edang tyi. ⁷ Fyeer kyang yimsin ne shai, nya shai a wurak, a te kubak fyeer nu. ⁸ Kyang yimsin ni tyi hoor, ki natak amin aze kaar asibal." Nya yesu a ta us efere rem ere " Zum nya woma neta, ëgwak." ⁹ Mehwin egi mung me insiyung egbo fere rem. ¹⁰ E repa, "sentak uler kyam ulom gbak ni yee, mun feri pa bapang nigbak, kobe 'ram ke tena yaak, tongiis ke tena sentak.' ¹¹ Gbo feri muna rem:Fyeer kena wo feri ulomgbak. ¹² Kem nya yimsin sel, be ner apam na nya ban gwak, shetan mwer ta nisoni ke ba feri mu wuranga, ko be tene yimir ke zou fonina. ¹³ Kyem nya yimsin ni lifiyang, pam na ma nya ban gwak eferi mu, ba wi nu mun. Amma esin egi adang ba yimir nya antuk yowi a tam, ba yimsin kpunkpang. ¹⁴ Fyeer kyem nya yimsin ne shai pam na nya ban gwak feri mu, nya kil awo kil ,ebuk emaki ne buk pok a sosen, a kubak pa gbo, fyeer npa gi te. ¹⁵ Fyeer kyem nya yimsin ni tyi whoor, pe na pam nya ba wi feri mu ni didiyang a son a whoor,ba solim epii ke nabak eyaar gbengbag. ¹⁶ "Ningyang a dase tub ira ke kubak ayang ke sik fong buk rayi, a sik egbo tebur ko bener pkumpkang ba zau koau. ¹⁷ Bamin aham nya wo ler aham nya ba data yarak, a ham ler nya ba data yeh ke tama nkaan. ¹⁸ Tongiss ni gabak, zum nya awo dungä, ta be maak gungä, a zum nya a dandung, ne be aham nya aram nya iyoma, ta be fonakgung"

¹⁹ Nyai neme hwinyai ba tam nezung, bener ba hanak ba dase zou eyakungä. ²⁰ Ba sangung, iniyok a me hwinok ba wo ninzi, ke sumwo. ²¹ Yesu repa, "Ena ner mewhuin ena pena pam nya bangwak feri ulomgbak ke ros." ²² Nya wo tuhang, e peer kugou ne me hwin egi mung, e repa, "Di tual po huii" ba taal. ²³ Nya ba tangil, E yim mera. Gbak mimiyang idangär

ehup mu me makori ma saris kugou npa, sang ba mwer etaar.²⁴ Me hwin egi Yesu' ba tam ye yisak kung, kéré "Ngbak! Ngbak! ta di kooi. E yilak ke hwelin dung mimiyang zum a makori mam nya ma dangĩrii, ba pweri buk gu rai jaang."²⁵ Yena erepa, "mak son nyin awo anha? Mari ituta, ba zitir ke lusi gbonpa, "Nuyena zum, mimiyang ne makori ba tongĩs sung?"²⁶ Ba ros ukugou mu ega fab be Garasi, pohuii kele ne Galili.²⁷ Nya yesu a mweer, e dusin ne ner eyang nsip mu, a woma ni zuba pipi. A sip kekil ngbeng egi, a dase gwi kyam, a gwi ni kuur.²⁸ Nya a yaak e yesu, e hasir gagak ke yim bung gweng, "ta nani ma ne kanke, Yesu, ahwin ulombak kpungkpang? Mu boobo ku teh ne nimi izah."²⁹ A Yesu a gyeer izyuba pipi zum ni wurak gung ni liyak. Izyuba pipi zum inasung zah, ke wo naar ba hwai ke hwaiyung, e fuun unaar mu, izyuba pipi zum ta gama nezung nakpak.³⁰ Yena Yesu insiyung "Ba yiyo yeke? Ere, "Tuli" izyuba pipi zum inwedung.³¹ Ba nabe bobung, ke tene gyeer ta gama ngum.³² Yena kpak mwuk tyi ba hwak abi fab fyal. Izyuba pipi kyem bopp ke zou mweer tama, e nang pa sel.³³ Izyuba pipi kyem wurak mweer ta imuktyi, ba kirak yimsin ehuup makori me hosi pa gama.³⁴ Bena hwaki imuktyi kyem, ne yaak amin aham nya kil, ba kirak ega se suppa bener a sou nsip.³⁵ Bener ba wurak ke yaak amin aham nya kil, nya ba tam ne yesu, ba yaak eneer ezum nya yesu fonakung, en sosi buk agwi mai ison keeri; mari ituta.³⁶ Pam nya ba nyaak amin aham nya kil, ba sangpa fonir ener ezum nya izyuba pipi mwedung.³⁷ Nya mari tur bener Garasi, amin nu an hanak famak pa ma ba redung e yesu ne se. E mweer kugou ke wuur etur sel.³⁸ Eneer ezum nya ba faadung izyuba pipi kem, e boop ye ki ros e Yesu, Yesu egi ke redung.³⁹ "Se kyam kuse sang nanan amin aham nya ulombak nanido."⁴⁰ Nya Yesu agwaak, iduum bener ba kenakung, umung hum nya basum atam amung.⁴¹ Nya sar, nihang ba yiyung Jerus, enwo yeri nebe na subi ngban ulom, ye yim ne mepka-hwel, yesu' boobung ke tam kyam mung.⁴² Ke besak egwin eyang, awoma ne rai sok ne fang, sang ata kwe. Nya yesu aho sel, uduk bener ba dirbakung.⁴³ Ba yaak nyaan eyang, a sub e yaris memi irai yodung sok ne fang, a mwari epok a dase zou ngberengã.⁴⁴ E ros ku kwasim e yesu ke libak gong, ngbir emung, sasaham yaris memi rem a pweri.⁴⁵ Yesu lusi, "Nwena lebangĩ ngbir?" Bitrus era "Emgbak, uduk bener hanak azam."⁴⁶ Yesu,reh " Nihang en lebangĩ, munyaak kpaar wurak neme."⁴⁷ Nya nyaanu ayak a data yema lerina, etam, iyak si seri, yim ne mepka-hwel yesu Abi gwen bener kpungkpang, esang amin aham nya pidung elebak gung e yesu ngbir a zou ngbereng mung.⁴⁸ Eredung, "hwinmung, maak son nai a fonaki. Se son keru."⁴⁹ A too ke feri, yang e le kyam bengbong subi etam, kere "Gwinak a kwe, ku tene damak engbak ninyai."⁵⁰ Nya Yesu agwak, ere jerus, "Tur son; sar e yimir, ata zou gberengã."⁵¹ Nya tam abi kyam, e gyeer bener nu mwesiya, ke sar e talak Bitrus, Yohan a yakubu, a bena mar alab mu.⁵² Kpunkpang npa ba na kun ke hasi gbo mung, e repa, "Gwir ni hohung; A too dang egwe a rai mera na."⁵³ Ba woh yung, ne yak npa agwe zai.⁵⁴ E turung popok ke reh "Alab, hilak!"⁵⁵ Izyuba muna iwuur gyaak, e dol e yilak. Ke repa be nayi aminaze⁵⁶ Bena mar emung ba ser iyak, e kamak pa kebe té né sangung eyang.

Chapter 9

¹ E yi sok na fang apam ke nangpa kpaar a npkong be gyeer izyuba pipi a be naap ngbereng. ² E shempa be feri efe kyam ulombakke fongĩr be na rangĩ. ³ Ere pa "se ni alala-dang nzou, mula fyang,enuoo, fiyang a buk iyak eyang. ⁴ Kyam kyem nya ni mwena, pweri ni abi har egwak enyin. ⁵ A saham nya ban gini, zas ni inpum ni korakpa ko sangpa eyom epa kina wurak. ⁶ Ba tur sel ke ros nsip, ke feri eferi ulom ke nata bener ngbereng. ⁷ Nya Tum Fir'auna agwak amin aham nya kil, e yom son dong engwak bėnėr bare ba yisak e Yohan. ⁸ Pang bare 'Iliya na dol ewurak, pang bagi kere yeri nebe na subi gwen na nya ba sub ewo wuur e yilak. ⁹ Fir'auna re "Mung kou dung e Yohan egbo. Nwena zum nya mun tongĩs egbo mung?" Yena hamiri ke yakung. ¹⁰ Nya "Mehwin shem mung ma gwak, ba sangung ebuk erem nya ba nani kpungkpang. E kwanta luler ke gama ne pa nsip hang ba yi Betsaida. ¹¹ Nya bener bagkwak, ba rosung. E wipa ke feri ba gbo kyam ulum ke nang pa bena rangĩ ngbereng. ¹² Nya gwi aga, sok ne fang apam ba redung "Sangpa dum kem be se nisibi a nsib hunhuri ke zou buk wo alala. ¹³ E repa, "Nangni pa anhihang kebe zeh "Ba reh" Di woma nenuoo min fisi atonn weng a menpali menfaang - di kir ega se rebi pa aminaze. ¹⁴ (Benenu banwo nyai atoon 5,000) E repa mehwin egi mung, "Sisinipa kpikpak bener si sok aton. ¹⁵ Ba nani nanan. ¹⁶ Eba mi fisi enuoo mam matoron a men pali mam menfaang, ke ram gwan, ke kurak fulma ke fis enang pa mehwin egi mung kebe nangpa idum kem. ¹⁷ Ba zeh yiir ke talakmin fisi neme kaseng sok ne faang. ¹⁸ Nya Yesu a kwisi, mehwin egi mewo nezung. E lusi pa ye "Nwena bener ba reh me munwo?" ¹⁹ Ba reh" Yohan na waapi pang bare Iliya a pang ba re ye yeri ne bena subi gwen na uwo. ²⁰ Nya sar e repa" Ni nire me munwo nwa?" Bitrus ere, "E kristi Yulom. ²¹ E kamak pa ko ba tene sangung eyang. ²² Kere "ahwin ener ata gbong izah, ben kpong tabi giyung, tabe mwarung tu yi tyaar ata hilak." ²³ E repa kpunkpang epa, "Zum nya ta roni, egi gbomung keba ahon izah ti tugi ke roni. ²⁴ Zum nya kir mobi mung, a ta kir e pap, Zum nya nabak mobi mung egbo nang a ta zou. ²⁵ An kena wo ewayi ener ne zou inti kyem pkunkpang,ke kir mobi mung epap? ²⁶ Zum nya mesha nang ne feri enang ma telihung, Ahwin ener a ta nani mesha mung tuhum nya tabe munakung, munak nyi a munak be na shemisi ulom. ²⁷ Mun sangni didyang paang bawo zam ba tabe finfin egwe ba ke yaak kyam ulom." ²⁸ Mentuk tityaar ni fiyang ta me kaar rem nya Yesu sang e feri rem,e kwan Bitrus, Yohan a Yakubu ke ga ni fyal se be kwissi. ²⁹ Nya a kwissi, gwazo mung saniyi, ebuk iyak emung a yalbir ewo fe farak shau. ³⁰ Nya bener be faang bā feri nezung, Musa ne Iliya, ³¹ Ba wurak ne sarag ezo, ke feri ne zung egbo ekwe mung erem nya a tam ne Urushelima. ³² Bitrus ne pam nya banwo yeri mera me bapa, nya ba yilak, bayaak kpong mung a bener be faang apam nya ba pweri nezung. ³³ Ba nas e yesu kwasim, Bitrus eredung, "Engbak, an hwayi ti diwo zam. De kidi solim nbun azam, heri unai, heri ye Musa, a heri ye Iliya." (Ehaan amin aham nya feri). ³⁴ Sang a feri kikem, buda siis ikubak pa myari tuta ba mweer abi ni buda. ³⁵ Ba gwak egol abi ni buda, ye, "Ahwin anangnā ham nya ba faarung ni gwakung." ³⁶ Nya feri mu akaar, Yesu epurak kinkimung. Ba gwina ne feri rem dang ke sangung eyang. ³⁷ Nya

yiir, ba siis fyal mu, uduk bener ba dus nezung.³⁸ Sasaham, e ner eyang abi nidum e raar akwe, ke reh, "Engbak, Mun boop ram e sayung, yena sar ewo mi."³⁹ Uyaak, zuba n̄bayung e hasir sasaham; sang mobi mung ta kerir efook a wudung ngwē. An dase talak kung fafang a werinung gagak.⁴⁰ Mun boop mehwin egi nai kebe gyeer zuba zum, ba haana.⁴¹ Yesu yimsin kere, "Bena giyi eyimir, egbo kiya tognisi, ni tintyo na we-wo negnin? Tama ne sayaak."⁴² Nya ahwin nu atam, izyuba mu wool lung maak nintyi nya naribi. Yesu gyeer izyuba pipi ke nang ahwin aham ngbereng, ke bayung enang nyii.⁴³ Nbag shem hum nya ulom nani. nangpa ser iyak, a sahama e repa mehwin egi emung,⁴⁴ "Feri rem ne mwer ni neto gagak: Ta be nabak ahwin ener nepok bener."⁴⁵ Ban dase sentak e feri rem. Ban ler ta gbo feri mu kobe te ne ye amin aham nya awo, myari geta ma ne lusi.⁴⁶ Ekol ngwō a hilat nipya ba kir keye nyande ne wo gbengbak.⁴⁷ E Yesu, aye son pa eba hwini sik hunhwiri nezung⁴⁸ kere, "Zum nya wi ahwin aham neres enang, ewi mena; zum nya wimi, ewi zum a nya shemi. zum nya awo totok nenyin, Yena wo gbengbak."⁴⁹ Yohan ere "Egbak, di yaak nihang a gyeer izyuba pipi ne res enai di gyeringā, dong a dase ros ti."⁵⁰ Yesu feri, "Talak ni kung, " Zum nya dase gini, awo ne nyin."⁵¹ "Nya metung ma semi keme tambung egayi nigwan, e yalbiṛ ke ran Urushalima.⁵² Eshem mehwin eshemu ba wai dung gwen, ba mweer nsipi ye samaria ahang ke solim bung buk.⁵³ Bener abi ba giyung ye asor egbo gayi Urushalima.⁵⁴ Nya Yakubu ne Yohan ba yaak kikem, ba re "Ulom, di yi ira na fai kiyak ye zai pa?"⁵⁵ E yalbīr ke walinta,⁵⁶ Ba ga jsip hang.⁵⁷ Nya ba wo sel, yaang eredung, "Ta roso a sahan nya gama."⁵⁸ Yesu eredung, "me pkankurum ma woma nifong raayi, me tun ma woma nu buk raayi, ahwin ener emwer kyam ulom.⁵⁹ Eredun eyang, "Roni" nenu ere, "Gbak, de kun ga su wobi Eda."⁶⁰ Eredung, "Talak erung ke wobi gbopa, zo, se gbagbang a hunwhiri su feri eferi kyam Ulom."⁶¹ Yaang eredung niyai, " Ta roso, Gbak, sumi kunga repa bener kyam nang ye munga."⁶² Yesu eredung, " Zum nya sor egbo nu gwabi ke yalbak ezo raam kwasima, a too dang e kenak Ulom."

Chapter 10

¹ Nya rem akaar, Nikyam e sali sel tityaar ni fiang ke shempa febe fang nisip zum nya sang ata ga. ² Ere pa, "Ushem hanak a bener shem ba zēsīn. kwissi ni nikyam ko shema ne bana shem. ³ Seni, yaakni, mung shem migbori wantamis amimeng infoon. ⁴ Ki tene ba mala fiyang ko killi, ko hohwel kini te ne dimi niyang sel. ⁵ Kyam kem nya ni mwena , libak nire, 'Rai son newo nima!' ⁶ Idang ni zou ahwin erayi son abi, rai son nyin a gwir abi, a ni dase zou, rai son nyin ata wuur eros ni. ⁷ Ni nawo wo bi kyamu, kini ze a ni gbong amin ahan nya ba ta nangni, awo nanang ahwin shem neze foor mung. kini te ne mwessi kikyam. ⁸ Nsip hum nya ni mwena, kebe wini, nize amin aham nya ba nangni. ⁹ Kini nap gbereng pa bena irangni pam nya bawo bi Ni repa, 'kyam ulom yekni kengeng. ¹⁰ Nsip hum nya ni mwena kebe gi wini, wurakni ni ros ikoli npa kini reh, ¹¹ Pium zum nya iwoo ne hwel enyer, di gber di kurakni! kini yē rem: kyam ulom yek kengeng.' ¹² Mung sangni tuhum ata woo dung e soduma yēyang nusip hum. ¹³ Iza nyai nsip e korosun! Iza nyai nsip e Betsaida! Egbong shem erem nya ba nani ni ke be nini ne Taya a sidon dā bawi ulom gbungbang, ke kuubir ni kpongbir ke koki nu tonra. ¹⁴ Ata wopa be Taya a sidon yeyang tu amok, ni, iza rai ni. ¹⁵ Ni, kafarnahum, niram nya tabe munaki nigwan, ta be sis na neni gama ne Hades. ¹⁶ Zum nya gwakni, egwak e mena, a zum nya gini, e gir mena, a zum nya gimī egi zum a nya shemi." ¹⁷ Sok tityaar ni fiang apam ba wuur mumun, kereh, "Nikyam, izyuba pipi ma ingwakti ne res enai." ¹⁸ Yesu repa, " Mun nyaak e shatan a gimsin kele nigwang nya ira. ¹⁹ Ramni, mun nangni kpong ni hwang igwak a liyang, a nafal na giyi nyin, bamin aham nya ata tabir ni. ²⁰ Ki tena goni ma narem weng, ye zuuba tognis ni, goni ni egbo rem nya eres nyin a wo nigwan." ²¹ Nantuk ahen aham e goni gagak ni zuba ulom kere, "Mu zariyo, Ngbak, nikyam gwan a tyi don ulerta pam nya bawo ni guup a pam nya pawo seseng ku nangpa ba pam nya bawo kankang, nya ankabi totok. kikem, Ngbak, zona nyaak an hwayi kikem ²² "Edo nimi ebuk kpunkpang a bazum nya yeh nwa esai nezung awo sai Nyi, a ba zum nya yeh nyi sai esai napan nya esai entou ke be yeh." ²³ E yalbīr ne mehwin egi mung ke repa luler, " Ner anhoor a zum nya yaak ebuk erem nya ni yaak. ²⁴ Mung sangni, bena subi gwen gbebgong a tuum ba kir ke yaak, ba dase yaak, a kebe gwak abir aham-nya ni gwak, ba dase gwak." ²⁵ Ener eyeyi yanng e hilak ki yowi yung. ere "Egbak, anke na ta nani kun zou mobi sheshaar?" ²⁶ Yesu eredung, " An kena ban gwari abi ne mok? u faar kankena?" ²⁷ Ere, " Ta yimina ne nikyam enai ni son nyai pkunpkang, ni zuba nyai, a kpaar nai, a ni son nyai kpunkpang, a bana hwen enai nya gbonai." ²⁸ Yesu eredung, "U nyimsin nanan nani kikem ta bwak." ²⁹ E nagegi, ke redun Yesu " Nwena wo nyahwenung? ³⁰ Yesu redung, "Ner ayan enle ne urushelima aga ne yeriko, bener zé ba turung, ke waldung ebuk erem nya pil, gberung ke talak kun ngwē nekwe. ³¹ Nashem ulom eyang enros sel hum, eyakung ke ros pumpaar ekaar. ³² Ener lawi yaang ekar ninyai, nya yaakung ekaar fufap huli. ³³ Ener samariya yaang, nya kil etam saham nya ner ezum ahoma, nya yaakung, abinu a lebagung son. ³⁴ E bayung, ke waabung menori, ke kudung méno a meshaar hoon. E bayung sik nafal agwai amung ke pisung etama kyam turini kyaang ke solim rona nezung. ³⁵ Nya yiir, e ba dinari efaang nangpa bena pisi buk hum, kere, 'Ni pisung, abin aham nya ninkaar ni mwaar, ni sangni, ta nangni ne wuur enang.' ³⁶ Nyande na nebe ner be tyaar apam awo nyahwen ezum nya bener zeh ban turung? ³⁷ Ere, "Zum nya nani dung hwehwayi." Yesu redung, " Se su nani kikem," ³⁸ Nya bakil kinkimpa, emwer ba yiyung marta e kenakung. ³⁹ Elamnai eyang ba yiyung Maryamu, egwi ne hwel e Yesu ke tognis eferi mung. ⁴⁰ Marta a hamiri ma ne kir amin aham nya Yesu ata zeh. Etam ne Yesu ke reh, "Nikyam, ndasu yaak labena gimī talak kinkinang shem abinaze hum? Sangung ko yak e you mima." ⁴¹ Yesu eredung, "Marta, Marta ebuk pepweri awodo ni son, ⁴² Alamnok aros ke nani amin aham nya akaar, a ta napepi tityugi."

Chapter 11

¹ Nya awo tukung Yesu a kwissi a sahang. Nya atalis, Yeri nemehwingi mung eredung, "Nikyam, supti kwisima nya berem nya Yohan asupa mehwinegi mungã." Yesu repa, "Nu kwisiyi rena nyi, eres enai tetani ne té, ntum nai ni tam." ³ Nangti aminaze tityugi. ⁴ Yel eyom enyor nya berem nya ti diyelsi eyom bapaang; kute ne talak ti nu yowi." ⁵ Yesu repa, "Nwena ata woma ne samir, ega nezung natuk se redung; samtung, komi envoo fis tyaar, ⁶ e samtungnã tuma tam a mu dangnã namin aham nya ta naang?" ⁷ Ezum nya wo amimeng ke hilak eredung, 'tene samagni. mung fam gban zai a me ne mehwinenang di rai zai. Ta hana hilagnã noo enuooo zum.' ⁸ Mun sango, ata yilak enoo enuoo zum badon uwo samir emung ba, ekwisi nai dang mensha a kinanga. ⁹ Mu sangni ninyai, lusi, tabe noo; kir, ta zouma; kponlak, tabe bolakgo. ¹⁰ Na lusiya a waal; na kiri, a zouma; a na pkongli ba pool dung. ¹¹ Nwena zum nya awo nyi ata naang esai igwak- a insiyung ampali ayang enang fang nepok envoo? ¹² Ayang ekwisi kebi unaang uyang? ¹³ Nipam nya niwo bena yomi ni yema nas mehwin nyin ebuk anhoor, Tani rema ne nyi nafal. Ata naap zuba hwayi pa bapam nya ba lusi?" ¹⁴ Yesu gyeer zuba yang pipi nwo hohung. Nya zuba mu wurak, ener zum nya zuba mu mwedung etur eferi, bener bayim eser liyak. ¹⁵ Paang bareh, "En gyeer izyuba kyem ne res ba'izabu na, itum izyuba." ¹⁶ Paang ba yowiyung ke kir anyihang aham nya anle nigwan. ¹⁷ Yesu nye sonpa erepa, "Ntum kyem nya gyabiyi ta yim." ¹⁸ Idang shatan gabi egbonmung ntumung ta te kanke ki pweri? Nire mu mung gyeer izyuba pipi ne res e Ba'alzabu. ¹⁹ Idang mung gyeer izyuba pipi ne res Ba'alzabu bena rosi nai ba gyeer izyuba ne res nwe? Gwakni, ta be wo benamok nyin. ²⁰ Idang mung gyeer izyuba pipi nankori ulombak, toh, kyam ulom tam ni. ²¹ Nahweyi zum nya awo nu kpaar a woma nebuk ehong, ebuk emung ata gwidung. ²² A nahweyi zum nya kaar pkaar edanung eyar, ata waal ebuk ehong erem ke hosi ebuk kyam emung kpunkpang. ²³ Zum nya a dase wo ne me a gimi, a zum nya dase mongil a ta sai. ²⁴ Idang zuba pipi nwurak ni liyak ener, iros asaham nya makori ma dangnã keme kir buk turini, A kir epap, ire, de kun nhuur kyam kyem nya mu lema. ²⁵ Idang wuur, ule kinak kyamu ti tyiam. ²⁶ A wuur se kwan izyuba pipi kyaang titiaar ni fiaang pam nya ba karung kebe gwir abi kyam. ke sadung na kyam ezum izah zum nya kyaar yi libaki." ²⁷ Nya a talis eferi rem, nyam eyang abi nidum emunak egol ke redung, "Ehwayi na lyai kyem nya myaro a pil erem nya hwako. ²⁸ Ere," Akaar ehwayi bener apam nya ban gwak keros eferi ulom." ²⁹ Nya idumu tyam pebepweri, Yesu libak eferi, "igbo zum iwo gbo pimina. Ikir kpak, ba data zouma awo ye Yunana. ³⁰ Nya berem nya neniba ban yaak ne Yohana, kikema ahwin ener ata wo amin ahan nya tabe yaak. ³¹ E nyan etum egong azize ta hilak nel bener igbo ke talisna napa, Ele gbagbaang ki gwak eferi gyup ye Sulemanu, toh yak eyang zum nya kaar Sulemanu awo zu. Bener neniba ta be yilak tu amok ké talina ni igbo zum. dong ban hwi ulom sange Yunana a sangpa, yak, nihang akaar e Yunana awo zu. ³³ Ba zum nya atup ira keba ler ko ne sor nfong akanseng, a sik egbo tebur ko bener baraam kou. ³⁴ Zonai yena wo kou liyak, idang ezonai anhwai, kou sarak liyak. A zonai awo pepi, sil kubak liyak. ³⁵ Sik son, kou ku tene wo sil. ³⁶ A liyaknai sarak nu kou pkupkang ata wo nya ira ihass liyaknai." ³⁷ Nya atalis eferi, ena subi yang eredung ne gwayi ze kyam nyi, Yesu ega se zeh. ³⁸ Ena subi zum etur agbaal eze rem nya Yesu aze kyam mung. ³⁹ Ulom redung, "Ni bena subi ni waap kwasim asimal nu kposi, a ni talis amimeng ni riga. ⁴⁰ Kang bener! Zum nya nani zii yena dase nani amimeng? ⁴¹ Solim amimeng, zii tawo do ti tyam. ⁴² Izah nenyin bena subi, ni naap eyeri nafal sok yebuk a kpazou erem nya niwoma pkupkang ki ni gi ti diyang a yimir Ulom. A turmi ni nani didiyang a ni yimina nulom kini tene talak nbir ebuk. ⁴³ Izah nyin bena subi, ni kir gwisi gwen kyam kwisiyi a dimi hwehwayi nsip. ⁴⁴ Izah nyin, niwo nya ikuur zum nya bener ba pai nedang éyé." ⁴⁵ Na yeyi mok eyang eredung, "Gbak, amin aham nya sang a tosi ti ninke." ⁴⁶ Yesu ere, "Iza nyin bena yeni mok! ni nang pa bener ebuk erem nya pwak eba, a ni dase tabir ne mehwin ankori nyin. ⁴⁷ Izah nyin, ni solim kuur bena sangni gwen a nyi nyin a ba mwari pa. ⁴⁸ Ni yé a ni yimir na nushem bi nyi nyin, dong ba mwari pa a ni ni solim pa ikuur. ⁴⁹ Egborem, gyup Ulom reh, ta shema nebe na sangni gwen a bena shemi Ulom ta be faam ke mwari apaang. ⁵⁰ Gborem, ta be pipa egbo memi mam nya ba nyaris pa bener sangni gwen tung elibaki nti kem. ⁵¹ Libak ne memi Habila kega ne me zakariya zum nya ba mwarum gwen kyam Ulom. kikem, mu sangni, gborem ta be pipa. ⁵² Izah nyin be na yeyi mok, ni munak anpker ayeyi ni gama; Ni dasi ni mweer." ⁵³ Nya Yesu a talak abi, be na gwari yi a bena subi ba giyung ke kol ngwē nezung egbo ebuk pepweri, ⁵⁴ Ba hwayi yung ke zou amin aham nya ta wurak ngwēmung.

Chapter 12

¹ Andase ateer antuk, uduk bee neer baa mounqlir ngi-yai kpabee kpangi- eii, baa kil ke taaki nii eaak npaa, ee libaak esang paa, mewhiin-negi rosi emung, elibak, "Raam ni seseng bee naa yoomii bee Farisi, bee naa remii. ² Baa aminaham nya awoo uleer nya adassi ataa wurang nizii. Baa amin uleer nya taa dii haan naaka. ³ Nya awoo kikem, aminaham nya nin-sang ubuuk siil, taa bee gwaak nee kaa ubuuk taali Amin-aham nyaniu feri tutoo euuler ungbaan, taa bee sang nekaa nee afaal unghan. ⁴ Mung sang nii, be samtung, talaak ni imarii apaam nya taa bee mweer elaak, inn aa kaar kekem, baa dang amin enaniyii ninyai. ⁵ Mun-taa kamaak ni egbo imarii. Gwaak imarii ee zuum nya aa taa mwaar, awoo ningbong kee baa you etaak ni raa. Mun sang ni kikem, gwaak nii imarii-nmung. ⁶ Me hoo menuun akuu atoon baan rebii paa nifaang tetoof? kpupkang paa baa zuum nya baan gberung eyeel ugwazo Ulom. ⁷ Koo itigbo inyiin ulum uyee efaar emung. Talaak ni imarii. Bang yaani esaraak ezomaa ekaar mennum akuu. ⁸ Munsang nii, eneere-zuum nya polaak unwhée ke wii Ulom ugwazoo bee neer, Anwhen ee Neer aa taa wii-yung uwazoo mewhiin nannaniyi Ulom (Malaiku), ⁹ Ezuuun nya entonimii ugwazoo bener, taa mun toniyung ugwazoo menwhin nanniyii shem Ulom (Malaika). ¹⁰ Eneer-ree zuum nya enferi pepii egbo Anwhiin neeNeer. Taa be funaak gung peppi-mung. ung, unyomeres ezubaa taani ulum, efunaak eyoom- adango. ¹¹ Ung baa tamaa nee zo, gwazo ubuk faari (Synagogues), bee kpong, nee bee naa itii, tennu taar

egbo aminaham nya taa ferii, kang egbonai ko amin- esang-ing.¹² Izyuba itiaani ulum itaa suboo amiin efere-ing aa hoo ferri." ¹³ Eyang elilaak ugbung indium beneer ke ere dung, "Nasuubi, sangung ewhiinena, ke gabiti ebuuk ewii pook." ¹⁴ Yesu ne zung eredung, "Eneer, enuwenaa ensik emee enamook ko naa solim eferii yiin?" ¹⁵ Kee repaa, "Raam-nii, kini semir egbo ugoor, eyimiir ison, Eyeen egwir eneer nee killemung andasi biing ezouwisi emung waa." ¹⁶ Yesu kee sang paa, emgbaak eferi "Ahaai enazowisima anabaak ufuul waa?", ¹⁷ Enezung eyimir nii son mung kee ree, 'mee ntaa nanii kanke kun maai ubuk kwiraki ebuk a haai?'. ¹⁸ Kee ree, 'Aminaham nyā ntaa nanii aheena, munta puum ekpuu, kung maai engbong ikpuu, kun kwuraak ebuk a haai ma, nee ebuk eyaang.' ¹⁹ Ntaa sangun sonnang, "I son, ebuuk apweer-doo ukpuu, taaze irai-nirai. Raai turiim, ku ze ku gbong, kuu nanni muun." ²⁰ Ulom, redung, zoo naa dang-ing guub, naatuk emobii naai a taa dang. Ebuuk erem nya solim sik, aa taa woo enuwē? ²¹ Apaang baa woo ki kyeema, Baa mong-iii paa egbonpaa buk, Baa zouwis-sa ugwazo Ulom baa." ²² Yesu sangpaa mewhin rosi mung, "Mun reenii, tenii yoomson nuu tung, iii egbo-inn aminaham nya kanni zee, egbo ilaak-inn nya kaa nii sorr." ²³ Emobii erem akaar ebugezee, elaak ikaar unkpir. ²⁴ Raamini neh meh nuun, baa daang ahaai, baa dassi whang ebuk. Ekpau adangpaa. Ulom ma naangtaa ezee, utaaku ree meneer nya baa kaar meen nuun. ²⁵ Enuwena nyin ke famir ke maagung egbomung mentuk nii racunmung kee? ²⁶ Ung baa gaa yeemaa nanni amin tetook ahamaa baa, aa ni duruum, egbon-gee? ²⁷ Nyaak ni ebumbum buk teii, Baa dassi gbong zaa shem, koo yiribi. kung sangni, koo yeen e Solomon ni engbong myung, endasi sosi ebuuk nya baa pam. ²⁸ Ing Ulom maa solim egwēii ahaai, baa woo ma turii na kwakwin baa tak efiik, aai eni ni kaata. Haaba, enii be naa dang. ii nabakson! ²⁹ Teni nii raam amina zeei-nee gbong-ii tuuri naa kwakwiin. Teni haanak sik son amin. ³⁰ Insip kpuukpang baa raam ebuk ereem, Innin eyee amin aa kiri eyiin. ³¹ Kirni amin igwaan Ulom, ebuuk ereem ataa man-ili ni. ³² Talak ni marii, ankaabi, Eyem inni yiin awoo nuu muun ke nang-nii igwan. ³³ Koor ebuk pok nyin ni nang paa bee naa dang-ii amiin, Kir nii dung gboyin malaa fyang ereem nyaa dassi taa kuuk, ezouwisi igwaan nya neerzee dassi taa zei, aa memintoo dassi taa bee zee. ³⁴ Asahaam nya ebuk nai awoma asahama sonai ewoma. ³⁵ Robini eaak, fitila yin tetoliyii, ³⁶ Gwirni nya bee naa summi innii-mpaa kee gwaak nigang, ing awool buk, ni polak gung. ³⁷ Amiin anhoor ne taan egbo menwhin shem apaam nya ninpa ne gwaag emung eyaak paa bagwi dang meraa. Ididang mun sangnii, ataa robiyi, ke repaa begwir ezee-zee, kee roo taa nigbigbo kee nanipaa aminahoor. ³⁸ Ing engwuur etaam naa tuktuk angbak, ke wuu naa nyaai natuk, ekenak baa gwii kikyem, mewhin shem ammam bangwhaii. ³⁹ Kikinii yee, enakyaam aa haan etaam bee naizee. Daa gwii kee suum, kee gyer naa nee mwerr kyam. ⁴⁰ Kwiir nii kinii suum, nihaam mentuk tamii Ahwin Eneer. ⁴¹ Bitrus eree, "Ee Engbaak, etii naa gulumtii ferireem, koo awotii kpunkpang-haa?" ⁴² Engbaak eree, "Enuwenaa yimiirti nashemii enaguup, inikyam-emung aa taa nang epii kyammung, ke nangpaa aminazee titugii kee? ⁴³ Aminahoor ataa gwirr egbo angwhin zaa haam nya inikyaam mung taa gwaak wenakung nushem. ⁴⁴ Ididang, mung sang nii, ataa munakung esik egbo ebuk-emung kpuukpang. ⁴⁵ Ung- anwhinzaa haam ansang nii sonmung, "Engbaak enang in dassi taam fafang, ke libak egbeer bee naa nini shem kyaam, beromir nenyaa, ke myeer ezee nee gbong nubuu fou, ⁴⁶ Engbak anwhinzaa taa taam nulom, aa haan ataa lee samtakung keer gpen-gpuur kee saniyung nepepii zuum. ⁴⁷ Aa heem anwhinzaa, nya yee kil engbak-emung, endasi soluumii, koo nanni nanan nee aminaham nya nyimir naa, ataa shaa izaagberii. ⁴⁸ Ezuum nya ahaan, kee nani amina haam nya kenak egbeer, kaa bee ghenrung tatook. Eneerezum nya baam nang gbebak, kaa bee kir pok mung gbebak. Ezuum nya baan nang epii gbebak, kaa bee nang waa. ⁴⁹ "Mun taam taa furak raa niti, mkaa furir zaai. ⁵⁰ Mung woo nee waap kaa bee waap mee. Mun soor nang kpu-kpang amin-nuu." ⁵¹ Nii son yin, ni raam, mung tamaa nuu muun niti mhmh, mung sangni, egabini naa. ⁵² Libak turii gaa gween, bener atoon kyam keeri, tabee gabii-tiaar tabee gii befaang, aa befaang baa gii be tiaar. ⁵³ Tabee gaabi-i ini taa gii saii esai egii nii, inyaii egii gwin, aa gwin egii inyaii, hai-nyai egii gwin- ehaii, egwin- ehai egii hai- enyaan. ⁵⁴ Yesu enferi ni idyum bener keree, "Inzoo nyaak ebudaa inwhirak fab egwi, asaham sang, upweer taam, ataa woo kikyem. ⁵⁵ Ing pwaam gong-azize ufuur, uree, paar buk nyek, kaa yaak kikyem. ⁵⁶ Gbenkpong, niyee sang eferi ebuk iti neebuk gwaan, ankenna saa ni haan sang-sayaak amimerem? ⁵⁷ Nii dassini moob amok nanaan egbo-in? ⁵⁸ Ing gamaa ne kun nee nai ugwazo na mook, useel gaii, solim eferi mun nezung ni sik, kee teenee bayou gamaa gwazo na mok, ke tee nee bayou gamma gwazo gbaak, kee bayou tak unghan sil. ⁵⁹ Mun renni dassi tanii wurak abii dang etali kpukpang efaang."

Chapter 13

¹ Asahaam bener apaang basangung egbo bee Galili nya memii tookil ulumpaa me dusin nee mee Bilatus. ² Yesu yimir taa keree paa, "Nii son-iin niree hoo bee Galili baa kaar bener eyoumii, weeng e bang gbozaa selhum? ³ Mhmh, mung sang nil, Ing niingi solimii, kpukpang yiin kanii kooi sel herihum. ⁴ Koo bener sok nititaar ni yeeri nee silom nya kyaam fa'al inyiin egbo mpaa, baa kooi. Nii son yiin, baa kaar yom napang nee Urshelima? ⁵ Baa kikyem mawo baa, mung sangnii. Ing nidasini saniyi, ninmaa kanii kooi." ⁶ Yesu yalbak eferi sang paa "Simiyon enwomaa nee sinhon bos bankwili kyam, etam yee kir eyaaremung dassi zou maa. ⁷ Ene nuu sangung naa ramii inhoon, nee yaak irai itaar, 'mung kili, baan zou yaar bos maa baa. Sam nukaa maak, ku yomi amung nii tii?' ⁸ "Naa shem hon eredung, emgbak, talaak kutee maakung narenii, kaa kai esinhonukung kwirak itaakii maa. ⁹ Ing, enyaar raai tamil; anhwaii, ing-dasi yaar, samtak maak!" ¹⁰ Nereem Yesu asuub unghan suubi, ulom talisi shem ¹¹ Busunidee, yaniyang awobi nya erai soki niti tiar nifang, awoma nii izyuba pipi kooi laak. yaanu adol-dedool dassi kil nanan. ¹² Nya Yesu ayakung, eyiyung, kee sangung, "Nyaan, kooi lak adango." ¹³ Kee baa pok sigung, nilak, sasaham nya lilak perii nanan, kee dimu Ulom Gbak sip. ¹⁴ Engbak ghan subii yimer furum, ewoo yesu nee zung pwaal maa niraii lom talisi shem Gbak sang paa bener. Ilom titiar iwo nanil shem. Untam

forin banee raii lom talisi shem.¹⁵ Inikyam eyimiir, keredung, "Nii benaa remii, ni tusi ebuk iwaak kinii robi, aa nii fuunta, kinii kilima buk gboii makori lom talisi shem?"¹⁶ Awoo kikyem nee gwin ibirai, nya shaitan robiyung rai soknitai nifiang, andasi whaii funak kung nizaa lom talisi shem?" Nya sang kikem, kpukpang benaa giyl mung menshaa kee tutaa. monglir bener kee bee yim muun egbo kpong ebuk reem nya baan nyaak.¹⁸ Yesu sang, "ankenaa inkpong gwaan iwoo, kabee saar nanke?"¹⁹ Awoo nya ingbeng kwaan, eneer embaa taak ahaii, etee nya gbak hoon, mee muun daani afaal baa maai ikyama ni lang.²⁰ Esang niyaii, "Naa kenaa tang saar ingkong ulom maa?"²¹ Iwoo nya ingbeng kwaan, nya yaan embaa patak nuu pokwilii muduu tiar ta kubak kaar pokwilimu.²² Yesu lilak baa sel mweer inkpong sip nil book, kee suup kee gaa sasel Urshalima.²³ Eneer nya eredung, "Iniyeer, bener tetok gha kaa bee zou founak kee?"²⁴ Gberegbo kee mwer unwaari tatok, mun renii, kpebekpaili taa bee zugirii kee mweer, baa dassi taa mwer.²⁵ Ing nakyam alilak kee faam buk, kaa bee perii nizii kee gber waari kee ree, "Iniyeer, Iniyeer polatii nwaari" Ataa repaa, 'Mung haani ning lee ahanaa?'²⁶ Kanii sang, "Dinzee nee gbong gwazo naii, ung suuptimaa nisel."²⁷ Ataa yimir, "Mung renii, mung haani, nii lee hanaa? wurnii kwazonang, enii pepii bener!"²⁸ Ekuun keezee yinii honii nyaak Ibrahim, Ishaku, Yakubu aa benashem Ulom. Ennii kabee takni- nii zii.²⁹ Kabee taam nifap mesang, egwii gong azize, aa gong titiitaa, bee gwir nee tebuur Ulom Gwaan.³⁰ Nyeeni reem, apaam dasini rampaa sarak izomaa, penaa tabewo gween, aa bee naa sarakizo gween bee wuur kwasim.³¹ Abii sasahaam bee Farisi baa yeek bee redung, "Lilak talak azam, Hiridus akir mwaar naai"³² Yesu erepa, "Seni sangung yeen Agwei (fox), Raamnii, tang fou yangwaak, aa pwalmua ira'ii turii, nakwakwin, aa ulum itiar, taa talis shemnang."³³ Ing mung yaak ningyande taa zegwena tuuri, akwakwin, a naa kwakwin ahaii. Awoo yimir aa baa whaii bee mwaar eneer-lom nizii Urshalima.³⁴ Enii benee Urshalima, Urshalima nil mwari benaa shem-lom, anii tiak apam bangshem paa nie-in, Whelamaa naa mung kiir kung mo'iini mewhin asaherii, nya mekuur baa kuup mewhin ne whip, nigii.³⁵ Ramnii kyam, bagii talak, mung reinii, dassi kanii nyaa'i, ahoou tuhum nii sang" Umuun naa eneerezum nya tiam neres ulum!

Chapter 14

¹ Utuhang loom talisii shem, emweer kyaam embak bee Farisi, ata zee evoog, baa pwerii kyenkyeng kee ramung.² Ugwazoo mung eyang, eraii uzizee (fara/edema).³ Yesu elusi bee maa ye'ii attoraa waa, aa baner Farisi, "Awha'ii ulum Talisi shem bee fonaak eneer nira'ing; koo betalak?"⁴ Baa perii nhohoong. Yesu bayung pupok, founak kung nira'ii, kee redung nessee.⁵ Esang paa, "Nuwenaa kewoo nawhein, koo inyimbung ne rijiya utuu talisi shem edassi ta faruung utuhuum?"⁶ Kolibak kekwpaa, baa haan amin-esany'ii.⁷ Nya Yesu ayaak, apaam nya baan yiipaa bee gwirr ibuuk bekpong, kesang ferii gyuup, keree, paa,⁸ "Ing niyaang eng-yinii gyang kwasii alaab, tenii gwir buk bekpong gween, dassi kanii yee hoo bekpong apang baa kaar ni nya baan yipaa."⁹ Zuum nya nyinii atam, ataa lee reeni, "Naang niziim buk gwirri yinn. Taa lilak nemee shaa gaa buk gwirii tetok."¹⁰ Ing baa nyiyoo, sesu gwirr buk gwirii yeeseek. Zuum nya yinii gyang ataam aagaa reenii, "Samtung, see buk bee bekpong." Asahaam ka zou inkpong'aah ukwazoo benaa gwirii nee tebuur bee kpong.¹¹ Eneeree zuum nya muna igbomung nafaal, tabee siinaa nezung, Ezuum nya siinaa ne gbomung, tabee munak kung."¹² Yesu esangung ezuum nya nyiyung "Ing taa yii zee koo gyang, tenuu yii besamtak, aa mewhiinok, aa gaap naii, aa benaa zou'isima, tuhang apeen apaam tabee yiyoo ninkee, Tabee tahyoo."¹³ Ing taa yii gyang, yii benaa dang, ii bok, enkpuriin, aa panezoo.¹⁴ Ta zou zarii maa, Apeen baa dasi kataliyoo kabee taliyoo ulum lilakii benaa nanii didang."¹⁵ Yerii amimyeen mpaa ezum nya baan gwir nee tebuur ne Yesu tong'is ebuk-ereem, "Amina-horaa eneere zuum nya taazee vook nee intum Ulom!"¹⁶ Yesu esangung, "Eneer nyang soliiim emgbak aminazee keeyii baner waa."¹⁷ Buk gyang, eshem naizaa kee sang paa bee naa tamii gyang, "Tamnii, ebuk awoo nanan.,"¹⁸ "Unwee yeerhum baa ruur-eferii. Elibakii eredung "Mung rebii ahaai, ntaanga nyaak nakaa. Mung kwisi talak-ii."¹⁹ Yang eree, Mung rebii randong gwabii atoon, dee kung gaa sataa, Talak-ii kung-gaa.²⁰ Nyang eree, Mung kwan enyaan fefa'ii, mung dasuu taan taam.²¹ Awhin zaa ataam ee sang-gung emgbak emung ebuk-ereem, Gbak kyaam eyiim-mee furuum, keredung awhiin zaa, "See niziil fafang ros nisel aa ngauu sib, tamaa nee kpurin, epannezoo aabee naa dang, ii ebuk pook."²² "Awhin-zaa sang, "Inikyam aminaham nya ureemung nanii, mung talis, buk nakaa womaa ninyaii."²³ "Inikyam eredung awhin-zaa, see, suu ross nii kyaam, nii sel-ekpang kinii kwisi paa betaam, kyamnang kii sarak."²⁴ Mung sangnii, "kpunkpang neer-apam nya baan nyii-paa bakaa zee-miin."²⁵ Baner kpekkpa'ii baa rosung, eyalbir kee sang paa,²⁶ "Ing eyang tam nee mee, aa kee dasi gii inimung, inyaii, nyanemung, mewhiinemung, mewhin-yaii aa mee lamyaii, koo yeen nee gbomung, adasi kawo awhiinegii nang."²⁷ Ezuum nya dasi baa zaa-myung keronii, indasi kenak erosenang.²⁸ Nuwee naa ensik nison taa maii kyaam gwaan, adasi taa libak gwirr kee faar ebuk emaii, koa taa kenak gung talis kyaam?²⁹ Ing asik isin-emyaii, kee dasi talis, zuum nya enkaar kee yaak ataa waliung, 30 eree, 'Neerezum libak emaii, kee yim taal sil.'³¹ Itum gyeenaa taa gaa hong, nee tum eyaang, kedasi libak gwirr, ibareng kir gyup ehong. Benahong nyaii enkpung sook (10,000), bee tak hong nee tum nyaang, zuum nya lilak gung nehong nebeneer engbong nyaii sofyang, (20,000) bee naa takil hong.³² Ing bee na'a takil hong paai, baa too gbagba'in, shem mewhiine-gii, bee lusi koo batam nison anghoor.³³ Zuum nya dasi talak ebuk-emung gbunkpang baa, indasi kenak kee rooni.³⁴ Megwaan me wha'ii ing maag megwaan udang, tameee woo megwaan?³⁵ Adang-shem nitii, koo fuul. Baa taak, neer zuum nya woo neetoo tong-isi, nezung egwak."

Chapter 15

¹ Kpunkpang benaa ross kee waal fyang, nebena youmii baa kilii nee Yesu kee tou'is-sung.² Bee Farisi aa maleng Ataurat

baa gburum eferii nilak-paa, keree, "Nerezum yiminaa nee bepii baner, baa zee aminazee yerii." ³ Yesu keeferi nigup ferii, kesang, ⁴ "Nuwenaa yiin, kee woma nee wantamis nyaii yerii (100), yerii moor, dasu tatalak sou-tiar-nitiar (99) apaam kupeel, kuse kiir eyerii zum kee?" ⁵ Ing aa yaakung aa taa baa gan lakal nuu muun. ⁶ Ing agwak kyam, ayaa yii asaheri bee samir, aa nyaawhen, kee sang paa, "zounimii dinani muun, wantamis zum nya moor, mung nyaakung." ⁷ Mun renii mereyaa, mun tawoma nafaal egbo neer yerii nyaa solim kilemung, akaaar benaa kilii nanan sok-tiar-nitiar, nya bang ki solimii. ⁸ Koo nyaan nuwee awonii fang azurfa sok, ing yerii modung, kaa dasi bolak raa fitilaa kinaa, kee zaas ikyam, kee gberegbo seii ayaak? ⁹ Ing ayaak, tayii beween-mung, nyawhen, yaunima mun, mung yaak faang-huu. ¹⁰ Kekyll, mung sang-nii, umun woma gwazo makekuu Lom egbo naa talaki ross Lom, kee wuur." ¹¹ Yesu sang, "Nyaang, mewhiin mewodung befaang, ¹² epal eredung redung inii, Da, nimii faab nang igaado, ebuk-enaii." kee gabipaa nifaang paa. ¹³ Nyaa awoo tuhang, epaal hossi ebuk-emung talak kyam, kee gaa siphang gbagbang, see yoom ebuk-emung kpukpang. ¹⁴ Nyaa myaar buk kpukpang, ugorii taam nitii, samakung. ¹⁵ Ewuraak see zou awhin sip tii, gamanezung buk wakii melede. ¹⁶ Nya kir kezee fus dusaa nya melede bang zee talak, ndasi zou ezemaa neyang. ¹⁷ Nyaa sonmung wuur gwaag asaherii, eredung egbomung, "Bee naa zaa maa-naal, Da hosipaa bazee kegbong, aa mee nkoi gorii zuu! ¹⁸ Ntaa lilak talak azam kung gaa ne Da, Nyaa sangung, "Mung yombung igwaan nezoo. ¹⁹ Mung dasiung kenak beyimii sayak yalbak-ing kunwoo neme awhiin za." ²⁰ Kee lilak ataam gwazo inii, atoo gbagba-ng, inii yaakung, eyilak nuraak nison kunii mun, see halakung, bedus-enwee. ²¹ Saii keredung, "Da, mung yombung igwaan aa zoo. Mung dassa kenak be yimii sayak." ²² "inii sang paa mewhiin zaa, 'Tamnimaa fafang unkipir nisodung, soor nidung zoobe, aa howhel. ²³ Tamnimaa nii pol fifullii nifak, kidii seer numuun. ²⁴ Sayung enkwee, nereem awuur reramii. Em-moor, nereem azouwii. 'Baa libak eseer. ²⁵ Nhinyaii kuui ewoo buk whaki, Agwaak kyenkyeng kyam, egwak iwhaa neseer. ²⁶ Eyii eyang mewhiin zaa kee lusi, ankenaa kiil? ²⁷ Awhiin zaa redung, 'whiinok-ah gwaak, saak fakung epool fullii, egwaak-emung gbereng.' ²⁸ Kuui-mung yim gbang, zii dasi taa myeer kyam, ini wurak ekwisi yung. ²⁹ Esaii kuui eyimiir, keredung ini, uyaak, iraii zum, mung gbong-goo zaa, mung dassu gii ferenai, zoo bang nimii mwhinii pool faak munzee kung nanii muun nebesamtung, ³⁰ nya sayak ataam, zum nyoom boo buk nebee naa raai baam, ung fagung pool fulli." ³¹ Inii keredung, "Awhin, zoo woonemee titugii, ebuk-enang awoo nai-yaa. ³² Anwhaii di nanii gyang numuun, whiinok engwee kewuur, emoor, nereem ezowii."

Chapter 16

¹ Yesu sangpa mehwinegi mung ninyai, "Nfiang ayang ewona nezum nya rodungna nebuk emung. Ba sangung ye a sardung ebuk. ² E yiyung ke redung, Akena aham nya mung tognis egbonai? Sangni amin aham nya zousima naham nya mwari, Ta sarko nikpong kem." ³ "Napisi bukshem zum eredung egbomung, 'ankenaa ta nani, e gbakenang ta wimi nkpong kem, Mu dangna nu kpaar kayi tyi a mesha kwisiyi mawomina. ⁴ Munye amin aham nya ta nani, dong idang ba sagni shem hum bener tabe waalmi nikyam pa." ⁵ Eyi papam nya nyikem emung a rota nhwaar, elusi na libaki, 'Nikyam enang aroso myana? ⁶ Eredung meno ne me, arka simal aheri "Eredung; yaak ngwe fianngnai, gwir fafaang ku gwari isotoon. ⁷ "Eredung eyang, 'Mya na ba roso? "Eredung ebuhu kyam simal aheri; Eredung wi ngwe fianngnai, gwir fafaang ku gwari isotityaar nifaang; ⁸ Nafiang ezum emunakung ner ezum pok ngyp kem nya awoma kikema, bener nti kem ba yema rona negbompa kaar apam nya bawo bena nkau. ⁹ Mu sangni, mogniil ni be samir nu sel kiri fiang hum pupi, idang wo ahwiza, tabe wiyo sik. ¹⁰ Zum nya ye pi amin totok ata yema pii agbakgnā, a zum nya hana bi amin totok ata hana pii agbakgnā. ¹¹ Idang didiyang idiyango nu pisi amin pok aham nya ba zouma sel pupi, nwenaa ata yimina nezo amin aham nya bazouma sel hwayi? ¹² Idang whana pii ebuk bener nwa ta noo fiang egbonai? Ahwin kyam ata hana shemisi pa bener efaang, ata gi eyaang ke yimina neyaang, ata nani dung eyaang shem gagak ke talak ye yaang. Dasu ta ros Ulom a fiang." ¹⁴ Nya bena subi mok, pam nya bawo bena soyi fiang ba gwak eferi rem, ba rukung. ¹⁵ Erepa, " Ni wap egbonyin nezo bener a Ulom ye son nyin, Amin aham nya bener ba yimina, ulum gi naka. ¹⁶ Mok a bena subi gwen ba nani shem Yohan a toodang etam; Nele natuk ahaimu, eferi kyam Ulom a zegwen, bener pkupkang ba hamiri ma ke mwena. ¹⁷ Igwen nityi ta yema moona, amma npkeng feri Ulom heri ta nawewo. ¹⁸ Zum nya gyeer nyaam emung ke kwan eyaang amor sel a zum nya gwan eyang ezum nya rom egyeer yenma goor eginadung. ¹⁹ "Ener fiang eyang sosi buk shesheri hwehwayi ke gbong maak ifiang mung. ²⁰ Na kwisiyi 'ba yiyung La'azarus arai nwari mesiyi mung mefiir ma kubakung, ²¹ A kir kize amin aham nya yimsin nintyi tabur nafiang ezum. Mepwumpwa ma kili keme paldung mefiir amam. ²² Nya nakwisiyi zum akwe, ba na shemisi Ulom ba bayung agama ne Ibrahim nafian ezum ekwe ninke, ba wobiyung, ²³ agbon iza kyam ira, emurak ezo eyaak Ibrahim igbagbaang La'azarus agwi npaar mung. ²⁴ E hasak ekum kere, 'Niyer Ibrahim, taani ku shem La'azarus ke sor hwinankori mung ne makori ke longtakgni ngwe ko arem anang asisi, mu gbong iza waa mira kem; ²⁵ "Ibrahim eredung, 'ahwin tunrak kutoo kuraam nwoma nebuk hwehwayi a La'azarus edangnā. Nerem awo mumung a zo ukun. ²⁶ Bante rem egbak ngum awoma zum nya tadi hana karna ga fapnai ko zo tam fap nyeer. ²⁷ Nafiang ezum ere, 'mun boobo, niyeer Ibrahim shemung ikyam edā ²⁸ Mu' woma neme hwinena batooon- ko sangi pa ke be tene tam ubuk izahum.' ²⁹ "Ibrahim ere, 'Bawoma ne Musa a bena subi gwen; be gwak pa; ³⁰ Nafiang ezum ere, 'Mungi, niyeer Ibrahim, idang ezum nya akwe kewuur ega se sangpa, tabe wi Ulom.' ³¹ Ibrahim eredung, 'Idang bangi gwak e Musa a bena subi gwen ba data yimir ko yaang ewuur eyilak kuur."

Chapter 17

¹ Yesu eredung mewinegi emung, "Awo kikem, efang etaki hwel awoma izah raidung zum nya amin aham ata tam su

selmung! ² Ata dung naa negol ke bayung etak aling nerem nya ata piidung hwini ahang eyim. ³ Piini gbonyin. Idang hwinyainyin eyom, hwalinidung, a ndé nyimir eyom emung, ni munagung hwel. ⁴ Ndé nyomni hwel tityiar tu heri ke wuur hwel tityiar ereni, 'Mu nyimir eyom enang, 'Atorni ni munagung whel!' ⁵ Bena shemisi Ulom ba redung, "makti eyimir nyer na." ⁶ Nikyam ere, "ndé yimir enyin awo nya tyeli mustad, tani redung gbak hoon ezum ne rumir se tubiyi ahoor, ata ros eferi nyin. ⁷ Nwena nényin, awoma na hwinshem ham nya agwap ko a hwak ewantamis ndé awo abi negon ahai, 'Yak fafang ugwir kuze?' ⁸ Adata redung; kini anhihaang azeyi ku robi gbongbir nipon ku naani semung talis eze ne gbong, Ndé sar zo ku tuma zeh ku gbong?" ⁹ Endase dimi ahwhinshem aham nu shem hum nya nani, zo nyaak ninyan? ¹⁰ Nima ninke, ndé ni nani kpunkpang amin aham nya bare ni nani, ni reh 'diwo mehwinshem peme pi, Di sar enani amin aham nya ba sangti di nani." ¹¹ Nya aga ne Urushalima azel saham nya samanya ne Galili ba dasina. ¹² nya mweer nsip hang, eyaak bene gweei apang sok. Ba pwerri gbagbaang nezung ¹³ ba hasir, kere "Yesu, agak, youtima." ¹⁴ Nya ayaak pa, erepa, "seh seni yaak gbak arusi." Nya ba yalbir ba zou ngberengnā ¹⁵ Nya yerri amimeng npa ayaak ba zou ngberengnā, ewuur, ke hasi ke v 16 ke yim ni lilai ne me kpa-hwel e Yesu, ke dimiyung. Ener e samariya na. ¹⁷ Yesu reh, "noo baner sok a ba zou gberengnā? A tityiar nityiar bawo anhaar, ¹⁸ Ba zum nya wuur ye dimi se ken ezum?" ¹⁹ Eredung, "Hilak, se. E yimir enai a fonako." ²⁰ Nya bena subi ba lusi Yesu tuhum nya Ulom ta tam, Yesu erepa etam Ulom a data wo amin aham nya tani sas eto. ²¹ Ko nire, "yaakni, awo ha, ko awo hai nyā, kyam Ulom yo binezo." ²² E sangpa mewhinegi mung, "metuk ma tam tani kir kini yaak tu heri ye awhin ener, kute dasi ni yaak. ²³ Tabi reni, 'Ramni azi, ramni aza! kini te ne wurak ko nirota, ²⁴ Nya berem nya afal a nabak buk, kikema ahwin ener ata wo tuhum. ²⁵ Ata libak gbong iza a bener nerem tabe giyung. ²⁶ Nya berem nya anwo ne metuk e Nuhu, ata wo kikema ne mentuk ahwin ener. ²⁷ Ba ze, ke gbong, ke kwasiyi ke naap melabi nu pariya nya Nuhu amweer kugou-memakori me wurak ézēpa. ²⁸ Kikema nya berem nya anwo ne metuk Lot-Ba ze ke gbong, ba rebi ke gama nebuk nu rebiyi, ke tubi ne mai. ²⁹ Nya Lot awuraak ne saduma, Ira sis pupweer izei pa. ³⁰ Ata wo kikema ing ahwin ener ata tam. ³¹ Tuhum, zum nya agwi nafal gban ke tene sis e ba buk abi kyam, zum nya awo ahai ke tene gwak. ³² Tungrak nyan e Lot. ³³ Zum nya akir mobi mung ata kir e papi zum nya kir mobi mung e pap ata zouma. ³⁴ Mun sangni, natuk tuhum bener be faang tabe wo kuk rayi Tabe ba yeri ke talak e yeri. ³⁵ Nyar e faang tabe ga nu koki Tabe ba yeri ke talak e heri." ³⁶ Bener be faang tabe wo ahai Tabe ba yeri ke talak e yeri Ba insyung, " anha, Nikyam?" Erepa, "Asaham nya liyak iwoma, enguura ta monglir."

Chapter 18

¹ Nya sar e sangpa gbak feriyi gbo kwisiyi, be kwissi ti tugi ke tene bool, ² Kere, "Anwo sip hang Namok e yaang zum nya dase kirak Ulom ne bener, ³ Nyakwe yaang abi Sipmu, en kili dung enamok ezum titugi, keredung ni widung didiyang mung pok ener emok emungi." ⁴ Are ki gi youdungnā, nya sar eredung egbomung, 'me mu dasu kirak Ulom a ner, ⁵ Nyaan ezum a samagni, ta widung didiyang zum ke tene sinimi ne kili rem titugi.'" ⁶ Nya sar nikyam reh, "Gwakni amin aham nya pepi namok ezum en sang. ⁷ Ulom dasu ta naangpa bener emung apam nya ba kundung atuk nu lom? Ata ba tuk gbagak kikem? ⁸ Mu sangni ata naagpa didiyaang fafaang kikem, ing ahwin ener atam, ata zou makson ninti kem? ⁹ Nya sar e feri gbak nebe pam nya baraam nya bawo tebe tani ke sini papaang, ¹⁰ "Bener befaang banga nu kwisiyi ngban Ulom-yeri nwo na subi a yaang ewo na waali fiang. ¹¹ Nasubi yilak ke kwissi kike; 'Ulongbak, mu dimi dong me mu dasu nwo nya bapaang-benerize, bena yomi, bena rosi nyaar-ayaang na waali fyang. ¹² Mu tusingwé tu mefaang nigbontuk mu naap yeri nafal sok amin aham nya mu zousima.' ¹³ Na waali fyang zum pweri gbagbaang, ke sor ezo nityi, faar mobi, kere, 'Ulongbak, taarri, nayomi.' ¹⁴ Mu sangni, ner ezum enga kyam tetani kaar eyeri mu, zum nya munak elakal tabe sisna nezung, zum nya sisna negbo mung tabe munakung." ¹⁵ Bener ba kili dungnā nakabi pa ke tabirta, mehwin egi mung ba gyeer ta. ¹⁶ Yesu yiipa kere, "Talakni ankabi tootok keba yak neme, ki tena gyeetama kyam Ulom wo pyana. ¹⁷ Mu sangni, zum nya wi kyam Ulom nya hwini ata mwena." ¹⁸ Tum eyaang lusiung, "Nasubihoor, ankena ta nani ku zou moli shashaar?" ¹⁹ Yesu redung, "kena sa yimi ner ahoor? nyaang adase wo yahoor, Ulongbak a sar ewo. ²⁰ Uyè amok-Tena raima ne nyaang eyaang, ku te na mwaar, ku te na zeii, ku te na nani irem feriyi, ros esaak ni niyok." ²¹ Tum ere, "mu sip eros erem ku too hwahwin." ²² Mya Yesu agwaak kikem, eredung, "Amin aheri apwago, woosi ebuk erem nya woma kpukpang reebi ku naangpa pam nya ba dangnā, ta woma nu buk sisiyi ni gwan ku tam roni." ²³ Nya Tum agwaak kikem, e yom son, dong anwo ma namin pok waa. ²⁴ Nya Yesu ayaak yom son mung, ere, "Ata wo nizah zum nya wo nepok ke mweer kyam Ulom! ²⁵ Awo yooyok Irakumi ki mweer ngwè nshaii nerem nya napok ata mweer kyam Ulom." ²⁶ Pam nya ba gwak feri rem bare, "Nwena ta pwak?" ²⁷ Yesu érè, "Amin aham nya bener tabe hana, Ulom ta nani naka." ²⁸ Bitrus ere, "Di talak amin aham nya di woma kpukpang kidi roso." ²⁹ Yesu erepa, "mu sangni didiyang, nihang a dase talak kyam, nyaan, mehwinyai, bena maar ayaang mehwin, gbo kyam Ulom, ³⁰ ke dase zou amin aham nya kaar kikem, nereem, nirai tyami a mobi shashaar." ³¹ Nya monglak sok fyang apam, erepa, "yaak, di ga ne Urushalima, buk erem nya bena subi gwen ba gwari gbo hwin ener ata sarak. ³² Tabe nabakung pok bapam nya ba haan Ulom, ta be rukung, dang mesha ke tédung menti. ³³ Idang ba gberung, ta be mwarung tu yitaar ata yilak ninyāi." Amin nu robi pa gbo, ba lesi pa feri mu, a ba dase sentak amin aham nya ba sang. ³⁵ Wasang Yesu ta zel ne yeriko. Napan ezo yaang engwii ne gong sel ke kwisii, ³⁶ Egwak bener ba kamsin, elusi pa amin aham nya kil. ³⁷ Ba sangung ye Yesu na ne Nazaret a kamsin. ³⁸ Napan nezo zum waarak akwe, kere, "Yesu, sai Duda, taani." ³⁹ Pam nya ba waal gwen ba gyeerungā, ba sangung ne gwir hoong. Egi ke kun gagak, "Sai David, taani." ⁴⁰ Yesu pweri kere be tama ne nezun nya napam ezo zum awo huhwiri, Yesu lusiung, ⁴¹ "Ankena

kir neme? Ere, "Nikyam mun kir kuraam." ⁴² Yesu redung, "winkau nai. maak son enai anoo gbereng." ⁴³ Sasaham, ezou nkau ma ke rosung, ke muun Ulomgbak, nya ba yaak erem, ba munak ulomgbak.

Chapter 19

¹ Yesu anweer kei kaar ne Jerico. ² Nera yaang ba yii yung, Ye Zakka Ngbak be naa waali fyang angwōma ne pok. ³ A naanyii ko ta iyaak ē nuna wo Yesu ézum, Ner ba hanak ban yaak kung ba, ne zung a ngwō kpetet ga. ⁴ A kirak a wi gwen e ga raak se peer nhood hang ko ta yaak kung, gbo Yesu a yek ge ga. ⁵ Nyaa Yesu azel abi buk ngū, a munak ge zo ni gwan yaak kung ngā ka redung, "Zakka siis fafang, turi hum tan rai kyam nai." ⁶ A siis fafaang, kei wi atam amung nu munn. ⁷ Nya ner ba yaak kikem, ba libak ge durum kei ree, "An ga kyen ne naa yoomii." ⁸ Zaaka yilak peri kei sang gung Lom, "Lom, raam, mun wasak ifyang nang sasou kung gabi pa apam nya ba dangā, zum nya mun hwaar rung ta ngwūr nang ifyang mung a hwel a naa na fal amiin a ham nya mun wi dung." ⁹ Yesu a redung, Turi hum ikyam kem ifonirr, gbo yen awo anhwini Ibrahim maa ninke. ¹⁰ Anhwini a ner atam ē kir ba pam nya ba mor sel." ¹¹ Ne gwak ē kikem, a se gwena na feri kei sup pa igyup, gbo ne zung ayak kenkeng na Urushalima, ba raam ēe igwan ta ipolir ra narerem. ¹² A ree, "Ba nani ner fyangē yaang ē ga nsip haang gbagbaan ki ga iwi dung a gbo mung intum ki wuur igwaak. ¹³ A yii me nhwin kyam me mung sok kei nang pa fam yeeri be yalib ē pok ngā kei sum ē gwaak ge nang." ¹⁴ "Baner nsip ba gi nenu ka shem anhwini sene sang gung, ba di yimir anera zum ko a pii ti ba." ¹⁵ Nya a se wi intum ē gwaak, agwak ē feri mu kei shem ba se yii dung anhwini kyam a ham nya naang ifyang kem, ki yaak a minaham nya ampeer a bi ē gbo. ¹⁶ Yeeri a libak ge tam ne zung, ka re, 'Lom, fam sok an peer ē gbo fam zum nya nini.' ¹⁷ "Naa fyang a dimi anhwini kyam nushem hum nani, unani dyidang egbo miin aham nya mun noo, Mun noo ikpong piisii nsip sok." ¹⁸ "Ifyang atam ye redung, Lom, fam atoon ampeer agbo fam ē zum nya unimi." ¹⁹ "Naa fyang ē zum aredung, dimiyo nu shem 'Ta rona ni nsip atoon.'" ²⁰ Yaang atam ye ree, naa kyam, wi a fam ē nai mun ba famak amimieng kpir, ²¹ Imari tuni, egbo ye so kire ner utang amin aham nya ndasu tubi." ²² "Naa fyang ngā a redung, Ungwē naai ya ta moobo pii anhwini. Uyeemun ngwō naa kiiri na mun tang ami aham nya mun dasu sik a mun hwang amin aham nya mun dasu tub." ²³ Anke na saai ban yalib ē pok ma ni fyang ngū innum gwaak mun ngwi a min aham nya ampeer ēgbo?" ²⁴ Naa fyang ngū ge repa apam nya ba peri ne zung, wini a fam a zum ni naang a naa fam sok ge zum." ²⁵ "Ba redung, naa-kyam, fam a mung sook ga mu." ²⁶ "Me na mung sagni nerr zum nya a woma ta ba wi pok ē zum nya agdangā be maag gung ngā, ko a woma ta be wi a bi pok mung." ²⁷ Ku te naa giyii zo nang ngē zum, pam nya ba gi me mun tene piipa, tama na pa ni mwari gwen nang." ²⁸ Nya a sang ē rem, a ze gwena na kil ē gaayii na Urushalima. ²⁹ a yak kenkeng na Bafataji aa Betaniya, ni fyal yang ba yii ye fyal ē Zeitu, a shem menhwini a gi mung ma nfaang. ³⁰ ka ree, "Se ni nsibi gwen a haai mu, in ni mweer ta ni yaak idurum zum nya ba too dang ngē peer rung funak ni pii ma." ³¹ Zum nya nlusi ni, yee, "ni fuun nung ye ke?" Ni redung Ulom ma nshem ti." ³² Pam nya ban shem pa ba se yaak idurum mu nya be rem a Yesu asang pa ma. ³³ Nyaa ba fuun idurum mu, naa sin a lusi pa, Ni fuun idurum mu yeeke? ³⁴ ba redung, Ulom ma ree, di funak di pii dung ngā." ³⁵ Ba ga dung a Yesu ma nyaa ba sang ē kponkpir a bi ni dyurum, ba munak ē Yesu sik abi nafal. ³⁶ Nya se gwena na kil peen ba hweei ka sang gung a kponkpir abi sel. ³⁷ Nik a yek kenkeng ni fal ē Zeitu a porir a siis ni tii. Me nwhini a gi mung kpunkpang ba nani mun ka ba zari yung ni ikoris ingbak na buk ē nkpong arem nya ban yaak. ³⁸ Ka ree, di dinii ngbak kpunkpang ē zum nya a tam na res Ulom! son faal ni gwan a ikpong na fal angbak!" ³⁹ Ba Farisi paang abi ne baner ba redung, Naa suubii, hwalinta ma nhwini na gi nai a pam." ⁴⁰ Yesu a yimsin ka repa, Mun sangni ka ree pam ba gwinhehoong, daa fang aka kun." ⁴¹ Nya Yesu awo kenkeng nu nsip mu a yaak nsip mu ka kurak mamiil. ⁴² ka ree, "ki ni yee turi hum, ko ani, na buk ē reema a nang ni a faal syon! kute narem ba mesi ni nezo. ⁴³ Mentuk ma tam a mam nya benaa giyii azo nyin ta ba mai endo dirbak ni ma na kei be hwaar ni ko fab yande. ⁴⁴ Ta ba nuk ni ni tii ni ne ma nhwini a nyiin ba ta be talak fang haang heeri abi ba egbo ni ngi awi mantuk iken na nyin." ⁴⁵ Yesu a mweer abi ngban kwisiyii kei libak ē gyeer apam nya ba rebi abuk, ⁴⁶ ka repa, "awo gwegwariyii, 'ikyam nang iwo kyam kwisiyii na, Ni mba nite kyam be naa forinii abuk." ⁴⁷ Yesu a sup titugi abi ngban kwisiyii, Ben kpong a roosii aa be naa gwariyii ba kir ye kaba mwaar rung, yee peens ba wo ben kpong, ⁴⁸ Ba ban zou sel naniyii ma ba egbo ye a sup a mung a munak pa ba nenu kpang ni isyon.

Chapter 20

¹ Angwō tuhang Yesu a sup pa baner ngban kwisiyii ke i feri pa a feri amaakii ngbak ba kpong a be naa gwariyii ne ba kpong a roosii ba tam ne zung. ² Ba feri na zung kei be redung, "Sangti, ni kpong a nuuna unani buk ga rema, ko zum nya anoo kpong kem a nuuna." ³ A yimsin ka repa yee, "Te me ma kun lusini ki ni sang nyi." ⁴ E wabba Yohana rem anle ni gwaana koo ne baner!?" ⁵ Ba libak faar eken lai emba, ka ree, "Inde ree, ale ni gwaana ata ree, "Anke na gyeere ni ma ne ba ni son ne me?" ⁶ Kute indi ree, ale neba neera; Baner ta be takti ne fang, gbo ba remak ba nera a pam ye Yohana awo na suubi gwenna." ⁷ Ba ree, pen ba hanasa ham nya a le ma. ⁸ Yesu a repa, Me ma ba tan sangni ko ni kpong a nuuna mun nani buk arema ba." ⁹ A sang pa bener ingbak zum, "A nera yaang antubi inhon a hai kei hosi me nhwini shem ē kurak aba hai, kei gaseze antun nsip haang. ¹⁰ A sali mehwin shem a mam kei shemi ta aba hai inhon ana ham, yeyeeri ē base pwaal dung eyar nhona rem pam nya ba hweei inhon nu base turung ē gber keigyeer rungawuur pok a lala. ¹¹ A shem ma anhwini a haang ninyai ba turung ē gber ninke, ka nang mensha, kei gyeer rung a wuur epok alala. ¹² A shem yi tyaar ninyai ba gber a worin dung iliaa kei ba yung a tak. ¹³ Naa hai mu a ree, Anke na ham nya ta nani narem? Taan shem anhwini mar anang ko ta ba raam mung a sarak ge zo." ¹⁴ "Nya ba naa hweeyii a pam ba yaak kung ba feri pimpa, ka ree,

zuma ata wi apok ē mung. Di mwaar rung, buk pok ga rem kaawo nyeer.¹⁵ Ba wurak ngā na zung aba hai kei mwaar rung. Narem naa hai ēzum ata nani ma napa kanke?¹⁶ Ata ye mwaari pa kpunkpang kei hosi ba naa hweeyii a paang!"¹⁷ Yesu a raam pa ka ree, ē gwari arem aree keena: 'E fang a reema ba naa maayii ban gi, yeena ngwuur a wo fang anhoor?¹⁸ Zum maa anyim egbo fang ngē rem ata segirii fefab, aa fang hum maa anyima ma uta setirr."¹⁹ Asaham ma bankpong a suubii aa be naa gwariyii ba kir ka be tur ē Yesu ba sentak ingbak zum aferina peen na. Ba yaak bener imari itu ta.²⁰ Ba shem ba paang ē be ga ni igyub ni ko ata feri samak kei be turung a tama pok ē ngbak ko ba sik kung buk amok.²¹ Ba lusi yung ka ree, "Naa suubii di yee zo sup aa sang nanan, aa dasu so gbo, ku te zo sup idyidang egbo feriyii Ulomgbak."²² Nanan naa di tali a waal fyang na Keisar ko di tene tali?"²³ Yesu a sentak ge gulum a feri mpa, kei repa,²⁴ "Ni ten ni a dinari nyin ulang nyande na, na res a nuwa ban gwari a bi aa zii nuwa wo abi?" Ba ree, "Res a Keisar ra."²⁵ Arepa, "Naang ni Keisar amin aham nya awo ye Keisal, aa ni naang Ulomgbak anin aham nya awo yu Ulomgbak."²⁶ Ba banzou aturung nyā ne yom nu feriyii hum nya a sang pa gwen ba nera pam ba, kute sang ē feri mung a dumak pa ba wo nhehong.²⁷ Be sadusi apaang ba tam ne zung, ba pam nya ba ree, baa yilak kuur.²⁸ Ba lusi yung, ka ree, "Naa suubii, Musa an gwari ti yee, in anhwini nyai aner ankwe zum nya a woma na nyaan, aa dang anhwini, ē nenu a kwan ne nyan anhwini nyai ē zum kei be masi manhwin.²⁹ Ban ngwō menhwini nyai tityaar ni yeeri, kuui ampa a kwan ne nyaan kei kwe talak kung dang anhwini,³⁰ Rousii a mung ngā ninke kikem.³¹ Yityaar azum ma a kwan nung, Kikem tityaar ni yeeri apam ba kwan enyaan nu kei kooi talak kung dang anhwini.³² Nyaa asar enyaan nu aye kwe ninke.³³ Tu yilakii kuur, nyan ne nuwa ata wo? Tityaar ni yeeri apam ko nuuna ankwa nung a pii nyane muung ngā."³⁴ Yesu arepa, "Baner egbo rem ba kwasi kei nab ē kwasiyii.³⁵ Kute apam nya ban yaak ba kenak a mweere ne gbo reei mu aa yilak kuur ba tabe kwasi ko ba nabak ge kwasiyii ba."³⁶ Aa ba ta be kwe ninyaai ba, ba wo nanan ne me nfebi aa me nhwini Ulomnkpak, ba wo manhwin a yilakii kuur.³⁷ Pam nya ban kooi ta be yisir, ko Musa ma ninke anten ti abe na kpak a saham nya an nyii Lom Ulomngbak ē Ibrahim, a Ulomngbak ē Ibrahim, a Ulomngbak ē Yakubu a Ulomngbak ē Jakob.³⁸ Ba too Ulomgbak a pam nya ba kooi ba, ku te Ulomngbak a pam nya ba moobii, egbo kpun-kpang ampa ba moobii pok muung ngā."³⁹ Ba naa gwariyii a paang ba redung, "Naa suubi, nyimsin nanan."⁴⁰ A saham ma koli a kwe pa nu lusiyii ninyaai.⁴¹ Yesu arepa, "Ni nani kanke naa ki ni ree kristi awo sai ē Dauda naa?"⁴² Dauda ninke aferi nfem ē Zabura, Ulom redung Ulom nang, gwir pok zeei nang,⁴³ Se mun maak ba naa giyii a nai buk kiili nai;⁴⁴ A saham ma Dauda a yii kristi Ulom; Aa sai ē Dauda mu ge woni nuuna?"⁴⁵ Asang pa menhwini agi mung aferi rem ne to ba ner,⁴⁶ Polak ne zo kini solim ni raam ba naa gwariyii ne kpong baner apam nya ba so sosi abuk ge nkpong aa ba so dimi kang ni buk iza a konyir enkpong ngban suubi aa ibuk ē nkpong ni gyang.⁴⁷ Peen nuna ba ze buk ge nyanekwe, Ba narip ē kobir azo iri ba nera paam maa ta be libak e moob pa."

Chapter 21

¹ Yesu a munak ē zo ka yaak be naa fyang ngā a paang ba kuus ifyang ne pul ē miisi fyang. ² A yaak a nyanekwe yaang ziza nu kuusii me bi menfaang. ³ A ree, "Idyidiang ngū mu na mun sang ni, Enyanekwe zum a nani son ē kaata kpunkpang. ⁴ Pam ba faar ē nabak a mimieng a pweeri na. kute nyanekwe zum, ne dang ngē mung, anfaar kpunkpang amin na ham nya awo ma na nabak." ⁵ Paang ba feri ye yaak ba solim ngban hum umaak a raam aa fang hwehwaayi a mii's i sadaka, A ree, ⁶ "in agbo buk ē reema nya ni raam, antuk atam a ham nya ba fang ko heeri hum nya ta be talak dang kei be munak a mung buk hum." ⁷ Ba lusi yung ka ree, "Naa suubii, ni tintyo na buk arem ata libaki? Anke na ata libaki?" ⁸ Yesu aree, "Solim ni raam ninyaang ka te remak ni, Ngbak a paang ba ta tam ne resanang, ka be ree, 'me na ngwō yen; aa, 'Antun a yak kenkeng, faar ni egbo nyi na pa. ⁹ In ni tongis e hong, aa lak ē feri, son nyin ni tene yoomi, ē buk arem ata libakii nu gwen, ku te talisi emung atoo nugwen." ¹⁰ Are pa yee, "Nsip ta yilak gung nkpong ta yilak gung nkpong. ¹¹ Tugir iti a ta wo ko a han, aa gori aa raangii, E buk ga naabii imari ata woma aa inip ni gwan. ¹² Kami arem ne yilakii, ta be sik ni pok egbo aa ba ferini ira, ta be kili ma ne ni nengban nē suubi a ngban nsiil, ga ma ne ni gwen entum aa be nkpong egbo res a nang. ¹³ Ta ni zou amin a saang nyi afaal son na. ¹⁴ Narem ni robi ni son ni isel zum nya ta ni sang ē feri ma. ¹⁵ Me na ta nang ni kpaar feriyii, aa nang ni igyup kem nya be naa giyii a nyin ba ta be yee tur ē gbo nyin ko be hwiir ni ba. ¹⁶ Ko enyai a nyiin ne me nhwini nyai a nyin, aa ugab nyin, aa be samir ē nyin ka be nabak ni, a paang ta be mwaari pa. ¹⁷ Ner ta be gi ni gbo res a nang. ¹⁸ Ku te gbo ba ta rangung igbeng cigbo yeeri nyin ba. ¹⁹ Robi ison ne nyin ata fonak ni. ²⁰ "Den ni yaak be naa taki a hong ba dirbak Urushalima, ni yee yarak ē mpa a wo kenkeng. ²¹ Pam nya ba gwii ne Juda, be kirak ē ga ni fyai, pam nya ba gwii a sou nsibi be te ne mweere a sou nsip. ²² Narem antuk a naabii nfoor ra, kei sarak amin a ham nya awo gwagwariyii. ²³ Kaito ni nyaar ereema ni pii iliai, aa pam nya ba waal menwhin ne mentuk amam! Gbo iza pipii ta iwo pa nsip hum ma aa ugbang Ulom ne bener apam. ²⁴ Ta be mwaari ba paang ne me tou, aa paang ta be tusi pa ga ma ni iza ni nsip kakang, aa be ken a pam ta be hwang Urushalima. se mentuk ba ken a mam ma sarakii. ²⁵ Ta be raam inip nu lom toliyii, aa hwal aa megwaar, ni ti kuma be ken ta ba faamir nkenkeng, imari ta itu-ta egbo ē hup be rem awurak. ²⁶ Baner ta be narip imoobi egbo imari ne yimsin kpong ne buk ē reema ayilis ni ti na rem, egbo ta be tugir enkpong ngē buk areema a wo ni gwan. ²⁷ A sa ham ma ta be yaak Anhwini ne Ner atam amimieng igyafal nu kpaar ngbak. ²⁸ Den ni yaak ē buk ē rem alibak ē yilis, peri ni gagak ki ni mung egbo kini raam igwan, gbo fonak anyin a yak kenkeng." ²⁹ Yesu a sang pa rem ni ingbak ka ree, "Raam ni e sin Bos ē rem aa nbir inhon, kpunkpang. ³⁰ In ba liib ē tuuli, ni raom, ni na gbo nyiin ni yee ē samin naa yak kenkeng. ³¹ kekeem ma den ni yaak buk arem a yilis, ni yee ē inkpong ulomngbak iyak kenkeng. ³² Dyidang ngū na mun sangni, egbo rem ba ta le kaar na reng ba se buk ē rem a naniyii. ³³ Igwan ni ti ta be kamsin, ku te inkpeng nang ba ta ikaar ba. ³⁴ Ni solim ni egbo nyin, ison nyin ki te ne faari ga

nu gbongi aa fowil waa, aa maag iti kem, ga baa feri antuk aham ata tur ni nya utarko. ³⁵ Egbo ree, ata ze ko nuwe a mung ni tii kem. Ko ni tintyoo solim ni egwir e nyiin, kini kuup e zo kini zou kpaar kaangi kpunkpang e buk a reema ata yilak ni, ki ni peri ugwen." ³⁷ Ne mentuk a maam ma ansub abi ngban, aa na tuk a ga se peer e rai ni fyal yaang ba yi yee, ifyal e Zeitu. ³⁸ Mi tityandi bener nukpang ni ban kilu kei tongis sung.

Chapter 22

¹ Narem igyang anvoo moobii ni ka iyak kenkeng, ba yiyee Amina ze gwi. ² Ben kpong aa be naa gwariyii ba kir isel zum nya ta ba tur a Yesu ma ba mwaar, ba nani imari bener. ³ Shetan a mweer ni lai e Juda zum nya ba yiyung e Iskariot, angwo amimieng sok na faang apam. ⁴ Juda a yilak e ga ne ngbak e mpa aa ngbak be naa taakii a hong kei sang pa sel hum nya ata tur e Yesu ma nang pa. ⁵ Ba nani umun kei yimir ree ka be naang ifyang. ⁶ Yen ma ninke ayimir kei libak ekir sel hum nya ata turung ngè nangpa ni gyup dang e yee baner. ⁷ Nya antuk a yak a zeeyii anvoo moobii zum maa ba yii ye amin aze gwi aham nya Yesu ata ze kei talak pa. ⁸ Yesu a shem be Bitrus ne Yohana, kei repa, "Se ni solimti a ze gwi kidi ze." ⁹ Ba redung, "An haana so ki di solim ma?" ¹⁰ A yimsin ta ka ree, "Nya, den ni mweer a sou nsip, Ta ni dusin ne nerayaanga pii an pon ne makori. Mi rosung abi kyam kem maa a ga ma. ¹¹ Ki ni sang gung a naa kyam mu, 'Nas suubi ayang aree di lusi yo anhaana ngban be ken nu woma, aa saham nya tan ze ze gwi ne manhwin e gi a nang?'"¹² Ata subak ni engbak ngban e yaang e zum nya ban solim huhwaayii. Solim ni a ze mu abi." ¹³ Ba ga se yaak buk ngu nya rem a sang pa ma. Ba solim aminaze mu abi. ¹⁴ Nya, antuk ayak, e gwir e yeeri na menhwin agi mung. ¹⁵ Kei reepa, "Mun ngwo nu goor waa kung ze abuk e rem ne ni kun tuma mweer iza. ¹⁶ Mun sang ni muu na, Ba tan ze ne ni ninyaa ba se ntum Ulomngbak isarakii.

¹⁷ Nya sar e Yesu a ba memakori amaang kof e munak pii, kei dimi ulomngbak kei ree, "Wi ni, ni gabi." ¹⁸ Mun sangni muu na, ba tan nguur ngbong a yeeri na nyin ba se inkpong ulomngbak itam." ¹⁹ A ba nvoh e pii, nyaa a dimi ulomngbak, a nyeen e gabi pa ka ree, iliak nang nga zum, izum nya ba nabak e gbo nyin. Nani ni kikem kini turum ma." ²⁰ A ba kof mu ninke pii nya ba talis a ze, a ree, "kof hum e sik a faai yaa ne memii anang, a mam nya ban kurak e gbo nyin. ²¹ Kute ni sasak e to. A nera zum nya mba mi e rebi a wo mung ne me amung nu zeeyii hum. ²² Anhwin ne ner ata yilak nyaa rem ban sik nga, kute iza ne nera zum nya a mba yung a nabak." ²³ Ba libak e lusi egbo mpa yee nuwa ata woma nu shem hum. ²⁴ Nyaa asar ba libak nhwalak ni mpa ka ree, nuuna a nani nsharip kem kpa-kpai. ²⁵ A repa, entum ba naa haanii ulom pee naa ba wo ulom pa, be nkpong a mok e mpa ba kir e ba ree, pee na ba you pa ba nerna. ²⁶ Kute ni ni dasi ni wo kikem. ²⁷ Se de zum maa wo gbengbak e yeena a gwi na tebur, ko zum ma nya ba shemis? koo ba zum ma nya a gwi gbo tebur ba? gi ni raam mu ngwo ne ni nya naa shemisii. ²⁸ Kute ni na pam nya ni waal mi kwasim ni iza zum nya mun gbong. ²⁹ Nya barem e daa a nimi ntum me ma mun naang ni kpaar. ³⁰ Tani ze ki ni gbong a mu ne tebur nkpong inang, ki ni gwii, ki ni moob pa igab Israila sok na toon zum. ³¹ "Bitrus, Bitrus, shetan ankir antuk ki turo patak nyaa Jaampa. ³² Kute mun kwisi egbo nyin, ko a yimir anyin a te ne yim, den zo wuur ga, se hwaata me nhin nok hwel." ³³ Bitrus a redung, nikyam, Me mun ba ni son ta rosso ko ngban nsiil ko ne kwe. ³⁴ Yesu aredung, mun sang go, Bitrus, i rom akuur ba ta ikorak lom turi hum ba, ta toni mi a hwel a tiaar ye zo yee mi." ³⁵ Nya asar a yesu a repa, "Nya mun shemisni, ifyang idang ni a bi ne pul a nyin, ba mala, ba hohwel, ni ndang anhinhang?" Ba yimsin, "Ba di ndang anhinhang ba" ³⁶ Nya aser arepa, "ku te narem, zum nya a wo ma na pul ifyang naa mala ninke aba, zum nya a dang nhyon a ba fuur mung e rebi kei rebi amung. ³⁷ Me mun sang ni, amin aham nya ban gwari yung a gbo nang se an sarakii, 'Ban faar rung ninke ne ba naa yoomii; Amin a ham nya ban sang e gbo nang a sarakii.'"³⁸ Pen ba ree, "Ni kyam raam! Nhyon fiaang iwo ke. 'Ni kyam raam! Nhyon fiaang iwo ke.'"³⁹ A repa yee, "A kenak nga." ⁴⁰ Yesu a wurak e ga ni fyal a Zeitu, Me nhwin na gi mung ma rosung. ⁴¹ Nya ba zel, a repa yee "Kobir ni a zo ki ni te na yim nu yoowii." ⁴² A you a semir tetok na pa nya tak faang, a kurak a kwalak ni ti kei kobir e zo, ⁴³ Ka ree, "Daa, nya nyimir, faar ni kof iza hum egbo nang, ko narem ba nani anang nga ba, te nani naaya ko a wo." ⁴⁴ Amfebi a le ni gwan e sii dung, ka naang kpaar. ⁴⁵ A bi ni iza kpakpai, ana ne nani kobir aza waa, nfoor mung Yalbir loongi nya memii abi nitii. ⁴⁶ Nya a yilak a bi nu kobir azo, a wuur ega ne manhwin a gi mung ale yaak pa ba raai mara egbo kwe kole pok. ⁴⁷ A lusi pa, "Ni raai mara ye ke? yilak ni ni kobir e zo, kini tene yim nu yoowii." ⁴⁸ Atoo kei feri pa, ijum baner aa Juda yeeri zum abi ne me nhwin na gi yesu, arosna na pa. myaa atam kenkeng na Yesu a kiil dung agbo, ⁴⁹ Yesu a redung, "Juda, ta nabak anhwin a ner nu kiilii e gbo na? ⁵⁰ Nya apam nya ban dirbak e Yesu sasou ba yaak amin a ham nya a kil ba ree, "Ni kyam di temirung ni nhyon na?" ⁵¹ Yeeri ampa a wi gwen temi dung anhwin shem e tum a haang uto fab zeei. ⁵² Yesu aree, "Akena nga kikem!" A lebak gung to mu wuur patir dung. ⁵³ Yesu a redung angbak ma frist, aa ben kpong ngban kwiisii a ben kpong a pam nya ban giyung, "Ni ntam ta ni tuni nya nai ize na ni nhyon aa riik? ⁵⁴ Kun to na ni tityugi a bi ngban kwisiyii, ba ni sik nyi pok e gbo ba, antuk a nyin a wo na rem a nkpong baner nsiil." ⁵⁵ Ba turung e gama kyam e ngbak e frist, kute Bitrus a seemi shishing kei ros kwasim. ⁵⁶ Mya ba tub ira abi nzou ira kei sik a sou ngban a mok ba gwi kei gwira, Bitrus agwii a bi mimieng ampa ninke. ⁵⁷ Nyanshem a yaang a yaak kung nu gwirii abi ni ira a raam mung ze zo kei ree, "Nera zum ma ninke a kil ampa awo yeeri ne Yesu." ⁵⁸ Kute Bitrus a toni, ka ree, "nyan ba mun ye yung ba." ⁵⁹ Nya antuk akaar tetok, nera yaang a yaak kung ninyai ka redung, "zo ma ninke uwo abi na pa." Bitrus aredung ba mun wo na pa ba. ⁶⁰ Nya antuk a haang a kaar niniyai, ner a yaang e na gigi kei redung, "Dyidiang e nera zum ma ninke ba wo yeeri na, nere Galili na wo. ⁶¹ Peter aree, ban yee koo feri ye ke na ba." Ba le kubak ngwe ba, irom ma akuur ilibak e korak. ⁶² Ni kyam a yalbak e zo raam e Bitrus ma, Bitrus a turmak amin aham nya ni kyam a mung a sang gung, "Irom akuur bata ikorak turi hum ba ta toni mi ahwel atiaar." ⁶³ Bitrus awurak ninzii

kei paar akwe. ⁶³ Nya asar a pam nya ba hweei a Yesu ba libak ē rukung aa ba hweei kei be gberung. ⁶⁴ Ba robi kponkpir a kubak gung ē zo ma kei be lusi yung ka ree, "Subak ti! nuuna ndumak ko?" ⁶⁵ Ba feri aferi nsharip kakang ē gbo Yesu, kei na te tosi yung. ⁶⁶ Nya iti ni ka itan, Ba nkpong a pam nya ba pii baner ba monglir asa heeri, Ba nkponga kwisiyii aa ba naa gwariyii. Ba turung ē ga ma gwen ba nkpong. ⁶⁷ Kei be ree, "ko zo na uwo kristi zum? sangti." A reepa, ko mun sangni ba ta ni yimir ba, ⁶⁸ ko mun lusi ni, ba ta ni nimi a yimsin ba. ⁶⁹ Kute narem ega gwen, anhwini na Ner a ta gwir pok zeei ulomngbak." ⁷⁰ Kpunkpang ngē mpa ba ree, "Na rem uwo anhwini ulomngbak ga?" Yesu a repa ninsang kikem." ⁷¹ Ba ree, "Di tooki di kir a naa soorii zo sayii? Ti ma ne gbo nyeer di gwak ngwē mung."

Chapter 23

¹ Ban yilak nudug mpahni atur Yesu a gā ma na Hiridus. ² Kē bā libak atōöldung ankori, ē, "Din tūr aŋer azum a youmti tihnyeer, a gēer banerna na tāli fyang pok a Kaisar, ke rēe zina iwo Kristi, atum." ³ Hiridus a lusiyoung, ē, "zona wo tum baŋer Israila?" Yesu a yimidung ē, zo ma sang kikem." ⁴ Hiridus a rēedung angbak bana rōsi nibi dūm banerni, "mung dasu nyiagun aŋer azum ayom ayaang." ⁵ Ba gih ke hwaar ahwel ē, "ñazung asaī agbo baner, kē sub a diribi aleh na Judiya kpungkpang. ⁶ Sang Hiridus a tong'is a rem, a lusipa ē hōō nermu awo ŋer a Galili. ⁷ Nya ayeē ē nermu awo nitum Hiridus ā, a tunak Yesu pokmung, yeenma nwo na Jerusalem nā mantugamam. ⁸ Nya Hiridus a yaag Yesu, a nani mung, ā tēh antuga akir ki yaakung. A tong'is agbomung yeena akirung ko nandi ankpong abuk arem nya nazung a nani. ⁹ Hiridus alusi Yesu abug gbangbāk, ku teh Yesu a gwiidung hanghoong. ¹⁰ Ngbag ba narosi naba nagwariyi ba yilak perimā nazung ke nabung mangkōri. ¹¹ Hiridus naba nahong amung ba yilak a tosi Yesu kebe rugkung. Ba sosidung akpir fyang ke wurna nazun a gama na Hiridus, ¹² Tuhum Hiridus bātūr isamir na kayafa, wosana arēm atoo, bānwo bafubba. ¹³ Kayafa monlag ankpong shem Lom, Antum nsib nābā nēr nsib kpunkpang, ¹⁴ a ree pa ē, "nintama nanēr azum nyaa nēr ayomi baner, mun lusiyoung gwazo nyina, mun dasu mun turrung na yom agbo amin aham nyaa ni rosdung ahwelma. ¹⁵ Narem Hiridus akirdung ayom apab, ke warns nazung anāanti, ni yaak, an dasu ayom amin aham nyaa kēnak akwe. ¹⁶ Narem kang narbagun toh kung talakung." ¹⁷ Agwirā ē kayafa na faarta bi Israila nēr ayeeri gbang faami nama tuug gyang ampa. ¹⁸ Bā munag agol lampa, ke haasi ē, "Ba wuraktima nazung, kebe naangti a Barnabas! ¹⁹ Barnabas an wo nēr azuma nyaa ban famung agbo munagki agbo aa maari anēr. ²⁰ Kayafa feripa ning'āi, ke kir sel talaki Yesu. ²¹ Ba sherak gbung, ke rēe, "kpanyilung, kpanyilung." ²² A sangpa hwel itiaar, "Agbo ngena, ankena nēr azum an nani papii? Mun dasu nyaakung ayom arēm nyaa nkenagung akwe. Narem ndēē mung gberrung, kang talak kung. ²³ Ba nēru ba gih ke haasi na gōl nigwan, ē base kpanyiilpa nazung. Agolanpa ē yalbagung a kayafa sōn. ²⁴ Kayafa ge nanpa amin aham nyaa ba kir. ²⁵ A faarta zum ya ban fam agbo peyi agbo aa maar anēr. Ku tēh ban nabak Yesu na yimir ampa. ²⁶ Nyaa ba turun awurang'a, ba tūr aŋer yaang ba yiyoung ē Siman, ŋer a sirin, zum nyaa awo bi nsibmuna, ba shaagun a honiza a tool ke ros Yesu. ²⁷ Ndūm banēr, na yāārni ba tāārung, ke kil ke rossung. ²⁸ Yesu, a yalbir a yaakpa, a rēē, "Malabi a Jerusalem tena ni kunname, kunnipa agbo yiin nama nghwin anyiin. ²⁹ Kinii yee, mantuk matam mamam nyaa taba rēē, "Anyāar anhoora rēm nyaa nghwinmar mpa wo fufami na dāng marni, aa pil arēm nyāa andasu waar angwhini! ³⁰ Abina kaba yilak a rēēpa ifyal ē, "yim kpangti" ³¹ Ing kaba nani arēē aa nhoonu utoo ruraai, atagē wo ni yaana nu nhoon koori? Mbir banērhum, bāna ize ba faang apam ma mban naribpa gama yēeri nu māāri. ³² Nyaa ba tam bukhum nyaa ba yii ē "korok agbo, "abina ba kpangilpama nabā na ize nyaang ni zeeimu aa nyaag ni mala. ³³ Yesu a rēē ē, "Daa, saagpa ŋison, ba haan amin aham nyaa ba nani. Baŋer ba pēri ke raam aa ban namog ba rukung, ke rēē ē, "An fonag bapaang. Na fonag agbomung, ndē areē zina iwo kristi Ulom-gbak, zum nyaa ban yimina. ³⁴ Bana hoongma bang lukung, ke semir aga nazung ase naang a makori sang, ³⁵ Kē reedung, "Uree zona wo tum Israila, fonag agbonaimu. ³⁶ Ba gwari a patagun ē "zuma a wo tum Israila." ³⁷ Anaze nyeeri azum nyaa ban kpanyiilun a wurag'a na gbomu kē rēē, "ko zona dasu wo kristimuke? Fonag agbonai naba tini. ³⁸ Ifiaan amung a halindung, kē reēung ē "Dasu kirak Lom-gbak ā, ku yee zoma ninke ga sel akwe heeri huma. ³⁹ A tina di nyōm kidi kenak amari. Di waal izazum agbo amin aham nyaa di nani." Ku te ner azum an dasu a yom anhinhaanng." ⁴⁰ Ke yiimung ē "Yesu 'ku tunrag'amema ndēē gwir ni tumnai." ⁴¹ Yesu a reedung ē, "De kung sango didyiang, ta zoumi gwir nigwan." ⁴² Anwo sang antuk litiar-nitiar awoma, ubuk yim nsiil ase zel atuk itiaar. ⁴³ Nyaa lom yim nsiil, ufabnkpir buk kwisiyii wasir faang. ⁴⁴ Yesu a hasir ē, "Daa, mung talag a mobinang pognai." Nyaa sang arem ana kwekwe. ⁴⁵ Nyaa ngbak bana hoong ayaag amin aham nyaa kil, a dimiyi dung Lom-gbak ke ree "aner anhoora zum." ⁴⁶ Nyaa dium baner kem nyaa inwobi ki raam abug arem, ba wur na serliak. ⁴⁷ kpungkpang apam nyaa ban yeeyung, na nyaar arem nyaa rossung aleh na Galili, ba peri mpaar, ke raam a bug arem. ⁴⁸ Ner ayaang ban yiyung ē Yusufu, anwo naba kpongmana. Na zung anwo ner anhoora. ⁴⁹ Ner azum angipa amin aham nyaa ba gulum naba hamni nyaa ba nani. Nazun alena Arimatiya na, ngbag sib bi Israila, aa nazung akir ameer kyam Lom-gbak. ⁵⁰ Ner azuma ngā se lusi kayafa ē na nayi. ⁵¹ Na zung a sina na runnu, ke wobi ni fyab ankpir fiarak, ke makung kpol faang hum nyaa too dang a maag anerma. ⁵² Tuhuma nwo lom solimi, sang lom turini yek alibag. ⁵³ Nyaa arem nyaa ros Yesu ale na Galili a rostaga abi kuur ase nyaag a maagamung. ⁵⁴ Nyaa armu a wuur ē halang masa nama nno tiini. Nyaa awo utu turini bage gwir a turin nyaa rem amog awoma.

Chapter 24

¹ Na kwakwin bibiib utu libaki shem, ba tam abi kuur, kē piih masa hum nyāā ban halang. ² Ba ē yaak faanghum nyaa ban harmag kuurmuma u semir ugwi mpaar. ³ Nyaa ba mieer abi, ba kir arun Yesumu mapab. ⁴ Wosang ba peri ke fak

anken agborem, nyaa baner afaang ba wurakpa na buk afarak gegyēl. ⁵ Nyaa nyaararem akwe miari ke lesi azompa titih, ba nera pam ba reepa nyaarmu ē, "Nung'ā reeni ēni kir anamobi naba na koyi?" ⁶ A dang amung, a yilag! Ni tunrag a amin aham nyaa anferini sang a too nā Galili, ⁷ anreni ē katur anhwini aner anabag napok baner pabapii ko ba kpanyilung ke yilag utu itiaar. ⁸ Anyaarmu ke tuma tunrag aferi amung, ⁹ Ke be wurrale abi tokuur ase sangpa manhwingi amung nu bir bañermu. ¹⁰ Ba Marya Magdalin, Joana, a Marya nyai Yakubu, nu mbir anyaarni base sangpa manghwinnagi amung. ¹¹ "Manghwinagi amung manyaak aferimu nyaa solla, ke be gi ayimirna naka. ¹² Bitrus a yilag aga bi kuur nin'āi, a dōsag agbo raama, a yaak ifab ankipira abi kuur. ¹³ Ner apaang bafaang bankil kēga nhwin sib ahaang ban yii ē Immawus, kil a meel sok-titiaar ale na Jerusalem. ¹⁴ Ba kil kē feri agbo bug arem nyaa kil a bi nsib. ¹⁵ Ba kil ke feri aa ba lusi agbonpa, nyaa Yesu awurakpa kwasim, ke kil ke rosta. ¹⁶ Yesu ankubagpa itelazo ba hanun. ¹⁷ Yesu a lusipa ē, "nikil kini feri ekena?" ¹⁸ Ayeeri azum nyaa bang yiyung ē Kiliyobas, a reedung ē "zo na kinkiinai wo ken amung na Jerusalem uhwalak ē haan aminaham akil amung sib nama ntug amam?" ¹⁹ Yesu a reepa ē "Bug anyande na? "Ba reedung ē, "Feri agbo Yesu ner a Nazarat, zum nyaa anwo na-suubi gwen, ēna kpong aferi na kpong shemni na zo baner aa gwazo Lom-gbag ninke, ²⁰ aa rem nyaa bankpong ngban kwisiyi (priest) aa bankpong nsib anyeer ban robiyung a nabag seba kpailung amaar. Din sigson nayeena ka fonag Israila. Mm, aa anke ninyaa, narem aa anke ninyaa utu itiaara turimu nyaa bug aree anwo. ²² Anyar ayaang asou anyieer annanti myari, sang ba kubagbuk aga bi kuur. ²³ Nyaa ba kir arun amung apab, ba wuur, esang ē banyaak izuuba Lom-gbak ba hwalak ē nazung ayilak. ²⁴ Baner apaang pam nyaa banwo nayeer ba ga bi kuur, se ba yaak nanan nyaa nyaararem ansang'ā. kuteh bandu ayaakung ²⁵ Yesu areepa ē "Nkang baner arem nyaa bagi ayimirna na minaham nyaa ba na raami gwen Ulom-gbag ban sangpa! ²⁶ Ko a dasu awo nanan na rēm nyaa Yesu a ē gbong izazum, ke zou a munirma gwazo nhi?" ²⁷ Alibag na Musa naba na-raami gwen kpunkpang, Yesu ansubpa a gbomung ninfem zum kpunkpang. ²⁸ nyaa ba wo nhwinhwiri nhwin sib aham nyaa ba ga ma, Yesu a nani nyaa ta kaar. ²⁹ Ba gidung, ē, "wai rai nanyeer, agwi awoma." ³⁰ Sang a gwirnapa nuzeyi aminaze, amunak aminaze mu nigwan, ke kwisi, ke gabipa gbagbo-gbagbo. ³¹ Narima telazompa ituma polir, ke tuma yēeyung, amorpa na zompa. ³² Ba feri ninpa ē, "Nño tina dinyomsona nazung, rēm nyaa feri nati abi sel, yeena nazung a polati aferi Lom-gbak ē?" ³³ Ba yilag ēkwakwin tuhum aga na Jarusalem. Ba sē yaag manhwinagi sok-nayeeri amung na ba paangni nyaa banwo napa, ke ree pa ē, ³⁴ Yesu ayilag didyiang, har anwuragun a Siman nazo. ³⁵ Ba sub abug aree nyaa bankil ke feri abi sel, aa ree nyaa ban nyaakung nu zeyi amin aze. ³⁶ Wosang ba pēri ke feri abug arem, Yesu nagbomu ameer asou ampa a perri, ke reepa ē, "Turni sson nyin." ³⁷ Ba zitir ke korbir mmari, ke ree ēhoo nyaag a birana. ³⁸ Yesu a reepa ē, "Nke namunagni sson?, ni faar anken ē kena?" ³⁹ Raamni apok anang na hwini, me muna munwo. Tabirni kini yaag. "A bira dang'ā nigwailak naba kubni, nyaa ree niraam mme nwoma." ⁴⁰ Nyaa a sangpa kikem, a tenta apok amung nahwelni. ⁴¹ Ba gi dāng ayimirna nazung narēng agbo mung, Imiari iturta. Yesu a reepa ē, "Ni woma na amin azeiyi?" ⁴² Ba naang angbur anpali alemi, ⁴³ A wi alibag azepa nugwen. ⁴⁴ A reepa ē, "Feri arem nyaa mung feri sang di too yeeri, amin aham nyaa Musa angwari naba na-subigwen aa na-ihwa ninke a dasu ata yim mpaar." ⁴⁵ Yesu a tuma polapa telazo nyaa ba tuma nyee nfem zum nyaa bangwari. ⁴⁶ Areepa ē, "Bangwari ē, Kristi ata gbong iza ke kwe ke yilag ning'āi utu itiaar. ⁴⁷ Awi Lom-gbak nison, aa saag ayom ata wo na resamung'a ni gbonsib kpunkpang, ke libag amung na Jerusalem. ⁴⁸ Nina niwo banaraami abuk areem. ⁴⁹ Mung nasni amin ahama nya Daa ansignima. ⁵⁰ Yesu waalpa gwen aga nhwinhwiri na Betani. Yesu a munag pok anhoor asikpa niliag. ⁵¹ Wosang a sisipa pok niliag, a semir a talagpa yeena ba bayung a peerma nigwan. ⁵² Ba yimbung nu kwisiyii ke be wuur aga na Jerusalem numung gbungbag. ⁵³ Ba wuur ase gwir abi gban Lom, ke dimiyi dung Lom-gbag.

John

Chapter 1

¹ Ang wo lalibak nkpeng aferi nwoma, nkpeng aferi mun iwo nulom-ngbag, kpeng a feri mu iwo Lom ma. ² Kpeng a feri izuma isip awo nulom ³ Bang nani abuk kpungkpang nu pokmung, ayee dang ayen anihang aheri a dasi naniyi ⁴ Amoobi awo na zung, moobi amung' awo nkaau be ner. ⁵ Nkaau mu tali buk nsiil mun adasu harmakung. ⁶ Lom nshem ener ayaang ba yiyung ē Yohan ⁷ Yohan tam ē sang didiang agbo nkaauhum ko ner ba yimina nuka ⁸ Yee Yohan an dasu awo nkaaum, ku teh antama ko ner ba yimina nu nkaaum. ⁹ Nkaau anhoora, hum nya haaspa ba ner kpungpang nuka ntam amung nitiih ¹⁰ Nkaaum uingsib awo mung nitiih, aaa ba nani itiihmu nayēēni, ku teh ner banghaanung ¹¹ Antam nebe neramung, ku teh ner amung ba giyung. ¹² Ku teh Nkpunkpang ner apam nyaa bangnwiung ke yimirna na res amung, a polakpa sel woyi mangnhwin lom. ¹³ Be ner apwanm nya nya ban daa masi pa nilak nu shemlak ninke aa yimir ku teh yimr lom ma. ¹⁴ Nkpeng a ferimu inyalbir wo nener kyi zoouti gwir Dhi yaak huayi mung huayi nya ener azum nya le nyi Nnii kinkiyimung, ¹⁵ Yohan anferi agbomung, ke munak agol ke sang ē "Azuma mung sangni ē, zum nya tam kwasim nang s kaani nkpoong, yeena nwih gwen nan." ¹⁶ Huayi mung'na nuka naanti abuk anghoor tyitugi ¹⁷ Musa na ampai a feri amok a tama. Uhuuayi ni dyididang ros pok Yesu angngwin lom. ¹⁸ Ningnhang a too dang ē yaak lom heri hum, nyaa wo nkye ngvir nnyi, yeena nten lom ¹⁹ Feri Yohan na rem sang bi israila ba hem ba nashemlom neme nghwinagi ampa ban leh ne Jerusalem ē ba lusiung, " zona wo nun eh?" ²⁰ Angsangpa dyidian- an dasu atini, a yimir -mena ndasu nwo kristi." ²¹ Ba Lusiung ē zonz gu wo nung? zona lusiung, ē "zona gu wo nung? zona wp Iliya?" A rehpa, "mena ndasu Ba lusiung, "zona raami gween?" "A yimir ē mm-mm" ²² Ba lusiung ē "zona guwo nung ko huayiti wuur seh sang pah pam nyaa bang sheemi anyeerma? u yii agbo nai ē kena?" ²³ Areh ē me nwo golla, zum nyaa kung ne kpak: kiengni sel anghwin lom ko nuka nabir: nyaa rem Ishaya ē nah raami gween angsang" ²⁴ Ba shem ba farasa paang nazung, ²⁵ Ba lusiung ē ntekang ke

wab be ner areeh zonz ndasu wo kristi ayaang Iliya ko ena raami gween." ²⁶ Yohan a saangpah ē " mung wab na makorina.ku teh ener ayaang a peri a amimieng āā ni haaanung. ²⁷ Yeena tam kwasimnang, mun dasu nkyenak kung funak uring uhohwel mung." ²⁸ Ban nani abuk na Bethang na pohub a Jordar so ham ngaa Yohan anwab be ner ma. ²⁹ Nyityi tyaani mung Yahan a yaak Yesu atam rehduung, "Raam, wantamis lom azum nyaa tam ke ba abuk izah bener atool. ³⁰ Zuma mung rema ē zum nyaa tam kwasin nang akaari, yeen angnwiw gwennang. ³¹ Me bgonang mun haannug, mung tam munwab be ner na makori na ko ba ner Izraila ba yeehyung. ³² Yohan ansang, ke reh ē mung nyaak Izubalom siss kileh nigwan nyaa mbe, egwir ne zung ³³ Me mung haaanung, kuteh zum nyaa nshem e mungwab be ner na makori a remi ē " zum nyaa mbe nywirdung lakal yeena ta wab bener ni zuba Lom-Gbak ³⁴ Mung yaag mung sang e yeena awo nhwin- Lom-Gag. ³⁵ Utu ifiaang nyaa Yohan peeri neme nhwinagi manfaang, ³⁶ Yohan akilabi napaa ke ree "Ni raam anghwin Lom-Gbag." ³⁷ Nuyaa manghwinagi amung manfaang magwak kikem yeena ba ros Yesu ³⁸ Nuyaa Yesu ayalbir ayaak pa ba kil ke rosung ge lusi pa ē, " Ni kir ankena ni?" Ba yimir ē na suubi " "zo gwii anghaana?" ³⁹ Yeen arepa ē ēni yaak Gebe ga se yaak asoham nyaa agwiima, ba gwir nezung tuhum nwsang antuk atiaar awool. ⁴⁰ Ayieeri neme nhwinagi afaang amang nyaama ngtongis Yohan feri yena nwo Andur, nhwinyaa ē Siman Bitrus. ⁴¹ A libak ayaak anghwinyai Siman ke rehduung, "Dhi yaak ena taami azum" Yesu Kristi mu" ⁴² Atama na zung ni Yesu, nya araamung areh "zo na Siman esai Yahan narem ka ba ka ba yii yo ē Kefas" (Ufaang kenang) ⁴³ Tihtiani myung nya Yesu ā kirke ga na Galili,ayaak ē Filibus ke redung ē " rosmi" ⁴⁴ Filibus anlē na Batfseida na,na ngbak-sip ba Andur na Bitrus. ⁴⁵ Filibus aye yaak ā Natan ke erhdung ē "Ner zum nyā Musa angwarima koor amok aa bana subi-gwen, dhi yaakung: Yesu esai Yusuf nā Nazarat. ⁴⁶ Natan ā rehduung ē " Amin anghoor akā yee lehma na Nazarat Yah? " Filibus ā rehduung "Yeh ē Yaak. ⁴⁷ Nnyaa Yesu ayaak a Natan ne zung ē rehduung ē, " uyaak aner Israila nahoor! zum nyaa erem ndyang nazung! ⁴⁸ Natan a rēhduung ē, " Nani kankyena ku yeemi?" Yesu ayimirdung kē rēhduung mūng sip ayāāk sang too sin boos Filibus kē tūma yiyioh. ⁴⁹ Natan a rehduung ē, "Na suubi, zo wo nghwin Lom-gbokga. zo wo tum Israila na. ⁵⁰ Yesu awsiyung ē rēm nyāā munreh ē mung nyak sin boos, ngyimina? ka raam a kpong abuk arem nyaa kārr arem." ⁵¹ Ge reh ē "ni didiang, ni didiang, mung rēh ni kani yaak gwaan ipolir, kina raam Izuba Lom-ngbak ikilki ki pei aa iwuuki sis ni liak a nhwin aner.

Chapter 2

¹ Kwasin mantu mantiaar ba robi paar haang kana ba Galili, awobi.

² Bangsangung Yesu paarmu nama nghwinagi amung. ³ Nyaa Mamal ma zesinta, nyai Yesu a rēh dung ē, "Mamal ma zesinta." ⁴ Yesu a rehduung nyai, " yaan, ntam ekē na gwozo nang? Antuk anang atoo nareng" ⁵ Nyai Yesu arehpa banashem gyaang ē "amin aham nya rēhni, ni nani naka" ⁶ Malak pen amaang mang wo bi titiar be ner Israila banakuus amakori awobi ahwel Igang ampma, maluk ng mansaris na makori amimeng-mita faang ko tiaar ⁷ Yesu arēhpa ē, " Kuusin amakori ni saris maluk amamma." Ba gw saris maluk amam ga ñagolampa. ⁸ Ge rēh pa banashemu,"ooni zobak a makori mu ni besak kini gadung ē nagiang' a" Ba yilak anani kikem ⁹ Na giang nya zobak amakorimu nya ma yalbir ma wo mamemal, ku tēh nyen anghaan asoham nya ma lehma(banashema) apam nyaa bang paal amakorimuna bang sar ayee). ¹⁰ Nya asar ayii na kwasiyi ayaangnu," ke rēh dung ē, "Ba libak abong manshab afaai ah kē tuma gbong pemepii nufou (see Ninler mamal anhoor kini tuma tama narem" ¹¹ shem humma Yesu anlibak anani na kanāna ē Galili, kē tēh huayi mungā manghwinagi amung bā yimina nazung. ¹² Nyaa rem akaar, nyai Yesu manghwinyai, na manghwinagi amung bā yarir aga na kafanahum ke wai abi mantuk tatok. ¹³ Nwsang giang tiaali abub ē bēner Israila iyek afamir, Yesu ayilak aga na Jerusalem. ¹⁴ Nyaa awo ngban kwisiyi, a ē yaak bāna rēbiyi ambe na wāntāmis aa tantabara,aa bāna saniyi fiang nin kē. ¹⁵ Yesu a fiir uriik-siaar a geetama kpungkpang abi ngbang kwisiyi, awantāmis ni poil, aaa saipa bana sanayi fiang a yarag ke tuun agbūr a harimpa. ¹⁶ Arēhpa bāna rēbiyi ambemu ē, "founi abuk eřem ni wurag'na azam. Tena ni yalbak kyam adāā nitye buk rebiyi abuk ma." ¹⁷ manghwinagi amung gēmē tungrak ē awo nu gwariyi ē, "Goor Kyamnai ta maarni." ¹⁸ Nyaa sar be nah Intum Israila bah yimirdung ke rēhduung ē, "polakti azo, kidi yēēh unani abuk arēm kānke na?" ¹⁹ Yesu a rēhpa ē, "Ni rōōm ngbang kwisiyi hum, kini yaak kang mai nuka mantuk mantaar. ²⁰ Bangkpong Israila bah rēh dung e," Bang mai buk kwisiyi Irai sok-anaans ni-titiar, zo rēh ka mai mantuk mantiar?" ²¹ yeen anferipah na liakmung'a iwo ngbang-kwisiyi. ²² Nyāa nazung ayilak kuur, manghwinagimu bah tūngrak arem, kēbē yimirna na feri akoor-Lom ne feri Yesu arēm,nyah nazung an feri pah. ²³ Nyaa nazung aga na Jerusalem ni gyang tyali ahub, baner ngbangbak ba yimina nazung sang bah yaak aŋgkpongabuk arem nazung anani. ²⁴ Yesu angidan na pah sang asib ayee pah kpungkpang, ²⁵ A dasu akir aninhaang azum nya ka sangung amin agbo ñer, sang ayēē amin aham nyaa ñer awo.

Chapter 3

¹ Ner aa farisa nyaang res amung anwo e nikomus, ngbak israila nazung anwo. ² Ner azum atam yeh uwo Yesu etuk elusiyung e, "Na suubi, ahi yeeh uwo nasuubina zum nyah leh nulom-gbag, zuma nyal lom-gbak rosna nazung aka yema nani kpong abuk arema." ³ Yesu a rehpa e," Ni didiang,Ni didiang, ta beh mar aner hwel Ifaang ke tuma mieer Kyam Lom-gbak," ⁴ Nikodimus a reh dung e "ka ba mar ener ninyang hwel liang ni nkpng ni ke? " A dasu ta wuur nilai nya kebe marrung, a ka yee ma ?" ⁵ Yesu a reh dung e," Ni dididng Ni didiang, Ndee bandasu amar aner na makori aa ni zubi, a dasu aka mierr kyam Lom-gbak ⁶ Ner azum nyāā bang mar ni zuba awo iliakga, aa zum ñyah bang mar ni zuba awo Izuba na. ⁷ Tehna ni Yaak nyah aming afaii rem nyah mung ssangni e, " Ta ba masi ni ninyaa." ⁸ Pam fuur ku ga saham nyah maagung ā, ni tongiis gbungmung, ku teh ni haan asaham nuka lehma nebe saham nuka gama kekem awodung

azum nyah bamarung ni zuba." ⁹ Nikodimus a yalbiri ke rehdung e, " Buk arem ka tekanke na ke wokikem?" ¹⁰ Yesu a rehdung e, " zo wo ngbag anasubi ni Israila,aa reh uhaan a feri erem?" ¹¹ Ni didiang, Ni didiang, mung sangni, di feri amin aham nyah di yee na, aa di feri naham nyah lellazo nyeer nyaak ¹² Nde mung subni agbo buk arem awonitib ni tonima, kani teh kanke kina yimina ndeh mung sangni igwan? ¹³ Ninhaang a to dang aleh nigwan asiss ku teh zuma nyah siss alehbi -nghwin Lom-gbak ¹⁴ Awo nyrem a musa ndiris gwak zum na kpak, kekem ka diris a nghwin ener ninke ¹⁵ Ba pam nyah bang yimir na zung ka ba zou amobima tin tintel. ¹⁶ Lom-gbak nuka nyimina na ba ner kpungkwang ku shema na nhwin amung aheriham ni tih,zum nyah nyimina nazum aka zou amobima shashaar. ¹⁷ Lom-gbak ndasū shem asai nitih e na moobpah banera, ku teh ashema e baner ba zou amobima pokmung ¹⁸ Zuma nyah yimina nazung a dasu ta kwen zuma nyah adasu yimina nazung asib awo run na agborem nyah angi eres anhwini Lom-gbak. ¹⁹ Amin ahama antama na mogbaner Nkaau Nuka ntam naba ner, ba yimina nunsii ke gi nkaaum agborem nya kil ampah awo buk nsiila ²⁰ Ner a zum nyah nani abuk papii agih nkaau aa kirak nkaaum, e dala pipiimung ni tolir. ²¹ "Ku teh, Zum nyah kil nkaau, nazung ateb agbomung ko ba yiaak shem anhoor hum nyah nani na res Lom-gbak ²² Nyah rem akaar, Yesu nama ngwinagi amung ba ga na Judiya Yesu abusu awai abi nareng ke wab baner na makori ²³ Wosang Yohan wab baner na Aenon hwinghwiri na salim agborem nyah makori mang woma waa. ²⁴ Baner ba na ke kilidung awabpah sang Yohan too dang ā ga nufaami narēng. ²⁵ Koll nwe ē yillakpah manghwinagi Yesu na ner Israila yaana agbo waabi ahwel. ²⁶ Ba ga gwazo Yahan se rehdung e, Nasuubi, Uyaak, ner azum nyah ninwo yeeri pohoor huiimu e Ling Jordan, zum nyaa zo nferi agbomung, raam, yeenma a wab baner, aa bah na tatambung" ²⁷ Yohan rehpa e aner abele woma namin sel bang naang ni gwaana. ²⁸ Ni na poonyin ka nisang arem nyah mungsang e, "Ba mena nwo kristi ba; ku teh ban shem mi na nugwenmuna." ²⁹ Nanyaang afaaiyawoma na yaan afaai samir anah nyaan, zum nyah peri ke ketongiis agolamung, nan ni mung gbungbak narem nyanni gwak agola nna yaan Narema mungnang sarak nanang ³⁰ Yeen aka te waa, aa me mung zimir ³¹ Zum nyaa leh ni gwan yee na kaar ba ner kpungkwang zum nya wo nitih aleh nitihna aa feeri abuk tihna zum nyaa leh nigwan yeena kaar baner kpungkwang. ³² Yeena sub abuk arem nyaa araam aa tongiis ba zum nyaa nyimir na na feri amung ³³ Zum nyaa nwihi aferiamung a yimir ē Lom-gbak heena wo didiang ³⁴ Zum nyaa Lom-gbak nshemung aferi amog Lom- gbak Ba naang ayena Izuba Lom-gbak akaar kpungkwang. ³⁵ Nhi ayimirna na ngwinamung ke naang abuk amung kpungkwang abi pok ³⁶ Zum nyaa yimirna na sai atah zou ambi ma shashaar, teh zum nyaa gyi aros asai a data zou amobima, gbang Lom-gbak ta talasi ni liakmung.

Chapter 4

¹ Nerem Yesu a yaan be ner farasiyawa ba gwak a wap be nere karar be narosi Yohan ² Yesu ba le wobbi ba be mok ba wap pan. ³ Nerem ete Juda kē wurr ēgah ne Galili ⁴ A wodii nanan, ne wurr eros nē samariya ⁵ A woor nē Ahwin sip ahamp yā ba yee sychar, a sa'a ham yā Yakub a nabak a hyn amii Yusuf ⁶ Ugun makori Yakub uwoo abi Yesu a bwoil nee killi e gwir ugum gbogyi ba kir me tuk tityar ⁷ A nyee samaria a nyok a tami pwail a makori ugum gbogyi Yesu e kwisiyung makori gbogii ⁸ Yesu shem hyn ne moo bei ga rēbii aminezei ⁹ A nyan samaria eredung bata noo makori ba, zo uwo enēr a Yahuda na. ¹⁰ Yesu asakgu ba uyēē ener a zum yah feri ne zung ba da kā kusiyung makori gbongyii. ¹¹ A nyan arēdung, egbak, ba upee amin apwaki ba ugum pwaki dii u mwer a hana ka zou makori mam ya bata me dang ba ¹² Zo ukar iniyēēr Yakub ezum yah nagti ugum u pwali makori n mehyn nē mu ne raadog emu. ¹³ Yesu a sakgu enēr ezum ya gbong nē makori ugum ba ka kwaak gor makori Aii yaa ba ¹⁴ E zum yah a gbong nē makori mii ba, ka zou a gwir hyehwayi. ¹⁵ A nyan redung nime makori mam yah ba ka kwak ugor makori nii yaa ba ¹⁶ Yesu aredung su yii a romang tama. ¹⁷ A nyan dēē eredung bamu ne romir ba, Yesu eredung u sok nanan ¹⁸ Parripah bē ner a woo ner ramii gwen ¹⁹ A nyhn eredung u woo ner ramii gwen ²⁰ E niyer kil kei kwisi akpos fyol, a zo rē ti gya ne Ureshelima ga ti Kwisi abi. ²¹ Yesu eredung yimir ne aminaham ya mun sakge, ulom utam hum yaa bener kā be kwisi akpos fyol ne Urushelima ²² Ni kwisi amina ham yah bani yēē ba,nerem mu fonag be ner Ibraniya ²³ Antuk atam yah bener ahor ta beikwisi ulom ne ezuba edidyag, a so bener pam ya ta bei kwisiyii ²⁴ Ulom uwo ezuba na a kir be ner pam ya ka be kwisiyung ne zuba adidyag. ²⁵ A nyhn eredung, mun yeen ener tami (u zum ya yii christi) aka talis a sumne ubir e buk ²⁶ Yesu e redung u feri ne me na. ²⁷ Yaal be narosimo bowur bawur be yeku a feri ne nyan, amin ayompah akafuk, yaku a feri ne nyan, akafuk apah ayomi erem ya feri ne zug. ²⁸ Nyon etalak a luk amu khai gah a sob pah bei ner ²⁹ Tam a ni yah ener e ayaa a sak aminaham ya munani nii ezeke nag mu ram awo christ ³⁰ Ba tabak usip pah ke be rosu rosu. ³¹ Be na rossi mung ba sak gung na subii,"zei aminazeh? ³² Ngbag apah arepah ewoma na amineze ham yah pen babayeel ba ³³ Be nerossi mung ba ener a zum yaa na aminazeh. ³⁴ Yesu e sak pah aminazeh ayii na awo ushem hum yah gbak emu eshemmu. ³⁵ Bani yeeh ba a pwong inwoh anas ke be hwak e bu ahyah, mun sakni me tuk ma yak rem yahebuk agwibi apwwlim ³⁶ Ezum yah hwak ebuk ahyai amoo awoma nu mun. ³⁷ Feri a sak ayaah atu bi yah ehwak awo diidyang. ³⁸ Mun shem ni sei ni hwang aminaham ya bani tu bi ba, ba pa'a Ni mwer shem dii ³⁹ Bener samarita bayimir ne feri rēm yah yaan a sak pah gbo mu ⁴⁰ Bener samaritaya ba redungne gwir ne pah, egwir ne feri. ⁴¹ Bener pweri ba yimir ne feri mung ⁴² Ba rēdung ayaan aminaham ya sak pah ⁴³ Mentuk me fyai eyii lakaga ne Galili. ⁴⁴ Yesu a sak pah ne poh mog bā bā nas ener egba ikpo sip mu ba. ⁴⁵ Yāā awo ne Galili, Bener Galili ba wiyung nu mung nē aminaham ya ba gwak e gbo mung. ⁴⁶ A wur etam ne kana ne Galili asaham yā yalba makori, me woo naakori maki ya usip hum ya bayi e Kafanahum ayak a say etum sip dii araah, ⁴⁷ Etum sip ya akwak, Yesu akwak ele ne Juda a Galili, e gah sei sakgu A hyn anag araa tam a pwali ma ne zu awo huhuri ekwei. ⁴⁸ Yesu eredung sei yak aminaham ya ba le yak ba, ka yimir. ⁴⁹ Etum eredung egbak yek ahyn anaga ⁵⁰ Yesu eredung se, a sayak baka kwini ba,

ener ding yimir ne aminaham ya ba sakgu ⁵¹ Yaã etum a kwaak bei nananiyii ushem kyamu yeh sakgu sayak apwal. ⁵² Etum e lusipahk me tuk mam ya pwel mã ba sakgu nurei metuk titiyarar a pwall. ⁵³ Etum eyak awoo nanan ne antuk ham yaa Yesu e sakgu, sei kyam, ba yimir ne Yesu ba, ⁵⁴ Aminaham awo efya ham ya Yesu enani, Yaakwaak elei Juda ne Galili.

Chapter 5

¹ Ne metuk Igya Yahuda Yesu dgah ne Ureshalima ² Ne Ureshalima nwari hum ya ba yii nuka Nwari ewantamis, ne erem bei Aramati, ba yii nunka Nwari Bateeda. uwoma ne iywar aton. ³ Be ner pwepwari pam ya ba woma ne rayii Panazo,ikir a gburin nu bir rayii batami ⁴ Ener ezum yah nadung ulom ushem ne igwan in arurak makori kute ener uzum yah mwer ne makori apwall ne erayii, zum ya Iwoua. ⁵ Ener eyah awo ne rayii raa itsoktiyar ne titiyar ne fya, ⁶ Yesu ayeh anani metuk abi elusi yak usõ ku zoa apwalima? ⁷ E yimir kei rêdung egba bamu woma ne ner uzum ya ka mwena ne me in ba rurak a makori dii ⁸ Yesu a sokgu yilak ku ba ubuk rayii nai kukil. ⁹ Ne kwak e feri erem eyilak ekil utuhum unwo ulom ukusiyii na ¹⁰ Yahuda ba yaku ne ebuk ba redung ba uyeeulom kusiyii nawa ba? ¹¹ Erepah ener ezum ya pwall ma ne zina eredii ewosi ebuk eyii ki kili. ¹² Ba lusiyoung ener e zum yaa redung ne ba buk a mug ke sei ¹³ Ener uzum bayee ezum ya pwall ma ne zu ba, yesu e mwer ugbo bener kei gah luler ¹⁴ Ya Yesu agah ubuk kobir ezo. eredung u pwelli kute nani yomi ison aminaham ya kar aham kã zoor. ¹⁵ Ener dii sei sakpah Yahuda e Yesu na pwall ma ne zii ¹⁶ Yaa Yahuda ba kwak kikyem baã na Yesu Izah erẽm ya nani ushem Ulom kwisiyi ¹⁷ Yesu e sak pah eniyii anani shem ba turin me ma kikem. ¹⁸ Yahuda ba so mwarung ba rem ya nani shem ulom kusiyii na ba, kute rem ya yii a gbo mu a hyn ulom atag egbomu nanan Nu Ulom ¹⁹ yesu erepah sak nii iddyang a hyn baka nani aminaham ya ini ani ba konani aminaham ya sag anani ²⁰ Ini ayimir neme, hyn amung suppah aminahor ba pahpiba ne aminaham ya babãyee ba. ²¹ Kutai erem ya Ini gbak iyer a munak be na koyi kikyem ma nka akanani aminaham ya a hwayidung ²² Ulom ba moobug e yar ba, an talagu a hyn amuk kei moopa be ner, ²³ Mu sak ni erem ya ni na a hyn ikbok ke kyem ma ni nas ini ma ikpok mu, ezum ya ba na a hyn ikpo ba, baka na ini mabã egbage mu a shemu. ²⁴ Mun sak ni ididyag ezum ya kwaka feri ke yimir ne e zumya shemia ta zoo egwir hwayi ni gwan, bata gboizah ba. ²⁵ Mun sagni ididyang mentuk kame tam, ma wo huhuri erem ya be na koyiika be kwak egol a hyn ulom be pam ya ba kwakkung ka be woma nu mun. ²⁶ Erem ya egbak awoma ne mobì hwayi kikem ma a hyn amuma mobì nei hwayii ²⁷ Ulom una ahyn mob amog ke mo pah be ner, yeen mã awo ahyn ener. ²⁸ Mentuk matam be pam yaba wo ni ikur tabe kwak egol epahtabe wurak. ²⁹ Be pam ya ba ku kil ahor tabe zou a turin mã, ezum ya ba kil kil hwayi bãata nani izah. ³⁰ Ba kan nani a hihya ne ponag ba, mun sum na amok, amok mu awo ahor, bamu nani amin ba ne yee mu ba, sai aminaham yarei mu nani ³¹ In mun sang ahihya e gbo nang baka woo feri hwayii ba. ³² Mun woma nener ezum ya ta feri egbo nang. ³³ U shembung Yohan ne sang ahihya egbo nang. ³⁴ Aminaham yah ba sak egbo nang ba, awo nera ba. ³⁵ Yohan ewo era kem ya etoli nuna a kir ne kil emog ³⁶ Aminaham ya ka be sang egbo nang akaar ya kabe sang egbo Yohan ushem hom ya edaa nimi ku talis nu ka yimir edaa nang shemi. ³⁷ Edaa zum nya shemi aka sang ahihye egbo nang bale kwak egolemung ko yaakutuhwa ba. ³⁸ Bani woma ne koor erem nya tami fyar ba ka ni yii mir.aminham nya ban gwari egbo ener ezum nya e shemi. ³⁹ Ne kir akaar erem nya tanani aturin ekaar erem sang ko akyei egbo nang ⁴⁰ Ni giitam ne me kini zou aturin ma ⁴¹ Bamu kir eres ne ni ba. ⁴² Mun yee ba nii yimir ne ros ulom ba. ⁴³ Mun tam ne res edaa ni gi mi in eiya atam ne res emong tani wiyung. ⁴⁴ Kani tai kakyer kini yimir ne ner u zum ya wi ekpong ye yaa,ba kyem ya etam upok Ulom ba. ⁴⁵ Ne ram ka gamane nii ugwazo edaa, ener uzum nya ni mak Ison na. ⁴⁶ In yimir ne Musa kani yimir ne me ai egwari egbo nang ⁴⁷ In bani yimir ne gwari mu ba, ba ka niyir ne feri e nang ba.

Chapter 6

¹ Yesu egah a hup Galili ba yii a hup dii hup Taberiya. ² Udiig be ner ba rosung ban yak ebung erem ya nani ne be ner, apam ya ba rayii. ³ Yesu e per efyal egwir abii ne bei na rosi emong ⁴ Egyog Yahuda eyek huhuri. ⁵ Nesu eyaa dung bener batam e sang gu e fili ahana ka dii re bi aminazei ham ya tadii ze. ⁶ Yesu elusi pah ke gwang aminaham yaa Fili ata sanggu egbo moo ⁷ Fili eredung ko mu nangni fiang data kenak nima . ⁸ Andrew ne a hynyai Simon Bitrus redung Yesu, ⁹ Ba sakgu ebaak epah ahyn ne ham awoma ne mai pali me fiang ne a voo a fiang e ezum baka kyanangpa ba. ¹⁰ Yesu erepah be sang pah be ner ko ba gwir. kpei- kpak, ner dii ba wo enang aton. ¹¹ Yesu e wii borodine me palli keikusii ulom ni igwan me kena pa ma. ¹² Bener ba zeibe yir kei bei talak ubir, e sak pah bei na rosi moo be moo uki bir ¹³ Ba mola sarag me kasek sok ne fiang zum ya ba zel kei be talak. ¹⁴ Nyan be ner ba yak, bare nere zum awo ner a rami na azum yah tam ni itiyii. ¹⁵ Nya Yesu ayel baka be na itum, a yalbir emor gah ni fiang kikimoa ¹⁶ Nya egwi awoma bei na rosimo ba gah bei hup. ¹⁷ Nya ba mwer ukugoo a makori kyei ba gah na Kafanahum, atuk a tuta sel Yesu ba wose pah ba. ¹⁸ A gbag upwam efuta bei hup Ne makori kyei tam ne pati emari etur pah ¹⁹ Nyaag ba gahgbagbyah ba yaa Yesu akil Ne makori kyei tam ne pati emari etur pah. ²⁰ Yesu e sang pah umoo baka tur ni ba ²¹ Nya be yaku ba gah sa ham ya uku goo makari sai peri ne kugou uhom nyah ba gamã. ²² Toa efye be ner bamolir dudung ne kugoo makori abi e hup-Yesu ne Bei na rosi moo ba. be aa rosimo ba sasir amine pah. ²³ Be nã kugoo makori hum ya ba le ne Tabariya huhuri ne mepaki dii. ²⁴ Nya dug bener ba ya Yesu na be narosi emoo ba dong, ubir be ner ba sasir be kugoo kei be gah ne kafanahum yaa Yesu a gama. ²⁵ Nya ba yaa Yesu ba lusiyoung u lei a hana egbag, utam ni itityo na azam. ²⁶ Yesu e sangpah ididiang ne kini ba egbo aminaham ya yaa ba, amma amine ze ham nya ban ze nu rai. ²⁷ Yesu e sangpah ba wo nanan nã nikir ijoli zum nya ta yomii ba kir jum nyah ka gwir nu hwayii nu. ²⁸ Be ner ba lusi Yesu, ushem gyena ka nani ko zou egwir ahor nu lom ²⁹ Yesu erepah ni yimir nu shem lom hum ya eshemi. ³⁰ Be redung Yesu kyena kananiti aham nya kadi yimir ne zo? ³¹ Eniyeer ba zel aminazel uku

pel nya rem ba gwari, e napah borodi zum ya lema ni gwan.³² Yesu e na pah e yimir a ba Musana nani e bug ezel rem ba, edaa na ni gwan e nani ezei hwayii zum ya lei ni gwan.³³ Aminezei edaa heina ham nya lei ni gwan anapah be ner e gwir nu moon.³⁴ Ba redung egbo nati ezei ne mentuk amam.³⁵ Yesu erēpah zina ewoo aminazei a ham nya ener ezei ugori bakazel yu ba.³⁶ Mun sang nee ni ya yii amma ba ni yimir ba.³⁷ Ko nuna uzum ya ulom neimi akatam neme, uzam ya tam ne me ba ka tāku ni ziē ba.³⁸ Bamu le ni igwan tam nanee shem nang ba, sai shem edaa hum ya shemē.³⁹ Erem ma mun aminaham yah shemē ener a feri baka moor ba, amimē bei pam ya nime bei pah, ka peē pah har mentuk mam yahka tam.⁴⁰ Yee ner awoo feri edaanang e zum ya yaa a hyn dii khai yimir ne zung ka zou azou Farak ison Ulom tami edaa.⁴¹ Be ner Helinawa feri egbo mōō erem yah rei zina woo a ze zum yah elle ni gwan.⁴² Ba Yesu a sai Yusuf kafinta zum na ba ? tii yee Yuu i yay a are elee ne igwan?⁴³ Yesu e sang pah be talak feri elak pak ne rem.⁴⁴ Ba ezum yah ka yee tam ne me sai pak ka munang ku Ulom yii laki.⁴⁵ Ba gwari dung ener e zum ya Ulom utabiru amas ne Yesu.⁴⁶ Ba zum yah yee edaa sai ezum ya lei ne igwan.⁴⁷ Moon sang nē ididiang e zum ya yimir ta zou egwir moon.⁴⁸ Mena mun wo aminazei ahwoyii.⁴⁹ Eni yii ba ze aminazel ukupel kei bei koyi.⁵⁰ Ezum ma awo aminazel ham yah lei ni igwan dung ener e zum ya ze baka kwei ba.⁵¹ Me na mun wo aminezei ham yah ale ni igwan ezum yah ze aminazei ham baka kweii ba aminazei ham ya kā nani elak naa ewo.⁵² Helinawa ba nani afuil e Isyon egbo pah kei be ener zum are "Yaya kanati elak ma ti ze?",⁵³ yesu erepah ezum ya baka ze gbog memi yii ba, baka mwerkyam yii ba belle ne zou egeir mon.⁵⁴ Ezum yah ze kei gbok me mi yii awoma nu mon ne farak Isyon ulom hom yah atam.⁵⁵ Elak naa e wo Joli ahor, memi naa ma wo makori gboyii ahor.⁵⁶ Ezum yah igyei nang ke gbok meminagka gwir zo yeen ma ne mei.⁵⁷ Mentam etam edaa na me ko ma mu gwir gwirmoo ezum ya ze ke gbo ne me ka wo saboda ne me.⁵⁸ Ezum ma ezei zum ya lee ni gwan Bawo yaa rem eniyii ba ze kei bei koyoo, Ezum yaa ze aminazei ham ka gwir har intiteil.⁵⁹ Yesu e sang e feri erem kei wo Ngbaah kobiri ezo ne Kafanahum kei sup abei.⁶⁰ Yaa bei na rosi mong kwaku ba re e feri erem awoo feri e zoh naa nuna ka kwak ne ka?⁶¹ Yesu nya bei na rosi mong ba feri dung a sa ham erepah aminaham a yom ni Isyon na.⁶² In nii yaa ahyn ener agah asaham ya eleima ka ni sang ekei?⁶³ Ezuba na ki ma ne ner ilak ba kar aminaham ya mu feri egbo ezuba ba, yee na wo amobi ener.⁶⁴ Yesu a yee ubir ber ner dii bata be yimir ba, Tun ne liba ayee be pam ya bakabee yimir ne aminaham ya sang ba. ba rei nuna ka nanee ushem hum.⁶⁵ E repah Yeena mu sang nii ba zum ya tatamnei me ba, sai ne yii mir edaa.⁶⁶ Nee feri erm bee na rosi moo ba sasir bee gah kei be talaku.⁶⁷ Yee na Yesu ē sak pah bee na rosi mong sok ne fya ni ma daā kanee roza?⁶⁸ Siman Bitrus redung egbok nee nuna tadi gah uwoma ne feri ahor.⁶⁹ Yee na tii yimir, tii tam kidii yee zona uwo ezuba tani Ulom.⁷⁰ Yesu a sok pah mu salinii bei ner sok ne fa na yeeri amime a yiin awo ezuba pipi?⁷¹ Yesu egbo Yahuda esai Siman Iskaroti na, yee na awo aminme sok ne fya ezum yata rebi ne me.

Chapter 7

¹ NYa rem kaar Yesu e yilak ga ne Galili, Angi ga ne judiya egbo ye ba nere juda ba kir taba nwaarrung. ² Narem Igyang kyam nyā ba. juda ba yang ka nani Iyakkyenyeng. ³ Ma hwin nyai ba redung Talak unsipku ga ne juda, ko ma hwin egi ba yaak ushem hum nyā unani. ⁴ Ba zum nyā a nani anhinhyang uler in a so kei be yee yung ni zii Nya unani ebuk ga rem, wurak nyā na gbo nai ne be ner." ⁵ Ko men hwin nyaima ban da se yimir na na zung. ⁶ Yesu a re pa Yee, Antuk ga nang atoo, ku te mentuk ga nyin titiyugi ma wo zeme zeeli. ⁷ Itii ta rem ni ku te ta gi eme egbo me ree buk ga rem nyā ba nani a wo pepii. ⁸ Se ni gyang ngu: me datangga egbo mentuk ga nang ma too dang e sarak." ⁹ Nya a sang pa rem a wai ne Galili. ¹⁰ ku te nya men hwin nyai ma ga abi ni gyang nyu, a ga ninke Uler. ¹¹ Ba Juda ba kirrung a bi buk gyang ka ree, "Nezung a wo nha?" ¹² Be ner duduk ban gwii ka feri egbo mung pang ba re, "Ner anboorra ne zung awo," pang ba re, a dase wo kikem, a gama ne ba nermpeerar." ¹³ Ba nani kikem ba zun nya nferi e wuraknya egbo mung ye ba kira ba Juda. ¹⁴ Nya igyang ngu iyak edung, Yesu ge mweer amimyeng Ugban kei libak a sup. ¹⁵ Ba Jude pam ba re, Ezum a nani kanke na a yee waa? Aa too dang nge ga un faari nfem. ¹⁶ Yesu a yimir ta kei re pa, "A sup erem ba wo nang nyā ba ku te a wo ye zum nyā anshemi. ¹⁷ E zum nyā a so ka nani Ushem mung, Ata yee esup erem, konaka an tam pok Ulom maa, ko mun nani shema ne yee nang nyā. ¹⁸ E zum nyā a nani shemma ne yee mung na kir e zari mung nyā ku te zum nyā a kir e zari pok ezum nyā an shemmi, a woma ni dyidang, ba feri pepi ungwe mung. ¹⁹ Musa ndase nani ibgang ngū? har na remba yeeri nyin na nzum nyab en sik ibyang zum. Ni kini ye kekini mwaani? ²⁰ Ba nenu ba hasir, "Uwoma ne nyangwak. Nuwa kiro ki mwaar?" ²¹ Yesu ayimsin kei re pa, "mun nani shem hang heer a zam, ni nani a mamaki. ²² Musa nang ni a hoori yang (Te na re alene musa, re alene niikyeer). Ulom turini ni hoor ra ner. ²³ Nyā ner angwei a hoorii Ulom turini ntena hwaaribyang a musa, ni nani ugbang name ye ke egbo mu fonak ener ni ranyi Ulom turinii a ni hoor ra ner? ²⁴ Te na moob a ner ku raame sosiya e mung, moobung idyidang mung." ²⁵ Pang ban lene Urusshelimana ba re, ba zuma Nyā ban kirung ka mwaar ba ? ²⁶ Raam bung a feri nyekeke, ba ni redung ayaang ba. ben kpong Ngu ba han ye zuma ba yung ē kristi ko ba yee? ²⁷ Ku te di yee asa ham Nyā zum ale haana. in kristi a tam ba zum Nyā bata ye an le haana." ²⁸ Yesu a raar akwe abi ungbani, e sup ka ree, " Ni ye mi kpunkpang a ni ye a sam ham nyā mun le ma. Ba mun bi gbo nang nyā ntama ba, ku teb e zum nya nshemi a wo ni dyidang, kuma ni han nung. ²⁹ Me mun nye yung egbo mun lena zung nyā yena manshemmi." ³⁰ Ban naanyi kei be turung, ba zum nya ensik gung Upok egbo ye mentuk e mung ma too. ³¹ Be nere pweeri ba mag isyon ne zungkei ree, nyaa kriti zum a tam, ata nani anhihyang kang na ham nga a naniyii? ³² Ba pharisi ba gwak esheb erem nya be nera pam ba sheeb egbo Yesu, ban kpong a rosii, a ba phasis ba shem ba naa robiyi ilai be turung. ³³ Yesu e repa, "mun too na ni mentuk tetok ku nwuur ga ne zum nya nshemmi. ³⁴ Ta ni kini bata ni yaak nyi ba, a sa ham

nya mun ga ma bata ni ye ga ma ba." ³⁵ Ba Juda pam ba wuur eredung egbo mpa, anha na nera zuma a ga ma rem uya ti ba ta di yee yaak kung nyā ? a ta ga a sa ham nya be nera Grik a pam nya ban gi yung kei sup pa ma?

³⁷ Ulom talisi gyang nga, Yesu a yilak peri kei raar akwe kei ree, zum nya U goor teli yung a tam ye gbong. ³⁸ E zum nya ba mi ni syon , nya remi zuba zum ire, makori moobi ta me kurisi dung ni lai" ³⁹ Ku te arema ni izuba zum, pam nya ban ba mi ni syon ta be wi ni zung. Ba too dang a nang pa izuba mu egbo ba too dang e zaari Yesu. ⁴⁰ Ba pang nya ba gwak e feri rem ba re, e nera naa Suubi ugwen na zum." ⁴¹ Pang ba ree, kriti na zum" ku te a pang ba ree, e kriti ta ye wurak nyā ne Galili? ⁴² A koor mu a dase sang a sa ham nya kriti mu ata le umare Dau a ne betakmi, Insibi Dau?" ⁴³ Be nenu ba liba egabiyii egbo mung. ⁴⁴ Pang han kir kei tureng sik gung upo egbo. ⁴⁵ Be naa robiyi lai ba wuur a tam nbak entuma ba pharisi kei be re pa, ye, anke na ni tama ne zung?" ⁴⁶ Ba na robiyi lai mu ba ree, "Ni yang a too dang e feri nya be rem" ⁴⁷ Ba nera Farisi ba re pa, ni ma ba dirmak ni ezo na? ⁴⁸ Ko ben kpong a pang ban mag isyon ne zung Nyā ? bo ba Farisi? ⁴⁹ Ku te Idun be nera pam nya ba ham ibyang zum, ba wool pa pok. ⁵⁰ Nicodimos (Enera Farisi, zum nya ne zung nu gugwen) are pa, ⁵¹ Ibyang I kpera ner katuma gwak amin a ham nya nani?" ⁵² Ba yimir ka redung zon le ne Galili na? solim raam ba na na Suubi gwene zum nya ta ba zou ma na Galili ?" ⁵³ Nfem te dang Nyā ne Yohan ko nuna a Yilak ē ga kyam mung.

Chapter 8

¹ Yaak e gwari mu ne Yohan Yesu ega ni fyale olif ² Ni Tyandi bibip eyilak emweer unghan kwisiyi ningai, be ner ba tam ninke: A gwir ni tii kei Suppa ma ³ Be na raami a ba farisi ba tama ne nyane yang ban turung ne romir Ba sorung sasou. ⁴ Ba redung, "na suubi, Enyane zum ban turung nu roosi ba romir ⁵ Ibyang ē musa In sang ti di tak ifeer ba nera pam ne fang; Ankena ta sang egbo mung?" ⁶ Ba sang arem ko ahwayi pa turung nyā kei be zou amina feriyi gbo mung ku te Yesu mu edool emung ka gwari ni ti ne me hwin ankori ⁷ Be zegwena ne lusi yung, a yilak eperi kei re pa, " e zum nya dang nyā ne yom ni liak mung alibak e tak nyanu ne fang" ⁸ A suulni nyai, kei ze gwari abi ni tii ⁹ Nya ba gwak kikem, ba talak ubuk ngū ye yeer, Ngbak ga mpa na libak ewurak. Ba talak ē Yesu kinki mung, ne nyaan ne zum nya so rung sasou ¹⁰ Yesu ayilak peri ka lusi "e nyan nu, a ba pam nya tobbo mengkori ya? A yang an dase yom bo syon? ¹¹ E redung ba ner, Ulom" "Yusu aredung, ko me ba mun nyom bo ba se kute ne nani ma ninyai") Yaak e gwari nu na ¹² E Yesu a feri na pa ninyai, ka ree, me na mun nwo unkaau be ner itii, ē zum nya nabak egbo ka roni ba ta kil ubuk nsiil ba kute ne zung a ta zou unkaau moobi ¹³ Ba farisi ba redung, "U sang enbo nai, e feri nai adase wo do nanan" ¹⁴ Yesu ē yimisin ta ka re pa, ko mena mun sang, ē feri nang awo nanan. mun nye asa ham nye mu lema a sa ham nya mun gama, kute ni yee asa ham nya mun lema ba ko sa ham nya mungama." ¹⁵ Ni mob amok iliak, mun dasu mob bung ē yang. ¹⁶ ko mun mob e nang awo nanan egbo ba mun wo kinkinang a ba, ku te ni nii zum nya shemi ¹⁷ Kikem, ni byang nyin ni nyimina na fer ba ner ba faang ē awo nanan. ¹⁸ Mena zum nya mun feri egbo nang" ¹⁹ Ba redung, " saak nyū ge wodoan hana?" Yesu are pa, "Ni hanni ne be daa ni, kini yee mi ēdaa ninke" ²⁰ A sang pa feri rem ka hwei ka suppa ma a ngban kwisiyi, ba zum nya an turung egbo mentuk ga mung ma too ²¹ A repa ningai, "Me mung ga; Tani kini a tani kwema ne yon enyin. A sa ham nya mun gama ba ta ni ga ba?" ²² Ba Juda, ree, ko ata mwaar egbo mung ngā? yena nsaa Yung e feri ma kikem "A sa ham nya mun ga ma ba ta yee ga ma ba?" ²³ Yesu arepa, ni niwo ni ti naa; Me mun le ni gwan. ni wo ba ner itii na, me ndasu nwo nang yi tii ²⁴ Ne rem, mun sang ta ni kooi ne yon ē nyin. Nya ni dasini bani ni syon ye MENA, ta ni toone yom enyin." ²⁵ Penn ma ba lusi yung, zo wo nuwa?" Yesu arepa, " Ankena mun sang ni na libak. ²⁶ Ebuk ga pweer arem nya tan feri egbo nyi ku mob ni A zum nya nshemi awo nanani amin na ham nya mun gwak ne zung, a he na mun sang pa ba ner iti ²⁷ Ba ban sentak kung nu feriyi egbo daa ba. ²⁸ Yesu aree, " Nya ni munak anhwini na ner ni gwan tani yee ē MENA mun dasu nani anhihyang egbo nang. Nya rem ē daa sup mi ma, mu nferi ē buk ga yee a. ²⁹ A zum nya nshemi a wo na me ban talak nyi kinkinang ba, egbo mun nani amin aham nya a faal dung Isyon ³⁰ Yesu a feri ē buk ga rem, neragbank ba ba yung ni syon. ³¹ Yesu arepa ba Juda pam nya ba ē yimir ne zung, "Nya ni npii ē feri nang, ni wo man hwin na gi nang; ³² Ta ni yee ididiyang, ididiyang Ita fonak kung." ³³ Ba yimsin dung ke ree, Ti di wo men hwin Ibrahim ma ba ta di ross a yang kang ba, ya ta ree, ta be fonak ti ? ³⁴ Yesu arepa, "didiyang nyā zum mu sangni, ē zum nya nyom awo naa yoomina. ³⁵ Ahwin nshem ba gwin ē ikyan ē ngbak ē mung ge ga ba, kute anhwini Ulom a gwin ē ga. ³⁶ In anhwini nu an fonak ni tani fonir. ³⁷ Mun yee ni wo menhwini Ibrahim ma, Ni kir kini mwaaani egbo ni dang ngā ne feri nang ni lai nyin ³⁸ Mun sang amin a ham nya mun yaak ne daa, Ni ma ninke ni sang amin aham nya ni yaak na ini nyin" ³⁹ Ba yimsin ka redung, nyer a awo Ibrahim Yesu arepa, " Ni kini wo menhwini Ibrahim ma ni nani shem Ibrahim. ⁴⁰ Raaam ne rem kir ye tani mwaaani, e ner zum nya a sup ni dyidang i zum andaa nya mun ngwī nu Ulom Ibrahim andaa nani kikem. ⁴¹ Ni nani ushe ini nyi na" Ba redung, Ba ban masiti ni lai kyam ma ba ini yeeri na masiti: Ulom? ⁴² Yesu repa ye, "Ulom ma ku wo ini nyin, a ho ni yimina ne me, me mun le pok Ulom kum mun wo zu; Ba mun tam e tam egbo nang ngā ba, kute e zum ma nya nshemi ⁴³ Ankerai sai bani sentakga feri nang ba? awo kikem egbo ni gi a tongnis e feri nang. ⁴⁴ Ni ni wo upok ini nyin na, ē shetan, yena nsai ni nani aminaham nya are ni nani A na nsharip elenele a dase per ni dyidang egbo Idyidang Idang ngwē mung. A sup irem egbo yena wo naa keeri irem a ini be naa keeri irem ⁴⁵ Mun nferi idyidangni gi yimina na me ⁴⁶ Nuwa a ta remang nyi ga ma nu yoomi, Nua mun feri idyidang, ankena gyemi ma ne yimina ne me? ⁴⁷ E zum nya awo anhwini Ulom a tong nyis e feri Lom, Ni gi a tongnyis egbo ē ni dase ni women nhwini Ulom." ⁴⁸ Ba Juda ba yimsin ka ba redung, ye, "kou do irem ma ye zo uwo nere samaritan na a Uwoma ne nyan gwak ? ⁴⁹ Yesu a repa, mun dang nga ne nyan gwak, ku te mun naase daa nang ngā inyangwak, a ni ni gi mi etongnyis. ⁵⁰ Me ba mun kir inkpong inang ngā bai ē zum nya a kir a moob a woma. ⁵¹ Idyidiang ngū na zum mun sang ni, ē zum nya ros a feri nang ba ta yaak e kwe ba. ⁵² Ba juda ba redung yee, " Narem di yee uwoma

ne Nyangwak. Ibrahim ne be naa suubi gwen ban kooi; ku te zo ree, e zum nya an sik ē feri nai, ba ta yaak ekwe? ba ⁵³ Zo kaar ini nyer Ibrahim e zum nya nkwe? Ba naa suubi gwen ba kooi. umba gbo nai uwo nun?" ⁵⁴ Yusu arepa, ē kper kpong ē nang ba wo anyihyang ngā ba. E daa nang ngā a pii mi- a ner zum nya ni ree e yena pii ni ⁵⁵ Ni haan nung, ku te me mun nyee yung. Inn ta ree, menham nyee yung a mun pii a feri mung. ⁵⁶ "Ini nyin Ibrahim en dong ngā nu lom nang; e Yaak kei gooni." ⁵⁷ Ba Juda ba redung, zo narem ba le wo rai iso atoon ba uree, ye zo Yaak Ibrahim. ⁵⁸ Idyidang ngā na mun sangni, Ibrahim en tam gwasim nang ngā ⁵⁹ Ba hosi ē fang ta be libak takung ngā, Yesu a wurak abi unghan luler.

Chapter 9

¹ Yesu a kamsin tuhang, e yaak ē nere yaang ba marung e panezo. ² Me whin ne gi mung ba lusi yung, 'ēgbak, ē nuwa woma ne yom anhwini na ham ko ini mung ē ngā, weeng, "ē ban marung ēpanezo?" ³ Yesu a repa, "Anhwini a dang ngā ne yom bi ni ba dang ngā ne yom, ē rem a naniyi na ko feri Ulom a sarak egbo mung. ⁴ Dole na shem hum nya nshemi di nani nuka nkaau too ma. Atuk ga tam ba zum nya ata yee nani shema ⁵ Mun too ni ti kyem, mena mun nkaau iti" ⁶ Nya Yesu a sangē ferin rem, a tesak manti ni tii kei mongil, kei patak ni tyelezo mung ⁷ Aredung yee, "se, wap ngbuk a ling a shilom"(zum nya ban yalbak kung "shem" A nenu aga, se wap, ka wuur ityelezo polidung. ⁸ Nya hwena mung a pam nya ba sip a yee yung ne kwisi ba ree," nyang noo nera zumma a yang ka gwii kei kwisi Yee? ⁹ Paag ba ree, "A ye na" Nbir ba ree, "awo nya yeena." Kute yeena ree, Mena." ¹⁰ Ba lusi yung, "Nani kanke na ityelezo nai kem polido?" ¹¹ A repa yee, "Nera zum nya ba yii yung ē yeena a monglak kaai ne manti ka patak ngi na zo kei remi, mun ga nguma ling ē shilom sung wap. 'Mun ga sun wap, ku zou ē raam buk ngi" ¹² Ba lusi yung nenu a wo han? A repa, "mun han." ¹³ Ba tama ne nera yaang a wo panezo ne ba Farisi. ¹⁴ A wo lom turini na Yesu a polak gung tyelezo ¹⁵ Ba Farisi a pam ba lusi yung ni nyai ye nani kanke na ku zo a polak ē zomā A repa yee, "Ankurak ngi kaai ya ne zo, mun wap ku zou a raama." ¹⁶ Ba Farisi apang ba ree, "Nera zum a dase ros lom egbo adase sisi lom turini." Pang ba ree, "Nere yoomi ata te kanke na kei nani Innip zum?" Egbo agabi pa bi nimpā ¹⁷ Ba lusi mpanazo rem ni nyai, "Uree kee na gbo nera rem, yeena polak go zo? mpanazo mu a ree," Na suubi gwenā ¹⁸ Ba Juda pam ba gi yimina ne zung polak gung tyelezo ba yii nyaiye mung ngānugwen ¹⁹ Ba lusi nyaii anhwini, "Anhwina haama ni marung ēpanezo? a nani kanke na aram? ne ²⁰ Nyaii anhwini Da repa," Di yee anhwini a ham di Marung ē mpanezo. ²¹ Polak ē zo mung di han ka nuna npolak gung ata sang ni." ²² Nyaii anhwini ba ree kikem, egbo imari be Juda. Ba Juda ba sang zai ye zum nya nyimir ka wii kristi ta be faarung ē wurangā ne sinagog ²³ Gbo reema, Inni mung ba ree, "A kou ē zo ni lusi yung" ²⁴ Ba yii mpanezo rem ninyai hwel ifaang ka redung," Di nang Lomnkpak ē zari ²⁵ Di yee a nera zum awo naa Yoomi na? Mun haan ko mun wo naa yoomi na mun nyee mina heerii mun wo mpanezo, Na rem mun raam" ²⁶ Ba redung yee, "A nani do kanke na? kanke na ate kei polak go zo rem?" ²⁷ Arepa, mun sangni ni gi gwak! Ankena ni kir kini gwak ninyaii? Ni gi ye data ni wo me nhwina gi ninke, kikeema? ²⁸ Ba tosiyung kei ree," zo wo anhwina gi amung a ti di wo men nhwina gi Musa. ²⁹ Di yee Ulom-kpak nferi ne Musa, kute di haando aremaa zo feri ti" ³⁰ Nenu a yimirta ka repa yee, "A hwaayi na, ni re nihan a sa ham nya lema, a polak ngi a zo nang ³¹ Di yee Ulomngbak dasu tongis ba naa Yoomi, ku te zum nya nabak ēgbo mung kei nani shem mung, a ta gwakung. ³² Ba libak tii kem di to dange wgak yee ba mare ner ampanezo ba polagung ne ka. ³³ Nere zum ka dase awo anhwini Lomgbaaga, bata nani buk ga rem ba" ³⁴ Ba yimsin ka redung yee, "B mara zo ne yomni, utam sup timaa?" Nya ba nani kekem ba takung. ³⁵ Yesu a gwak ba gyering bi ngbani a suubi. A Yaakung ka redung yee," un nyimina na nhwina ner," ³⁷ Yesu aredung, "U yak kung zai, yee na a feri ne zo." ³⁸ Aree, inikyam, mu nabak a yimir" asaham maa a libak suuldung. ³⁹ Yesu a ree "Nu moobi mun tam ni tii kem ebo pam nya ba Pam nya ba dase rem kei ba raam aa pam nya raam ka ba dase raam," ⁴⁰ Ba Firisi apaang a pam nya ban ngwō na zung ba gwakung ka lusi yung, Ti ma di wo mpanezo na?" ⁴¹ Yesu arepa yee, ki ni wo mpanazo na, ba ni yom ba, narem ni ree, "niraam: Narem a Yomengiñ agwii."

Chapter 10

¹ " Dyidangū na munsang ni, zum nya ba mweer nyū- ngwaari wantamis ba ka peer fufab hang kang, nera zum awo naa ize a forini abuk ga ² zum nya mweer ngū-ngwaari yenuna wo naa hwaaki a wantamis ³ Naa hweeyii a polak gung nwaari watamis na resamba ka wurak ngā na pa. ⁴ Nya a wurak ngā napa a wi gwen pa wantaminu rosung kwasim, gbo ba yee dung Ikoris Ba tabe ros akyen ba ta be kirakung, gbo ba han ikoris ē kyen." ⁵ Ba tabe ros akyen ta be kirakung, gbo ba han ikoris ⁶ Yesu a sang pa Ingbak zum, ku te apeen ba ban sentak aferi mung ba ē kyen." ⁷ Yesu are pa ninyai, "Diyang ngā mun sangni Me na mun wo nwaari hum ⁸ Zum nya anwi mi gwen a nai ze na woa naa forinii abuk, ku te wantaminu ba ta be gwak kung ba. ⁹ Me na ngwō nwaari. zum nya ros fufab nang, a ta fonakii, a ta mweer ka wurak a zou kupel ma. ¹⁰ Ner ize a dase tam se ne zei kei mwaar a room Me mu tam ka ba zou moobi a zou angbak ¹¹ Me ngwō naa hwaaki anhoor ra. Naa hwaaki anhoor a nabak egbo mung ne wantamis ¹² Anhwini nshem a baayii a da wo na hwaakii a ye na adase woma na wantamis A raam kerkei pepweeri a wantamis ba hwin ka mosi, kerkei a pam ba tusi pa kei telip pa. ¹³ A yilak kirak egbo ban ba yung hwaak ga kei gi rona na pa ¹⁴ Me na ngwō naa hwaaki anhoor mun nye ba nang, ba nang ba yee mi ¹⁵ A daa yee mi, a Me mun Nyeyung, a me maag syon nang nu hwaakii ¹⁶ Mun ngwoma na wantamis rem maa dang a zam, nga pipa ntama ninke, ta be gwak ikoris nang kei be kpak heeri a naa hwaaki yeeri ¹⁷ Egbo reem daa yimina ne me; Me nabak egbo ku nwima ninyai. ¹⁸ Ba zum maa ata fonak ngi, ku te me na mu nabak egbo. Me ngwōma ninkpong ku nabak a ngwōma ninkpong kun ng ngwūer ngwī mun ngwī kpaar hum ne daa na." ¹⁹ Egbo be ner a wuur gabiiyi ne feri rem. ²⁰ Nera ngbak ba ree, " A wo ma nu pwam, a gbo na ayalbi dung Ni tonis sung ye ke?" ²¹ Paang ba ree," rem a kaar

eferi nyangwak Nyangwak a ka yee polak tyelezo mpa nazo ma?"²² Nya antuk gyang nabakii na Urushelima i yaak²³ pwam hwiibi aaa Yesu a kilamimieng ngban kwisiyii nwaari Solomon²⁴ ba Juda ba dirbak kung sasou kei lusi yung, "Ta reem ti hwel a maa na? wurak ti ma ye zo na kristi mu."²⁵ Yesu a repa, "mun sang ni, ni gi a yimina Ishem zum nya mun nani na res a daa, a nga gbo naangã."²⁶ Ni gi e yimina gbo ye ba ni wo wantamis a nang ba²⁷ Wantamis a nang ba tongis ikoris nang, mun yee pa, a ba roni.²⁸ Mun naata moobii, ba ta be kooi ba, niyang bata fonak pa pok nang ba.²⁹ Daa zum maa hosi pa ni mi ante kaar ko nugwẽ, ba zum ma ata yee fonak pama pok ini mp."³⁰ Me ne daa di wo yeer,"³¹ Ba Juda ba hosi afang ta be tak kung ngã ninyai³² Yesu a yimsin ka re pa," Mun sup ni Ushem a muuna ni pipweeri zum nya daa nani Ushem a muuna ni tak ngin ma?"³³ Ba Juda ba redung, "Da si di tak ko yee nani shem ma anhoor ra ku te gbo yoomi a reesa, gbo zo a ner nba gbo nai te lammgbak."³⁴ Yesu are pa, a dang abi na mok ga nyin, Mun ree, "Ni wo i Lom ma?"³⁵ Ingã nyii pa Ilom, nuwa zuu ma ban tam buk ngã na feri lomngbak (feri mu ba ta wasikii bah³⁶ Ni ree ko gbo nuuna ini faar kei shem a mung ni tii, 'Ni yomi ã res egbo mun ree, Me na ngwõ anhwini Lomn gbak"?³⁷ Ka ree mung dase nani shem ã daa na, yimina na me."³⁸ In heena mu nani, ko ni gi a yimina na ne me ni yimina nu shem ki ni yee daa awo mimieng a nang a me ngwõ mimieng ã daa."³⁹ Ba kir ka turung ninyai a fonir abi pok mba.⁴⁰ Ega ninyai gwen na Joodan hum nya ban libak wap ba yohan na, a guir abi.⁴¹ Ner pebe - pweeri ba tam na zung kei ba ree, "Yohan an daa nani niip, ku te kpunkpang a buk reema Yohan a sang egbo ner awo dyidangã."⁴² Ngbak ba ner ba yimina ne zung abi.

Chapter 11

¹ Ener eyany banyi yung Lazarus an dan ngberen. ann le ne betanya, nsip be marya ne Lab-nyai marta² E maryamu na an quili dung meno kefisi dun ehwel ni tigbo mung, e zum nya Lazarus ehwin nyai an dan ngbereng.³ Lam nyai an shem ne Yesu, Ka re, "Intintiel, raam, esamtak zumya un yimir na ne zunga dang ngbereng⁴ Nya Yesu a gwak erem, ehwalak, Iriyañ zum daa wo ekweyi na Asar ewo na ke resUlomnu zom Inkpoing, a eres ahwin Ulom kuzou emunaki ma ne yen.⁵ Narem Yesu an yimir na ne marta a Lam nyai a Lazarus.⁶ Nya agwak Iriyañ ye Lazarus, Yesu an Pweri a samhamya an womamentuk fang.⁷ Nya rem a kaar e redung me hwin egi mun,ti wur di ga ne Yahudiya.⁸ Menhwin egi ba re dun ye, engbak,Narem aham be Yahuda pamy a ba kir e tako ne fang, ye na un wurr uga bi ninyai?⁹ Yesu e hwalak, noko antuk syok ni fyang awo dun etoli ulom yel. Den ubuk Utoli a ener akil, a bele keyim, ekil un Ulom eremata you dungã.¹⁰ Ala yema wo, nyaa kill na tuk, dang Irya aka Pi dung e yim.¹¹ An sang ebuk erem nya atalis erem esang pa ye,samir enyer lazarus a rai, mun ga na kun seyisak kung nemera.¹² Ma hwin egi be re dung, engbak, na ure arai ye? aka wurr eyilak.¹³ Narem Yesu an fereimoka kweyi mun, ba ram ramnya a feri mok a rayi mara ke turin na.¹⁴ E Yesu awurak e sang pa, Lazarus a kwe.¹⁵ Mun woun mun, na ni nya rem nya mun dang a bin kini yimir na. kila ni ne zung.¹⁶ Ban yi Toma an hwin finfy e, an sang Pa embir menhwin egi, kila ni ki di kwe eyeri ne Yesu¹⁷ Nya Yesu a zel, e kenag ba mak a Lazarus ukur mentuk ma Naas¹⁸ Batanya an wo kengyeng na Yarusale, awo na nya mile usok-ton enjang.¹⁹ be ne e yahuda duduk ban ga na marta a maryamu,kebi dimi Pa ke sisiipa Isyon ekwe winyai empa.²⁰ Yena marta, nya a gwak Ye Yesu atam e wurak ke sedusin ne zungsel,a maryamu agwii kyam.²¹ Martae hwalak gun e Yesu ye, engbak, kebere uwo amung, e nang ke da se kwe²² Narem kikem, amin ahamya u kwisi Ulom aka nayo.²³ Yesu ere dung, hwinyok aka yilak ninyai²⁴ Marta e hwalak gung, mun ye aka yilak den be na Isiyon farak kabe yilak utu talisi.²⁵ Yesu e hwalak mena mun wo eyilak ukurr a moo; ezumya an yimirna ne me, nya akwe aka gwirr.²⁶ Ezum nya a wo ne mobi ke yimir ma na me a data kwen. Un yimir ma ne rem ke?²⁷ E ree dung ye,ĩ engbak mun yimir ye zonauwo kristi, anhwini Olom, zum nya atam ni tyi²⁸ Nya a san erem, e wurek se Yii lam-nyai maryamu Laler, ke redung, ena subi mu awomung a Yii Yoh.²⁹ Nya a gwak erem, ena yeyila fafang ke ga se Yaak kung³⁰ E Yesu a too dang ke zel unsip mu, a nawewo abi nya e marta an Yaak kungã³¹ Nyan ba yahuda, pam nya ba wo nezung abi kyam ba naas sung esisi Isiyon, ban Yaak a maryamu an Yilak ruraak e wurak, ba rosung, ba ram nyan a ga kun abi Ukuura.³² Nya maryamu a zel asamya Yesu a woma ke Yaak kun, e yim neme kpa hwel mung ke redun ye enegbak, kebere un wo amung, e hwinyai enang a dase kwe³³ Nya Yesu a Yaak kun a fisi memiil, a be yahudawa pamy a ban tam ne zung ba fisi memiil, ninke, Isiyon Izuba mun uyilak, Isiyon yomi dung³⁴ E hwalak ni maak kun an ha na? be hwnlak gung engbak gwaak ye Yaak³⁵ Yesu an Yarak memil³⁶ Be Yahuda be hwalak,ram eremnya an yimir na ne Lazarus³⁷ Ba pang ba hwalak,ener ezamaa dase wo, zum ya an Polak gun enpanezo ezoke, ke nani nya ener ezuman dase kwe³⁸ Yesu hwalak ninyai, nya erem nya Isiyon mun In yilak ega bi ukuur.Ubunĩ ne kpolfang³⁹ Yesu e hwalak, be yilak ma ne efang erem. marta Lam nyai Lazarus, na kweyiil, ere dung Yesu, narem aham erunmu aka libak epuss, ekwe mun a nani mentuk anass.⁴⁰ Yesu ere dung, mun dasu sango ye, den un yimir ka yaak ushem Ulom?⁴¹ Be saai efanguũ Yesu e mumak ezo me re Dãã, mun dimiyi erem nya u tongis mi⁴² Mun yeh u yang ku tongis mi mun hwalak kiken remya ba nerr epamnya ba pweri azam, keba yimir ye zona un shem mi⁴³ Nya a sang kikem,e kun egol engbak "Lazarus" Wurak"⁴⁴ Ena kweyi e wuraki ehwel emung a epok a wo rerobiyi nunn kponkpir, egwazo mu an zeeri nun nkponkpir. Yesu e re pa, "ni funnak kunk ke seh,"⁴⁵ Be neer e Yahuda pamy a bam tam ne maryamu ban Yaak amin ahamya Yesu an na ni, be yimir na ne zung.⁴⁶ Ba pang bam wuur naba farisiyawa kesang pa amin ahamya Yesu an nani⁴⁷ Engbak be na shem Ulom naba fansiyawa ban monil be na Inkpyion ke sang pa an ke na kadi nani? ener ezum a nani ebuk erem nya be ner kabe zari yung⁴⁸ Den dintalak kun kikem be nerr kpukpang kabe yimir nane zungi Be Romawa kabe ye Ubuk nyer nsip nyer.⁴⁹ Nya awo, enereyan amimyeng ampa "kayafas" Yene an we enbak be na shemUlom erai erem, hwalak pa,ni ni hann ahihyan.⁵⁰ Ningber ni Ye,ener eyi kwe ku unsip kpunkpan bwa pwak⁵¹ eferi ereman daalene yen na.ne yeh eye na a we wo ebgbag bena feri Ulom erai erem, an rem ugwen ke uhalak e Yesu na aka kwe pabe nsip.⁵²

A daa saar ewo pa be nsipkinkimpa. awo naye men hwin Ulom pamya ban sayir kabe momgir ke wo e yeri ⁵³ Utuhum na ban libak enani Isyel mwari Yesu ⁵⁴ Yesu an da se ze gwen ne kiil e mun nebe Yahuda, e yalak, abi ke ga unsip humya uwo kyengyen na akpak, unsip ngbak humya bayi Ifraimu. Azima an gwir na ne menhwin egi mung. ⁵⁵ Igyan tali ehuh eyahuda ayek kyengyen, Ba neer duduk ban wal ugwen e ga ne ne Yarusalem kebe solim Isyon pa ⁵⁶ Ba na kir e Yesu kebe nea feri negbo 9mpa rem nya ba pweri ungban Ulom Anke na u turum remya a daka tam amun ni gyang taali? ⁵⁷ Ngbang be na nani shem Ulom nebe farisiyawa ban hwalak, eninyan a yeh sahamya Yesu a womane ta yene sang ke be turrung.

Chapter 12

¹ Apwak mentuk titiyaar ku lom gyan ku zel, Yesu an ga na Batanya, samya Lazarus anwoma, zumya Yesu an yisak kun ukur. ² Ban nani dun aminaze egwi abi, marta na an wo na shem, Lazarus a an wo zumya an raai ungban kubir ezo ne Yesu ³ A maryamu eba apon npoom hamya ban nani yung nebukewayi, etin dung Yesu uhwel ma, ke fisi dun uhwel ni tyigbo. Ikyam mu una ruri ugba mumaki ye npoon mu. ⁴ Yahuda Iskarioti, eyiri ne menhwin egi mung, zumya aka nabak kun, a re, ⁵ Kebe ba upoon hum erebi asimal tyar ye dinari ke gabi pa bera danī pok? ⁶ Ansang erem ba taar be na danī pokā ba, eremanyan awo na Izye. pii umala Ifyan aa yan kezai amin ahamya a kusi amimyen ⁷ Yesu are, talak kun ke sik amin ahamya awoma Ulom Maaki mun ukuur. ⁸ Ka zegwena ne woma ne me. ⁹ Be yahuda duduk ban gwak ye e Yesu a wo abi tam, ban daa tam mog e Yesu na weng, kebe Yaak e Lazarus zumya Yesu an yisak. ¹⁰ Ben kpong na shem Ulom ban teh sel ke mwarr e Lazarus ninke ¹¹ Ban Yaak ye egbo munā e Yahuda duduk ban wurak kebe yimir na ne Yesu ¹² Ulom yi fyan uduk be nerr ban tam amung ni ni gyang, nya ba gwak ye Yesu a tam ne Jerusalem, ¹³ Be goor mempahol ke wurak se dasin ne zung kebe na hehasy ke re HOSANNA, ener anhor a zumya a tam ne res Ulom, etum Israila. ¹⁴ Yesu an ijaki ke gwir na fa, nya rem ban gwari ¹⁵ niteh ni gwak inyari, menlabi yi siyona, ra, etum enyin a tam a gwii ma fal ijaki ¹⁶ Menhwin egi mun ban da se yeh erem me libaki nya ba yili dun e Yesu, be turmak ye ebuk erem an sip e gwariyi gbo mun a ban nani dung ebuk erem. ¹⁷ Bener ban sang ye ban wo, yeri remya an yii Lazarus e wuranā abi kuur, ke yisak kung ¹⁸ Ggo rem ma be ner ban wurak kele ye Yaak kun. Ban gwak ye an nani shem hum ¹⁹ Be farisiyawa ba feri ni gbo mpo, raam, u dan amin ananiyi, kpunkpan bener ba ros Sun ²⁰ Bener Greek epan ban wo amimyen pamya ba ga abi ni gyng ²¹ Erem an ga dun e filibus ezum nya an le ne bethsaida ne Galili, an Lusiung, ye, Na subi di so kidi Yaak Yesu ²² Filibus e se sang gun Adarawus, Adarawus, erose Filibus, be se sang gung e Yesu ²³ Yesu e yimsin pa ke re, antuk a yek hamya anhwini eneraka zau ezarima ²⁴ Ididiang ni Ididang mun san ni, den a wo na ye Ifyer Alkama an yim ni yi kwe awo gbegbo munā, den an kwe, aka kurak Ifurr. ²⁵ E Zumya an yimir na ne mobi mung, aka giyun, zumya an gi mobi mung amung ni tyi kemdi woma, a sem mun ke gama ne mobi danā ne dan. ²⁶ E zumya a zari mi, ne roni, a sa hamya mun woma abi na rosi nang kabe woma. E Zumya a zari e Dāā aka nang Inpoin ²⁷ Nerem u mobi nang u yom, anke na kan sang,? e Daa, fonag me ne antuk aham. nya rem, amin a hamya an tama ne me antuk aham. ²⁸ Daa, Zari eres enai, nya egol an le ni gwan y, mun zari yun zai, kan wur n zari yun ninyai ²⁹ Nya be ner pamya ba peri abi, be gwak ke bere awoma na alandin ³⁰ Yesu e yimsin ke hwalak, egol erem an da tam mi mena, a ser e wo enyin na ³¹ Narem among Ityi kem, narema ka be warangā ne bena gwii kongir kpoin yi tyi kem ³² Den ba munangī amung ni tyi kem, kan sem be ner kpunkpan mun tama ne me. ³³ Be ner be yehekwe rem nya aka kwe. ³⁴ Be ner be yimsin dung, ding gwak emog mu are a kristi mu aka gwii edan ne dang. kanke kare anhwini aner aka munir ni gwan? enuena a wo ahwini aner ham? ³⁵ Yesu a re pa, Irya mu Ika wo neni antuk an Shiw, kil ni antuk a hamya ni woma ni Irya kem ku teh ubuk Insiil un fasak ni. e zumya a kill nu buk Insiil a han a sa hamya a gama ³⁶ Nya ni womw nu buk toli hum, ni yimir mane toli mu, kini wo menhwin etoli. Aya Yesu a sang erem, e mor ke lerin pa. ³⁷ A wo na, Yesu an nani ebuk eyak ke yimir pwepweri be ner mu be gi yimir na ne zung ³⁸ Ke Talak eferi Ishaya na ramigwen e saraki, remya are: Intintiel, enuna an yimir na ne ferin nyer, a ne nu na u lakal Intintiel un wurak ³⁹ Gbo edema ban dāā yimir n, Ishaya an san ninke ⁴⁰ An kubak pa ezo, ke na ni pi Isyion vanvang. ne yan, kabe yaak ne ezo mpa, ke be ye ne Isyion mpa, ke Yalbir, kan sisi mane pa ⁴¹ Ishaya an sang eferi erem gbo, an Yaak Inkpoin Yesu yena an feri Yung. ⁴² ku teh, ekpon konir epan ban yimir, na ne Yesu ku teh, be farisiyawa, ban gi yimir, ba kirak beteh wuranā ne pa ugban Ulom. ⁴³ Ba kir e zari be ner ke gi ezari yu Ulom. ⁴⁴ Yesu an kun ke re, e zumya an yimir na ne me, eyimi emung adaa wo ne me kinki nang, an yimir ne zumya an shemi ninke ⁴⁵ Azum nya anyak mi, an Yaak e zumya an shem mi. ⁴⁶ Mun tam kun wo Irya toliyi mung ni tyi, ke wo na ye zum nya an yimir na bele ke wo ubuk Insiil ⁴⁷ Den eyan an gwak e feri nang ke gii e ros, ne ka mun daka moob bun, mun daa tam e mooba, mun tam e fonag be nera ⁴⁸ E zumya an gimbi ke gi eferi 50nang, awoma ne zumya aka moob bung. Eferi remya mun feri aka moob bung Ulom danī. ⁴⁹ Mun dasu feri eferi nanā, e Dāā zumya anshemi, ke sangmi amin a hamya kan san kun kun ⁵⁰ Mun yeh ye sang e mung are wo mob dang edang amin aham nya munsang muna, nya rem nya e Dāā an feri kikem na mun feri.

Chapter 13

¹ Wasang Igyang Umun Iwuraki niza ikar Yesu nye ye antuk ayek aham nyea ata talak intyi kyem kega ni nyi nebe yimir erem nya enyimir na nebe mung amung nintyi en yimir nanepa gagak ² Eshetan a sodung e Yahuda Iskarioti esai si man, ye Nya baze negwi, ³ E yesu - enye Inyi a nabakgung ebuk kpung kpung a ye ninlye Nulom ta iwuur iga Nulom ⁴ E dol eyilak abi nu zeyi ami naze egwi, faar engbak nkipir emung, keba ufaap ngbir fisiyi llyak e kubak Ilyaknga ⁵ Ekurak emakoriukposi ke wanpabena rosi emung mepka ehuel ke fisi pa nufyaap ngbir fisiyi llyak u hum nya en kubak Ilyak nga ⁶ Nyaasar, etamne Bitrus, Bitrus eredung, ntityel, ta wapmi mepka whwel? ⁷ Yesu eyimsin ke redung "amin aham Nya

mun na ni nerem ata wodo gagak ku ye, ugwen ta ye" ⁸ Bitrus eredung, "bele ku wapmi mepka-whwel" Yesu ekou eredung "a mun dasu wapbo ugup ta dango ne me" ⁹ E siman Bitrus eredung Ntityel tene wapmi mepkap-whwel weng, wapmi nebe epok a egbo" ¹⁰ Yesu eredung Ezumnya wali a data wali ninyai nesum ewap mepka whwel, awo tetani, zo uwo tetani, pang ba riir" ¹¹ (E Yesu ny ezum ya ta nani dung atuk,yena enre, "pany ba riir") ¹² Nya Yesu a talis ewapa mekpa whwel eba nkipir mung ke gwir ninyai ke repa," Nin sentak a min a ham nya mu nani ni? ¹³ Ni yimi 'Na suba a 'Intintyel,' awo nanan, me muna munwo" ¹⁴ Me, Intintyel a Na suba mung wapmmepka- whwel,ni wapbung egbo nyin. ¹⁵ Mung sangni sel a, nani ni nya beremnya me mu nani ni ¹⁶ Mung sangni Idyidyang, anhwini ashemisi a dase kaar emgbak emung, eum nya ba shemung a dase kaar ezum nya nabak eshem ¹⁷ Eye kikem, ni nani amin ahan nya mung sangni, ata nangni ebuk anhor ¹⁸ Mung feri ma napam nya mung sali na, pang ba danga, kiken ata sarak ushem Ekor: Ezum nya enze envoo nang,yalbir e gimi. ¹⁹ Mung sangni nerem kini te nire mung sangni ²⁰ Mung Sungni dyidyang, ezumnya ekenak ena shemi enang, en wi mena, ezum nya en wimi,en wi ²¹ Nya Yesu a sang erem, isyon mung nyiomi E feri gagak, kere,"mung sangni dyidyang e yeri nyin ata nam mi atuk ²² Me hwin erosi mung ba ram egbompa, ba fakenken, nuna Yesu a feri ma ²³ E yeri neme hwin erosi mung zum nya e yesu nyimir na nezung wa,en kalir arai ne tabur hunhwuri ne Yesu ²⁴ siman Bitrus e repabe per emung "Lusi niyong, nwuena na zung a feri ma." ²⁵ E samir npaar ke Lusi yesu "enuena?" ²⁶ Yena Yesu redung," ezum nya ta libak envoo I nang eyena" Nya a libak envoo mu, Enang Yahuda esai Simon Iskarioti ²⁷ Nya ba talis eze, shaitan yalbak gung Ision, Yesu redung, "u nani gung ankena,nani fafang. ²⁸ Pam nya ba kalir erai egbo tabuk bahaanegbo ngena en sangung kikem. ²⁹ Paaang ba ramnya berem nya e yahuda api umala fiyang, Yesu redung,"rebi amin aham nya di kir yi gyang kem" ³⁰ Nya Yahuda awi envoo mu,ewurak fafang,atukwasng awoma ³¹ NyaYahuda aga, Yesu ere,"Nerem bazari anhwini enera Ulom uzouezari ma a egbo mung ³² Nya berem nya ban zari Ulom egbo mung,Ulom ta piidung esai ezari ninke i a ta zari yung weng. ³³ Ankabi yesek, munto nenyin tetok, tani kini, nya berem nya mung sangpa be Yahuda,saham nya mung sangni ninke ³⁴ Mung nasni ibyang fyai ni yimir na negbo nyini nya beremnya mung nyi mina neni,ne wo kikem ³⁵ Nanini kimembenerpkungbang tabe ye niwo bena rosi enanga,ni yimina regbo nyin ³⁶ Simon Bitrus eredung,"Intityel, uya ahana?Yesu eredung, asaham nyamung gama,tani hana gama nerem, ³⁷ Bitrus eredung, "Intityel an kena ta gyena mung roso nerem? mung ba egwe nu rosi nai ³⁸ Yesu redung "Ta yema ba egwe egbo rosi enang? Mung sango dyidyang, ta toni mi hwel a tyaar akur ke tuma kurak"

Chapter 14

¹ "Kini te ni talak Isyion Nyin ki Yomi. Yiminima Nulom a me. ² Ikyam eda egban Iwoma pipweri ke dase wo kikem, da ta sangni, tanga solim ni ubuk ³ Ne talis esolim ni ubuk hum, tawuur yun gama nani, a saham nya mung nwoma tani gabi ninke. ⁴ Ni ye usel nya mung gama" ⁵ Toma eredung e Yesu, " Intintyel, di haan asahan nya ugama, tadi te kanke kidi ye usel mu? ⁶ Yesu redung, mena nwo usel, nang-ngã weng kuga ne Da ⁷ kini yemi da niye Eda. Nerem kega gugwen ni ye yung, ni yaak kung zai. ⁸ Filibus eredung e Yesu, "Intinyel, sangni Inyi mu, amin aham nya di kir. ⁹ Yesu eredung, mung sibe ewo nenyin ure ni hamni, Filibus? Ezum nya ayaak-ngi, ayaak Eda Tate kake kure ye 'sangni Inyi mu' ¹⁰ Undasu yimir ye me mung nwo ne Da a Da ewo ne me? Amin aham nya mung feri ni adesewo yegbo nang Eda zum nya awo neme yena a nani ushem mung. ¹¹ Yimir ye mung wo ne Da a ewo neme, ayang nu shem hum nya nwo. ¹² mung sangni dyidyang, ezum nya yimir ma neme ata nani Ushem hum nya mung nani, uhun nya takaar kikem, mung munga abi ne Da. ¹³ Amin aham nya nikir neres enang ta nangni ko nyi ezou ezari ma. ¹⁴ Kwisi ni ne res enang , ta nangni. ¹⁵ Idan ni yimina ne me ta ni ros Ibyang inyng, ¹⁶ Ta kwisi ni ne Da, ko nangni ezum nya ata sisi nisyion ke wo neni titugi ¹⁷ U ruhu dyidyang. Duniya tabe gi yung don ban dase yakung ko be yeyung. Ni ni yeyung, agwi ne ni, ata wo titugi ¹⁸ Mun data talakni kinkinyin, tan wuur ngwak. ¹⁹ Antuk nshiu bener Intyi ba data nyangni, ninyai ni tani nyangni, mung ram, ni tani ram. ²⁰ Utuhum tani ye mena munwo Inyi, a ni niwo neme,a me munwo neni. ²¹ Ezum nya gwak Ibyang nang ke ros,yena zum zum nya yimina neme, zum nya yimina nema Eda ta yimina nezung me ta yiminarezung gugak ²² Yahuda (kang ne Iskarioti) eredung Yesu " Intintyel, egbo nge ta tam neti ku talak bener intyi ?" ²³ Yesu eredung," zum nya yimina nema, ata ros Ibyang nang Eda ta yimina rozung, ata tam ne zung, ata mai ti kyan eyeri. ²⁴ Ezum nya a gimi agi Ibyang nang, eferi erem nya ningwak adase wo enang, ye Da na zum nya shemi ²⁵ Mun Sangni ebuk erem pkunkpang, kun to neni. ²⁶ I Zuba, zum nya ta sisini Isyion, Eda ata shem nima ne whwel enang - ata subni pkunkpang ke tunrak ni ebuk erem nya mung sangni ²⁷ Mun talak ni farak syion, mun nangni farak syon nyang, kang nikem nya bene Intyi ba naap kini te ni talak Isyion nyin ki yomi, talak ni myari. ²⁸ Ningwak mung sangni, mung, ta nwuur ngwak. kini yimina neme, tani goni neye ye munga ne Da zum nya kaani. ²⁹ Mung sangni nerem, Idan mentuk ma woma, ta ni yimir ³⁰ Mun dasu ta feri waa neni, Etum Intyi kem atam, adang nyã nin tum egbo nang. ³¹ Ko bener baye ye mun yimina ne Da, mun nani nya berem nya Eda ensang. Yilak ni digya,"

Chapter 15

¹ Me na nwo Ulõn ididiang a Daa na wo na ahai ² Ulang hum yã wo ni liak niang yã ba yaasi ba ata munak a yilakã a hum yã uyaasi ata solim nuka ko na yayasi. ³ Ashem arem yã mun feri ni wo baneer atanii. ⁴ Zegwen na Ulang uhom udasu yassi gbe-gbo mung dang Isiin Uhon, kikem a ni muma ing ni dasi ni wo name. ⁵ Me na nwo Uhõn a nine ni wo Iliang zum nyã Zegwen na wo mimeeng anang a me mimeng ata woma na yar gbenbak, agbo ing ba na me ba, zum yã ata yee nani amiin. ⁶ Zum nyã dasi zegwen na wo mimeeng anang ta ba bayung ataak nyã Ulaang uhõn ko raii akor Ing akor kaba

monglag iliang uhōn nu kurag ni ira ko izeyii kpunkpang.⁷ Ing uwo mimeeng anang a Ikpieng niang Iwo na zo, Lussi ko ankhe aka naniyii do.⁸ Na kikem a Daa aka 9zou azari ma, a nii ni zou ayassi ayaar gbengbag kikem' a ididiang tya wurak yehniwo bana shemi sii anangā⁹ Nyā rem a Daa yimir na neme, kikem me mun yimir ma nanii, na yimir anng arem.¹⁰ Ing ni ross afeeri anang, ta nii gwii mimeeg a yimirii anang, nyā rem me mun ros afeeri Daa kun gwii na yimir amung¹¹ Mu feeri arem ko umuun nanyā uwo mimeeng anyeen ku wo su sarakii¹² Arem, awo afeeri anangā, ni yimir ma na agboo yin yā rem me mun sib ya yimir ma na nii.¹³ BAh zum nyā woma na yimir are yā kaar yee: Aneer na nabak agbo mung don ba samir amung.¹⁴ Ni naa ni wo ba samir anang ing ni ross afeeri arem nyā mun sangni.¹⁵ Na rem kantalak ayiini Bazell, don azel a dasi yeh min ahan nyā Nikyam amung a nani. mun yii ni nba samir anang don min aham nyā mun gwak na Daa mun sangni yee kpun kpang.¹⁶ Nina dasi ni salimi, meena mun salini kini gya seni kuss ayaar, ko Yaar arem agwir. Ing awo kikem, min aham yā ni kwusi na Daa sou aress anang ata nang.¹⁷ Mun sangni arem, kini yimir ma na amenna.¹⁸ Ing ba gii ni, yeeni ban libak a gii amenna.¹⁹ Da ninwo banpa na bata yimir ma na nii, Erem yā ba niwo banpa ba, ameh mun sallini wuraag napa yena an sa baneer nu ba gii ni.²⁰ Tungrak npeng nyā mun sangni yeh "Azel a dasi akaar Nakyam amung," Ing ba nass mi Iza h kikem taba pii Ingii²¹ Taba nani ni bug'arem kpunkpang agbo ress anangn a agbo ba dassi nyee zum yā ashem mi²² Re ku dassuntam yeh feeri na pa, aho yom adangpa kute na rem nyā muntam, wuraak a dangpaa.²³ Zum yā agii, Daa na²⁴ Re ku 9dasu nani Ishem zum nyā asou anpa yang ban nani ba, ayom ba wopa ba, kute narem yā ba yaak kaba gii mi a ba gii Daa.²⁵ Ba nani arem dong ka sarak amin aham yā ban gwaari na moog an pa. ban gii mi ba yom.²⁶ Ing na sisiyii I soon atam, zum yā ta shem ni ma yā anle na Daa - Yeena woh Izuuba ididiang zum nyā inle na Daa itaye Sung ididiang agbo nang.²⁷ Animma ninke, aturni ni sang ididiang dong lalibaag di wo yeeri

Chapter 16

¹ Mun sub ni abuk arem kini lena iymā² Ba ta founi wuragā ni Igbianlom. Antuk atam aham nyā Ing ayaang an maar ayaang atam ko inani dung Ulomā Ushem.³ Taba nani ni abuuk arem agbo ba ha an Daa a ba haan amme,⁴ Mun subni abuk arem kini yee in antuk a sarak, ni tungrak yeh mun sangni kikem agbonpa. mun gi sangni abuk arem lalibak agbo munwo yeri nani.⁵ Na rem mun wuur nga na zum nyā shemmi kikem a sou anyii, yang adasi Lusimi yel Uga ahanaa?⁶ yā mun sangni abuk' arem syon yiin yomii.⁷ Ku sangni ididiang min awhayii na uto yin, mun ga Ing mun dassu nga, na sisiyii syon aka gi atam, kute ing mun ga kase shemmung na nii.⁸ Na sisiyii syon azum ing azel, aka suppa ba neer ayom anpa, a pweri whawhayii anpa a moog⁹ Agbo yomii anpa, kikem nyā ban gii yimir ma na me¹⁰ agbo naniyii, mun gah na Daa dasi kani yaagī,¹¹ Agbo amoog, Zumnyā nanii Isyon naba nerr, awo rarobiyii¹² Munwoma na buuk gbengbak arem nyā ta sangni kute tanni haanna Pii ma na rem.¹³ ing ayen, Izyuba didiang atam, aka pii agama sel didiang adasi aka feri a feri agbo mungā. Aka sang ni min ahamna nyā angwaak a sangni buk arem nya tam gwazo¹⁴ Aka munaagī, ke ba min aham nyā wo anang a sangni.¹⁵ Min aham nyā Daa awoma kpunkpang Kanangā wo, kikem naa mun sangni Izyuba whaayii zum aka baa min ahamna nyā wo naang a sangni.¹⁶ Mantunk tatok narem tanni kir mii ni pab, tani yaagī ninyāi¹⁷ Ma whin agi mung amaang ba libaak afeeri negbonpo yeh nerr azum a sang yeh khe naa? yaagī mantuuk tatok ninyāi ka ni yaagī a yeh kan gaa na Daa¹⁸ Nyā ba reh, an khe na nerr azum asang yeh "mantuuk tatok?" Dassi diyee dung amiin aham yā afeeri.¹⁹ Nyā Yesu ayaak ba kir alusiyung, asangpa min aham Nyā ni lussi agboyii agbo feeriyii anang yeh "mantuk tatok a dassi kani yaagī a ninyāi mantuuk tatok kani yaagī²⁰ mun sangni didiang, kani kun kini taar kute ba nerr kaba nanni umun. kani sarak na riir syon, kute riir syon arem aka yalbir awoni umuun²¹ Nyan azum nyaī akun illiai awoma na riir syon, ing amaar awhin agber riir syon arem ayeel agbo umuun yeh imyar anerr.²² Niwoma na riir syon na rem kute kan nyaag ni ninyāi syon na nyii ka nani umuun a nerr dassi ka ba ni nuka²³ Ba kanni lussi mmi a hihiang ba ig tu hum uwoma. Ni didiang, ni min aham nyā ni Lussi a Daa sou aress anang aka naangni naka.²⁴ Ata narem dassi ni lussi amiin sou aress anang. Lussi, ka wii ko umun nai usarag.²⁵ Mun subni buk arem ni gyub feeriyii na, kute antuuk atam ham nyā dassu kan feeri nignib feeriyii, kan feeri ni nin nzii agbo Daa.²⁶ Utu hum kanni Lussi sou aress anang a meh dassu sangni yeh kan kwussi ni Daa²⁷ Daa negbomung an yimir ma munlee nu lom'a²⁸ Munlee na Daa na meer naba neer Ninyāi kan talaak ba neer nu ku wur ngaa na Daa.²⁹ Mmawhiinagi banreh- narem na ufeeriti ninzii ku talaak a feeri Igyub.

³⁰ Na rem na di yee, zo uyee abuuk kpunkpang a dassu kiir ko hihiang a lusiyo, agbo rem di yimir zo unlee nu lom'a³¹ Yesu a yimsinta na lussi yeh "Ni yimir ma na mee na rem?"³² Niyaak, antuuk alam ii maka atam nyā kaba sasak ni ko nung aka ga Nsib npa kani talağ kinkinang. Dassu kan wo kinkinang, Daa awo na me³³ mun feeri ni abuk arem kini rass syon mimeng anang. Na ba ner kani zou amun syon, taar ni akoli mun ze agbo ba nerr.

Chapter 17

¹ Nyā Yesu atalis assub abuk erem kpun kpang, amunaak tyelazo raami an gwian'a ka reh- "Daa antuk atam ahaam nyā ta munaang asayaak, ko asayaak ninke amunaak ko² Nyā rem unaang inkpoong nafaal ba ner ko anabaak emobii naba ner apam nyā zo naaang.³ Emobii arem adaangā na talis, kikemm'a kaba yee yo, zo na wo Ulom didiang bing azum nyā unshem- Yesu Kristi⁴ Mun Munaak amung ni tyi. mun talis shem hun nyā unimin mun nani⁵ Narem Daa munaak amemuma ninke kidi woma na munaak erem nyā anwoti yerii unkwansim kafin di nani tyi kyem⁶ Mun saang aress anai na baner apam nyā unimi mung nin tyi. Banwo Baner anai amma unbapa nimi, ba pii ba nkpieng nnai⁷ Na rem ba yee buk arem nyā unimi kpunkpang anle na zo na 8 Mun naangpa nkpieng kyem nyā unimi Ban wii nikya a ba yee ayee

didiang munlee na zo na, yimir zo na shemmi ⁹ Mun kwusi agbonpa. Ba mun kwusi agbo ba ner gbunkpang ba sel bapam nyã unimi, ba wo ba nna, 'a ¹⁰ Kpungkpang amiin aham nyã awo anang a mun munir na pa ¹¹ Ba mun too mung nin tyi ba kute ba ner apam ba wo ba wo mung nin tyi, a me mun taam na zo Daa taani sou aress anai ner apam nyã unimi ko ba wo nyã ner ayerii nyã rem me na zo di ner ayerii. ¹² Arem nyã

¹⁴ Mun nanagpa ikpieng nnai, ba nar ban gyipa agbo ba bawo ban pa na ba, nyã rem me nba munwo an pa na ba. ¹⁵ Mun dasu lussi yo ku ba pa yilayã ni tyi naa, mun kir kangpa napa ner pabapii ¹⁶ Ba dassi wo ba ner tyi nyã rem me ba munwo aner tyi na ba. ¹⁷ Pii pa kaang na faal didiang. Inkpieng nnai iwo ididiangã. ¹⁸ Nyã rem zo shemmi sou ba ner kikem me mun shempa sou ba ner. ¹⁹ Agbonpa na mun faar agbo nang siik kang ko peenma ba faar agbonpa siik na faal didiang. ²⁰ Mun kwusi ba agbo ba pam kinkipa ba nana pamni nyã kaba yimir na ni nkpieng unwẽpa agbo naang. ²¹ Ko ba wo yeerii nyã rem zo Daa uwo mimeng anang a me munwo mimeng anai. Ba koba wo mimeng mimeng ko ba ner ba yimir yeh zo na shemmi.

²² Munaangpa arem nyã ko unmunaangĩ memunamun munaanpa ko ba wo yeerii nyã rem di do yeerii ²³ Ameer mimeeng anpa, a zo mimeeg anang ko ba wo yeerii sarakii ko ba ner ba yee zo na me ²⁴ Daa munso ba pam nyã unimi ko ba asham nyã me munwo ma koba yaak amunaag anang arem n nyã zo nima ku yimir ma na me wosang Isyi tyi itoo. ²⁵ Daa nanang ba ner ba banyee yo ba kute me mun yee yoo a ba pam ba yee zo na shem m. ²⁶ Mun saa ba yee res anai, kan saa ko ba yee, ko yimir anai arem nyã awo na me ko awo mimeng anpa a me kanwo mimeng anpa

Chapter 18

¹ Nya Yesu a talis e sang e feri rem, e wurak nebe whin ne kili mung umpaan umgbuk kidron, ã base ham nya ban tubi Inhon inhi hori base myer abi nebe menwhin erosi mung. ² Yahuda zum nya sik ni son aga yom me Yesu enye buk hum, ne zung emoobi, E Yesu ne me whin erosi mung ba kilibi tutigi. ³ Eyeen Yahuda e tama ne be na robiyi elai, ne be emkpong apam nya emgbak be na rosi Farisi en shem pa. Ban tam ma ni ra kawu, ne buk ehoong. ⁴ Yen e Yesu A yeel aminaham nya kil e gbo mung a ye, wurag ugween pa ke lusi pa, Nuwena nikir? ⁵ Ba nang eyimir, "Yesu ener Nazariti." Yesu ne zung erepa, "emena" Yahuda e zum nya nyom mung, eperi abi ne ba na erobiyi elai. ⁶ Nya a sang pa, "emena," ba wur ni sisim be se yim ni ti ⁷ Ewur elusi pa ninyai, "Ni kir enuwe na?" Ba wur esang nga nin yaai, "Yesu ener Nazariti." ⁸ Yesu enang pa yimi, no mun sangni me mena munwo ye In ni re ni kir e mena, ne kaar kikyem. ⁹ Eferi mu awoan sarak eferi be na gwein nya bam sang, "Apam nya zo nima ba zum nya moor." ¹⁰ E yenne Siman Bitrus, epi Inhoon, efaar nizing samtak ekkwotoo bok zeei an whinegi erosi emgbak be na rosi Farisi. Enenu ba yiyung e malkus Yesu esangungu Bitos, wuuk soor Inhoon nai ne puul. mun dau gboong asimal a ham nya Edaa ne zung nemi? ¹¹ ¹² Asoham ma be na robiyilai ne be gbong mpaa, ne be gbong sim be Yahuda ba ke tur Yesu be robiyung. ¹³ Ban Libak egãma ne zung ugwazo Hanana.yenawo ehai kayafa. Yena nwoo emgbak be na rosi unsip. ¹⁴ E yeen kayafa na wurak pamane feri gyub nang pa be Yahuda, e ata kaata be ba ener e yeri na kekwee egbo be ner kpayilii ¹⁵ Bites nee awhinegi rose Yesu ba ke rose Yesukukwosim ba se myeer ka be engbak be na rosi Farisi ¹⁶ Bites ke peri unwaari ni zii. E yaang amimeng ne ba na rosi Yesu ezum nya Engbak a yeyung ke kwisi na wheeyii unwaari kese meena ne Bitos. ¹⁷ Nyaan ne zum nya awheii unwaari, eyaak Bitos, ke redung, me hooni woo yeeri ne ner re zum? Etoni ¹⁸ Nya be na rosi Etum, ne ba na naniyii ushem ka Etum ba peri ke gwirak raa, Bitos a peri abi ne pa. ¹⁹ Nya e ngbak e Firist a furum ma Yesu egbo be ne rosi emung ne subbe mung ²⁰ Yesu ke polak eferi ke ree, "mun sang pa Igboosip eferi nang adase woo weer ra. Mun rose kun suup pa be na rosi nang nu bak kweesiya be Yahuda, ni bak monyiili benner mun dase lessi amin. ²¹ A ku furumi ne me e ke ?Furuma ne be ner apam nya ban tonyiis e suup enang. Apen ba yee ebuk eerem nya mee sang" ²² Nya ne zung a sang kikyem eyang bena rosi Etum elilak mayang Yesu ubok, ke ree, "Ki Kyen maah ga yimir dung emgbak Firist" ²³ Yesu ke lusiung, "Amin papii agye na mun sang? wurak kunsang eyoom me nang. Unwool mii egbogye?" ²⁴ Eyeen e Hanana ke shem ma zung ne Kayafa engbak Firist. ²⁵ E Bitos a peri ke gwiraak eraa ba redung, me ho zo woo ne pa me whiin rosi Yesu mu. E toni ke ree, "mun dasu nwo ne pa" ²⁶ Nyang amimeeng empa, anwhinni ezum ya Bitos en samirdung utoo e kuntak, eree, no Mun nyako Ubuk turini Unhunhori yiin ne? ²⁷ Bitos ninyaa e toni A sa ham eromakuur e koraak ²⁸ Nya ba le kabee kayafa, ba ke gama ne Yesu utuur ena siip ni ti tandi A peen ne poopaa ba gi nyeer abi tuur ena siip, eba kirak eyom elaak npaa dang eze jibi ²⁹ Eyeen Bilatus ke wurak ni zii ke ree pa, "An kenaa ener ezum enyoom ni, nii toolung nitamaa?" ³⁰ Ba yimir ke be ree. "ke woo na ener re zuum adasewoo ener namyii pe pii gaggai eneeraa, da di dasi di pii doma. ³¹ Bilatus ke repaa, "Baniyung ni sema ne pooiin, se ni raam kini sik yimina ne fere yeen Be Yahuda ba redung, "Apeen ba dang nya ne sik eferi yeeri ke emyaar. ener ³² Amin a ham awoo na ke sarak eferi rem nya Yesu ensibi sang ekwee ereem nya a ta kwee. ³³ Bilatus ke wuur utuur, ke yii Yesu ke redung. "Ezo zum uwoo etum be Yahuda na?" ³⁴ Yesu ke yimir dung ke ree, "Esang enaaya awodo ko ba paangba ban sange kikyem?" ³⁵ Bilatus ke sangun Yesu, ke ree, "Emme mun woo e Yohuda na? Benneer enyiin na ne be enyiin na, ne be gkong me firis apeena ban nyoomo ne me. unnani anke? ³⁶ Yesu kere Intuum naang idasiwo itii na. ki woo nya ni itii na be na rosi nang da ba tak ehoong ke gyena eyang ketene eyoomi Ididang nya, Intuum nan Idasi woo itii na ba a zaam ba. ³⁷ E yeen Bilatus ke redung, "eferi reem awoo ididang nya, zo na woo etuum? Yesu ke yimir dung, "Aminaham nya sang, eme munwoo etum ma. " Awoo kikyemma ban marnima. kikyemma weer ni ti kun sang Ididang ata yimir ne golenang. ³⁸ Bilatus esang e ankenaa baree Ididang? "Nya ne zung asang eferi reem, ewurak ni zii ninyaa ke sang p abe Yahuda, Emme mun da su tuur ener rezuom ne yoonm ahinyaan. ³⁹ Emme dai mun yeeni ne

naniyang rai ni rai, mun talak ni ener eyeriihoo ze JibiElali anani Ne reem mun talak ni etum be Yahuda?"⁴⁰ Ba ke sheraak ugbung ke ree ba zummaa nangti e Barabas Eyeen Barabas enaizena gaggag.

Chapter 19

¹ Nya sar Bilatus egwan Yesu bega se gberung ² Be na ribiyii elai ban lak antur enshaii be sodung egbo, kyebe sodung ngbak ungbir lak emakori Ibora. ³ Bantana nezung ke be redung "Ison anhoor ni dan do gbo, ezo etum be Yahuda" ke na gbegberung. ⁴ E yeen Bilatus e whirak ninyaa erepaa benner e Yahuda, "Mun tamun wurak nima nezung, ki kini yee, mun dasu yaakung ne yoom ahinyhaa" ⁵ A zamma Yesu ke wurak e peri ne antur enshaii, nun ngbak kpir emakori iboraa. Bilatus ke repaa, Enenu awonizuu." ⁶ Nya ben gbong me Firis, ne be na nanii shem Haikali ba yaakung, ba wool upumii," Be kparyiilung be kparyiilung, Bilatus erepaa, be senimanezung ne pooyiin ni kparyiilung. Emma mun da sun yaakun ne yoom. ⁷ Bener Yahuda ba ke yimirdung keberee, " Etima diwo ne mook eyeen amook aree di myaar enerezum nya a gber kpong ke re Izina iwo anhin Ulum" ⁸ E yeen Bilatus nya a gwak egbo feree, Imgbak imarii Iturung, ⁹ Ke lilak emweer utuur inkpong itii ninyaa ke redung e Yesu, Unlee a haanaa?" Yesu eperi hoohoong ¹⁰ Yena, Biatus ke redung, "U gi ferii ne neme, ku yee mun nwooma ni son ni kpong kun talak ko, a mun nwoma ninkpong kun kparyiilo." ¹¹ Yesu ne zung eyimir dung," Udangha ninkpong egbo nang, ahoo bannoo naa na faal. Ener re zum nya embaa mi eno awoo ma ne eyoom gbegbak" ¹² Esang eferirem, Bilatus Ke sik soan talaki mung. Ba peen be Yahuda ba ke wool Ipuumi, ke ree, etak ener re zum, asang zo bawo saamir kaiza ra ba. Ener re zum nya sik egbomung eezi woo etum, nezung agii kaiza na dung. ¹³ Nya Bilatus agwaak efeeri rerem kikyem, Ebaa yesu wurangha nizii, yeen kese peer ubuk a mook mung, ba yii Yahuda ba yii ni e Dabee, aani sip Aramaiba yii e Gabbata ¹⁴ Uloom soliimi soon zeii Jibi Elati, utuhumi nu loom, e yeen Balatus e sang pa be ner e Yahuda, "Ningyaak etum eyiin" ¹⁵ Ba wool ipumii, senii ma ne zuum, senii ma zuum ni kpangyii" Bilatus elusipaa, "Mun kpangyiiletum enyiin ke? Beekpong me Firisba yimsin ke ree, "Baa danghaa ne tum ubuhang, a peen ba yee kaiza na" ¹⁶ Asahaamma e yen Bilatus ke ba Yesu anaangpaa ke be kpangyiil ¹⁷ Yeenaa bake baa e Yesu egama ni zii, ke baa izaam mung ne poomung gama a saa ham nya ba yii e Gbooregbo nii Aramaika, anii e Yahuda ba yii Golgota ¹⁸ Asaa hamma ban kpangyiil Yesu ma ne bee ener be faang, eyaang upoo zeii, a yang upoo mwala, Yesu na woo paa saa sou ¹⁹ Bilatus ke gwaari ukpak kpangyiil Yesu, ke kebe gwaari: YESU ENER ENAZARATA, ETUM BE YAHUDA" ²⁰ Benner Yahuda ba killii ke faar e gwaarii rereem. Asaaham nya ban kpangyiil Yesu ma awoo kenken mun sip. Bang gwaari ukpak mu ni sip Aramaika, niilatin a nii Grika ²¹ A peen ben gbong Firis be Yahuda baa sangung Bilatus ne tenii gwaari "Etum be Yahuda" Ebee gwaari amiin ahaam nya e yeen ensang ne poomung," me ne munwoo etum be Yahuda." ²² Bilatus e sang paa, "Amiin aham nya mun gwaari, aheena mun gwaari ²³ Bee naa robiiyi apaam nya ban kpangyiil Yesu, ba woosii emkpiir re mung, be gaabii egyaan annas be gabi paa egboopaa, daang-esheel unkipir unwoo dang-esheel ²⁴ Ne poompaa, ba gwir ke ree, "Di tenni dii faak di poor, di tak e saali, ezuu nya nzee eba pii unmuang. Aminaham an kiila ke saraak aminaham nya eferi ulum ka sarrak nya bansang, Ban gabbi emkpirenang nii laak-empa, ban taak esaali e bgo ebuuk ennaang" Aminaham nya be na robii elai ban nanii ²⁵ Apam nya ban peri kenggeen Ubuuk kpangyiili Yesu bangwoo biin nyaai, aa lamyaa inyaai, e maryamu enyaani kiloba aa maryamu magadaliya ²⁶ Nya Yesu ayak inyaai, nebe narosi mung nya enyimina nezung seseng, e sang gung inyaai Enyaan, yaak, e sayaak," ²⁷ Ewuur e zu eredung enarosi-mung yaak inook" A saa ham na rosi-mung ebaa yung e gama kyaammung ²⁸ Nya ayaak anhihang adasi toomaa, amook ulum asaarak ke ree, "ugoor emakorii u samaknyii" ²⁹ Ampoon ne makorii saang awoobii, ba ke soor soso ne makorii sang be sodung unwhee nuun zoo ³⁰ Nya Yesu a tabiir makori sang ne soso, ke sang," ko ankee adaang" ke na doog-egbo ke faar refoiir ke gwee. ³¹ Be Yahuda, utuu hum unwoo paa ulum soliimi e sik Jibi, baka be talak erun ka peeri ubuk kpong laaki ulum talisi sheem (Ulum talisi sheem engbak ulum ma) ba Lusi Bilatus ke puuse ewheel ke be munak paa elilaa-nya. ³² Be na robiiyi elai ba tam yee pusi paa wheel ener elipaakii ne ner efaang apaam nya baan kpangyiil paa yeri neYesu, ³³ Nya ba tam ne Yesu, ba yaak a talisi ekwee. Nyenaa ba talak gung pusidung ewheel ³⁴ E eyaang ne be na robiiyi elai ebba anzeer e toraak Ufaap elaak Yesu ma, nya menii ne makeri Da wurak ³⁵ E yeerii nya ayaak kekyem imarii iturung, amiinaham nya saang ididangh-aa. ³⁶ Asaham maa ke yee eferee emung Ididanghaa ettiimaa di yimii naa ³⁷ Ningyaai, amook ulum aree, "Tanii raam ezuu nya ban toraak" ³⁸ Nya aminaham akaar, rosi Yesu Luuler e lusi Bilatus, ke naayi elaak e Yesu. Bilatus ke naang eyimir. yeen Joosep ke ga se ba eruun ne mung ³⁹ Nikodimo etaam abi ninke, eyenaa entam ne Yesu lelibak na tung, etamaa ne me noo ban solim ne myrr zou aloes ne gbak aluuk e litaa a simaal a heerii ⁴⁰ Ba ke baa elaak yesu be kubakung nu famgbir e linen ne buuk effiin memaakii be kabokung -nya, nanan ne nani be Yahuda buk makii ner ⁴¹ Asoham nya makung -nya ubuk tubiyi Inhoon A soham ukur ufaai bam kaai abi Ba too dang ke maak enyang amimyeeng. ⁴² Utu hum unwoo ulum solimii be Yahuda, na a Kur uwoo kengyeen nu sip, ba ke makung

Chapter 20

¹ Nii tandii Ulom libakii shem maryamu magadaliya, ega kuur eyaak ba munak ufaang abi nwee kuur ² E wuur raak se yaak Siman Bitrus, ne be naa rosi Yesu apamnya nyimir ne paa. "E ele repah ba aa innii Ikgam abii kuur, di haan asaham nya ban gamaa ne zung see siik" ³ E yeen Bitos ne bapang be rosi ba wiraak tuur sel be ga bii unwheng kuur ⁴ Kpuukpang paa ban ni raag ba paang baa kar ewi gween e Bitrus bee see zel nu gwen ⁵ Nee le mung, e Yak unfaang-kpiiruaar eraai dang eruunke wa eperii ke dasi myeer. ⁶ Siman Bitrus ke zel kukwasim ele ke mweesi abii kuur. Eyaak unfaang kpiir linen uraai a Uzeeninya ban robidung engbo ma ba le ke naak anmonlir asa aherii ne gbomong. ⁸ Naa roosii mung ezuu nya

in in kaataa raak see zeel yeenuma, emeer see yak ke yimir. ⁹ Nee pwerii empa rem amok a too dang ke mweer taa nii soon, e nazung. ataa kwee kee lilak ¹⁰ Mewhiin eroosi mung bakee wuur kyaam ¹¹ Maryamu epwerii ni zii wuur ke kuun ne me miil Emuun kikyem see amimeng kuur ¹² E see yaak malaiku be faang febbe farak ba gwil, eyeeri egbo aa yeeri ne wheel nanan asaa ham nya elak Yesu enrai maa ¹³ Baredung, "E nyaan, ukuunnang kee?" Ereepaa Engbak gaa bang bayung, mun haan asahan nya baa gaama ne zung see siik. ¹⁴ Nya asang ki kyeem, eyalbir nya ayaak Yesu apwerii. Ehaan e Yesu nawoo ma. ¹⁵ Yesu ke sang gung, E nyaan ukuun an kenaa? U kiir enuwēna? " Nae raam me mung arehoo na naniyi shem e flawaa, ke redung e" mgbak me ko mbayung gamaa asaahang, sanghii ubuuk huun mun tangaa mbaayung ¹⁶ Yesu redung " e maryamu" E yalbir redung ninsiib Aramaika, Rabboni " (Engbaak enaa subii) ¹⁷ Yesu kakee redung "Tenun Tabini, mun too dang kum gaa ne Da wuur see ne me wheenena, sang paa e tammu wuur mun gaa ne Da nang aa ni ninkee, Ulom nang aa Ulom yiin ¹⁸ Maryamu magadaliya wuur see sang pa mee whiin erosi mung "mun yaak Engbak enyeer, Yeena sang amiinham nya mun sang ¹⁹ Negwii Utu Ulom tuuri shem, bee naa roosi mung enwaarii ikyaaam Igwirii Impaa ba faam egbo immarii be yahuda. Yesu etem e pwerii nepaa ke reepaa "Faraak Isyon Inyiin ²¹ Yesu esaangpaa ninyaa, "Faraak Iyon Inyiin " kikyem nya e Da e nsheemi, ememaa mun shemii ninkee ²² Nyaa Yesu asang kikyem kenaa furaak egbong-paa, e reepaa winii upwaam Ulom "Ruhu Mai Tsarki. ²³ E ner re zuum munaak gung eyoom, agwir. ²⁴ E Toma, eyeeri ne me whiil ekiili sook ne faang bang yiyung Didamus, endang nya mung entaam. ²⁵ Appaang mewhiin eroosi mung basanggung, " Din yaak engbaak enyeer "E gbeer salimaa ke ree, "Ezii woo saai zii yaak epook emung, ne mbaaris kunkoori, kum tabiir elaak emmung, kun tuum nyimir ²⁶ Nya mentuk tittar ni fyaany mewhiin ne roosi, ninyaa, bawoo ungba a Tam, Yesu etaam yee peeri ne sang ba too dang ke poolak Ibuuk ke ree paa" Faraak Isyon Inyiin" ²⁷ Ke redung Tama, Nabaak pok naii ku yaak e pook e nanag Nabaak pook Upook naii ku tabiir elak nang Te nu woo inaa giyi yimirtii, wo na yimirii. ²⁸ Tima ne zung yimir ke redung," Engbaak enang nuu Ulom nang" ku yimir. bene Umun na baan dasse yaak, baa yimir" ²⁹ Yesu ke redung utuuma yaak emee kui yimir Bene umum na baam dasse yaak baa yimir ³⁰ Yesu ke naa nani ebung munaki son ugwazo be naa roosi mung. Ban see gwari amung aa zaamv ³¹ E feri rem nya haan gwaari awoo naa kidii yimir naa ne anwhiin Ulom E yimir kidii zou egwii naa dang ekee.

Chapter 21

¹ Nya ba talis erem Yesu bolaak egbomung ningyai ne be whin erosi mung ehuup Tibebia Indaa intee ke polaak paa egbomung ² Siman Bitrus Dadimus, Nataniya e ner kana e Galili, ne mee whiin e Zabadi rosi Yesu. ³ Siman Bitrus ke repaa," mun taa nga nu tusiyii menpalli" Ba redung, "Etimaa kadi rosso Baa gaa see myeer ukugou, Gbukpag na tuk ban dasse tuur anyihang ⁴ Nya itandii iwoomaa, Yesu eperi nee gong, menwhiin erosi bahaan e Yesu naa aperii ⁵ Yesu ke feripaa " Ikabizeek, "Nwoo na aminaham nya kanize ke? Baa yimir dung," "Adung" ⁶ Ereepaa "Taak nii Inzeer tusiyii poozeii kugou, kanii zou maa."Ba kee taak inzeer Itussi, yena bake zou etusii mempaali maa kpemeepayilii ⁷ Anwhiin erosi nya Yesu nyiminaa ne zung eredung Bitrus,"Emgbak gaa" Nya Siman Bitrus agwaak e engbak, e ba ngbiir fafang esoor abii ehuup ⁸ Apaang be naa rosii baa taam amimeng kugou bang woo kenkyeng ni zii nya taak eheel inaa Ifaang Ba ke fouu Inzeer menpaali gbmegbak ⁹ Nya ba wurak nizii baa yaak Insiil Iraa abii naa ampali naa paali a Voo ¹⁰ Yesu ke ree paa, Tamnimaa mem-paali aman nya " nin tusii" ¹¹ Siman Bitrus e gaa see naarip Inzeer itusiyii ne mempaali 153. Nee kpangyilii mempaali amam inzeer nuu Idasi porii ¹² yesu ereepaa, Tamnii dizee aminazee akwakiin" Menwhin erosi ko yang ne luusi," Zo naa woo nuwee?" Bang nyee e emgbak aa ¹³ Yesu ke taam, a Voo enaang paa, nee ampaali. ¹⁴ itaar raa Yesu enwuraak paa Menwhiin erosi mung nizee ne gwen, ne lilak emung. ¹⁵ nya ba zee aminazee itandii, yesu eree dung Siman Bitrus, "Siman esai Yohan, unyimir maa ne mee? Bitrus eyimir dung "kikyem Engbak zou" Yesu eree dung, "Wāa k ewantamis enang" ¹⁶ E redung ninyai ifaang " Siman esai Yohan inyimir naa nee mee? Eyimir, naa zou" Yesu eredung, "kiilmaa nee wantamis e nang" ¹⁷ Esangung ewheel itaar, "Siman unyimir maa nee mee?" Eredung Engbaak, zou yee ko ankenaa, zou yee mung yimir naa nee zou" Yesu eredung, " waak ewntamis enang." ¹⁸ Ididang, mung sang nii kinii too kankabii,ni sosi ebuk elaak ne poo-ii, duur nii gaa ubuk huun nya ni yimir naa un kuuk eyeek, nyang-haa agaa tuudoo upok ega aa nee zou assa ham baa nee yimir Isyonna ba. ¹⁹ Yesu nya sang kikeem, ensang kee ram gween ekwee reen nya Bitrus aa taa naani umuunaa nun lom Nya sang gung Bitus kikem kee redung, Ronii." ²⁰ Bitus ke Yalbir eyaak, anwhiin erosi aa nya Yesu Inyimir na arata a, ezum nyaa peeri kwasin Yesu ubuk zeii aminazee gwii, ke sang," Engbak enuwena etaa youmoo?" ²¹ Bitus eyaakung ke sangung Yesu, "Engbak enner ezuun agaa nani ankee?" ²² Yesu eredung, " Inmun so ke perii ke suum e gwaak enang, angkenaa do? Ronii" ²³ E feri rem ake whiraak egaa gbagbang nee bee nwhiiyai mempaa e anwhin na rosi mung eyang baa taa kwee baa. Yesu en dasi sangung Bitus e eziim naa rosii mung daa taa kusee" In mung yimir nii son nang ke wheii kee suumi, ankenaa awoo naai?" ²⁴ E yeena anwhiin erosi amung nya sang egbo ebuuk-erem kee gwarii ebuuk e reem, Ididang ngaa ²⁵ Ebuuk ee yaang yaa Yesu ne zung ya engwari kpuupang kee re baa gwari nee kaa mung ree nee egwii Itii kpukpang baa kabee yee gwari ba.

Acts

Chapter 1

¹ Amin alibaki ham nyāā mung gwari , ugwak Tiyoifilis, ansub abuk arēm nyāā Yesu alibak anani naba rēēmni nyāā nazun ansub, ² kē sum utuhum nyāā bambayung a gāma nigwan, wosang a subpa ba narosi amung a fēēri anaribi uto rem nyāā

zuba Lom-gbak inrona nazung.³ Nyāa a talis agbong iza , a ē tēn agbomung rarraami napa kē tesipa ankpam arēm nyāa tābā yimina . Anwuta mantuk isok anaas, kē fēri gbo kyam Lom-gbak. ⁴ Wosang a zoupa, asangpa ē ba tēna wurak a tālak a Urushalima, kē bē sum ask afēri Lom-gbak, arēm nyāa arēma ē, "Ningwak mūng sangni ē" ⁵ Yohanna anwab na makori na, ni sum kābā wabni nizuba Lom-gbak nāmāntuk a tāāni gwazo tatog." ⁶ Wosan bā monlir ayēēri ba lusiyoung ē, "Nhinyiēē, nazema kā wurma ni tium nāānpa bi Israila?" ⁷ A rēēpa ē, "Ba narēma tani ilom nemi tuk amam nyāa Lom-gbak nsig nintiumung ba." ⁸ Kāni zou kpaarma ndēē zuba nhoor isis ni liaknyin, nina kani wo tēlazoinang na Urushalima aa Yahuda nāba Samariya ni, nibi tiihni kpungkpang" ⁹ Nyāa Yesu a fēriabug arēm , ba munag azo nigwan ayāākungā, ibug nika kyubagpa itelazo. ¹⁰ Wosang bā sirak raamung nū gayi nigwan, banēr afaang ba rēēpaē, "Ni banēr a Galili, ni pēri kini rāām ankēna gwigwan? Yesu azum nyāa ban munagkung gwazo nyiin apeima nigwan, ata wuur kikema gwaak yuhaang nyāa rēm ningwāākung apeima kē ga nigwan. ¹² Bā ge wuur sē peer fyal nyāāng na Urushelima bā yii nizung ē fyal azeitun, jang akili tuhēri. ¹³ Nyāa bāzel, ba kāār amēēr mamimeng gbang kwisiyi hum nyāa bangwiina. Pēēna bangnwo ba Bitrus, Yohanna, Yakub, Andarawus, Filibus, Toma, Bartamawus, Matta, Yakub sai Alfa, Siman Zetotes. ¹⁴ Kpukpang āmpa ba ē sigsson nukwisiyi, na nyāārni, aa Maryamu nyai Yesu , aa manhwiniai. ¹⁵ Nā mantugamam Bitrus a yilag apēri amimieng, banēr izo na bānwo, arēpa ē, ¹⁶ "Bā pērung, awo nānanna aferi Lom-gbak na sarag, arēm nyāa Dauda agbo Yahuda , nēr azum nyāa antur Yesu a rebipa. ¹⁷ Ayēēnma anwo nanyēēra zum nyāa bānaang amin a naniyi amūng bug shēm urosi. ¹⁸ (Nēr azum a bā faangkem nyāa anzouma sel nsharib a rēbi kpag bugnā, a yilag ayim nā gbo-gbo, laimūng iwasir, angbur lai amung ke tuma wurag nizii. ¹⁹ Banēr apam nyāa bānwo na Urushalima, sang ba gwag aferi arem, bā yii bughum ninsibpa ē 'Akeldama' yeena wo ' Bug mamii'." ²⁰ " Awo nyāa rem bangwarima nfem a zabura ē, 'De ko kyammung yalbīr iwo koba, ninghaang kē tēna gwii abi ' ²¹ Yēēna awo , anēr azum nyāa sib awo nanyeer, lalen arem nyāa sang di too kidi wo yēēri ne Yesu. ²² Lalibag na wab banēr i Yohanna kē tam tuhum nyāa bān munagkung a gama nigwan ke talakti, tina di wo itelazo imung nu yilakimung kuur." ²³ Ba sali baner afaang, ba Yusuf azum nyāa bān yiyūng ē Barnabas izum nyāa ba nyiyung ninyai ē Jostus, aa Mathias" ²⁴ Ba kwisi kē rēē, "Ningbag zona yee makafug bānēr kpungkpang, wuragnā na zum nyāa zongfaar amimieng ba fāāng apam. ²⁵ Kē ko nazung a ba bughum nyāa Yahuda maag atalag bugshem humkē ga gagamu ." ²⁶ Ba kuuspa ankwen, Mathias a aba nkwenu kē meer a zou manhwinngi sok-nayeerimu.

Chapter 2

¹ Wosang uloma Pentakos tam , ba monglir kpungkpang asoheeri. ² Ba yilag agwag bung haang gwigwan usis nyāa mimmang. Upamu naa fur ikyamu nāba nēni abi amimieng. ³ Izuba Lom-gbag gināā mēsi pa kpungkpang ampa nyāa ba yimsin nilag mpa. ⁴ Nyāa zuba Lom-gbag imerta nilag nyāa ba libag a fēri ni nsib kyaang, nyāa izuba rona napa. ⁵ Baner Isra'ila paang bangwii na Urushelima, bana imari lom-gbag ban le ninsib kākang itizim. ⁶ Wosang gbung sang ba gwag ba nērmo ba fēri ninsibpana kpungkpang ⁷ Imari ituta ba tur ngwē , ke rēē, " Ni didiang , me ko ner apm ba feri nsib ba Galilina ē ?" ⁸ Kū tē ninyanna di gwagpa ba fēri marēm anyēēra, mam nyāa bang masitima ? ⁹ Ba Fasiyawa, Mediyawa aa Elimawa, aaYahudawa nā ba Kafadokiyawa mimeng aFontus aa Asiya, ¹⁰ amimeng a Firgiyawa aa Bamfiliyawa, a mimeng a Masar naba gong a Libiya e sur, aa ba ken aleeyi na Roma, ¹¹ ba Yahudawa na bana wiyi Ulom-gbag ampa, ku taal na Larabawa, di gwag kpunkpang ampa ba fēri narēm anyeer agbo kponshem arem nyāa Lom-gbag nani." ¹² Kpunkpang ampa ba tur ngē napog, kē kpurir, kē fēri ē, kēna kē?" ¹³ Ku tē apaang ampa ba rugpa, ke halagē, "Bang gbong manshab a faaiya fowilma." ¹⁴ Bitrus ge hilag nama nhwinagi sok-nayeeri amam, ke munag egol kē rēpama ē , "Banēr a Yahuda naba pam nyāa ni gwii amung na Urushelima, anhwaiyi ni yee arēm ; ni solim ni gwag a fēri anang, ¹⁵ Bapam bandase a fowilla nyāa rēm ni nimb ma, antug tiyiar-nititiarra ē kwakwina atuma wool. ¹⁶ Amin ahama nyāa bānsāng Juwel ēnea suubi gwen. ¹⁷ Lom-gbag hwalag ē : ' Aka wo kikema namatuk atalisi, kāng kurag zubanang amimeng bāner anang, manhwin anyiin na rōmir na nyāārni ta ba sub sbug gwazo, ikyab anzeg nyin kā bā rāām inari. ¹⁸ Bpeenma ba zelanyaar nā bārōmir ninke kāang kuragpa izuba nang nama tugamam, kēbē nārī inari. ⁸ ¹⁹ Kang sub abug ankpang anang ni idandi aa nor amung ni tih, namii ni irah, aa mansou. ²⁰ Ulom kā yalbīr wo nsiil aa uhwal yalbīr tē mamii, ulom miara i ninbāg kē tuma tam. ²¹ Aka wona zum nyāa nyii ares ningbag yeena aka pag. ²² Ba nēr Isra'ila, ni som ningbag afēri arēm. Yesu , nēr a Nazarat, nēr azum nyāa sangnimu agbo kpong abugarēm aa nani abug miari aa norzum nyāa Lom-gbag nani pōgmung amimeng anyiin,nyāa rēm ni nā gboyiin ni yee. ²³ Arem nyāa Lom-gbag sig shem mungnā na libag arāām gwen amung, yeena a nabagkung, aa ni niros pog bānamunagbo seni kpag'illung, yeena ma kini maarung ²⁴ Nēr azum nyāa Lom-gbag munagkung sang ufaardung arang akwe niliag, agborem nyāa kwe a dāsu aka yee pisung'nā. ²⁵ Narem, agbomung, mung rāām ningbag gwazo nang titugyi, a wo fab poh izeei nang kē gēnima na zigiri. ²⁶ Ison nang intur farag aa ngwenang u woli liak niangma ta gwii na sigson. ²⁷ Udasu ta gimī talag uguum ira, ayaang ku gimī anēr a taanison kun rai mpus. ²⁸ Zona nsangmi sel moobi; zona kā sami mung ni telazo nai! ²⁹ Manhwiānaa, anhwaiyi mung sigson ferima na yiin iulēr agbo ngag azum ba yiyung ēDauda, yeena nkwe , aa bā wobiyung, zum nyāa kuur mung wonayieer turimu. ³⁰ Nazung anwo nassubi gwenna aa nazung a yee ē zi kaisig ayaang a bi gabmung kaisig ayaang akog'ir mung. ³¹ Anyaag aminaham nyāa atam gwazo, kē feri agbo yilaki Yesu Kristi, zum nyāa zn dasu kwe wai ngumakwe, aa liagmu i dasu puis. ³² Yesu azuma Lom-gbag munagkung nigwan, tyi ma diwo bā narāāmi na pkunkpang anyeer. ³³ Awo kikem, sang ba munagkung log izeei I nhi, Lom-gbag,aa nazung awi izuba taanizum nyāa inhi asangungā, ayeena rem nazung akuus,nirāāmaa nitong'is. ³⁴ A Dauda andasu pēēr aga nigwan,kūtē nazung arēē, 'Nhi-kyam anang ansangung a na-kyamanang ē,"Gwir

pok zēeyi nang³⁵ sei mung yalbag bana igizo nyiing munte kpahwel anyiina." ³⁶ Narem, de ko kyam Isra'ila b yēē ē Lom-gbag nuka shemung nawo kristi, azum nyāā ni nkpang'illung." ³⁷ Wosang bā gwag kikem, isonpa itorir, ba rēēdung a Bitrus numbir nani ninyanna? ³⁸ Yeena Bitrus arēpa ē, "Wini Lom-gbag nison kebe wabni na makori, kpungkpang anyiin, mimeng ares Yesu Kristi, ke be fisini ayom anyiin, ke be tuma anangni ugab izuba Lom-gbag." ³⁹ Sig afēri arēm awo nagbo nyiina, aa bgo manhwin anyiin nā bā pamni nyāā bā wo gbābgang, kpungkpang apam nyāā Lom-nhiayeer aka yiipa." ⁴⁰ Nazung an fēri ngbangbag aa munagpa koli, ke sangpa ē, "Fonagni agbonyiin namatug papiiamam." ⁴¹ Bā nērmu ba wi afēri amung ke be wabpa, bā nēr inag-tiaar apaang ni nyaai batan ninke. ⁴² Bā zē gwenana tongismanhwinagimu na dusagbo, na ze bugaze yēēri aa kwisi Lom-gbag. ⁴³ Miari ē tusi banermu kpukpang, aa kpong shem ni norni manhwinagimu ma nani. ⁴⁴ Bā nēr apam nyāā bangwi Lom-gbag nison ba monglir a soheeri aham ke nani abuga ampa ayeeri arem, ⁴⁵ Ba hosi abug ampa naba bukpog ampani ke gabi nanan naham nyāā yaang akir. ⁴⁶ Bā sigagbo nu kwisiyi nisson kēēri a bi gbagLom. Ba zē bugaze ni kyampa, aa bā gabi amin azemu numun aa raas ison. ⁴⁷ Bā zariyi dung Lom-gbag nu gwazo tutaani nazo bā nēr, Lom-gbak una tātāma nā bā nēr apam nyāā bān fonagpa.

Chapter 3

¹ Ba Bitrus ni Yohanna ba wurag ba ga nu kwisiyi ngban-Lom wosang antug a kwisiyi awoma, nanan na antug itiaar. ² A ner ayaang anwo nkpurung lale nipal amung ba bayung e sik nwaringban-Lom, hum nyaa ba yii e Ahwaayi. Ban sisiyung abi titugi aa gwiike kwisi na ba namesiyi ngban. ³ Wosang a yaag ba Bitrus ni Yohanna ba yag a meer abi ngban-Lom, a polag ngwē kwisipama. ⁴ Bitrus, a kurag telazo raamungā, peen ni Yohanna, ke ree, "som raamti." ⁵ Ankpurinmu amunag azo sagnapa, ke ree e ho ka ba nayi amina. ⁶ Bitrus a ree, "Fang a silva nu fang a Gold nuka dangnī, amin aham nyaa womina heena, ka noo. Na res Yesu kristi e Nazarat, yilag kil." ⁷ Bitrus a turung pupokg izeei, ke munagkung nyaa hwel anermu na koliahwelni a nabirdung. ⁸ Ankpurinmu ayilag ke sarsi ke yilag aperi; nyaa nazung akil, nazung aos ba Bitrus ni Yohanna meer ngban-Lom, akil, ke sarsi aa zari ares Lom-gbag. ⁹ Baner kpungkpang ba yaakung akil ke zari a ares Lom-gbag. ¹⁰ Ba ner ba yaakung azou e zumna nyaa agwii ke kwisi nwari ngbanLom hum nyaa ba yii e Huhwaayi, nermu ba tunisi nkpung apii aa miari iturta namin ahamnya bang yaag. ¹¹ Nyaa nazung a tur ba Bitrus ni Yohanna apii, baner kpunkpang ba kirag ase zoupa nhwin-gban nyaa banyii nares a Solomon, ke ba tuuri ni miari. ¹² Wosang a yaag arem, arepa ba nermu e, "Ni baner Isra'ila, ankena zitagni? Ni raam e din munag ankpurin azum nukpaar nyera koo tansona?" ¹³ Ulom-Ibrahim, aa Ishaku, aa Yakub, Ulom i ninyeer, heena munag anhwini ashemi amung Yesu. Yeena zum nyaa nintur ni nabag kini giyung gwazo Bilatus, sang a kirke talakun. ¹⁴ Nina ningi aner ataanison nu hwayimungni, kini ree ba naangni anaze ke robi ayeen. ¹⁵ Nina ninmaar ana piisi moobi azum nyaa Lom-gbag munakung ukuur - tima din yaag arem ninke. ¹⁶ Narem, agbo yimitima nares amungā munag aner azum, nyaa ni raamung aa ni yeeyung, ayilag aperi. ¹⁷ Narem ni ba perung, mung yimir e ni nani bugarem kini haana, na ba napiisi anyinma ninke. ¹⁸ Ku te abug arem nyaa Lom-gbag nsiba sang ni ngwē ba nasuubi gwen, e Kristi ata gbon-iza, ferimu naka saraki. ¹⁹ Wini Lom-gbag nisson, kini saniyi, ko ba wab ayomanyiin ayarag. ²⁰ Mantur aturini matam mamam nyaa Ningbag an lema nilagmu; e ata shema a nasheemi amung nyaa bangsangnima, i Yesu. ²¹ Yeena zum nyaa igwan ta wiyuung pii, sum utuhum nyaa taba wurma nabug arem kpunkpang, nyaa Lom-gbag nferi ningwē ba na suubi gwen amung lalen alee. ²² Musa nazung ansang e, 'Lom-gbag ka munag ana raami gwen ayaang ya ba me amimeng ba per anyiin. Ka ni gwag abug arem nyaa aga subni kpunkpang. ²³ Ner azum nyaa egi agwag ana suubi gwen azum ka ba farung awurangā amimeng baner ase maarung.' ²⁴ Ididangā, ba na suubi gwen kpunkpang atur ale na Sama'ila na ba pam nyaa batam kwasim mung, bang feri wurangā ke ba na sassub atama nama ntug amam. ²⁵ Nina niwo manhwin bana suubi gwen aa kolbag aferi arem nyaa Lom-gbak nsig ni niker anyiin, nyaa arem ansangung Ibrahim ma, Amimeng ugab anyiina igbo nsib itih kpunkpang ka ba zou amaag manti anhoorma. ²⁶ Nyaa Lom-gbag munag anhwinsheem amung, a libag ashemung na nina, koo ee solimni arem nyaa anyalbagni kpunkpang alema sel nsharib."

Chapter 4

¹ Wosang Bitrus ne Yohana ne ba ner, bankpong epiisi ngbanlom aa na hweeyi gbanlom aa be saduki ba tam na pa ² ba nyom ison waa egbo rem nya Bitrus ne Yohana ba suppa baner aferi Ulom-ngbak aa egbo yilaki Yesu ukuur. ³ Ba gbarta ke fam pa bgan faami, ke talak itih taani ma, wosan agwi na awoma. ⁴ Baner gbebenbgak apam nya ban zou agwag aferi muma ban hwi Ulom nissonpa; amonglir baner apam nya banwi aferi Ulom banwo nya anyai atoon. ⁵ Wosang itih mung itaan entum ampa, bankpong nsip ampa aa bena gwariyi ba monglir asa heri ne Urushalima. ⁶ Annas angbak bena roosi anwo bi ninke, aa kefas, aa Yohana, aa Alexanda, aa kpunkpang apam nya banwo gap ye angbakbena roosi. ⁷ Nya ba sor ba Bitrus ne Yohana asou anpa, ba lusipa, "Nu kpaar nyaana, aa ares anuna ni nani abug arema kikem?" ⁸ Nya sar e Bitrus, zum nya izuba Ulom itaani ipiisung, erepa, "Ni entum, aa bankpong, ⁹ ndee ni mooptina egbo shem anhor hum nya di nani agbo ana iraangī azuma, aa sel humnya anzou ngbereng huma, ¹⁰ De kung sangni kini yee ni baner Isra'ila kpunkpang ener ezum nya aperi gwazo nyiin gbereng na res Yesu Kristi ye Nazarat, azuma nya ni kpag'illung, ku te Ulom-gbak munakung lema kuur. ¹¹ Yesu na wo fang maayi hum nya ni bana maayi ningi nuka heena yalbir wo fangti. ¹² Afonir adang pok aninyaang, ares ayaang adang nintih na baner arem nya ata fonakti." ¹³ Nya ba yaak aloor isong ba Bitrus aa Yohana ke sentak yee banera nya ba peen, bana haaninfem, ba tur nwe ke zou eyeema baner apam ba sup wewo yeeri na ne Yesu. ¹⁴ Ngbo ban nyaak aner azum nya zou ngberengā a peri nepa, ba dangā namin asangī egborem. ¹⁵ Kute nya ba

geer manhwinagi Yesu mu awurangã abi nu gwiri bankpong, ba wuur aferi ninpya. ¹⁶ Bare, " Ankena tadinanipa baner apam ? Idyidyang igwii ban nani abuk etusiya ankpai sel npa nezobaner kpunkpang ne Urushalima; dasi tadi tooni erem. ¹⁷ ko aferi rem atena zegwena ne kil, di narbak pa eto ko ba tena feri dung aniyang ninyai ne res erem." ¹⁸ Nya asar ba yipa mwena ke sang ke ba tena feri aa be tena sup na res Yesu. ¹⁹ Bitrus na Yohana ba ree pa, "Ko anhwaiy dung Ulom di ros aferi nyin ekaar yulom, raam ni. ²⁰ Di haana talak eferi egbo amin aham nya din nyaak ki di gwak." ²¹ Nya ba narbak pa be Bitrus ne Yohan eto ninyai , ba talak pa. Ban dase zou amin aham nya ka be robi pa ma aa baner kpunkpang ban hwaiike dimi Ulom-ngbak egbo amin aham nya naka awo. ²² Aner ezum nya ban fonakung sang awo arai iso anaas. ²³ Wosang ba talak pa, Bitrus ni Yohan ba tamne baner empaye sang pa amin aham nya engbak bena roosi aa bengbong ban sang pa. ²⁴ Nya ba gwak, ba munak ikoris nison keri ke redung Ulom, "Inikyam, zona mai afal aa intih aa me hoor, ne buk erem nya awo abi. ²⁵ Nferi ni zuba taani nwe ena shem enai, inih nyeer Dauda, 'Ankena an munak pa bena hani enai apam ison, aa baner kakang ba ba faar ekena namin aham nya awo papi?' ²⁶ Ni ree, 'Entum intih kem ban dusegbo eyeri, aa bena mok ban monglir ke gi Ulom , aa ke gi Kristi.' ²⁷ Awo kikema, Hiridus aa Buntus Bilatus, ne bapam nya ba haano aa baner Isra'ila, ban dusegbo nsip hum ke gi ahwinshem anai Yesu, zum nya nkogung meno taani. ²⁸ Ban monglir ke gi amin aham nya unani aa sik nison ata wo gwen ²⁹ Narem, Inih-nyeer, raam enarip eyonpa ku naang pa bana shem enai ison ke ba sang aferi enai dang miari. ³⁰ Nabak upok nai ko gbereng zowi aa ko amin ayaaki aa yi miari na res anhwinshe anai tataani, Yesu." ³¹ Nya ba talis ekwisi, asoham nya ban woma naka tutir, izuba Ulom taani yi meerta nison, nya ba libak eferi Ulom dang miari. ³² Idum baner apam nya banwi Ulom ba kil na kafuk aa ison keeri. Ba zum nya arema naminpokamun e qnyinawo; ko nakenpa ayeerina. ³³ Manhwinagi amam ba feri amoglom nu kparr ni agbo yilaki Yesu Kristi ukuur, upok lom unwo nepa kpunkpang. ³⁴ Ba zum nya ankir amin apap amimeng ampa, bana kpak mahai aa ba na ikyam ba wosi arebi ke tama ni fiang abugũ ³⁵ asisi nahwel bana shem Ulom, pam nya ba gabi baner kpunkpang ko nyande namin aham nya akir. ³⁶ Yusufu, zum nya mahwinahem Ulom ban yiyung Barnabas (yeena wo ena paaki), aner a lawi na, anle nifial e kubrus, ³⁷ ner azum anwo nukpabuk nazung aba rebi ke tama ni fiangũ naangpa mahwinagimu

Chapter 5

¹ Ner ayaang ban yiyung Hannaniya aa nyan amung Safaratu, ban rebi kpag ahai, ² ke porak mbir fiang ahaimu aler, (nayee nyan amung), keba ba mbir fiangmu atama napok manhwinagimu. ³ Bitrus e lusiung, "Hannaniya, ankena sa papiiner aremako ukou dung izuba taani irem ku sik mbir fiangmu kyam? ⁴ Wosang utoo dang eba rebi, ahaimu andase wo anai? Unani kankena ku sor amin aham nison nyai? Ndasu koudung anera irem zum, nkoudung Uloma." ⁷ Wosang mantuk mantiaar makaar, nyaan amung a e meer ke haan amin aham nya anwo. ⁸ Biyrus eredung, "Sagnini rebi ahaimu kikema. 'are, 'Kikema din rebi." ⁹ Bitrus ge redung, "Ni nani kankena kini yowi izuba Ulom? Raam, makpahwel ba romir apam nya banba romak agama kuur matoo maai nwari ngban, ma menna kame bayo gama nizii." ¹⁰ Ana rumir ayim abi nahwel amung ekwe. Nya kyabanzek ba wuur imeer, bale kenak akwe, ba bayung ewuranga se maakung kuur hunhwiri ne rom ¹¹ Imiari ngbak itur ba narosi kpunkpang aa bapam nya ban gwak aferi rem. ¹² Ishem akpong'na aa forin baner anzekwen ne baner usel mahwinagi. Ban wo ayeri abi nwari ngban kwisiyi e Solomon. ¹³ Ninyang andase korsion ki zongpa; kute banwo na raam asarakezo gwazo baner. ¹⁴ Bana wiyyi eferi rem ba nake kili n'Ulom-gbak, ba romir na ba nyaar paba peeri, ¹⁵ ke wosi bana raangi ke sisi nagongsel aa ni buk raayinpa, e ndee Bitrus aga kaar, uziimung ka tabir ba paang ampa. ¹⁶ Baner gbagbak ba lang'is ninsib zum nya ndirbak a Urushalima, ke kilima na ba na dangni ngbereng aa bana pam nya ban tusiya ni zuba pipii, ba zousi nbgerengã. ¹⁷ Ngbak bana roosi ayilak, aa ba pam nya banwo yeeri (kpak ba saduyawa); epiizo asarakpa ison ¹⁸ ba ye tusi mahwinagimu, ke se fampa buk faami npa. ¹⁹ Nya atuk awoma nashemi Ulom epolak ngban faamimu ke kwanta wuragnã, kerepa, ²⁰ "Seni, peerini amimeng ngban kwisiyi kini zegwena na feri amoobi" ²¹ Nya ba gwak kikem, ba meer abi ngban kwisiyi sang itih ka tian ke sub aferi Ulom. Nya angbak Ngalom atam, aa apam nya banwo yeeri nezung, eyii bankpong agbisiyi, aa bana piiai itih Isra'ila kpunkpang, eree seba faar mahwinagi mam abi ngban faami atama. ²² Banashem apam nya ban shempa ba se kirta pap abi ngban faami, ba wuur se sangpa, ²³ "Di nyaak ngan faami wo fufami waa aa bana hweyi ban peri bi nwari, nya di polak ngban faamimu, anihaang andang abi ngban." ²⁴ Wosang angbak bana hweyi ngbanlom aa ngbak bana roosi ba gwak aferi rem, agbo robiyipa agbo banernu aa agbo amin aham nya ka yee ros kwasim. ²⁵ Anihaang a kirak ye sangpa, "Baner apam nya ni fampa ba peri ke subpabaner aferi arosi abi ngban." ²⁶ Ngbak bana hweyi akwan baner amung ke se kwanta atama, jaang, egbo ba kirak ko ba tena takpa nefang. ²⁷ Nya ba tama napa, ba perita gwazo. Ngbak anarosimu a lusipa, ²⁸ kere, "Di sangni e ni tena sub nares arem, aa ni nagegi kini feri kini saris bug na Urushalima, ni kir kini pii memii anerezum negbonyeer." ²⁹ Bitrus na manhwinagimu ba reepa, "Anturti di ros aferi Ulom akaar ye baner. ³⁰ Ulom-gbak nuka munak Yesu, zum nya ni maar afal nnoon iza. ³¹ Ulom-gbak nuka munakung sik pok izeei mung, ko nazung awo sai etum aa na fonagki baner, ke naangpa Isra'ila Wilom-gbak, neba wap ayourni. ³² Tina diwo pam nya di raam abuk arem, aa izuba Lom-gbak izum nya annabak pa bapam nya ba ros aferi mung." ³³ Nya bankpong agwisiyi ba gwak aferi rem, ba yomson ke r kir sel mariyi manhwinagimu. Aner farisa yaang ban yiyung Gamaliel, anwona suubi ye makoora Attaura zum nya baner ban nasung nkpong, yilak aperi ke sangpa ba faar mahwinagimu wuragnã nizii nugwen. ³⁴ ³⁵ Areepa, "Baner Isra'ila, ni solim nipii agbo nyiin nanan agbo amin aham nya ni kir kini nani na baner apam. ³⁶ Anwo na mantuk kwasim, yaang ban yiyung e Tudas Anpii agbomung gwigwan e ziwo amina, baner gbagbak, ke bawo masimal anaas, ba zong. Kute nya b a maarung, baner amung ba sasir ke dang alala ham. ³⁷ Kwasim mung ninyai, yaang a le na Galili ban yiyung Yahuda,

reem baner waa na mantuk afaari baner ke zou baner apam nya ban rosung. Ayeenama a ye yoomi, bana rosi mung ba sasir.³⁸ Mung sangni na, na faar agbonyin na baner apam, ndee anani ampa nu shem npa wo ebanera, nuka ta yoomi.³⁹ Kute ndee yu Lom-gbakga, dasi kani yeema yoom nuka; koo atena wo e ni naribi nu Lom-gbaga." Ba yimir aferi rem.⁴⁰ Nyasar bayii mahwinagimu ameerna ke gbarta ke gerta ma na feri nares e Yesu, ke talakpa ba wurak aga.⁴¹ Ba wurak abi buk gwirimu mumun e peena ban kenak agbongiza agbo res arem.⁴² Nya rem akaar, ba nake kil abi ngban-lom aa ni kikyam, ke sub feri Ulom-gbak ke be nasassub e Yesu na awo kristi.

Chapter 6

¹ Na mantuk amam,manhwinagimu ma nafafulak, Bayahudawa pam nya ba gwii ne Helina ba libak a durum aferi agbo Bayahudawa pam nya ba gwii ni Isra'ila; e ba dase pii nyaar akwempa nanan nu gabiya abuk-eze.² Mahwinagi sok-nefaang ba yii amonglir mahwinagimu gwen pa ke reepa,"Adase hwayii di waisi namok agabiya amin-aze aa ferilom a sumti.³ Ndee kikema, ni fou ba romir apaang amimeng anyiin, baner titiaar-niyeeri, apam nya ba woma nison anhoor, nizuba taani aa gyub, apam nya tadi naangpa ushem hum.⁴ Aa ti, tadi zegwena ni kwisi aa sub aferi Ulom.⁵ Aferi ampa rem anfaal pa baner kpunkpang ison waa. Yeena ba faar Istifanus, ena yimirima nulom-gbak waani bi zuba taanim ninke, aa Filibus, Birokoros,Nikanar,Timan, Barminas

⁶ Banarosi ba tama na baner apam gwazo mahwinagimu, pam nya ba kwisilom ke sisi pa pok negbo.⁷ Aferilom azegwen, mahwinagi ne Urushalima ma nafafulak waa,bankpong nurosi na Yahuda ba ros waa amaakson mpa.⁸ Istifanus nu taar mung aa kpaar, ana nanani ankpong abuk araami ninke amimieng baner.⁹ Baner apaang banle bug kwisiyi haang banyi e buk kwisiyi bana wuraki niza,baner Kuramiya aa Iskandiya aa apaang banle na Kilikiya aa Asiya.Baner apamba tur akoolnwe ni Istifanus.¹⁰ Ba ye haana perima nanan ne maakson aa gyub kem nya Istifanus anani shema ke feri.¹¹ Ba lerin ke naangpa baner apaang azenfos ke bare,"Din gwak Istifanus aferi feri pepii agbo Musa aa agboUlom-gbak."¹² Ba shok baner,bankpong arosi, aa bana gwariyi ba tur gbang ni Istifanus ke be turung atama kwazo banamok.¹³ Ke koudung irem, ye,"Ner azum a too dang ke talak aferi papii agbo buk taanison aa ye akoor ninke.¹⁴ Di gwakung are e Yesu ye Nazarat aka ruum buk hum ke sani ityak zum nya Musa talak tima."¹⁵ Kpunkpang apam nya banwo abi buk amok ban kurakgung telazo ba yaak azomung awonya yi zuba shemisi Ulom.

Chapter 7

¹ Ngbak bana rosi aree, "Kikema awuur awo?"² Istifanus ge ree, "Mahwinena aa inyinang,gwakni: Ulom-gbak nferi ne nyinyeer ibrahim ke wo Bagadaza,ke tuma se gwii ne Haran;³ aree dung, 'Talak nsib nai aa be peerak, ku ga nsib hum nya ta tendo.'⁴ "A yilak etalak nsib ba Kaldiya se gwii ne Haran; Abi na, nya inyi akwe, Ulom-gbak bayung tamansib hum, asa ham nya ni gwiima narem.⁵ Ba dase naang iti kyaang ni wo dung awipok,o'o, koo ipari ham nya ata kenak asisi mekpahwel ma. Ku te ansikpama -ne dang ahwin yi Ibrahim- ta nabak itimu kiwo mung aa itiak mung zum nya ta kaar rosungã.⁶ Ulom-gbak nferi nazung kikem, ye mahwinamung taba busu gwii nsib faai, bana nsibmu tabe tema napa mahwinshem ke nasta iza arai masimal anas.⁷ 'Ku te ta moobpa nsib hum nya ba nani pa shem; Ulom-gbak ree kikem,'aa rem akaar taba wurak anani mi shem amung azam."⁸ Nya sar Ulom-gbak sigkung Ibrahim ma agbo koowi nyow, nya Ibrahim a mar Ishaku ekou dung nyow utu titiaar nifiaang; Ishaku emar Yakubu,Yakubu masi inyinyeer sok ne faang apam.⁹ Inyinyeer apam ba pidung Yusufu ezo ke bayung a rebi ne masar; Ku te Ulom-gbak wo nezung.¹⁰ u fonakung niza mung. Ke naang Yusufu faalison aa gyub gwen Fir'auna, etum be masar, zumnya naang ikpong kyam ye masar aa yi kyam mung kpunkpang.¹¹ Nya aho tuhaang gori meer nsib ye masar aa Ka'ana, aa iza pipii, ininyeer ba dang amin aze.¹² Nya Yakubu agwak ye eze awoma ne Masar,a shem inyinyeer apam shem e libaki.¹³ Ega npa yi fiangnã Yusufu atuma sangpa manhwinyai ziwo apeer npa na, yeena e sangung a Fir'auna agbo mahwinyai amung.¹⁴ Yusufu ewuur eshem manhwinyai ba se sangung e Yakubu Inyi ko tam ne masar, ne ba peer kpunkpang, baner sok titiaar ni yeri.¹⁵ Yakubu aga ne masar,abi na se kwe aa ininyeer.¹⁶ Ba hosi pa gama ne Shekem sebe wobi pa kuur hum nya Ibrahim an rebi ni fiaang gbingbak na pok manhwin hamor ne Shekem.¹⁷ Ku tenya antuk aham nya Ulom-gbak sigkung Ibrahim ma uyak kengeng, baner ba fulak ke sarise Masar,¹⁸ nya ba zou etum eayaang ne Masar, zum nyza ahaan Yusufu.¹⁹ Etum azum areem baner anyeer ke repa inyinyeer ba wurangã na manhwin alibaki ko ba tena pak.²⁰ Ne mantuk amam a ba mar e Musa; anwo hwehwayi waa gwen Ulom-gbak, ba hwakung ihwal tiaar ikyam inyi.²¹ Nya ba bayung e wurakgnã nizii, egwin e Fir'auna bayung epii nya sai.²² Ba naang e Musa eye nfem ni gyub yi Masar, ewoma ne feri kpokpong aa nani shem waa.²³ Ku te nya nezung awo rai iso anaas, eyaak anhwayi si yaak mahwinyai, itiak Isra'ila.²⁴ E yaak ayaang agber aner Isra'ila, Musa youdungã ke hwool aner e masar amaar:²⁵ araam e mahwinyangi tama sentak e usel nyi Ulom-gbak liib a forinta,peen ba haan arem.²⁶ Nya iti mung itian na kwakwakwin ayaak baner Isra'ila paang ba gberi, akasi pa; kerepa niwo ba peer aa,ankenana woni ni gberi?"

²⁷ "Ku te zum nya nyombung apeer a tunakung npaar,ke ree, 'Nuwa siko angbak aa etum nyeer?'²⁸ Ukir selhum nya ta maarni nya ba rem umaar aner a Masar azum nurai?"²⁹ Nya Musa agwak kikem a kirak; Ke wo aken nsip e midiya, abi e masi mahwin manfaang.³⁰ "Nya irai sok anaas ikaar, izuba shemisi Ulom iwurakgung nakpak yi fial Sinai, rarem ira abi na kpak.³¹ Nya Musa ayaak iramu, amin atutak gung ison; e semir kega ki yaak iramu, ikoris Ulom-gbak iwurak, ki re,³² Mena nwo Ulom-gbak ye ba inyinai, Ulom-gbak yi Ibrahim,aa yi Ishaku, aa ye Yakub.' Imari itur e Musa e haana munak egbo ma ki raam.³³ Ulom redung, 'faar ahohwel arem nya nsosi, asoham nya uperima ubuktaani na.³⁴ Mun yaak iza zum

nya baner anang apam nya ba wo ne Masar; Mun gwak akun mpa, mun sis ta fonak pa; yak narem, tan shemo ne Masar.'³⁵ "Emusa zum nya ban gi, ke re,'nuwa faar bgak a etum?' -yeena zum nya ulom shem kewo gbak aa na fonaki. Ulom-gbak shemung usel izuba shemisi mung zum nya nwurakgung na kpak.³⁶ Muas kwanta wurangã ne Masar, sang anani abuk akpong aa araami ne masar aa ehub Bamaliya, aa na kpak arai sok anaas.³⁷ E Musa yeeri zuma anrepa baner Isra'ila, 'Ulom-gbak ta naangni ena suubi gwen na ba peer enyin, ana suubi gwen nya me.'³⁸ Yeen nuna anwo ne baner amung abi nakpak apam nya ban feri nazung nifial Sinai, ke wo ni inynyeer, ke wi aferi moobi naangti.³⁹ Ku te inyiyeer ba gi gwagkung; ke gerung, ke yalbak ison pa gama ne Masar.⁴⁰ Na mantuk amam baredung Haruna, 'shapa ulom nhon hum nya ta rona neti. E Musa, zum nya faati wurangã ne Masar, di haan amin aham nya apisung azim.⁴¹ Ba shap ngbori randon ahaang ke tam bungã ulom kung a nabak, ke gooni ma nushem pokpa.⁴² Ulom-gbak kwanta nabak e ba suul ta magwaar igwan, nya barem ban gwari abi nfem bana suubi gwen, 'Ni nabak enabak afaaki mawgai na kpak irai sok anaas napkak ni kyam Isra'ila?⁴³ Ni yimina na feri Molek aa magwaar yu nkuung ye Rafan, are ikuung zum nya ni solim kini suul pa: tan bani gama gwen na Babila.'⁴⁴ Ininyeer ban zou amin aferiyima ke wo nakpak, nya barem Ulom-gbak sang ke feri ne Musa, ye nenani nya barem nya enyaak.⁴⁵ Nya sar, ininyeer, pok e Joshua, bawi aferi Ulom agwkg⁴⁶ zum nya Ulom-gbak unaang afarasion, ke lusi wo ta zou ubuk gwiri ma yu Ulom ye Yakub.⁴⁷ Ku te Sulemanu na mai kyam Ulom-gbak.⁴⁸ "Kini tena yeel, Ulom-gbak dasu gwii nikyam kem nya ba mai napok, nya barem nya na na suubi gwen are,⁴⁹ Igwan iwo antur ntum anangã, aa iti iwomi buk sisiyi mapkahwel. Ikyam gena tani mai mi? Ulom-gbak ure, ni sangni asaham nya tan turina?⁵⁰ Koopok nangã dasu mai abuk arempunkpang?'⁵¹ Ni bana giyi tong'is, pam nya ison pa ne etonpa awo ni riga, ni giizuba taani; ni nana nya barem ininyin ban nani ma.⁵² Ena suubi gwen anyande na ininyin ban dase naang iza? Ban maari bana suubi gwen apam nya ban sub tetam ugwen ena taan; Narem ni wuur ni gi aferi rem aa ba shin amung,⁵³ ni apam nya nin wi akoor amok azum nya bana suubi gwen ban tama, ni haani pii ma."⁵⁴ Nya bankpong agwisiyi ba wgak aferi rem, ison pa yomi, ba raang anyini pa agbo Istifanus.⁵⁵ Ku te yeen, izuba taani diandung egbo, araam gwan waa ke yaak ukpaar Ulom-gbak; Ayaak e Yesu a peri pok zeii yu Ulom-gbak.⁵⁶ Istifanus are, "Raamni mung nyaak igwan polir, aa ahwin aner a peri pok zeii yu Ulom-gbak."⁵⁷ Nya bankpong gwisiyi ba gwak arem ba kuub etonpa, ke hasi waa, ke firin dung ira nison npa keru.⁵⁸ Ba naribung ewurakã nsip ke takung na fang. pam nya ban nwobi ban fou enkpung ngbir npa kurak gwen ahwinanzek ahaang ban yiiyung Shawulu.⁵⁹ Nya ba tak Istifanus ne fang, Eyi ULom-gbk ke re, "Inikyam Yesu, wi zubz nang."⁶⁰ E kurak e kwalak ninti ke munak ikoris waa yi ma, "Inikyam, ku tena pii nison ayom npa rem." Nya asang kikem akalir ayim mera.

Chapter 8

¹ Shawulu anye ekwe mung. Antuk aheena iza kpakpai inlibki pa bana roosi pam nya bawo ne Urushalima; Bana roosimu ba sayi ga ne Yahuda aa Samariya, ke pak manhwinashemisi. ² Baner anhoor ba wobi Istifanus ke gwi ekwe kolipok waa agbo mung.

⁴ Ne nani rem kikem, banar eroosi apam nya ban sasakpa, ba zegwena na feri amok Ulom-gbak. ⁵ Filibus a yarir ega ne Samariya se feri pa aferi Kristi. ⁶ Idium baner ba sasak ato ke gwak amin aham nya Filibus aferi; nison keru ba gwakung, ke yaak amin ayaaki aham nya anani. ⁷ Izuuba pipii ihus na baner waa apam nya ban tusiyima, ba kun ni koris waa, aa apam nya ban kooi fab heeri ba zousi ngberengã. ⁸ Baner abi nsip hum ba zou afarksiona. ⁹ Ku te aner ayaang abi nsip hum ban yiiyung Siman, ayeena zum nya asiba anani shem yowiyi; anasta baner Samariya iza keree zi wo aner anhoora. ¹⁰ Baner a Samariya kpunkpang, ka le ne tatok aga nagbak kpunkpang, ban sasak ato nazung; karee, "Aner azum ukpaar Ulom huma bayii e nanan."¹¹ Ba gwakung agbo a nasta iza nale nu gbungbang nu shem yowiyi mung. ¹² Nya ba yimirna ne Filibus ke hwai ke feri agbo ikyam Ulom aa agbo ares e Yesu Kristi, ba waapa, ba romir nanyar nima. ¹³ Siman azum nagbomung a nabak ayimir, nya ba waabung a peri na Filibus dang asemir. Nya ayaak amin atori ankpaal aa ankpong abuk ananiyi, ison itutir dung. ¹⁴ Nya mahwinagi Ulom ba gwak e Samariya ba yimirna na feri Ulom, Ba gapa ma na Bitrus aa Yohan. ¹⁵ Nya ba yaak, ba kwisi pa ma, ko ba zou awi izuba taani ma. ¹⁶ Kega na mantuk amam ba too dang ke wi izuba taani izum; ba waabpa na weeng amimeng ares e Yesu kristi. ¹⁷ Nya asar Bitrus na Yohan ba sisi ps apok egbo, ba zou awi izuba taani ma. ¹⁸ Nya Siman ayaak baner apam ban zou izuba taani usel sisiyi apok arem nya manhwinagi Ulom ba nani, anaangpa ifiang. ¹⁹ Ka re, "Ni nima kpaar hum, ninke, ko awo azum nya mun sik gung upok agbo awi izuba taani zum."²⁰ Bitrus aredung, "De ko fiang nyai yomi ka bing naba zo nima, Agbo urem e tayi amin Ulom ni fiang. ²¹ U dangã na anhihaang na feri rem, agbo ison nyai dasi iwo nanan nu Ulom-gbak. ²² Ata hwayi talak nsharip kem nya nani, ku kwisi Ulom-gbak, ye ko na munakgo hwel namin aham nya sor nision. ²³ Mun nyaak upii ariga sion aa uwo amimeng ayomi." ²⁴ Siman ayimsinka re, "Kwisimi Ulom-gbak, ko amin aham nya uferi ma atena turni." ²⁵ Nya ba yaak ke feri Nkpeng Ulom-gbak, Bitrus na Yohanba wuur aga na Urushalima, ke feri aferi Ulom pa ikpk tatok yi Samariya. ²⁶ Nya sar nashemisi Ulom aredung a Filibus ye, "Yilak se na gong azize kega sel hum nya le ne Urushalima ke ga na Gaza." (Ukel hum Uwo asaham nya nhood diangã.) Ayilak ega. Asahama nya aner ayaang anle na Habasha, ngak ga awoma ni kpong upok e Kandakatu, nyaan etum Habasha. Yeena api ukpu. Antamna Urushalima na ki kwisi Ulom. ²⁷ Nya awuur aga ke gwii ni durum mung, ke faar nfem na suubi gwen zum nya ban yiiyung Ishaya. ²⁸ ²⁹ Izuba sangung a Filibus, "Se su peeri npaar ni durum zum." ³⁰ Nu ngwẽhum, Filibus a kirak aga nazung, agwakung afaar nfem na suubi gwen azumnya ba yiiyung Ishaya, a lusiung, "Usentak amin aham nya ufaar?" ³² Narem nfem hum aner Bahabasha anfaar heena hum, "Ban gama nazung anhin piol nu faaki, aa nya awantamis pok ana gabiya dang apolak ngwẽ, andase polak ngwẽ." ³³ Nu

siisii egbo mung ban moobung e adang didyang. Nuna ata yeema sang manhwini amung? Agbo moobi amung ban ba nintyi na." ³⁴ Angbak azum a lusi Filibus ke redung," Mun booboo, nuna wo na suubi gwen zum nya aferima, agbomung, koo ayaang kang?" ³⁵ Filibus alibaak aferi, ke libak nu nfem hum ke feri dung amok e Yesu. ³⁶ Ba nake kil abi sel, ba yaak amakori amaang angbak azum aredung, "Raamme makori ma woma azam. Ankena ata gerna be waabmi?" ³⁷ Filibus are, "e nabak ayimir anaiya ni sion keeri, ta ba yeema wabo ma" aner Bahashaba zum aree, "mung yimir Yesu kristi yeena awo ahwin Ulom-gbak" ³⁸ Aner azum a nabak idurum ipeeri. Ba meer abi na makori, ni fiaang pani, Filibus a wabung. ³⁹ Nya ba wurak abi na makori, izuba zulom-gbak ba Filibus moonaa, angbak azum akirung apap, anazeze gwena nakil amung mumun. ⁴⁰ Filibu a wurak ne Azotus ke ros pumpaar, ke feri aferi Yesu pa baner nisip kpunkpang se zel ne Kaisariya.

Chapter 9

¹ Ku te Shawulu, atoo ke feri aferi nabi miaari ke amaar aner agbomanhwinagi Ini-kyam, ga nagbok bana roosi ² se kwisiyung ne nayi nfem gayii nighan kwisiyi zum nya iwo ne Dimashku, ki wuurna napam nya bawo sel, ba romir koo anyaar, ta robi pa gwangā ne Urushalima. ³ Nya aga nu kili hum, awo hunhwiri ne Damashku, nkou nigwan na hasakung; ⁴ Ayim ninti ke gwak akol aredung, "Shawulu, Shawulu, ankena do unasni iza?" ⁵ Shawulu are, "zo uwo nuwa, Ini-kyam?" Ini-kyam are, "Mun wo Yesu na, zum nya nasung iza; ⁶ Yilak mweer amimeng nsib, ta ba sango amin aham nya ta nani." ⁷ Baner apam nya ban kil na Shawulu ba peeri dang apolak ngwē, ke tong'is akol dang ayaak aner. ⁸ Shawulu ayilak ninti, wosan apolak azo mung, edase yaak anhinhang; ba piisung pupok tama ne Damashku. ⁹ Anba mantuk man tiaar adase raam, ke dase ze ne gbong. ¹⁰ Anhwinagi Yesu haang ne Damashku ban yiyung Hannaniya. Ini-kyam aredung nari, "Hannaniya!" Are, "Mun wozu, Ini-kyam." ¹¹ Ini-kyam ardung, "Yilak, se sel hum nya ba yi unabiti, ikyam Yahuda lusi aner ayaang anle na Tarsus ba yiyung Shawulu, awo nafak akwisiyi. ¹² Anyaak nari aner ayaang ba yiyung Hannaniya atam ata sik gung epok egbo, ko zou araam buk ninyai." ¹³ Ku te Hannaniya are, "Ini-kyam, Mun tong'is na baner waa egbo aner azum, eyom baner aroosi anai apam nya anani na Urushalima. ¹⁴ ban naang embol pok engbak firist ne tusi ba pam nya ba yii ares anai."

¹⁵ tan sangung iza zum nya ata gbong egbo ares anang. ¹⁷ Hannaniya a yilak ega, se meer abi kyamu. Asisi dung apok egbo, ka ree, Ahwinena Shawulu, zum nya wurakgo sel taami, yeena shemi nazo ku zou eraama ku wi izuba taani." v 18 Sasaham anhihang nya iliyep wurak nezo Shawulu yim, azou eraama, ke yilak ba wabung; ¹⁹ Aze aminaze ke zou kpaarna. Ke nawewo ne mahwinshem Yesu na Damashku mantuk pamapweri. ²⁰ Sasaham atur aferi Yesu abi nighan kwisiyi, kere ye Yesu na awo ahwin Ulom. ²¹ Pam nya ban gwakung aminu an nanpa miari ba re, "No aner azumnya yom baner na Urushalima y apam nya ban yii ares arem yee? Antam azam ki robi pa gama na firist." ²² Ku te Shawulu aze gwena nu shem barner waa b yeyung, Bayahudiya apam nya ba gwi ne Damashku bawo gwii jaang arem nya ana feferi e Yesu nawo Kristi. ²³ Awo mantuk waa kwasim, Bayahudiyaba dusegbo ke mwarung. ²⁴ Ku te Shawulu ayee amin aham nya ban sik taba nani dung. Ba gwii nwari mesiyi ulom natukn ni ke zou amwarungā ²⁵ Ku te bana roosi amung ba bayung natuk sel ngum amakori ke sorung ankanseng. ²⁶ Nya azel ne Uruahalima, Shawulu akir ki zoong manhwini shem Ulom, ba kirak imari mung, ke gi yimir yee awo ahwinshema ninke. ²⁷ Ku te nya Barnabas a bayung ewurangā gama ne manhwiniagi mam. Ke sangpa amin aham nya anwo dung Shawulu abi sel rem nya andus nu Ulom nuka feri nazung, aa rem nya na Damashku Shawulu anferi nu kpaar ni dang miari nares e Yesu ²⁸ Anwo napa, nu meeri npa aa nu wuraki npa ne Urushalima. A feri nu dang miari nares Inipkyam Yesu ²⁹ ke kool ngwē na bayahuda; ku te ba gi ke kir ske mwarung. ³⁰ Nya manhwiniyi ba gwak kikem, ba tama nazung ne kaisariya ke gama nazung na Tarsus. ³¹ Yeena bana roosi apam nya bawo na Yahuda, Galili, aa Samariya ba gwi gbereng ke zegwen; aa nani shem ni miari Ini-kyam aa ne sisision izuba taani, bana roosi ba na fefulak. ³² A ye zele Bitrus eros nsib taatok kpunkpang, atam ninke na ba ner Ulom taba taani pam nya ban gwi na Lidda. ³³ Aina ayaak aner ayaang ban yiyung ye Iniyasu, zum nya ankwe fam heri, araai reraai irai titiaar ni fiaang. ³⁴ Bitrus aredung, "Iniyasu, Yesu Kristi ano gbereng. Yilak solim buk raayi nai," Ena yilak sasaham. ³⁵ Ba pam nya banwo ne Lidda aa na sharon ba yaak aner nu ba yalbir aros Ulom. ³⁶ Anyan ayaang anwo na Yafa anros e Yesu, ban yiyung Tabita (ta yeema yiyung "Dorcas"). Anyaan azum anani shem hwayii aa woma ni sion taari ke nani pa baner apam nya ba dangaā ³⁷ Mantuk amaang ma woma nazung ayim raangi ke kwe; nya ba waap erun amung, ba bayung gban afal. ³⁸ Lidda anwo kengeng ne Yafa, manhwiniagi mu ba gwak ye Bitrus awobi, ba shem baner afaang nazung, ke redung, "Yak nati ruraak." ³⁹ Bitrus ayilak erota. Nya azel, ba gama nazung ngban afal, enyakwe ba peri abi ke kun, ke tesi ngbir nebuk arem nya Tabita nsheel pa ke too nepa. ⁴⁰ Bitrus kwan banernu kpunkpang awurangā, suul, ke kwisi, ke re, "Tabita, yilak." Nya sar apolak ezo, nya ayaak a Bitrus e yilak. ⁴¹ Bitrus a nabak pok mung ke munakung; nya ayi ares baner Ulom-gbang aa nyakwe rem, e bayung anaangpa raraami. ⁴² Aferi rem ba yee naka na Yafa kpunkpang, baner pabaperi ba yimina nu Ulom-gbak. ⁴³ Bitrus agwii na Yafa mantuk gbamagbak peen naner ayaang ba yiyung Saminu, na kiiri igboor.

Chapter 10A

¹ Aner ayaang anwo nsib Kaisariya, ban yiyung Karniliyas, ngbak bana taaki ahong kpak hum nya ban yii Italiya. ² Anwo aner anhoora nu roosi Ulom, anroos ulom ni kyam mung kpunkpang, ke gabi fiang gbigbak pa bapam nya ba dangā, ke kwisi Ulom titugi. ³ Antuk yi titiaar ni tiaar n'ulom, a yaak anashemisi Ulom nari atam nazung. Ke redung, "Karniliyas!" ⁴ Karniliyas araam nashemisi mu miari iturung are, "Ankena ham, ngbak?" Nashemisi mu aredung, "Akwisi nai aa anab anai arem nya nasta apm nya ba kir apap aga gwen Ulom-gbak amin a tungirii. ⁵ Shem ba romir gama na Yafa narem ko

ba tama na ner ayaang ab yiyung Bitrus.⁶ Agwii nayaang ba yiyung Saminu, anakiri gboor, zum nya kyam mung iwo nagong ahoor.⁷ Nya nashemisi zum nya feri nazung aga, Karniliyas ayi mahwinshem amung mafaang, aa ana taaki ahong ayaang anhoor amimeng apam nya ba nani dung ishem.⁸ Karniliyas a sang pa amin aham nya anwo kpunkpang ke shempa ne Yafa.⁹ Nya ayiir akwakwin amung sang antuk titiaar ata wool,ke kil ke ga, nya bawo kengeng nsip, Bitrus a peer ikyam afal ke ga kwisi.¹⁰ Nya kori maarung akir amim aham nya ata ze, Baner ba hwai ke sasi aminaze, agwak ashem nari,¹¹ Ayaak igwan ipolir aa nanke wosiyi abuk ayaang asiis,anhihaang nfem siis ku tam niti, agwir na sinsgi mung anaas.¹² Amimeng magwai ahwel na naas mawo abi aa magwai amam nya ma tamin ninti,aa manun amam nya ma daan nigwan.¹³ Nya asar ikoris iwurak ki redung, "Yilak,Bitrus, Maar ku ze."¹⁴ Ke te Bitrus are, "Ke tena wo kikem, Ini-kyam; mung too dang eze amin aham nya awo rariga."¹⁵ Ikoris mu tambung ni nyai hwel yi faang: Amin aham nya Ulom-gbak uwap, ku tena re awo rariga."¹⁶ Arem awo hwel atiaar; Nya asar nanke wosiyi abuk azum awuur agama nigwan.¹⁷ Nya Bitrus ahaan amin aham nya ata nani,afaksion nu nari hum nya tam bung, koo baner apam nya Karniliyas shem ban peri nwari mwusiyi, nya ba lusi sel tami kyau.¹⁸ Ba yii ke lusi asaham nya Saminu awoma, zum nya ba yiyung Bitrus, angwii azam tuhaang.¹⁹ Wosang Bitrus ato ke fak aken agbo nari hum nya nani, Izuba ulom iredung,"Tam, baner batiaar ba kiro.²⁰ Yilak sis ku rota. Ku tena waisi, mena shem pa."²¹ Bitrus asis ega napa ke re, "mena nwo zum nya ni kir. Ankena piini etama?"²² Ba redung, "Ana hong ayaang ba yiyung Karniliyas, aner anhoor aa roos Ulom wa, baner Yahuda ba feri agbo mung, Anashemisi Ulom sangung ye nashem bo ku yak kyam mung, Ki gwak ashem nazo."²³ Bitrus Yiipa tama ko ba gwii nazung. Nya ayiir tiandi ayilak arota, bana roosi apaang na Yafa ban rosung kega.²⁴ Nya ayiir iti mung ba ga ne Kaisariya. Karniliyas ahwai ke sumpa; Ayii bapeer amung aa ba samir kengeng nazung.²⁵ Nya Bitrus amweer, Karniliyas dus nazung ke yim bung nhwel ke naang nkpong.²⁶ Ku te Bitrus amunk kung ayilagnā, ke re, "yilak peri! mema mun nwo aner a."²⁷ Bitrus ke too ke feri nazung, amweer amimeng eyaak baner ba monglir.²⁸ Arepa, "Ni nagbo nyin ni yee ye andase hwayi aner Yahuda na dusagbo ayaang na ga kyam ayaang nsib haan. Ulom-ngbaga sangnī ku tena yi ayaang aner ayomi ayaang aner riga."²⁹ Yeena mun tam dang akool ngwē, sang bashem mung yak."³⁰ Karniliyas are, "Mantuk ma naas ma kar natuk nya aham nya awo narem, sang mu kwisi kyam nyang antuk titiaar ni tiaar; aner ayaang aperi gwen nang nabuk fefarak."³¹ Are, 'Karniliyas, Ulom-gbak ugwak akwisi nai,aa anab anai na pam nya ba kir apam atunrak gung ulom-gbak ye bzo woma."³² Agbo rem, shem ayaang na Yafa, ke yido aner ayaang ba yiyung Bitrus. Agwii kyam ana kiiri igboor, ba yiyung Saminu, zum nya kyam mung iwo negong ahoor.³³ Areen aham mun shembo. Unani anan na tam anai. narem,di wo apa kpunkpang gwen Ulom kidi gwak amin aham nya Ini-kyam ansango."³⁴ Bitrus a polak ngwē mun ke re, "Ididiyang, mun raam nya Ulom-gbak dasu hwal dung ayaangā.³⁵ Amin aham nya anani aheena, ninsip zum kpunkpang,zum nya rosung aa nani abuk anhoor ata yimirna nazung."³⁶ Ni yee ashem arem nya ban shem pa banerIsra'ila, sang aferi aferi rasision agbo Yesu Kristi, zum nya awo Ini-kyam kpunkpang-³⁷ Ni nagbonyin ni yee amin aham nya ankil, aham nya awo nsib Yahuda, ke libak na Galili, sang ba waap baner arem nya Yohan ansangā;³⁸ Amin aham nya anwo agbo Yesu ye Nazarat, inde nya Ulom-gbak sik gung pok agbo ni zuba taani aa kpaar. Azegwena ne nani abuk anhoor ke nasta baner ngbereng apam nya ner pepi zum anaang pa, Ulom-gbak unwo nazung.³⁹ Ti diwo apam nya di nyaak abuk arem nya Yesu anani, Ke le ne Yahuda aa Urushalima. Ba dirisung nhon abi na ekwe,⁴⁰ Ulom-gbak munakung mantuk yi tiaar ke pii sung atenta baner,⁴¹ apaang ban dase yaakung, ba pam ma ban wo abi Ulom-gbak libak asalipa-Eti apam nya din ze ki di gbong nazung sang ayilak ukuur.⁴² E naangti shem di sang pa baner e yeena zum nya Ulom-gbak saliyung ne wo namok bapam nya ba raam aa apam nya ba kooi.⁴³ Bana suubi gwen ban feri agbo mungā, ke zum nya yimina nazung taba wabung ayom amimeng ares e Yesu.⁴⁴ Sang e Bitrus atoo ke feri, izuba taani sis ta bapam nya ba tong'is ashem arem.⁴⁵ Apam nya bawo kpak apam nya ban yimina na kou nyou-apam nya ban tam yeeri ne Bitrus-amin anang pa miari,agbo anabak izuba itaani erem awo ne pam nya ba haanung ninke.⁴⁶ Agbo ban gwak ba feri ninsib yaang kang ke mun Ulom-gbak nigwan.Yeena Bitrus are,⁴⁷ Nuwa ata yeema siima ne makori amam nya tabe wab baner apama, apam nya ban wi izuba taani nya ba ti?"⁴⁸ Are ba wab pa nares Yesu Kristi. Nya sar ba redung ne peri na pa mantuk pemapeeri.

Chapter 111Ne rem Benashemi nu bir bena rosi pam nyā banwo na Judiya yeh bena dangi rosi bah hwi kpieng Ulom.

² Nyā Bitrus etam na Urushelima, pam nyā ban yimir na ne keer Unyōn ba tobbun ankori. ³ Ban sang yeh, "zo mingagbo nebe romir apam nyā ba bankerta inyou ba a uze minaze ne pa!" ⁴ Kute Bitrus elibak eferi pa iteli feri mu, ka subpa h. ⁵ "Mun kwuki Ulom ā unsip a Joppa mun yaak amin asslis Katam ninty, awo nyā hwashak apelle zum nyā banpi alema nigwian, awoma na nass. Asis etam. ⁶ Mun ram neka fak Isyon egbo nu mun yaak magwei ityi mam nyā ma wo hwel nass, magwei akpak, magwei amam nyā ma fouwi ni ilyai, na ma nu igwian. ⁷ Nyā gwaak egol esangmi yeh, yilak, Bitrus, mwaar ku zeh! mun reh, A dase wo kikem, ⁸ Mun reh, A dashi awo kikem, Nikyam a yilaki nang mun too dang kun sor amin aham nyā dangā ne taan Lom taan ariga unhwe nang. ⁹ Egol mu eyimir ninyā alle nigwian yeh" min aham nyā Ulom ufisi, be kagi neka min ariga ba. ¹⁰ Rem awo kikem kpiang ityaar, nyā ba bah konke apei agama nigwian ninyāi. ¹¹ Baabi, nyā bener atyiar ba pweri bi gwazo kyam kem nyā duwo ma, ban shempa alema ne kesariya namena. ¹² Izuba isang mi yeh mun rota munga kunte ram kang nang gbonang. manhwinyāi mam mawo tityaar asangti rosni di ga sedi mweer ikyam ener nu. ¹³ Nazung esanti nyā rem inyaak nashemisi Ulom epweri abi kyam kene sub,"shem bener ne Joppa ko seba sangun siman ezum nyān ba yi yeh Bitrus ko wur ayek. ¹⁴ Nazung ata sangni eshem erem nyā ata fonakni ni na kpunkpang kyam yin. ¹⁵ Nya mun libak eferi ne pam Izuba taani ityaam egbonpa, nanan nyā erem in neti lelibak. ¹⁶ Mun

inkpieng Nikyam, rem nyā an sang yeh, Yohan kam enwaab ni ne makori kute ni tan in waab ni Izubatani. ¹⁷ Ing Ulom unaangpa nabaklom nanag nyā erem anangti nyā diyimirna Nikyam Yesu Kristi, me munwo nungā kun naribinu Lom?" ¹⁸ Nyā ba ebuk erem, ba dasi reh eyang, kute ban mun Ulom kabe sang, "Ulom nabak kusi-eyomi ne moobi nebe na dangī rosi ninke" ¹⁹ Narem nyā ban sasagpa na nap iza rem nyā enyilak egbo Istifanuns enpoli ega ne Finikiya, Kuburus a Antakiya, kabe feri inpieng Lom ne be Yahuda kinkipa. ²⁰ Kute pang asou enpa, beromir e Kuburus ne kurane, ban taam ne Antakiya kebe feri ne be Hellenawa e feripa ferimaaki egbo nikyam Yesu. ²¹ UpokLom uwo nepa, ner ngbabakbak ban nabak eyimir ka yalbir ne Nikyam. ²² Feri mun antam natoh bener erosi ne Urushelima, ba shem e Barnabas ega har ne Antakiya. ²³ Nyā atam ye yaak utaarlom, ni efaal Isyon ka tarta ekoli kpunpang enpa koba zegwen na wo ne nikyam nisyon pa kpunkpang. ²⁴ Dong anwo ner anhora e saraki ni Izuba Itiaani a maak Isyon, a Nikyam ena zazousi bener gbbabngbak. ²⁵ Barnabas na Tarsus ekase kir a shawulu. ²⁶ Nyā ese yaakung ebayung etama ne Antakiya Antam ayewo eyeeri bena mongili esa heri nebe ner kebe subpa ba ner ngbabankbak. mahwingi rosi mun ban libak eyipa ne, Antakiya yeh Benarosi. ²⁷ Narem nementuk amam bena rami gwen apang belle ne Urushelima ba tam ne Antakiya. ²⁸ Yeri asou enpa, bayiyung Agabas eyelak epweri ke feri nu kpaar Izuba yeh ngbak Ugori atawoma mun nityi kpunpang. Erem anwo nementuk e kalaudiya. ²⁹ Ban nani kikem, ban shempa nikeer ma ni Fiang upok e Barnabas a shawulu. ³⁰ Ba nani kikem; Kebe shema ni fiang be nang pa. Ba kpong Daga pok e Barnabas Saul.

Chapter 12

¹ Nementuk amam Etum Hiiridus asikpa bene rosi pang upok egbo ki naas ta egbong'iza. ² Nezung emaar Yakubu anwinyāi Yohan ni Ihoon. ³ Nyā eyaak emaakpa Yahuwa ma ese tur a Bitrus ma ninke. Erem anwo nementuk gyang Eburodi dangī yeast. ⁴ Nyā eturung esorung ngban famli ka sik be na anass hweiyung; nezung ansik nisyon mung yeh kya fyiarung iwuragpa be ner na ing ba talis enani gyangwuraki ⁵ Bitrus ewobi ngban famli, Kute be na rosi ba zegwena na kwisi Ulom egbo mung. ⁶ Awo nyā ne kwakwina Hiridus aka faarung awurak pa be ner ma Bitrus erai marra natuk asou banahong ba faang, rarobiyi nimi nkpassifyang mafaang, abene hweyi bawo bi unhwari ba hweiyung abi ngbanfami. ⁷ Kikem nashemissi Nikyam ena wurak ufab mung, a ir inā tolli abi mimeng ngbanfami Nezung elebak e Bitrus toheri ka yisakung ke sang yeh, "Yilak fafang," nyā minkpasifyang amam ne pog emung ma wurak mayim. ⁸ Nashemisi mun e sangung yeh, "Yilak solim egbonai ku sor ihohwel innāi." Bitrus enani kikem Nashemisi esangung" sor unkipir nna ku rosi ni" ⁹ Kikem Bitrus eros nashemisi mung kebe wurak An dasi yee yeh min'aham nyā nashemisi enani awo kikem. Nezung enfak isyon ko min aham nyā nezung eram ewo ram-gwena ¹⁰ Nyā bakaar nahhweyi elibaki e ifyaang, ba tam unhwari-Ifyang nyā ka pipa gama sou unsip nuka polirta ne pomung. ban ros sellmu kebe nagega nya nashemisi mung emor etalakung abi sel. ¹¹ Nya Bitrus erassyon ere yeh, "Narem, mung yee ni didiang Nikyam anshem nashemisi mung eye fonagī upok Hiridus ne min aham nyā bener Yahudawa basum," ¹² Nyā eyee erem, nezung ega kyam amaryamu nyāi Yohan zum nyā ba yiyung ye markus saham nya bener ngbo-ba -gbak ban monglirma kabe kwusi Ulom. ¹³ Nyā akpong lak unhwari ikyam mung, alabshem kyamu nyā bayi roda ase yimir. ¹⁴ Nyā azezou agool a Bitrus, asou u mung isyon adasi yema polak unshwari muma, ewurr kakirak ameer abi sou ngban ka sangpa yeh Bitrus epweri azi unhwari ¹⁵ Ba sangung yeh, "Agbonai adasi wonanan." kute ena sasangpa yeh kikem. Ba sang yeh, "nashemisi lom amungā" ¹⁶ Kute Bitrus na zazegwena na kpongil unhwari, nyā ba polak unhwari ba yaakung, Imyari ituta. ¹⁷ Bitru amuna pok ke sangpa nu pu pok ye ba gwir hahōng, ka sangpa yande Nikyam anfaarung awurakā ugban-faami ka repa yeh, "Ni sangpa be Yakubu nu nbir nener abuk'erem." Abi atalakpa ke ga sahaang kang. ¹⁸ Nya Hiridus akir ban yakungba, elusi bena hongba, egbo min aham nyā anwo ne Bitrus. ¹⁹ Nya Hiridus akir ban yakungba, elusi bena hweyi kasaa yeh ba mwaaripa. Nezung ega ne Yahudiya ka kaar ega na kaisariya ase gwi abi. ²⁰ Na rem, Hiridus enani ugbank gbungbak nebe ner a Taya a sidon. Ba yilak bega nezung eyeri amin aheri ni syonpa. Ba boob Bilastasa, yena ros etum'a ko youpa boobungā. Ban kir asolim ne tum egbo min'aze npa alangīs ni ityinpa na. ²¹ Nya utuhum nyā ban sik uwoma, Hiridus asolim egbo mung ka sosi ankipir Intyum emung ka gwir a kogir ityum emung, yena ka nani eferi mung napa. ²² Bener ba zel ahsi yeh, "Gol ezum ewo elom'a ba gol enera ba!" ²³ Nare rem nyā nashemisi Nikyam a wollung dong ban nas Ulom amung ba, maminto mazegyung nazung akweh. ²⁴ Kute inkpieng Ulom inā za zegwen kina polli. ²⁵ Nyā Barnaba na shawulu ba talis s shempa, ba e wurak na Urushelima.

Chapter 13

¹ Nerem sou bena na Antakiya bena subi-gwen a bene subi woma. Penwo Barnabas, saminu(zum nyā bayi yeh Baki) a Lukiya a manayin (hwinyā Hiridus etum) ² Nyā bawo na fal kwusi Nikyam a ba robinhwe, Izuba taani isang yeh, "Ni nimi Barnaba na shawulu koba nani shem nyā mung yi pa ma." ³ Nyā ba talis erobi unhwe, akwusi a sisi epok egbo epok egbo ba ner apam, ba teipa gama. ⁴ Rem nyā zuba taani shem ba Barnabas ne shawulu uwuragā ban ga na sulukiya kase taal ega kpaktyi kuburus. ⁵ Nyā bawo sip salimi, ban sub Eferi Lom ni buk subi Yahudiyawa Banwo nezung nyā youpama yenawo Yohan. ⁶ Nyā ba kil adirbak kpak tyi mung basekai na Bafusa ba sezo eyaak nawhaa yang, narami-gwen irem e yahudiyawa res amung awo Bar- Yeshua. ⁷ Nawhaa zum bawo yeri ne makadas awo Sarjus Bulus zum nya awoma ne nabakLom gbankbak neremzum yi Barnabas ne Saul akir ki gwak eferi Lom. ⁸ Kute Elimas "nawhaa" (Ban gwari res amung kikem alakki nepa kir eyim ba pam nya ba woma yimirsyon nu lom. ⁹ Kute shawulu zum nyā bayi yeh Bulus esarakni ni izuba taani, zum akuragung telazo ¹⁰ Ka sang yeh, "Zo sai ashetan, unsarakni na rem iliak nsharib. zo afub anani

nananã. Da su ka talak syon isel nyiabiti Nikyam ka talak? ¹¹ Na rem, ram upokNikyam uwo egbo nai, akawo gbungzo, Dasu ka yaak lomtoli nementuk tatok" Narerem nyã buda nu nsil bayimbung Elimas nyã akir bener ko piidung upok. ¹² Nyã ngbakkin mung eyaak min aham nyã anwo nyã egbo Nikyam ¹³ Bulus ne basamir amung ban solim ebuk kabe yilba ekil ne Bafusa ba meer kuyou ba taal ega Fijiya sou Bamfiliya. kute Yohan etatak ka wur na Urushelima. ¹⁴ Bulus nebe samir amung bayilak na Firiya ba ga na Antakiya nintyi Bi si diya. Abi base meer ugbansubi utu turini kase gwir wa gwir. ¹⁵ Nyã ba talis afaar amook a benarami-gwen bangbong abi ban subi mu ban shem ye ba sangpa yeh," mahwin'ataa,ing woma ne feri munaki illiag eyaank nebe ner, ni sang neka," ¹⁶ Yena Bulus eyilak epweri ka munak upok ka sang yeh," Bener Israila nani pam nyã ni woma ni mwaari Ulom, sasagni ato. ¹⁷ Ulom ba ner apam Israila unfaar iniyeer a unani difulak gbabankbak rem nyã banwo nintyi masar a amunak epok amungã faarta ewurakã abi. ¹⁸ Ni irai sok-anass an robi isyon napa abi nakpank. ¹⁹ Nyã etuli arutak bener Insib tityaar-niyeri nintyi kan'ana, an angpa bener anyeer ityi kem buk-pok Ini npa. ²⁰ Gbungbank ebuk erem nyã anwo ankaar irai masimal'anass ni isok-atoon(450). Nyã ebuk'erem akaar gbunkpang, Ulom nangpa bena mok har antuk a samaila na ramigwen. ²¹ Ner apam bare yeh be nayi etum nyã Ulom unangpa saul esai akish, ener ugab Binyami awoba etum epipa arai sok-anass. ²² Nyã Ulom faarung abi nintyum, a munak a Dauda ko awopa etum. Egbo Dauda na Ulom sangpa yeh,"Mun zou e Dauda esai a yessi zumnyã isyon nang in yimirna, anani buk erem nyã mun kir. ²³ Ugak ener humna Ulom untama na Israila, Nafonaki, Yesu nyã erem nezum sik-eferima ye ka inani. ²⁴ Wosang Yesu atodang katam, Yohan ansubpa ba ner egbo awab awiyi lom nebe ner Israila Gbunkpang. ²⁵ Nyã Yohan atalis shemung, nezung asang yeh, Niraam memunwo anungã? Ba mena nwo yen ba, kute gwaagni, yaang atam kwasim nang, zum nyã dasu mung kenak kun funak irig ihohwel mung. ²⁶ Mehwin'ana, menkabi ubak Ibrahim a nipam nyã ni woma ni imwaari Lom, natina eferi efonaki erem ban shemma. ²⁷ Bapam nyã bagwi na Urushalima na pam nyã ba nani tyuma ne pa, ba banzeyung azou ba , ban sarak aminaham nyã bena rami-gwen ban sang nyã ba subpa ko utu turini yande maari mung. ²⁸ Dasi ban zou amin papi egbo mung aham nyã ka naang akwe, kute ban gi ka kwesi Bilatus ko amaarung. ²⁹ Nyã ba talis lpunkpang ebuk erem nyã ban gwari egbo mung, ba bayung e sisna bi fal-uhõn kase maakung ukuur ³⁰ Kute Ulom umunakun ne bena kweyi. ³¹ Pam nyã ban rossung ele ne Galili ba ga ne Urushalima ban ramung neme tukgbamangbak pamna ba wo zo rami mung nebe ner. ³² Di sangnina, eferi emaki sikimarem nyã tampa niyer. ³³ Nyã nezung a sarakti neka, ti ankabi usel munaki Yesu ne bena kwe. Nyã rem ban gwari ma unfem a zabura ifang: zonawo hwin anang, turi mun wo Ini nai. ³⁴ ye an munakung awurakã ne bena kwe adasi ata wur Ulom feri selhum: kan nangni enatani a fuul zum nyã mung sikima ne Dauda. ³⁵ yena sa an sang na zabura yang yeh, Desi ke talak Natani ezum ko yaak apuss. ³⁶ Nyã Ulom Dauda enani dung Ulom shem negbo mung, nezung akwe, ban wobi yung ni nimung a iliak mung i puss. ³⁷ Kute zum nyã Ulom munak dasi yaak apuss. ³⁸ Yeeni erem ba nang, ne ner ezumna ban naniti eferi munak eyom anyer. ³⁹ Na yen, zum nyã nabak eyimir aka hwabikpunkpang ebuk erem nyã mook eMusa ban nyẽma hwab maba. ⁴⁰ Teeto ne minham nyã bana rami-gwen ban feri ko tena diwo egbo yin. ⁴¹ Ni bena rami bener dang esarak ezo kouni malla kini koini diang, mun tama nu shem neme tuk anyin ushem hum nyã dasi ke yimir na nuka ko ban sangni," ⁴² Rem nyã Bulus ne Barnabas kabe wurak bener bena bopa yeh ba gwir kebe yeh zegwena ne feri rem ningãi utu turini hum nyã utaam. ⁴³ Nyã ba talis ekwusi lom abi gban kwusibe Yahuda gbank na pam nyã bene rosi Yahudanci ba ros Bulus ne Barnabas ka shangpa bezegwena nawo mimneg taar-ener Lom ⁴⁴ Bangbakabi egbo kebe gwak feri Nikyam. ⁴⁵ Nyã Yahudawa bayaak udug bener ba saraki ne fungil isyon kabe libak eferi buk ppapi ne buk ⁴⁶ Erem nya Bulus ansang tosigung. ⁴⁷ Kute Bulus neBarnabsba feri ne dang imwari ka sang yeh,"Angwi'a ba sangni ikpieng Lom lelibak. aram ni tuun kini yilisna nagboyin a nibe egbo yin beni kenakuzou amobi shashaar erem, yaak, tadi yalbir nebe hanni Lom ⁴⁸ Nyã haani Lom ba gwak erem ba nani faal Isyon ka mun ikpeng Nikyam.kpunkpang pam nyã ban sik kabe zou amoobi shashar ba yimirna. ⁴⁹ Feri Lom anpoli kohã abi ufab hum . ⁵⁰ Kute Yahudawa ban shuk anyaar erem nyã ban nwi Lom gagak naba gbong ba romir nsip apang pena ban mung anabb- Iza egbo nebe Bulus ne Barnabas ka gyer ta wurakã abi nsip. ⁵¹ Kute Bulus na Barnabas ban gber inpium na hwel anpa ba kurak pa abi. Ba yilak be na gbak nsip a Ikoniya. ⁵² A menhwin'agi rosi ba saraknu munga ni zuba tyaani.

Chapter 14

¹ Ne mentuk amam ya Bulus ne Barnabas ba gah ne Ikoniya ba mwer gbaan kobiri ezo be Yahudawa, ba nani feri Ulom abii, be ner Yahudawa ne ne Hellinawa ba yimir ne feri ding. ² Be Yahudawa pam ya ba gi tougis ba shok be ner nani Ugbak ne be Nhynaai pah ³ Ba gwir abi mentuk pweri, ba feri ba mari egbo Ulom, abe einina ni sak pah feri hwayi, Ba nani dung ebuk erem pok a Bulus ne barnabas. ⁴ Yee na be ner ba gabiyifab fyaã, ba pah ba ros Bulus, be paah ba ros menhynagi ⁵ be kyem ne be Yahudawa ba tur egbo sib pah, kei be ne Bulus ne Barnabas kei be tak pah ne faã. ⁶ Yaa ba yee kirak ga ne Likoniya, Listira aDarbe a me Nhyne sib mam ya me dir ba pah. ⁷ Abi na ba feri mok Ulom abi. ⁸ Enerei yaa awo ne Listira zum yaa bataba kil ba, awo Nkpurriin ele nu mar moõ. ⁹ Enere zum egwak Bulus eferi, Bulus emagung ezo a yee ener ding awoma ne sik syono erem ya ka be nang pwalli emunak egol kei be redung elak peri, ne hweile nai," ¹⁰ Ner ding elibak etsar si ke libak ekil ne hwile mung ¹¹ Yaa be ner sib ba amimaham yaã Bulus nani, ba munak egol kei be reẽ ne erem be Likonyawa, "Ai Kom ba lei nigwan be yeek tii nu kau be ner." ¹² Ba yii Barnabas ne res zafsa," Bulus ba yiiyu na res "Hamisa yee kata feri. ¹³ Na nani shem Ulom zafsa,"zum yaa ba ku buk ezo be uwari sib dung e tama ne raadoo efyaa erem ya kabe tok ku ma. ¹⁴ Menhynagi, Bulus ba gwak feri moo, ba poar a kpire poh ba nani fafa a kei begah Ubuk mugliti be ner ding. ¹⁵ Ba ree, Ni kwak. ni be ner akyena ni nani ke kyem? Tee ma tii wo be neraã ya ni Tee tam ni

ma ne feri a hwayi ni talak ebuk erem yaã ba hwayi ba. ki ni wurnu llo, hum ya nani ener Igwana itia hub ne aminaham a wo amime. ¹⁶ Ne lee etalak be ner be nani aminaham. ¹⁷ Ba talak igbo moo daag ener ezum yata feri igbo moo tama ne ebuk ahor, a nas ni u pwer lee ni Igwan. Neme tuk eful, esarak elom ding ne aminezei ne farak isyou," ¹⁸ Nee npkeng zum, Bulus ne Barnabas ba gyatama ne tok ding. ¹⁹ Yahudawa pam ya ba lee ne Antakiya ne be pam yaba lee ne Tkoniya ba tur igbo be ner zee ba a Bulus ding, ba tak a Bulus kei bei narri buk gama ne zee, ba ram yaa a kwei naã. ²⁰ Be na rosi mung ba dirbakuk mag asou, eyilak Ulom efaang, kei gah ne Darba Yeeri ne Barnabas ²¹ Yaa ba feri feri Ulom a be sib ba zau be na rosima kpeibegbak, ba wur be gah ne Listir Ikoniya a Antikiya. ²² Ba feri ne be narosi pah be sik syon neyimir erem yaa ba wi Tee koor syon ata nangti mwer igwam Ulom yaana tadi gbo izah." ²³ Yaa ba salipah be gbok kobiri ezo, Ba kobir ezo yeeri ne pah, a ba tur uwhei kei na ba bapah nu llo, ne be pam yaa ba yimir ne zung. ²⁴ Yaa ba rosi ne Bisidiya kei bee gah ne Bamfiliya. ²⁵ Yaa ba feri Biriya, baa kar gah ne Haliya. ²⁶ ba ros u koo goo emakori kei be gah ne Antakiya, abi nya ba kosi Ulom egbo shem hum yaba nang pam nerem. ²⁷ Yaa ba wo ne Antakiya ba yaa see na na rosi ba sum pah a saa heri, ba nam eturum egbo aminaham yaa Ulom nani ne pah. Ne rem ya pollag uwari mebe pam yaa ba bā wo be narosi ba. ²⁸ Ba gwir ne be narosi mong mentuk pweipweri.

Chapter 15

¹ Ner be na Yahudiya ba tam na Antakiya ba yeh sub pa ba ner bena subpa yeh," Ing ban koudo ungōu nyā rem e musa sigā ba kaba fonako ba. ² Rem aye saa Bulus na Barnabas ba yeh zel akol unhwē gagak ne pa" Yena baye faar Bulus ne Barnabas nebe pang asou anpa ba ga ne Urushelima se ba yaak shemisi nebe kpong egbo feri arem. ³ Rem nyā bena rosi na ban shempa ban kaar na finikiya a samariya kabe subp bi asaniyi bena haani Ulom Ban tampa ba ner ne nu umung gbungbak. ⁴ Nya ba tam ne Urushelima be ner erosi bena shemisi ban kpong ban wiipa kebe sangpa kpunkpan buk erem nyā unani pa. ⁵ Kute ner apang apam nya ban yimir eferi didiang asou Farisawa ban yillak ke sang yeh," Agwir'a ba keeta inyōu a ba sangpa koba pi amook a Musa" ⁶ Yena bena shemisi nebe angbong ba yilak monglir egbo feri erem. ⁷ Nyā ba kol unwe gbungbak, Bitrus eyilak pweri ke sangpa yeh," Mahwin anaa ni yee unkwasi hui nyā unkaar, Ulom unfaar ba pang asou anyin yeh unhwē nangā bena haani Ulom kabe gwak ikpieng eferi maki kabe nabak eyimir. ⁸ Ulom hum nya uyee Isyon, usangpa sel nangāpa Izuba pipi nyā rem ananiti ma. ⁹ Bena zung enani asali asou anyēr na pa ba, nazung awaab isyonpa usel sik-isyon anpa. ¹⁰ Narem agbogē ni sar Ulom, kini sigpa mahwhinagi rosi inining zumnyā ininyēr ko ati dasi kadi yema pi ma. ¹¹ Kute dinyimir tadi zou a fonaagā nu taar ener Nikyam Yesu nyā rem peun banwomaa." ¹² Kpunkpang uduk bener hum bena gwir hahōng kene tongīs Barnabas ne Bulus Ba subpa minayaki na gbongshem erem nyā ulom nani nebe na hani Lom upok npa. ¹³ Nyā ba gwir hahōng, Yakubu eyimsita ke sang yeh "mahiwinanaa, ni gwak mi. ¹⁴ Siman ansangni rem nyā Ulom kanag nu taar-isyon mung na bena haani Lom egbo ki faar besou anpa dong eress anyi. ¹⁵ Eferi bena raami gwen an yimir na narem nyā rem awoma gwagwariyi. ¹⁶ Ing ebuk erem kanwuur gwaak ninyai ka mwai unbun a Dauda hum nyā unyim nintyi kanwuur mwai umai pankwilimu munak nuka ¹⁷ Egbo ko unbir be ner nu ba wur akir Ulom bing nebe pam nyā ba baan Ulom nyā ba yiipa na ress anang. ¹⁸ Minaham na Nikyam a sang yena zum nyā anani ebuk erem nyā ba yee lalenile. ¹⁹ Naraam anang, tena di firinta bena haani Lom apam nyā ban wur nu Lom. ²⁰ Kute tadi gwaripa koba wur nisisim ni ilom-uhon, na raai baam nanyā naze mushi a mami. ²¹ Feri egbo musa anga ni nsib kpunkpang ale na-egbo kakaang a ba sang eferi egbo mung ni igban isubi Ing tu turini uwoma" ²² Rem anwopa bena shemisi bankpong hwahwayi a kpunkpang bena rosi, ba faar Yahuda zum nyā ba yi Barsabbas na sila banwo bankpongā ba shempa na Antakiya bingpa Bulus ne Barnabas. ²³ Ban gwari unfem ba shem a yeh,"unlee na Banasheisi a Bankpong, Mahwinyāi anyiin atam nani Banahaani Lom apam nyā ban yimir na Antakiya a suriya kilikiya edimiya gbangbak ²⁴ Din gwak yeh ba ner apang asou anyēr nyā ba ti na din sangpa ba, wurak ba subni buk erem nyā munagni isyon ²⁵ Anhwai na nyā kpunkpang anyēr dinyimir kidi fou ba pang kidi tunakpa nani bing ba Barnabas na Bulus ²⁶ Ner apam nyā ban nabak-egbonpa egbo ress Nikyam Yesu Kristi. ²⁷ Kikem a di shem Yahuda na sila nyā kabe sangni ni buk eyeeri erem ninyai nu unhwēpa. ²⁸ Anhwaiyidung Izuba Taani a Ti kidi tena signi nining ingbaak yang kaari ne buk erem nyā awo: ²⁹ Yeh tena ni lebak ebuk erem nyā ninangpa ilom ihon, yin ne buk erem ka ni woma nu gbungbereng Turin ni nungbungbereng. ³⁰ Nyā ba tunagpa, yena ba siss atam na Antakiya, nyā ba talis a monglak idium ba ner, nangpa unfemu. ³¹ Nya ba faar unfemu, ban nani umun egbo ban zou emunak ekolima. ³² Yahuda na sila ba na raami gwen ninke emunakpa koli, pen bena rosi mu na feri gbangbak napa. ³³ Nyā ba mwaar mantuk abi ba tunakpa sou araii isyon naba na rosi agama naba pam nyā ba shempa, ³⁴ Kute anwodung sila hwayi na gwir abi. ³⁵ Kute Bulus na Barnabas ban gwii na Antakiya kabe na sasub a ba nani feri Nikyam (eyeri nebe paang) ³⁶ Nya mentuk amaang ma kaar Bulus asangung kpunkpang ni nsib zum nyā di subpa feri Nikyam zai, kidi yaak ko bawo kinke." ³⁷ Barnabas ankir ba yohan zum nyā ban yii yung markus na pa. ³⁸ Kute Bulus afakisyon yeh ban hwayii iba Markus zum nyā talakpa na Bamfiliya ba zegwena nu shem na pa ba. ³⁹ Kol'unhwē aye yilakpa tityor nyā ba yeh gabi akil, Barnabas anba Markus ba taal gbagahhub ba ga na kuburus. ⁴⁰ Kute Bulus abamung sila kabe yilak wosan ba na rosi ba kussi dung taar syon Nikyam. ⁴¹ Nazung ega se kaar na suriya a na kilikiya kana munta ba na rosi ekoli.

Chapter 16

¹ E Bulus e ga ne Darbe a Listire, samya anhwini ham Timoti an wobi an wo a sai a nyan Yahudawa yang zunya ewo na kil nanan, nimung awo arem a Itelinewa na.

² Ban be hwinyai pamy ba wo na Listire a Ikoniya ban feri hwayi gbo mung. ³ E Bulus an so kebe kil eyeri, an ba yan ke kou dung nyou dong ba yahuda pamy ba wo abi, dong ba yee ni e wo aheline na. ⁴ Nya ba kil eyeri bi sounsib, ba nas pa ba ner pamyaba wo ngban kusiye eferi mayi, be ros ma nebe kpong pamy ba wo na urushelima. ⁵ Bena rosi ban Ikpyar ne siksyon ke ne ze zou ba ner tityugi. ⁶ Bulus a samir ekili mung ban ga po firigya e Galatiya, remya Izuba Ulom in ger ta ne ga se sub e feri ne Asiy. ⁷ Nya ba yaak kengyeng ne Misiya, Isyon repa ye be ga ne Bitiniya, Izuba Yesu gertama. ⁸ Nya ba kar Misiya, be yarir ega nsib Taruwasa. ⁹ Eferi Ulom tam bung e ya tuk: E ner emakidiya e pweri abi, libak e redung, "tam ne makidoniya kini you tima." ¹⁰ Nya Bulus e yaak erem, di na yeyilak di robeyi kadi ga ne Makidoniya, di ram nya Uloma un so kidi se di feri nebe ner makidoniya ¹¹ Nya ba talak Taruwasa, be na tur sele samutaraki, Nya Ityi Ityan, be ga ne Niyafolisi. ¹² Be Yalbir e ga ne Filibi, zumya a wo nsib ngba ya Makidoniya. Unsib hum yena awo pa nsib ngbak ufab po Roma, din wai nsib hum mentuk pwepereri. ¹³ Ulom kusiye wurak di ga fab anhor, samyabdi ram ho kadi zou ubuk kusiye Di gwir kidi feri ne nyar ban monglir. ¹⁴ Eyan e yang ban Yiyung Lidiya, an wo nyan e rebi ne rebe yi Insib Tiyatira, an wo na rosi Ulom, an tongis ti. Ulom un polak gung Isyon ke tongis e feri remya Bulus e sub. ¹⁵ Nya yen kyam mung ba waabi, a kusi ti, karee, "Ing nin ram a me kini hwalak mun kil nanan na Nikyam, gwa ye ni gwi kyam nang." Efirak ti ¹⁶ Nya awo, san di ga buk kusiye, alab shem Izya zumya awoma na Izuba raami an dusin na ti. E pii dung E nik yamung amin pok. ¹⁷ Enyan ezum an ros e ti ka hasi, ka hwalak, "Be ner apam ba wo menhwinshem yu Ulom gwan. Ba sub ni usel fonaki. ¹⁸ E nani erm iyom babam. nya ugban u turung, gbo mung, e yalbir ke re dung Izuba mu, mung gero ne rese Yesu Kristi wurak ni liak mung. Ana wewurak antuk aham. ¹⁹ Nya nngbak emung aminahamya a pii pa ful u wurak, be tur a Bulus e sila e gama asou nsib gwen ban kpon. ²⁰ Nya ba mwer na ne pa ngban moob, ba hwalak, "ba nare epah samagti asou nsib. Bawo ba Yahudana. ²¹ Ba sub e feri remya awo kang ne mob ya noma. ²² Be ner nu bena yilak kubak ba Bulus a Sila; be na mob be saas ebuk empa ke hwak ye ba ba gbe ta na nsarak. ²³ Nya ba gbe ta, be gorak pa kurak ngban fami ke sang pa bena hweyi unbanu be solim ahwai ²⁴ Nya a wii e feri erem, hwayi mu a mwena na pa ngban a mimyeng ka robi pa ehwel ni kpyas. ²⁵ Na tuk angbak Bulus na Barnabas ba na kusi kebe hwa dung Ulompa, embir be ner pamy ba wo a mimyeng be na tongis ta. ²⁶ Nya Ityi I tugiri, esinegi unghan fami u tugir: nya Ingwari mu Ina polir kpunkpang. Inkpyas ye ko nuwe ena funir. ²⁷ Nya na hwayi yilak e yaak Ingwari I gwii nkpon, e faar Inyon mung aso ka shotak egbo mung a mwer, e ram nya be ne fami ba wurak emor. ²⁸ Bulus e hasir ne gol angbak, ke re, Te ne yom egbo nai di wo mung kpunkpang, ²⁹ E na hwayi mu e kir Irya ka kirak ga amimyen, Iliak Ina ser dung ni myari, e yim gwen Bulus a sila. ³⁰ E wurangã na pa ke re, "ekpong, anke na kam nani kun zou fanaki ma?" ³¹ Be hwalakgung, "Yimina Nikyam Yesu, Ka zou efonak ma, zo ni kyam nai. ³² Be feri dung Ingbyen Ulom, naba pamy ban wo abi kyam. ³³ Nya na hweyi a hosi pa na tuk angbak aham ka wap pa menori mpa, yen a pamy ba wo bi kyam mung be zou wobbi ma. ³⁴ Nya e tama na Bulus a Sila kyan mung, a nang pa aminaze, an nani uwur nebe kyam mung, ye a yimina nu Ulom. ³⁵ Nya tyi tyan, bena mobi ba shem eferi dung ana hweyli, ke re, "Talak be ner apam Ba ga" ³⁶ Nya na hwayi mu a wur ye sangung e Bulus, ye, "Be na mobi ba shemye mung talak ni ni ga. Narem kani yema ni wurak, ni ga ne raisyon. ³⁷ Bulus e hwalak pa, "Ban gbeti gwen ba ner, di ye din le na roma na-be gorak ti kurak ngban fami. Narem ba so ke wurangã na ti lulera ke? I, i! te kebe tam ne po mpa ka sangti usel wuraki. ³⁸ Na hweyi e se sang ppa be na mob, nya ba gwak ye Bulus e sila le na Roma na Imyari i tur ta. ³⁹ E na mob e tam ye ba boob pa wurangã na pa, ke repa ye ba talak nsib mu. ⁴⁰ Bulus e sila be wurak abi ngban fami ke ga kyam e Lidiya. Nya Bulus aa Sila ba yaak menhwinyang, be nang pa e feri raison ke wurak a talak unsib mu.

Chapter 17

¹ Nerem nya ba kar a sou Nsib Anfibolis a Aboloniya, ba tam nsib a Tasalonika, samya nyban subi ya ba Yahuda. ² Bulus nya rem awo pa, an ga na pa, mentuk me tyar yen na a rona ne pa feri Ulom. ³ E pol ka sub pa ye anhwayi dung e kristi ko gbong Izya a ka yilak ninyai ukuur. E re, "E Yesu zumya mu feri ni gbo mung yena awo Kristi. ⁴ Be Yahuda pang ban wo nu goor a zong ba Bulus a Sila, bing bener duduk pamy ba wo Heleni, Ba nye nshew e rosi. ⁵ Kute, gliyi tongis ba Yahuda pamy a giezo awopa ma, ban hosi ba a pam lema gbyo nsib, munglak be ner asa heri, bena gbekber impwumi abi nsib. ban se polak Irya kyam a Yason, dong ba so ka wurangã na Bulus a sila, ⁶ Kute nya ban dase yaak pa, be narib a Yason nebe hwinyang gama na kpong sib kebe na hasi, Be ner pamy ban Yarak Ityi kem diris dung egbo ka Yarir na, ba tam ezam ninke. ⁷ be ne e pamy Yason an wii pa ba dase ros nya rem kaisar a re be nani ma bai ba hwalak ye tum a Yang awoma, Yesu" ⁸ Ba samak be ner aa enkpong Insib pamy ban gwak. ⁹ Kute nya ba zouma eye ungwẽ Yason aa nbir, be talak pa be ga. ¹⁰ Na tuk aham, e hwinyai ban shem ba Bulus a Sila ga na Biriya. nya ba zel abi, be se mwer ngban sabi ya ba Yahuda ¹¹ Narem bener a pam ba wo kang nah Tasalonika, ke ram unfem lom tityugi ke yaak ho a kil nanan. ¹² U duk mpa ban yimir, bing ba heleni pang pamy ba ye pa, nebe nyar a pang. ¹³ Kute, nya ba. Yahuda ye Tasalonika ban gwakya Bulus e sub e feri Ulom ne Biriya Be yilak epa ke ga se sai pa be ner Isyon ¹⁴ Sasaham, menwinyang ba shem e Bulus ne se anhoor, sila e Timothy ba abi. ¹⁵ Pamy ba gama ne Bulus ban yung e gama nan jang nya nsib Atina. Nya ba talak e Bulus abi, ba wii feri naribti ye be ye zong ruraak. ¹⁶ Nya Bulus e sumpa na Etina na, Izuba I tur ugban amimyen amung remya an yaak Illom nkoong remyanan sarak nsib mu. ¹⁷ E na ne feri nisyon mung tityugi abi ngban subi e be Yahuda pam nya ros Ulom, a ni gbyo nsib nebe pamyaba wo abi. ¹⁸ Kute, be pang na Abikiriya e be na yeyi ban dusin ne zung. Ba pang ba re, "anke na e ner a zum e sub?" ba pang ba re, "aramya aso ka wo zumya arem be ner ka gama nu Ulom hang kong," dong a sub e feri maki gbo Yesu aa Yilak amung ukur. ¹⁹ Ban ba Bulus e gama na zung ni fyal Arasa kebe hwalaki "ko ka sub ti eferi faal enai erem?" ²⁰ Ebuk eremya u sub, awo ti fafaai. Narem, di so kidi yee amin a hamya awo amimyen. ²¹ Ware

kpunkpang ba Atiniya a ba ken a pamyā ba wo abi ba ze antuk gbo ba amin Saai feri na tongīs gbo anhihyang faai)²² Bulus e pweri asou Arasa ke re, "ni be ner Ateniya mung ram nya ni wo be na rosi gagak usel kakang."²³ Nya mung kamsin kung ram amin a hamya ni ros, mung Yaak Ubuk ngbak ne gwari," awo yu Ulom luya di haan" Amin a hamya ni ros awo ni ne dang eyeh, erem mung sub ni.²⁴ Ulom hunya an sik Ityi kem ebuk eremya awo amimiyeng remya yena awo Nikyam yi gwan a yi tyi, e dase gwii ngban mayi nu pok.²⁵ Ko be ner ba nasung eze, edase kir anhihyang, nyarem e yena a nas be ner umobi a ko anke.²⁶ Ie ne ner e yeri na an nani nsib yi tyi kem nebe ner pamyā ba wo amimyen, ka sik konuwe samya an yaak aka yenia singā.²⁷ Dong kebe kir Ulom ninyai kabe yema gwak anhihya gbo mung. kikem e dase wo nan jang na ti.²⁸ Nazungā di mobi a di kil kidi wo be ner nya re eyang nyin na hwayi an sang, ti ma ninke di wo lang mungā.²⁹ Narem remya di wo lang yu Ulom di te ram nya hwayi yu Ulom kung uwo nya e gelgin fan fyan uzii mayi na pok a yee be ner.³⁰ Ulom dasu tusi be ner mentuk hani, narem a narib pa ne ner eto anha be talak a nani e yom ampa.³¹ Erem awo na tuhwan aka mob be ner e kil nanan usel ener e zumya an farung. Ulom un nabak shaida ya ner ezum dung ko nuwe sel yisakung ukur.³² Narem nya be ner Ataniyi ban gwak mok a yilak ukur mung, ba pang ba woli yung ba pang ba re, "kadi gwako ninyai gbo rem,"³³ Nya rem a kar Bulus a talak pa.³⁴ Be ner a pang be zong ke yimina ne zung, bing a Diyonisiyus zumya a nani nkpyong na Arasa enyan eyang bayiung Damaris yeri nebe pang.

Chapter 18

¹ Nya rem e kaar, Bulus e talak Antakiya ke ga ne korinti. ² An se yaak e ner e yahuda yang ba yi yung Akila, zumya awo Ulang Buntus, zumya an le ne Italiya yeri nanyan amung Balkisu, remya kalaudiyas han sang ye ba yahuda ba talak e Roma. Bulus e se zung pa ³ An nani shem, buk kir fyaung yeri na pa, gwii na pa ka nani shem, ban nani shem ngan Ulom. ⁴ Bulus an feri ni syon mung mimyen ngban kusiyl Iliom kusiyl, remya aka samak be Yahuda be heleni. ⁵ NyaSilas s Timothy ban le neMakidoniya, Bulus an sik egbo mung ningbeng, ke sub pa ba Yahuda yee Yesu ye na awo Kristi. ⁶ Kute, nya be Yahuda be gii ke tosi yung Bulus a tutak ebuk mung ke hwalak pa,"memi nyin na ros egbo nyin, mung wo tetaani. le narem ke ga gwen kan ga ne be na haar Ulom ⁷ E yilak e talak pa ke ga kyam a taitus Yustus, a ner zumya a ros Ulom. Ikyam mung I wo kengyeng nu ngban subi. ⁸ Kristus, zum nya anwo ngbak yu ugban kusiyl, an yimi na ne Nikyam ni kyam mung kpunkpang: e ba pan na koronti ban gwak egbo mung ke yimir ban wap pa. ⁹ Ulom un feri na Bulus ya tuk nari, "te gwak imyari feri ku te gwir henhong ¹⁰ Dong mung wo ne zo, zumya aka nani do anhihyang, dong mung wo nebe ner mung Insib hum. ¹¹ Bulus an gwii abi rai nu hwal tityar, ke sub pa feri Ulom. ¹² Kute nya Galiyo an wo gomna ye Akaya, ba Yahuda ba yilak ni syon keru ke tur e Bulus e tama ukogir mok, ¹³ Be hwalak," ener ezu a samak bener be ros Ulom haan kang na mob anyer." ¹⁴ Nya Bulus aka feri, Galiyo hwalak pa ba Yahuda, Ni ba Yahuda ke wo gbo anhiyangā an nani aka wo nanan ke no izya. ¹⁵ Kute tun da e lasi na aworem gbi Ingbyeng e res e mob e nai, ni silim neke ne gbo nyin. mung.dase so kung wo na kasiyl gbo feri erem. ¹⁶ Galiyo e sa pa be talak Ukongir amoh ¹⁷ Ne rem, be tur e sastanis, engbak yu ngban subi, ke gberun gwen kongir mok kutean dase samak e Galiyo. ¹⁸ Bulus, nya e gwii abi mentuk babam, a talak menhwinyan ka ga na suriya yeri ne Balkisu a Akila sang a to ubuk mwesiyl u kugou, sankuriya, an hor egb don e yiri rem ya an ba. ¹⁹ Nya ba zel ne Afisa, Bulus e talak e Bulus Bilkisu e Akila abi, yen ninke an mwer bi ngban Kisiyl ka feri nisyon yeri na ba Yahuda. ²⁰ Nya ba re dung e Bulus ne mak mentuk mamang e gii. ²¹ E talak pa, ka hwalak, "Ing wo sel Uloma, kan wur ninyai. tur se talak Afisa. ²² Nya Bulus a zel ne kai sariya, e kar se na Urushelima ka se dini pa ngban kusiyl ke wur e ga ne Antakiya. ²³ Nya e ze mentuk abi, Bulus e talak abi ka ga fab po Galitiya e firjiya ke nang pa menhwini agi eferi kpyar. ²⁴ E ner e Yahuda yang ban yiyung Apolos,e sai Iskandariya na umar, an tam na Afisa. An wo na yeyi na ke yee feri, engbaga awo ne faar unfem Ulom. ²⁵ Ban narbak gung Apolos eto ne sub e feri Nikyam. An wo ni kpyar ni Izuba an feri ke sub hwhawayi ebuk gbo Yesu, kute e sar eyee e wali ya Yohan. ²⁶ Afolos e libak e pweri gagak abi ngban subi kute, Bilkisu e Akila ban gwak kung, be ba yung e gama mpar ke solim e subung sel rosi yu Ulom. ²⁶ Nya e so kar e ga ne Akaya, be hwinyang ban nasung eferi zegwen ke gwari pa menhwiniagi pamyā ba wo na Akaya ke wii yung. ²⁷ Nya e zel e you pa be pamyā ban yimir sel taan. ²⁸ Ikyar kemya awo ne Afolos an nang pa Yahuda Imyari gazo bener buk kol ungwē, ke tesi pa unfem Ulom ye Yesu neKristi.

Chapter 19

¹ Nya rem a kar remya Afolos an wo na Coranti, Bulus a ros nsib fab po fyal ke tam nsib ya Afisa, a yaak menhwiniagi mam abi. ² Bulus a hwalak pa, "nin wii Izuba taaninyanin yini ke?" Be hwalak, "o,o, din dasi di gwak anhihyang gbo Izuba taani." ³ Bulus e hwalak, "ningena ning wali?" Be hwalak, na wali ya Yohan na wabi." ⁴ Bulus e wur e re," Yohan an wab na wabi Yalbiri ke sangpa bener be Yimina ne zumya aka tam kwasin mung, yena awo, na Yesu." ⁵ nya be ner ba gwak erem, ban wabi ne res e Nikyam Yesu. ⁶ Nya Bulus a sisipa pok, Izuba taani a mweta be na libak feri neme rem kakang ke sub e feri gwen. ⁷ Ban wo be ner sok ne fang. ⁸ Bulus an mwer ngban subi ka pweri gagak ke feri Ihwal tyaar, feri ne pa ke samak pa gbo intum yu Ulom. ⁹ Kute, nya be Yahuda pang ba nani kpunkpang eto ke gi tongīs, be libak feri papi gwazo be ner abi. Bulus e talak pa ke gorak menhwiniagi, gama na pa ngb subi ya Taranus ke sub pa abi ¹⁰ Rem anze gwen rai e fang anwo ye pamyā ba gwi ne Antakiya gwak eferi ye Nikyam, be Yahuda nebe heleni. ¹¹ Ulom un nani shem kpyong upok e bulus, ¹² Bena dang ngberegī mpa Intalak Izuba papi in wurak niliak mpa dong ba libak unfem kpir humya Bulus a pi. ¹³ Kute, be Yahuda pang pamyā ban woma ne Izuba haan kang be kamsin fab abi. Be Yi eres e Nikyam Yesu dong ke zou ukpar ma gbo Izuba papi nya ba re," Ne Yesu Zumya Bulus e sub, mung feri ne zo wurak," ¹⁴ Engba be na rosi ya ba

Yahuda, zumya ba ba yiyung siba, awoma menhwin tityar ni yeri pamy a ba nani ezum.¹⁵ Izuba papi zum e yimisin ke re pa," Yesu mung yee, e bulus mung yee; kute ni wo ba nuna?"¹⁶ Izuba papi ni libak e ner e zum e kar ta ukpar ke gbe ta. Ba kirak ewurak abi kya gbingbyeng nemenori.¹⁷ Erem anwo yeyi bener, nebe Yahuda a be heleni, pamy a ba gwi na Afisa. Imyari I tur ta be nang eres Nikyam Yesu Inkpyong.¹⁸ Ninyai, be na yimi apang ban tam ye sub ebuk eremya ban nani papi.¹⁹ Pamy a ban wo ni shin ba tama ni infyem mpa ke zai gwen bener. Nya ba fa amin ahamya ba woma be zouma, silva Nyai sok ton.²⁰ Eferi Ulom an sayir ga gbakgbak sel kpar kakang.²¹ Nya Bulus e talis shem mung ne Afisa, Izuba mung Ihwalak gung ne ros e Makidoniya ke ga ne Akaya nya e tur sel ye Urushelima; e hwalak, "nyarem mung wo abi, kan yak e Roma."²² Bulus an shem menhwinagi men fang ne mak doniga, Tomothy Irastus. Ye e wai na Antakiya.²³ Ne mentuk a mam, kil sel gayi Afisa an dang rang egbo.²⁴ Ena turi yang ban yiyung Damatrayus, zumya an mai zi ya yena, a pii pa bena mayi mu zegwen ne rebiiyi.²⁵ An mong bena shem pok hum asa heri ka hwalak, "Ni yee mung shem hum di zousi Ifyang."²⁶ Nin yaak kini gwak ye, edase wo na Afisa ne weng, kute, nebe Antakiya Kpunkpang, Bulus ezum an firik ba ner ka wur ne pa. A sangpa ye Iliom mayi nu pok dasu wo Ulom.²⁷ Ba wo ye e buk enyer a data zou erebiyi ne wenk ba, nebe ngba subi yi Iliom ngbak nyer Dayana aka wo ya lala. Inkpyong mung ka siis, yen zumya Antakiya e Ityi ba ros.²⁸ Nya ba gwak erem, ungbang utu ta be na hasi ke re, "engbaga uwo Dayana ye Afisa."²⁹ Unsib mu kpunkpang bena ruri be ner nu be mwer abi ngban mongilli. Ban tusi bena shem pamy a be ros e Bulus Gayus e Aristakas, Pamy a ba le ne Makidoniya.³⁰ Bulus an so mwer asou be ner, kute, Menhwinagi ba gerungã.³¹ Ninyai, ban nkpong apang pamy a ba nani abi na Antakiya pamy a ba wo be samir emung ban shem bungã ne bob ne te ne mwer abi ngban.³² Be ner apang hasi gbo anhihyang, e ba pang anhihyang kang, dong be ner ba wo rerur. Ba pang empa ba haan amin ahamaya ban yii pa be munglak.³³ Ba pang ban hwalak gung Iskandara, zumya be Yahuda be sem ke gama gwen. Iskandara e munak upok, so ke feri pa be ner.³⁴ Kute Nya ba an le ne Yehuda na, ba wol ugbung kini ya antuk a fang ne gol eyiri zum kebe hwalak, "enbaga awo Dayana ye Afisa."³⁵ Nya na gwariyi ye nsib e sa pa gwirehong, e hwalak, "Ni be ner e Afisa, ner e nyande na awo zimu, zumya e dase yee ye nsib Afisa hena uwo ngban siki ye engba e Dayana e uzii humya un le ni gwan e yim?"³⁶ Ke to nya e buk erem ata dang ke yomi, ka gwir henhongã ku dasu nani anhihya dang shiri.³⁷ Dong nin tama nebe ner apam ungbang mok pamy a ba dase wo bena Izye ngbang kusiya ko ba na sub Iryem gbo Iliomi nyer.³⁸ Narem, In Damatrayas a bena mayi pamy a ba wo ne zung ban woma ne feri papi gbo ninyang, ungbang mok uwo pepolaki a be na mob ba woma. Te kebe mob egbompa.³⁹ Ing nin lusi anhihyang eyan kang aka Solimi ne mongili enyer antuk-antuk.⁴⁰ Don ti wo ni rya ye tosiyi gbo amiahamya a kil turi hum. Dalili a dang gbo amina yomi a han, di hana remya kadi sang neka."⁴¹ Nya e sang erem, E talak pa be ga.

Chapter 20

¹ Nya eferi erem a sisi, Bulus e nabak eshem gbo menhwin egi, nya e feri ne pa, e nani salama ne pa ka wurak e ga ne makidoniya. ² Nya e ros Insib erem, ke feri ne pa, e tama ne Heleni. ³ Nya ze mentuk tyaar abi, be Yahuda be robi ungwẽ gbo mng nya rem an so ke mwer ukugou goyi suriya, an so an ke wur eros usel e Makidoniya. ⁴ Pamy a ban teyung gama ne Antakiya pena ba wosoba tarus saai e Burus le ne Biriya a Tikikus a Trofimus le ne Asiya. ⁵ Kute be ner ban wal ti gwen ba sum ti na Taruwasa. ⁶ Di mwer ukugou na filibi nya Ulom zeyi envoh dangi mwer e mentuk aton din tam ne pa ne Taruwasa. Abi din gwii antuk tityar ni yeri ⁷ Ulom libaki ya antuk, nya di monglir kadi pung envoh, Bulus an feri ne be pamy a ban yimina nu Ulom. An so ke talak pa ni tyandi, an feri tayi kai atuk. ⁸ Irya toliyi in pwer ngban kusiya ngbak sam nya din monglir na. ⁹ Anhwinsansek ahan an gwii ne embol upwam ban yii yung ye Aftikolos, zumya an yim mera. Nya Bulus an feri ga nan jiang, anhwinsan aham e toh ke rai, e le bi ungbang Igwan e yim be munakung rerung. ¹⁰ kute, Bulus e yarir, nebe Ilyak mung e gama ne zung, kekorba kung. ke hwalak, "ni te ni rur Isyon ninyai, dong e toma mobi." ¹¹ A wur e per ego ungbang Igwan e punk envoh eze. Nya a feri ne pa e tayi har Intugi, e ga. ¹² Be tama ne anhwinsan ne mobi nya Isyon I sisipa be ner. ¹³ Ti kponyer din wal dung e Bulus gwen kidi se di mwer ukugou Asos, samya din so kidi ba Bulus ne kugou. Aminahamya yen an so hena awo ham, dong an so ke ros Idyandi na ke ga. ¹⁴ Nya e yaak ti na Asos, dibayung ne kugou di gama na Mitilitus. ¹⁵ Di yilak tuhum di tur sel, di ti zel lom yi fyong, unwhen ne kiyos. Nya ti Ityan, di lebak sou nsib samos, lom yi fyang di tam nsib miletus. ¹⁶ Dong Bulus an so ke kar e ga ne Afisa, kebe ze antuk shiw ne Antakiya; dong e nani rurak ke zel ne Urushelima dong Ulom me fentakos Ing aka wo dung nanan ke nani kikem. ¹⁷ An shem be ner e pang le ne miletus be ga ne Afisa, ke yii ben nkpong ungbang kusiya ¹⁸ Nya ba tam ne zung, e zung, e hwalak pa, "ni ne gbo nyin ni yee, le nu lom libaki remya mung sik ehwel e nang mung ne Antakiya, remya mung ze Antuk a nan ne nii. ¹⁹ Mung ze gwena ne ros Ulom ne rosegbo aa ne memil, e yowi remya ban nanimi gbo robi ungwẽ remya ba Yahuda ban robi gbo nang. ²⁰ Ni yee remya mung dasu ler ni anhihyang hamya ak wo ni ye ze gwen, e remya mung sub gwen be ner a kung roni kyam ni kyam, ²¹ Kung sang pa be Yahuda a be heleni gbo solim eyom nu Ulom a yu siksyon ne Nikyan Yesu. ²² Narem ni ram, mung ga ne Urushelima, nya rem Izuba in sangi ma, ne dang eye amin a hamya aka nani mi abi. ²³ Kute Izuba taani In sangi ye Inkpyas a Izya I sumi. ²⁴ Kute mung dasu rem Illak nang kya awomi ma na anhihyang, Ing kan yema talis urak kung talis ushem humya mung wi ne Nikyam Yesu, Kung sub eferi maki yu taar Ulom. ²⁵ Nerem ni ram mung yee ye ni kpunkpang, yeri na pamy a mung sub pa eferi mok Ityum, be daka yaak egwazo nang ninyai. ²⁶ Yena mung sangni turi, mungdang epok gbo hami ninyang. ²⁷ Mung to daka talak anhihyang dang e sangni gbo kil nu Ulom. ²⁸ Nerem, te nshing ne gbo nyi, egbo ebuk ehwaki remya Izuba taani an nang ni nii ram. Ni te nshing kini hwak bena rosi Ulom, pamy a an rebi ne memi mung. ²⁹ Mung yee Ing mung talak a saham, nfiong-gbãng kabe tam asou nyin, ba data gwak taar

ebuk eremya ni hwak.³⁰ Mung yee asou nyin ba pang kabe yilak ke sub eferi rang egbo kebe ger menhwin egi e wurangã.³¹ Kini wo bena hweyi. kini tunrak ye erai tyar mung dasu talak e sub bung ko nuwe nyin na memil na tak a nu lom.³² nerem mung nan Ulom enii a efer yu taar mung, zumya aka mai ni ke nang ni e buk pok e nii asou kpunkpang pamyã ba solimpa Isyon.³³ Mung dasu sir eyang kung wii dung eyang ufan a zinari, fang e azurfa, ko bukliak.³⁴ Ni na gbo nyin ni yee epok erem a nas ni amin a hamya mung kir nebe pamyã ba wo yerina me.³⁵ Ne ko anke mung so ni na kini wo pamyã ba kabe ram sub e you be na dang ukpar ushem, a tunrak eferi ye Nikyam Yesu feri remya yen ne gbo mung an sand: Awo nu ful ne na nabi ena wiyii"³⁶ Nya e feri kikem, e sul ke kusi yeri ne pa kpunkpang.³⁷ Be ner nu be kung waa ke halak e Bulus ke waragung ungwẽ.³⁸ Amin a hamya Bulus an sang pa an samak pa tityugi, remya ba data yaak kung ninyai. Be se be tei yung ne kugou.

Chapter 21

¹ Nya di talakpa, di mwer kugou kidi ba sel kos, nya ayiir diga ne Rodusa nya sar diga ne Batara. ² Nya diyaak Kugou tangil kiga ne finika di ros, ³ Nya diraam kubrus, di talakung po mwala, kidi zegwen diga ne suriya kidi siis ne Taya, abina ukugou ta saak ebuknga. ⁴ Nya diyaak menhwinegi Yesu di gwir abi mentuk titaar nifiang ba nani shema nizuba ke sangung Bulus ke tena ga ne Urushelima. ⁵ Nya gwii enyeer nepa adang, di tur sel, peen ne nyaar a menhwinpa, ba taii ti Nya sar di saal negong ehup kidi kwisi Ulom. ⁶ Kidi sasir, ti di mweer kugou peen ba ba wuur ega kyam. ⁷ Nya di talis ekil nyeer ne Taga, dia ne Talamayas, di dimi Menhwinyai enyeer kidi gwir nebe antuk aheri. ⁸ Nya yiir di hilak diga ne kaisariya kidi mwer kyam e Filibus, ne shem Ulom zum nya awo yer ne bi titaar nifiang apam, di siis Rezung. ⁹ Eyeen Awoma nakabi anas melabi bena subi gwen. ¹⁰ Di nani mentuk amaang, nya na subi gwen ayang ale ne Yahudiya atam ba yiyung Agabas ¹¹ Etam neti ke badung e Bulus Urik robiyi hogi, robi mekpa hwel a pok emung kene, "kikema Izuba hwayi Isang' tabe robi zum nya woma nurik robiyi hoyi kikem, ke be bayung enaang pa babaan nya bahan Ulom." ¹² Nya digwak kikem, ti nebe pam nya banwo abi di boob e Bulus ke tene ga ne Urushelima ¹³ Bulus ere, "Ankena ni nani yaris memiil ne kēni son? mun ba, kebe dase robi me weng, be mwani ne Urushelima egbo eres Nikya Yesu. ¹⁴ Ditē ne Bulus egi di gwir hohong nya sar dire," Amin Ulom na naniyi." ¹⁵ Nya sar di wosi mala nyeer kidi ga ne Urushelima ¹⁶ Menhwinegi Yesu maang me roti ga ne kaisariya. Ba pii ener Kubrus eyaang ba yiyung Mamason, ahwinegi Yesu aham nya yilak ku kwasim, di gwii yeri. ¹⁷ Nya di zel ne Urushelima, menhwinyai ba wi ti mumum. ¹⁸ Nya yiir Bulus eroti ga kyan Yakusu bena naniyi shem kyam kwisi bawo abi kpunkpang. ¹⁹ Nya adimi pa kpunkpang, esangpa yeyeri amin aham nya Ulombak nani bener apam nya ba haanung egbo shem mung. ²⁰ Nya bakwak, ba dimi Ulom, ke redung, "Niyaak, hwinena, bener dubu maa na ba yimir na n'Ulom abi ne Yahudiya Ba sik nisyon tabe ros amok Ulom. ²¹ Ba sangpa egbonai, ye zo suppa be yahuda pam nya bagwii nu nbir bener kebe gi amok e musa a usangpa ke be tene kerta menhwinpa nyou, a kebe tena nani nya bener nya tiyakpa sangpama. ²² Akena tadi nani? Tabe gwak etam enai. ²³ Nani amin aham nya di sango. Di woma ne bener anas pam nya ba sik eferi. ²⁴ Ba bener apam waap egbonai ma tali pa kebe hoor egbonpa bener bayē yē amin aham nya. ba feri gbonai Irema. Tabe yimir yē zoma Uros amok nanan. ²⁵ Egbo bener apam nya ba yimina n'Ulom amimeng apam nya ba hanung, di sempa nfem ke ba tene ze amin aham nya ba fadung nkung, ne raima ne nyaar bener, a ze agwei aham nya ba dase farung. ²⁶ Bulus eba bener anas apam, nya yiir ewabi bing apeena Ba mwer kyam kwisiyi Ulom ke suppa tuhum nya ta waap bener tuhuma tabe naap ebuk egbonpa. ²⁷ Nya mentuk titaar nifiang maga nu dangni, be Yahuda pang ne Asiya baraan e Bulus abi gban kwisiyi ba zigir bener ke gber e Bulus. ²⁸ Ke hasi," Bener Isra'ila ni youtima. Ener ezuma asuppa bener kpunkpang amin aham nya bagi, amok agena a bukhum. Eyaang niyaii, en tama ne bener ba fok kyam Ulom. ²⁹ Dong ba nyaak Tarofimas, ner Afisa bawo yeri ne Bulus, baraan ye Bulus episung etama kyam Ulom. ³⁰ Nsib mu yalbir mumung, bener ba kirak kpunkpang etur e Bulus, ke naribung e wuraknya ke fam nwari. ³¹ Wasang tabe mwarung, tum ehong eshema neferi ye hayuda mwer etiyaar. ³² Eba bena hong ne bena kpaar gagak kega abi ni dyum, Nya bener ba yaak etum ehong ebing bena hong, ba talak egber e Bulus. ³³ Nya etum ehong ezum a semir kega ke tur e Bulus, erepa be robiyung ni naa fiang. Nya sar elusi nwa wo Bulus ne amin aham nya nani. ³⁴ Bener ba hasi ebuk eyaang. Egbak bena hong apam ē dase gwak anhihang ebgo hwayi eferi, erepa be tama ne Bulus gwen bena hong. ³⁵ Nya semir epeer, bena hong ba bayung dong Idyum ba kir ke mwarung. ³⁶ Idyum bener ba nare ros ke hasi, ba nani nezung!" ³⁷ Nya Bulus awo hunhwiri ke mwer gwen bena hong, eredung etum ehong, "Ta yema sango anhihanga?" Etum ehong elusigung, "U feri Helenanci? ³⁸ Noo zona wo nyer e masar zum nya tuhang un libak egi tongns ku hosi bener dusu ana bena mwariyi bener gama na kpak?" ³⁹ Bulus ere, "munwo ener Yahuda na, nsip e Tarsus ne kilikiya munwo ener nsib huma nya dang ahinhang mu boobo, talakngi feri nbe nyer." ⁴⁰ Nya etum ehong anaang ebol eferiyi, Bulus ehinyak semi nepok ga ne bener bagwir hoong, eferi pa nisib Yahuda, ke re,

Chapter 22

¹ Menhwinena ne nyiinang. gwakni eferi nang erem nya ta sangni nerem." ² Nya dyum yaak e Bulus e feri nepa ni sib yahuda, la gwir hoong. Ere, "munwo ener Yahuda, ba mani ne Tarsus nsib likiya, nwn hwa gban sibhum pok e Gamaliyal.Ba sumi amok Inyii nyer. ³ Mu ros Ulom gagak, nya bener nya ni wo kpunkpang turi. ⁴ Mu nata bener Iza ku mwari bapaang ku fam bapaang-nyaar ne be romir. ⁵ Egbak e firist ne begbong tabe sangni erem mu waal nfem nepa ku tusi bener ne damasku ku nata Izah. ⁶ Awoma nya muga ne damasku nulom nya nkaau ule nigwan hasakgni. ⁷ Mu yin niti mu gwak egol eremi, Shawulu, shawulu, unani Izah yekee? ⁸ Mu yimsin, zo na wo nwe, Nikyam? Eremi, 'me na wo Yesu

ener Nasarat, zum nya nasung Izah.⁹ Pam nya banwo neme ban yaak nkaau, ba dase sentak egol ezum nya feri neme.¹⁰ Munre, "Akena ta nani, Nikyam? Nikyam eremi, 'Yilak se ne Damasku Ta be sango amir aham nya ba siko unani' "¹¹ Mu dasu raam egbo nkaau hum nya hanak e has, pam nya banwo neme ba pini pupok gama ne Damasku.¹² Abi munyaak Hananiya, ener anhoor be Yahuda pam nya banwo bi ban feri gbomung.¹³ Etam ezo neme ke re, Ahwinena shawulu, pulak ezo kuraam. sasaham mu nyaakung.¹⁴ Ener, "Ulom gbak Ninyeer faaro ku ye syon mung, ku yaak yahoor ezum ku gwak egol ngwē mung.¹⁵ Tawo zum nya ta sangpa bener egbomung namin aham nya nyaak ku gwak.¹⁶ Akena usum hilak, waapi, waap eyom erai, ku yi ers emung.¹⁷ Nya mu wuur nga ne Urushelima, mu kwisi Ulom gban kwisiyi, ba nimi amin ananiyi.¹⁸ Mu yaakung eremi, "Hilak talak Urushelima fafaang tabe gi gwak amin aham nya ta feri gbonang.¹⁹ Munre, 'Nikkyam peen ma baye mu fam ku gber apam nya ba yimina nezo gban kwisiyi.²⁰ Nya memi ahwinshem anai Istifanus ma yarir, munwo bi ku hweii egodo gani yeba pam nya ba mwarung²¹ Eremi, se ta shemo nebe pam nya bahaan Ulom.²² Ba gwak eferi rem. ke muun egol kere,"Ni mwarung, an dase hwayi ener nya bezum ne pwak."²³ Nya ba hasi,ke fou godo gani ke yaris, ke tak piyum nigwan.²⁴ Engbak bena hong arepa be tama ne Bulus gwen beng bena hong. ke repa be lusiung ke hweii ke gberung, keye amin aham nya bener ba hasi dung kikem.²⁵ Nya ba robiyung, Bulus eredung na kpuar zum nya pweri kengeng nezung,"An hwayi ne gber zum nya awo ne Roma a toodang moobung?."²⁶ Nya na kpaar ezum egwak kikem, ega ne gbak bena hong ke sangung, "Akena ta nani? ener ezum awo ener Roma na."²⁷ Engbak bena hong etam ye redung, "Sangni, uwo ener Roma na?" Bulus e Yimsin.²⁸ Engbak bena bong ere," ta mwaar Ifiang gbigbak ku tuma wo ener e Roma."²⁹ Bulus ere,"Ba mani ener e Roma" apam nya ba sum ke kusigung ba sasir e talakung myari itur engbak bena hong, sang ayē ye Bulus awo ner e Roma aa e rem nya e robiyung.³⁰ Nya yiir, Engbak bena hong ekir kiyē amin aham nya bener Yahuda ba lusi Bulus ma E funakung ke yi engbak firist e begbong be dusin E sina ne Bulus ke sikung nebe

Chapter 23

¹ Bulus ekurak pa begbong ezo kere."menhwinena, mungwii egwii hwayi gwen Ulom. etam turi." ² Egbak Firist Hananiya repa pam nya ba pweri kengeng nezung be wooldung ngwē ³ Bulus eredung,"Ulom ta woob tak zo nkung fognil, ukir ku moobmi ne feri mok, ure be woolmi tak, amok e dase gēna?" ⁴ Pam nya banwo bi ba re, "kikema ta tosi egbak Firist?" ⁵ Bulus ere,"Munhaan, menhwinena ye gbak e firist e nezung awo dong awo gwegwari, ku tene feridung egabak eferi pēpi." ⁶ Nya Bulus ayaak bebong apam paang bawo bener sadukiya paang farisa, eferi ne gbak egol, "Menhwinena,munwo ener farisa, ahwin e farisa. Ba moobmi dong mu maak syon ne wuur ehilak pam nya ba koi." ⁷ Nya sang kikem kool ngwē, bener ba gabiyi kpikpak. ⁸ Dong be sadukiya bena ewuur ehilak edang, nashemi edang Izuba idung be farisa ba yi mina nerem kpunkang. ⁹ Ugbung yilak, bena gwariyi paang pam nya bawo bener farisa ba yilak etur ekool ngwē, keke, Ener ezum dase yom anhihang. Ni yē ko Izuba ayaang nashemi enferi nezung?" ¹⁰ Nya kool ngwe asop eyilak, Egbak bena hong eyaak kebe tena sas e Bulus, erepa bena hong bega se bayung nikpongni tama nezung gwenpa. ¹¹ nya yiir atuk amung, Nikyam epweri hunhwiri nezung kere, pweri gagak, nya bener nya uferi egbonang ne Urushelima, ata wo kikem ne Roma." ¹² Nya titaani be Yahuda paang badus ngwē e ke yiri ye ba data zē ne gbong sei ba mwaar e Bulus. ¹³ Pam nya ba tur ngwē e hum banwo bener iso anas. ¹⁴ Ba ga ne begbong Firist a be gbong keke," Di ba engbak eyiniyi tadi tur ngwē e ba zē ne gbong sei di mwaar e Bulus. ¹⁵ Nekem, dē begbong ke ba sangung egbak bena hong ke tama ne Bulus gwen nyin, ko awo nya tani moobung., Ti, tadi mwarung sel. ¹⁶ Esai elam nyai e Bulus egwak irem zum nya kil ega bigwe se sangung e Bulus. ¹⁷ Bulus eyi nakpaar eyang nebe na hong. ke redung kwan nhwini aham gama negbak bena hong, awoma namin asagni. ¹⁸ Ena pkaar ezum ekwan nhini aham gama negbak bena hong ke redung, "Bulus ezum nya di famung yena yimi ke remi mu kwani ahwin aham tamboma dong awoma namin aham nya ata sango ¹⁹ Egbak bena hong e turung pupok gama ler ke lusiung," akena ham nya sangni?" ²⁰ Ahwinu are," Be Yahuda ba gwir kere tabe redo ye tama ne Bulus gwen bebong na kwakwin, kewan nya tabe moobung. ²¹ Ke tene naangpa,dong bener bakaar iso anas ba sum tabe mwarung. Bamba yiri gi eze ne gbong sei ba mwarung. nerema ba sum amin aham nya zo ta sang." ²² Egbak bena hong e talak ahwinu ega ke redung "ke tena sangung eyaang ye usangni eferi rem." ²³ Nya sar eyii bena kpaar emung be faang ke repa," Ne tama ne bena hong msimal menfaang a bena lugiri Idurum sotitaar nifiang nunbir mesimal menfaang keba ga ne keisariya karfe titaar nitaar ni tiandi." ²⁴ Erepa ninyai be tama ne megwai amam nya Bulus ata tugir kega ne Filikus egomnang. ²⁵ Ke gwari nfem nya berem, ²⁶ "Lene kuludiyas lisiyas kega negbak kpungang filikus mu dimi. ²⁷ Be Yahuda na batur ener ezum sang tabe mwarung, mung tam ye fonakung dong mungē yē ner e roma na awo. ²⁸ Mung kir kunyē egbogena ba lusiung mu pisung gama ne be gbong. ²⁹ Nya munyē ba lusiung egbo amok npa, ba amin aham nya an kenak ekwe ko fam. ³⁰ Mung gwak ba robi anhihang papi egbomung yena mu tunakung rezo ku reba bena lusiyi mung ke ba tama namok enpa nezo. se di dusin." ³¹ Bena hong ba ros amin aham nya sangpa ke ba Bulus natuk egama ne Antibatris. ³² Nya ayiir, bena hong pebe pweri be talak bena tugiri Idurum ko be rosung peen ba wuur ega gwen bena hong. ³³ Nya bena tugiri Idurum ba zel ne kaisiririya ke naang egom nang fem ke talak e Bulus rezung. ³⁴ Nya gomnang e faar fem hum, e lusi koli hum nya Bulus e lema Ba redung ye le ne kilikiya, ³⁵ Ere, "Ta gwako gagak ndē be na feriyi enai ba tam." Erepa be sikung gwatok e Hiridus.

Chapter 24

¹ Nya mentuk atoon ma kaar, Hananiya egbak e Firist, begbong apaang a na yeyi amok egaang ba yiyung Tartilus ba ga

abi. Ba tama ne feripa gwen gomnang. ² Nya Bulus e pweri gwen gomnang, Tartilus libak eferi ke redung gomnang, "egbonai di zou egwi gbereng, eram gwen enai anangh solimi sib nyer, ³ Ni syon farak di yimina namin aham nya nani. Egbak Filikus. ⁴ Ku tena noo shem gbugbak, mu booboo gwakti pkek. ⁵ Ener ezum eyom ebuk kakang, e rem be Yahuda koba wo bener emunaki egbo nisib zum nya bawoma. ⁶ En kir ke fok kyamnai, yena di turung. ⁷ Lisiyas Jami'a tam ye bayung nikpongni. ⁸ Ndē uros eferi rem egbo Bulus, ta yēe feri rem kikema ⁹ Be Yahuda ba zoonpa elusi Bulus, kere amin aham nya ba lusi Bulus ma kikema awo. ¹⁰ Nya gwomnang e naang e Bulus eferi, Bulus ere, "Mung nye irai pwer ezum nya zowo namok ezum, mu nani mung ku sango amin aham nya awo. ¹¹ Zoma uye atodang ekaar mentuk sok nefaang rem nya munga su kwisi Ulom ne Urushelima ¹² Nya ba yaakgni bikyan kwisiyi, mu dasu kool ngwē ne yaang, mung dase munak pa syon nsib ko buk kwisiyi. ¹³ Ba data pweri feri amin aham nya ba lusimima. ¹⁴ Mung sango, amin aham nya bayi darika, mema kikema mung ros Ulom nyiinyeer. Mu ros nanan amin aham nya awo namok a nifem bena subi gwen. ¹⁵ Mung maak syon n'Ulom nya peen ninke, ne wuur ehilak awoma, pam nya ba nani nanan ne pam nya ba yom. ¹⁶ Mung hamirima ku tena yombung Ulom bener. ¹⁷ Nirirai mu kili ku naap ebuk alala. ¹⁸ Nu naniyi kikem, bener Yahuda paang bale ne Asiya le kenagni mu ros amok egwiri tetaani, nisyon ker. ¹⁹ Mung kir bener apam keba tam ye sang anhihang egbonang idang ba woma. ²⁰ Eyang, bener apam be sang amin aham nya mu nyom ssang mu peri gwen begbong Yahuda. ²¹ Egbo wuur ehilak e mung feri gagak ba pimi tama gwenai turi. ²² Filikus, zum nya eyem a mok gagak, emunak eferimu ke re, "Idang lisiyas na naapi feri atam kele ne Urushelima, ta sangni amin aham nya awo." ²³ Ere pa bena kpaar apam be sik e Bulus, ke naang ebol, ko ba samir emung ba yaakung ke youdunna. ²⁴ Nya mentuk amaang ma kaar, Filikus wuur ne nyaan emung Druskila zum nya n'wo ye Yahuda, eyi Bulus ke gwakung egbo maak syon ne Yesu kristi. ²⁵ Nya Bulus e subung eferi didiyang, epigbo, amok etami, "emyari itur filikus, eredung, "se, idang mu zou enbol, ta yiyo ninyai." ²⁶ Aram ye Bulus ata nayi fiang ena rugir eshemis kekiri eferi nezung ²⁷ Nya rai efaang akaar, Borkiyas festas awo gwomnang kwasim e filikus, ki zou eres ne be Yahuda, ezegwena ne sisi Bulus gban fami.

Chapter 25

¹ Nya festas amweer abi fyap ding, mentuk me taar ma kaar, ele ne kai sariya ga ne Urushelima. ² Egbak Firist e begbong Yahuda ba tama ne feri pa gbo Bulus gwen e festas, ke boobung gagak. ³ Ye ne yalbak eferi mung nang pa ke gi Bulus-ni yiyung ne Urushelima dong ke ba mwarung sel. ⁴ Festas erepa ban fam e Bulus kaisariya, yenma ata sang kega abi ⁵ " zum nya ata ga, eroti. Nde ner ezum enyom ahihang ni lusiung. ⁶ Festas egwi mentuk ba dase kar titaar nifiang kega sok ke tur sel ega ne kaisariya ke, Nya yiir egwi buk gwiri amok ke sangpa be tama ne Bulus. ⁷ Nya Bulus atam, bener Yahuda pam nya banle ne Urushelima ba pweri kengeng, ke tama ne feri gbengbak erem nya andase whaar kwen. ⁸ Bulus ewaap egbomung," mung dasu nyom amin, egbo amok be Yahuda ko kyam kwisiyi ko ne kaisariya." ⁹ Festus a kir eres ne be Yahuda, yena erepa," Di munak eferi rem di gama ne Urushelima mē ne ponang ta moobo?" ¹⁰ Bulus ere, mu pweri ubuk amok Rasairiya asaham nya tabe moomima. mu dasu nyompa be Yahuda, nya bener nya uyē. ¹¹ Ko mu nyom, nyom ahwayi mu kwe, mu dasu gi ekwe ndē eferi pa a dase whaar kwen be zum nya ata bami naangpa mu moobo kaisar." ¹² Nya festas atalis ne begbong, ere, "U boob e kaisar, ta se ne kaisar!" ¹³ Nya mentuk amang ma kaar, Etum aga ribas ne Barniki ba tam ne kaisariya ke yaak fesras. ¹⁴ Nya aba mentuk festas e sangung tum amok Bulus, ke re," Filikus entalak ener ayaang buk faami. ¹⁵ Sang mu too ne Urushelima, egbak Firist e begbong Yahuda ba tama ne feri egbo ner ezum ke re mu kou amok ezum nya tabe mwaarung. ¹⁶ Mu repa be tiyak be Roma na nabak ener be mwarung e toodang ewaap egbomung. egbo amin aham nya ba lusiungna. ¹⁷ Nya batam azam, mu dasu sum, munyi be tama ne Bulus ku gwir Ubuk amok. ¹⁸ Nya enenu e yilak, amin aham nya ba lusiungna andase whaar kween ebung. ¹⁹ Amin aham nya samak pa hena amok e Yesu zum nya kwe a Bulus ere awoma amin aham nya peen baye adase wo kikem. ²⁰ Mung haang ndē ta ros eferi rem yena mu lusiung ndē yimir di ga ne Urushelima ke ba zegwena ne feri mung. ²¹ Nya Bulus aboob be siki, mu repa be sikkung se mu shema nezung ne kaisar. ²² Agaripa redung festas." mema ta gwak ener ezum." Na kwakwin" festas eke," Ta gwakung."

²³ Nya ayiir, Agaribas Barkina batam gbegbegbak ne begbong sib abi gban amok festas erepa be gama ne Bulus ²⁴ Festas ere," Etum Agaribas ni pam nya niwo amung, ni ram ener ezum, bener Yahuda ba yimi ne Urushelimaazm ninke, ke hasi ye natē na pwak. ²⁵ Nerem enang endase nain amin aham nya ta bere nekwe, dong eboob kaisar, mu shama nezum azam ²⁶ Mu dangna nanin aham nya ta gwari dung Nikyam egbomung. Egborema, mu pisung tamnima, nezo tum Agaribas, ku zouma amin aham nya ta gwari egbo eferi rem. ²⁷ Amin mesha na mung tunak zum nya ba famung ku dase gwari amin aham nya ba lusiungnā."

Chapter 26

¹ Agaribas eredung Bulus, feri dung Bulus ne feri ne poomoh' Bulus ei munak upuk mung kei rei. ² Mung woma nu munu, etum Agaribas, kung tama ne amok nang ne zo egbo be ner pam yaa babā wo be na rosi ba. ³ U yee etaar be ner pam yaba bawo be na rosi ba, lusi rem yaba nani mung kusiyo ku kwak ku ras syon. ⁴ Ididyak be ner pam yaa ba ga ras ba yee iri gwiri hum yaa me mo gwi ne pah, ne le Izeknang usib nang e Urushelima. ⁵ Ni yee me ne le, iin kabe yimir ne ka mon be Faisi, be gbo nakosiya. ⁶ Mung wo zuu kei moob me egbo makii syon rem ya Ullom gbak nani dung ne tee. ⁷ Feri kpaktakii rem maā sib sok nefaah pam maā ba wi kwisi Ullom egbak a tuk Ilom, u sel hum maa etum kori. ⁸ Akyana saā ne pam yaa bami yimir rem ya Ulom umunak be na ko oii? ⁹ Ne res Jesus be Nazarant. ¹⁰ Mung nani erem ne Urushelima. ba fami buk,

be ner rosi Ulom ne igbok kyam yaa mo wi, ne zum yaa ba maar, mu wal kwisim muk. ¹¹ Mung nang pa izah ne kpam gwisi, kung sapah be nani aminaham ya ba hwayee dung Ulom ba mu gii pah ku nata izah nii yaah sib kakag. ¹² Yaah mung nani shem hum mu ga ne Dimashku ne yimir egbak ne feri ulom. ¹³ U sël gayii nang nulom, mung yaak rabak afal dirbak ni mung gwak e gol lee ni igwan, yeeri ne ne pam yah kil yeri ¹⁴ Yaa ba gwak e gol e yah le nii igwan eredung ne erem Ibaniyawa shawulu shawulu akei nansa Unashmi izah? ba shiyuu e ba ku gwak egol ezum ku gwir hohwoo. ¹⁵ Murei," nuna wo Ulom ubak?" Ulom yimir ku redung me na mo wo Jessu zum ya nani izah. ¹⁶ Ne rem yilak peri, yee na mu wurakgo kung shemoo ne pein, ka wo ahyn ashemisi igbo aminaham yaã rega uyee, ne ham yaa ka sanggo ¹⁷ Ka wurak aa ne zo upuk pah a ne be ner apam ya ka be shemwo ne pah. ¹⁸ Ku polak pah itelego ku wunamane pah ubuk sil ku tama ne pah buk toliyi ku wurak ma nepah ne ner pippi ku gama ne pah mu ulom, kei be wi fisi yomee pah ku tama nee pah ne me buk Ididang. ¹⁹ Etum Agaribas, ba mu gii ros ezuba zum ya mu yaa lee ni igwan ba. ²⁰ Ne libak ne bee ner Dimashku aa be Urushelima a bee Yahudiya ne be pam ya babã wo be na rosi ba, mung nani pah be wur nu Ulom kei be nani aminaa hor aham yaa wo nanan solim erem ya ba nani. ²¹ Egbo yeena bener Yahudawa ba turni ugban kobiri ezo, a ba kir kei bei mwar nee. ²² Ulom u yaa mima, ku pari gwoazo be ner be gbok ne be yeesak maa, a be nami e Musa ba sak ka wo ma. ²³ Awo nanan a hya lloim ka gbo izah, akawo ezum yaã bata munak neraan aka feri pa be ner Yahuda feri taani ne pam yaba ba wo be ner rosi ba. ²⁴ Yaa Bulus talis eferi mori, Festas eferi ne gbak egol," Bulus uhweyi gwak aa, eyee nai erem e no uhweyi gwak," ²⁵ Bulus eredung bama huyei egwak baã Na ikpuuk Festas, ne koor syon naã mo sak feri ididang erem erem ne tur syon. ²⁶ Etum eyee buk rem kpuukpa yeena sa mu feri ba emari ba mung yee ba aminaham ya woo uler ne zung ba babã nani aminaham uler ba. ²⁷ Ko u yimir ne be na sayii feri? Etum Agaribas.? Mung yimir u yee. ²⁸ Agaribas eredung Bulus," a mentuk shiyuu mam u so kung wo ner erosi? ²⁹ Bulus eredung "mung gwisi Ulom ne mentuk tetuk ko ne me pweri, ba zo kyii kinai Bi, ne be pam yaba toosi ture be woya me; ban da etsarka ezum." ³⁰ Etum eyilak e perii ne gwanna a Barniki ne be pam ya ba gwi yeeri; ³¹ Yaa ba talak ugban multee, ba zee gwen ne feri ne puupah, "ba re ner ezum ba feri nani aminaham yaa bata mwar ruu ba ko robi ba." ³² Agaribas e sakgu Fastas." eredung ko woyaa ener ezum ba ne feri rem gwazo etum (kaiser ba, da be talaku."

Chapter 27

¹ Yaa ba yimir tadii gah ne Italiya, ba big e Bulus ma ne be ner apam pah yalbak rosi Yuliyas na kpak be ner Agustas. ² Tee mwer ukoagou emakori le ne Adramatiya, ezum ya ta yilak ga e ahup Asiya. Tee gah ahup, Aristakus ener Tasalonikaa makidoniya ba ga yeeri. ³ Ilom yii fyaã ti sis usib, be sidom asaa ham ya Yuliyas e sakgung Bulus ezesin amung, e yimir be samir amung be roso ⁴ A be tee ros ahup ta gah ne Tsibirin kubrus upwan u fur gagak. ⁵ Yaa tii tan kiliya e banfaliya, har tee gah ne mira fab be Lisiya. ⁶ Etum e zou ukoagou emakorihum ya ta per gah ne Iskandariya ga har Italiya. e sor tee amineg. ⁷ Mentuk nei Ilom bee kil tee kil shishi batii mwer sinidus ba upwam gyertii mane kil, Tee gog ne karita huhurii ne silmima. ⁸ Ne izah tee ros ne makurda keeti gah asa ham ya ba yii mafaka hwayii ezum yaba yii e Birni lasiya. ⁹ Nerem tee baa mentuk pweri, mentuk turi uweyi Yahudawa kari kil erem wama ne emanri Bulus eferi ba. ¹⁰ Ere pah "e kil eyeer erem ata woma ne izah, ba nu koogou ba, duk ne moobi eyer maã." ¹¹ Ener dii amak egbo mung ne feri igbak amok, a kar yee natani u koogou, ne ebuk erem yaa Bulus e sang ne ka. ¹² Uuk peritii koogou baka hwayii ba ne mentuk upwam, be ner igbak banab eferi be talak Ubuk diin linata wo na hwayii tee talak Ubuk diin ki tee mwer Filikiya ki tee talis a taah abi Filikiya u wo buk moo yili u kuu gou makori na karita eram Arewa rami fab me saa fab me. ¹³ Upwam ulee ne kudu keifur shishi bare aminah kiri spah ezu wi, yaa ba ner bak urik ukuugou makori kei bei ros ne karita Nhynhuri egaba. ¹⁴ Yaa mentuk makar upwam ham ya ba yii yurokidon, ulibak fur tee bii ne akpos makori. ¹⁵ Yaa ukoogou makori diin baa yee kilma abii bub ba, tee yalbir ros asa hamya upwam dii uros naa. ¹⁶ Tee tii ros asa ham ya tadii zou kanirm hyn huri ne ikpos a makori hum yaba yii kauda, ne izah di ti robi ekpaak ukuugou e hyne e shiiu. ¹⁷ Yaa ba munak ukuugou ba nankshem ne irik di robi tetok di, baba yimir ne yim ba ba wo sib be Sirtis. ¹⁸ Tee tasiyii nu pwam ba totuk ba, yaa tee taan be nani shem kuugou makori ba bok, libaak wosibuk ke be Yaris. ¹⁹ Ulom itaar be nani shem kuugou di ba wo si buk ne poo pah ke be yaris. ²⁰ Mentuk me pweri batii yaa ilom ko me gwar ba egbo yeer ba, Afal e rigtir igbo yeer, tee kwei mari ko ba ka tee pwok ba. ²¹ Yaa ba tementuk ba ba zeii aminazei ba, Bulus erapah be na yii shem be ner kpuukpa na a ba gwak ii ba da batee yilak ne karite ba. bake tee zou yom ibuk erem baa. ²² Neram mu feri ni kini koor syon ener ezum ya ta kwei amime ayii ra ba ukuu gou ta be kir epap. ²³ Atuk a yek ne nayii ilom shem zum yaa mung yeer, zum ya mu rosung,e peri Nhyn huri ne me. ²⁴ Ei re kutanee gwak emari, Bulus, amineg elak e no be pam yaa ba kil ne zo. ²⁵ Ne ner ne rem nii koorakuup, mung yimir ne ulom yadda ba sakii kikyem ma aka wo. ²⁶ Awo nanan be tak tii a kpos makori. ²⁷ Mentuk sok na nas ma nanii ba tunak tii ami e a hub adriyat, ne atuk agbak. me nanani shem u kuugou baram ko ba wo huuhuri ne sib haa. ²⁸ Yaa ba tsartii ba yaa tee suppah yaa mentuk ma kar ba sake tsartii ni yaa, ba yaa tii bener tsok ne atone. ²⁹ Emari etuta ko baka takpah egbo fak yee na ba tak irik anass ne talibi ukaa goo makori, Yaba kobir ezoo ko itiiitaan pah fafaa. ³⁰ Bee na tunii uku ugo makori ba kir usel hum yaa bata tak nee kuugou shiiuu amimek a hub dii, ba nani kamar ka bee yarak ne ba paah ufab e kuugou. ³¹ Bulus eredung egbak na tunii kuugou ne na robiiy elai" in be ner apam baka be peri amimee kuugou ba, baka be pwak ba," ³² Bee na robiiy elai ba kyer irik zum ya ba robi me hynee koogoo dii me yimisin. ³³ Yaa Itaandii ewoma, Bulus kwisi pah bee zeii aminazei, turii mentuk sok ne yeeri ke nang baba zeii amiazei ba. ³⁴ Yeena mung kusini nei zeii aminazei, erem awo zoo wi u peirek, ko etiigbo yeeri bata moor ba." ³⁵ Yee a sak kee kyem eba nvoog kei kusi Ulom gwan ne zoo kao nunaa kei gabbii kei libak ezei. ³⁶ Yee na ba koor ekuup ke bee zeii

aminazei diin.³⁷ Tee tii wo be ner inag fyaa ne ta'ar ne yeeri ne taar (276) pam ya tii wo a be ne kuugoo makori.³⁸ Yee ba zeii yir, ba yaarak alkama be ehub kei be rage dung kuugoo eninig.³⁹ Yaa ititaan, ba bā yee usib dii ba, ba yaa ufak naa ne goo, Ba feri yeeri koo be narib ukuu goo diin be gama ne goo diin?⁴⁰ Yaa ba kyer irik diig ke bei talak ne zao amimek ehuh, ukuu goo nabir ku gah ne gok ehuh.⁴¹ Yaa ba woo ashama yaa ehuh a dusina, kun goo dii peri ne ntii u gwazoo ukuugoo diig ufomir, ba yaan da yakaa kil ba, yaa ebuk e libak epusiyyi sabodā nu upwam.⁴² Bee na robi elai ba mak syon ka be mwari be pam yaba wo ukpan fami kada be elak emosi.⁴³ Agbak diig aso kee fonak e Bulus ei sak pah be talak dung be na yee in idanma ba dan be tak.⁴⁴ Ubar diig ba ross u gwasib uppaā bai paah egbo buk rem ya wo be ne koo goō kii kyem natii wurak kpuukpak yeer kpeireg.

Chapter 28

¹ Yaa tii sis kpeireg tii gwak ba re ba wo nii milita. ² Be ner usib diig ba nanitii aminahor kei befinag tee era tee gwirag don sisi ebuk. ³ Yaa Bulus a whol egbereg, efuragii era yaa igwak ii gwak buk pari nezoo ewurag ehalak e Bulus u pok. ⁴ Yaa bener usib ba yaa egwak ihalak Bulus upok, ba repah egbo pah, "Ba re ba yimir ener e zoom awo na mwari be nerah erem ya wurak be hub e mak bata talaku me moobii ba," ⁵ Bulus efer buk egwak diig mak ne raa baki raru ba. ⁶ Ba hyei kei be ram koo bung dii ta elak koo ne yim erung, ba ram ne mentuk babā yaa a yim bā, ba yalbak kei sak ai awo nhynii Hom. ⁷ A be kpak makori diig me hyaa be ner ma be ner diig ba yiyuu a Babiliyas ei naniti aminazei ner mentuk me taar. ⁸ Enii Babiliyas a woma ne raain vaarib Bulus e sei yaku kei kobir Ezoo aa sikhung upok egbo, ener diig ezoo kpuukpeiree. ⁹ Yaa aminaham aa nani yii be ner sib pam yaa ba bā wo nu kpei ret bā, ba sei zoo peiree ma. ¹⁰ Be ner sib diig ba natii egbo, yaa tadii yilak ba nangtii aminaham yaa tii kir. ¹¹ Yaa ehwal taar e kanr, tee mwer nu koo goo makori hum yaa bā yii ukoogoo Iskandariya hum ya tei mentuk a be e huup diig awoma negwar fyaa kyam ya ba yee, me Nhyn fifeyi be romir. ¹² Yaa tee sis ne sirakus, tii nani mentuk me taar a be. ¹³ Abe naa tii gaah ner usib hum yaa ba yii rigii yum yaa mentuk yeri ma kar upwam yilak sap potee, mentuk efyaa tee mwer Batiyoli. ¹⁴ Abe naa tii yaa be na rosi abe ba sangtii tee nani mentuk taar ne Yeri u sel homma tee ros tee mwer Roma. ¹⁵ Yaa ba wurak be e yaktii ubuk zeiyii shiin Abiya ne Rumfuna taar yaa Bulus a yaa pah adimiyii dung Ulom e zoō a koor e kuup abe. ¹⁶ Yaa tee mwer yeri ne Roma Bulus na ke ke emung ne gwir yeri ne bena robeyii elai zoom ya ahweyung. ¹⁷ Yaa mentuk taar ma kar Bulus e yii be gbak Yahudawa, ya ba munglir erepah bena rosi me bamu nani koyam aminaham a pappi ba, amma baa robimi elee ne Urushelima ga ne be ner Roma. ¹⁸ Yaa ba Lusime ba yimir ka bei talak ii bamu yam aminaha a ba. ¹⁹ Yaa be Yahudawa ba peri egbo feri pah, ba ne yimir a nang moo gama ne amok asa ha a bamu woma na aminahaa ham yaa ta nanii ba be ner diig ba. ²⁰ Ne feri erem maa moo kir kung yaa nii, a sur egbo rem yaa wo pah be ner israila yee naa ba robi me nu uner." ²¹ Ba sanggu peh, "ba bā wi ufyem ne be ner Yahudawa egbo moo ba. Ba yaa amimek ayiin ezum yaa sak yii aminahaa egbo nei ba. ²² Nerem tii kir kitee gwak ne zo na egbo aminaham ya yaā gbo feri erem, tee yan ba robido ehwel ni ebuk yaa." ²³ Yaa ba siggu lloam bener ba sanggu ne gama ne feri mung ne pah, e sak pah etam Ulom ere pah eyilak ne koor Musa tam ne efyem gwari ii be na sangi amok Ulom ba feri erem elee ne taan dii be yim egwi. ²⁴ Be pah ba yimir ne aminaham aā be paa ba gii yimir ne feri diig. ²⁵ Nerem peen ba bā yimina ne egbo pah ba, ya ba gah Bulus e sak pah feri yeri "Izuba Ulom eferi ne pah unweyi Ishaya ga ne egbok e pah. ²⁶ Ere pah seinii ne be nerepam kurepah kani gwak amma baka ni ye aminaham ya wo ba, kani raam amma baka ni gagbā; ²⁷ Isyon be ner pam ta kuuk, etoo pah baka ā gwak eferi ba. ba kubak itelezoo paah, ke be gii ram, kei be gwak me kuma kaa pwal ma ne pah." ²⁸ Ki ne yee fonak ulomaā ba shema be be ener ka be gwak kuu." ²⁹ IYaa e sok feri erem, Yahudawa ba yilak, ba kol uweyi ne poopah ³⁰ Bulus ei gwii abee gyan kyem yaa batur dung kei whal be pam yaa batam buk. ³¹ E feri pah be ner feri Ulom, kei suppah be ner feri Ulom gwak be emari, be zum yaa gyarug ba.

Romans

Chapter 1

¹ Bulus, ahwinshem a Yesu Kristi, Zum nyā ban yiyung ko awo hwin-ashemissi a Zum nyā ban faarung na sub afeeri magkii Ulom, ² arem nyā ikiima lalengbungbang na bana subii-gwen ni ikortyanii, ³ agbo hwin amung aham nyā anwo ugab a Dauda ni iliag. ⁴ Izuba tyani ing fiarung nu kpaar yeh yena awo hwin Ulom rem nyā ankwe ka yilag na ba na koyii, Yesu Kristi nikyam anyēr. ⁵ na yeena dinwi taar Ulom na shemisii agbo tongis asik-isyon kpunkpang naba ner igbonsib agbo ress amung. ⁶ Asou igbon'insip kem ban nyini kini wo na Yesu kristi. ⁷ Kpunkpang pam nyā ba wo na Roma nyā Ulom nyimir ma na pa ku yiipa ko bawo baner atanii amung: Utaar-aner nutam na ni a rassyon Ulom Ninyēr a Nikyam Yesu Kristi.

⁸ Lalibag, mun ndimi Ulom nang asou Yesu Kristi agbo kpunkpang anyin a sik-isyon anyin asubii nintyi kpunkpang. ⁹ Ulom a uwo azo raami anang, uhum nyā mun nani dung ushem amimeng Izuba nang na feeri amaakii hwin amung nyā muna sasubung agbo yiin.

¹⁰ Mu na lalusi sou a kwisiyii anang, ko kanke bu talisii kun zegbo na yimir Ulom ba tamii nani. ¹¹ Mun nani ugoor kun nyāgni agbo kun nangni anab Izuba, Ko kpaar uwo nima. ¹² Munkir a kun zou amunagni akoli, kpunkpang asou ayiin na sik-isyon ko nungē, anyiin na nang. ¹³ Narem mun dasu so kiniwo min anherii, mahwin' anaa, me mun sib kabir kun tam nanii (kute' dasi anwō kikem sei na rem) , Kini woma na ayaar Izuba asou anyiin ninke nya arem mun nani awopa unbir ba na haani Ulom. ¹⁴ Me munwo na pisii unhwaar'a naba Hellinawa a baner upo'inzhi, banayeyii a कांग baner. ¹⁵ Me na

rem mun talis ayimir kun sub a feri magkii nayiin ninke a ba pam nyā bawo na Roma.¹⁶ Dasu kaa nani manshaa na feri magkii, yena wo ukpaar Ulom rem nyā aka fonag aner zum nyā nabag ayimir na ba yahuda a battellinawa.¹⁷ Kute asou ananiyii nanan Ulom, sik-isyon na sik-isyon anwurag nyā rem ban gwari ma yeh, "Bana nayii nanan, sik-isyon kaba gwiima."¹⁸ Ugnang Ulom unwūrag le nigwian tam agbo kpunkpang baner apam nyā dang anani nanan anpa ba lessi ididiyang.¹⁹ Awo kikem agbo amiin aham nya awo ayeyii agbo Ulom anwuragpa ninzii. Kute Ulom usang wuragpa ma ninzii.²⁰ Abug arem nyā dasi awo raramii agbo mung nyā ukpaar shashaar a womung tatanii naka ayakii allena nayii ityi, ba fou naka ateesi asou abug arem nyā ban nani. Ba dasi awoma na min asangī.²¹ Agbo banyee Ulom kute bangi amunung nyā Ulom a dasi ba nang adimiyii. Nyā ba gi nani buk arem nyā ba wo kinkyang bu Fakii-syon a isyonpa kem nyā dasi woma min anhōr iyabir iwo sunsil.²² Bau ba agbonpa yeba yee kute nyā ba yalbir bawo ikyiang baner.²³ Ban ba amunir Ulom rem nyā dasi ka ayomii ba saani nu nzii aner azum nyā ata yomii, a manun a magwei-ahwel anass a buk arem nyā fowii fa fowii nintyi.²⁴ Yena Ulom ba pa rebi na bug aritii rem nyā awo ni isyonpa ko iliagpa idangā nu hwayii gbagbonpa.²⁵ Penaa ban saani ididiyang Ulom ka wi irem a ba sul ka kwissi kananidung. min-Asikii ushem kaba gi Ulom-Nasikii zum nyā awoma nu uful shashaar. Amin.²⁶ Agbo arem, Ulom ungipatalag na bug mansha soyii isyon ugor'agi pupil npa hum nyā pipa ugama nyā anyār anpa ba yalbir ba raii ma naba peer anpa anyār.²⁷ Usel heri hum ninke, romir anpa ba talak araii na anyār nyā rem Ulom sik, kawur ba raii naba peer anpa ba romir. Pamnaa banwo ba romir apam nyā ban nani abug mansha naba romir a banwipa agbonpa.²⁸ Kute rem nyā bangi yimirna nuLom na bug amung, Ulom bapa rebi na bug papii isyon anpa ko ba nani buk papii.²⁹ Ban sarakii na bug aritii, insharib, miis tyelazo na bug aner, na pii aner ni isyon. Ba woma na agi azo, maar aner, unhwalag, reem iliag na pii isyon papii. Ba wo bana feri iliag,³⁰ feri yomi aner, bana giyii Ulom, bana munipa baner isyon, bana munii agbo, bana gberinkpong, kaba na kir isel insharib, ba gi tongis pam nyā ban masipa.³¹ Ba woma na dang'agbo, dang'asik-isyon, a dang'utaar.³² Ba yee asub Ulom, yeh bapam nyā ba nani bug arem ban kenag akwe. Ba bug arem na ba sar anani ba, kute ban waal kwasim bapam nyā ba nani bugū ninke.

Chapter 2

¹ Agbokikem udangā na wurag zo ner, zo namobii agbo nai'a. Agbo zo zum nyā umoobia ba pang unani abug arem ninke.

² Kute diyee anani amog Ulom awo ni ididiyangā ing anyim na fal bapam nyā ba nani abug arem.³ Kute raam arem, zo arem, zo zum nyā umoobpa ba pam nyā ba nani abug arem, a zomuma unani naka ninke. Ka folir na moob Ulom?⁴ Ko uraam na tatog asou anbagutaar isyon amung, agi nab iza fafaang amung a rassyon amung? Dasuyee utaar-isyon amung apiiso na kuse will Ulom?⁵ Kute agi atongis na gi kwusi ayom ni isyon anai'a umongil dung agbo nai ugbang utu ugbang utu hum nyā Ulom ta yaan amog nanan.⁶ Ka naang ko nungā nanan abug arem nyā anani.⁷ Naba pam nyā ba na zazegwena na nani abug ahwayii dang atalag, ba zoupa agbonpama, umunir, azari ahwayii a nani nanan, aka nangpa mobii shashaar.⁸ Kute bapam nyā ba sogbon pa kaba gi ross ididiyang kute kaba ross abug arem nyā dasi awo nanan ugbang a ugbangpupii ka tam.⁹ Ulom katama na gbong'iza na rir isyon ni isyon aner kem nyā inani abug papii, libag na yahudawa ga naba Hellinawa ma ninke.

¹⁰ Kute amunir, azari hwayii, lalibag naba yahudawa a naba Hellinawa ma ninke.¹¹ Nu Ulom asogbo dasi arooma.¹² Kpunkpang naba fam nyā ban yom na dang amog ba ka rutir na dang amog a kpunkpang pam nyā ban yom a mog awoma, taba modopa na amog'a.¹³ Ba bapam na nyā ba tongis feri amog bawo nanaan nu Ulom ba kute bapam na nyā ba nani min aham nyā mog ansang bata farta wuragā.¹⁴ Rem nyā bana haani Ulom ba dangā na mog ba nani abug arem nyā wo nanan na mog, awopa amog'a napa koda awo ye ba dangā na mog.¹⁵ Agbo rem kikem ba wurak ka sang ye abug arem nyā awo na mog awo gwagwarii ni syonpa. Fag-isyon anpa awopa azo raami na, fagisyon arem ata lussipa ku na kangpa na gbonpa¹⁶ a nu Ulom. Akawo kikem utu hum nyā Ulom ka moob pa bug arem nyā awo lalerinii naba ner kpunkpang nanan na feri amakii anang sou Yesu kristi.¹⁷ Kute ing uyii agbo nai yeh Bayahudi ku gwii na faal amog a gber kpong'a nu Ulom,¹⁸ a uye min aham nyā ye akir a yimirna na min aham nyā anhwaayi akaar kute amog asango;¹⁹ a ing zo yee zo uwona pissidung anpanazo na unzou, a uwo unkau naba pam nyā bawo unsiil,²⁰ a uwo na rosiima na ankang baner, a uwo na subii pa ankabi yeseg a uwoma na amog usel yeyii a sel didyang tou kankenaa rem an tabir usel hum nyā zo gwiima na mobii anai?²¹ Zuzum nyā usub pa ba pang dasu subung agbonai? Uferipa bapang-agbo ize, zo uzei?²² Zo zum nyā usang yeh ner natena rai na nyān'aner, zo urai na nyār baner? Zo zum nyā ugi ilom-uhōn, dasu uzei ni igbyiang-Ulom?²³ Ni pam nyā ni gber unkpongā na mog, ni ziim uhwaayi Lom asou giyii aros amog?²⁴ "Ares Ulom ayomii asou bana haani Ulom agbo yina," nyā arem awoma gwagwarii.²⁵ Akeer unyōu awoma na zounafal nani ing ni tongis aferi amog kute ing ni tongis aferi amog, akeer unyōu anyin awur awo dang akeer unyou.²⁶ Ing narem zum nyā dasi ba koudung unyōu tongis aferi amog, dang akou unyōu amung arem ata wiyii nyā kou unyōu?²⁷ A zum nya dasi ban koudung nyōu wurakii mamii aka moobni ing yen an tongis aferi amog? Rem awo kikem agbo ni woma na amog azum nyā awo gwagarii a niwoma na kou unyōu, na worem ni gi aros aferi amog!²⁸ Yen adasi sar'awo ner a yahuda inziina; akikemuma dasi sar'awo min ahamna nyā awo nizinzi iliag unhweng.²⁹ Kute yen awo ner a yahude zum nyā awo ni syon, awo sou izuba ba ni liag inzii ba. Aner kikem amuun amung dasi langis naba ner kute alangis nu Ulom.

Chapter 3

¹ Min akaari ngéna aner yahuda awoma? Ankenaa kaba zouma bu na keer unyōu?² Awo gbangbag ko sel nyānde. Lalibag

kpunkpang ba Yahuda na ban nangpa ayimir na yaan arem nyã alle nu Ulom. ³ Ing anwo yeh ba Yahuda paang ban dangã na sik-syon? Ko dang ayimir ata maar asik-syon Ulom? ⁴ Ba ko tena wo kikem. Da nawo kikem, deh ko Ulom uzouwima ni ididiyang, nyã rem ko nungé na awo na irem'a. Nyã arem awo gwagwarii yeh, "Baka tenno zo uwo na nayii nanan'a bu feriyii nnai, a kazegbo ing ba gama nazo na mog." ⁵ Kute ing adang anani nana anyér anten anani nanan Ulom, ankena tadi sang? Tadi yema sang'ã yeh Ulom dasu nani nanan ko utama nu ugbang mung agbo nyér? (Mun feri aferi arem aferi aner'ã mi.) ⁶ Feri arem na tena wo kikem! Ing kikem,ã Ulom kanani kanke na ku moob pa baner ityi? ⁷ Kute ing ididiyang Ulom asou irem niang imyai amunag amung, agbongé ni mob mi ye munwo na yomii? ⁸ Agbongé dasu ka sang, nyã arem ba kerti irem kaba na sub a pang banba. ti dire yeh "Di nani nsharib, ko min anhör atam"? Arutir anpa awo nanan. ⁹ Narem kanke? Di fou agbonyér'a? Dasi awo kikem. kute disib lalusi ba Yahuda na ba Hellina yeh pena kpunkpang anpa bawoma na ayom. ¹⁰ Nyã arem awo gwagwarii yeh, "Na naniyii nanan adang ko yerii. ¹¹ Ba zum nyã awoma na ayee. Ba zum nyã akir Ulom. ¹² Kpunkpang anpa ba mor usel. kpunkpang anpa ba yomii. Ba zum nyã anani amin anhör o'o ko ner ayerii." ¹³ "Agol anpa awo ukuur upolitiina. Ma arem anpa ma reem. ityus igwag iwo nama mun unwe anpa." ¹⁴ Inwé npa in sarag na maagunwé a ugbang" ¹⁵ Ma kpahwel anpa ma nani fafang ka sema yarag mamii. ¹⁶ Arutir a gbong-iza bawo ni isel inpa. ¹⁷ Ner apam batodang kaba yee arai-gyon." ¹⁸ "Imyari Ulom idyang na azoupa." ¹⁹ Na rem diye min aham nyã amog asang, aferi na bapamna nyã bawo pog amog, Rem awo kikem dung ko unwe nyãnde ukubir, a kpunkpang baner ityi ba nabag ayimir nu Ulom. ²⁰ Arem awo kikem dong ko aner igwei a tena wabii na ros amog ugwazo mung. Asou amog'a ayee ayom alangís na. ²¹ Kute na dang amog anani nanan Ulom anwurag ninzii. Amog na bana subii gwen'a bawo azo raami, ²² yeh awo nanan Ulom usel sikiisyon sou Yesu Kristi Kpunkpang nabapam nyã ban nabag ayimir. Arem ba sogbo. ²³ Kpunkpang ban yom a bazum nyã ansarag amunir Ulom, ²⁴ a bawo lalalaa nu taar syon mung sou afonakii rem nyã awo na Yesu Kristi. ²⁵ Kute Ulom nabag Yesu kristi nyã azyei agwei agwei na mamii asou siki-syon na mamii amung. Nazun anabag a Kristi ka ten didyang imyung kute dasi pii ayom arem nyã akaar ²⁶ asou arasii-syon amung. kpunkpang arem anwo kikem dong ka tenti awo nanan amung na antug anham. Rem anwo kikem'ã ka ten agbomung na mog nanan, a ka ten yeh iwaab ko nungé na agbo sikii-syon sou Yesu. ²⁷ Gber kpong awo anhã? Naka dasi abingíma. Asou amog anyãnde? ushem? o'o, kute amog asikii-syon. ²⁸ Bu talisii tadi sig yeh aner awo nanang ing awoma na sik - syon ba na nani ushem amog ba. ²⁹ Ko Ulom uwo Ulom ba Yahuda na kinkipa? Adasi awo Ulom bana haani Ulom ma ninke? ³⁰ Ing Ulom uwo heriina, nuka ka waab akou nyõu na sik-syon a dang akou nyõu muma na sik-syon. ³¹ Narem di maar amog'a na sik-syon? Ba kotena wo kikem! mamoko kikem di pii amog.

Chapter 4

¹ Ankena kadi sang yeh Ibrahim niker anyer ni liak anzou? ² Da rekawo yeh Ibrahim anzou awuragã agbo naniyii ishem'a, da nazun azou agber ungbong, kute ba gwazo Ulom ba. ³ Aferi Ulom asang ye ke? "Ibrahim anyimirna nu Ulom, ban faardung arem nyã anani nanan." ⁴ Na rem, zum nyã anani ushem, ataliushem amung dasi awo nyã amin'anabakii kute nyã amin aham nyã aros unhwaar. ⁵ Kute nazum nya dasi anani ushem kute ansar ayimirna nazum nyã aforin bana hanii Ulom, asik-syon amung awo nyã nani nana. ⁶ Dauda ninke aferi yeh uful uwo na ner azum Ulom faarung na wo nanan dang ishen. ⁷ Nazung are yeh, "Bana ful'a pam nyã dasi ba ross amog anpa anmunir, a ba pam nyã ban kubag ayom anpa. ⁸ Naful'a ner'azum nyã Ulom dasu ka pii dung ayom amung." ⁹ Narem kuus uful arem nyã ba sang awo ba na pamna nyã ban kyerta inyõu'a ko naba pam nyã dasi ba kyerta na? Ati disangã " sik-syon anwo na Ibrahim nyã nani nanan'a." ¹⁰ Kankena anwo nazung kikem? Anwo na wosang batoo dang kaba koudung unyõu'a ko wosang ba koudungã? Wosang atoo dang akou nyõu'a ba wosang ba koudung ba! ¹¹ Ibrahim anwi min-ayakii kouwii nyõu nyã nzii naniyii nanan hum nyã unwo dungã wosang ato dang akou nyõu. Anwo kikem dong koba sikung ko awo inni kpunkpang apam nya ba woma na yimir kute ba too dang akyer nyõu, ka ba nangpa nani nanan. ¹² Yeena ninyã awo inni bana kyerii nyõu ba kakyer nyõu ingbai ba kute pam nyã ba kil asou makpahwel sikiisyon nyã inniyer Ibrahim anwoma wasang atoo dang akou nyõu. ¹³ Nyã asikiima rem anwodung Ibrahim a nu ugab mung yeh akawo nazeyii-apog ityi andasi atam bung sel amog'a kute sel ananiyii nanan usikii-syon. ¹⁴ Ing ba pamna nyõu ba ross amog kaba wo bana zeyii-apog, sik-syon adangã na min a sikiima awo dang amin. ¹⁵ Kute amog atama nu ugbang, kute ing amog adang ayan atadang. ¹⁶ Agbo kikem usel sikiisyon'a, sikiima aka gwir na fal utaar-syon nyã ka wopa igyab Ibrahim- ba naba pam nyã baros amog kinkipa ba kute naba pam nyã bawoma na sik-syon nyã Ibrahim. Yena awo inniyer kpunkpang, ¹⁷ nyã arem awoma gwagwarii yeh, " Mun farni inni insib gbingbag." Ibrahim anwo ugwazo mung zum nyã anyimirna nazung, yena awo Ulom, hum nyã unab amobii naba pam nyã ba kwoli a nazung ayii abug arem nyã dasi awoma ko naka wurag awoma. ¹⁸ Sou amaak-syon nazung anabag ayimir ka maak-isyon yeh, nazung akawo inni insib gbingbiag ka ros min aham nyã ba sib sasanguu, yeh " Kikem'a igyab inyai ka iwo." ¹⁹ Akoli andasi sisidung na sik-syon, nazung anyé ziikug iwo nyã aruun (kute awo arai iso-sog) a unhwin-umaar a saratu ukug ninke. ²⁰ Kute agbo sikiima Ulom, Ibrahim andasi gwag nining adang ayimir. Nyã sik-syon amung azou ukpaarna a nazung anabag amunag nu Ulom. ²¹ Nazung anwoma na ayee sasarakii yeh min aham nyã Ulom sikiima ka nani naka. ²² Kikem ban bingun arem'a nyã nani nanan. ²³ Kute inkpieng ikem yeh "ban bingun" bandasi gwari agbo mung'a kinkimung. ²⁴ Ban gwari natimuma ninke kaba bingti ati pam nyã din yimir na zum nyã munag Yesu nikyam anyér naba na koyii. ²⁵ Zumna nya ban bayung anabag agbo ayom anyér a ban munakun ayilag agbo ko awobii.

Chapter 5

¹ Agbo rem nyā ban waabti na sik-syon'a, di woma na rai-syon nu Ulom sou nikyam anyér Yesu kristi. ² Na yeen diwoma ninke azousel usel asik-syon nu taar-aner hum nyā di perima a di gber ungbong sou amak-syon a amunak Ulom. ³ Dasi awo rarem kute di gber ungbong asou agbong-iza anyér. Di yee yeh agbong-iza awusna koor-isyon. ⁴ Koor-isyon awusna na nani-aner a nani-aner awusna na maag-syon, ⁵ a maag-syon dasi anab manshaa agbo ayimir Ulom a kurisii ni isyon asou Izuba tyanii zum nyā ban nangti. ⁶ Wosang ditoo dang ukpaar, nama antuk nanan Kristi ankwe agbo bapam nyā ba haan Ulom. ⁷ Awo ni Iza ner kakwe agbo ner azum nyā nani-nanan, aka yee awoma, ayaang ka nabag agbomung ka kwe agbo ner anhö. ⁸ Kute Ulom utenti ayimir amung nati, agbo wosang di too bana yomii, Kristi ankwe agbo anyér. ⁹ Karii kikem, narem nyā di wabii nama mii amung upog mungā tadi fonir nu ugbang Ulom. ¹⁰ Ing wosang di too bafub, din solimii nu Ulom na kwe hwin amung, karii kikem rem nyā di zou asolim'a nu Ulom tadi zou afonir na namobii amung. ¹¹ Barem kinkimung ba, kute tadi nani umun nu Ulom asou nikyam anyér Yesu Kristi zum nyā narem diwi solim arem. ¹² Ing wosang di too bafub, din solimii nu Ulom na kwe hwin amung, karii kikem rem nyā di zou asolim'a nu Ulom tadi zou afonir na namobii amung. ¹³ Barem kinkimung ba, kute tadi nani umun nu Ulom asou nikyam anyér Yesu Kristi zum nyā narem diwi solim arem. ¹⁴ kpunkpang narem kikem akwe anani ityum ale na Ademu, zum nyā awo anani azum nyā aka atam. ¹⁵ Kute min anabakii adasi awo nyā ayom. Ing na ayom ner ayeriina ner ngbabangbag ba koi, kankena gbangbag utaar Ulom na min'anabakii sou taar-aner ayerii azum Yesu Kristi, na pii ba ner ngbabangbag! ¹⁶ Kute min'anabakii ham adasi awo nya ayom aner ayerii azumna. Amog anross ayom ayerii a, tama na rutir, kute min'anabakii mu anross ayom'a gbangbag ka tama na waab agbo. ¹⁷ Ing na ayom aner ayerii akwe anani intyum na yerii azum, kikemuma pam nyā banwi utaar-aner gbungbag na min'anabakii nanan sou amobii ner ayerii, Yesu Kristi. ¹⁸ Agbo kikem nyā ayom aner ayerii angama naba ner kpunkpang bu rutirii, kikem'a ninke sou anani-nanan ayerii, awurag antam na mobii na baner kpunkpang. Yesu Kristi. ¹⁹ Nyā asou agi tongís aner ayerii, ner gbabangbag banwo bana yomii, kikemuma sou tongís aferi ner ayerii, ngbabangbag kabawo nanan. ²⁰ Kute amog antam aye fulaag ayom. Kute saham nyā ayom anfulag, utaar-aner unfulag ukaar. ²¹ Arem anwo kikem'a ko nyā arem ayom anani intyum asou akwe kikemuma utaar-aner ka nani ityum asou anani-nanan agbo mobii shashaar asou Yesu Kristi inikyam anyer.

Chapter 6

¹ Ankena kadi sang na rem? Di zegwena nawosou ayomi? ² Ba ko tena wo kikem. Ti apam nyā din kwii dung ayom kankena tadi zegwena na gwi asou amung? ³ Dasi ni yee ner apam nyā ba wab pa asou Yesu Kristi ban wab pa sou akwe mungā? ⁴ Ban wobiti na nazung asou awabii akwe. Arem anwo kikem ko awona yeh nyā arem ban munag a Kristi sou akwe nu taar-aner innyi, kikem timumakidi kil sou amobii afai. ⁵ Kute ing diwo yerii nazung asou nzii ankwe mung, kikem muma tadi wo ayerii na yilag ukuur amung. ⁶ Diyea arem yeh ankuu aner anyér ban kpanlakung ayeri na zung ko ilia nyér izum nyā iwoma na ayom irutir. Arem anwo kikem'a agbo kidi tena diwo dung ayom azel. ⁷ Azum nyā akwe awo na naniyii nanan na ayom. ⁸ Kute ing din kwe ayerii nazung, diwoma na yimir yeh tadi gwii ayerii ninke na zung. ⁹ Diyea yeh Kristi ban munak kun nakwe, nazum dasi aka kwe ninyāi, akwe ba woma na asang agbomung ninyāi ba. ¹⁰ Na akwe rem nyā ankwe dung ayom, ankwe hwel areen'a a kpunkpang. Narem kikem, amobii arem nyā nazung agwiima, agwiidung Ulom'a ¹¹ Usel herii hum ninke banni agbo nyiin nimuma ninkwe dung ayom kute niwo bana ramii nu Lom asou Kristi Yesu. ¹² Agbokikem tena ni talag ayom ko awoma na asang ni iliagnyiin jum nyā ita kwe nyā ni tongís dung aros abug arem nyā dasi awo tatani. ¹³ Tena ni nabung ayom igyab ilia anyin ko awodung abug'ushem adangí nani-nanan kute nab ni agbo yin nu Ulom nyā pam nyā ban rebipa alleema akwe agaama na mobii a ni nab igyab ilia anyiin nu Ulom nyā kaba nani ushem'a nanai-nanan. ¹⁴ Tena ni talag ayom ko nani igyom ma nani, Agbo dasi niwa nitityi amog kute nitityi utaar-aner. ¹⁵ Narem anke na? Di nani ayom agbo yeh dasi diwo ni tityi amog kute nitityi utaar-aner? Ba ko tena wokikem. ¹⁶ Dasi ni yeh ing ni nabag agbo yiin nyā bazel, niwo ba azel'a nazum nyā ni tongísung? ko niwo bazel'a nyā ka pii ni agama na akwe ku ni bazel a tongísii nyā ka piini agama na nani-nanan. ¹⁷ Kute adimiyii na ga nu Ulom! Ninwo bazel ayom'a kute ni tongís nille ni isyon asub arem nyā ba nabni. ¹⁸ Ba fonagni, niwo dang ayom a ba yalbagni niwo bazel anani-nanan. ¹⁹ Mun feri nyā aner agbo dangi ukpaar igwei ilia anyin. Nyā arem nin nabag igyab ilia yiin nyā bazel na bug arem nyā dasi ataan na dang aros amog, nyā ase wuragā na dang aros amog gbangbag. Usel herii hum narem nabagni igyaba ilia anyin nyā azel na nani-nanan. ²⁰ Arem nyā ninwo bazel ayom ninwo la lala na nanai-nanan. ²¹ Nantuk anham, ayar ngé na ninwo ma nabug arem nyā naasni mansha na rem? Min aham nyā kani zouma na bug arem yenawo akwe. ²² Kute na rem ba nanini niwo La lala na ayom a niwo bazel nu Ulom, niwoma na gyar arem nyā wo tatani. min aham nyā wurag abi henna awo zo amobii shashaar. ²³ Atali ayom yena awo akwe, kute min-anabakii Ulom henna awo mobii shashaar asou Kristi Yesu Nikyam anyér.

Chapter 7

¹ Ho ni yee, ma hwin'anaa (nyā mun feri na baner apamna nyā bayee agbo amog), amog anani intyum naner na antuk ahamna agwii ma? ² Anyān upaar awo rarabiyiina namoog narom ing atoo ka raam, kute ing arom akwe, nazung awo la lala na amog upaar. ³ Ing kikem arom atooma namobii, ing nazun gwii na romir ayaang, bata yiyung yeh anyān arayii baam. Kute ing arom akwe nazung awo la lala na mog, adasi awo nyān arayii baam ing angwii na romir ayaang. ⁴ Agbo rem, Mahwhin'anaa nimuma ninwo kaba koyii na mog asou ilia a Kristi. Arem awo kikem dong kaba dusni na yaang,

nazum nyā ban munakung na akwe agbo kidi zou awuragun Ulom'a na ayar.⁵ Wosang di too asou igwei iliag, ugoor uyomii, hum nyā amog amuun anani ushem ni igaba iliag anyér ka woma na ayar arem nyā aga na akwe.⁶ Kute narem ba fonagti na mog. Di kwoii na ka nyā wasan diwo rabarobiyyi. Arem awonaa ye kidi nani ushem ni izuba ifyal, ba sonagwari amog atel ba.⁷ Ankena tadi sang narem ? Amog na gbomung awo ayom'a? Ba ko tena wo kikem, koda kikem aho mun dasu mun yee ayom ing ba sou amog ba are ka dang amog mun dasu mun yee ugoor amiin-aner nyā amog ansang yeh, "Zo tena nani ugoor amiin-aner."⁸ Kute, ayom anzou anbolma na asang ka tama nu ugoor amiin-aner na me. Amog areka dang, aho ayom akwe.⁹ Na antug ahang mun mobii bana mogba, kute nyā asang atam, ayom a yisir, nyā mun kwe.¹⁰ Asang arem nyā akatama na amobii anyālbir awomi akwena.¹¹ Ayom anba ambol na asang ka remagí. Na asang arem amaa ni.¹² Kikem amog'u awo tatani a asang awo tatani, nanan a hwahwayii.¹³ Narem min'aham nyā awo hwahwayii ayalbir awomi akwe? Ba ko tena wo kikem. Kute ayom anten agbo mung yeh zi iwo ayom an nani mi akwe asou amin aham nyā anhwaayi a na asang, ayom akawo ayom gbangbag.¹⁴ Diye yeh amog izuba na kute me munwo ni iliag'a. Ban bami arebi nyā azel na ayom.¹⁵ Kute min aham nyā mun nani mun dasi mun yee nanan. Min aham nyā mun kir kun nani mun dasi mu nani a min aham nyā mungi, hena mun nani.¹⁶ Kute ing mun nani min aham nyā mun dasi wo yimir syon kunani, muu yimirna na mog yeh amog anhwaayi.¹⁷ Kute narem, mena dasu mun nani amin'u kute ayom arem nya agwi mumeng anang.¹⁸ Mun yee amimeng anang, sou gwei iliag iniang, min ahör dasi agwii abi. Ugoor amina'anhör uwomima kute mun dasu yee anani naka ma.¹⁹ Yeh min-anhör aham nyā mun yimirna ni syon, mun dasu nani kute miu papii nyā mun dasu Yimirna ni syon mun nani naka.²⁰ Narem ing mun nanai amin aham yimirna kun nani, mena dasu mun nani kute ayom arem nyā agwii mimeng anang.²¹ Kikem, mun zou amog azum'a: Ing mun yimirna ni syon kun nani min anhör, min papii awo na me.²² Yeh mun nani umun sou amog Ulom na ner azum nyā wo mimeng anang.²³ Kute mun raam amog ayaang kang ni gyab iliag anang. Ba gberii na mog afaii zum nyā wo ni syon niang. Aanbami apii azel na mog ayomii nigyaba iliag anang.²⁴ Munwo ner adangí umuun! Anungā aka fonagi ni iliag akwe izum?²⁵ Kute adimiyii nawo nu Lom asou Yesu Kristi Nikyam anyér! Kikem ame, gbonang kau ros amog Ulom ni syon nang. Na kikema, ni gwei iliag kan ros amog ayomii.

Chapter 8

¹ Agbo kikem narem arutir adangpa bapam nyā bawo asou a Kristi Yesu.² Yeh amog izuba izum nyā iwo na mobii asou Kristi Yesu asik ni la lala na mog ayomii na kwe.³ Yeh min aham nyā amog andasi aye nanima agbo adang ukpaar ni igwei iliag, Ulom nuka nani. Anshem asai amung ni iliag Jum nyā iwoma na ayom, ko awo min anabakii na ayom a nazung anrutag ayom mimeng igwei iliag.⁴ Anani arem agbo ko min'aham nyā amog akir ko asarag amimeng anyér, tipam nyā dasi di kil na nani igwei iliag kute na nani izuba.⁵ Pam nyā gwii na nani iliag ba miis isyonpa na abug arem nyā awo izuba.⁶ Nyā isyon kemnyā ban sik ni igwei iliag nika ikwe, kute isyon kemnyā ban sik ni izuba iwo amobii na rai-isyon na.⁷ Isyon kem nyā ban sik ni igwei iliag inani ifyub nu Ulom agbo indasi nabag agbo na mog Ulom a dasi yema nanima kikem.⁸ Pam nyā bawo ni igwei iliag dasi ba faaldung Ulom isyon.⁹ Kikem'a, ni dasi niwo ni igweiliag kute ni izuba, ing ni didyang'a izuba Ulom igwii mimeng anyin. Kute ing ayaang dasi awoma ni izuba Kristi, nazung dasi awo amunā.¹⁰ Ing Kristi awo mimeng anai, iliag inyai iwo kikweyiina na ayom, kute izuba iwo riraaami na nani nanan.¹¹ Ing izuba imung zum nyā munak Yesu yilagā na kwe agwii mimeng anyin zum nyā munak Yesu yilagā nakwe aka nangni amobi ninke ni iliag kyoyii asou izuba imung zum nyā igwii mimeng anyin.¹² Kikem'a mahwin'anaa, diwo bana unhwaar'a, kute ba ni iliag ba kidi gwii na nani iliag.¹³ Nyā ing ungwii na nani iliag uwo hunhuri ku kwe, kute ing ni izuba na unmaar anani iliag, ka gwii.¹⁴ kpunkpang ba pam nyā izuba Ulom irona napa, pamna bawo mahwin Ulom.¹⁵ Dasi niwi izuba iwoyii ba azel zum nyā tani gwii syon imyari ninyai; kute ninwi izuba iwoyii mahwin Ulom, na yeena di muun agol yeh, "Abba, Adaa!"¹⁶ Izuba mu nagbomung yena iwo azo-raami ni izuba inyér yeh tina diwo mahwin Ulom.¹⁷ Ing diwo mahwin'a kikem muma diwo bana zeyii-apog'a, bana zeyii-apog Ulom. A diwo bana zeyii-apog ayerii na Kristi, ing ni didyang kadi gbong iza yerii nazung koba munagti ayerii nazung.¹⁸ Kikem, mun yimir yeh iza zum nyā iwo na antug aham indasi kenag kaba sarrung na amunag arem nyā kaba yaanagti.¹⁹ Kikem anani asum nu goor ni ayaan mahwin Ulom.²⁰ Kikem ban sisna nagbo anani na dang ayimir anpa, kute agbo zumnyā asisna naka, sow amaag-syon²¹ yeh anani nagbomung aka fonir nu ushem-iza upusii a yeh kaba tama sou awo la lala na munag mahwhin Ulom.²² Yeh i yee kpunkpang anani naka tum kanani nyā nyān azum nyā kun ilyai tam narem.²³ Ba yeeng kinkimung ba, kute na timuma ninke nyā diwoma na yar alibakii izuba tyani di tum mamimeng, nyā di sum nu ugoor ko Ulom yalbagti uwo mahwin amung afonag iliag anyér.²⁴ Yeh na maag-syon aremna ban fogti. Narem maag-syon amiin aham nyā uyaag, maag-syon'a dasi awo. yeh nungā mis-syon amin aham nyā araam nake?²⁵ Kute di mis-syon miin ahamna nyā dasi di raam, kidi sum naka na ras-syon.²⁶ Sou sel nheri hum, izuba tyani ninke ikaanti sou adangí ukpaar anyér. Yeh dasi di yema kwusi Ulom'a kute izuba tyani agbomung iperitima na tum arem nyā ner baka yee sangā ba.²⁷ Zum nyā ros syon karaam ayee fag syon izuba tyani kute aperipa baner ataani Ulom usel ayimir Ulom.²⁸ Diye pam nyā ban yimirna nu Ulom, ananipa abug kpunkpang hwahwayii naba pam nyā anyipa na sang amung.²⁹ Kute pam nyā sibayeepa nazung ninke ansib sasigpa koba wo nanan nu nzii ahwin amung, ko yeena awo umar libakiin na mahwinyāi gbangbag.³⁰ Pam nyā sib yayeepa, pamna anyiipa bapam nyā anyipa, anfaarta. Bapam nyā anfaarta nazung amunagpa ninke.³¹ Ankena kadi sang agbo bug arem? Ing Ulom uwo yerii nati, anungā aka giti?³² Zum nyā dasi asima asai amung kute abayun anabag agbonyér kpunkpang kanke naa adasi ka abug kpunkpang la lala ninke?³³ Anungā aka tama na Lussi nabapam nyā Ulom nsali pa?

Ulom'a uwo zum nyā afou. ³⁴ Anungā zum nyā amob? Kristi Yesu yena zum nyā ankwe-kaari kikem, yena zum nyā ban munakung -zum nyā agwii pog'izei Ulom a zum nyā aperitima. ³⁵ Anungā aka gabiti na yimir a Yesu? Gwii kataar ko ayomasyon ko gbon'iza ko ugori ko awo gbingbeng dang'amin ko raam iza ko Ihyon'akwe? ³⁶ Nyā arem awoma gwagwayii yeh, "Yeh agbonai'a ba mariti tityugi. Ban bati nyā awantamis arem nyā kaba fag." ³⁷ So abug arem gbunkpang di kaar bana zeyii-agbo asou azum nyā anyimirti. ³⁸ Yeh mun ba ni syon nang yeh ko akwe, ko amobii, ko mahwin'asemisii Lom, ko ityum ityi, ko bug arem nyā awo narem ko rem nyā atam gwazo ko ikpaar kakang. ³⁹ Ko are nyā ante nigwian ko meer nintyi ko minaham nyā ban nani aka yema poragti na yimir Ulom, nyā awo sou Kristi Yesu nikyam anyér.

Chapter 9

¹ Mun sangni ididiyang sou a Kristi. Mun dasu sang irem, a nken-syon anang awomi azo raami asou izuba tyani ² yeh na ame, mun woma na dang'umun gbangbag a rang arem nyā dangā na peri ni syon nang. ³ Mun kir ko ba maagī unwē a ba gabi na Kristi agbo mahwin'ana, ugab nang ni iliag. ⁴ Pena bawo ba Yahuda. Ban zou awima na amunak na kolib na nabag amog, na kwusi Ulom sou ngban kwusiyii na sikiima. ⁵ Ni nikeer anpanaa Yesu anwuragā ni iliag-yena azum nyā awo Ulom na baner kpunkpang. Ba kidi zariyun shashaar, amin. ⁶ Kute dasi awo nyā inkpeng Ulom inyim. Yeh ba ko nungēna na Israila awo ner Israila ididiyangā ba. ⁷ A igyab Ibrahim dasi bawo mahwhin amung ididiyangā kpunkpang. Kute yeh, "Na Ishaku na baka yii igyab nnai." ⁸ Awo yeh, ankabi iliag dasi bawo ankabi Ulom'a. Kute, ankabi sikiima pena banbapa nyā igyab. ⁹ Yeh aremna awo inkpeng sikiima: "Na antuk aham na rai atami kan tam a kaba naang a Saratu ahwin." ¹⁰ Remna dasi sar'awo kute ing Rifkatu ninke awi ilyai upog aner ayeri inni nyér Ishaku- ¹¹ yeh ankabi mu batoo dang amasipa a batoo dang anani hihāng hwahwayii ko papii agbo ko min'aham nyā Ulom unsik nisyon ye ka ifyar ko awo kikem ba agbo ishempa ba kute agbo zum nyā ayii- ¹² ban sangun yeh, "Akui aka nani dung apal ushem'azel." ¹³ Awo nanang nyā arem ban gwari yeh; "Yakubu mun yimirung kute Isuwa mun gitung." ¹⁴ Ankena kadi sang? Ulom uwoma na dang anani nanan? Ba ko tena wo kikem. ¹⁵ Yeh nazung asangun a Musa ye, "Kanwoma nu utaar nazum nyā kanwoma nu taar a kanwoma utaar-iliag nazum nyā kanwoma nu taar iliag." ¹⁶ Arem adasi awo agbo yimir aner'a ko agbo nani shem aner kute agbo Ulom hum nyā woma nu utaar. ¹⁷ Yeh feri Ulom ansangun a fir'auna yeh, "Agbo remna mun munako kun ten ukpaar nang asou anai a ko res anang asubii aga kpunkpang ni ityi." ¹⁸ Kikem'a, Ulom uwoma nu utaar nazum nyā yen anyimirna azum nya ankir, asayun ko awo na atoo. ¹⁹ Zo ka sang mi yeh, "Agbonge ana ka kir ayom? Yeh nungā ataba peri ka kol'unwē na nani amung?" ²⁰ Ing diwur di raam, zo aner uwo nungā nyā ka naribii nu Ulom? Ko min aham nyā ban mai aka redung ana maiyii amung yeh, "Agbonge unmaimi kikem?" ²¹ Ana maiyii mu adangā na asangā nupoor hum nyā amai ma lug ahwayiima a lug aham nyā kaba nani nani ko ushem ngē? ²² Ing ba re Ulom yimir ku ten ugbang mung unani ukpaar ku ba yee, ka hamirii na rassyon nama lug ugbang nyā solim dung arutir? ²³ Ing anani arem agbo ka ten amuun gbangbag amung nabug arem nyā apii utaar hum sib nani dung amunag? ²⁴ Kankena ing are ka naniti arem, ti apam nyā anyiti, ninke bana ba Yahuda, kinkipa kute asou bana hanii Ulom muma ninke? ²⁵ Nyā asang sou unfem a Hosiya ninke: "Pam nyā dasi bawo baner anang, a bana yimitii pam nyā dasi bawo bana yimitii. ²⁶ Kikem aka wo yeh anhānaa ban sangpa yeh, 'Ni dasi niwo baner anang, 'abi bata yipa 'Mahwin Ulom hum nyā umobii.'" ²⁷ Ishaya ankun agbo Israila, "Kikem ko akpangili mahwin Israila anwo nyā ukayi ahub akawo inbiri anpana kaba zou afonir na. ²⁸ yeh Ulom ka nani asarak inkpeng mung amung nintyi kpunkpang a dasi kaba antug." ²⁹ Nya Ishaya sib sasang-yeh, "Ing Ulom hum nyā awoma na abug kpunkpang re ku dasi talagti igyab, aho diwo nyā sodom, a diwo nyā Gomora." ³⁰ Ankena kadi sang? Yeh ba nahanii Ulom, pam nyā dasi ba kir nani nanan, ban zou nani nanan, nani nanan usel asik-syon. ³¹ Kute Israila, pam nyā ban kir anani nanan usel amog ban dasi se zel abi na mog. ³² Agbongē? Agbo bandasi kirung na asik-syon, kute nyā usel ishem. Ban tag ahwel ufang takii ahwel, ³³ nyā arem awoma gwagwarii yeh, "Raam, mun sisi na sihiyona ufang takii ahwel a ilifyang nyā katyma na ayom. Pam nya ban nabag ayimir nazung ba kaba gwag mansha ba."

Chapter 10

¹ Mahwin'anaa, so-syon anang na kwusi Ulom anan awo agbonpa na, na fonir anpa. ² Ame munwo azo ramii anpa na yeh bawoma na kongirii nu Ulom kute na dang ayee. ³ Agbo ba dangā nayee anani nanan rem nyā alangis nu Ulom a ba kir sel naniyii nanan agbonpa nyā awopa na mog, bangi nabag'agbo na nani nanan Ulom. ⁴ Nya Kristi na awo sarag amog na nani nanan na ner azum nyā nabag ayimir. ⁵ Yen a Musa angwari agbo anani nanan rem nyā anle na amog yeh: "Ner azum nyā nani anani nanan a mog aka woma na mobii na nani nanan arem." ⁶ Kute nani nanan arem nyā anle na Asik-syon asang yeh: "Tena sang ni syon nai, 'nungā aka per aga ni igyan?' (nyā, akase pii Kristi asis na); ⁷ a tena sang yeh, 'Nungā aka sis atam nintyi?'" (nyā aka munag naba na koyii gama ni igwan). ⁸ Kute ankena asang? "Inkpengū iwo hunhuri nazo, unwē nai a ni syon nai." Yena wo inkpeng asik syon, zum nyā di feri. ⁹ Kikem ing nu unwē nai unabag ayimir yeh Yesu nawo Nikyam a uyimir ni syon nai yeh Ulom munakun naba nakoyii, ka zou afonir na. ¹⁰ Yeh ni syon'a ner anab ayimir a awoma na nani nanan, a nu unwē na ner anabag ayimir ka zou afonir na. ¹¹ Nyā aferi Ulom asang yeh, "Zum nyā nabag ayimir na zun baka gwag mansha ba." ¹² Awo kakang adang asou ba Yahuda na ba Hellina. Agbo Nikyam ayerii zumna awo Nikyam anpana kpunkpang, a yen awo napog'a na kpunkpang apam nyā ba yiyung. ¹³ Yeh zumnyā ayii res a Nikyam kaba fonakun. ¹⁴ Kankena kaba yii yung zum nyā ban dasi nabag ayimir nazun? Kankena kaba nabag ayimir nazum nyā batoo dang agwagkun? Kaba nani kanke ka gwag a nasubii feri Ulom adang? ¹⁵ Kikem kaba nani kanke ka sub aferi Ulom, a ba dasi shempa?-Nyā nakawo gwagwariyii yeh, "kankena kaba sang uhwayii ahwel ba pam nyā ba sub aferi

amakii!"¹⁶ Kute ba kpunkpang anpa na ban ros aferi amakii mu. Yeh Ishaya ansang yeh, "Nikyam nungã anabag ayimirna na feri mu?"¹⁷ Kikem sik-syon awo gwen na tongís a tongís alle ni ikpeng a Kristi¹⁸ Kute mun sang yeh, "Bandasi agwag?" ii, awo kikem. "Agol anpa awurag aga ko anhã mung nintyi, a inkpeng feriyinpa na talis ityi.¹⁹ Maagãanarem, mun sang yeh, "Israila ban dasi ayenaa?" Lalibag Musa sang yeh, "kanani ni kini woma nu ugbang hum nyã kani dangã nu umuun na riirsyon na min'aham nyã ba awo unsib ba. Min'aham nyã mun sang hena, Unsib uhun nyã udang ayee kanani ushema napa kini woma na yomsyon."²⁰ Nyã Ishaya awuragpa ninzii ka sang yeh, "Pam nyã ban dasi kirmi, pena ban zoumima. Mun wuragpa ba pam nyã dasi ba lusimi."²¹ Kute na Israila a sang yeh, "Nu utu kpunkpang mun nabag apog anang na bana dangí rossi aferi na baner agiyii tongísii aferi."

Chapter 11

¹ Mun sangã yeh, Ulom ungyi ba ner amungã? Ba ko tena wo kikem. Nyã memuma munwo ner Israila na ninke, ugab Ibrahim na areem a Bilyaminu.² Ulom undasu ugi baner amung, apam nyã ansib yayee. Dasu uyee min-aham nyã feri Ulom ansang agbo Iliya, nyã anga ma naferi ugwazo Ulom agbo Israila?³ "Ulom, nikyam ba maari bana subii-gwen anai, ba ruum ibug kwusiyii inai bayaris. Me kinkinangã mun pag a bakir amobi anang."⁴ Kute Ulom nabagun ayimsin yeh ke? "Munwoma na baner adubu tityar niyerii pam nyã munfaarta nsig pam nyã bato dang kaba suul dung a Baal na kwalag."⁵ Ko kikem, na antug aham ninke unbir nuka woma ban fouba nu utaar.⁶ Kute ing nu utaar'a, rem ba atoo ni ishema ba. Ing andasu awo kikem, utaar dasi kawo utaar ninyai.⁷ Ankena awo? Min aham nyã Israila an kir, andasi anzouma, kute pam nyã ban salipa ban zouma a unbir nu bangi ka muun agbo.⁸ Awo nanan nyã ban gwarima yeh: "Ulom unangpa izuba dang'ayee, bawoma ni tyel'azo koba tena raam a bawo na atoo koba tena tongís, tam nu turi hum."⁹ Dauda ansang yeh, "De ko tebur anpa ayalbir awo taru a tarko, awopa ufang takii uhwel a min ananiyii pama ninke."¹⁰ De ko tyel'azou pa iwo nu unsiil koba tena raam a ipyon pa iwo di dosii aperi."¹¹ Mun sang yeh, "Ban tag ahwel kuba yim'a?" Bako tena wo kikem. Nawonaa na yom anpa, afang atampa bana hanii Ulom, ko imyunagpa isyon na dang umuun.¹² Narem ing ayom anpa awo bug-apog ityi a ing dang'azou anpa awo zowis bana hanii lom'a, kanken kaba sar atenpa ing ba tam na sarag?¹³ Kute narem mun feri na nii bana hanii Ulom a nyã rem me munwo hwin'ashemisii na naba na hanii Ulom, mun gber unkpong nu ushem nang.¹⁴ Aka yema woma mun sor mahwin'anaa na riir-syon agbo kidi fonag bapang.¹⁵ Yeh ing agi anpa awo solim'a ni ityi, ankena awi anpa aka wo kute amobii remnyã ale na kwe?¹⁶ Ing ayar alibakii awo tatanii, kikem unbir mung kawo. Ing idyaar unhõn iwo tityanii, iliang'u kya iwo kikem ninke.¹⁷ Kute ing ban pusi iliang iyaang, ing ani ulang a zaitun ahai ban bami apatag asou anpa a ing ni ze abugpog ayerii asou idyaar uhõn a zaitun,¹⁸ tena ni gber unkpongã ni iliang'u. Kute ing ni gber kpong, ni na dasi ni kaan idyaar, kute idyaar'a ikanyi.¹⁹ Kani sang yeh, "Ban pusi iliang ihõn agbo mekun zou apatir amwer na mimeng."²⁰ Arem awo ididiyangã. Kute agbo dang ayimir anpanaa ban pusi pa ayilagã kute ani perini nu kpaar agbo sik-syon anyiin. Tena ni fag syon gbangbag na gbonyín, kute nigwag imwari.²¹ Yeh ing Ulom reku dasu talis iliang anhõr nimuma ninke dasi ba talagni.²² Raam ni, anani taar aner na raam anani ugbang Ulom: raam gbangbag anwo na ba Yahuda pam nyã ban yim, kute utaar Ulom utam nani, ing ni zegwen asou utaar aner mung. Ing ningi kaba samni yilagã.²³ Napeen ninke, ing dasi ba zegwena nadang ayimir, kaba patagpa amimeng uhõnu. Yeh Ulom ka yema ba pa merna patag abi uhõn ninyai.²⁴ Ing ban samni allema nu uhõn a zaitun hum nyã uwo ahai, a ayewo yeh ban bani apatag sou unhõn a zaitun anhõr, kikem na pamnyã ba karni, iliang anhõr kaba wur apagirta sou unhõn a zaitun unpa?²⁵ Mun dasu yimir kini wo kpunkpang, mahwin'ana agbo min'ilyer anham, kini tena woma na ayee sou afakii syon anyin, min'ilyer muna awo yeh: Agi atongís amerta ba Israila koba nahanii Ulom ba zou amesima mimeng.²⁶ Kikemna ba Israila bata zou afonir na kpunkpang, nyã arem awoma gwagwariyii yeh: "Asou a Sihiyona nafonaki aka wurag, Nazun aka faar ariga na Yakubu,²⁷ a remna akawo kolbag anang napa, ing mun munag ayom anpa."²⁸ Ing kadi ros aferi amakii na, usel haang, bawo bafub'a agbo nyín. kute usel saliyyi Ulom bawo pamna nyã ban yimirpa agbo inni.²⁹ Agbo anab Ulom na ayii Ulom adasi asaniyii.³⁰ Nyã arem ningi atongís Ulom unkwasim, narem niwi utaar ma agbo dan'atongís anyín.³¹ Usel nheri hum, narem ni ba Yahuda ninwoma na gi'atongís. Aros nkwasim yena, nu taar hum nyã ban nani ni ko penuma ninke ba wi taar nu narem.³² Nyã Ulom ufam ko nungã kpunkpang asou agi'atongís agbo yeh ko aten utaar mung baner kpunkpang.³³ Amer igyup na ayee Ulom awo anhãna! Amog amung gbangbag ni isel mung baka yema kirtama yagba!³⁴ "Anungã ale yee isyon Ulom ko awo na nasiyung aferi?"³⁵ Ko nungã alibak anang Ulom amiin, nyã Ulom ka wur nabagun?"³⁶ Ale na yena a sou ayena a na yena abug awo kpunkpang. Amunag shashaar nawo amung. Amin.

Chapter 12

¹ Mun kwusi ni agbo kikem mahwin'ana ni ityaar Ulom, kini nabag ilyiag nyín min azezii ni ira ham nyã mobii, atanii nyã awo wawiyii nu Ulom. Aremna awo nani shem anhõranyín.² Tena ni yimirna na anani ityi arem, kute ni saniyii na afag'isyon afaii anyin. Nanini arem kini yee min aham nyã awo hwahwayii, wawiyii a awo yimir asaraki Ulom.³ Nyã nu utaar hum nyã ban nimi mun sangun ko nungẽ na asou anyin yeh: Tena ayaang na muun agbo mung ni gigwang akaar agbo mung nanan na sik-syon arem nyã Ulom unang.⁴ Agbo diwoma ni igyaba iliag gbingyag ni iliag iyerii, kute igyaba iliag kem kpunkpang idasi nani ushem herii naa.⁵ Usel heri hum, atipam nyã diwo ngbabangbag diwo iliag iyerii na asou a Kristi adiwo igyaba iliag agbonyér'a.⁶ Diwoma na annab-Ulom kakang ka rosna na sik-syon arem nyã ban nangti. Ing anabag-Ulom ayaang awo asub ugwen'a, na nani nanan na sik-syon amung.⁷ Ing anabag-Ulom ayaang awo nani-ushem'a,

nazung na nani Ushem. Ing yaang awoma na nabag-Ulom asubii, nazung na sub.⁸ Ing anabag-Ulom ayaang awo muun'akoli, nazung na muunta baner akoli. Ing anabag-Ulom ayaang awo anab'a, nazung na nabpog ni syon kyerii. If nabag-Ulom ayaang awo rona naba ner'a arona ka solim araam. Ing anabag-Ulom ayaang awo na nab utaar'a, anab utaar mu nu farag syon.⁹ De ko ayimir adangã na reem iliag. Gyi ni min aham nyã awo papii kini pii ni aham nyã awo hwahwayii.¹⁰ Agbo ayimirna na mahwin'anaa, yimir nima ngboyiin. Agbo anab-inkpong, nabni agboyiin inkpong.¹¹ Agbo tarii akoli, tena ni sisi iliag. Agbo izuba tyani nanini ugoor, Agbo Nikyam, ni nani dung ushem.¹² Nanini umuun na maag-syon, hamiri nima na muun syon, ni woma na siksyon sou akwusyi.¹³ Nabni min aham nyã niwoma naba ner atani Ulom. Kirni isel ngbingbiag izum nyã tani waal baken.¹⁴ Ni kuuta bapam nya ba nabni iza, uful; ni kuss ni uful kini tena mis unwẽ.¹⁵ Nanini umun naba pam nyã ba nani umuun. kunni naba pam nyã bakuun.¹⁶ Ni woma na fagsyon ayeri na gbonyin. Tena ni fagsyon nisel igberi unkpong. kute ni yimirna napam nyã ba dangã na min pog ngbangbag. Tena ni woma na aye asou afakii syon anyin.¹⁷ Tena wur nani nsharib ni nsharib kem nyã ban nanido. Nani abug ahwayi ni tel'azo baner kpunkpang.¹⁸ Ing aka yema woma, awo na raam anyin'a, gwini na rai-syon naba ner kpunkpang.¹⁹ Mahwin'anaa, tena ni wur ni nani min papii ham nyã ban nani ni, kute ni talag Ulom'a ta wur nanipa min aham nyã ban nanini.²⁰ Kute "ing afub anai akun ugori, hwakung na min'aze. Ing ugoor amakori unturung, naang amakori ko agbong. Ing nani kikem, ka monglagun ikera na agbo mung."²¹ Tena ni talag ko insharib iper agbo yin, kute niper insharib iper agbo yin, kute niper insharib na nani min anhõr.

Chapter 13

¹ De konungã nawo natongisii ingbiong nyã ingbiong idyang ing indasi ile nu Ulom, ingbiong kem nyã iwo inle nu Utom'a.
² Agbo kikem zum nyã anaribii ni ingbiong anaribii na sang Ulom'a; a ba pam nyã ba naribii ma taba wipa agbonpa arobi.
³ Nyã bana ingbiong dasi bawo amin imyarina naba pam nyã ba naniu abug anhõr kute naba nayomi. Ni kir kini wo bana dangi imyari zum nyã awo sou ingbiong? Nanini min anhõr a kani zou amunag amungã.⁴ Nyã nazung awo hwinshem Ulom'a nani agbo uhwayii. Kute ing unani min aham nyã awo, nani imyari; agbo adasi atang inhõn dang'agbomin. Nyã nazun awo ahwinshem Ulom, zum nyã awur anabag ugbang na ner azum nya nani min papii.⁵ Agbo kikem aturni ni tongis ba agbo ugbang kinkimung ba, kute agbo faksyon ninke.⁶ Agborem, nitali ifyang ihwali ninke. Nyã bana ingbiong bawo mahwinshem Ulom'a pam nyã ba nani arem dang'awai.⁷ Ni tali konungẽ amin aham nyã ni pipa: Ifyangiwali nazun nyã kenag ba talidung, ifyang iwurakii nazun nyã kaba tali dung, imyari nazum nyã ankenag ba imyari mung, ingbiong nazum nyã ankenag ba nang ingbiong.⁸ Tena ni piidung ayang unwhar anhihiang kini sar ayimirna nagboyiin. Nyã azum nyã anyimirna na nyãbwen amung nazung asarag amog zai.⁹ Asub yeh, "Tena raima na nyãn aner, tena maar aner, tena zei, tena nani ugoor amin aner" a ing asang ayaang awoma ninyãi ban kou naka kpeg yeh, "Yimirna na nyãhwen'anai nyã agbo nai."¹⁰ Ayimir adasi ayom anyãhwen. Agbo kikem, ayimir awo sarag amog'a.¹¹ Agborem ni yee antug, antuguna awoma ham nyã tani yilag namara. Nyã naremmaa afonag anyer awo hunhuri akar arem nyã din libak anabag ayimir.¹² Atug aga gbagbang a ityi iwo hunhuri ki tyan. Agbokikem, di talag anani abug nsiil kidi sosi abug abug ahong unkau.¹³ Di kil nanang nyã diwo unkau, ko tena wo sou igyang gbiongí manshab ko ufou a tena di kil asou arayiima na anyar nu goor anyar pupii a tena diwo sou unhwalag a rir-syon na zou ayang.¹⁴ Kute di sor a Nikyam Yesu Kristi kidi tena di talagun iliag anbol azum nyã ita nani abug goor amung.

Chapter 14

¹ Wini ner azum nyã sik-syon amung adang ukpaar kini tena nani dung amog agbo kooli unhwe mung.² Ayaang awoma na sik-syon nyã aka ze ko anke, ayaang azum nyã dangã nu kpaar asar aze zazou.³ Zum nyã aze ko anke na tena sini zum nyã dasi aze ko anke; a zum nyã dasi aze ko anke na tena nani dung azum nyã aze ko anke amog. Nyã Ulom uwiung zai.⁴ Zo uwo nungã, zo zum nyã umobung ahwhinshem aham nyã awo Anyang? Arem, ugwazo angbag amugã ata peri ayang na yim. Kite baka naniyung ko yilag aperi, nyã Nikyam awoma ni kpiong ka munakung ko aperi.⁵ Ayaang atang utuhãang akaar uhãng. Ayaang ataang itu mu nanan kpunkpang. Ba ko nung azou ayimirna ni syon mung sasarakii.⁶ Zum nyã raam utu, araam bung a Nikyam mana; a zum nyã aze dung Nikyam'a, nyã nazung anab adimiya nu Lom. Zum nyã dasi aze, agi aze agbo Nikyam'a yemuma anab adimiya nu Lom.⁷ Nyã ner adang asou anyer zum nyã gwii agwii agbomung a yaang adang zum nyã ata kwe dung agbo mung.⁸ Ing di gwiima na mobii ni gwii agbo Nikyam'a a ing din koi, din kwii agbo Nikyam'a. Kikem ko din gwii na mobii ko din kwii, Nikyam'a awoma nati.⁹ Agbo rem kikem Kristi ankwe ka yilag ninyãi dong ko awo Nikyam bana kweyii a ba pam nyã ba gwii namobii.¹⁰ Kute ani, gbongẽ ni moobung ahwinyã anyin? A zo, gbongẽ usini anhwino? Nyã kpunkpang anyer tadi peri ugwazo kongir amog Ulom.¹¹ Nyã awo gwagwarii yeh, "Rem nyã mun woma na mobii, Nikyam'a asang yeh; ko kwalag nyãnde ka suul mi a ko arem anyãnde aka sang ayom amung nu Lom."¹² Kikem ko nungẽna sou anyer aka nabag abug arem nyã anani ugwazo Ulom.¹³ Agbo kikem tena di moobung agbo nyer ninyãi, kute kidi wur di sik, ni syon yer yeh, ayaang adasi ta sigun ayaaang ufaang hum nyã ata tar uhwelma ayim ayang na sigun anwhinyãi tarko hum nya ata yim'a.¹⁴ Mun yee a mun yimirna ni syon niang sou Nikyam Yesu yeh min adasi awoma na dang atan gbagbo mung. Asar awo na zumna nyã anba min'u na dang atan, awo dung ayeena na dang atan.¹⁵ Ing agbo min'aze unyom anhwino, utalag akil asou sel ayimir. Tena rutak azum nya Kristi ankwe agbo mung na min'aze nai.¹⁶ Agbokikem, tena talag abug arem nyã ban ba awo hwahwayi koba feri min papii ma.¹⁷ Nyã intyum Ulom idasi wo agbo min'aze na min agbongẽ, kute awo agbo anani-nanan, rai-syon a umun sou izuba tyani.¹⁸

Kikem zum nyā nani dung Kristi ushem sou sel hum awo wawiyiina nu Ulom a baner ba yimirna nazung.¹⁹ Agbo arem di ros abug araii-syon a abug arem nyā ata maii agbonyér.²⁰ Tena rutak ushem Ulom agbo miin'aze. Abug kpunkpang awo tataani, kute adasi awo nanan ner na ze min aham nyā ka pidung ayaang ayim.²¹ Anwhayi talag aze igwei, ko gbon makori inabi ko nani min aham nya aka pidung anhwiniog ayim.²² Sik-syon arem nyā uwoma sik asou anai nu Lom Na uful'a zum nyā dasi ayom agbomung na min aham nya anyimirna ni syon mung.²³ Zum nyā woma, na dang ayimir syon, arutir ing anze kute dasi ale na sik-syon, A min aham nyā dasi ale na sik-syon awo ayom'a.

Chapter 15

¹ Narem ti pam nyā di woma nu ukpaar atina tadi ba nining bapam nyā ba dang ukpaar sou adangí ukpaar anpa, a titena falpa gbagbonyéra isyon. ² De konungā sou anyér afaal dung anyāhwen amung syon nyā arem awo hwahwayi agbo ku maiyung. ³ Nyā ko yen a Kristi andasi faal dung agbo mung isyon. Ayewo nyā arem awoma gwagwariyii yeh, "Atosi arem nyā pang ban tosiyo anyim agbo nang." ⁴ Min aham nyā ban sib gwagwari ban gwarina kaba subti ko awo yeh na aras-syon a na muun'akoli na feri Ulom tadi woma na mag-syon ⁵ Narem de koUlom rasi-syon nu muuni-akoli unangni kini woma ni syon kyerii na gbonyín ka ronna na nani Kristi Yesu. ⁶ Ba ko anani arem, ko ni syon kyerii kani muun nu unhwe herii Ulom a inyi Nikyam anyér Yesu Kristi. ⁷ Agbokikem winni agbonyín, nyā rem Kristi anwini ninke, ko amuun awo nu Ulom. ⁸ Kute mun sang yeh ban yalbag a Kristi ate hwinshem akerii unyōu nyā aperidun ididyang Ulom agbo ki yak sikiima rem nyā ban nangpa niikyer, ⁹ a bana hanii Ulom ko muun Ulom nu utaar mung. Nyā rem awo gwagwari yeh, "Agbokikem kanoo azari asou bana hanii Lom kun hwa dung ares anai azari." ¹⁰ Ninyāi asang yeh, "Nanini umuun ni bana hanii Ulom ayerii naba ner amung." ¹¹ A ninyāi yeh, "Zarini Nikyam, kpunkpang ni bana hanii Ulom; de ko kpunkpang baner ba zariyun." ¹² Ninyāi Ishaya ansang yeh, "Insin a Jesee ka tyam, kem nyā ka yilag inyani intyum na faal bana hanii Ulom; asou amung bana hanii Ulom baka woma na maag-syon." ¹³ Narem bako Ulom maakii-syon nu umun kpunkpang a rai-syon sou ayimitii, ko nu kpaar izuba tyani kani turii niwo sou amaag-syon. ¹⁴ Ame gbonang mun yimirna nani, mahwin'anaa. Mun yimir ninke ani gbonyín nin sarag na nani anhör, ninsarag na ayee. mun yimir ninke yeh kani nabpa gbonyín igyup. ¹⁵ Kute mun wurag ni inzhii mun gwari ni agbo abug ayang kun tung'ragi ninyāi, agbo utaar hum nyā Ulom unimi. ¹⁶ Anabag arem anwona yeh kunwo Ahwinshem a Kristi Yesu ham nyā ban shem na bana hanii Lom, ko awo na subii feri amakii Ulom ko anab bana hanii Lom awiyii a wabii ni izuba tyani. ¹⁷ Asou Kristi Yesu mun woma na gber unkpong nu shem hum nyā mun nani dung Ulom. ¹⁸ Nyā mun dangā na min aferiyii ing ba min aham nyā Kristi anani pog nang agbo tongís aferi bana hanii Ulom. Bug aremna ananiyii na feri nhwe a nani shem, ¹⁹ nu kpaar abug-ayakii a bug ankpong'ishem a ukpaar izuba tyani. Arem anwona ko ale na urushalima a uyalibii uga se zel na Ilirikum, mungama na feri amaagkii Kristi sasarakii. ²⁰ Sou sel hum munwoma nu ugoor kun sub aferi amagkii kute asaham nyā dasi bayee res a Kristi, agbo kun tena mai ni insin ayang. ²¹ Naka awona nyā ban gwarima ye: "Na bapam nyā aferi agbo mung ato dang ka zelpa kaba yaakung, a bapam nya ba too dang agwak kaba woma na ayee." ²² Agbokikem, ban gérnima na tam na ni hwel ngbangbag. ²³ Kute narem, unbir ubug udangí ni igyong zum a mun nani ugoor ni iryai ngbingbag kun tam nani. ²⁴ Mun woma na maag-syon kun yaakni ing kan kaar kun ga na Asbaniya a kini kanagima bu kilii nang, ing mun gwak maak gwirii nani namantug amang. ²⁵ Kute narem munga na Urshelima kuse nanipa baner ataani Ulom ushem. ²⁶ Nyā anwo min afali-syon'a naba ner a Makidoniya a Achaia kaba bing apog ba nab abug naba pam nyā ba dang apog asou baner ataani Ulom pamnyā bawo na Urushelima. ²⁷ Ii anwo min afali-syon'a, anwopa unhwara napa. Agbo ing bana hanii Ulom ban mingílii kaba zousi ugab nabug izuba tyani, penuma bapii pa ba Yahuda unhwara kaba kaanta na nab abug. ²⁸ Agbokikem, ing mun talis ushem hum kun nangpa abugú, kan ga na Asbaniya Kangong ntam nani. ²⁹ Mun yee ing mun tam kantam nu uful a Kristi susaragkii. ³⁰ Narem mun boobni, mahwin'anaa na Nikyam Yesu Kristi anyér a na ayimir izuba tyani ni youmima gagag na kwusi Ulom agbonang. ³¹ Kwusini Ulom kun zou afonirma naba pam nyā ba gi tongís na Yahuda a ko ushem nang agbo Urushelima uwo wuwiiyii naba ner ataani Ulom. ³² Kwusi ni Ulom kun tam nani sou umun sou ayimir Ulom, a me na ni di zou aturin'a ayerii. ³³ De ko rai-syon Ulom awo nani kpunkpang. Amin.

Chapter 16

¹ Mun tesini alamnyāi anyér a Fibi, zumnyā awo alabshem ungban kwusiyii Ulom na Cenchrea, ² agbo kini wiyung asou Nikyam. Nanini arem usel nyā hwayipa baner ataani Ulom, a ni nani dung amin'aham nyā akir kini kanagkungā dong ayeenuma ninke ankaan ba paan hwa, na me ninke. ³ Dimini Bilkisu a Akila ba samir shem anang sou Kristi Yesu, ⁴ Pam nyā agbo nang, ban nabag amobii. Mun nabpa dimiyii, a dasi wo me kinkinang, kute kpunkpang bana rosii pam nyā bawo sou bana hanii Ulom ba dimiyii pa ninke. ⁵ Dimi ni bana rosii pam nyā bawo kyampa. Dimi ni Abainitas zum nyā mun yimirung, zum nyā yena awo ner alibakii na Asiya nyā nwi Kristi. ⁶ Ni dimi Maryamu zum nyā nani ni ushem gagaag. ⁷ Ni dimi Andaranikas na Yuniyas, mahwin'anaa ba Yahuda a ba samir afamii anang. Bana shemisii ba yeepea gagaag a banwo sou a Kristi ugwen na me. ⁸ Ni dimi Amfiliyas, zum nyā mun yimirna nazun sou Nikyam. ⁹ Ni dimi Urbanas samir shem anyér sou a Kristi a Istakis zum nyā mun yimirna. ¹⁰ Ni dimi Abalis zum nyā ban yimirna nazung sou a Kristi. Ni dimi bapam nyā bawo sou kyam Aristobulus. ¹¹ Ni dimi Hirudiya, anhwini'anaa. Ni dimi pam nyā bawo sou kyam a Narkissa nyā bawo sou Nikyam. ¹² Ni dimi Tarafina na Tarafusa bana shem sou Nikyam. Ni dimi Barsisa zum nyā ban yimirna nazung anani ushem gbungbag sou Nikyam. ¹³ Ni dimi Rufus azum nyā ban soliyung sou Nikyam a inyāi

amung na meni anbami nyā hwin amung.¹⁴ Ni dimi Asinkiritas a Filiguna a Hamis a Baturobas a Hamisu na mahwinyāi amam nyā mawo yerii napa.¹⁵ Ni dimi Filolugus a Juliya a Niriya na Lamnyāi a Olympas, a kpunkpang ba ner ataani Ulom pam nyā bawo yerii napa.¹⁶ Ni dimi agbonyin na waar unwe taani. kpunkpang baner arosii Yesu ba dimini.¹⁷ Narem mun kwusini mahwin, anaa kini fagsyon agbo bapam nyā ba tama na gabiiyi a tag'ahwel. Ba ga gbabang kaar atalag asub arem nyā ninhwi. Fariini ni talagpa gbagbang.¹⁸ Nyā ba ner apam nyā bawo kikem dasi ba nani dung a Nikyam Kristi na ushem, kute ilyai inpa naa. Nu umaag unhwé a feri-irem anpa ba reem syon kem nyā idyangā nayom.¹⁹ Nyā tongis aferi yiin aga na ato konungé. mun nani umun, agbonyin, kute munso kini wo ni igyup na min aham nyā wo hwahwayii a dangā na yom na ham nyā awo papii.²⁰ Ulom rasi-syon na antug tatog ka hwang a shetan nama kpahwel anyin. Utaar aner Nikyam Yesu Kristi nu uwo nani.²¹ Timoti, samir ushem anang a dimini a kikem a Lukiyas a yason a susibataras a ninyāi mahwin'anaa.²² Ame, Tartiyas azum nyā mun gwari unfem hum, mun dimi ni sou a Nikyam.²³ Gayus, azum nyā anwimi munwo kyam mungā kpunkpang naba na rosiimu bawo bi kyam mung nazung adimi ni. Arastas na sisiyi ifyang unsib mu, a dimi ni, bing a kwartus hwinyai anyer.²⁴ Utaar aner Nikyam anyér Yesu Kristi nu uwo nati kpunkpang. Amin.²⁵ Narem, nazun nyā woma ni inkpiong ka nangni ukpaar nafal aferi amagkii anang na asub a Yesu Kristi, nafal ayaan abug ilyer nyā ban sik lulyer ni iryai gbingbag Jum nyā ikyar,²⁶ Kute narem ba wuragā iwo yiyeyii bu gwariyii bana subii-ugwen aga na kpunkpang igbonsib na sang Ulom hum nyā wo shashaar, ko tama na tongis a sik-syon.²⁷ Nu Ulom igyup kinkimung, sou a Yesu Kristi, amuun nawo amung shashaar. Amin.

1 Corinthians

Chapter 1

¹ Kristi Yesu an yi Bulus ke wo na shemisi usel Ulom a hwinyai sastanisu. ² Ga nebe na rosi Ulom ne Korontos e pam nya ba yipoh bee ner e tani e bing e pam nya ba wo ni buk zum nya ba yi eres e nliyam enyer Kristi Yesu zum nya a wo Ulom pah a nyer. ³ Utaar a erai syion nu le nu Ulom Eda'a Nikyam Eyesu Kristi yesu. ⁴ Mung yang kidi dimiyi nu lom nang titugi nu tar hum nya Ulom Kristi Yesu a naniti. ⁵ Yen nangti amin pok ni syel kakang a feriyi kpunkpang." ⁶ Ny rem eferi ya hon ye Kristi apweri didiang ne ni. ⁷ Kikem a wo Ifur Izuba Idasi diang nya rem ne nu gor ⁸ Aka rona ne ni kini yimir na ne zung neme tuk etalisi kini wo be tani ugwen Ulom Kristi Yesu. ⁹ Ulom wo na didiang zum nya yi ni mongyili ne res Anwin Kristi yesu ¹⁰ Narem mung Kwisini me nwin e naa ne ress Ulom Kristi Yesu kini yimina ne gbo gyin te ne gabiiyi mung kwisi kinidus ebgo ni syon kyeri amin a heri ¹¹ Be colosi ban ga ne mok, ye dusebgo a dang pah." ¹² Nerem ko nuwe a ree zi wo kwasim e Bulus a pang kwasim apolos ko kwasim kefa ko kwasim e Kristi. ¹³ Kristi a gabiiyi na ke? ban pkanyil e Bulus e bgogyinake? ko ban wab ni ne re e Bulus a ke? ¹⁴ Mung dimi ebgo mung dasu wab e yang mung sar e nani pah Krispus a Gayus. ¹⁵ Mung nani erem ebgo e ata re ban wab pah ne res enang nga. ¹⁶ Mung wab be tifanus ne dang e rem mung dasun ye ye mung wab e yang. ¹⁷ E Kristi endaa shem mi yi mu wab be ner are ye mung suppa e feri Ulom enda se shem mi ye mung feri Ifur e zubu ye ner ne erem Inpkong Ipkangyili Yeestasis ¹⁸ Ne rem e feri ye pkangyili Indyodgo na ne pam nya ba kooi ne pam nya Ulom u forin pah Inpkong Imung a Iwo. ¹⁹ Nya be rem a wo ne gwari me tan yom "Igup be na yeyi. me tan yom e yee be na ye yi." ²⁰ E na gub a wo anaa ? be na ye yi mu ba wo an ha? e na koli ugnwe yi Iti kem awo an ha na? Ulom dasu yalbak e ye yi ti kem ko ne ka a wo Indyo kee." ²¹ Iti ke ne wo mung Ida si ye Ulom, Ulom un nyak a wo nanan ke fonak be Indyodyo sup e feriyi. ²² Dong be Yahudawa ba kir ke yaak amin a hamya kabe yimina aa be heleniyawa ba kir Igyub. ²³ Kute ti sub e kpangil e Krist nai ufang tari hwel yebe Yahudawa aa endoba ye bena hani Ulom. ²⁴ Ga ne be pamya Ulom un yii, bing be Yahudawa aa be Heleniyawa, di sub e Kristi nya Ukpaar aa Igyub yu Ulom ²⁵ Dong endoba yu Ulom ukaar Iyub bener, aa dang ukpaar yu Ulom ukaar ukpaar bener. ²⁶ Raam eyii nai, mewinyang. Bener nshiw enyina ban wo ni gyub ni Iyak gwai. Bener nshiwa ban wo nu kpaar. Bener nshiwa ban wo mar Intyum. ²⁷ Kute Ulom un faar endoba yi tyi kem dong ke nang pa bena mesha, Ulom u faar amina hamya a dang ukpaar ni dong ke nang e na kpaar mensha. ²⁸ Ulom u faar amin a hamya awo alala hamya be ner ba ramyā a dase wo anhihyang amung nin tyi kute a faar ebuk erem nya bener ba rem nya adase wo anhihyang zai. Dong ebuk eremya ba ram nya ba wo anhihyangkebe wo alala. ²⁹ An nani egber nkpong gwen mung. ³⁰ Dong amin a ham nya ulom un nani, nerem ni wo ne Kristi Yesu, Zumya an woti Igyub le nu Ulom, anwoti ener e hwayi nyer, ewoti e taani nyer ke wo na saniyi enyer. ³¹ Gbo rem nya rem awo gwegwaraki, "te ko zumya a gber nkpong ne gber nkpongā ne Nikyam."

Chapter 2

¹ Nya mung tam ne ni, me winyang, mung dasu tam ne yee feri ko Igyup nya mung sub Ididyang Ulom zumya awo luleri. ² Dong mung dasu so kun yee anhihyang sang mu toh ne ni Ing kaar e Yesu Kristi, a kpangil emung. ³ Mung wo ne ni ne dang ukpaar nang, aa ni myari, aa ne zitir. ⁴ Aa nu unfem nang aa ne feri nang a dase wo ne firaki eferi gyub. Ne yang ban nani e nani e nani ye Izuba aa ukpaar. ⁵ Dong e siksyon nyin ne ne dase ne wo ne bener, kute ne wo nu Ulom. ⁶ Nerem di feri Igyub ne bener e pamya ba kak, adase wo ne Igyub tyi kema, ko be na Inkoing nerem pamya, ba kamsin. ⁷ Neyang, di sub eferi gyub yu Ulom eremya awo luleri remya anwo sesiki dong mentuk rem dong e munak enyer. ⁸ Bena Inkyong nerem ba haan nezung, dong kebe re ba yee, kebe dase kpanlak e Nikyam e munaki. ⁹ Kute nya rem awo gwegwaraki, "Ityelezo yan a toh dang ke yaak, ko etoh yan agwak, ko e kafuk ener a tunrir amin hamya Ulom ka nani pa pamya ban yimina ne zung." ¹⁰ Kute Ulom u sub ti ebuk erem ni Izuba. Dong Izuba i kir ko anke, nebe buk e leri yu Ulom.

¹¹ Dong e nuna aka yema e yee e kafuk ye ner Ing a kaar Izuba zumya agwii amimying ener? kikem, ninyang a haan amin leri yu Ulom Ing a kaar Izuba yu Ulom. ¹² Kute, din dasi di wii Izuba le nintyi, din wii Izuba le nu nangti alala. ¹³ Di feri gbo erem ni ngbyeng ba mimyeng e kafuk le ni gyub bener kute le ni Izuba, a sub pa bener Izuba amin Izuba. ¹⁴ Enere zumya a dangã ni Izuba a dase waal ebuk eremya awo yi Izuba ulom, dong aka wodong amin endoba. Aka haan dong an le ni Izuba na. ¹⁵ Ezumya awo ni Izuba mob ko anke, kute be pang ba date mobung. ¹⁶ "Dong e nuna aka yee kafuk ye Nikyam, dong ke nang eferi narib toh" Kute di wo ne kafuk ye Kristi.

Chapter 3

¹ Aa me, menhwinyai, dasu feri ne ni nya be na Izuba, kute be ner e pamya bawo niliak gwai. Nya menkabi yeyesek ne Krist. ² Mung waar ni ne menpil, ba aminaze fami ne gol ba, dong bale ni kenagã ba; ko nerem ni dasi ni gwi e gwii ke sum. ³ Dong ni toh ni liak gwai. Dong e giiezo a lak apang a toh ke wo ne ni, ni dosi ni gwi e gwi iliak gwai, aa ni dasi ni sel bener kee? ⁴ Dong ing eyang are," Mung ros e Bulus," yang ere "Mung wo ye Afolos," ni dasi ni wo be ner alala ke? ⁵ Nuwe awo Afolos? Nuwe na awo Bulus? Anhwinshem zumya nin yimina ne zung, nya rem Ulom un nabagung ko nuwe shem mung. ⁶ Mung tubi aa Afolos e longung makori, kute Uloma u nas eteh. ⁷ Nerem ko yen zumya an tubi ko zumya an longung makori a dase wo anhihyang, kute Ulom yena a nab teh ⁸ Nerem zumya an tubi a zumya an long memakori, ba wo yeri komwe aka hosi nyarem an nani shem. ⁹ Dong di wo per shem yu Ulom. Ni wo buk gwii ke tungiri yu Ulom, emai yu Ulom. ¹⁰ Nya rem awo taar yu Ulom remya an nimi kung wo engbak na mayi, mung sik esin emayi aa yang ezegwena ne mai. ¹¹ Dong ba zumya aka sik esine mayi kang ne remya awo sesiki, yena awo, Yesu Krist. ¹² Nerem ing eyang an zegwena ne mai ne zinariya Azurfa, ko efang hwayai ko nhon, ko igweii, ko Infurum, ¹³ Shem mungg ka yaki dong Ulom hum ten nung. Irya ka sar shem ko nuwe. ¹⁴ Ing shem konuwe ungwir aka wii shem mung. ¹⁵ Kute ing shem ninyang an zeyi, aka gbon izya emor, kute yen ne gbo mung aka fonaki nya an kirak e wurak ni Irya. ¹⁶ Ni haan ye ni wo ngban kusuyi yuloma aa ye Izuba yu Ulom a gwii ne ni? ¹⁷ Ing eyang an yom nyban kusiya yu Ulom, Ulom ka rutak ener ezum. Dong ngban kusiya yu Ulom uwo tetaani, kikem ni wo. ¹⁸ Ninyany ne tene remak egbo mung. Ing eyang enyin aram nya awo ni gyuk nerem, ne wo nya "endo" dong ke wo na Igyub. ¹⁹ Dong Igyub yi tyi nu Ulom awo endoba na Nya rem awo gwegwariyi, "a tusi be na Igyub mpa." ²⁰ Aa ninyai, Nikyam ayee tungiri be na Igyub awo alala na weng." ²¹ Dong erema ninyan ne dase ne gber nkpong ne bener Ebuk kpunkpang awo nyina, ²² Ko Bulus, ko ebuk eremya awo nerem, ko ebuk eremya a tam gwen. Ebuk kpunkpang awo nyinna. ²³ Aa nina Krist, a krist na awo Ulom.

Chapter 4

¹ Kikem ener aka rem ti, nya menhwin shem aa be na pisi shem yu Ulom. ² Bingã ne rem, ba so bena pisi shem Ulom be wo be ner e pamya kabe yimina ne pa. ³ Ku te Ing eme na awo amin tetok remya kani mob mi ko ngban mob bener. Dong mung dasu mob egbo nang. ⁴ Mung haan ko eferi pepi awoma gbo nang, kute erem adase wo na ye mung dang eyom, ezumya aka mob mi, yena awo Nikyam. ⁵ Nerem ne teh ni sang amin a hamya kabe nani mi gbo eyom enang gbo anhihyang kamin mentuk aham, ke sum etam e Nikyam. Aka polak amin ahanya awo luler ke polak amin ahanya awo luler ni syon yena ko nuwe Ulom ka zari yung. ⁶ Nerem, menhinyai, mung sigung egbo nang sel kili hum aa Afolos gbo nyin, kewo na ye ne tina kani naas amin a hamya ba hwalak ya, "ni te ni kil ni kaar upoor gwariyi hum." Dong ninyang enyin ne te ne mung nkpon ke fou e fotir gbo amin taar ye yang gbo yang. ⁷ Dong enuna aka yema yaak enani kakang enyinne bepang? Anke na ni woma hamya ban dase nang nina? Ing ba nangni na, ankena an sa ni ni gber nkpongã nya ban dase nang ni na? ⁸ Mung yee ni zou amin a hamya ni sub ni ekir! mung yee ni wo bena amin pok! Ni libak e rona-dang eti! Mung sangni mung so kini rina, dong tima kidi rona yeri ne ni. ⁹ Dong mung ramya Ulom un sik ti menhwin shem mung ne wo amine raami mung nin tyi kem, ne bena shemisi Ulom, aa ne be ner. ¹⁰ Di wo endoba gbo krist, kute, ni ggub ne kristi. Di dang ukpaar, kute, niwoma nu kpaar. Ba naas ni ikpyong, kute ba dase naas ti inpyong. ¹¹ Zel antuk aham ugorl u mwaar ti aa goor makori, di dang ebuk esosiyi, ban gbeti, aa di dang Ikyam. ¹² Di hanak e nani shem humya dasu wo nyer Nya ba feri ti pepi, di kus uful. Na ba nas Izya, di hamiri ma. ¹³ Nya ba tosi ti, di mangã ne feri hwayi. Di wo nya ugwes sasi aa amin e hwos. ¹⁴ Mung dasu gwari dong kung nang mensha na ba, kute dong kung solim ni nya menhwin nang pamya mung yimina ne pa. ¹⁵ Dong Ing ni woma ne bena hweyi nyai sok ne kristi, u dong e nii pwepweri. Dong mung wo e nii nyina ne kristi Yesu mimyeng eferi maaki erem. ¹⁶ Yena mung bob ni kini nani nya rem me mung nanima. ¹⁷ Gbo rema mung shem ni Timoti esaaeyimiri nang zumya a kil mi nanan mimyeng e nikyam. aka tunrak ni ma nu sel nang ne krist nyarem mung sub pa ko anha a ko ngban kusiya yande. ¹⁸ Nerem be pang enyin ba fou e fotir, bana nani kebe ram nya mung dasu tam ne ni. ¹⁹ Ku te mung wo kyengyen kung tam Ing Ulom un yimir yena kan yee nkaar bena zari egbompa, kute kan yaak kpaar mpa. ²⁰ Dong Inyum ulom adase wo yi gbyeng kute awo yu npaar. ²¹ Ankena u kir? mung tam ne ni nan zou ko mung tam ne yimir a Izuba rosgbo?

Chapter 5

¹ Din gwak erem ye raai babam awoma asounyin erai pepi remya ba haan ulom ba geta ma ne nani: Ener a raaima ne nyan e nii mung.

² Ni zari gbonyina! datta ni gwii kini taar, dong ezumya an nani kikyem kabe farung ewuragã asou nyin. ³ Mung yee mung

dang ne ni ni Liak, Izuba nang iwomung. Mung sang a mok ne zumya an nani erem, nya mung wo abi. ⁴ Dong ing nin monlir ne res e Nikyam Yesu aa mung wobi ni Izuba, aa ukpaar ye Nikyam enyer Yesu awo amung, ⁵ Ni nang e shetan ener ezum dong ke rutakung Iliakgwai dong Izuba mung ke efonak ma utu ye Nikyam. ⁶ Egber nkpong nyin an dase hwayi. Ni haan ye imwaar tetok hena u funak eko? ⁷ Ni fisi egbo nyin ni imwaar tel dong kini wo e koli fefai, ukoli humya udang imwaar, nya rem uwo. Dong Kristi, ewantamis yi gyang nyer, ban nabakung. ⁸ Nerem di nani umung yi kyang, ba ye mwaar tel ba, Imwaar ye kil pepi a sharib. kute, di nani umung ne envoh dangi imwaar ni syon Ididyan. ⁹ Mung gwari ni unfem nang dong ni dasi ni das egbo nyin ne bener e rayi babam. ¹⁰ Mung dasu feri ne bena rai babam yi tyi kem ba, ko so gbo, ko reemi, ko ros Iliom Ing awo ye ni wurak ne pa awo wurak ni tyi kema. ¹¹ Ku te mung gwari ni erem ni teh ni dus egbo ne ninyang ezumya a yii egbo mung winyai kute a rai babam, ko a sogbo mung, ko awo na rosi Iliom, ko na tosiyi nun ungwē, ko na gbon menshap, ko na remi. Ni dasi tani ze yeri ne nere zum. ¹² Dong mung dasu tan mob be panya ba dase wo mimyeng gban kusiya? kute, ni dasi tani mob be panya ba wo amimyeng ngban kusiya? ¹³ Dong Ulom ka mob be panya ba dase be wo amimyen ngban kusiya. "Ni faar ener pepi asou nyin.

Chapter 6

¹ Ing eyang enyin ba wo ne feri ne yang, etol eferi rem egama ne bena mob panya ba dase wo bena rosi ke tuma wur e gwangā bener taani yu ulom? ² Ni haan ye bener yu ulom pena kabe mob Ityi kem, kini haan esolim eferi eremya adase wo ni nanan? ³ Ni haan ye kadi mob bena shemisi ulom ke? panya di haana mob amung nin tyi kem? ⁴ Ing kani mob ebuk eremya a kil titugi na, anke na an sa ni tank kini kili ma ne be panya ba dase wo be na rose ke? ⁵ Mung feri gbomensha nyina. Ena gyub a adang asou nyin ke zumya aka solim ni eferi yomi ke? ⁶ Kute, e winyai aka ga se mob e winyai-erem aka wo gwen na haani Ulom! ⁷ Ididyang muna zum in ni wo ne gwii pepi ne gbo nyin, erem a sangā ye ehong a ze ni zai anke aka gena ne mwerak eyom ye yang? Anke aka gena ka talak kebe remako? ⁸ Kute ni ne gbegbo nyi ni nani pepi kini rem, aa ni nani pa menwinyai enyin na shem hum! ⁹ Ni haan ye panya ba dase kil nanan ba dangā nu gab nintyum yu ulom? Tene yang ne remak ni bena raai babaam, ¹⁰ Bena rosi iliom be na ros eomir bena ros enyaar, bena rai ma ne be ner nya pen, be na Izye, be na so gbo, gbong menshap, rem bener be pam ba dangā nu gab nin tyum Ulom. ¹¹ kikema be pang enyin banwoma. kute ni wabi, ni saniyi, ba nabak e kil enyin awo nanan ne res e Nikyam Yesu Kristi aa ne Izuba yu ulom nyer ¹² " Ko anke awo ni e mob aa", kute ba ko ankena awo ne ful ba." kung wo ninkpyon ne pa ba. ¹³ "Aminaze awo yi Ilyai, aa Ilyai Iwo ye aminaze na", Kute ni fyan ni ulom ka rutak pa Iliak zum an dase mayi dong e raai babami Ne yang Ilyak zum Iwo Nikyama, Ulom ka nabak amin a hamya Iliak zum i so. ¹⁴ Ulom un yisak e Nikyam enyer, aka yisak ti ninke nu kpaar mung. ¹⁵ Ni haan ye Iliak yin wo gab ye Kristi na na kee? nu kpaar mung! ¹⁶ Ni haan ye zumya an patir ne na raiyi babam, awo Iliak yeri ne zung? Nya rem eferi ulom are, "be fang kabe wo Iliak yeri." ¹⁷ Kute zumya an patir ne Nikyam awo ni Izuba yeri ne zung. ¹⁸ Ni kiragung e rai babam! Eyom eremya ener an nani kang an dase patir ni liak mung, kute ener ezumya a raai babam an nani dung Ilyak mung eyom. ¹⁹ Ni haan ye ilyak nyin iwo gban Kusiya ye Izuba taani, zumya a gwii ne nii, zumya Ulom un mang ni? Ni haan ye ni dasi ni wo ye gbo nyina? ²⁰ Dong ban rebeni ni ifyang. Ni munak ulom nilyak nyin kpukpang aa Izuba nyin, zumya awo yu Ulom.

Chapter 7

¹ Nerem gbo ebuk eremya nin gwari: "An hwa ner ne dase ne lebak enyan." ² Kute dong eyowi ye raai babaam, ko nere yande ne zou enyan e mung, aa ko enyan e yande ne zou e romir e mung. ³ Eromir ne nani shemung ye raai ma ne nyane mung, kikem enyan ne nani dung erom emung. ⁴ Enyan a dang Inkpyong ni lyak mun e erome mungā. kikem, eromir a dase wo ninkpyong ni lyak mung, enyana awoma. ⁵ Ni te siim egbo nyin, Ing aka wo kikem, ne wo ne yimir enyin kpunpang, aa ne yaang ni yimir ke mentuk e mang me kaar bareeng. Ni nani erem dong kini nabak egbo nyin ne kusi kini wur ni tam eyeri ninyai, dong e shetan ke dase zou enbol e yowi gbo dang etur egbo nyin. ⁶ Kute mung sang ni erem kung younima na adase wo sesamak ga. ⁷ Eso nangā konuwe ne wo nya me, kute, konuwe awoma na ami a hamya Ulow un nang. Eyang awoma mung a yang e woma ne mung kang. ⁸ Panya ba toh dang ke kwasiyi a enyar e kwe mun re aka hwayi pa Ing kabe gwir dang e kwasiyi, nya rem mung wo. ⁹ Kute Ing ba daka yema tur egbo mpa, be kwasiyi Dong aka wo pa nanan be kwasi kaar eremya kabe gwir ke gbong Izya ye goor Ilyak. ¹⁰ Erem awo ye be panya ba kwasiyi, mung sang erem ko a dase wurak e rom e mung ¹¹ (Kute Ing an wurak e talak e romemung, ne se ne gwir dang e paar ko ne gwak yebe solim eferi ne rome mung) aa e romir ne te ne geer enyan e mung. ¹² Kute, enbir mung re -eme, ba Nikyam ba-ing e winyai e yang awoma ne enyan zumya a dase wo na rosi, a Ing an yimir ke gwir ne zung ne te ne geerung. ¹³ Ing enyan awoma ne romir zumya a dase wo na rosi, a e yimir aka gwir ne zung, ne te ne geerung. ¹⁴ Dong e romir zumya a dase wo na rosi an sik egbo mung dong enyan, a edang e rosi an sik egbo mung dong e winyai. ke dase wo kikem menhwin enyin kabe wo reriga, kute, nerem ba wo sesiki. ¹⁵ Kute, Ing e zumya a dase wo na rosi an wurak, talakung ke se. Ne mok erem, e winyai ezum ko lamyai ezum a dang ne yiri empa. Ulom un yii ti di wo ne raisyon. ¹⁶ Dong nin te knke kini yee enyaar, ko kani fanak erom enyin? ko nin te kankye kini yee e ner, ko ka fonak enyan enai? ¹⁷ Neyang, nya rem Ulom un gabi dung ko nuwe ugab mung, ko nuwe ne kil nya rem ban yii yungā. Erobi e feri nang muna rem ko ngban kusiya yande. ¹⁸ Ban kou dung eyang nyoy remya ban yi yung ke wo na rosi kee? Ne dase ne wurak dang e kou nyoy. Ninyang ban yii yung ke wo na siksyon dan e kou dung nyoy kee? Ne te ne kou nyoy mung. ¹⁹ Dang a dase wo ye kounyoy a dang e kounyoy ye hena uwo anhihyang. Amin a hamya awo yena e ros e mok Ulom. ²⁰ ko nuwe ne gwir ne yii eremya

ban yii yungã nya rem ulom un yii yung ke wo na rosi. ²¹ Un wo na shem Izya nya ulom un yii yo kee? tene tunrir gbo mung.kute, Ing ka wo ne gbong pwam, nani shema nezung. ²² Dong ena shem Izya zunya ulom un yii yung awo ne gbong upwam.kikem ezumya awo ne gbong pwam ke zou eyii ke wo na rosi awo na shem ye kristi na. ²³ Ban rebi ni ni Ifyangã, ni te ne wo be na shem Izya be ner. ²⁴ Mewinyai, ko ninge remya ban yii yung, di subung e yang egwii nu ulom. ²⁵ Nerem gbo be be na (taan) e mok erem an dase le ne Nikyama. kute, mung nab eferi nang nya, utaar e Nikyam, an yimina ne me. ²⁶ Yena, dong Irya kemya Itam, anhwaiy ener ne gwir nya rem awoma. ²⁷ Un patir nenyan kee? tene kir e geerung. Ing u dang enyan, tene kir enyan. ²⁸ Kute, Ing ni kwasiyi, un dasu nani eyom, aa In enyan e taani an paar, an dase nani eyom. Kute. pamyã ban nani kabe woma ne lakenpang yi liakgwai, yena mung kung wurangã ne ni ne rem. ²⁹ kute erem mung sang, mewinyai: mentuk ma dang enjang libak nerem, te nya ba dangã. ³⁰ Pamyã ba yaris memil be gwir nya ba dase yaris memil, aa pamyã ba nani umung nyan ba dase nani umung, aa pamyã ba rebi nya ba dang anhihyang. ³¹ Aa pamyã ba nani shema ni tyi kem nya ba dase nani shema sesaraki, dong Ityi kem ne buk eremya awo amimyeng merem a ga nu dangi. ³² Eso nangã kini gwir dang e tungiri. ener e zumya tooh dang ke kwan enyan e tungirir emung awo na ye nikyam. ³³ Kute na enyan a tunrir gbo ebuk tyii remya aka nani dung enyan emung rem a kir na. ³⁴ Aa gabiyyi. Enyan e zumya a tooh dank ke paar ko enyan taani a tungiri gbo ebuk e Nikyam nya aka gwir tetaani ni lyak aa ni Izyuba. kute Enyan e zunya a paar aa tungiri gbo ebuk tyi, remya aka nani dang dang erom e mung nanan. ³⁵ Mung feri erem dong uful nyiina ba dong kung samak ni ba. mung feri erem domg Ididyangã, dong kini nabagung e Nikyam egbo nyin dang eran egbo. ³⁶ Kute Ing e yang a ram nya a dase nani enyane taani mung nanan -Ing a kaar mentuk epaari, aa e wo kikem, ne nani nya rem a so ma. A dase nani e yom.Be kwasiyi. ³⁷ kute, ing a pweri gagaak ni syon mung, Ing an dase samakung, ke yema kilma ne nani emung, aa Ing an ba ni syon mung aka nani kikem esik enyan e taani mung aka nani nanan. ³⁸ Yena zumya an kwan enyan e taani an nani nanan aa zumya am an ba ni syom mung aka gwir dang e kwan enyan a kaar. ³⁹ Enya aka patir dung eromemung nyarem a tooh ne moobi. kute Ing erom e mung a kwe, aka yema paar dung e zumya aa maagunã, kute Ne wo sel e Nikyam. ⁴⁰ Ne mok e nang, aka kaar dung umung Ing an gwir nya rem rem awoma. Aa mung ram nya mung womani Izuba yu ulom.

Chapter 8

¹ Nerem gbo aminaze hamya ba nab Ilyom -hon:Di yee kpunkpang enyer di wo be na yeyi. Eyee a pii gber nkpong, kute eyir a mai ener. ² Ing eyang a ramya a yee anhihyang hamya ninyang a toh ke haan nya ne yee. ³ Ing eyang an yimi na nu Ulom, ener yeyi Mungã. ⁴ Yena, gbo zeyi aminaze nabi Ilyom hon: Ni yee Ilyom hon hang u dang Ing a kaar Ulom heri hum. ⁵ Dong Ing Ilyom zumya ba yii pa, ko ni gwan ko mung nintyi (nya rem "Ilyom"iwoma pwepweri a niikyam") ⁶ Ne ti Ulom heri na sar ewo, e Daa, ye ko anke aa ne zungã di mobi, aa Nikyam eyeri Yesu Kristi, ne yena ebuk an siki, aa ne yena din zouesiki ma. ⁷ Ne yang, e yee rem a dase wo dung konuwe na. aka wo na yee be pang ban ros hon, aa ba ze aminaze nya anhihya hamya ban nabagung Ulom hon.E kafuk empaa aa hos dong awoma ne enori. ⁸ Kute aminaze abele ke nabak ti nu Ulom Di dasi di wo pepi Ing din gii eze ko di hwayi ing din ze. ⁹ Kute ros Inshin e yan zumya a dang ukpaar ne siksyon amin eyimi. ¹⁰ Ne wo na ye Ing e yang an yaak ko, zumya awo ne yee, u e eze gban subi yi Ilyom hon. U dasu nasung upaara ke ze aminaze hamya ban nabagung Ilyom hon ke? ¹¹ Dong e yee nai gbo Ilyom hon, pamyã ba dang ukpaar ewinyai zunya Kristi an kwe gbo mung, a rutir. ¹² Gbo rem Ing un yom bung e winyok ku wena oa e dang kpaar mpa u yom bung e Kristi. ¹³ Yena, Ing aminaze aka gama ne winyang enang buk yimi, mung gii eze Igwai ninyai, dong kungdasu gama ne winyang buk yimi.

Chapter 9

¹ Mung dase wo ne gbong upwam ke? mung dasu wo na shemisi Yesu ke ? Ni dasi niwo shem pok nangã ni Nikyam ke? ² Ing be pang ba dase rami nya shemisi -E Kristi, ni yee ni erem Don ni na ni wo uzii ye she winshem ye Nikyam. ³ Ekang enang muna ne be pamyã ba sarsi ne me. ⁴ Di dasi tadi yema di ze kidi gbong kee? ⁵ Di dase tadi yemadi kilma ne lamyã enyan, nya rem enbir menwin shem Nikyam, aa be winyai e Nikyam aa kefas? ⁶ Ko EBarnabas a me na di sar ewo pamyã di dang Inkpyong ye naniyi ye shem kee? ⁷ Enuwe na a nani shem taki hong ni fyang mung nu na a tubi ahai mung ke dase ze ifyus mung ke? ko nuna a hwak e raandong ke dase gbong mempil empa? ⁸ Mung sang erem dong Inkpyong benera kee? e moka dase sang kikem kee? ⁹ Dong a wo gwegwaraki ne mok ye musa, "tene firagung erandong ungwe deng a ze kupel." Ni didyang Ulom u feri ma ne randangã kee? ¹⁰ Aa dase feri ma ne tina kee? An gwaraki dong e tina, dong e na gwanbi ne gwab ne mak isyon, aa zumya a femi ne femi ne mak isyon ye zouma abi ne hosi. ¹¹ Ing din tubi ebuk Izuba ne ni awo nanan kidi hosi ebuk yi lyak ne ni kee? ¹² Ing be pang ban nani shema ne mentuk enyin erem, di dasi di kaar ta kee? Kute, di dasi di raam erem nya anhihyang yena dn robi isyona ne anke kaar eremya kadi wo dung e feri maaki ye kristi erang egbo. ¹³ Ni han pamyã ba nani shem ngban kusi ulom ba amize mpa abi? Ni han ye pamyã awo buk taani ngbaga? ¹⁴ kikem e Nikyam an hwalak ye pamyã ba sub eferi maaki kabe zou amin egwiyi mpa ne feri maaki. ¹⁵ Kute mung dasu raam erem nya anhihyã.a mung dasu gwari erem dong kini mi anhihyã. a mung dase gwari erem dong kini nani mi anhihyangã Aka kaar ni kung kwe ne remya e yang aka germi ma gber nkpon! ¹⁶ Dong ing mung sup e feri maaki, mung dang amin e gber nkpong, dong kan nani erem. Aa Izya nang ing mung dasu sub eferi maaki erem! ¹⁷ Dong Ing mung nani e rem ne yimir egbo nang labe nimi anhihyang kute in mung dase nani ne yimir egbo nang, mung to kung

woma nua shem humya remya u sumi. ¹⁸ Ankena kabe niki? remya Iny mung sub kan yema nabak eferi maaki erem dan e tali. mung dasu tan nani shema ninkpyong kemya iwo ne feri maaki.

²⁰ Ga ne be yahudawa mung wo ye yahudawa na, dong kung zou be yahudawa. Ga ne pamyā ba wo mimyeng e mok, mungwo nya zumya awo mimyeng e mok dong kung zou pamyā ba wo mimyeng e mok. mung nani erem ne yee mung dasu wo amimyeng e mok mu. ²¹ Ga ne pamyā ba dang ne mok, mung wur nwo nya zumya a dang ne mok, mung yee mung dasu dang ne mok ulom ne gbo nang, kute, ne mok ye kristi mung nani erem dong kung zou pamyā ba dang ne mok, ²² Ga ne pamyā ba dang ukpaar, dong kung zou egbo bena dangi kpaar mung wo dung konuwe ko anke, dong kung yaak ye mung zou e fonak be pang. ²³ Mung nani ebuk dong eferi maaki, dong kung zou e kurak menti mung. ²⁴ Ni han ye ne sar uraak, bena kiraki ba sar u raak, kute, e yeri na a sar e wii amin a hamya ban sik? kirak ku zou e nai ma. ²⁵ E na riya a sayak Ilyak ke wo na tur egbo. Ananidung ke wii e buk eremya aka yani tuhwang, kute ti di nani kidi wii eremya a dase ta yomi. ²⁶ Yena kikee na mung kirak, nya mungdang anhihanyang gweni mung dasu wo nya zumya a gber upwam. ²⁷ Kute mung nas egbo nang izya do ke wo na shem izya, dong Ing mungsub pa be pang, e me ne gbonang kung dasu yema.

Chapter 10

¹ mung dasu so kini wo be na haani, mewinyai ye be nii nyer kpunkpang ban wo poti ukpok igwan ke kaar asou e hub. ² Kpunpang empa ban wabi ne mob e Musa amimyeng. ukpak a e hub. ³ Ke ze aminaze Izuba kpunkpang empa. ⁴ Kpunkpang empa ban gbong ebuk egbongi ye Izuba. Dong ban gbo le nu fang Izuba zumya a rota, ufang hum yena awo Kristi. ⁵ Kute ulom un nani ugbang ne be pang empa, yena erung empa an sayi na kpak. ⁶ Nerem amin aham a witi amine rami na, don kidi te di be na goor ebuke pepi nya rem an woma. ⁷ Ni te ni wo be na rosi Ilyom hon, nya rem be pang empa ban wo. Erem awo na nya rem awo gwegwaraki, "Be ner nu ban gwir dong ke ze ke gbong ke yilak ke rii." ⁸ Di tene wo be na rai babam, nya rem be pang empa ban nani. Ulom heri, be nere enyai sok faank ne tyaar ban kwe gbo mung. ⁹ Neyang kadi yema di yow e kristi nya rem be pang empa ban nani ke wii ekwa ma ni igwaak. ¹⁰ Ninyai, ni tene durumi, nya rem be pang empa ban nani ke wii ekwe ma ne na shemisi ulom ye mwari bener. ¹¹ Nerem ebuk erem an naniyi pa dong ke wo ti amin e rami. ban gwari dong kidi ros neka na-eti pamyā ityii kem Italisi ne ti. ¹² Nerem ezumya aram egbo mung nya a pweri ne teh nshing ke dase yim. ¹³ Eyowi e yang an dase ba egbo nyin erem nya bener ba haan yena ulom un hwayi Adase ta gama ne ni buk yowi hunya u kaar ni. Ne yowi mu aka tama nu sel wuraki, dong kini yema hamiri ma. ¹⁴ Ne erema, bena yimiri nang, kiragung eros Ilyom hon. ¹⁵ Mung feri ne ni nya bener e pamyā ba wo ne yee, dong kini mob e feri nang. ¹⁶ Ukposi maki menti hum ya di miis, dase wo gab ye mwmi ye Kristi na kee? Envoh zumya di puush, a dase wo gab Ilyak ye Kristi na kee? ¹⁷ Dong Envoh yeri na a sar awo, ti pamyā di pwer do wo Ilyak yer. Di tang ne envoh yeri zuma kpunkpang enyer. ¹⁸ Ni ram Isra'ila pamyā ba wo ni Lyak gwai. Noko pama nya ba ze ebuk e nabi uloma ba woma nu gab buk taani ngbak kee? ¹⁹ Nerem ankena mung feri? Ye Ulom hon awo anhihyanga kee? Ko aminaze hamya ban nabagung ulom hon awo anhihyang kee? ²⁰ kute mung feri gbo ebuk erem nya bena hani ulom ne buk eremya ba nabung ulom honi ye ba nabung enyangwak na ebuk erem ba ulom ba mung dasu yimir kini dus egbo ne nyangwak! ²¹ Udasu ta gbong ukposi yu ulom ku wuur ezu se gbong kposi enyangwak. ²² Ko di so kidi nan e Nikyam ugban ne giiezo? Di kaarung ukpaara Kee? ²³ "Ko anke ne mok" kute, ba kpunkpangā awo nu shem ba. "ko anke awo," kute ba kpunkpangā a munak ener ba. ²⁴ Ninyang ne te ne kir amin ahamya anhwaiy dung egbo mung, ne yang, ko nuwe ne kir ehwayi ye nyahwen e mungā. ²⁵ Ka yema ze amin a hamya ba rebi asou nsip dong e lusi Isyon. ²⁶ Dong "Ityii Iwo Nikyama ne buk eremya awo amimyeng," ²⁷ Ing ena dang eros an yii yo ma ne ze, Isyon Irede ye se, ze amin a hamya awo gwen nai dang e lusi Isyon. ²⁸ kute ing eyang a redo ye," erem ban nabakung ubuk nabaki," yena ka gii eze nezung dong ezumya an sango ma aa gbo Isyon nai. ²⁹ Isyon ye nere zimu, mung feri ma, ba nai ba, yena ankena aka gama ne gbong upwan ne mok yi Isyon enere yang? ³⁰ Ing mung ze faal Isyon anke an sa ba tosi mi gbo amin ahamya mungdimiyi ma? ³¹ Nerem, ko unze ko un gbong, ko anke na u nani, nani kpunkpang dong amunaki yu ulom. ³² Tene wo na amin tosiyi ne be yahudawa a be heleniyawa, aa be na rosi ulom. ³³ kikem mung so kung nani dung ko nuwe nanan mung dasu kir ezegwene nang, kute mungkir yebe ner. mung nani erema dong kebe zou efonak ma.

Chapter 11

¹ Ni ros nani enang nya rem mung rose e nani e Nikyam. ² Nerem mung zari ni dong ni tunrak ma ne me ko ninge mung zari ni pii gagaak ne buk eremya mung sub ni ma. ³ Nerem mung so kini yee e kristi na awo gbo ko nuwe na, ye e romir a wo gbo enyan e mungā aa ye ulom wo gbo Kristi. ⁴ Ezumya a kusi ulom ko a sub e feri gwen ne gbo mung kekubaki, an dase raam egbo mung na anhihyang. ⁵ Kute enyan ezumya a kusi ko sub e feri gwen dang e kubak egbo, a dase raam egbo, mung na anhihyang. Dong awo yeeri erem nya ban hoor dung Ityigbo. ⁶ Dong Ing enyan an dase kubak egbo mung, ne hoor egbo mung. Dong ing awo amin mensham na ko enyan ne hoor egbo ko gyen gwazo, ne kubak egbo mung. ⁷ Dong eromir adase ta kubak egbo mung, Dong awo uzii aa e munak gu uloma. kute, enyan awo emunak ye romemungā. ⁸ Dong ban dase nani eromir le ne enyana. Neyan enyana ban nani yung le ne ramir. ⁹ Ban dase sik eromir gbo enyana. Neyang ban sik enyan gbo e romira. ¹⁰ Yena enyan aka woma ne kpak Inkpying egbo mung, dong bena shemisi ulom. ¹¹ Dan eyom, ne Nikyam, enyan adase gwii gbegbo ne ner ko eromir egwii gbegbo ne enyan. ¹² Nya enyan an le ne romir, kikem eromir am le ne enyan Ebuk kpunkpang an le nu ulom. ¹³ Mabung egbo nai: A wo nanan enyan ne kusi ma ne egbo nkpoong kee? ¹⁴ Ebuk e siki an dase sang ni ye ing e romir an talak Ityigbo mung kyerak a dang Inpyong kee? ¹⁵ Ebuk e siki an dase sang

ni ya ing enya an Ityigbo mung kyeyerak a, awo ye munaki mungã kee? na.¹⁶ Kute ing e ya a kir ekoingwe ma ne erem, di dang amin erosi hang kikem bena rosi ulom bawo.¹⁷ Kate ne feri narib eto erem mung dasu zari ni. Dong nya ni wo yeeri, andase wo ye solimi na, awo ye yomi na.¹⁸ Dong ne libaki, mung gwak ye ing ni monglir ngban kusiya, e gabiya awoma asou nyin, ne yang mung yimina.¹⁹ Dong egabiya aka woma asou nyin dong epamya ban wii pa kabe wo yeyaki ne ni.²⁰ Dong ing ni monlir, dasi ni ze aminaze ye Nikyama ba.²¹ Nya ni ze, nuwe aa wal gwen ke ze zeh mung dang ke sum ban pang. Ugori umwar eyang aa eyang a zee fowil.²² Ni dang lkyahun kemya kani ze kini gbong kee? Ni dasi ni ram lkyam ulom anhihyan kee? Anke kan sang ni? mung zari ni kee? mung dasu tan zari ni gbo erem!²³ Dong mung wii ne Nikyam amin amin a hamya mung nabni ninke, ye e Nikyan Yesu, atuk a hamya ban rebi yung, an ba envoh.²⁴ Nya a dimiya, e pung nezung ke hwalak, llyak nangã zum zumya awo enyina. Ni na erem kini tunrir ma ne me."²⁵ Kikem e ba makori nyaba talis eze, ke hwalak, "memakori mam ma wo ekolbak epok eferi eremya awo ne memi nangã. Ni ze gwena ne nani kikem kini tungiri ma ne me."²⁶ Dong antuk a hamya nin ze envoh zum kini gbong memakori mam, ni sub ekwe ye Nikyan muna ga ne mentuk egwak emung.²⁷ Nere, ezumya an ze envoh ko egbong memakori ye Nikyam ne yom ni syon, a nani eyom ye nas elyak a memakori ye Nikya Izya.²⁸ Te ko ener e sar egbo mung bareng, kikem aka yena ze envoh ke gbong memakori.²⁹ Dong ezumya an ze ke gbong dang ke yee llyak, a ze ke gbongung egbo mung e mok.³⁰ Yena be pang enyin ba dang ukpar ke dang Iryangi aa be pang ba yim mera.³¹ Kute Ing din sar egbo nyer, ba dase tabe mob ti.³² Kute, Ing e Nikyam an mob ti, e ti nyer a narbir Dong kidi dasi di rutir nebe na tyii kem.³³ Yene mewinyang, Ing monlir kani ze, ni sum be per enyin.³⁴ Ing ugori u mwaar eyang, ne ze kyam, dong ing ni monglir a dase ta woni ye mok. A gbo eyong eremya nin gwari, kan narbak etoh Ing mung tam.

Chapter 12

¹ Gbo ebuk e nabi Izuba, mewinyang, mung dasu so kini wo e yeeri rem.² Ni yee sang ni to bena hani ulom, nin wurak ni ros llyomhon humya u dasu feri, ko ningye ban rona ne ni.³ Yene mung so kini yee ninyang a dang zumya a feri ni Izuba yu ulom aka rē, "Yesu awo e nani ngwe." Ninyang adang zumya aka re, "Yesu na awo Nikyam," ing a kaar Izuba taani.⁴ Nerem ebuk enabi awo babam, kute, Izuba yeri zumna.⁵ Isyel rosi Iwoma kakang kute e Nikyam eyeri zumna;⁶ Aa shem kakang woma, kute ulom heri na u nani shem kpunkpang.⁷ Ga ne konuwe ban nabak u shem Izuba ninzyi.⁸ Dong eyong Izuba in nang Ingbyengyub, aa yang Ingyeng eyee ni Izuba yeri zum.⁹ Eyang ban nang e maksyon ne Izuba yeri ezum, aa yang ban nang e fou Iriyangi ni Izuba yeri zum.¹⁰ Eyang ban nang shem ram ke yimir aa yang feriwon. Eyang ban nan e yee Izuba, eyang ban nang eferina merem kakang, aa yang e sani eferi le na rem ahang.¹¹ Erem kpunkpang awo shem Izuba yeri zumna, an rang ko nuwe emung nyarem a magungã.¹² Nyarem llyak zum iwo yeri na ke woma ne gab babam, aa kpunkpang ba ni lyak yeri zum, kikem awo ne kristi.¹³ Dong ni Izuba yeri zumna ban wab ti gama ni lyak yeri, ko yahuda ko be Heleniyawa, ko bena shem Izya ko pamyaa ba wo alala, ban nani kpunkpang dong kidi gbong ni Izuba yeri zumna.¹⁴ Dong llyak dase wo gab heri na weng, kute a pwer.¹⁵ Ing e kpahwel a hwalak, "mung dasu wo upok, mung dasu wo gah Lyak," erem an dase sina Nikpyong mung ni lyak.¹⁶ Aa ing etoh a hwalak, "mung dasu wo ezo, mung dasu wo gab llyak," erem an dase sina ninkpyong mung ni lyak.¹⁷ Kebe re llyak kpunkpang ke Iryelezo, Ufab nyande na kadi tongis e feri? kebe re llyak kpunkpang awo, ufab nyanda na kadi tang ugbaai?¹⁸ Kute, ulom un faar ko gab nyande, ko yande empa, sor amung ni lyak nya rem a magungã.¹⁹ Kebe re ban monglir ke wo gab heri, anhana llyak zum ka wo?²⁰ Nerem, llyak yeri na awoma ne gab duduk.²¹ Iteyelezo a data redung upok, "mung dasu kiro egbo aka yema hwalagung ehwel," mung dasu kiro."²² Kute egab llyak remya ba dang ukpaar, pena ba wo nu shem ngbak.²³ Aa gab Lyak remya di dasi ram ngwe anhihyang, eyena awo ninkpyong, aa llyak nyer hwehwayi erem dasi tadi tini ninyai.²⁴ Nerem ulom ne gbo mung an mai llyak, aa nas ugab humya di ram nshiw, Inkpyong.²⁵ An nani erem dong egabiya ke dang ni lyak, kute, ye Igyab be wo na hweyi egbo mpa ne yimir eyeri rem.²⁶ Yena Ing ugab heri hum, ko Ing ugab heri un zou Inkpyongã, llyak kpunkpang u nani umung.²⁷ Nerem ni wo llyak ye Kristi, aa ye yeri di wo gab mungã.²⁸ Kute ulom un nebena rosi libak ne menwinegi shemisi, yifyang bena subigwen, yi tyaar be na subi a bena nani amin erami, aa bena wusma ni Iryangi, aa bena you pa bener, aa bena rona nu shem, aa bena feri na arem babam.²⁹ Ba wo mewinegi shimisi na kee? Ba wo be na sub gwen na kee? ba wo bena subi na kee? Ba nani amin e rami kpunkpang empa kee?³⁰ Ba wo bena wusma ni Iryangi Kpunkpangempa kee? eferi ne merem babam ahang gama na hang empa kee?³¹ Bena goor ba kir angbaga. Kute, kan sang ni usel hwayi hang.

Chapter 13

¹ Ing anwo na ye mung feri ne merem bener a ye bena shemisi Ulom kute, Ing mung dang e yimir, mung wo na faami toh ko ko e hasir Ingbereng.² Ing awo na ye mung yema sub eferi gwen kung yee Ididyang Zumyang awo luleri, kung wo na yeyi, aa ye woma ne maak Isyon eremya aka yema e faar Ifyal. Kute, Ing mung dang eyimir, mung dasu wo ngwe anhihyang.³ Ing awo na ye mung nang kebe zai kute, in mung dang e yimir, mung dangã na anhihyang.⁴ Eyimir awo e raisyon aa nani amin anhor. Eyimir a dang egiezo a e dase gber ngbong. Adang e mung egbo.⁵ Ko kpankpang A dase kir dung egbo mung A dase yom Isyon ye yang, aa dase sisi esyon bener nisyon.⁶ Adase nani umung ne kil pepi. Ne yang a nani umung ni Ididyang.⁷ Eyimir a tur Isyon ko ningye, an yimina ne ko anke, mak Isyon ko ningye, ke hamiri ma ne ko ankye.⁸ Eyimir a dang e dang. Ing e sub e feri gwen awoma, kabe kaar. Ing merem ma woma, kabe kerir, Ing e yee awoma, aka kaar.⁹ Dong di yee gab kidi sub eferi gwen gab.¹⁰ Kute, Ing e hwayi mu atam, zumya awo sesaraki aka kaar.¹¹

Sang mung toh nshiw mung feri nya anhwina pal mung nani nya anhwina pal, mung tunggir nya anhwina pal. Nya mung wo engbak, mun yarak shem menkabi erem.¹² Dong nerem di raam gwigwan ufang rami mirrow gwazo ninyai gwazo ne gwazo ne gwazo. nerem mung ye ukpak hang, kute kan yee kpungpang nyarem ko nuwe a yee mi.¹³ Kute, nerem e tyaar erem ba gwii: Siksyon maksyon. aa yimir. Kute engbak empa muna awo e yimir,

Chapter 14

¹ Ros e yimir ku nu guu ye buk enabi ye Izuba, engbag muna awo sub eferi gwen. ² Dong ezumya a feri ne adase benera, a feri nu uloma. Dong ba zumya a yee amin a hamya a sang gong a feri remya awo luteri ne Izuba. ³ Kute, Zumya a sub eferi gwen, a feri nebe nere remya aka teh ke munak pa, ke zari pa, a ke sisi pa Isyon. ⁴ Ezumya a feri ne merem a mai egbo mungā, kute zumya a sub eferi gwen a mai bena rosi na. ⁵ Eso nangā kpunkpang enyin kini feri nemerem babam. kute, ne kaar erema, eso nangā kini sub e feri gwen. Ezunya a sub eferi gwen a kaar na feri ne merem babam (asar ewo na ye Ing e yang awobi zumya aka yema sani eferi mu etema arem ahanya bener kabe yee). ⁶ Kute nerem, Ing mung tam ne ni kung feri ne merem kanke kani zou anhihyangā? Anhihyang a dang, sai mung feri ne ni ne nari, ko yee, ko feri gwen, ko sub. ⁷ kikem, Ing ebuk eremya adase mobi a wurangā ne hasir, e-flute aa harp-Ing ban dase hasir eyeri erem, kanke eyang aka yee egol e yande na e-flute ko harp-a kung? ⁸ Dong Ing ba fuur anshem ne gol e yang, kanke na ener aka yee antuk e taki lung a yek? ⁹ kikema awo na a rem. Ing un sang e feri eremya an dase wurak, kankena bener kabe yee amin a hamya un sang? ka sar e feri pwama weng. ¹⁰ Erem a pwer remya bandase yimina ne pa mung nin tyi, aa kpunkpang ba wo nanan. ¹¹ Kute, Ing mung ham egbo arem, kan wo dung ena feri yung eken, aa na ferimu aka womi eken. ¹² Nerem awo enyina. Remya ni wo nu guur shem Izuba ni kir e munak bena rosi dong kini wo nuful. ¹³ Ezumya a feri ne merem, ne kusi ko aka yema e wur gwangā na arem bener. ¹⁴ Dong Ing mung kusi ne merem, Izuba nangā a kusi kute, kafuk enang adang Ifyus. ¹⁵ Anke na kan nani? kan kusi ma ni Izuba nang, kute kan kusi nbingā ne kafuk enang. kan hwa ni Izuba nang, kung wur nhwa ne kafuk enang. ¹⁶ Ing adase wo kikem, Ing ung sigung ulom upok ne Izuba, kanke na Inzyii ka hwalak ne wo" kikem" Ing u dimiyi a e haan amin ahanya u sang? ¹⁷ Dong ni yang kini dimiyi gagaak, Kute be per e pang ba dase mayi. ¹⁸ Mung dimi ulom dong mung feri ne merem nkar ni kpunkpang. ¹⁹ Kute ngban kusi, akar ni kung sang Ingbyeng eferi a toon ne yee nang dong kung narbak pa be pang etoh, kaar merem enyai esok. ²⁰ Mewinyai, ni tene tunggir nya menkabi. Aka o ni amin pepi, ni nani nya anhwina pal. kute ni tungiri nya zumya a kuk. ²¹ Awo gwegwaraki bi ne mok, "Bener epamya ba wo na arem e fai, aa uho ngwe be ken aka feri ne bener epam. kikem kabe gii e gwakung" uloma un sang erem. ²² Yena, arem awo ukpaka, adase wo ye bena nani nanan kute ye pamya ba dase nani nanan ²³ Ing awo kikem, be na rosi kpunkpang kabe monglir asa heri ke zel e feri ne merem, aa bena inzii aa bena dang e ros ban mwena ba data hwalak ni hwaigwak kee? ²⁴ Kute Ing Kpunkpang enyin ni sub feri gwena, aa bena dang eros ne bena inzii ban mwer, eferi mu aka lebagung Isyon. Eferi mu aka mobung. ²⁵ Amin ahanya awo dung luler ni syon aka wurak. kikem aka yima ne gwazo ke ros ulom. Aka hwalak ni didyang ulom uwo ne ni. ²⁶ Anke na ros kee, mewinyang? Nya ni monlir ko nuwe awoma nu hwa ngwe mung e sub, ram gwen, e feri ne merem, yalib eferi. Ni nani kpunkpang dong kini munak bena rosi. ²⁷ Ing e yang a feri ne merem tem kebe zou bener e fang ko tyaar, ko nyande mpa, eyang ne yema yalbak eferi remya ba sub. ²⁸ Kute, ing na yalib eferi a dang, ko nuwe ne gwir henhong ngban kusi. konuwe ne feri gbegbo ke feri nu Ulom. ²⁹ Teko be na sub feri gwen e fang ko tyaar be feri, te ko mbir empa be saas etoh na amin ahanya ba sub. ³⁰ Kute, Ing eyang asou bena gwir henhong. ³¹ Dong Ing kani yema sub eferi gwen yeri ne yeri, dong ko nuwe ke maas aa ko nuwe ne zou emunak ma. ³² Dong Izuba ye bena sub eferi gwen a tongis dung ena sub feri gwen eferi. ³³ Kute ulom udasu wo ulom ye dirib egbo, awo ulom raisyona. ³⁴ Enyar be gwir henhong ungan Kusi. Dong ban Dase yimiti be feri. Newo na ye kabe wo bena nab egbo, nya rem e mab an sang. ³⁵ Ing ba wo nu goor ke maas anhihyang be lusi erom empa kyam. Dong awo amin mensha na ke nyam ne feri ngba Kusi. ³⁶ Eferi ulom un uloma kee? An tam ne ni kinki nyina kee? ³⁷ Ing Eyang a re egbo mung ena sub feri gwena ko na Izuba, ne yee ebuk eremya mung gwari ni awo emob le ne Nikyama. ³⁸ Kute, Ing eyang an dase yaak erem, be gberung eyel. ³⁹ Yena, menwinyang, esik Isyon gagaak e wo nu goor e sub eferi gwen, kute, ni tani gyeer eyangā ne feri nemerem. ⁴⁰ Kute ko anke ne naniyi nanan.

Chapter 15

¹ Nerem, mung so kini yee erem, menwinyang eferi maaki eremya sub ni, eremya nin wi a remya ni pweri ma, ² Aa eremya an fonak ni, ing nin pii gagaak ne feri eremya mung sub ne tene wo ni alala. ³ Dong mung libak enang ni hwayai nya rem mung wii ma, ye Kristi an kwe gbo eyom enyera nyarem awo gwegwariyi unfem ulom. ⁴ Ye ban makung ukuur, aa ye an yilak ulom yi tyaar nyerem awo unfem ulom. ⁵ Kristi an wurakgung e kefas, aa be sokfyang pam; ⁶ E wurak pa menwinyai pamya ba kaar nyai a toon hwel aremn a ham. Be pang empa ba toh ne mobi, kute be pang ba rai mera. ⁷ E wurakgung e Yakub, e wurak pa menhwini egi mung. ⁸ Ne talisi kpunkpang e wurak mi eme, nya zumya ban marung pepal. ⁹ Dong mena mung wo e talisi asou menhwini egi. mung dasu kenak kung wo anhwini egi dong mung nasti bena rosi Ulom Izya. ¹⁰ Kute dong utaar yu ulom mung wo amin a hamya mung wo, aa utaar mung ne me a dase wo alala Neyang mung nani shem nkaar kpunkpang empa. Ne yang mena mung dasu wo mu, utaar uloma humya uwo ne me. ¹¹ Yena ko me ko pen, kikem di sub a kikem nin. ¹² Nerem Ing ban sub e Kristi e zunya ban yisakung ukuur, kanke na kani teh kini hwalak ye e yiis bener aka dang? ¹³ Kute Ing e yiis bener akak dang, e Kristi ne gbo mung an dase yisir; ¹⁴ Aa Ing ban dase yisak kristi, e sub enyer aka wo alala. ¹⁵ Kikem diwo bena sub feri ulom yi ryem, dong di sub ye ulom un yisik e

kristi ukuur kute andase yisakuny, ni didyang bena keyi ba data yisir.¹⁶ Dong Ing bena kweyi ban dase yisir, e kristi ne gbo mung andase yilak;¹⁷ Aa Ing kristi an dase yisir, e siksyon nyin awo alala aa e eyom enyin a toh ne ni.¹⁸ Aa pamyā ban rai ne kristi ba rutir.¹⁹ Ing emob nyer a sar ewo ne kristi na, bener kpunkpang kabe gwak utaar nyer.²⁰ Kute, nerem kristi ban yisakung ukuur, yena awo pa bena kweyi Ifyus elibaki.²¹ Dong egwe an le sel enere, usel enere eyisir ukur aka tam.²² Dong ne Ademu kpunkpang enyer.²³ Kute konuwe ne kil emung: kristi zumya yena awo libaki, a pamyā ba wo ye kristi kabe wo ne mobi ne wur etan e mung.²⁴ Yena edang aka yek, nya aka ruum Intyum a Inkpyon, aa ukpar.²⁵ Dong aka nani Ityum ke ga ne mentuk eremya aka tama ne bena gi yi mung neme kpa hwel mung.²⁶ Ena giyi zumya aka rutakung ne talisi yena awo ekwe.²⁷ Dong "ko anke awo kpahwel mungā." nya ahwalak "ko anke a tama kpahwel mung," erem an wurak ye erem an dase bingā ne zumya an sik ko anke ke tongis dung eferi.²⁸ Ing ko anke awo dung amin e tongis eferi, anhwini mu ninke aka wo na tongis eferi pok e zumya an sik ye ulom aka wo ko anke ningye.²⁹ Neyang, anke na me pai kabe nani pamyā ban wabi ne kwe? Ing bena kweyi ban dase yisir sa kebe wabi gbo mpa?³⁰ Anke an sa di wo ni Irya ko antuk a yande?³¹ Mung koi antuk -antuk! kekem awo eyber nkpong nang ne ni, remya mung woma ne Kristi Yesu e Nikyam enyer.³² Anke kan zouma, gwai ne Afisa, Ing ban dase yisak bena kweyi? "Te kidi ze kidi gbong, dong kadi koi nakwakwin."³³ Tene rem egbo nyin. "Isyami pepi a yom e kil e hwayi."³⁴ Gwir Jaana! kil e kil e hwayi! Tene zegwegā ne yee Ulom. Mung sang erem ne mensha enyin.³⁵ Kute eyang aka hwalak, "kamke na pamyā ba koi kabe yisi, a ni Ilyak yande na kabe tamma?"³⁶ Eni endoba! Amin a hamya nin tubi a data tulir sai a kwe ba bareng.³⁷ Amin a hamya nin tubi a data wo Ilyak zumma kute Ityeli fyer. Aka wo aminaze ko anhihyang kang.³⁸ Kute Ulom ka nang Ilyak nya aka magungā, ko ifyer yande ne Ilyak mung.³⁹ Ilyak gwai Idasi wo keri. Neyang, Ilyak gwai Iyo keri na ne bener, aa Ikyang ye megwai, aa yang ye menun, aa yang ye mempali.⁴⁰ Ilyak gwan Iwoma ninke a Ilyak tyi Iwoma. kute e munak ye Ilyak gwan awo kang ne munak Ilyak tyi awo kang.⁴¹ Emunak yu Ulom toliyi, emunak e yaang yu uhwal, awo kang na gwaar ne muna.⁴² Kikem e yisir ye pamyā ba koi. amin ahanya di ram awo e yomi na amin a hamya di dasi di ram dase wo e yomi.⁴³ Ba dase ramung ninkpyong; Ba muunung ne munak Ba ramung ne dang ukpaar, Ba Muunung ne kpaar.⁴⁴ Ba raamung ni Ilyak zum; Ba muunung ni Ilyak e zuba. Ing Ilyak zum I woma, aa Izuba.⁴⁵ Kikem awo gwegwaraki, "Ener elibaki Adamu e woma nu mobi Intintel." Adamu talisi awo Izuba nabi mobi.⁴⁶ Kute Izuba na an dase libak e tam kute Ilyak zuma in libak, Izuba i kaar e rona.⁴⁷ Ener e libaki an awo yi tyi na, mayi ne burbuk. Ener yi fyang an le ni gwan.⁴⁸ Nya rem zumyanban mai pa ne burbuk, aa nya rem ener gwan awoma, kikem bener igwan ba woma.⁴⁹ Nyarem din zai uzii ye ner maiyi ne burbuk kadi woma nu zii ye ener yi gwan.⁵⁰ Nerem mung sang ni erem mewenyang, Ilyak gwai ne memi u dangā nu gab Intyum Ulom. Ne yang amin a hamya awo ye yomi a dang ugab na amin e dang e yomi.⁵¹ Raam! mung sub ni ebuk eremya awo luler: Di Dasi tadi rai Kpunkpang enyer, Kpunkpang enyer kadi saniyi.⁵² kabe saniti ahwel arem aham, ne pung ezo, nya anshem e talisi. Dong kabe furak anshemu, pamyā ban kwe kabe yilak ne dang eyomi yena kabe soni ti. v

⁵⁴ Kute Ing Ilyak kweyi a sosiya ne dang ekwe, yena eferi remya ban gwari aka saraki, "Ba mwerak ekwe ne zegwen"⁵⁵ Ekwe, eze nai awo anha? Ekwe, etar e nai uwo anha?⁵⁶ Etar etar awo eyoma, aa ukpaar ye yom awo e mok.⁵⁷ Kute e dimi awo yu uloma, zumunya an mungty eze le ne Nikyam enyer Yesu Kristi!⁵⁸ Yena ni mewinyai e nang, ni pweri gagaak dang e tutir. Ni zegwena e nang, nu shem e Nikyam titugi, dong ni yee ushem humya ni nani dung e Nikyam a dase wo alala.

Chapter 16

¹ Nerem gbo emongili ebuk bener etaani yu ulom: Nyarem mung narbak pa bena rosi ne galatiya, kikem kani nani.² Ulom libaki ye antuk, ko nuwe enyin aka sik anhihyang npaar ke hwai ke mogil nya rem a zousi ma. Ni nani erem dong emongil ebuk ke dang Ing Mung tam.³ Ing mung zel, ezumya nin yimina ne zung kan nangpa unfem e sub egbo aa kan shem pa ne buk eremya nin nabak ne urshelima.⁴ Ing awo mi nanan kung ga ninke kabe kil eyarl ne me.⁵ kute kan tam ne ni Ing mung kaar memakidoniya.

⁷ Dong mung dasu so kung yaak ni nya eken ezumya e Nikyam am yimir.⁸ kute kan wai ne Afisa kungsum ulom nabi Izuba.⁹ Dong unwari ngbak u polir mi, aa bena giyi ba pwer.¹⁰ Nerem Ing e Timoti a tam, ni yaak ye awo ne ni dang Imyari, dong a gber Ilyak ma nu shem e Nikyama, nyarem mung nani.¹¹ Tene yang ne ramung nya a dase wo anhihyang. Ni youdungā usel e kir e raisyo don ke zou tama ne me. Dong mung sisi ezo ne yee aka tam yeri neme hwinyang.¹² Nerem gho winyai enyai enyer Afolos, mung nang Eferi robi isyon gagak ke ros me winyai e tam ne ni kute a dase wo ugoor mungā ye ne nerem Ne yang, aka tam Img antuk a yek.¹³ Ni raam ni pweri gagaak ne siksyon, ni nani nya be romir, ni nani upar.¹⁴ Nani ni ko anke ne yimir.¹⁵ Ni yee be na kyam e sitifanas, ye pena ban wo Ifyus e libaki ye Akaya, aa ban nabak egbo mpa kebe nani pa bener e taani yu ulom ushem. Nerem mung boob ni mewinyai.¹⁶ Ni nang pa bener epam egbo nyin a ko nuwe zumya a youti nani ushem huma.¹⁷ mung loo nu mung ne tam ye sitifanas, fartunatas, aa Akaikas. Ban nani ne dan enyin.¹⁸ Dong ban sani mi Izuba fai aa nyin yena, ni nani pa bener nya pen hwehwayi.¹⁹ Bena rosi ye Antakiya ban shem ni ma ne dimi Akila a Bilkisu ba dimi ni ne Nikyam, ne bena rosi pamyā bawo kyampa.²⁰ Mewinyai kpunkpang ba dimi ni ni dimi e per enyin ne waar ngwe taani.²¹ Me Bulus mung gwari erem nun pok nang.²² Ing eyang an dase yimina ne Nikyam, e wolpok ne turung. E Nikyam enyer, tam!²³ Utaar ye Nikyam Yesu ne rona ne ni.²⁴ Eyimir enang ne rona ne ni ne kristi Yesu Ne wo Kikem(amin).

2 Corinthians

Chapter 1

¹ Bulus,ahwinshem Yeu kristi ne yimir Ulom-gbak, aa Timoti epeer enyeer, ke ga ne ba na roosi ne korintus,aa ne baner Ulom kpunkpang nsib Akaya. ² De ko taar aa raasion Ulom-gbak Ini-nyeer aa Ini-kyam Yesukristi roona ne nyin. ³ De Ulom-gbak aa Inih yi ni-kyam Yesu kristi zou zari ma.Yena wo inih taari aa Ulom hum nya sisiiti sion. ⁴ Ulom-gbaknu sisii ti sion ni za nyeer kpunkpang,ki di yeema sisii sion ba pam nya ba gbong iza ninke.D sisii pa ba paang ision nya baren Ulom-gbak sisii ti ma. ⁵ Nya barem Yesu gbon iza egbo nyeer,kikem ma esisii sion nyeer awo ne Yesu. ⁶ iza nyeer iwo zum mza nya ta sisii ni sion kifonak ni; esisii sion nyeer awo enyin na. Esisii ision enyin a nani shem waa kini tur sion nu gbongĩ iza ne ti. ⁷ Emaak sion enyeer ne nyin aperi nu kpaar ni, egbo di yee erm nya ni gbong iza ne ti, tani zou esisii sion na nya ti. ⁸ Di nani shem kibdi yaak ni zou egwak eferi egbo iza zum nyza ding gbong ne Asiya. Ban gberti kaar kpaar nyeer ke kir moobi nyeer. ⁹ mun sangni, ban nabak nfem kweyii nyeer. Ku te rem anwo ko ti di te na yimina negbo nyeer, di yimina n' Ulom-gbak, hum munak ba pam nya ba kooi ukuur. ¹⁰ An fonak ti ni za kweyi zum pipi, ata fonak ti . Di maak sion nyeer nezung ata fonak ti. ¹¹ Ata nani ti erem ni kini hweei kini youtima nu kwisiyi.Baner waa ta be dimi Ulmo ngwẽ nyeer na egbo taar hum nya Ulom naangti egbo ekwisi baner. ¹² Di gbergbongã ne ferri rem:ision sang ti ye di kilma negbo nyeer nintihni sion ti taani ne kil n'Ulom ni didiang, ki di gi maaksionni gyub ener, ku te nu taar y'Ulom-gbak. ¹³ Amin aham nya di kwari ni adata pakni faar ne sentak,mun moob ki ni yeema sentakngã, ¹⁵ Egbo rem nya mun maaksion ne nyin, mun kir etam ne nyin nugwen,kin ni zou uful iken hwel afaang. ¹⁶ Mun sik ni sion ta tam ne nyin nu gayii ne Makidoniya.Mun kir ku tamne nyin nu gwaaki, ki ni shemi nu gayii ne Yahuda. ¹⁷ Sang mu faksion kikem, mun waisi na? Mu nani ne yimir ision ener ra, ko hwaayi mi erema "kikem,kikem" aa "adase wo kikem, adase wo kikem hwel areen aham". ¹⁸ Ku te nya barem Ulom-gbak yimina namin,dasi tadi ree"kikem" aa "adase wo kikem" hwel areen aham. ¹⁹ Ku te ahwinlom,Yesu Kristi, zum nya Silbanus,Timoti aa Eme ding sang nima,adase wo "kikem" aa "adase wo kikem."v 20 Kpunkpang ebuk erem nya Ulom-gbak sik tima awo "kikem"ne zung.Kikema di re "Ne wokikem"ne yimir Ulom. ²¹ Nare Uloma yimina ne ti ne Kristi, ke kook ti ne menoo, ²² ke sik ti pok sgbo ke nang ti izuba ni sion nyeer ko pii ti kesum amin aham nya atam. ²³ Mun yi Ulom-gbak kosang amin aham nya anger nima ne tam ne Korint anwo na ku fonak ni. ²⁴ Adase wo na yee ti na di roona ne maaksion nyin.Ku te, di nani shem ne nyin ki ni zou faraksion na,ki ni zewgena ni pii emaaksion enyin.

Chapter 2

¹ Mun sik nision nyang zai yeh dasu kan tam nani asou iza ninyaa. ² Ing mun yomni ision, nuwa aka sisimi sion ing ba zum nya mun nang iza? ³ Mun gwarini kikema agbo ing mun tam na ni ko pam nya kaba nimi umun ba tena yomi sion.Mun woma na yimir na na nyin kpunkpang yeh umun nang uwo nanan nu mun nyin. ⁴ Mun gwari ni asou araami iza waa,na rir sion aa nama miil. Mun dasu kir kun nangni iza,kute mun kir kini yee angbak yimirii azum na nya mun woma nani ⁵ Ing ayaang anabak iza an dasi nabakngĩ amena kinkinang kute sel haang - ki tena nabak iza waa - na ni kpunkpang. ⁶ Narbak-uto rem nya idum baner ban naang aner ezum a kenakngã v 7 Rem nya kani narbakgung-uto, akaar ni munagung ayom amung kini sisi dung sion. Nani ni arem agbo ko riir-sion atena wodungã. ⁸ Mu muuni akoli kini nang ayimir anyiin. ⁹ Agbo kikem na mun gwari ni, kun yowi ni nyaak aa kun yee ko ni ros aferi nisel kpunkpang. ¹⁰ Ing ni munagung ayaang ayom amung, memuna mun munagung. Amin aham nya mun munagun ayom - Ing mun munak ayom amin - munag arem awo na agbo nyin gwen e Yesu. ¹¹ Rem awo na ko shetan tena remni. Agbo dasi di woma na haan amin aham nya arobi. ¹² Inih-kyam an polakngĩ nwaari wosang mun tam nsib ye Tarwasa kunye nang pa ferri-maaki kristi abi. ¹³ Izubz niang dasi irai agbo mun dasu nyaak ahwinna-naa a Titus abi. Nya muniyak ntalak pa ku ga na Makidoniya. ¹⁴ Kute dimiyii nawo n'Ulom-gbak, hum nya sel e Kristi aroona nati ki di zewgen. Na tina en gama nu gbaii-maaki yu yeeyi mun nibuk kakang. ¹⁵ Di wodung Ulom-gbak gbaii-maaki e Kristi naba pam nya bawo fonir aa na pam nya ba yoomi. ¹⁶ Na ba pam nya bawo nafal ayomi,gbaii akwe naa ga na kwe. Na ba pam nya ba fonak pa awo gbaii moobi ga na moobi.Nuwa kenak abuk arem? ¹⁷ Dasi diwo nya ba paang apam nya ba tang aferi Ulomka rebi ka kir aminpoga. Ku te ni sion taani na ti di ferri sous Kristi, nya rem Ulom-gbak shemtima,

Chapter 3

¹ Di libak azari agbo nyeera narem ninyaii? d dasi kir agwari awaali kwasim arem nya ka di naangni, aa yaang ni ni gwari, nya ba paang, awo kikem? ² Ni na poonyin ni wo gwari akubaki agbo, arem nya wo gwagwariyi ni sion nyeer, baner ba yee aa ba faar kpunkpang. ³ Ni ten agbo nyin nya akubaki agbo kristi, zum nya ban nangti.Ban dasi gwari ne manshaar agwariyi na ku te ni zuba Ulom-gbak raami. Ban dase gwari na makpafangã, na makpa son banera. ⁴ Arema woti asik sion anyeer gwazo Ulom-gbak sel e kristi. ⁵ Di dasi di zari agbo nyeer nya tina di yeema nani anhinhaang na poonyeer. Ku te,yee nyeer a lang'is n'Ulom-gbak. ⁶ Uloma na poomung nsali ti e diwo ba nashem akolbak afaai. Kolbk arem a dase awo gwagwariyi na, ku teh yeen awo izuba tiaani na. Agbo agwri a mwari, ku te izuba naab moobi. ⁷ Narem shem hum nya tama na kwe - hum nya ban gwari na makpafang - naka antam na sarak-azo kikem ke manhin Isra'ila ban dase raam azo Musa gbaal. Agbo nkpong azo mung, npkong kem nya sang iga nu dangĩ. ⁸ Ni raam asarak-azo rem nya wodung shem hum nya zuba inani. ⁹ Naren ndee shem yomi woma na zari, aa kakena ka ba yaak azari arem nya awodung shem anhoor! ¹⁰ Ni didiang, amin aham nya ban zari naka yoomi, agborem nya ahaan naka harmakung. ¹¹

Chapter 4

Narem nde aner zum nya yoomi a zousi azarima, aa ner ezum nya ka gwii shashaar aka zouma niyandena! ¹² Narem ti di yee rem, aa di ba ision gagak. ¹³ Di dasi diwo nya Musa, zum nya sor amin gwazo ke baner Isra'ila ba tena raam gbaal azari rem nya kamsin. ¹⁴ Ku te ban ler ision mpa.Ndee ba faar agwari atel arem, nsiil agbo hum nuka too pama.Nsiil hum nuka tooma, nares Yesu na ban geer nuka. ¹⁵ Ku te turima ndee ba faar agwari e Musa,nsiil nuka toopa na kafuk ampa. ¹⁶ Ku te ndee ner awi Yesu nision, ba geer dung nsiilmung. ¹⁷ Narem Inih-gbaga awo izuba tiaani zum. Asoham nya izuba tiaani zum iwoma, awgii agbo awobi. ¹⁸ Ati narem, di wo bana polki azona, di raam nkpong Inih-gbanh.Di zousi saniyima ki di ga nhwinhwiri ni nkpong kem, nkpong kem nya kil ki ga gugwen, Yaa kure nikya ile pok Inih-gbak, Yeena woizuba.

Chapter 4

¹ Egbo kikem, di woma nu shem,nya barem ni ngwī taar na, di dase kwe liak. ² Egbo yeena di gi amin aham nya wo ler aa aham nya awo ye mansha. Di dase di gwi reemi liak, di dasi di pii aferilom nu rii. Nu sangī didiang, di feri ma nagbonyeer nision baner gwen Ulom-gbak. ³ Ing sang aferi nyeer atoo kekubaki, ban sayak naka na pam nya ba yoomi. ⁴ Di raam aferi mpa, iliomi intih kem pipa famak ison. Agborem, bn dase yeema yaak nkou aferi amaaki ye kristi, zum nya wo zii Ulom-gbak. ⁵ D dasi di ferim na gbonyeera, egbo Yesu kristi n Ini-kyam,aa eti nya manhwinshegbo Yesu. ⁶ Ulom-gbak heena re, "Nkou ta hasak nsiil." A tenti ni sion nyeer, ki nabak nkou yeeyiaa nkpong y'Ulom-gbak nezo Yesu kristi. ⁷ Di woma ne buk ne manpon aa kaba, ki di yee ye nkpong gbak kem iwo y'Ulom-gbaka idasi wo nyeer. ⁸ Ban nasti iza isel kakang, ku te rem andase paktima. Ban kirti nu gbang di gi faar ision. ⁹ Ban firinti ke dase giti; gberty ke dase mwariti. ¹⁰ Ki di kil ma nakwe Yesu ni liak nyeer,ko ekil e Yesu awo ni liak nyeer. ¹¹ Ti apam nya di moobi ban nabakti di kooi egbo Yesu, ko ekile Yesu awo ni liak yoomi nyeer zum. ¹² Egbo rem di kil ma nekwe na aa mooi nenyin. ¹³ Ku te di woma nizuba nabaki ayimir nya barem nya ban gwari ma: "Mun maaksion, aa kikema mun feri." Tima di maaksion , aa ki di feri ninke, ¹⁴ egbo di yee ezum nya munak Ini-kyam Yesu ukuur ata munakti ninke ne Yesu ke piiti tama nenyin gwen mung. ¹⁵ Ebuk kpunkpang awo egbo nyina,ko utaar hum nya uwo yee baner pini edimiya ne zari Ulom-gbak. ¹⁶ Di dase kweliak. Ban yomti ni liak, aa amimeng diwo teba taani titugi. ¹⁷ Na rarem, iza zum nya di gbong iwo e mantuk tetokga isolimti sel a hum nya ta di zoun nkpong kem nya ikaar esar keena tawo shishaar. ¹⁸ Ti di dase raam ebuk erem nya awo ni zii, ku te ebuk erem nya ba dase raam. Ebuk erem nya tadi yeema raama ata kaar fafang, ku te erem nya di dasi di raam ata wo shishaar.

Chapter 5

¹ Di yee ye egwii nyeer nintih kem ta yoomi,di woma ne mai erem nya Ulom-gbak na nangti. Ikyam kem ban dase mai nikya nepok baner, ku te ikyam shishaar, nigwan. ² Amung nilak zum di durm-aferi, ki di sum ko ba sositi ngbir igwan. ³ Di sum erem egbo ing di sosi ebuk erem dasi tadi kil gbeng-egi. ⁴ Mun sangni, sang di too ni liak zum, di durum-aferi, ba samakti. Di dasi dikir ko bafouti ebuk erem. Ku te di kir ba sosi ti naka,ko amin aham nya awo yi liak amoor. ⁵ Zum sik ti egbo miin aham yeena wo aulom-gbak, hum nya nangti izuba ki tenti amin aham nya atam. ⁶ Gborem di peri gagak.Ki ni yee ye sang di too ni liak,Ulom dang nision nyeer. ⁷ Di nani shema ne maaksiona, kang ne raam. ⁸ Ti di peri gagak. akaar digi iliak ki di wo kyam n'ulom-gbak. ⁹ di ba ko awo t amin aham nya d maak gwen, ne wo nyeer kyam ko nizii. ¹⁰ Anturti kpunkpang nyeer ta di peri gwen amok Yesu,ko nyande ata wi amin aham nya wo amung nanan na ham nya di nani niliak, ahwayi kopaii. ¹¹ Egbo rem, di yee roslom , di pii baner. Ulom raam amin aham nya di wo, mu maaksion awo kikema nision nyin .¹² di dase kir ni na ninyai kini raamti nya baner didiang. Ku te, di sangni na kini zou amin aham nya tani gbergbongā nati, kini feri napam nya ba gbergbongā namin aham nya awo nizii ku te ke yel aham nya awo nision. ¹³ Ing sion nyeer iwurati ni liak nyeer, egbo Uloma; aa ing di wo nanan nision,egbonyina. ¹⁴ Eyimir erem nya Yesu nangti an roobi ti sik, erem di yee waa: Ye aner eyeeri nkwe egbo baner kpunkpang,kikem di kooi kpunkpang ¹⁵ Ankwe egbo baner kpunkpang, ko apam nya ba moobi ba tena moobi dung agbonpa ke wo egbo ezum nya kwe egbo mpa ke yilak ¹⁶ Egbo rem , kele narem ke ga gwen di dasi dimoobung ayaang ki di ros amin baner, tuhang di raam e Kristi kikem. narem di dasi di moobung ayaang sel hum ninyaai. ¹⁷ Ezum nya wo ne Kristi, aner efaai ya. Ebuk etel akaar. Raam, ba wo bafaai. ¹⁸ Ebuk erem kpunkpan anle n'Uloma, Akwanti sik nazung sel e Kristi aa anangti shem solim-egwii baner. ¹⁹ Areena ye amimeng Kristi Ulom-gbak gwan baner gama nezung, ke dase raam ayom ampa. Nazung nanag ti shem solimi egwii baber. wo ²⁰ Ban saliti di wo tyelezo kristi, anke nya Ulom-gbang nani shema nati ke saris shemungā. D boob ni,egbo Kristi: " Solim ni egwii nyin n'Ulom!" ²¹ An nabak eKristi egbo eyom enyeer. Yeena zum nya andase yom.Anani erem ki di wo baner lom anhoor nezung.

Chapter 6

¹ Ki di nani shem ayeeri nezung, di sangni ki tena wi taar Ulom alala. ² Are," Na mantuk amaang nanan mung nangni sion nang, utu fonkimu younima." Raam, antuk anhoo muna awo narem. Raam, narema utu fonaki. ³ Di dasi di sikni fang simsini, egbo di dasi di kir ku yoomi. ⁴ Ku te, di sangni ti di wo be nuwa sel ishem nyeer kpunkpang, ye di wo mahwin-shemlom. Di wo mahwin-shem amung nu piission, ehuul, shentin, iza, ⁶ Nu ttani, ne yee, nu raasi sion, nu naniyi amin anhoor,ni zuba taana, ne yimina anhoor. ⁷ di wo mahwin-shem amung ni kpeng didiang, upkaar ulom. Di woma nabuk ahong ushem anhoor pok zeei aa pok mwala. ⁸ Di nani shem hum amimieng azariyi aa sini ninke,na talag sel aa zariyi, nya ba na reemi ku te ba na didiang. ⁹ Di nani shem nya ba haanti, aa ba yeeti

waa. Di nani shem nya di kooi - raam - di too kidi moobi. Di nani shem nya ba narib ti uto na ne yom anyeer ku te adase wo ye ka be mwari ti na. ¹⁰ Di nani shem nya bana youmi sion, ku teh di nani mun titugyi. di nani shem nya pam nya badang amin-pok, ku teh di woma nabuk kpunkpang. ¹¹ Di sangni didiang kpunkpang, ni Bakorontus, di polakni sion nyeer. ¹² Di ndasi di famni makafuk anyeer, ku yeh nina ni lerti makafuk anyiin. ¹³ Agbo rema - mun feri na- nyin nya ankabi ni polakti sion nyin ninke. ¹⁴ Ki tena buuli na bana nsiil. Ankena anbing ahwinlom nu nsiil? Ankena anbing nkaau nu nsiil. ¹⁵ Sig-aferi gyena abing ahwinlom na shetan ? ko ankena abin anaroosi ma na nsiil? ¹⁶ Akolbak ngena wo nikyamlom aa bugsiir? Ti na diwo kyam Ulom-gbak, nya rem Ulom nuka re: Tan gwii ku nani shem napa. tan wo Ulom pa peeng ankabi anang. ¹⁷ Narem, " Wurakni ni talakpa, ki ni gwii napaar, " nya rem Inih-kyam asangã. " Tena tabir pus ahinhang, yeena ka nwini mpii. ¹⁸ Ta wo Inih nanyin. aa ni ta ni wo mahwin-anang ba romir na malabi, "Nhi-gbak a ansang arem.

Chapter 71

¹ Baner anang, di siba woma na kolbak erem, di waab sion nyeer ki di gi amin aham nya ata fokti ni liaak nyeer a ni zuba nyeer. D roos egwii ataani nu roosi lom. ² Ni nanti anbol! Di too dang ayombung ayaang. Di too dang ayom ayaang ko di zedung ayaang nzeer. ³ Mun dase re ku yomni ision na mu feri aferirem. Mun sang arem tuhaang ye nu wo nision nyeer, ki di kooi aa di yilak ayeeri. ⁴ mun woma namaaksion nanyin, aa mu gber-gbonã nani. Ision nyang gwii jaang. Umun sarak ision nyang ni za nyeer kpunkpang. ⁵ Nya di tam na makidonya, liak nyeer dasi turin. Ku te, ban nasti iza ni liak aa miari ni sion ⁶ Ku te Ulom-gbak, zum nya asisi pa pam nya ban nwuur kwasi an sisi ti sion na tame Titus. ⁷ Atam amungã Ulom sisi ti sion. Nu sisiyi sion muna Titus amwii na ni. Ansangti ayimir sion anyiin, arir sion anyin, aa rem ni roona neme. Anami mun titugi. ⁸ Mun nyee nfem nang yomni sion, rem andasi lebangi ision. An lebangi sion sang mun nyaak nfem mu yomni ision, antuk tatok weeng. ⁹ Naremmu nani mun ba dong amin aham andase yomni sion na, ku te ayomsion anyin apiini solimii. Ni nyaak iza y'Ulom, ni dasi ni kir anhihaang ni pap agbo nyeer. ¹⁰ Iza-lom itama na solimii arem nya aros efonir dang ekun. Iza inti, yeen , ipii ekwe. ¹¹ Raam ni amaaksion erem nya iza nu lom inabak. Anwo gbabak kakena erem nya ban sang e ni dang ayom. Erem an wo ghegbak kakena: Ugband nyin, imyari nyin, ekir enyin, emaaksion enyin aa ekir ki ni yaak ididiang iwo! Nebuk kpunkpang ni dasi ni yom anhinhang na feri rem. ¹² Mun gwari ni tuhaang, mu dasu gwari egbo eyom, ayaang egbo zum nya angbong iza eyom erem, ku te ko Ulom yee ision anhoor nyi nati. ¹³ Narem muna di zousi kpaar na. Ebing asisi sion anyeer, dinani mun waa egbo Titus 'umun, egbo uful mung ban sangni. ¹⁴ Ing mu gbergbong nezung egbo nyin, mu dasu wi mensha. Ku te nya barem nya ebuk arem nya di sangni ididiangã, egbrgbongã nani gwen e Titus awo ididiangã. ¹⁵ Ayimir sion amung egbo nyin akaar amin aham ni nani dung, ni rosung ki ni wiyung nu mun. ¹⁶ Mu nani mun egbo mu maaksion nyin.

Chapter 8

¹ Di so kidi yêê, menhwinyai, gbo taar Ulom humya ban nang pa bena rosi ye makidonya. ² Ne mentuk izya yowi, umun pa duduk ãã Izya dang amin pok an pii pa yee nap pok alala. ³ Mung sang yee, ban nab enab eremya ban yaak kabe yema, kute ban nab ekar eremya be ner baram pa ma, ne so mpa. ⁴ Ban boob ti ni didyang ni, kebe zong ti nani pa be ner tani yulom shem. ⁵ Ereman dase wo nya rem din mak Isyona, kute ban libak enabagung e Nikyam egbo mpa, ke wuur e nabak ti, usel Ulom. ⁶ Yena din firag e Titus, zumya a libak shem hum ne talis na amung ne nii shem taar hum. ⁷ Kute, ni woma nu ful ne ko anke, ne maak isyon, ne feri, ne yee yee shem dang nbolak ãã ne yimina ne tii. kini nani, ni semir na se gwen nu shem taar ham. ⁸ Mung dasu feri erem nya emob ba mu. kute, mung sang erem kungyow Iddiyang enyin gbo eyimir enyin, kung sar ni ne goor yebe ner e pang. ⁹ Dong ni yee uteer ye Nikyam Yesu Kristi. Eyen anwo na paga, gbo nyina ewo na dong e pok, kewo ye ne dang epok emung ni kini wo bena amin pok. ¹⁰ Mok erem, kan nang ni Enab Gub firiye humya nya a ka younima. Erai eyeri remya ankaar, nin dasi ni sar elibak enani anhihyang, kute, nin wo nu guur nani nezung. ¹¹ Nerem talis neke. Nya rem ni wo nu goor naniyi, ni ze gwen har ezel e talis, nya rem kani yema. ¹² In ni wo nu goor nani shem hum, amin ewiyi hwahwayi na. Ne wo gbo amin a hamya ener awoma na, ne dase ne wo gbo amin a hamya ener a dangã. ¹³ Dong erem a dase wo remya be pang kabe gbong Izya ãã be pan be gbong maak ne na wo eyeeri erem. ¹⁴ Eremya uwoma duduk nerem aka nang pa amin ahamya ba kikem awo ye e zou empa nerem, aka noo amin ahamya ukir. ¹⁵ An wo kikem nya rem anwo gwegwariyi: "Ezum nya awoma pwepwewi, anhihyang an dase pwagung azum nya awoma nshiwa a dase dang anhihyang. ¹⁶ Kute, Edimi awo yulom, zumya an sor dung e Titus Isyon ehweyi ni didyang zumya mung wonima. ¹⁷ An dase sar e will e boob en-yeer weng, kute, bingã ne pwiri ni didyang gbo mung. An tam ne ni eso mungã ¹⁸ Ding shemung yeri ne winyai zumya be na rosi ba zari yung gbo shem mung ye subi e feri maaki ¹⁹ Erema a dase wo weng, kute bena rosi ban farung ke wo na rosi bena kili ne shem taar hum, remya ding sub gbo munaki e nikyam ne gbo mung ãã sel hwayi nyer.

²¹ Di besi kidi nani amin aham nya anhwai, a dase wo na gwen ulom weng, kute gwen be ner. ²² Din Wur di shem ewinyai eyang yari ne pa. di you yung Isyel babam kidi yaakunã ne pweri gagaak Ishyem kakang. Awo nu guur nerem gbo pweri gagaak remya gbo nyin. ²³ Aa ye Titus awo beer enangã a zumya di nani ni shem. Aa ye winyai, ba wo menhwine shimisi ye be na rosi na. Ba wo e manaki ye Kristi. ²⁴ Ni Yimina ne pa kini ten ta bena rosi gber unkpong eremya di nani gbo nyin.

Chapter 9

¹ Gbo shem be ner taani yu ulom, an dase samak mi kung gwarak ni. ² Mung yee gbo goor nyin, humya mung gber nkpong ne be ner makidoniya. mung sang pa ye akaya a zegwena nu shiri lele yarei ugoor nyin un munak pa be pang empa ekoli naniyi shem. ³ Nerem mung shem mewinyai dong egber nkpong nyer gbo nyin ne dase ne wo alala. Aa kini gwii nu shiri nya rem mung re kani wo. ⁴ Ne yang, Ing ener makidoniya yan an roni ke tam ke ye yaak ni ni gwii dang shiri, kadi gbong mensha, mung dasu sang anhihyang gbo nyin, remya mung wo ne pweri gagaak ne ni. ⁵ Yena mung ram awoma kung bob mewinyai be tam ne ni ke hwai ke solim gwen gbo amin a ham nya nin siki ma ye kani nabak. Erem awo na dong bebe sikuug ke wo enab e makmenti, ba amin e fonaki ba. ⁶ Iceli feriyi muna zum: Ezumya an tubi nshiw aka hosi nshiw, zumya an tubi dong ke zou ufelma, hosi nu ful. ⁷ Ko nuwe ne nabak nya rem an sigā ni syon mung tene wo ne yon isyon ko samak, dong ulom yimina ne na nab pok alala. ⁸ Aa ulom ka yama talak utaar mung nu kuraki ni dong, titugi, ko ninge, kini zou ko anke ham nya ni kir. Erem awo na ye kini zou e fulak shem hwayi. ⁹ Kikem awo nya rem awo gwegweraki: E hwayi mung a ga shishaar. ¹⁰ Ezum a naas ta bena gwabi Ifyer tubiyi, ke nangpa Borodi ngwe aminaze, aka naba ke fulak Ifyer tubiyi nyin. Aka fulak e hasi kil e hwayi nyin. ¹¹ Kani wo bena amin pok syel babam dong kini nap pok alala. Erem aka woti ngwe dimi nu ulom. ¹² Dong kidi tur shem hum ba hum ba dong kidi nani pa be ner taani yu ulom amin a hamya ba so ba, kute, a sarak a yarisii ne shem nap e dimi yu ulom. ¹³ Dong erem nya ba sar ni ke yaak shem hum, kani munak ulom sel e tongis eferi a sub feri maaki ye Kristi, ninyai ka ni munak ulom sele nabaki pok alala remya ni mongil pa ebuk a konuwe. ¹⁴ Ba sum ke yaak ni, a ba kusi gbo nyin. Ba nani erema dong utaar ngbak yu ulom hum nya uwo ne ni. ¹⁵ Edimi ne wo yu ulom dong e nap e mung zum nya a ka e sub nyer.

Chapter 10

¹ Eme Bulus, ne gbo nang mung sang ni, ne sina ne aa rai ma ne gbo ye Kristi. mung woma ne sis egbo nya rem mung wo gwen nyin, kute, mung wo ne pweri gagaak gbo nyin ing mung wo a sa hang. ² mung boob ni yee, Ing mung wo yeri ne ni mung dasu kang munak ukpong ne pweri gagaak ye gbo nang kute, mung tungir kang gber unkpong in mung kaar epamya ba ram nya di kil sel lilak gwai. ³ Kute, nya di kil ni liak gwai, di dasi di tak ehong ni liakgwai. ⁴ Dong ebuk ehong enyer a dase wo yi liakgwai. Ne yang awoma nu kpaar ye tintyel zumya aka yema erumak ukpaar hang. Aa kolempang. ⁵ Di gber kidi yom ko anke hamya a wo nen jang hama a so ke teh kaar e yee yu ulom. Ai tank etungir be ner ke wo na ros eferi yi kristi. ⁶ Aa di gwii ne sum ke nang pa be na giyi tongis e narbak etoh mpa, Ing e tongis eferi nyin a Saraki. ⁷ Ni raam amin aham nya an tan gwazo nyin. Ing Eyang an yaak ni syon mung awo ye kristi, ne tunragung egbo mung ye nya rem awo ye kristi kikema di wo ninke. ⁸ Dong ing mung you e mung unpong gagaak gbo inkpyong nyer, remya e Nikyam an nangti di munak ni dang e yom ni, mung dangā ne mensha. ⁹ Mung dasu so ke wo na ye mung nas ni imyari unfem humya mung gwari ni. ¹⁰ Dong be ner epang ba hwalak ye, "unfem mung aa sik Isyona ne nab Imyari kute, gwen mung, a dang kpaar. Eferi mung an dase kenak erem". ¹¹ Teh ko be ner epam be yee ye amin aham nya di wo ne gwari enyer nya rem di dang kikema aka naniyi ing di tan di wob. ¹² Ding dasi di kil di ga gbagbang ne sar egbo nyer ne be na zari egbompa. kute ing ba sar egbo mpa ne gbagbompa ke sar egbompa ne pompa, ba dangā ne yeh. ¹³ Tii, ne yang, kadi gber nkpong kaar e pweri nyer Newo ye, kadi sar e nani erem di wai a samya ulom un sik ti ma. upor un wai ne ni. ¹⁴ Dong ding dasi di hanak e nang egbo nyer ushem nya di sel ne ni. Tina ding libak e pii ni e feri maaki ye kristi. ¹⁵ Ding dasi di gber unkpong di kaar upoor gbo shem be pang. Awo na ye maksyon nyer ne wo nya ne ni aka zegwena ne fulak. ¹⁶ Di maak Isyon ma nee rem, Dong kidi sub eferi maaki erem di kaar upoor inyin. Di dasi kadi gber nkpong gbo shem hum nya unaniyi asahang. ¹⁷ Kute na gberi nkpong, ne gber nkpongā ne Nikyam. ¹⁸ Dong ba zum nya aka sangung egbo mung ye yen akenak. Anhwayi, ne zumya e Nikyam an feri gbo mung.

Chapter 11

¹ Mung kir kini you ni gwir ne me ne endoh. kute, mung yee ni gwii ne me. ² Dong mung wo ne gii ezo gbo nyiiezo nan awo yu uloma, nya rem kolbak ni ne robi paar ne romir e yiri. Mung kolbak kung nabagung e kristi gbo mang tetani. ³ Kute, mung wo ni myari ne yang, nyarem igwak zum in remak e Hawawu ni ggub mung, amin a ham nya a kil ni Isyon nyin aka yema semak ni e wuragā le ne didyang aa taani ye kristi. ⁴ Ing eyang an tam a sub ni e yesu yang kang ne zumya ti subnima. Ne yeng, Ing nin wii Izuba hang. kaug ne zum nya nin wii ne tii, ne yang, ing nin wii feri maaki hang kang ne zum nya nin wii. eyimir erem a kenanagā. ⁵ Dong mung ram nya mung dasu wo ne talisi ne bena yii gbon mpa ben kpong menhin e shemisi yesu. ⁶ Kute, ko ban dase sub mi pweri ke feri, mung han ee. ko ningye aa ko anha di sub ni yee erem. ⁷ mung wo ne yom eremya mung sina ne gbo nang dong kini yu ulom hum alala. ⁸ Mung rem bena rosi pang dong kung wii eyou empa kung nani ni shem. ⁹ Nya mung wo ne ni kung kir, mung dasu nang eyang erang egbo. Dong mehwinyang panya ban le ne makidoniya ban nani mi amin esoyi nang. ko ningye, mung dasu so ku wo dung eyang amin e rang egbo, aa kan ze gwena ne nani kikem. ¹⁰ Nyarem Ididyan ye kristi awo ne me, e gber nkpong nang a data wo shinshing ufab e Akaya. ¹¹ Gbo nge? gbo ye mung dasu yimina ne ni kee? Ulom u yee. ¹² Aa amin ham nya mung nani kang ze gwena ne nani, Dong kung yom sel hum nya be pang ba ram nya sel muna uwo hum nya kabe wo nya tii ne buk eremya ba gber nkpongā. ¹³ Dong Ifyer be ner e pama ba wo memhwin shemisi yi ryem aa bena shem reemi. Ba sani egbompa nya menhwin e shemisi ye kristi. ¹⁴ Erem adase wo amin e mamaki, dong e shetan ninke a yema yalbak egba mung hwel hang nya na shemis ulom ye toliyi. ¹⁵ Adase wo amin mamaki ing menhwin shem mung ba yalib egbo mpa nya bena kil e

hwayi. Etalis empa aka wurak nya rem ban woma. ¹⁶ mung sangã ninyai, ni te ni ram nya mung wo wo edoba nera.kute ing nin, ni wii nya ndoba dong kung you ngber nkpong. ¹⁷ Amin a ham nya mung feri ne gber nkpong a pweri gagaak mung dasu feri nya rem e Nikyam aka feri mung feri nya endoba. ¹⁸ Nya be ner pweperi ba gber nkpongã ni gwai Liak, mema kang gber nkpong. ¹⁹ Dong ni wo nu mung mongili ne endoba. Ni wo ni gyup! ²⁰ Dong nin raima nisyon ne zum nya aka remak ni, Ing an rutak ni, in a patak ni ewol gwazo. ²¹ Kang redung mensha nyer ye ding dang kpaar enani erem. Ninke ing eyang a gber nkpong-mung feri nya endoba -me ninke kang gber nkpong. ²² Ba wo be yahuda na? mema ninke. Ba wo be Isra'ila na na? mema ninke. Ba wo gab Ye Ibrahim ma kee? Mema ninke. ²³ Bawo be na shem ye Kristi na kee? (Mung feri nya mung dang egbo.) Mung kar ta, mung nani shem Izya nkar ta, mung mower ngbang faami nkar konuwe mpa, ne wii engbak, mung ram Izya ekwe. ²⁴ Le ne yahudawa mung waal hwel atoon egber "sok-naas dang eyeri". ²⁵ Ahwel a cyaar mung waal egber nin nzyeer. Ban tagi ne fang hwel a ren-hwela cyar ukugou un voomi ma ne me. Mung ze a tuk aa ulom ne hub. ²⁶ Mung gbong Izya sel kili, ni nyari menhor, ni myari be na Izye, ni myari be nerenang, ni myari be na haan Ulom, ni myari nsip ngbak, ni myari na kpak, ni myari ehub, ni myari mehwinyai Iryem. ²⁷ Mung nani shem ne mentuk nab Izya, dang mera na tuk, nu gori a goor e makori, muna re robu ngwẽ, ne to ya a ngbyeng egi. ²⁸ Talak ezum, Inining ii wo gbo nang titugi gbo be na rosi kpunkpang. ²⁹ Nuna a dang kpaar, a mung dasu dang kpaar? Nuna a dang sigung. ufang tari hwel, a mung dasu zeyii? ³⁰ Ing kang gber nkpong, kang gber nkpongã na amin a ham nya an ten e dang yema nang. ³¹ Ulom aa Daa ye Nikyam Yesu, zum nya a wo nu ful shishaar, a yee mung dasu ker Iryema! ³² Ne Damaskus, e Gomna zum nya an nani shem pok etum Aritas a hwai nsip e Dimaskus dong ke tar e me. ³³ Kute, bang soni nkanseng ke sina ne me ne mbol gbong upwam ke ros npankuli, mung zou e wurak puk mung.

Chapter 12

¹ Kang gber nkpong ko a dangã ne ful kute kang ze gwena ne sub ke raam gwen nya rem nikyam aka sub mima. ² Mung yee e ner e yang ne kristi zum nya erai sok na nas remya ankaar, zumya ko mimyeng iLiak, ko nin Zyii, mung han, ulom uyee, Bang yaakung ni gwang yi cyaar. ³ Aa mung yee ye ner zum, ko mimyeng Iliak zum ko ninzyii liak Zum, mung haan, Uloma u yee. ⁴ Bang yaakung buk hwayi ni gwang kute amina ham nya an nani be ner ba han kanke an te ke wo kikem. ⁵ Ngwe mungã kang gber nkpoã. kute, mung dasu kang gber nkpong ngwẽ nang, aka sar ewo ne dang eyee nangã. ⁶ Ing mung faar kung gber nkpong mung dasu kang wo endoba, dong kang hwai kung feri Ididyangã. kute kang kiragung e gber nkpong, dong ninyang dase ne tungir gbo anhiyang kang ham nya an yaak ko an gwak ne me. ⁷ Dong kung wurak ne zari egbo nang dong eraam aa sub gwen enkpong nani bang nimi ebuk iliak, ena shemisi shetan dong ke nimi Izya -gbo rem mung dang tan munak egbo nang. ⁸ Hwel a cyaar mung bob e Nikyam gbo rem, ke munak ee erem. ⁹ Kute, e hwalak, ee,"utaar nang u hanak go, dong ukpaar hwayi uwoma ne mentuk erem nya u haan." yena kang gber nkpong gagaak ne haan enang. Dong ukpaar ye kristi ku sis egbo nang. ¹⁰ Yena mung yiir dong kristi mimyeng e haan enang, ne tosi ne rang egbo ne Izya, aa kil pepi. yena ing ukpaar udangi, kang wo nu kpaar. ¹¹ Mung wo endoba! Nin firang: kung wo kikem, ke wona ye nina kani zari mi. Doing dasu wo nshiw ne be pamyã ba yii egbompa be na shemisi nkpong yu ulom mung yee mung dasu wo anhiyang. ¹² Amin yi didyam ham nya kani yaak ne na shemisi yulom mung nani nyin amin e rami, amin tungiri aa amin myari. ¹³ kankenã nin te kini wo nshiw ne nbir be na rosi, erema nya mung dasu woni erang egbo? Ni munagĩ eyom erem. ¹⁴ Raam! kang tam ne nii hwel yi cyaar mung dasu tan woni amin erang egbo, dong mung dasu kir amina hanya awo nyin mung kir eni na. Adase wo nana ye menhwin be kir ta bena mari mpa aminaze. Neyang, bena mari na kabe kir ta menhwi empa. ¹⁵ Kang wo nu mung kung ze mentuk dong e mobi nyin Ing mung yimina ne ni gagaak ni kani yimina neme nshiw ke? ¹⁶ Kute, nya rem awo mung dasu nang ni e rang erang egbo. kute ni yee mung wo ni gyup, mena mung tur ni ne rem enang. ¹⁷ Mung remak ni kung wii anhiyang ne bena shemisi nang kee? ¹⁸ Mung samak e Titus ke se ne ni, kung shem e hwinyai eyang yeri nezung. E Titus an bulak ni kee ? Di dasi di nani shem ni Izuba yeri ke? de das di sisi ehwel nanan kee? ¹⁹ Ni ram nya mentuk memam din so kidi wurangã ne gbo nyer ne ne na kee? Gwen ulom, be na yimiri nang, di woma ne kristi yee ko anke dong ukpaar nyin. ²⁰ Dong mung wo ni myari ye ing mung tam mung dasu tan yaak ni nya rem aka wo ne ni, egiizo, gber nkpong yu gbang, sogbo, feri iliak, aa she gbung. ²¹ Mung wo ni nya ya ing mung wur, ulom nang ka sina ne gbo ne nang ni.Mung wo ni myari ye ho kang wo ne fungil Isyon ne be pamyã ba ze gwena ne nani eyom empa kamin nerem aa pamyã bang dase warangã ne gbo mpa ne dang etan a rai babam aa ugoor ebuk eremya ba nani.

Chapter 13

¹ Mung kili ne ni hwel yi cyaara, " ko e feri yande aka siki ne ezorami faank ko cyaar. ² mung feri ne pamyã ban nani eyon aa nebe nbir kpunkpang, nya mung wobi hwel yi fyaang, mung sangã ninyai : nya mung tam ninyai, mung dasu ta talak pa alala. ³ mung sang erema dong ni kir sel huma nya Kristi a feri ne me. A dase dang kpaar ne ni. Neyang, a wo nu kpaar ne ni. ⁴ Dong ban kpanlakung ne haana, kute, awo ne mobi nu kpaar yu ulom. Tima di wo ne haan ne yen, kute kadi mobi nezung ne kpaar ulom mimyeng nyin. ⁵ Ni saar egbo nyin, kini yaak ho ni wo ne siksyon. Ni you egbo nyin. Nin dasi ni yaak erem gbo nyin, yee Yesu Kristi awo ne ni? Sai, Kikem, ni yime you. ⁶ Aa mung mak Isyon ye kani yaak ye ni yim eyou. ⁷ Nerem di kusi ulom ye ho nei dase tani nani eyou ninyai. mung so na ye ni nani amin a ham nya awo nanan, aka yema wo na ye din yim eyou. ⁸ Dong di haan enanin anhiyang gbo Ididyang kute, yi didyang weng. ⁹ Dong di nani umung nya di dang kpaar aa ni ni wo nu kpaar. Di kisi ye ni wo sesarak. ¹⁰ mung

Chapter 1

gwarak erema dong mung dang ne ni dong ing mung wo ne ni dasu tan nani ni gbugbang nin kpyong nang hum nya ulom un kung munak ni, dana e sas ni yarak.¹¹ Talisi, mehwiyai, nani umung, ni nani shem saniyi, ni tur ekoli, ni tungiri erem, ni gwii ne rasyon. Aa ulom e yimir aa rasyon aka rona ne ni.¹² Ni dimi gbo nyin ne waar nywē taani.¹³ Bener ulom tetaani ba dimi ni.¹⁴ Utaar ye Nikyam yesu kristi, E yimir yu ulom, aa duse gbo ye Izuba taani nu rona ne ni kpunkpang.

Galatians

Chapter 1

¹ Bulus na shemisi adase wo na shemisi ya ner, kute an le ne Yesu Kristi a Ulom a e Daa, zumya an Yisak kun kuur.² Ne winyain pamy a ba wo na me, ke -gama ingban kusiya ye Galatiya.³ Utaar u wo nyin a raisyon yu Ulom e Daa nyer aa Nikyam Yesu Kristi,⁴ Zumya an nabak agbo mung dong ayom anyer koo wurangā na ti ne rai pepi arem, nya rem a wo sel Ulom aa Daa nyer,⁵ Emunak ne wo mung har dang e dang. Na wo kikem.⁶ Amin nu an sanagni nya rem ni yalbiri ruraak ni talak a zumya an yii ni ne taar ye Kristi amin nu a sansgni remya ni yalbiri ni gya ne feri maaki yaang.⁷ Adase wo na ye feri maaki yang awoma, kute be ner a pang ba woma pamy a ba nas ni ruur Isyon ke yom eferi maaki ye Kristi.⁸ Kute, iwo ti ko shemisi Ulom ni gwan an sub ni e feri maaki han kang na hamya tin sub ni ma, wol pok nu ros ener ezum.⁹ Nya rem din sangā, kikem mun sub ninyai, Ing ayan esub ni feri maaki haan kang na hamya nin wii, te ko wol rosung."¹⁰ Narem mun kir Utaar ye nera ko yu wom? mun kir kun sisi pa be nera Isyon? Ing mun teh kun sisi pa be ner Isyon, mun dasu nwohwin kyam ye Kristi.¹¹ Dng mun so kini yee, mewhinyang, ye eferi maaki eremya mun sub a dase ye ner.¹² Mun dasu wii ne ner yaan, ko yang an submima awo na ye eyaan na ye Yesu Kristi an tam ne me.¹³ Nin gwak erem ya mun wo na Yahudiya, rem ya mun nas bana rosi Izya aa remya mun so kun yom mung.¹⁴ Mun polak egbo na yahudiya kaar pam din wo gbo nang ne ban pamy a ban wo bener e nang. kikem ma mu wo nu goor, an wo yu sel rosi ba nii nang.¹⁵ Nya Ulom, zumya a sik mi le nilyai e nyang, zumya an gwak taar nang ka yii mi.¹⁶ Anhwin dung e yaan anhwin a mung na me, kun pa bana haani mung nezung, mun dasu yilak a mami.¹⁷ Mun dasu yilak nga ne Urshalima na ba pamy a ban libak a womi na shem Ulom. Awo na ye, mun ga ne Arabiya kun wur na Damascus.¹⁸ Nya rai tyar I kar mun yilak nga ne Urshalima kun se ye kefas mun gwi na gwi na zung lyom sok na toon.¹⁹ Mun dasu Yaak ana shemis Ulom yang sai yakub a hwinyai Nikyam.²⁰ Mimyeng amin ahanya mung gwarak ni mun sang ni gwen lom yee mun dasu ker Iryem.²¹ Mun wur nga fab poh ye siria Cilicia.²² Ba na rosi pamy a ba wo mimyeng Kristi ba wo na Yahudiya ba toh ka haan ni.²³ Ban sar egwak ban sang," e ner e zumya a nas ti Izyah narem a sub e feri maki ya sik syon, an so ka yom.²⁴ Ba munak Ulom gbo mung.

Chapter 2

¹ Nya rai sok na nas Barnabas, mun gama na Titus yeri na me.² Mun wur dong a yaan remya anwo kun sup pa feri asou bana haan Ulom. mun feri luler pa pamy a ban wo yu nhor, ka wo na ye mun dasu kirak-ko rige mun kirak-dang shem.³ Kute dang e Titus, zumya amwo na me aa an wo erem be ner e baheleni, ban kou dun nyow dang eyimir amun.⁴ Bana iryem a hwinyang ban tam luler ke bes nya rem di woma ne Kristi Yesu Ban sa kidi wo pa menhin shem,⁵ Di gii nabak egbo nyer na pa sasaham, ko didiang ye feri maki rem ka na ni.⁶ Pamy a ba ram nya ba kar bapank (ko ba wo anke na andase samangī, Ulom dang e so gbo) pamy a mun re, ba rem nya ba kar ba pang ba dase mangī anhihyang.⁷ Uusel haan, ban yaak i mung nabak egbo nang ushem feri maki naba pamy a ban dase ker ta nyow, rem Bitus an nabak egbo mung mung feri maki na ba pamy a ba toh dang e kou nyow.⁸ Nya Ulom, zumya an nani shem na Bitrus gbo shem mahwinagi naba pamy a ba to dang a ker nyow, ban na shem na me ninke ne be na haani Ulom.⁹ Nya Yakub Kefas aa Yohan, pamy a ban yee pa ba pweri gbangban, ban yaak utaar humya ba nang pa, ban na "pok ze na Barnabas a me. Ban yimir ye di ga na ba na haani Ulom kebe ga ba pamy a ban kou pa nyow.¹⁰ Ban bob ye kidi tunrak na be na dang pok amin a hamya ugoor nani mun uwomi ma.¹¹ Kute Nya Kefas a tam na Antakiya, mun gii dungā gwen mung dong an wo yomi na.¹² Sang ba ner a pam ba toh dan ke le na Yakub a tam, Kefas an ze ne pam nya ba toh dan ke haan Ulom. kute, nya ba ner nu ba tam, e wai pweri ke wurak talak pamy a ba haan Ulom. Imyari i turrung na ba pamy a ban kir be ker ta nyow.¹³ Ninke nbiri a be Yahuda be zong pa nani shem rami ezo. Nebe Barnabas an wurak erota ne nani shem rami ezo.¹⁴ Nya mun yaak e naninpa a dase kil nanan ni didiang ye feri maaki erem, mun sangun Kefas gwen pa, "Ing Uwo Yahudawa na ku wur u nani nya pamy a ba haan Ulom, kanke na ka firak pamy a ba haan Ulom kebe wo nya be Yahuda?"¹⁵ Tina gbo nyer di wo mar ba Yahuda di dasi diwo ba na hani Ulom pamy a ba wo yomi.¹⁶ Kute di yee ner zumya gbo shem mungā kabe aka zou sisi Isyon sai na siksyon amung na Kristi Yesu. Tina ninke din yimina na Kristi Yesu dong kidi zou sisi syon Uusel siksyon nyer na Kristi a dase wo nu shem yu mob. dong ba zumya kabe nang sisison sel shem mung yu mob hum.¹⁷ Kute nya di kir kidi zou sisi syon na Kristi, ti ma ninke kadi wo bana yom, narem di sub ye Kristi a ngbak na sub yom? Adase wo kikem.¹⁸ Ing mun solim ebuk eremya mun gber yom mun sub ye mun woma ne yom.¹⁹ Dong na mob a zum, kan kwe na mob a zum, kun zou mobi gbo lom.²⁰ Ban kpanlakī ne Kristi. mena mun dasu mobi, Kristi nam yena amobi e mobi remye mun woma nrem, mun mob na siksyon na ahwin Ulom, zumya an yimina ne me ke nabak egbo mung dong me.²¹ Mun daseu sik mpar utaal Ulom, Ing kil nanan aka zowi na mob ezum, ekwe Yesu a dase wo gbo anhihyan.

Chapter 3

¹ Nkang ba Galantiya! Nuna an remak ni? na zo nyin na Yesu Kristi a sau ba ner ban kpanğlum. ² Amin aham a wen mun so kun yee na ni: nin wii izyuba nya nin na shem emob koo ne tonīs a siksyon? ³ Ni wo nkangā? remya nin libak ni Izuba, kani se ni talis ni liaga ke?. ⁴ Nin ngbong Izya gbo amin ahamya a dang-in an wo ni alala? ⁵ yen zumyā an nang ni Izyuba ka nani kpong shem a zou anyin an nani kikem shem mob, ko na tongīs siksyon? ⁶ Nya rem Ibrahim,"an yimina nu Ulom ba yi yun Na kili nanan. ⁷ Kikem yee, aa, pamyā ba wo bana siksyon ba wo mahwin a Ibrahim. ⁸ Fema feri Ulom an yaak ye Ulom ka sisi ma ni syon pamyā ba haan mung sel siksyon, an sub feri maaki pa pamyā ban wo antuk Ibrahim, ke hwalak, "Ne zo na essip aka zou uful ma" ⁹ Yene pamyā ba wo na siksyom ba wonu ful yeri na Ibrahim, a ner siksyon. ¹⁰ Pamyā ba sar egwi shem a mob ba wo na wol upok: kikem awo gwagwari yi, "wolpok awo ner ezumya an dase yimina na gwari unfem mob a zum, ka nani naka ¹¹ narem a wo tetani ba zumya kaba sisi nani syon mung gwen Ulom sel amob dong bena kil a hwayi kabe woma na siksyon. ¹² Kute mob a dase wo ye siksyon, koo "ner a zumya a nani an shem a mob a wol a gwii na yen. ¹³ Kristi an sani na wol pok ya mob ke wii wolpok nyer, dong awo gwegwariyi wolpok awo ner e zumya ban dirisung unhom. ¹⁴ Dong magmenti ya Ibrahim na ros pamyā na haan Ulom ni Kristi Yesu, ke wo ye ne siksyon kadi zou e wii sikferi ye izyuba. ¹⁵ Ma winyang, te kun feri nya ener. in a ner a zou shem na mob zumya aka sikun mpar ko bingā. ¹⁶ Nerem esik eferi an wo na Ibrahim aa gab mung. a dase re"yebe gab" a nani nufi ma na duduk, ama e yeri na weng, "a naba gab nai," zumya yen na awo krist. ¹⁷ Nerem amin hamya mun feri hena awo hami A mob remya antam rai 430, an dase semak e kolbak erem lele ne libak nu Ulom, remya aka munak a kolbak erem. ¹⁸ Ing ubukpok nii tam sel a mob, a dase tam na kolbak epok: kute Ulom unnang Ibrahim sel kolbakpok. ¹⁹ Anke, ninyai awo gbo mob mu Ban bingā gbo yom nyera tal ke tam ugab Ibrahim ke tam ne zumya ekolbak epok an wo gbo mung. A mob mu an robiyi ne ba shem ulom upok e zumya kusi gbo nyer. ²⁰ Nerem na kusu gbo nyer an wurak e kar a ner a yeri. ²¹ Nerem a mob zum a gii kolbak yu Ulom ke? Adase wo kikem! Ing ban nabak a mob na bi mobi aho kilehwayi a tam na mob azum. ²² Kute unfem Ulom amn fam ko anke zumua awo w yom. Ulom an nani kikem ko kolbak epok erem na fonak ti sel siksyon ne Yesu kristi nang pa pamyā ban kil nanan. ²³ Nerem siksyon aa yaak, din gwi upok amob unghan fami sanda a siksyonan wurak na ti. ²⁴ Mob an ti rosi sanda Kristi an tam, kaba sina ni syon na siksyon ²⁵ Nerem hamya siksyon ²⁶ Don ni wo manhin Ulom sel siksyon na Kristi. ²⁷ Nya rem duduk eny pamyā ba waabi ka mwer na Kristi, Ba sosiya ni Kristi. ²⁸ Te re be Yahuda abaleleni, ban dase ram pamyā ba wo ba shem zya a pamyā ba dang Izya, dang eram eromir a nyar, dong ni wo yeri na ne kristi Yesu ²⁹ ing zo na uwo Kristi, uwo gab Ibrahim ma, aa na zeyi pok kolbakpok.

Chapter 4

¹ Mun whalaga ye na zeyi apok, ko ne nyande awo anhwina, a deri ne nashemzya, mun ye ayena awo na kyan ngbak. ² Kute awo toh pok bana hweyi aaa ban kpong naniyi shem kyompa saai luhumya a ni an yimir. ³ ninyai, nya di toh yeyesek, din wo manwhin Izya pok pamyā Ityi ke wo na pa. ⁴ Nya antuk a saraki, Ulom shem a saa, a zumya a nyan an marung, zunya ban marung sin mob. ⁵ An nani erem ke wurangā na pamyā ban wo mob, kidi wo manhwin gwiiyi. ⁶ Nerem hamya ni wo manhwin Ulom unshem ni syon nyer Izyuba ye sai, remya an yiyung "Abba Daa" ⁷ Nere ni dase ni manhwin Izya ama di wo menhin, ni ma ninke ninke ni wo ba na zeyi apok yu lom ⁸ Kute na antuk aham, ban hani nikini wo manhwin Izya pa be pamyā ba wo, ni kpyar mpa, dang llimhon. ⁹ Nerem hamya ni tam e yee Ulom, ko neyang ni wo yeyi nu Ulom, anke na an yomi remya ni yalbak pa pamyā ba dang kpar aa buuk eremya awo mun ni tyi kem aa sel rosi mpa? Ni so kini wur ni wo manhwin Izya ninyai ya? ¹⁰ Ni hwai Iliom aa uhwal faai aa mantuk a rai. ¹¹ mun nani imyari awomi nya utuhwang ushem nang na ni aka wo alala. ¹² Mun kusi manhwiyang, ni nya rem mun nani dong mema mun nani nya ba ni nin dasi ni nani mi yam. ¹³ Kute an wo gbo celi iryangoi yi liak yena mun sub ni feri maki erem na libaki ¹⁴ Awo na ye lliak nang an sik ni na yowi, nin dasi ni gii mi nin nya mun wo na shemis Ulom ni gwan. nya mun wo yesu Kristi na gbomung. ¹⁵ Nerem ufal nyin uwahā? dong mun sang ni yee, Ing aka naniyi, ni Yalbak ezo nyin ni tama fab humya mun woma. ¹⁶ Yena mun wo na giyi nyin na ke remya mun sub ni Ididiang? ¹⁷ Ba wo nu goor ke ze mi, a dase wo na ye dalili hwayi Ba so ke kubage ungwē ku wo nu goor mpa. ¹⁸ An hwayi titugi ku wo nu goor naniyi amin anhor ke dase wo ye saai mun wo nani. ¹⁹ Menhwina nang yeyesek, ninyai mun wo na rang isyon ya mari ahwin gbo nyin sai Kristi a zawi nani. ²⁰ Ana womi nya mun wo nani nrem kun sani egol feri nang, mun taar egbo nyin. ²¹ Ni sangi, ni so kini gwii na mob, nin dasi ni gwak amob mu kee? ²² Awo gwagwarak: ye Ibrahim awo na manhin man fang, yeri an le na alab shem aa yi fyan a le na nyan kyam.

²⁴ Kute erm aka suba na misali mpa, ye nyar efang erm ba pweri gbo kolbak apok a fang. A yeri an le ni fyale sina'a yena an mar manhin shem zya. yena awo Hajaratu. ²⁵ Narem hajaratu a pweri dung Ifyal sina'a na Arabici aa e pweri dung a Urshalima faai, dong awo nizya na manhwin amung. ²⁶ Kute a Urshalima zumya awo ni gwan adase wo ni zya, aa yena enyai enyer. ²⁷ Nya rem awo gwaraki, Nani umun ni nkpa pamyā ba dase masi, ni kun kini haasi yu mun, ni pamyā ni dasi ni gbong Izya makii don manhwin na dang eromir ma kar manhin a na romir. ²⁸ Kute ni, manhwinang, nya Ishaku, ni wo manhin kolbakpoya. ²⁹ Nantuk ahai, zumya ban marun ni liak gwai a kir ke nas ezumya ban marung ni zyuba kikema a wo turi. ³⁰ Kuh anke na unfem ulom un sang? Ni ker alab shem aa anhwina mu Dong a sai alab shem. a dangā na ubuk pok nii yeri na sai nyan kyam. ³¹ Nerem manhwiayang ti dasi di wo manhin alab shem ama ye nyan kyam.

Chapter 5

¹ Ye gwil gbegbo, Kristi a nangti e gwii egbo. Ni pweri gagak kcinite ni nani remya kabe wuma ne ni sel shem zya. ² Raan, me Bulus mun sang ni ing nin gii talak keke kar ni nyon, Kriti a daka zou anhihya nani usel han. ³ Mun sangun e zumya aka yimir keke kau dung nyon ba yimidungā ka ros kpunkpang na mob ezung. ⁴ Ba samtako wurangā ne Kristi, ni pamyā kabe sisi na syon nyin sel amobi ni toh data ni yaak utaar. ⁵ Dong ni Izyuba ne siksyon, ti na gwil ki sum kidi maagsyon ne kil a dang eyom. ⁶ Ni kristi zumya ban ban kou dung nyon aa zumya ban dase kau dung nyon ba wo nanan, kute shem siki syon e yimir. ⁷ Nin solim ni ki rak, nuwe na an geer ni ma ne ros Ididiang? ⁸ Ugoor hum uu dase le ne zuma nya an shem ni! ⁹ Hwini mmyieer hena u fulak upokoli halangī. ¹⁰ Mun pweri gagak na Nikyam kini le ni wurak anhihyang kang zumya a nas ni Izya aka gbo tu nabaki shem, ko awo nuwe na. ¹¹ Manhwinyang, Ing mun too kun sub e ker nyon anke an sa ba too ke nas mi Izya? aka wo ye ufang tari hwel hum umunaki. ¹² pa be pamyā ba samagni, keke kabe yimir keke tul pa! ¹³ Dong ban yii ni egwii egbo manhwinyang kute ni nani shema na gwii egbo ka woni ya nani amin lliak, kini nab upok na yimina gbo nyer. ¹⁴ Nya rem eferi rem kpunpan an saraki nin ngbyeng yeri: ka yimi na ne na hwen gbo anai nya gbo nai. ¹⁵ Kute, Ing nin gber kini dangā na gbo nyin, ni ram ye ni dasi ni rutak egbo nyin. ¹⁶ Kute mun sang ni kil ni Izuba ke wo ye anhihyang a daka remak ni ni a gama goor ilak. ¹⁷ Dong goor iliak a dase kil eyeri na Izyuba ba wo na lage pang na gbompa, ke wo ye u dasu so ku nani amin soyi gbo nai. ¹⁸ Kute Ing izyuba na Irona ne zo udong mimyen amob. ¹⁹ narem shem liak Iwo ninzi: Rai babam, griga, dang'egbo. ²⁰ Lohun, gi ezo lakeferi pinisyon, ugbang, giyizezo, kolngwē, gabiyyi. ²¹ Ifuh, ufou, gyang gbongī, e buk nya rem mun narib ni ato, nya mun narbak ni ato pamyā ba nai erem ba dang gab ni itum Ulom. ²² Kute Iius ye Izyuba ewo: yimir, umun raisyon rasssyon, hwayii, nani anhor, siksyon, ²³ Rassegbo, turagbo, Ing akar erem amob a dang. ²⁴ Pamyā ba wo ya Kristi Yesu ba kpanlak lliak zum nu goor mung. ²⁵ Ing di gwi ni Izyuba di kil Izyuba ²⁶ Di te di mun egbo kidi nas bapang ugbang kidi gii pa ba pang ezo.

Chapter 6

¹ Manhwinyang, Ing ban tur eyang a nani ayom, Ni pamyā niwo ni Izyuba ni gwangā na zung na rasagbo Ni lura ma na gbo nyin kini te ni yim yowi. ² Ni ba Izya gbo nyin, kin sarak mob a Kristi. ³ Ing ninyang e ram nya egbo mung awo anhihyang aa dase wo anhihyang, a remak egbo mung. ⁴ Konuwe na solim eram shem mung, amin ahama aka sa yung mung aka wo na yena kinkimung ba na niyang kongba. ⁵ Dong konuwe aka Inining egbo mungā. ⁶ zumya ba subung engben na gabi ko anke na naa subi. ⁷ Be te ne remak ni Tene rem Ulom, amina hama ner tubi Ifyer yi liak mung, ni liak zum aka hosi. ⁸ zumya an tubi Ifyer ya Izyuba, ni Izyuba na aka hosi umobi dang a dang. ⁹ Di te bol ma na shem hwayi, dong dang antuk a yak kadi hosi amin a hama din tubi, Ing ba ding far Isyon ba. ¹⁰ Nerem a hama di wo na embol, di nani pa be ner amina a hwayi pamyā ba wo mimyeng kyam siksyon. ¹¹ Ni ram unfem gbakhumya mun gwai ni na pok a nang. ¹² Pamyā ba so kabe feri pa feri anhor ni liak ba nani na kabe samak ni ni kou nyon. Ba nanin kikem don ba te ne nang pa Izya gbo kpangī Almasihu. ¹³ Dong pamyā ban ker ta nyo ba dase ros a mob kute ba so kabe tul dong kabe wo na res ni liak zum. ¹⁴ Kute mun data mubak egbo sai unhon kpangī ya Nikya Yesu Kristi remya ba na tyi ban kpangīna me a me ye tyi. ¹⁵ Dong ba dase faar pamyā ban ker ta nyon kang a pamyā badase ker ta nyonkang, kute amin ahama ba faar ahena awo emar afal. ¹⁶ kpunkpang pamyā ba kil sel hum Raisyon na taar na rena ne pa, nebe Israila ya Ulom. ¹⁷ Le nerem ke ga gwa, ninyang na te ne samak ni Gbo remya mun woma ne yee Yesu. ¹⁸ Taar Nikyam Yesu Kristi Almasihu na rona na ni manhwinyang, Na wo kikem.

Ephesians

Chapter 1

¹ Bulus ahwin shem a Yesu kristi ne yimir Ulomgak, ga ma na b'afisa, apam nya ba wo ni dyidang amimieng a Yesu kristi. ² Taar, ne faal ison Ini nyer, aa Ini-kyam é Yesu kristi ne gwir ne ni. ³ Di zari a res Ulombak aa Ini-kyam é Yesu kristi. ⁴ Ulombak ga nsali ti lene libaki iti, ye di gwi agwii taani ka ba te ne lusi ti anhihang papii gwen mung. ⁵ Ansik ti di wo ma nhwin ne mung amimieng e Yesu krist, nsnsn ne nani mung. ⁶ Egbo ye dizari e munak itiaar kyem ma a nangti alala na ba pam nya anyimina. ⁷ Amimieng e res a Yesu na di zou fonir na amimieng a muung pok aa saak é yoma nyer amimieng pok amung. ⁸ An ten ti tiaar nigyup aa yee. ⁹ Ulombak npolak azo ki di yaak a kpam ler amung, na amina ham nya a maagung ngā ansarak amimieng é kristi. ¹⁰ A nani rem a woo na, egbo kei sou antuk a mongīlii abuk rem amimieng é kristi. Ebuk a rem maa awo ni ti. ¹¹ Amimieng amuung ban sali ti di wo ba naa wiiyii apok Ulombak ba nani kikem nanan ne naniyii amung. ¹² Tipam nya di libak asik son ne Yesu kristi digwiagwii zariyii a res amung. ¹³ Amimieng amuung ngā ni apam nya ni tongīa a feri Ulombak, a feri fonaki, in ni naba ayimir ki ni wool kusa ni izuba nya ban sik nima. ¹⁴ Yee naa awo sayak awi pok anyeer kamin ga di zouma, e rem a woo naa ki di zari ares angbak amung. ¹⁵ Egbo reema, tunde mun gwak a feri yimti na Ini-kyam a Yesu aa yimir a nyin ne be ner a taanii. ¹⁶ Ban wai édimi Ulombak egbo nyin tu hum nya munkobir azo. ¹⁷ Egbo yee Ulombak Ini-kyam Yesu kristi, Ini nyeer na nangti izuba naabii agyup na yee sang a feri Ulom ma, ¹⁸ Ke ba yalbak ni ki ni polak azo ison, ki ni yee ko anke na ham nya a yitima, aa be naa taani. ¹⁹ Nukwisiyii nang, mun kwisi ye ki ni yee nkpong nu kpaar mung hum nya ba dase sar nu hang na ba nera apam nya ba nabak eyimir nezung, nanan nu shen gbak mung. ²⁰ Inkpog keeri kem ma inani shem amimieng a Yesu kristi nya ba yisakung ukuur, ba sikung pok zeei nigwan Ulombak. ²¹ Ansik a kristi n fal be naa piisii nkpong kpukpang aa kpaar aa

Chapter 2

ntum aa res kpukpang arem nya anketa. Kristi ata pii ba ne gbo taa mii .²² Ulombak nabak ko anke pok e kristi, aa nabak ikyamkwisiyii pok mung ko wo ngbak kpukpang.²³ Ikyam kwisiyii ki woo liak a kristi, sarak a naa sarisiia sarakii buk kpukpang.

Chapter 2

¹ Aa ni kuma, ni kwe ne nani nyin aa yom a nyin .² Reema ni niyaang ki ni wo aba amimieng,ni ros abuk iti are,ni ngwii a gwii ba naa pii sii nkpong pwam, izuba zum nya inani shem na ba pam nya ba wo manhwin agi yii tongyisii. ³ Nde di ros anani ba ner apam, di saris e nani pepi soyii liak e nyeer ra, aa ki di ba so liak, aa so ison. Di nani amin aham nya gyeer Ulombak ngã ne nani gbang na ti,nya nbir ba ner. ⁴ Kute Ulombak hum nya uyoma ne siis egbo waa, ne yimir arem nya an yimir na na ti. ⁵ Ko rem nya din to kwe amimieng e yoomi anyeer,a yisak ti yeeri ne kristi. Ne taar amung ngã ni zou a yisina . ⁶ Amimieng a Yesu kristi an yisakti yeeri abi nigwan. ⁷ Ulombak nani rem kikem dong egbo taamii a tenta taar kem ma ikaar e feri faar, amimieng e Yesu kristi ⁸ Egbo tiaar ra ba fonakni, aa nabak a yimir, arem ba nani egbo nyiin na ba,enani Ulombak ga, ⁹ ba nu shem ma ba, yang kei te na gber nkpong. ¹⁰ Tina di woshem mung ban ngwuur a nani ti amimieng e Yesu, gbo yee ki di nani ishem anhoor,izum nya Ulombak nanti lenele, e d nani. ¹¹ Egbo kikem,ni turmak ngwõ be naa haani na ni liak ba yii ni, "dangẽ kou ." usel nya de na ba yi ye "kou" ni liak maayi nu pok a ner ¹² Niyeene mentuk amam ma ban porakni ne Yesu kristi, be ken ne sik arem nya Ulombak nsik,dang esik son,pam nya ba dang ngã nu Ulombak ni ti. ¹³ Ku te narem amimieng a kristi Yesu pam nya ban nani njang nu Ulombak ban gwaak ngã pa kenkeng egbo memii a kristi. ¹⁴ A yeena wo faal son enyeer.An kwan egbo ba juda a ba haani Ulom edus asa heeri. ¹⁵ Ansii na na mok aa ibyang, nu nabakii liak mung, amimieng a mung ngã an sik ti afaai a ner be faang a neer a yeeri abi ne ba ner be faang apam,egbo rem maa an pii ti afaal ison na. ¹⁶ Yeena nkasi pa nifiaang pa ni nu Ulombak, be gwii liak yeeri amimieng ahon iza,kikem a nani kein faar ta gi azo rem. ¹⁷ Yesu atam ye sang a feri maaki efaali ison na ni pam nya ni nani njang nu Ulombak aa pam nya ba wo kengeng nazung. ¹⁸ Abi egbo muung ngã kpukpang an yeer di zou egama ni Nyii. ¹⁹ Na rem, ni ba naa haani Ulom ba ni too ba ken ga ba naa ponzii ba. Memako kikem,ni wo ba peer a te ba taani mahwin Ulom aa ba ner kyam Ulombak. ²⁰ Ba pam nya ba mai pa le-libak ne ba na shemisi ne ba na suubi gwen,Yesu kristi ne gbo mung yeena awo faang hwaayi ²¹ Amimieng amung ngã e mai arem ata peri ma kaang ku yalbir te ngban kwisiyii amimieng Nikyam. ²² Amimieng amuung ngã ni ma ban mai ni yeeri nya buk gwiiri izuba Ulombak.

Chapter 3

¹ Egbo rem, me Bulus, mun ngwõ anhwini ngbak nsiil a Yesu kristi na egboni ba nera haanii. ² In ni gwak eferi mu ni ba mi ni te na naniyii shem taari Ulombak hun nya nima nabak Ulom egbo nyiin. ³ Nya ba rem ba tolak ngĩ abi ne kpam Ini-kyam sel yaani, nya rem mun sik ngã gwegwariyii. ⁴ INni faar arem, ta ni yee ma yaak yee nang ngã abi kpam ler dyidang é kristi. ⁵ Reem maa ne mentuk kwasim ba ban sang pa ba polak gung anhwini ashinisi amuung tatani aa ba naa suubii gwen,amimieng izuba ⁶ Wato nya be rem amimieng a feriyii a hwayii ba naa haanii pam nya ba na wo be samir awiiyii a pok na ti, ba samir a dusi egbo nu siikii rem amimieng Yesu kristi. ⁷ Ban ba ni sik a naa shem nu feriyii hwayiihum, nu naabii itiaar Ulombak nya ba nimi nu kpaar muung. ⁸ Ni ngõ nsiil la, ku te na rem niwo nkaau wa amimieng Ini-kyam. Ni gwii e gwii ba ner nkaau amimieng kpaar shem muung. ⁹ Nkaau hena naa masi amin aham nya awonya anhoor, ahwaayi aa yi dyidang amimieng Ulombak hum nya nsisi k anke. ¹⁰ Ni yee dai amin aham nya di nani amimieng ngban kwisiyii koo ban kpong a ba naa inkpong abi nigwan ta be yee igyup naniyii Ulombak. ¹¹ Ni nani njang ni shem nsiil aa feri a npin, se koni fuus ne ka. ¹² Amimieng a kristi na dizou é munak é koli ma aa hwaar hwel egbo idyidang nyeer amin mesha naa di sang amin aham nya ba nani ler. ¹³ Amin aham nya ban ba tama nkaau ba ye ya nhoor a muung, egbo rem ni te na sisi akoli liak ne tuun a rem ma mun tuun ni, umun nyin na. ¹⁴ Egbo rem, mu kurak é kwalak é nang ne daa, ¹⁵ a saham ko kyam yande nigwan a ni tyi ban kou dung ares . ¹⁶ Mun kwisi ne naang ni uful mun muung, ka naang ni kpaar, aa dyaar libaki amimieng izuba zum nya iwo ne ni. ¹⁷ Mun kwisi a kristi ko gwir amimieng ason ayin gbo dyidang,ni dyaar nyin aa libakiamimieng a yimitii amuung. ¹⁸ Dong ki ni yeema sentak, ne mahwin Ulombak ba taani, anke na wo pilir,kerak,te, aa ngum, ¹⁹ aa ki ni yee eyimir a kristi, a rem nya akaar é yee, dong kei be sarak ni nu ful Ulombak. ²⁰ Na rem na ba pam nya ban nyee ma ba kaar a saham nya din lusi ni ma ko din faar e nken lai ma, ne ros kpaar muung hum nya nani shem amimieng a nyeer. ²¹ Nkpong iwo muun ngã ngban dusinii, aa mimieng é kristi Yesu ega gbo kpukpang sheshaar ne shaar. Kikem.

Chapter 4

¹ Narem, me naa ngban nsiil Ini-kyam, mun boob ni ni kil nanan ne kil arem nya ban yini ma. ² Mun boob ni ni gwi ne saak egbo, aa bgo jaang aa saak ison, ni gwi be na peer anyin amimieng a yimir tii. ³ Hamiri ni ma ki dus egbo yi izuba ne gwi gbereng. ⁴ Iliak yeeri na iwo aa izuba yeeri na, nya be rem ban nyi ni egbo siikii ison e yeeri a yiyii anyin. ⁵ Ulom uwo heeri na, sik son é yeeri aa waabi a yeeri. ⁶ Aa Ulombak wo heeri aa Ini kpukpang, zum nya awo na fal kpukpang abi kpukpang aa amimieng kpukpang. ⁷ Ku te ban naang ko nuuna taar mung nanan ne nabak shem a kristi. ⁸ Kikem nya be arem akoor a sang ngã, "Nya a siis aabi na fa, a rona na ba ner nya be ti, kei nani pa ba ner é nab kakang." ⁹ Anke ba yi yee "an siis " sei zum nya ninke an siis titi a mung ni ti ? ¹⁰ A zum nya ampeer yen nuna anwuur a siis gbagbaang na fal

igwan kpukpang, ye ko a sarak a buk kpukpang.¹¹ Kristia a naang a paang shem saang nyii aferi a maakii, aa ba paang ba naa suubi gwen, paang be naa roosii ki-kyam,aa paang ba na feriyii Ulom aa paang be na suubi.¹² An nab inkpog kem ka zou a solim ba ner a taanii Ulombak dong a nani shemmaayii iliaa a kristi.¹³ An ze gwena na maai iliaa imung sei kpukpang be di dus egbo ni dyidang aa yee ahwin Ulombak ki di gbantir aa ner be sarakii, ga di zel ni nkpog kem nya kristi sik ti ma.¹⁴ Kristi a nani rem kikem ki di te na wuur di wo nya ankabi, apam nya ya yalibii ga gwen kei gwaak kwasim, ipwam ko sub anyande a tang pa gbo, ni gyup ba ner aa nsharip ireemii mpa.¹⁵ Se de ko, di feri pa idyidang ne yimir, ta di teh ko fab yande ga ne zum nya yeena a waal gwen, ye na wokristi.¹⁶ Kristi amaa iliaa kpukpang, aa ban monglir kei patir a yeerii ma na ko anke a patirii, aa nya ko fab nyande ban nani shem é yeeri, a rem a sai iliaa ite ki mai egbo mung amimieng ayimir iti.¹⁷ Na rem, mun sang ku wuur sang amimieng Ini-kyam, ye ba ta ni wuur ni kil a kil apam nya ba haan Ulombak ba, amimieng ison ampa be naa feriyii pempin.¹⁸ Ba wo nsiil ne dang eyee mpa, ba keen na ba wo nu moobi hum nya Ulombak nab, egbo ndoo kem ma iwo pa ma aa gi tongis.¹⁹ Ison mpa i famir, ba wo ne dang mansha ban polak azo mpa nu raii ba baam aa naniko anke ham nya awo rariga niso keeri.²⁰ A dase wo kikem e kil arem nya ni maas ne Kristi.²¹ Narem mun ban yee ni gwak egbo muung, aa ba sup ni ma amimieng amuung ny abe rem idyidang iwoma amimieng a Yesu kristi.²² Ban sup ni ma yee ni yarak ebuk atel arem nya ni nani, niyarak a ner atel . Ner atel azum nya ba yom egbo pepii ison amuung.²³ Ban sup ni ma wuur ni solimii ni izuba ison anyin .²⁴ aa ki ni sor a ner afaii azum nya ba sikung nuzii Ulombak - ni sn ti taani.²⁵ Narem talak ni irem, aa ki di te koo nuwa ne sang gung nahwen emuung idyidang, egbo di wo yeeri na.²⁶ Na ni ni gbang ki ni te na yom. Te na pii gbang nai ga gwi a yiimi.²⁷ Te na naang a shetan embol anai.²⁸ A zum nya yang ka zeei na talak ize,ka nani shem , egbo amiin ahwaayii ne pok emung,kei woma namin aham nya ata naangpa ba pam nya ba kir.²⁹ Te na talak eferi pepii ka wurak ungwé nai.Talak eferi anhoor a ko awuus ungwé nai ko awo ba pam nya ba kir ebuk shem . Ikpeng nai ta inaang pa ba naa tongisii taar Ulombak.³⁰ Aa ku te na durum ma ni izuba taani, egbo muung ngā ban kubak ni sik ka sum tu fonakii ma.³¹ Yarak ni gbang kpukpang, lak eferi,ugbang nhwalak aa tosi, bing ko anke ham nya awo papii.³² Nani ni tiaar ne nyin, ison hwaayii,saak ni pa ba nyiin nya ba rem Ulombak amimieng a kristi an saak ni ma ninke.

Chapter 5

¹ Narem, ni hosi nani Ulombak,nya manhwin a yimitii. ² Ki ni kil amimieng ayimirtii , nya ba rem a kristi a yimina na ti kei nabak agbo muung dond ati, nabak ison a nabak anhoor nu Ulombak. ³ Ki te na ko ninge naas agbo nyiin igyup iraaiaa na nyaar baner ko amin aham nya awo ra riga, rem ban hwaayii ma na ba ner Ulombak taani ba. ⁴ Ba te na zou ni riga, aa ntabarak , aa rii-pupii-arem kpukpang adase wo nanan . Talak ni arem ki ni nab e dimi⁵ Ni woma ne yee, ba baam ,iriga,ko sogbo- be na roosi nkuung ba dang ngā ne wi pok amimieng kyam a kristi aa Ulombak. ⁶ Ki ni te na talak nihyaang ko reem ni na feri pepii, egboabuk a reem maa ugbang Ulombak ta siis agbo manhwin na giyii tongis. ⁷ Ki ni te na sosi agbo na pa. ⁸ E ni ni ngwō nsiil a , narem ni wo nkaau nu Ulombak. Kil ni nya manhwin nkaau. ⁹ (E yar nkaau araam na zo hwehwaayii, tetaanii a dyidaang), ¹⁰ aa kir amin aham nya maagung Ini -kyam a. ¹¹ Ki ni te na bing egbo na manhwin nsiil, fusir ni ni wurak ngā nkaau, ba raam ninzii 12 Awo ma ne mansha ki ni sang ebuk areem nya ba nani luler. ¹³ Amin aham nya ba fusak wurak ngā nkaau, ba raam ni zii. ¹⁴ Amin aham nya ba raam ni zii a heena awo nkaau,aa ree," Yisir ni, ni apam nya ni raai mera, yilak ni kuur, kristi ko toli alilai a yniin. ¹⁵ Raam ni akil anyiin shiing, ba nya ntabarak ba ke wo nya pam nya ba wo seseng. ¹⁶ Nani ni shem ma na antuk , mentuk ma wo peme pii. ¹⁷ Narem, ki ni te na wo kunkang, ki ni sentak amin aham nya Ini-kyam aree ni nani. ¹⁸ Ki ni te na fowil ma na manshap, rem a saani dang egbo. Talak izuba itaanii koo isarak ni ison nyin , ¹⁹ Feri ni ne ko nuwe ni son anhoor , ihwa aa ihwa izuba, ni hwa dung Ini-kyam ni ikoris anhoor ni ison keeri, ²⁰ ni nab ni edimi titugi dang ewai, amimieng aresIni-kyam a Yesu kristi nyeer ga nu Ulombak edaa, ²¹ tusi ni dung agbo nyin epok nu raamii inkpog e kristi. ²² Ni nyaar paar, ros ni aferi be rom anyin , nya Ini-kyam me nyin ²³ Romir ra awo gbo nya na muung, nya barem kristi na wo gbo ba na rosi , watou iliaa muumg ,aa yeena ne gbo muung awo naa fonakii iliaa. ²⁴ Nya barem nya ba na rosiba roa e kristi , kikem maa nyaar ta ba ros ba rom epa ko ninge. ²⁵ Ba romir,ni yimina ne nyaar enyiin nya baren a kristi a yimina ne be na rosi kei nabak agbo muung agbo mpa . ²⁶ ko waapa ne makori taani amimieng ikpeng , ²⁷ Yen negbo muung a nabak pa ba naa kwisiyii a munak, bani riga nsiilba , ko anhihaan kikem ba, an zou a taani dang ngi iriga. ²⁸ Rem awo nanan na romir ne korbak nyan amuung egbo muung ngā an korbak . ²⁹ Ba zum nya gi iliaa muung ,sei koo ne hwak nizung, ka kirung nya abrema kristi akir ba naa rosi. ³⁰ Ti di wo iliaa muung ngā . ³¹ "Egbo ree maa, ner ata talak ini ni nyai ke patir dung ayan amuung nifiaang pa ni bawo iliaa yeeri. " ³² Kpam ler uhwaayii naa rem,muferi ma ne kristi na aa be rosi. ³³ Ne nani rem ,kpukpang a nyiin ko nwa korbak aynanna muung nya barem a pii gbo muung ngā, aa nyan na ninke ne ros aferi a romamuung.

Chapter 6

¹ Manhwin, ni tongis a feri nyai a nyiin amimieng ini-nikyam a ree maa awo nanan ² "Naang e saak aa inok inkpog" (yee na awo ibyang libaki ne sik feri), ³ "ko a wodung hwehwayii aa a ko gwii irai pi-pweeri amung niti " ⁴ Inii, ki ni te na tuun manhwin a nyiin niga ma gbang. Sei koo ni nari pa usel anhoor. ⁵ Manhwin kyam tongis ni a feri ini-nyin amung ni liak ni imari ni, aa dyidang ni son nyin. Ni tongis pa feri nya ba rem ta ni tongis dung a kristi ma. ⁶ Tongis ni e feri ko inii-kyam a nyiin ba dang, ko a maag pa ma. Memakoo rem,ni tongis nya manhwin a kristi, pam nya ba nani shem Ulombag amimieng ison a nyiin . ⁷ Ni rosun ni son nyin kpukpang, ni nani dung ini-kyam ma a nyiin nashemba bener a ba , ⁸ ego

di yee yee ko shem hwaayii nge na ko nuwe a nani,ata wii nfoor muung, ko a wo anhwinkyam maa koa gwi gbe-gbo muung .⁹ Inii-kyam, pii ni manhwin kyam é nyin ninke,ki ni te na naang pa iza. Ni yee yee a zum nya awo ni gwan, na zung a dang ngã na so gbo.¹⁰ Talisii, hwaar ni hwel u roosi ini-kyam aa mimieng kpaar nbgak muung.¹¹ Sosi ni a buk ahong Ulombgak kpukpang ki ni yee maa peri ma gagak nu shem nsharip.¹² É Naangĩ nyeer ba wo yi liak ga aa memii na ba, ku te ne be ntum,be nkong aa kpaar egbo nsiil hum nya uwo na rem aa izuba pipii amimieng igwan.¹³ Na rem, sosi ni a buk ahong Ulombgak kpukpang ki ki yee maa perima amung nsharip, ndé ni talis a nani ko anke, ni peri gagak¹⁴ Peri ni gagak, ki ni robi rik dyidang ni dirbak kyam ma a gi nyin naa, aa ni sor nkpír taani nkpong,¹⁵ aa,ne ma kpa hwel a nyiin ni ki ni sum éyilak a ree maa antam ne ferí amaakii a raasii ison.¹⁶ Ko ningye sor ni npkir dyidang,kikem maa tani yeema kang ikyab naa nsharip kpukpang.¹⁷ Ki ni ba antur a fonaki aa nhon izuba, ike naa iwo ferí Ulombgak.¹⁸ Ne kobir a zo aa kwisi, kobir ni azo tityugi amimieng izuba. Talisii rem, solim ni a raam tityugi kini naan nyii antuk aham nya ni kobir azo egbo ba ner Ulombgak taba taani.

¹⁹ Aa ni kobir azo ki ni so ni ma, ko ba nimi é shem in mun polak ungwẽ nang, kobir ni azo kun yee sangngã dang imari idyidang zum nya ban ler egbo feriyii a maaki a rem. v 20 Egbo a feriyii a maakii na mun ngwõ zum nya ba robi yung ni nkpas fyang, kunsang wurak ngã gagak, nya bansang nyi ma e mun ferí²¹ Ticikus, anhwini ne daa aa anhwini shem dyidang amimieng ini-kyam, ata sang ni ko anke, ki ni yee kanke naa mun nani²² Mun shem mung ne ni egbo ree maa, ki ni yee diwo kankee na, aa ko a hwaar ni ason.²³ Ison ni faal ni mahwin ne daa,aa yimir ni dyidang mu Ulombgak ni Ini Ini-kyam a Yesu kristi.²⁴ Taar nu dan dung azum nya a nyimina ni Ini-kyam a Yesu kristi ne dang a yimir irem.

Philippians

Chapter 1

¹ Bulus na Timoty, manhwin shem Kristi Yesu, gama ne bener etaani nu Ulomenyer Kristi Yesu pamyá ba wo ne filipi, aa na raami aa ne shemngbag kusiya.² Taar nu rona ne ni a raisyon Ulom aa Daa nyer aa Nikyam Yesu kristi³ Mun dimi Ulom na antuk a hamya mun tungrak ne zo,⁴ titugi, ne kusi nang kpunkpang anyin, a kusi nang nu mun,⁵ dong e dusegbo ne ferí maaki le nu ulom libaki ke tam narem,⁶ mun woma ne tur isyon ne nanke zum, ye zumya an libak ushem an hor nani aka ze gwena ne talis sei Ulom Yeesu Kristi.⁷ Awomi nanan kun gwak kikem gbo nyin kpunkpang.Kute, ni wo na ni syon nang. Ni kpunkpang enyin niwo be na shem ma nya be me nu taar nebe remya mun wo ngban faami aa remya ban mob me aa wii ferí maaki.⁸ Nya Ulom uwo a zorami nang, remya munwo nu goor nyin ne taar ye Kristi Yesu.⁹ Narem ekusi nang muna rem: ye eyimir enyin ne wo nu ful a ne yee e sentak,¹⁰ kini wii aminahamya awo nanan, kini wo bana didian bena dang amin a tosiyi,¹¹ saraki ms nu ful nanan remya an tam sel Yesu Kristi ne munaki aa zari Ulom.¹² Naremmun so kini yee, manhwinyani, amin a hamya ban nani mi antama ne ferí mumaki hum.¹³ nya awo kikem, erobi nang ne Kristi an tan nkau nebe na hweyi a bener kpunkpang.¹⁴ Me hwinyang e pang, ba woma ne tur isyon nu Ulom gbo remya mun wo inkpyas ifyang, ba woma ne tur isyon ke polak ungwẽ ferí ingbyeng.¹⁵ Be pang ban ferí Kristi gbo pii ezo a gber iliak,aa be pang fab hwayi.¹⁶ Egwari an naniyi gbo yimiri,eye yeban sangĩ azam,kun kang eferi maaki erem.¹⁷ Kute, ye tel erem an sub Kristi fab so gbo na, ba ni didiang ba. Ba raam nya kabe nimi izya nya ban nimi nkpyas fyang.¹⁸ Anke ninyai? a sar ewo na isyel babam- ko ko ni syo iryem ko ni syon idyang kabe sub e Kristi,narema munwo nu mun.¹⁹ Erem aka wo ne saniyi nang sel kusiya nyin, ne you izyuba ye Yeesu Kristi.²⁰ Ugoor nangã e siksyon, kan dang mensha, kute, ne pweri gagaag,nya anyan kewo, Kristi aka zou munakima ne me, ko numobi ko ne kwe.²¹ Nenang, mobinang Kristi na aa kweawmi zouwa.²² kute, ing kang gwir ni liak, aka womi shemfuisa. Yande na kan faar? mun haan.²³ Amin muna awo kurangĩ mimyeng efang ezu. Ugoor nang uwo na kun talaknikunwo nekristi, rema a karmima.²⁴ Kikemegwii ni liak zum an hwayi mi dong eni.²⁵ In mun yimina ne rem, mun yee kan gwir ne ni kun ze gwenna ne ni kpunkpang, gbo ze gwen nyin aa umun e maak isyon,²⁶ ke wo ye ne me kani wo ful ne gber nkpong ne Kristi Yesu ing mung tam n ni ninyai.²⁷ Sar esolime gbo nai usel humya ka yema sang eferi maakiye Kristi, ke wo na ye kom mun womung ko mun dang, kan gwaak egbo nyin, ye ni pweri gagaag ni Izyuba yeri zum, ni syon keri kini gber iliak eyeri gbo maagsyon ye ferí maaki.²⁸ Ni te ni nani ugban sel han gbo per enyin. Erema aka sang pa usel rurakin mpa, kute, aa fonaki nyin erem le nu Ulom.²⁹ Ban nang ni alana gbo Kristi adasewo ye pamyá ban yimina ne zungã kinki mpa, nebe gbong izya dong egbo mun,³⁰ kewoma ne hwalin eyeri eremya nin yaak ne me, nerem, ni gwak neme.

Chapter 2

¹ Ing enarib etoh yan awo ne Kristi, ing e sisi syon azowi ne yimiri, ing edusegbo awoma ni izyuba, ing utaar hang uwoma,² ni talak umun nang nu saraki sel uwo yerini syon, woma ne yimir eyeri,ke dusin ni izyuba, aa ke wo ne gbo amin a heri.³ ni te ni nani amin ne so gbo aa mun egbo. Ne yan ni wo ne siis egbo ku raambe pang ba kaar ti.⁴ Ko nuwe nyin ne te ne raam eze gwen emung kinki mung, kute, ne raam ye be paang ninke.⁵ Erem ne wo ni syon nyin, nya rem anwo ne Kristi Yeesu,⁶ nuweh, kute, anwo sifa yu Ulom, aa edase ten egbo mung nanan nu Ulom nya anhihyang epiisii.⁷ kute, a raam egbo mung nya adas wo anhihyang ke ba sifa anhwini kyam,banmarug sifa ner.⁸ An sina ne gbomung ke wo na tongis eferi har egwe ma, ke kwe unhon izya.⁹ Ulom ninke un munakung. Annang ers eremya a kaar eres konuwe .¹⁰ An nani erama ke eres e Yesu na aka wo zumya ekwalak aka sul. Ekwalkyepamyaba wo ni gwan aa pam nya ba wo nintyi.¹¹ An nani rema ke wo na ye arem ne sang ye Yeesu kristi na awo Nkyam, dong inkpyong yu Ulom e Daa.¹² Narem,

bena soyi nang, nya rem ni yang kini tongis ni feri, ba gwen nang weng ba, kute, ke wo na ye ko mun dang, ni nani shem fonaki ni myari aa siir syon.¹³ U lom u nani shem ma ne ni usel aa ushem dong hwayi mung.¹⁴ Ni nani ko anke dang e durumi, aa kolungwē¹⁵ kini wo bana dang amin tosiyi aa tataani, manhwin Ulom pamyā ba dang aminatosi, aa asou bena yomi a nas izya, nya rem ni toli nya nkau amung nintyi.¹⁶ Nipii eferi mobi erem ke te ne wo ye Ulom yee Kristi kan wo nu umun gbo ye mung u dasu kirak lala ko shem lala.¹⁷ kute, ing ban yarangī ninzii nya enabag egbo, ye rosi maak isyon nyin mun goni aa mun ne ni kpunkpang.¹⁸ nima ninke ni woma ne goniamun ne m. Mun sisine Nikyam Yesu ke shem e Timoti neni tuhwang,¹⁹ ke woye me ninke mun woma ne feri naribto nya mun yee ebukeyanggbo nyin²⁰ dong mun dang eyang nya yen, zumya aka rona ne ni nididiang.²¹ dong kpunkpan empa ba kita egbo mpa na weg, dange kir dungYeesu Kristi.²² Kute, ni yee inkyonk mung, nya awo na ye saai e nii, kikemma anani neme shem subi aa feri maaki erem.²³ mun sisi isyon kun shemung ing mung yaak ebuk aka kil nma ne me.²⁴ mun pweri gagaagne Nikym ke me gbo nang mun tam tuhwang ninke.²⁵ Kute, mun raam nya an hwayi kun shem e Epaphroditus ke wuur e ga ne ni. Awo winyai e nangā aa samir aa samirtaki ehong, a anhwini shem egbo nang.²⁶ An gwak utaar, aa e wo nu goor gwii ne nii kpunkpang dong nin gwak ye a dang ngbereng.²⁷ Ni didiangā a tang ngbereng. A yek kyengyeng e ekwe. kute, Lom taar rung, adase wo ne yena weng, ne me ma ninke, ke woye mun dasu gbong izya gbo izya.²⁸ Awo ne bing e robi syon kunshem mung, ke wo na ye ing nin yaak kung kaniwo nu mun, a izya nang ke yotir.²⁹ Munwaal lo Epaphroditus nu mun. Ni nang pa be ner inkpyong nya me.³⁰ Dong an wo ne shem a Kristi naan yeek ekwe. An nabak egbo mung ke fonag be ner, ke sarak asa hamya ni kani haan e nani mi shem.

Chapter 3

¹ Talisi, menhwinyai, ni nani umun ne Nikyam. egwariremnya mun gwarii ninyai an dangi erang egbo, a e sik ni nungberng.² Ni raam ni menpwumpwa. ni raambe nashem pep. Ni raam be na gwiar ni liak.³ Tina di wopamyaban keer ti nyou, pamyā ba ros ni izyuba Ulom, ke wo ne mun egbo na Kristi Nikya, ke Dangā ne pweri gagaag ni ilia igwai.⁴ Re wo kinkem, mene gbo nangkunpweri gaaag ni liak gwai. Ing eyang awoma ne pweri gagaag liak, kun kir eyang.⁵ Ban kou me nyou lom tityar ni fyang, ye manhwin Isra'ila, nya rem e Banyami Ba Ibrani ye Ibraniyawa: ne ram inkpyong aa mob ya Farisiyawa.⁶ A nu goor, mun nangbena rosi Ulom izya; remya ban kil nanan ne ros amob, mun dang amin a tosiyi.⁷ Kute, ebuk eyang remnya an womi uful, a dase womi anhihyang gbo kristi.⁸ Ni didiang, mun ram ebuk adase womi anhihyang dong mun raam ehwayi e yee Kristi Yeesu e Nikyam enang. Gbo mungā mun nabak ebuk kpunkpang kun raampa ne dang ehwayi dong kun zou Kristi ma.⁹ Aa kabe zou ni ne yen, ke dase woma ne kil ehwayi gbo nang ne mob, kute zumnya awo ne siksyon ne Kristi a kil ahwayi nu Ulom awo ye siki isyon.¹⁰ Narem mun so kun yee yun a kpyar kemya iyo ne yilak emung ne dusebgbo ni izya mung, ke wo nya rem yen na awo sel kweyi mung.¹¹ Deng awoyaana, kan yema yee e yilak emung ukuur.¹² Adase wo na ye mun zouma ebuk erem, neyang mung kil nanan, kute mun sisi isyon kun ba erem amin ahama ba zousi ne Kristi Yesu.¹³ Menhwinyai, eremnya me ne gbo nang mun toh dang ke ba kpunkpang. kute, amin a heri mun nani: Gberyel ma na amin ahama a kaar, ku sikisyon ne zumya awo gwen,¹⁴ Siksyon gbo amin a hamya u kir ku raam gwen eyii Ulom ne Kristi.¹⁵ Tii pamyā diwoma nisyā, di tuntrak usel hum; aa ing un tuntrak sel haang gbo anhihyang, Ulom ka tendo nezung.¹⁶ Ne yang, a sahama di zel, di pweri ma ne yen.¹⁷ nin nani nya rem mun wo, menhwinyai. kini be pamyā ba kilnya ti sel humya nin yaak ne ti.¹⁸ Duduk ba kil pamnya mun sangni gbo mpa, narem munsubni ne memil nya be na giyi kristi.¹⁹ E dang empa aka wo rutir. dong Ulom mpa uwo ilyai mpa na, aa munak empa awo ne mensha mpa.²⁰ kute,ubuk gwiyyii nyer uwo ni gwan, erema ansa ti di sum ena fonaki, a Nikyam Yesu Kristi.²¹ Aka sani ti ilia yomi zum kidi wo ni ilyak nya mung, lemanin kpyong yi kpyar mung ka wii ebuk gama gnomung.

Chapter 4

¹ Kute, Manhwin nyang nang pamyā mun wo nu goor mpa, u mun nang aa antur inkpyong nang, ni pweri gagaag ne Nikyam, samir enang.² Mun boob e Euodia, kunbob e syntyche, ni woma ni syon heri hum ne Nikyam.³ iī, mun hwalak ni, ne kili nang yi didiang, kidi you enyar e pamyā ban nani shem ne me usel sub eferi maaki bing e Clement aa nbir ba na shem nang, pamyā eres empa awo unfem moobi⁴ Ni goni nu Ulom antuk aa antuk. Ninyai kan hwalak ni goni.⁵ Te ko bener be yaak umun nyi. Nikyam awo kyengyeng.⁶ Nite ne yom isyon gbo anhihyang. Kute, ne anke ni wo bena kusiya aa dimiyi, teko Ulom yee kusi nyin,⁷ a raisyon Ulom zumnya a kaar eyeh kpunkpang, aka hwai isyon nyin na Kristi Yesu.⁸ Talisi, ma hwinyang, amin ahama awo ididiang, amin a hamya ba ba nasung inkpyong, amin ahama awo nanan, amin ahama awo tataani, amin ahama yimiri, amin ahama an nabaki hwhawayi, ing anhihyang a dangeyom eyom, ing anhihyang awo zariyi, ni tuntrak ebuk erem.⁹ Amin a hamya ni yee wii ni gwaak ni yaak name ni nani neka, ke raisyon ke rona ne ni.¹⁰ mun wo nu mun ngbag ne Nikyam dong na ne talisi erem nin sani isyon nyin gbo nang. Nin gwak erem nin sani gbo nang, kute embol eyou nima an dangi.¹¹ Mun dasu feri erem dong mun wona kiri na. dongbang sub mi ye mung gwina ne amin a hamya mung woma.¹² Ku yee amina hamya a tank ke wo na dang epok, aa mun ye amin a hamya a yank ke wo na pok. ko anha aa ko ninge mun yee amin a hamya kan nani kun zou eze aa min a hamya kan nani kun rai gori, aa mun ye remya kan nani kun zou pweppweri aa amin a hamya a hamya kan nani kun wo na kusiya.¹³ kan nani ko anke ne zumnya a nas ni ukpar.¹⁴ Kute, nin gbong izya nang yeri ne me.¹⁵ Ni be Filibi, ni yee ne libak eferi maaki erem, nya mun talak Makidoniya, ugbang kusiyahangun dang zumya a youmima sel nabaki aa waali ing a dang e nii.¹⁶ Ko remya

Chapter 1

mun wo ne Tasolonika,nin shema ne you eyin ba hwel aren ba. ¹⁷ Adase wo na yee me mung kir naka. kute munkir ifius kemya an bing nima naa. ¹⁸ Mung wii ko anke ne saraki, ke wo ninyai, ban solim e nas mi narem remya mung wii ne Epaphroditus ebuk eremya nin shema. an woni unpoon maaki, nabak egbo remya an wiya mumakiyu ulom. ¹⁹ Ulom nang, ka nang ni amin a hamya ni kir le ukpu siski mung, ne kristi Yesu ²⁰ Ne yu Ulom aa Daa ne wo ne munaki shishar.n Ne wo kikem. ²¹ Dimi be ner taani yu Ulom na res e Kristi Yeesu. Menhwinyang pamy ba wo ne me be dimini. ²² kpunkpang bener taani yu Ulom pamnya ba wo azam ba dimini, musaman pamy ba wo kyam caesar. ²³ Utaar ye Nikyam Yeesu Kristi ne ronane izya nyin, newo kikem.

Colossians

Chapter 1

¹ Bulus ener efyeriyii kristi ahyn llam nē a hynyii Timoti, ² Bener etani nee sang'ii idiyak pam yah baw'o ne ibee kollosi. mo taar nei, e gwir ei hwayii nullum egbak eyeer. Yesu Kristi ³ Tee diimiyii dug ullum, egbag yer Yesu Kristi, tTee kasiyu don enii ne me tuk pweiri. ⁴ Tee kwaka yii mir nai nu rosi Yesu Kristi rem yaa awo doma ne bei ner Tani Ulom. ⁵ Uwoma ne yiimir sur son ne egwan, ugwak a sur son erem ya wodoma nei fyeri Ulom ne ididyang. ⁶ Erem ya tam nei zo. fyeri maki reni ya bee a fuss kyem ya etei nee itifyeri makii nawo. ⁷ E fyeri erem ya uma a le ne be ifafras- na yimir nee a hyn shem ahom ya woma ne ididyang agbo eyeer. ⁸ Ifafras a sag tii a yiimir erem ya ni woma ne ezuba ahor. ⁹ Yimir erem ya zo nani, elee ne metug mam, bati talak a kusi egbo nai ba. tee kusi ko ezuba hwayii nee gyup kee wodamai. ¹⁰ Tee ti kusi ku kil ki ahor nullum usal ahor. Tee kusi efus kem ya ta kurag nii wo yee ahor, ki tee ma ne fyeri ullum. ¹¹ Tee kusi ku woma ne kpaar ne ko akee nanii ya nanii, ekpaar hum ya nana nu mon ne sisi eson. ¹² Tee kusi ku sisi eson ku dimiyii dug edaa zum ya sa uwoma nu gab ni gwan, ne ezuba baner ahor. ¹³ E fonati ne tum nsil ke gama neti ne itum mo kyem ya yiminai na ahyn amo. ¹⁴ Ne uzum ya fonati nee me mii me, mam ya fonati. ke fisiti yomi yir, Erem ya awo nanan ne ba afisa. ¹⁵ Yana awo uzee ullum wom ya ba libak yee ba lei nee ntilil. ¹⁶ Ne zona abuk a solimi, ne rem ya wone gwam, arem ya awo nitee. Erem ya ba ram, ne rem babaram ba, ko itum, Gwanatee ne igbo dug ba pam ya ba nani pali na pomug. ¹⁷ Ne ezok ko akei a solimi, Ne zoō ko ake aperii. ¹⁸ Hyena awo igbak ubuk kusiyi, nyena wo libaki mari ne ba pam ya ba kooi, awoma ne buk amime apah kpukpang. ¹⁹ Ullum uyimir ko a kye mo ne wonezo, ²⁰ Solomi ne sai yeena ullum igwir gwir a hwayii, ullum usolim a buk gbo me, ebuk igwan ne iti. ²¹ Ne metuk ama,a nee wo bei ken ne be fub ugwazo mo. ²² Nerem a solim nii ne kwe me, ei nani aminaham ke sanii ni wo bee na tani ke ni kil kil ahor ne hyen. ²³ Inti ze gwan ne peri ne fyeri ullum tidi kor akub, ba aminaham ya ta fani wuraa ne fyeri maki erem ya ni gwak ba. Erei ma awo fyeri maki rem ya ba sangu ke nuna zum ya ba naniyii ne iti, yee na wo fyeri maki rem ya me Bulus ahyn shem amo. ²⁴ Me mo kwak umane gbo izah zum ya me gbo nee ni mu woma nu mon erem ya mo zoma agbo Kristi dun elak mo ezum ya ewo buk kusi ba. ²⁵ Eram buk kusiyii me na wo na shemisi zum ya ullum ushem mi, nee ni mo sarak fyeri Ulom. ²⁶ Ebuk erem ya ba ler ne ile ile, nerem ba fubak bee wurak ma yeena wo Yesu abyn ullum ham ya wo tatani. ²⁷ Eyee na awo ezum ya ullum kir Amina leri neē bēē pam ya ba wo na rosiba, yeena wo Kristi ni son nai na aminaham ya kir. ²⁸ Tii sag efyeri egbo mo, tii suppa baner kpuk, ki ni kuk ne rosi ullum. ²⁹ Mu nani shem ne kub nag, ku zou igbok.

Chapter 2

¹ Bani yee tasiyii erem ya me mu nani gbo nyii ba, Ne be pam ya bawo ne Balodokiya bee ner apah ba ba elai ya yii ba. ² Mu nani ushem ko son pah kuk kidi wo yeeri ne yimir ne yeyii abuk lom erem ya ba ba polak ne ka ba, yee nawo Kristi. ³ Ne yeena duk abuk yeeyii awoma ne rem ya wo eler. ⁴ Mu sak eferi rem ba mu kir ayah zum ya ta gi fari ahoor. ⁵ Mun yee bam wo ne nii ni lak ba, mon wo ne nii ne ezoba ahori, mu nani moo. ⁶ Nerem ya ni wi ahyn lllum nii kil nezu. ⁷ Ba hwayii ne zug ba, kir a mayi ne zug ku peri ne zug yande ba supbo ku hami farak esonne diimiyii. ⁸ Bamu yimir eyah ne remo ne yee moo da ayee moo, ni itiak bener, yiimir ne ezuba be ener ni inti, ⁹ Ne yeena ko akye awo nanan nu lom. ¹⁰ Owo nanan ne igbak zum ya pii ne ikpuk. ¹¹ Ne yee na ba kyem ni nyaa, ba kyem eyou elak ba. kutai rosi Yesu naa. ¹² U kwei ne yee ubuk wabi ku yilak ne zo ne makori nei ikpuk ullum kyem ya monaku ne run. ¹³ Un kwei ne yomi nai nee kyem uyoyu, wa solinti ki di wo baner amo, kei fisiti a yob iyer. ¹⁴ Yesu wi akwei remya wo yera, yeena ba kpayilu ne igwan, a yom rem ya wo yer yen aba ne ka. ¹⁵ E fonak etum nebee egbo mo kei napah me sha nii dyandii, kai zou etalma nee gwan uhun. ¹⁶ Yaa, a yan baka mooba, agbo ze aminazei ne gbae makori a igyak faii uhwal ne llam ko beri ezo ba. ¹⁷ Ezum na woo ebuk erem yarta tam a hyn ullom ma uwo a sindii. ¹⁸ yaā baka monak egbok nai ne kwisi aā mog egbo me hyn lllom bā ener ezom aka mweer aminaham ya woo elak, ba uzuba ahar ba. ¹⁹ Yeen bar patir ne gbo ba, igbo na apii elak kpukpai, yeena ta baner aka tai ne fyeri lllom. ²⁰ Ekwei a hyn lllom awo sail zum ya tani zau ezoba ahor na, kyena sa nee gwi gwir bener sill nii itii? ²¹ Ba ka tabir ba, ba ka tur ba, bele uzei. ²² Ebuk erem ata yomii kpukpuk inn uzei nee ka, yeena awo akpuub ne sub bener. ²³ Fyeri erem yaa awo azam fyeri kpuub erem ya ener ta kil ma nee egbo mog, bata bee wooma nee Amina hor nii elak ener ba.

Chapter 3

¹ Yah ba munane yeeri ne Yesu, neekir ebuk erem ya awo nii gwan a samam ya a hyn Ulom agwima upok zeii Ulom gbak.

² Nii mak ison yii ne amin aham ya woo nii gwan ba aminaham ya wo nee tiil ba. ³ Nee koor, ezoba yii elerin nee a hyn lllum egbak. ⁴ In a hyn llom etam, ezum ya wo a mobe eyer, zoma ta urak yeri ne yeen. ⁵ Nee yarak ne kille rem ya ba hwayiba, ekir eyar, kil ne eriga, ison pipi, gii yak a yah erema awoo akil bei na ehela (boka). ⁶ Ne kil erema, Ulom gbak nanii ugbai ne me hynamo pam ya ba gii rosun. ⁷ Nee me nii kil kile pah ma nikye. ⁸ Nerem yii yayir ne buk erem, Isharim, gizo, yom son, fyeri ilak, ugbag ne wonee ti ba. ⁹ Ba ka nii koudug ayah erem ba, Ne talak akilee rem zaii, ¹⁰ Ne sur ener eya nii son yii, nanii aminaham ya uyer azum ya naneeyo. ¹¹ Azam ne nerem ba zom ya redug ba wo na rosi, ko be baya kudi ko pam ya baba kyeta uyou, ko be kye, a hyn kyan Kristi na wo ko akye. ¹² Nerem Ulomgbak salinii, ne kil kill atanii ne yimir, sik son, day munak egbo ne sisi son. ¹³ Ne yimir ne egbo ne sisi son ¹⁴ a ¹⁵ Ne yimir ne egbo yii, in a yak awoma ne amok ne yah, ne fisidug ya rem ullom gbag u fisiti kpukpah yeer. ¹⁶ Fyeri ahyn llom ne mwee ne son yeer Gagag, ne sub ikpuup, nii ihwa nu-moon ne ser dug ullom gba kinii umoon ne son iyii, ¹⁷ Aminaham yakanii fyeri ke na nii ne res ahyn llom, ni dimi ullom gba. ¹⁸ Yar ni nabak egbo yii nebe romeiyin yeena awo nanan ne gbag gyam. ¹⁹ Be romis nii yimir ne yar a yiin, ba ka nani pah aminaham ya wo pah pi ba. ²⁰ Kabee ne ros eniiyii ne ko sel yande a gbag gyam ayimir aminaham. ²¹ Eda'a ku tane luk a hwinenai, don keda be sisiba. ²² Bena niyii ushem ne ros egbo kyan inn ni iliak ne dug ko kye, ba rem ezo ba, ne son ahor, kirag a gbak kyan. ²³ Aminaham ya ka nani, ne wo nii son, ba bener. ²⁴ Wo yee ka wi aminaham yananii dug llom gbak ne lelei. Awo lllum Kristi mmp ya nandug shem. ²⁵ Aminaham ya nani hahwayii ko papi ka zou ehwak moo ma, ba folir ba.

Chapter 4

¹ Nii kpong gyam nii pii be na nayii shem yii nii sail zom ya ehwayii, yee u woma nee egba nii ugwan. ² Ne sur egbo nu kusiyii gagag ne dimiyii dug ullom. ³ Ne kusi tii, ullom gbak ku polak uwari ne fyeri moon, kiti sag aminaham yawo uler mo erem ya mo zau erobi ma. ⁴ Ne kwisi ku sag pah bener fyeri rem ya wo nanan. ⁵ Nani shem ni ekpuuk ne be pam ya ne kil yeri ne me tuk. ⁶ Eyeri inn ne wo fyeri hwayine maki rem yata napah bener elosi pah. ⁷ Tikikus a ka sak nii aminaham yaa mu wo amime yeen awo ener eyer ahor zum ya nani ti shem. samir nyirr nu nani yi shem agbak kyan. ⁸ Mun sheemug ne nii kinii yee in dah ti wo yeri, ki nii sik son. ⁹ Mo sheemug yeeri ne Unisimus na yimire nag, a samir ushem nyeer awo yeeri ne nii, ata sag nii aminaham ya yomi azam. ¹⁰ Aristakus a samir gboyiin izah naga diminii, a Markus a hyn yaã Barnabas ezom yaã ba sag nii fyeri agbo mu iin etam ne nii niwi yuu. ¹¹ Yesu ezom ya ba yii Yustus a diminii, a samir shem eyeer ra wo, Yahudawa bei na rosi ba sisimi ison. ¹² Abafaras zum ya wo yeri amimeg eyiin na naniyi shem llom a diminii, a kusi ullom agbo yiin kini peri egbo fyeri ullom. ¹³ Mun yimir aka nani nii shem didyag ne bee Lawodikiya aah bee Harafolis. ¹⁴ A Luka na kiri ehal zum ya mo yimir ne zug aah Dimas ba diminii. ¹⁵ Nii dimi bee samir shem nag, Ludikiya Nimfas nee bee na rosi mug apam yaa ba wo kyan mug. ¹⁶ Iin ba talis far nii ufem hom, ba fari nuka ma ugwazo bee na rosi Lawudikiya. ¹⁷ Nii saggu Arkibus ne mag ison mug shem hum ya bana." Me Bulus na mun gwari dimi erem nii pok-nag, igbo izah zum yaa mu gbo mun gwisi aminahor igbo nyii.

1 Thessalonians

Chapter 1

¹ Lene Bulus Sila a Timoti ke ga ne bena rosi Tasalonima pam nya ba wo yu lom bak nyi a Ni kyan Yesu Kristi Taar ne rai son ne woi ma ² Di dimi Ulom gboyin a di yi eros e nyin titugi nu kwisiyi nyeer ³ Di tugnir gwen Ulom gbak a ni kyan shem nyin maaki son, a yimir, a koor son ne hamiri ma ne zum Ni kyan nyeer, Yesu Kristi ⁴ Mehwinena man nya Ulom yimina nepa, Di yē a founi, ⁵ Dong eferi nyeer an dase tamni nu ngwē weng, antamni nukpaar mimeng Izuba taani a ne sangni didiyang sel heri hum, niyee tiwo be nwe nenyin gbo nyin ⁶ Ni ros amin aham nya di nani a aham nya Nikyam a nani, sang niwi feri Ulom, ni se liyak mumung le ni zuba taani ⁷ Egborem niwo amin a rosi ne be na rosi kpukpang pam nya bawo ne makidoniya a Akaga ⁸ Egbo nyi eferi Ulom anga ni sip baabam ba ne makidoniya a Akaya ba weeng Dasi tadi feri eyaang gborem ninyai ⁹ Peenma ba sang ewi rem nya ni witi a nya berem nya ni talak eros nkung kini ros Ulom didiyang a Ulom raami, ¹⁰ A nisum atam esai nigwan zum nya emunakung kuur- Yesu, zum nya fonakti ni zah tyami

Chapter 2

¹ Nima regbonyin, mehwinena, niye atam anyeer a dase wo alala. ² Ni ye naniti kwasin huii di gbong Izah ba naniti pepi, dang mesha ne Filibi Di gi kidi pweri gagak nulom kidi zegwena ne feri emung ³ Eferi rem nya di feri ni dasi di moor sel, dasi di nani pepi ko di rem ni. ⁴ Di feri na kim sisidung Ulom son, ener apwak emung nya berem nya Ulom yimina neti ke nangti eferi emung di suppa bener son nyer. ⁵ Nya bener nya niye di dase tam nu ngwē maaki ko di lusi ni anhihang ko sogbo Uloma ye syon nyer ⁶ Di dase dikir bener ni ko bapaang keba nangti npkong. yaak nyeera kidi ze amin aham nya bena shem Ulom anhwai be waal ⁷ Ti di sar ewo Jiaang nya nyaan zum nya bowel mehwin emung ⁸ Egborem di yimina ne ni Amin nangti mun ki di gabi ne ni eferi Ulom a kil enyer Ni Mweti ni syon gagak ⁹ Ni tungrak, mehwinena, pwali shem hum nya di nani Di nani shem atuk nu lom kidi te ne woni ebuk nu shem Ulom hum ¹⁰ Ni raam a Ulom ma uraam ekil e tani, nanan a hwiyi rem nya di kilni, ni bena yimiti ¹¹ Sel heri hum niyē nya mehein emung. ¹² Di nasni pkaar s di sisini syon kidi reeni ni kil ekil erem nya Ulom yimina zum nya nyiini kyanung nikponmung. ¹³ Egborem di dimi

Chapter 3

Ulongbak ti tugi, ndě ni wi eshem Ushem Ulom erem nya ni gwak netim ni wi ke dase wo nya feri ner a ne sar awo ni didiyang nya be rem nya wo, eferi Ulom rem nya a ne nyi pam nya ni wi. ¹⁴ Eni mehwinena, niwo be rosi sel hum bener erosi Ulom ne Juda a Yesu kriti Nighbong Iza niinke pok bener nsip nyin, nya berem nya ba nani pa ne yahuda ¹⁵ Pam nya ba mwaar e Yesua bene shemisi ke gyer ti Wurangã. Ba yom bung Ulom syon a ba miis bener gwen. ¹⁶ Ba gyeer tima ne feri ne bener apam nya bahan Ulom ke be zou fonina. Ba pas eyom enpa titugi, talakpa gbang Ulom ta dan ta yar tu talisi. ¹⁷ A ti mehwinena di talak ni mentuk totok, ni syon di wo yeri Di na di hwai wehwai kidi yaak ni zo ne zo. ¹⁸ Di kir etam neni-mu sangni Mě Bulus, areen weng - eshetan a gyeertima ¹⁹ Ankena wo maak syon nyeer umung nyer, antur tum anyer ugwen Nikyan nyeer Yesu tu tam mung? ni na ni dase wo? ²⁰ Ni na ni wo munir a mung nyeer

Chapter 3

¹ Wasang di yaak tadi haana di raam nya anhwai di gwir kinkinyer ne Atina ² Di shem Timoti, hwinyai nyeer a bapam nya di nani shem Ulom eyeri amimeng eferi Yesu. ³ Ke nihang atena ser liyak nizah zum nya kil.Nima niye egborem a ba sikti ⁴ Ni didiyang kidi wo nemi di sangni diwo kengeng kidi Izah ankil kikemny rem nya ni yě ⁵ Egborem nya mu haana gwima, mu shem kun gwak maak nyin mu kirak na yowiyo zum ko a yowi ni shem nyer "ros makari ⁶ Timoti lě nemi ke gwaak ye sangti maak syon a yimir enyiin E sangti ni tugni ebuk ehaayi gbo nyeer a ni kir eyaakti nya berem nya tima di kir eyaakni ⁷ Gborem mehwinena, ni rasti syon na ne maak syon nyiin amung ni zah nyeer ⁸ Nerem di woma Idang ni pweri gagak sel Ulom ⁹ Tadi dimi Ulom kankena gbonyi nu mung hum nya di woma gwen Ulom egbo nyin ¹⁰ Tuk nu lom di kwisi waa gbobyin Lodi yaak di dusin kidi naangni amin aham nya ni dangnã nu maakĩ syon nyin ¹¹ Di boob Ulom gbobak, a niyeer negbo mung a nikyam Yesu, kee piti tama neyin ¹² Di boob Ulom kini tē nu yimir ma negbo nyir a bener kunkpang, nya berem nya di nani ni ¹³ Di boob ke pii syon nyin kini teba tani gwen ulom a Nyi tu tami Yesu nebe ner emung teba tani.

Chapter 4

¹ Kpunkpang, mehwinena, di boob ni kidi rona nemi gagak sel Niyeer Yesu Amin aham nya nigwak egbo kil enyin ni Ulom, zeni gwena kikem ² Ni ye eferi rem nya di sangni u sel Yesu. ³ Amin aham nya Ulom sang ahena, ni kil teba bener ⁴ Kpunkpang enyin pini egbo nyin ni tetani ⁵ Ki tena wo baabam (nya bener apam nya ba haan Ulom) ⁶ Ke nihang ate na yombung ahwinyai Ulom ta nani do amin aham nya zo nani dung ahwinoki erem di sangni ⁷ Ulom dase yiti diwo rebe riga e yiti na diwo teba taani ⁸ Zum nya gi erem edase gii ener, engi Ulom a hum nya naang Izuba taani ⁹ Eferi yi mi ti ma na hwinok ni dase ni kir ani haang ke gwari ni gborem, Ulom supni ma ni yimina nebgo nyin ¹⁰ Mu sangni, nani ni kikem pa mehwinok amam nya bawo ne maki doniya Di boob ni ni nani kekar kikem ¹¹ Di boobni, kirni gwii nupok nyin nya berem nya di talak nima ¹² Ki ni kil nanang nu bir bener anhihang ke tene zesini ¹³ ki tena haan mehwinena gbo bapah nya ba raii ki tena kun nya bena dangni gwen ¹⁴ Idang di yimir Yesu enkwe ke yilak, Ulom ta munak kung neba pam nya ba raii mere ¹⁵ mu gwari rem eferi rem a Nikyam Yesu e sangni paang e nyin baraam yē Idang Nikyan Yesu a gwaak, Ti bena roosi pam nya di too kidi raam tadi ne Yesu a data ba tuk ekaar apam nya ba koi ye refi rem erema ¹⁶ Ulom nepo mung, ta sis le nigwan Ata tam ne hasi, egol gbak ena shemi mung ata furak anshem Ulom pam nya ban koi sel Yesu tabe libak e yilak. ¹⁷ Da sar ti pam nya di pak reba rami, tadi dus ni buda kidi zong Yesu upwam kidi wo nezung titugi ¹⁸ Rasni ma ni syon nyin ne feri rem.

Chapter 5

¹ E feri mentuk, menhwinena ni dasi nikir eyaang ke gwari ni. ² Ni niyee waa ye etam Ulom ata wo nya atam enerze ³ Ndě ba reh, rason a ngbereng amin aham nya ata ros egbopa ata wo papi ⁴ Ni mehwinena ni yee erem aminu ke tena bani nya etam a ner Izeh ⁵ Dong ni niwo mehwin lom a nkaar Di dase diwo bener siil ko atuk ⁶ Ki tena rai nya nbir bener Di hweii egbo yeer kidi solimi ⁷ Bena mera ba raii natuk Bena gbogni meshap bagbong ke fowil natuk ⁸ Ti diwo bena lom a di pweri gagak nu maaki syon nu yimiti a nu su mi efonaki ⁹ Ulom dase sikti egbo gbang mung, ensiktina kidi zou fonina ne Yesu Krist ¹⁰ Yee na kwe egbo nyeer kidi wo ne zung nu yilaki a ne mera ¹¹ Rasnima ni syon ki youdung egbonyina nya berem nya ni nina ¹² Ti booni me hwinena kini yē apam nya ba nani shem nenyin apam nya ba kaarni sel ulom apam nya ba supnima

¹⁴ Di boobni ni suppa ba pah nya ba dase nani nanan, ni paak apak nya ba wuur kwasim ni youpa ba pam nya badang kpaar kini sisi syon ne bener kpunkpang ¹⁵ Ke yaang atena nani amin papi dung ezum nya nani dung kir ni amin aham nya anhwai pa sener kpunkpang. ¹⁶ Gooni ni titugi ¹⁷ Kwisi ni titugi ¹⁸ Dimini ko ningye, amin aham nya Ulom sikni sel e Yesu Kristi ¹⁹ Ki tene siir Izuba hwayi ²⁰ Ki tene sini eferi gwen ²¹ Raam mi ebuk pkupkang.pini aham nya hwayi ²² Kirakni amin aham nya awo papi. ²³ Mu boob wom rosi syon ku wapni pkupkang Izuba, umoobi a liyak nyin kiwo ti taani ke sum etam Nikyan Yesu ²⁴ Zum nya yiini api eferi ata zegiren kikem ²⁵ Mehwinena, ni sotima nu kwisiyi ²⁶ Dimini mehwinena kini waar ngwē amimeng zuba taa ni ²⁷ Mu talakni n Ulom ki ni faarta mehwinena fem hum kpupang npa. ²⁸ Taar yē Nikyam Yesu nu ron neni.

2 Thessalonians

Chapter 1

¹ Lene Bulus, a sila, a Timoti ke ga ne bena rosi Tasalonika sel Ulomgbak Ninyer a Nikyam Yesu Kristi ² Taar a rason nele ulomgbak Ninyer a Nikyam Yesu Kristi ³ Di dimi Ulom egbonyin ti tu gi, mehwinena, anhwaiy kikem nya bener nya maak son enyin a yimina negbo nyin a zegwen ⁴ Ti gber nkpongna nine kyam kwisiyi egbo pii son a maak son enyin amimeng iza zum nya ni gbong kini nake kil ⁵ Amok Ulom muna erem a sangni na tani zou mwer kyam Ulom kem nya ni gbongzama ⁶ Awo nanan Ulom nu naang pa bapam nya ba nasni iza ninke ⁷ Ke naagni turin a ti ni ke tu hum nya Nikyam Yesu ata tam ne bena shemisi emung ⁸ Ne gbagbung Ira a ta zel apam nya ba nasni iza a bapam nya bangi eros eferi Nikyam enyer Yesu. ⁹ Tabe gbong Iza ti tu gi, Ulom ta gyerta gwen mung a nikpong a pkaar mung. ¹⁰ Ata nani kikem Idang atam tuhum ke pam nya ba nasung kpong egbo yimina ne feri rem nya di sangni ¹¹ Egwrem, di kwisi ti tu gi ko Ulom raamni sarak ezo nanan ne yii rem nya yini a kpaar mung ku nangni amin ahwaiy egbo kil ne maak ¹² Di kwisi rem ke res Nikyang nyeer Yesu ko zou zegwena neni a ni nezung, nanan ne taar Ulom a Nikyam Yesu.

Chapter 2

¹ Nerem amin aham nya awo egbo taani Nikyam enyeer Yesu a monglir enyeer nezung, di boob ni gagak, mehwinena, ² Ki tene ser iyak egbo Izo zum nya nigbong, zum nya tamni zizuba ayang eshem ayam nfem hum nya di gwari ni egbo rem nya di rem ye tam Nikyam Yesu ayek. ³ Ki tena talak yaang ke remakni tani haang erem sei tuhum nya ni yim a na giyi toognisi ne na yomi a tam ⁴ Eyena zum nya amuun egbomung a gi Ulom ne rem nya bener ba rosung Agwi kyam kwisiyi keraam nya zin Iwo Ulom ⁵ Ni dasi ni tunrak mu sangni ebuk erem kpunpang kunwo neni? ⁶ Ni yē amin aham nya pisung, awo kikem ko tam ne mentuk amam nya ba signa. ⁷ Egi toognis agi dang, eyaanga a piisung sei ba wurakna nezung ⁸ Na giyi toognisi mu ata wurak, Nikyan Yesu ata mwarung nu moobi ngwe mung ke yalbak kewo epin netam e Yesu ⁹ Etam ena giyi toognisi zum ata wo nanan nushem e shetani amin eturi ankpaal ¹⁰ Ne buk pepi rem nya arem pam nya bawo sel ekwe ke be tena fonir ¹¹ Ulom ta naanpa eyē yaang e ba yimina ni rem. ¹² Ke ba yomi kpukpang, ba pam nya ba gi didiyang ke ros Irem ¹³ Mehwinena, pam nya Ulom yimina atuti di dimi Ulom titugi egbo nyin, Ulom salini kim libak ewi fonak ne kili a yimir enyin ¹⁴ E yini sel eferi ulom erm nya di sangni ki ni zou kpong Nikyam enyeer Yesu. ¹⁵ Mehwinena pweri ni kini pii gagak amin aham nya ban subnima nu ngwē ayang ne gwari rem nya di shemisinima ¹⁶ Di boob Nikyam Yesu Kristine pomung a Ulomgbak ninyeer zum nya yimisa nēti ke rastima nison ti tu gi a maak son ehwaiy egbo taar emung. ¹⁷ Erem nya rostima nison a nasti kpaar son amiin aham nya di nani hwahwaiy.

Chapter 3

¹ Nerem, mehwinena kwisini egbo nyeer ke feri Ulom a sarak nya berem nya awo neynin, ² Kidi zou fonina ne be na yomi a bener pebepi, dong paang ba dase yimir. ³ Ulom yimina ne ni ata naangni kpaar ke kasi ni pok ena yomi ⁴ Di maak son n Ulom egbonyin tani na a tani zegwena ne nani amin aham nya di sangni ⁵ Di boob Ulomgbak nu rona ni son nyin ne yimir Ulom hamiri Yesu ⁶ Di sangni mehwinena, neres niyeer Yesu krist, ni gi ezum nya agi shem a gi eros amin aham nya niwi neti ⁷ Ni niyē anhwaiy ni maas neti di dase wo alala sang di too neni ⁸ Di dase zedung eyaang anhihanag ki dase taliyung, Di gbong 129 kidi nani shem atuk nu lom, kide tena wodung eyaang ebuk ⁹ Di woma nikpong kem digi dong kidi woni amin a maasi ¹⁰ Sang di nani di sangni " zum nya gi nani shem ke tena zeh ¹¹ Di gwak ba paang bagi nani shem ke gwi alala ke duur kikem ¹² Di sangpa pam nya ba nani kikem, be nani shem gagak ke ze aminaze npa ¹³ Ni mehwinena ki bolma ne nani amin anhoor ¹⁴ Zum nya gi yimina nu fem nyeer, yeyung ki ni gi edusegbo ne zung ko mensha me turung ¹⁵ Ki tena giyung kpupkang ni hwalin dung nya ahwinyai eyin ¹⁶ Di boob Ulom rosi son ne pomung ne naangni rason titugi ni sel kakang. ¹⁷ Eme Bulus, mu gwari nupok nang tani yaak feem zum nya mu gwari ¹⁸ Mu boob etaar nikyan enyeer Yesu Kristi ke rona ni ni kpukang newo kikem.

1 Timothy

Chapter 1

¹ Bulus anhwini shem a Yesu Kristine sang kamakii Ulomgbak naa fonakii isson enyeer, ² ga ne Timoti, anhwini anhoor amimieng dyidang; Taar, tiaar aa faal pok Ulomgbak e daa aa kristi Yesu Ini kyam enyeer. ³ Nya rem mun boob bo ma sang tan yilak nga ne Macedoniya, ye busu wai ne Afisa ku hweei ku kaam ba ner kei ba te ne supl anhihyang ne feeri reema di sup. ⁴ Kei be ne ze antuk a mpa nu tongisii ntuurum aa gber e buk kakang. Rem a pii kool ngwē, kaar erem nya di hweei ki di tuun shem Ulomgbak gugwen, hum nya wo amimieng ayimirii. ⁵ Egbo a mok ngū na awo korbak leni ison taani aa kafuk anhoor, aa nabak e yimir anhoor. ⁶ Paang ba porir e wurak seil hum zai kei be wuur nu feriyi empin. ⁷ Ba kir kei be wo be naa suubi amok, ku te ba ban sentak amin a ham nya ba feri ba ko amin a ham nya ban peer ba peri ma na fal ba. ⁸ Ku te di ye amok anhwaiy in ban rona ne zung. ⁹ Ti di yee amok e zum ba wo egbo dyidang ngā ba, ku te ba nani egbo pam nya ba gi ros amok, ba ner pam nya ban famak eto, aa pam nya ba gi ros Ulomgbak be naa yoomii, Ban nabak amok egbo a pam nya ba mwaari Ini mpa be romir aa nyai mpa nyaar aa ba mwaari be ner ninke. ¹⁰ Egbo be raai baam aa be romir a pam nya aa be romir a pam nya ba raai ne be romir, egbo be naa zeyi be ner kei ga mana pa ni iza,

Chapter 2

egbo be naa keeri irem, aa ba pam nya ba waal kwasim irem, aa amin a ham nya a waal gwen na ne mok Ulomngbak.¹¹ Amok e zum awo egbo feri maakii Ulomngbak anhoor ra reem ma epui.¹² Mun dimi kristi Ini kyam e nyeer. Ezuu ma a munak nyi e koli, ne zung a ngwī wi mi ne yimirii,aa kwa ni e sor shem muung.¹³ Me ngwō naa yoomi na kwasim, naa firini ira aa anhwini e laaki e feri. duk ne nani rem, ban fonak ngī egbo mun nani e buk e rem ne dang e yee ma na aa dang e nabak e yimir.¹⁴ Ku te taar Ulomngbak nyeer umweeni ne nabak e yimir ne korbak reema awo a mimieng e Kristi Yesu.¹⁵ E feri rem awo yeyimiti na, a kenak ko nuwe ne wi, ye Yesu kristi atam ni ti kem egbo kei fonak be naa yoomi , amimieng ampa menamun yomii nkaar.¹⁶ Egbo reema mun zou e fonir ma, egbo nan me na mun ngwō libakii, zum nya kei be ten ta be ner e raas ison Yesu kristi. A nani rem kikem egbo kun ngwō pa ba pam, nya ba too dang kei nabak e yimir ega moobi sheshaar.¹⁷ Na rem, Tum irai awo zu, daangī e kooyi, leeri, Ulomngbak ntum, munak ne ga ne res enai sheshe-shaar ne shaar. ne wo kikem.¹⁸ Mun patak go a mok e zum pok nai, anhwini na nang, Timoti. Mun nani rem kikem egbo sup gwen e reema ban sang egbo nai, ku mweer e hong rem nu kpaar.¹⁹ Nani rem kikem ku wo ma ne nabak e yimir aa ba ni ison hwi-hwaayi. Ner a paang ba gi sasak eto ne feri rem ba yarak e nabak e yimir e mpa.²⁰ Be ner nya be Himinayus, aa iskandari, ba pam nya mun nabak pa ne shetan koiliak i pari ta ko ba maase gi yoomi ma.

Chapter 2

¹ Na rem ne libak mun boobo ba nabak e boob eboob, aa kobir e zo, aa boob egbo ba ner kpunkpang, aa nab e dimi, be nani kikem egbo be ner kpunkpang, ² egbo entum aa be naa piisi ntum, ki di zou egwii faali ison aa gwii e tuuri egbo amimieng Ulomngbak ne hwaayi. ³ A rem anhwaiyi aawiyii gwen Ulomngbak e naa fonakiin nyeer. ⁴ A kir be ner kpunkpang be zou efonir ma, kei be zou e yee dyidang ngā. ⁵ Ulomngbak wo heeri na, aa naa solimi awo yeeri na, nu gwiyii Ulomngbak aa Ner, e nenu yee na wo Kirsti Yesu. ⁶ A nabak egbo muung kei gbong iza egbo nyeer kpunkpang, egbo soori zo ne mentuk e taayi. ⁷ Egbo reema ban saai e me gbo nang, mun ngwō naa iaayi feri aa nhwini shem. Idyidang ngā mun sang ni. Irem idasi wo mu. Me mun ngwō naa suubi na abi ne be naa haani ne raas ison aa idyidang. ⁸ Egbo rem kikem, be Romir ko anhaa be kobir ezo aa ba munak epok ni gwan dang e nani gbang aa kool ngwē. ⁹ Kikem, nyaar be sosi e bukeremmaawonanan, aa nzek zumnya nhwaayi, aa raas egbo kei be te ne wobe naa laaki egbo ni cigbo toliyi aa ifaali aa buk e sosiyi ifyang. ¹⁰ Be sosi e buk ereema awonanan ne kil Ulomngbak nu naniyi shem anhoor. ¹¹ Nyaan ne wo ma ne tur egbo aa raas egbo nu naniyi ko anke. ¹² Ba mun nabak embol ee yaang ne sup ko ne gwi kpink-kpong ne rokme muung ba, ku te ne gwiiegwiituuri egbo. ¹³ Adamu na ban libak e sikkung, Hawawu a rona kukwasim. ¹⁴ Ba ban remak Adamu na ba, ku te nyaan zum ban remak kung amimieng ayoomi. ¹⁵ Duk ne nani rem kikem, atazou a fonir ma nu masiyyi menhwini, in ban ze gwen na amimieng a nabaki e yimir, nekorbak, ne taani aa ni ison keeri.

Chapter 3

¹ E feri rem awo amin a ham ma ta di yimina na; Zum nya awo nu goor e ki wo ngbak be naa roosi, a nani goor shem anhoor ra. ² egbo kikem, ngbak be naa roosi kei ne wo amin a tosiyi. Ne wo naa nyane yeeri; Ne wo naa tuuri egbo, naa raasi egbo, naa siiki egbo aa naa waali be ken. Ne wo ner zum nya a yee sub ma. ³ Ne te ne wo naa gboongī menshap, naa laaki e feri, daa ne nani kikem, ne wo ma ne raas egbo aa faal ison. ⁴ Ne yee raamikyam muung ngā waa, menhwini e muung be wo dung be naa tongīsi e feri aa nab nkpong. ⁵ In a ner ban yee solim ikyam muung ngā ba ata te kankee na kei yee raam be ner Ulom ma? ⁶ Ne te ne wo zum nya ngwī Ulom fefaa, egbo kei te ne gber nkpong aa muun egbo. Kei te ne yim na mok e zum nya ban koo dung e sheetan. ⁷ Ne wo amin a soori e zo na pam nya ba ba wo be naa roosi ba, kei te ne wi mensha ko ne yim pok sheetan. ⁸ Kikem ninke, me dikonis be wo ma ni ison anhoor, kei be te nbe wo ma ni ngwē ifyaang. Be te ne wo be naa gbongī menshap ko be naa sooyi egbo. ⁹ Be wo be naa piisi feri dyidang ne nabak e yimir ni ison taani. ¹⁰ Peen na ta be libak e zeng pa kei be libak shem egbo e ba zeng pa ba ban turta na min a tosiyi ba. ¹¹ Egbo kikeema, be wo be naa idon anhoor; Ban anhwaiyi be wo be naa feriyi iliaak ba, ku te be wo be naa tuuri egbob aa dyidang ko ningye. ¹² Me Dikonis be wo be naa nyaar ye-yeeri. Be yee rona ne menhwini mpa aa ikyam pa. ¹³ A pam nya ba nani shem hu-hwaayi, ta be zou e peri ma hwe-hwaayi aa gbur e periyi gwen amimieng e nabaki e yimir reema awo Yesu kristi. ¹⁴ Mun gwari do buk e rem, aa sor ison yee tan tam bo iken ne mentuk amam. ¹⁵ Ku te in mun ngwai nyeel iliaak, mun gwari do ku ye inde nya ta rona nu shem nai amimieng kyam Ulom, be ner Ulom be moobii, egbak e waali kwasim dyidang. ¹⁶ Di yimir ban sang ti ye ros Ulom nyeer a wo yi dyidang ngā aa woni nkpong, "A ten ti egbo muung amung ni liak zum, Izuba i sang ee ye na wo na naa dyidang ngā. Me nfebi manyaak kung, ba ba yung e ten ta be ner a pam nya ba haan nung, ba yimina ne zung amung ni ti nya a sar ba munak kung e ga ma ni gwan.

Chapter 4

¹ I zuba in sang wurak ngā yee, ne mementuk etalisii be nner a paang ta be selir dung e yimir e rem, kei ga ma ni ison mpa ni Izuba reemi, aa sub e nyangwk, ² amimieng irem aa ntabarak. Ison mpa ita i gabiyyi. ³ Ta be gyeer be ner ye be te ne gwasiyyi, be te ne nab amin a ze a ham nya Ulom nsik. Egbo kei be gabi nu mun amimieng a pam nya ban nabak e yimir aa ba ye idyidang. ⁴ Ebuk e rem Ulom nsik kpunkpang anhwaiyi. Amin a ham nya din winu mun ban hwaayina di wuur di gi na ka ba. ⁵ Ba fisi na ka nu feriyi Ulom aa kobir e zo. ⁶ Den turba be peer e nai e buk e rem ma ta wo anhwini anhoor ye Kristi. Ba mai yo nme feri idyidang zai aa, sub be hwaayi reema nros. ⁷ Kirak entuurum iti kem nya nkuui e

Chapter 5

nyaar ban nyimi na. daa nani kikem, a kaar do narip eto nai nu roosi Ulom. ⁸ Narip eto iliaak anyou e hwaayi. Ku te narip eto nu roosi Ulom anhwaayi ko ningye. Dong amimineg a mpa e sik a wo ma ne gwii reema di gwii na rem aa gwii e taami. ⁹ Eferi rem a wo feri dyidang ngã a kenak di wi ne ka kpunkpang. ¹⁰ Egbo reema di nani shem dang mbolak.. Egbo ye di sisi nu Ulom moobi, naa fonakii be ner, tuntun a pam nya ban nabak e yimir.

¹¹ Wurak sang, ku sup pa e buk e rema. ¹² Te ne yimir ko yaang a sini do nzek nai. Daa nani kikem, wo pa be naa roosi a min amaasii nu feriyi, ison, korbak, idyidang aa gwii e taani. ¹³ se mun tam, ze gwen na ne faar, aa sang e feri aa sub. ¹⁴ Ku te ne riima ne nabak ereema Ulom noo nu suubi gwen nyaa benkpong ba sisi do pok egbo. ¹⁵ Solim raam egbo nai aa sub e nai. Ze gwen na amimieng a mpa, inde nani kikem maa ta fonak egbo nai aa ba pam nya ba gwii kei tongis so. ¹⁶ Solim sasak eto ne gbo nai aa nu suubi. Den nani kikem maa ta fonmak egbo nai aa pam nya ba gwii kei tongis so.

Chapter 5

¹ Ku te nengbak. Se koo maakkung sel nya be saak. miis ankaba nzek nya bepeer raa do. ² miis nkpong enyaar nya nyai enyaar, me labi nya me lam nok amimineg a taani. ³ Naata nyaarekwe nkpong, nya, nyarekwe anhoor. ⁴ Ku te nyarekwe zum nya awo ma ne menhwin ko menhwin lai, te koo ba libak e nab nkpong amimineg a mpa, koo a maag pa nyai e mpa ma, Ulom faal ison na ne nanirem kikem. ⁵ Ku te nyarekwe zum nya agwii kinkimung, ansik isson muung nu Ulom. A gber pok kei kobir e zo tityugi atuk nu lom. ⁶ Ku te nyane zum nya akir mu-maag a talis ekwe zai, aa too kei raam. ⁷ Sang feri egbo buk e rem kpunkpang kkei be te ne wo amin atosiyii. ⁸ Ku tener e zum nya ban nye tali pa be peer e muung e kir empa ma ba,tuntun ikyam muung, a toni dung e nabak e yimir e rem. ⁹ Talak kei be faar enyaarekwe in ba ne zung an zesina ni irai sok tityaar ba, nyane zum nya gwii romir e yeeri. ¹⁰ Ne yee nani ishem hwi-hwaayi, aa yee rona ne me menhwin e muung, ko na waali be ken,ko zum nya a wab e hwerl be naa roosii, ko zum nya ayou pa ba pam ba firinta ira, zum nya a naangĩ ko ningeshem hwaayi. ¹¹ Nyarekwe rem nya ba too pe be pal ba te na sota ne nyarekwe. Peen apam ba yim ne buk goor liak iti kem nya Yesu agwi, ba ye be yilak ega ni pari. ¹² Egbo naniyi reema ba mongnĩl pa gbo mpa lusi dong ba talak e siik ison e mpa ye libakii. ¹³ Ba miil ma nison korok, ba duur ni ki-kyam. Ba korokga ba sar e nani ba , eferi liak, aa mwessi ni buk kakang,be na nzek, ba feri amin aham naya dase hwayi. ¹⁴ Egbo rem kikem, nyarekwe reema ba tooma ne memii be ga ni pari, kei be masi menhwin kei gwi kei raam kyam. Egbo ka be te na naang e shetan embol etosiye e nyeer nu naniyi nsharip. ¹⁵ Dong paang ba wuur ega nu roosi shetan. ¹⁶ Nyan ezum nya a woma ni dyidang aa woma ne nyarekwe, ne you pama, ko ba te na naang pa be naa roosi inining, dong be naa roosi ba ye you pa nyarekwe anhoor na. ¹⁷ Ben kpong apam nya ba nani shem hu-hwaayi, ban kenak be na ta nkponk a hwel a faang, tun-tun apam nya ba nani shem ma ni kpenk aa sup. ¹⁸ Nfem ree," idurum zum nya isogir igbeng ebuk ba te na kobir dung ngwẽ." ¹⁹ Ku te na yim nhwalak egbo gbak,zou be na soori ezo ma be faang ko be tyaar. ²⁰ Hwalin ta ba naa yoomi gwen bene ko nbir mu ba gwak kei nani imari. ²¹ Mu sangni , gwen Lom aa Yesu kristi aa menfebi saliyii mung, ku rona na mok ezum dang e sogbo, ku te na nani anhihyaang ne sup kang. tetaani . ²² Te na sengĩl iliaak ku sisi dung a ninhyaang pok egbo. Te na dus egbo ne yom e yaang. Sik egbo nai tetaani. ²³ Te na zegwena ne gbong memakori . Nya ata wo kikem, gbong menshap dangĩ fou tetok egbo ilai nai ne dang gbereng enai. ²⁴ baner apam eyom mpa anwurak nizii, ba pii kei ga ma na mok. Ku te apaang eyom empa aros kwasim. ²⁵ Kikem ninke, ba paang ishem hwaayi mpa iwurak nizii, ku te ishem yaang ta be haana ler na.

Chapter 6

¹ Talak apam nya ba wo manhwin ikyam ke ba raam ini-kyam empa ba kenak be naata nkpong. Be nani kikem kei be te na yom bung Ulom-gbak ares aa sub eferi emung. ² manhwin kyam a mam nya ini-kyam empa apam nya ba nabag a yimir ba te na siini pa egbo ye peen bawo ba peera. Anhwayi be nani pa shem waa.Ini-kyam erem nya ba you pama egbo ishem pa bawo bena maaki son na aa yimiri. Sub pa ku sang pa eferi rem. ³ A yaang entam nima ne sub eyang kang kei dase yimir na ne sub Ini-kyam e yesu kriati ne sub efrei Lom. ⁴ A gber nkpongã ne dang eyee mung. Ne wo rem kikem, awoma ne kool ngwẽ aa toni waa egbo inpkeng. Inpkeng kema ipii fub, nhwalak,toosi aa feri nsharip, ⁵ aa pii egi kwi hwaayi ne be ner apamnya ison mpa ipus ba talag idyidang ba raam e ros Ulom awo sel kiri fyangã. ⁶ Narem eros Ulom ne kanir nezung awo amin ful a ⁷ dong di dase di pii anhihyaang kidi tam amung ni ti kem,dasi tadi wurak na hinhyaang. ⁸ Daa di nani kikem, de ko aminaze aa ebuk liak akenak tima. ⁹ Pam nya bakir ewoma na amin pok waa ba yimsin nu yoowi aa amimeng rik. Ba yimsin egbo ntabarak ne kir pepii aa rem nya a piipa bener a yoomi a zeyii. ¹⁰ Dong e yimina ni fyang e yeena wo esin nsharip kpukpang. Bener apaang egbo kiiri fyang ba selir e wurak ni dyidang ba pii pa egbo mpa yom son waa. ¹¹ Ku te zo, ner Ulom, faar epok ku talak abuk erem, ros ekil ehwaayi, kil nu Ulom, idyidang, eyimir, koor ison, aa raas egbo. ¹² Naangĩ, naangĩ anhoor. ku tur moobi sheshaar hun nya baanyi yoma. Egbo buk a a reema unabak e sor ezo gwen be naa soori ezo apam pebe-pweeri egbo amiin aham nya anhwaayi. ¹³ Mu naaso shem hum ugwen Ulombak hum nya urona nebuk erem kpukpang,aa gwen e kristi Yesu ,ezum nya ansang amin aham nya awo dyidang ne Bilatus Babintus. ¹⁴ Ros amok ezum nanan,ba amin a tosiye e ga tam Ini-kyam enyeer e Yesu kristi. ¹⁵ Ulom ta ten ewurak Kristi nanan ne mentuk-Ulom naa miisi ful, na nkpong kikimung, Tum epiisi entum aa Ini-kyam naa ntum. ¹⁶ Yeena kikimung a dase kooi,zumnya agwi amimeng nkaau gbagbaang.Eniyaan a dase araam mung Inkpong iwo ne yeena aa ntum sheshaar. Ne wo kikem. ¹⁷ Sang pa bapam nya ba woma ne buk pok amung ni ti kem, ke ba te na muun egbo , be te na maak ison amin aham nya a data ze antuk.Daa ni nani kikem, akaar ni maak ison nyin nu Ulombak hum nya anap amin pok idyidang di nani muna. ¹⁸ Sang pa ke ba nani amin ahwaayi ke ba woma ne buk pok ushem hwaayi ke be pool

Chapter 1

epok aa ba gabi. ¹⁹ E nani kikem ta be sik pa egbonpa e libakii ahwaayi amiin aham nya ata tam, ke be piipa egbonpa moobi anhoor. ²⁰ Timoti, kang amin aham nya ban noo. Nani njang ne feri ntabarak a lak eferi erem nya ba keer irem ke be ree eye. ²¹ Ba ner apaang ba sang ebuk erem kikem ba wai enabak ison. Mun kwisi taar Ulom nu rona ne zo.

2 Timothy

Chapter 1

¹ Bulus, ahwin shem ye kristi nya rem Ulom yimina, nya rem awo ne kolbak epok umobi hum nya awo ne kristi Yesu, ² ga ne Timoti esai ezum nya mu yimina nezung : Efonak, taar aa rason yu Lom e Daa kristi Yesu Nikyam enyer. ³ Mun dimi Lom, hum nya mun ros nele nii nang, ni son titaani, nya rem nya mu tungir ni titugi buk kwisiyi natuk aa nulom. ⁴ Nya mun turak memiil enyin mun wo nu goor yaaki nyin, kun saraki nu mun. ⁵ Ban tunrak ngi sikson nyin erem gagak, rem nya esub ewo ni nyaker enyin Lois aa nyai enyin Eunice, mun yimir ye awo ne ni ninke. ⁶ Gbo rema mun tunrak ni ma kini wur ni tub ira namin aham nya Ulom nangni rem nya awo neni ne sisi ni pok egbo. ⁷ Ulom dasu nangti izuba myari, enangti yu kpaar aa yimir aa narib eto nyer. ⁸ Te ni gwak mensha sub eferi gbo inikyam enyer, aa me,Bulus,anhwin gban faami mung. Anhwayi ni gabi niza ye sub eferi maaki sel kpar Ulom. ⁹ Uloma fonakti ke yiiti ne yii taani. An dase nani remegbo shem nyer, enani egbo nani mung aa taar ener mung. An nangti ebuk erem ne kristi Yesu nantuk alibaki. ¹⁰ Narem efonak Ulom a wurak ne tam ena fonaki enyer kristi Yesu. ¹¹ Nya rem ban faar emena mung wo na feri Ulom,na shemisi aa na subi. ¹² Gbo rema mun gbong iza ninke. Mun dasu nani mensha, mun nyee zum nya mun yimina ne zung. Mun ba kun yaak ye a yema pii amin aham nya mun maak nison ku sum atam emung. ¹³ Ni pii amin aham nya mun sub nima ko awo amin a rosi, ne maak son a yimir erem nya awo ne kristi Yesu. ¹⁴ Amin anhoor aham nya Ulom nangni, ni hwai naka sel zuba taani , zum nya gwii ne ti. ¹⁵ Ni yee rem, apam nya ba gwii na Antakiya ban yalbakngi kwasim.Abi kpak hum be Phygelus a Hermogens a bawo. ¹⁶ Ulom nu gwak taar ba kyam e Onesipherus,e yena nimi eze ke dase homa ne mensha ewo nang ni kpas fiami. ¹⁷ Kewo ne Roma en kir ke nani mi hwehwayi, nezung a yakngi. ¹⁸ Ulom nu yimir dung ke zou utaar ma tuhum.Nya rem nya an youmima ne Afisa ni solim ni ye erem.

Chapter 2

¹ zo narem, sayung, pweri gagaag ne taar erem nya awo ne kristi Yesu. ² Ebuk erem nya ni gwak ne me gwen be ner, sub pa ke be wo bener pisi eferi ke ba yema sub pa ba paang ninke. ³ Ni gbong iza neme nya na taaki ehon ye kristi Yesu. ⁴ Baana taaki hon zum nya atak ehong a maakson ne buk inti kem,anani na ke yaak a enang egbak emung umun. ⁵ Ninyai, ing eyang a sar rak , ba dase nang antur ntum sei en ros amin aham nya ba re ne nani. ⁶ Awo nanan ena naniyi shem ahai waa ne wii ugap ye aminaze libaki. ⁷ Ni tungir amin aham nya mu saangni, Ini-kyam aka nangni eye kpunkpang. ⁸ Ni tunrake Yesu kristi, kele ni fyer e Dauda, zum nya ban munakung kuur. Erem awo ne feri maaki nang, ⁹ erem nya mu gbong izama rem nya anpimi erobi ni kpas nya ener izye. Eferi Lom a ze gwen. ¹⁰ Egborem mu hamiri ma ne buk kpunkpang egbo pam nya ba sali pa ko pen ma ke bazou e fonak erem nya awo ne kristi Yesu ne munak shishar. ¹¹ Eferi didyang rem: "ing di kwe ne zung ,tadi pwak ne zung. ¹² Ing di hamiri , tadi gwii ne zung. Ing di toni yung , ata toni ti. ¹³ Ing di dang didyang, a pweri ena didyang, a data toni egbo mung." ¹⁴ N ze gwena ne tungir pa eferi rem. Ni narbak pa eto gwen Ulom ebgo hwalina ne kpeng Ulom ; adang ful, a sar eyom apam nya ba sasak eto ke tongi na. ¹⁵ Ni hamiri ma kini wurakngi ne gbo nyin dung Ulom ye yimiri, e na shem ezum nya adang mensha,zum nya solim e sub eferi ididyang. ¹⁶ Ni talak eferi babaam, erem nya a gyer ener sel Ulom. ¹⁷ Eferi empa aka sayi nya irangni daaji. Amimeng empa be Hymenaeus aa be Philetus a ba wo, ¹⁸ pam nya ban kirak e talak ididyang. Ba re ye ewuur eyilak kuur a naniyi zaii,ba yom e maakson ba paang. ¹⁹ Nerem, esin emayi yu Lom a pweri.Ban gwari abi ye: "Ni-kyam ayè pam nya bawo be mung"aa "E zum nya yii eres Ni-kyam atorung ni talak ebuk pepi." ²⁰ Ikyam ena fang ka sar e dase yaak ipkosi ufang e zinariya aa azulfa. Ipkosi uhon aa ipwen iwoma ninke. Paang bawo yi shem ikpong,aa paang yi shem shiwu. ²¹ Ing eyangan wab egbo mung ne buk pepi, ata wo kposi ben nkpong.Ta be sikung npaar, Ngbakata nani shema, aa gwi tabe nani ishem ihwayi. ²² Ni kirak emor egbo nzek. Ros ni ekil ehwayi ,maakson, eyimir aa rasoson ne pam nya ba yii Ulom ni son ²³ Ni gii edang eye aa han elusi. ni ye ba masi ekolngwè. ²⁴ Ahwinshem ye Ni-kyam a dase hwalin. Akadung ne ras egbo amin kpunkpang , ne yema sub aa piison. ²⁵ Ne jiang ke sub pa ba pam nya ba giyung. Ulom ta yema munak pa eyom empa gbo eye yi didyang. ²⁶ Ka be yema pweri gagaag ke talak sel ye shetan, zum nya a tusi pa zaii ke ba nani dung shem.

Chapter 3

¹ Ni ye erem: Ne mantuk atalisi izya ta woma. ² Bener tabe wo bena sogbonpa, bea goor fyang, bgergbong, zaregbo, bena yomi eres bapaang, bena giyii tongniis pa pamnya ba masi pa, bena dangni edimiyi , aa bena riga son. ³ Ka bewo bena dangni eyimir son, bena giyii esolim,ben a son pipi, dang etur egbo, bena muni son, bena giyii amin anhoor. ⁴ Kabe wo bena yalibi kwasim ke toni ener, bena naniyi babaam, pisi ni son, bena kirii maak kaar e kirUlom. ⁵ Tabe woma nu zii Ulom,ke wuur etoni kpaar mung.Ni wurakni talak pa. ⁶ Ba paang empa bawo bener apama nya ba mwesi ni kyam ke reem enkang enyar. Enyar apam nya ba sarak ne yom ke ros ebuk babaam. ⁷ Enyar erem ba maas titugi, ke haan eye ididyang . ⁸ Nya rem Jannes ne Jambres ban gi Musa, kikema bena subi irem ban pweri egi didyang. Bener a nison pipi,

ram e maakon empa ta ye bawo bena iryem. ⁹ Ba data ga gbagbang. Nkang pa bener tabe yè kpunkpang, nanan nya bener apaimu. ¹⁰ Eni, nin ros esub enang, ekil enang, egbo shem enang, emaakson enang, epweri gagak niza inang,yimir,piison, ¹¹ waaliza, ebongiza, aa amin aham nya an womine Antakiya, Ikoniyum, aa ne Listra. Mun robi son niza.Nerem kpunkpang, Ulom wurakngā ne me. ¹² Bapam nya ba kir egwi sel Ulom amimeng Kristi Yesu tabe waaliza. ¹³ Bena son pipi aa bena remi baner tabe zegwena ne yomi kikem,ke yom bapaang aa gbopa. ¹⁴ Eni, Pweri nidung eferi remnya ni maas aa ni maaksona waa.Ni yè zumnya subnima. ¹⁵ Ni sang ni to yeyesek nin yè egwari rem.Yeena ata nangni gyup yi foniti nu maakison ne kristi Yesu. ¹⁶ Ufem Ulom kpunkpang un lenu Ulom. Anhwaiy eros, esani son,esolim, aa sub ekilson titaani. ¹⁷ Awo kikem ko nashem Ulom ko yema,ke kenak enani ishem anhoor kpunkpang.

Chapter 4

¹ Mu nasni amok ezum gwen Ulom aa kristi Yesu,zum nya ata mobpa pam nya ba too ke ram aa pam nya ba koi, egbo wuraki emung aa ntum mung: ² Sub efiri mu; ni gwi ne yè atum nya ni zou embol aa tuhum nya ni dae zou. Ni solim,ni gi, ni sub , ne pison a sub kpunkpang. ³ Antuk ata tam aham nya bener tabe gi esub ehwayi. Ata kaarta be kita egbonpa bena subi ni soson empa, zum nya aferi amin aham nya eto mpa akir kegwak. ⁴ Tabe gi gwak didyang aa tabe yalbir dung entuurum. ⁵ Kute ni, ni sikson asa heri gbongni izah; ni nanini shem ena shem Ulom;sarakni shem nyin. ⁶ Ba bami tak zaii. Antuk a gayi anang awoma. ⁷ Mun sar ikil ehwayi; muntalis esar rak zaii; mun pii nanan emaakson enang. ⁸ Antur akili tetaani a sumi, zum nya Ulom, nabok didyang, ata nimi tuhum,a data nimi eme kikinang,ata nata apam nya ban yimina ne tam emung ⁹ Ni hamirima kini tam rurak. ¹⁰ Dimas a talakngi. An yimina ninti kemke ga ne Tasalonika. Crescens aga ne Galatiya , aa Titus ega ne Dalmatiya. ¹¹ Lukana kinkimung awo ne me.Ni kir e Markus kini psung kini tam awoma nu shem waa amung shem Ulom. ¹² Tychicus mun shemung ne Afisa. ¹³ Ngberen zum nya mun ne Troas ne Carpus , ni pima kini tam, aa ifem gwariyi , mun sob ekir ifem feriyi. ¹⁴ Iskandari na solimi uner egol an nani mi ebuk pepi yang.Ulom ta taliyung nanan ni shem zum ny e nani. ¹⁵ Ni ma ninke ni gwii ne polak ezo gbo mung, dong agi eferi nyer gagak. ¹⁶ Tuhm nya mun libak epweri ke feri, niyang edang neme . Kpunkpan enyin nin gimi talak. Ko tena wopa kikem. ¹⁷ Ulom pweri mi ku nimi kpaar, egbo nang , eshemu ata nbaki, aa bena haani Ulom kpunkpang be zou gwakngā. B fonakngi ngwē nhuur. ¹⁸ Ulom ta fonakngi ni sel pipi aa ata fonakngi sik ebgo ntum gwan mung. E munak newo mung shishar . Newo kikem. ¹⁹ Dimi Bilkisu,Akila, aa kyam e Onesiphorus. ²⁰ Eratus anwai ne Korint, aa Trophinus mun talakung ni rangni ne Miletus. ²¹ Hamirima ku tam upwer too dang eshap.Eubulus a dimi yo, aa Pudens, Linus Claudia, aa mahwinena kpunkpang. ²² Te Ni-kyam na rona ni zuba nai. Te taar nu rona nezo.

Titus

Chapter 1

¹ Bulus na nanii shem Ullom, na nhyn Yeso Kristi n yimir bee ner ² Maag syon nu llorem yaa irem dyag abee, yaa siikima ne etuk mam yaa ma woo ma. ³ awo nanan he metuk mam ya ba nenii a Shem among, ta nanii ushem him ya ba nimii. ⁴ Ga nee Titus a Nhyn diidyang a sou bee na yiimiri yeer, nee nanii amina hor nullom ugbak nee a nhyn na fonag ki yee. ⁵ Moon talako ne karita ko talis ebuk erem yaa bamu talis nee ka bā, kuma robi Igbok bee na roji ne sin zum ya mun sakgo. ⁶ Ba wo nanam ezum ya ka pii igbok robi bee yaa ku ne aminaham ya taba tosiyu ba,mezum ya woma ne Nyaan eyeri a pii me hynmo nanan, kii epah ne fyeri pah ne wo nohwayii konuna yimir nepah ⁷ Awo nanan naa pisiir ushem Ulom ne wo zum yaa baka bee tausiyuk ba, ba nafyeriin ba, na furumii, ko na gboyii, kok naanefurin abuk rem ya ba wo emon ba. ⁸ Igbak na pisii bee ner, ne wo na walii be kyem, e samir aminaham ya hwayii, a wonanm nanam ne wo ener hoor, naaturi egbo moo ne kil bee na robi ullom. ⁹ Ne na pisiir aminaham yaa ba subbuk ma ne koor a kuup, yadda aka supaah Bee paannee beena koorii un whei ¹⁰ Bee ner be na giyii taasi ba woma, bee na kyeri nyuu. Fyeri pah awo fyeri pappi naa, ba rem bee ner keibei yampaah. ¹¹ Awo nanan naa tii gyertama, ba sub aminaham yaa ba wo nanam ba, ba rum gyam bee ner. ¹² Yeri amimek apaah awo ener ekuup a amimek apah ei rei " ¹³ Ere amimek apaah agbok bee na kyeri erem naa, bee na yomii buk, bee ner ppai" bee ner koorok, eibee na zeii ebuk ze. ¹⁴ Fyeri erem, awo fyeri idiidyag aah, ku solimpah gagag ayanda ka bee koor ekuup nii sayii idiidyag. ¹⁵ Ku gii mag egbo ne eturum bee ner Yahudawa ne fyeri kamiyii bee enerapam yaa ba yalip idiidyag. ¹⁶ Bee ner pam ya bawo bee taanii, ko ake pah awo ti taanii abee pam ya ba wo bee na dani laliidyg iso pah a kil apah a yomee. ¹⁷ Baa rei ba yee lom, aa ba toniyuu buk nanii yii ebuk emoo, amwoopappi Ba wo amina giyii ne bee ner. Baka bee yimir ne pah egbo shem haa? huhwayii ba.

Chapter 2

¹ Nanii aminaham yawoo nanan ne sag erem yaa bee sag. ² A wo nanam ekuyii be romir bee wo bee na turi egbo, pam yaa ba nas egbo pah egbok, bee na killi hwayii, bee naniiyin aninaher, nei bee nayimirii ne kor syon. ³ Kikyemma a kooyii eyor ma bee tur egbo pah nee igbok, ba bee nfyeriyii be ener ba, kada niwo ener na gbo yii ba. Bee sub ebuk ahor. ⁴ Kei bee sub pah yaar apal ne ekuup kei bee yimir ne bee romir epnah aa nhynne pah, ⁵ kei bee suppoh kei bee wo ne ukuup aa taan syan, bee na pisi ukyampah, ne bee na robi bee rome pah. Bee nanii ebuk erem ko fyeri lom kade nee zoa etesima ba. ⁶ Kee kyamma, nefyeri ne kyab ezek kei bee wo ne egbo. ⁷ Nee ko wanii sel, woo ener ezoom yaa kabe mag aminahor

Chapter 3

nei zoo, iin nsub pah bee ner kil kilerem yaa ta no igbok. ⁸ Naa bak a shem enai nanan ba amin atosiyi amimekiba. Yaa erem bee na koori uwhei. Ne fyeri lomi Ta bei jii meshai egbo ba a aminaham yaa bata sag egbo yee ba. ⁹ Bee na nanii sham ne rose egbo kyem yii ko sel yaandee. Nee nanii aminaham ya tana pah afarak syon, ba nar bi hapah ba. ¹⁰ Kadaã nii zai ba, nanii ebuk erem yaamu sub niinegbo fyeri Ullom na fanag ki eyeer, ba ka hwayii tii gwili ta zeli zoo kawai ba amma kil eyeer mane wo kikyem ¹¹ Nanii aminahar ham ya ulom unanii paah beener kuukpaah ¹² A sub tee tii gii buk pappi ne kil erem ya ba hwayii nii itii ba. A sub tee, tii gwi a hor nei sel ullom nitii. ¹³ Na rem yaa tii zeigwen ma ne sum uful aminaham yaa bata nantii, wato e sayi erem ullom ne nafonag kil yeer Ngbak. ¹⁴ Yesu e nabag a gbok moo kei fonag tii ne dag ros aminaham ya ba sig kei wabtii ki tii taan, bee nerem pm yaa ba kir nanii aminahor. ¹⁵ Fyeri gagag ku suppah ebuk erem. solim ne ka ne igbok. Kutane sa yaa kei sinee egbok nai ba.

Chapter 3

¹ Sak pah kei bee wo be na nabaki gbo ne bee tum aa bee gbok, bee rota, ba gwir ne yee ka bee nanii dug ushem hum yaba napah, ² sak pah bee tei tosi eyaa ba, bei talak Narem bei talak koor u whei, bei talak bee ner kei ross esil pah. Kei bee talak emunog egbo. ³ Tee tiwo bee na dagii faki syon, ne gii ros bapaar, tee moor sel, tee tii wo bee na nayiimshem, a bee na rosi eyar ne kir gwi maki itii, Tee gwi gwii sharip agii zo, Tee wo bee ner papepii, Tee gii egbo yeer. ⁴ Ulom uwo na taari naa, nee na fongii, a yimir nag ne tii kei nyanag ne kaa. ⁵ ba a aminahor hamiya tii nanii ba, yeen a taar tii, kefonag tee, ne wab a taanii a kil afyaa erem yaa wo nee ezaoba ahor. ⁶ Ulom unag tii ezooba hor, nee Yeso!naa fonag kee eyeer. ⁷ E nanii kee kyam, lin tii zou fonagkee ma ne res!emoo, ta dii wo bee na gado egyan egwan. ⁸ Erem awo a shem amhorraa, sak ne ka ba emari ba. Bee pam ya ba yimir nu lom tabee nanii ishem zum ya Ulom u naa pahalala, ne bee ner. ⁹ Nee gii koor u whei ei lala nee fari isem moo, a ugbaak ne naribii egbo aminaham ya ba sik, ebuk erem ba woma ne aminahar ba. ¹⁰ Ku gii dug ezum ya ta tama nii syon gabiiyi amimek agiin, in u sakgu awheile yari kofaa. ¹¹ Yee nerem ener ezum ba kil a kille hwayii ne sel a hor ba a yoomi amkoo dug egbonmoo erem. ¹² Ma shem Artimas a Tikikus ne zo, namii fafaa ku yamii usib Nikobolis abee na moo ram ka ga ne me tuk itaan ¹³ Nanii fafaa ku shema ne zinas ezum ya yee amok, Afolos eyimir ba ka bee kir a hinyaa be pam ba. ¹⁴ A hwayii na bee ner eyeer be mass ebuk ahwayii erem ya bata wo peppi ba. ¹⁵ Bee pam ya ba wo ne me ba diimi yoo dimii be pam ya ba yimir ne tii, nii didyag. Eyeri a hwayii ne wo ne nii kpuukpa.

Philemon

Chapter 1

¹ Le na Bulus zum nya ba famung egbo Yesu kristi a ahwinena Timoti ke ga dung Filimon, samir anyeer a samir shem, ² ebing elamnayai enyeer Afiya a samir shem Arkifus a bener arosi pam nya ba kwisi Ulom kyam enai. ³ Itiaar a rason ne le nu Ulombak a nikyam Yesu kristi. ⁴ mun dimi Ulom nang nu kwisiyi nang. ⁵ Dong mu gwak e maak son enai ni nikyam - Yesu a yimina ne baner emung. ⁶ Mu kwisi Ulom ko maak son enai awo hwehwayi, ku sentak amin aham nya di woma ne kristi. ⁷ Dong aminu arasni son kun gwak a yimir enai, dong bener Ulom ta ba taani ba zou sisi so egbo nai. ⁸ Mu woma nikpong ne kristi ku sango amin a naniyi, ⁹ egbo yimina ne zo, mu boobo be boob - me, Bulus, enkuui ener, nerem munwo gbang faami egbo Yesu kristi. ¹⁰ Mu lusiyo sayung Onismus, zum nya munwo iny kunwo kyam faami. ¹¹ Endang shem kwasim, narem, me ne zo diyaak shem mung ¹² Mun shemung nezo ninyai, yeen ezum nya wo ason nang. ¹³ Mun so ku talakung neme, ko nazeze gwena ne nani mi shem, kun too ninkpas fiang egbo shem Ulom. ¹⁴ Amma mu dase so ku nani anhihang ne haan enai. ko shem hwayi enai le ni son ke te na wo nya ba sodo rik. ¹⁵ Yena ba bayung eyilak nga ne zo totok, ko wuur ewo ne zo titugi. ¹⁶ A data wo ahwi- iza, akaar kikem, awo ahwinok. Mu soyung waa, zo ma ninke, ni liak a shem Ulom. ¹⁷ Nya barem nya me, munwo do samir shem, bayung ko wo kikem. ¹⁸ Idang nyombo ko a pido anhihaang, lusi mi. ¹⁹ Me, Bulus, mun gwari egwari rem nu pok nang. Ta taliyo, ba sei mu sango ye mu roso anhihaang. ²⁰ Kikem, hwinena, nani amin anhoor sel Ulom, de ko son nang zou e turina sele Kristi. ²¹ Mu nyè shemisi enai, mu gwari do. Mun nye ta nani kaar kikem. ²² Ku te na bol, solimi ngban siisi, dong mu raam nya ta tam egbo kwisi enai ²³ E samir ushem Yesu gban faami, Efafaras a dimiyo. ²⁴ Be Markus a Aristarkus, a Dimas, a Luka be samir shem, ba dimiyo. ²⁵ Ko taar nikyam Yesu kristi ne roso a izuba mung. Kikem.

Hebrews

Chapter 1

¹ Aze antuk Ulom feri ni inii nyeer ni ngwè bena subi gwen hwel pwepweri ni sel kakang. ² Hwel hum ne mantuk e talisi, a feri ne ti ngwè anhwin, aham nya ban farung ko wi epok ebuk kpukpang. Su sel mungā Ulom mai afalaa iti. ³ Yeena awo nkau emunaki Ulom, awo nanan nya berem Ulom wo. Apii kpukpang asa heri usel nkpeng kpaar mung. Sang awap eyom, egwir pok zeitum egbak ni gwan.

⁴ Awo ngbak bena shemisi Ulom egbo rem ares emung erem nta enhwi akaar eres mpa. ⁵ Ulom uredung enwe ne bena shemisi emung, "Uwo sayungā, turi mun wo saak?" Ayaang ko a redung ena shemisi emung e yande, "Tan wo inii mung, aa eyeen ata wo ahwin anang?" ⁶ Ninyai, sang Ulom tama na hwin alibaki ni ti kyem, enre, "Bena shemisi Ulom kpukpang be rosung." ⁷ En feri egbo bena shemisi mung kere, "Eyeena nang pa bena mung izuba, aa bena rosi mung menshal ira." ⁸

Chapter 2

En feri gbo ahwin kere, "Egbur enai, Ulom, awo shishaar ni shaar. Nzou ikpong yi tum nai uwo nzou yi didyang. ⁹ U yimina ni didyang ku gi ekil babaam. Egbo rem, Ulom, Ulom nai usigo upok egbo ne meno mun amam nya makaar ye be samir enai." ¹⁰ "Ne libaki, Ni-kyam usik insinegi mayi inti kyem. Igwan nebuk nya awo bi, pok shem naiya. ¹¹ Tabe dang, aa ezo ta zegwen. Ta be yomi nya nfabi gbir. ¹² Ta kilma ne pa nya ngbir kuubi liak, ta sani pa nya nfabi gbir. Aa zo uwo kikem, irai inai dasi iwo ne talisi." ¹³ Ulom eredung ena shemisi mung eyande ye, "Gwir pok zei nang ko bena giyi enai bawo buk sisiyi mekpa hwel enai"? ¹⁴ Ko bena shemisi Ulom ba dase wo izuuba na kem nya iros, aa apam nya ba shem pa be rona napam nya ta be ba efonak erem?

Chapter 2

¹ Egbo rem antuti di maak son waa namin aham nya din gwak, ki tena mor sel. ² Eferi rem nya bena shemisi Ulom ban feri awo amin aham nya tadi tur di pwerima,, aa eyom ne gi ewi, ener ata wi papma. ³ Tadi te kanke kidi pwak aa di yel egbak efonaki? Efonak erem yeena Ulom libak esang, pam nya ban gwak ban solim esang ti. ⁴ Nantuk aheri aha, Ulom sang ti usel naniyi ebuk kakang etusiya menkpaal, aa kpong ebuk, aa nab yi zuba alala ne yimir son emung. ⁵ Ulom dasu mainti kem egbo bena shemisi mungā, egbo amin aham nya di feri. ⁶ Etaang asahang ensang yee, "Nwa awo ener erem nya umaak son nezung? ayaang ahwin ener, erem nya u pisung? ⁷ Un mai ener bena shemisi enai ba kaarung; Usodung antur emunaki aa yi nkpong ku nang nkpong nafal ebuk erem nya zo mai kpukpang. ⁸ Un sik ebuk kpukpang ne me pkahwel emung. Ne zungā Ulom nang ebuk kpukpang. E dase talak ahang kinkimung. Di too dang eyaak anani anhihang dung egbo mung. ⁹ Di yaak ezum nya mehwin eshemisi Ulom ba kaarung, Yesu, ban sodung antur emunaki aa nkpong egbo iza aa ekwe mung, ne yimir Ulom kewi ekwe bene kpukpang ekwema. ¹⁰ Anhwai dung Ulom kikem, egbo ebuk kpukpang awo egbo mungā aa sel mung, ke baner ghebengbak ba zou emunak ma. Ke efonak empa awo nanan egbo iza mung. ¹¹ Ezum nya wapna pam nya ban wappa, banle asa heri na. Egbo rema adase gwak mensha ke yii pa mehwinai. ¹² Are, "Ta nyii eres enai gwen mehwinena, ta hwa egbo nai nu monglirti mpa." ¹³ Aa ninyai, "ta maakson inang nezung" Ninyai, "Yaak, mun wo zu aa mehwin amam nya Ulom nimi." ¹⁴ Nya berem nya mehwinu ba wo ma ni gwei liak aa memii, yeen ma anwo dung kikem, egbo ekwe e talina ne zum nya apii ekwe, e shetan. ¹⁵ Ke fonak kpukpang apam nya ban masi ni myari ekwe kegwi egwi mehwi. ¹⁶ Erem awo kikema, an dase you pa bena shemisi emung, o'o, en you pa ugab b'Ibrahim ma na. ¹⁷ Anturungā ne wo nya mehwinai ni sel kpukpang, ke wo gbak efirist ena taar aa didyang nebuk Ulom aa nabak egbo mungke wuur edus ener nu Ulom ke yom ener abuuli. ¹⁸ Eyesu negbo mung engbon iza aa yowi, ata yeema yuo pa bapam nya ban yowi pa.

Chapter 3

¹ Egbo rem, mehwi ena te ma taani, be perung nu yiyi ni gwan. Tungir ni yesu, ahwin shem aa gbake firist egbo maaki son nyeer. ² Anyedung Uloa, hum nya faarung, nya berem e Musa woni kyam Ulom. ³ Ikyam kpukpang yaangā mai, zum nya mai ebuk kpukpang yeena wo Ulo. ⁴ Musa yeena pii buk nya ahwiza kyam Ulom, ke raam ebuk erem nya ta be feri gwen. ⁵ Yesu a nani nanan nya ahwin aham nya apii kyam Ulom. Ti na di wo kyam mung ing di pii emakson kidi pweri gagak namin aham nya di gber gbongā. ⁶ Awo nanan namin aham nya zuba taani ere, "Nya ugwak egol emung turi" ⁷ ku tena famak son inai nya berem b'Isra'ila ban nani rem nya ban yowi pa na kpak. ⁸ Asahama ini-ker enyin ban tesi mi munak egbo ke yowi mi, nya asar, amimeng irai iso-anas, ban yaak shem nang. ⁹ Mu nani fungil son ne gbo rem kun re, 'Ba mosi titugi ni son mpa, ba haang isel nang. ¹⁰ Nya berem mun yiri sang gbang tuni, ba data mweer eturin ne me." ¹¹ Kil ni ne yee, mehwinena, ke ba tena zou eyaangā ne nyin ni sun pipi giyii maakison, ison kem nya yalbak gung Ulom moobi kwasim. ¹² Akaar, ni paagung egbo nyin egima titugi, nya berem nya ba yi "turi" ko nihang ke tena wo gagak egbo yom emung. ¹³ Di wo be samir shem e Yesu idang di solim di pii egbo maakson enyer, ne le ne libaki ga ne talisi. ¹⁴ Egbo rem, ban sang, "Nya ni gwak egol emung turi, ki tena famak son nyin nya berem nya anwo ne mantuk e muuniegbo." ¹⁵ Nwena nezung zum nya gwak Ulom ke munakegbo? Noo kpukpang apam nya ban wurak ne Masar pok e Musa na ye? ¹⁶ Apam nya ugbang turung irai iso-anas? Noo apam nya ban yom a ye, aa apam nya erun empa anraai na kpak? ¹⁷ Noo apeena Ulom yiri ye ba data mweer nu turini mung? Noo apam nya ban gi gwak gung eferi na ye? ¹⁸ Di yaak ban dase mweer eturin emung egbo ban gi yimina nezung.

Chapter 4

¹ Egbo rem, di kilma negbo nyeer nanan ki di tena wai aturin erem nya berem ban sik tima. ² ban sang ti eferi maaki nya berem nya peen ma ban sang pa. Apam nya ba dase dus egbo nu maakison ne bapam nya ban ros, eferi erem adang shem anhoor ne pa. ³ Ti apam nya di yimir eferi rem, ti na ta di mweer eturin erem, nya berem nya enre, "Nya berem nya mun yiri amimeng gbang, ba data mweer eturin enang." En sang kikem, ushem mayi nti kem, a sib te talis. ⁴ En feri asahang egbo antuk ti-taar ni yeri: "Ulom turin tu ti-taar ni yeri sang a talis ishem mung." ⁵ Aa ninyai, asa heri aham enre, ni dase tani mweer eturin enang." ⁶ Ban sik eturinu pa bapam nya ba kir emweer, aa b'Isra'ila apam nya ban sib egwak eferi hwayi erem ban dase mweer egbo egi tongis mpa. ⁷ Ulom nya sar, faar tu hang ke yi "turi" sang a feri ngwē Dauda erem nya ban sib eferi, "Turi ing ngwak egol emung, ku tena famak son nai." ⁸ Joshua ke nang pa eturin, Ulom dasu ta feri ebgo tu hang ninyai. ⁹ Ban sik tu sabat pa bener Ulom ke ba turin. ¹⁰ Zum nya mweer eturin Ulom yeen ma a turina nu shem

Chapter 5

mung, nya berem nya Ulom nani ma nu mung.¹¹ D kir emweer eturin erem, ke yaang a tena yim egbo giyi tongŋis mpa.¹² Eferi Ulom a moobi,aze kaar ihoon egbo faang. A gabi moobi ni zuba, ekoli aa ekub. A yeema sang amin aham nya awo nison.¹³ Ulom yee ebuk kpukpang erem nya en mai. Awo ni zii,ne zo zum nya tadi pweri gwen mung kidi sang amin aham nya di nani.¹⁴ Anhwayi erem nya di woma ne gbak efirist zum nya ale ni gwan,Yesu ahwin Ulom, di solim di pii e maakson enyeer.¹⁵ Di dangā ne gbak efirist ezum nya adase ta taar etaal enyeer. Di woma ne zuma nya ban yowi yung ni sel babaam nya be ti, amin aham nya awo kang aheena,yeen adang eyom.¹⁶ Di ga nu kpaar ni abi ni tum taa,ki di zou efonina aa amin anhoor aham nya ata youtima tuhang.

Chapter 5

¹ Efirist ezum nya ban faarung ne bener,ban faarungā ke nani pa bener shem Ulom, ke nab ebuk alala aa ebuk ewaabi eyom.² Ata rona na pam nya ba haan shishing aa apam nya ba reempa. Yeen negbo mung ata taal hwel hang³ Yeen ninke ata nabak abuk ewaabi eyom emung, nya berem nya a nani pa bener ne yom mpa.⁴ Ninyai a data zou nkpong kema,Uloma nab, nya berem nya ban yii Haruna ke naang.⁵ Yesu negbo mung dase naang egbomung nkpong kem,ezum nya feri nezung,enre,"Uwon sayungā turi mun wo saak."⁶ En feri asa hang kikem, "Uwo firist ega shishaar nya berem nya ba sar ne Malkisadak.⁷ Yesu sang atoo ni ti, en kwisi waa,ke kun gagak,ke yaris memiil dung ezum nya ata yeema fanakung ne kwe, ban gwakung egbo rem nya e nabak egbo waa.

⁸ Awo ahwina,e maas enab nkpong n za zum nya gbong.⁹ An zegwen ga se talis, ke wo esin shishaar, efonir na pam nya ba rosung.¹⁰ Ulom yiyung egbak firist,nya berem ba sana ne Malkidasak.¹¹ Di woma namin a sangī gbagbak egbo Yesu,aminu awo ni za sangī egbo rem nya ni dase ni saas eto.¹² Ahwayi narem aho ni wo bena subi, ni too kini kir eyaang ke sub ni ma eferi Ulom elibaki. Ni kir menpiil, ni dasi ni kir aminaze aham nya akool. k¹³ Zum nya menpiil a mawo eze mung, a too nhwini apal.¹⁴ Aminaze aham nya akool awo ye ba gbongā. Peena apam nya e kenak mpa a nang pa eye amin anhoor aa papii.

Chapter 6

¹ Di zegwena ne ros amok elibaki ye Yesu,ki di yaak di talis ke tena wo nya di too ki di liib eferi esolimi nishem pipi aa maakson nu Ulom,² ayaang di liib esub egbo walli, sisi pok egbo ke mis ful,ewuur eyilak kuur,aa amok etalisi.³ Ta di nani erem ninke ing Ulom talak ti.⁴ Erema dase ta wo pa bapam nya ba yee eferi rem,ba yaak ebuk gwan, pam ban zou gab yi zuba taani,⁵ aa apam nya ba tabir eferi Ulom aa ehwayi aa kpaar egbo taami,⁶ nya asar ba yim,ba dase ta be wuur egwangā ne pa ke ba solim ekil mpa,amin aham nyaba nani ba wuur ba kpangīl ahwin uloma ninyai ne pompa,ke ba nani dung nsharip gwen bener.⁷ Ulom miidung inti ful, inti kem nya igbong memakori pwer amam nya ma siis titugi,ma piidung ikupel babaam ewuus ke awo nu shem pa bapam nya ban sik egbompa - inti kem keena nwi fulnu Ulom.⁸ Ing inti kem iwurangā ne shaai aa ikupel pipi, ita dang shem, iwo kengeng ke ba wool dung pok. Ira na wo etalissi emung.⁹ Ison nyeer wo keru neyin egbo buk anhoor erem nya ni nani, ki ni zou efonina,ni bena yimiti enang,di yee amin aham nya piiti eferi rem kikem.¹⁰ Ulom dasu yom. A dase ta yeel shem nyin aa yimina ne bener emung, nin nani pa bener emung te ba taani shem,ni too ki ni nani pa.¹¹ Di maason ne ni ki di yaak ni zegwena kikem se ni talis, ki ni tenti emaakson enyin.¹² Erem awo kikem ki di yaak ni dasi ni wo eje, ni wo bena rosi hwel apam nya nu maakison aa rason ba wi amin aham nya ba sik pa ma.¹³ Sang Ulom sik gung Ibrahim ma, eyimina negbo mung, en dase yimina ne zum nya kaarung.¹⁴ Enre, "Ta maago ful ku noo mehwin waa."¹⁵ Ibrahim enwi amin aham nya ban sik gungā sanga rason esuma.¹⁶ Bener ba yiri ma ne num nya akaar ta. Eyiri na asang amin aham nya wo.¹⁷ Nya Ulom uba nison ku sang pa bapam nya ban wi epok emung amin aham nya ban sik pa ma,aham nya adase ta sani son mung, en yiri pa ke ba yee iferi didyangā.¹⁸ En nani kikemke sang pa ebuk efaang erem nya adase saniyi -Uolm dasu ker irem - ti, pam nya di kirak di lerin,ta di zou waal kwasim ki di pii emaakson enyer erem nya ba sik ti.¹⁹ Di woma ne maakson,nya moobi, gagak, awo kikem,yeena amwesi amimeng ubuk taani kwasim nfem humnya ba kangī nwari ma.²⁰ Yesu, zum nya libak emweer, emweertima na.Awo ngbak e firist shishaar nya Malkisadak.

Chapter 7

¹ Malkisadak , etum Salem, e firist Ulom gbak,zum nya Ibrahim endus nezung wasang agwaak nu zuuki ehong ne entum eyaang e maak gung ful.v 2 Ibrahim en naang eheri nafal usok ebuk eremnya en hosi ne hong. Eres emungā awo ,"Malkisadak ," yeena wo "ener anhoor " ninyai "tum e rasison."³ A dangā ni nyai, aa dangā ni nhi, ba haan asaham nya lema - ba haan gap mung, a dangā nelibak ne talis, ekil aa moobi emung Awo firist a shishaar , nya ahwin Ulom.⁴ Nerem raam nkpong ener ezum.Ini-ker enyeer Ibrahim enang eyeri nafal usok ne buk erem nya zou ma ne hong.⁵ Ugab be Lawi pam nya ban wi shem e firist, ban sang pa ma be waal eyeri nafal usok ne bener,be peer mpa b'isra'ila, peen ma ba wo gab ye Ibrahim a.⁶ Malkisadak a dase wo gab be Lawi, enwi yeri nafal sok po Ibrahim ke naang ful, yeen ezum nya ba sikgungā⁷ Erem awo kikema, ahwin awaal ful ne gbak zum nya awodung ekuui.⁸ Kewo ne le, ezum nya wi yeri nafal sok ata kwe tuhaang,nya aminu, a saniyi,ezum nya yeri nafal sok pok Ibrahim,bare, ata pwak shishaar.⁹ Amin aham nya Lawi esik heena, zum nya waaleyeri nafal sok, yeen ma ata naang Ibrahim,¹⁰ Lawi enwo ni liak nhi-ker emung erem nya Malkisadak endusin ni Ibrahim.¹¹ Ke re ata wo kikem, esarakke zouwi sel ifirist ye be Lawi (abi na bener ban wi amok),

ankenata yilak ninyai erem nya firist eyaang ata tam kwasim e Malkisadak ke dase wo nya Haruna? ¹² Nya ifirist isaniyi, amok ata saniyi ninke. ¹³ Ezum nya ban feri eferi rem egbo mung awo nsip hum a nya niyaang atoo dang e nani shem gwen kyam Ulom. ¹⁴ Awo kikema ugab ye Yahuda na Nhi-kyam ba marungã, nsip hum nya Musa en dase yii egbo firists. ¹⁵ Amin aham awo kikema ing e firist eyang nya Malkisadak e wurak. ¹⁶ An dase wo amok iliak zuma enwo firist, anwo kpaar yu moobi shishaar. ¹⁷ Enfem ye feri Ulom an sang kikem egbo mung: "Uwo firist a shishaar nya Malkisadak" ¹⁸ Amin aham nya akaar ba sik paar dong adang kpaar aa adang shem, ¹⁹ (amok a dase solim anhihaang), emaason anhoor awurak, erem nya ata pii ti etama kengeng nu Ulom. ²⁰ En dase wo dang eyiri ! paang ban wo firist dang eyiri, ²¹ Eyeen enwo firist sang Ulom sangung, "Inhi-kyam a yiri aa adase ta sani son mung: 'Uwo firist shishaar.'" ²² Kikem ninke, Yesu an nabak ekolbak ehwayi. ²³ Be firist apam nya ba kamsin ba pwee, ekwe na an geta ma ne zegwen shem mpa. ²⁴ Awo rem nya Yesu zegwena ne wo shishaar, awoma ni firist kem nya dasi dyang. ²⁵ Ata yeema fonak apam nya ba tam nu Ulom sel mung, eyeena apweri pa, peen nu Ulom. ²⁶ Anhwiyi di woma ne ngbak e firist kikem, zum nya awo te taani, adang eyom, te taani, kang ne bena yomi, ba munakung nafal. ²⁷ A dase ta nabak anhihaang a kwisiyi aa a waabi nya nbir be firist, dung egbo mung nu gwen, aa egbo eyom bener. Enani rem areen erem nya nabak egbo mung egbo nyeer. ²⁸ Amok a sali egbon efirists bener apam nya ba dang kpaar eferi yiriyi, erem nya ros kwasim amok, an faar ahwin, aham nya awo nanan shishaar.

Chapter 8

¹ Amin aham nya di kir ki di sang ni heena :Di woma ne ngbak e firist zum nya gwi pok zei ntum ngak kem nya wo ni gwan. ² Yeena wo ahwiza na abi buk hum tu taani, kyam Ulom yi didyang kem nya Ulom negbo mung ensik, ena mari Adamu yaang edase sik. ³ Enkpong e firists ba naab ebuk erem nya ta be zeii. Anhwai be zou amin aham nya ta be zeii ke kwisi ewab eyom emer. ⁴ Yesu kewo ni ti a dase wo firist. ⁵ Bena nabi amin a zeyi kwisiyi ewab eyom ener nya berem amok are. Ba nani shem ke ros sel amin aham nya wo ni gwan. Nya berem Ulom sangung e Musa ma sang ata mai kyam ulom: Ulom unre, "Nani nya berem ban subo ma nafal fyal." ⁶ Nerem shem hum nya kristi nwi kaar npa hum kpukpang, nya berem yeena wo zum nya apweri ti, ti nu Ulom egbo sikima hwayi, erem nya ros esikima rem nya kaar ehwayi. ⁷ Kere yee sikima libaki rem awo pepi, ki di dasi kir yi fyaang. ⁸ Wasang Ulom zou eyim ener, ere, "Raam, mentuk ma tam -Ulom ure - ata ba esikima faai ne b'Isra'ila aa kyam ye Yahuda. ⁹ A data wo nya sikima rem nya mu nani ne nhi-ker mpa tu hum nya mu tusi pa ne pok ku nwuna ne Masar egbo ban dase ros nanan amin aham nya mun sik pa ma, mun gi pa talak, Ulom a re. ¹⁰ Esikima rem yeena ta nani ni kyam Isra'ila ugwen, Inhi-kyam a re. Ta sor amok enang ngwẽ ku gwari ni son mpa, ta wo Ulom ne pa, peen ta be wo bener enang. ¹¹ Ba data sub pa bena hwen ayaang mehwinyai empa ye " ni yee Ulom" ta be yee ni ne poopa, enshiwu ne be gbak empa. ¹² Ta munak hwel ku taar eyom mpa ninyai." ¹³ Erem nya ayi esikima mung yee "efaai," asangã esikima libaki awo etel, amin aham nya wo ta tel ata mor nererem.

Chapter 9

¹ Esikima ye libaki anwoma ne buk erem nya ener ata ros ke sarak nu gwen nu rosi aa buk kwisiyi. ² Ubuk kwisiyi nwoma, asa libaki, nya ngburkon ira pweri ma, tebur aa envoo bayi ye buk hum nya kaar etan. ³ kwasim ufab ngbir kangĩ nwari yi fyang, ngban haang nwoma ban yii gnag hum nya kaar etan. ⁴ Awoma nu gwen humnya ba solim ne zinari e fur turare, awoma nu mala sikima, aa nzou ye Haruna, aa efang esikima. ⁵ Nafal mala sikima engbong cherubim an kubak efonaki erem nya dasi ta di feri nerem. ⁶ Nya ba talis esolim ebuk erem, be firist ba mwesi ngban zii ke nani ishem pa. ⁷ Egbak efirist kinkimung a mwesi gban yi fiaang, hwel areen erai, aturungã ne mwee ne memii waabi egbomung aa ye bener egbo eyom mpa erem nya ba haan. ⁸ Izuba taani isang ye bale ba sang sel gayi ubuk hum nya kaar etan aa gwen libaki too ku pweri. ⁹ Erem a sang ti antuk yu turi. Enab aa enab rwaabi an dase fisi son bena rosi. ¹⁰ Ba mak son ne buk eze aa egbongĩ aa ebuk gyang aa amok iliak ke sum antuk atami. ¹¹ E kristi tam nya gbak e firist ye buk ehwayi erem nya antam. En ros susel engbak gwen gban Ulom, hum nya wo nanan, hum nya ener a dasi mai, a dase wo nebuk erem nya ban mai ni ti kyem. ¹² En dase mwee ubuk taani hum ne memii ipyol ayang awantamis, emwee ne memii mungã hwel areen ke zou efonak ti ma. ¹³ Memii ipyol aa randong aa koki nu tongra ata yeema waapa ke ba wo te ba taani. ¹⁴ sangĩ, memii Yesu, ta me wo kanke ma mam nya izuba shishaar nabak egbo mung kikem dung Ulom, hum nya wap ison enyeer ne pok pepi ki di zou eros Ulom raami? ¹⁵ Egbo rem, kristi na a pweri ti ne sikima efaai erem. Erem anwo na ko ba pam nya bawo ne sikima etel ke ba zou fonina egbo ekwe erem nya anwo ko ba pam nya Ulom yii p ke ba wi amin aham nya ban sik pa ma. ¹⁶ Ezum nya gwari amin esik ke kwe, ekwe mung bener ba yee. ¹⁷ A saham nya ener ekwe na ba tuma feri egbo amin aham nya gwari etalak, ba data nani shema aa zum nya gwari atoo ma. ¹⁸ Esikima libaki an dase zou ewi ma, memii na me feri. ¹⁹ Sang e Musa a nabak eferi erem nya awo na mok pa bener, ewosi memii mehwini awantamis a ipyol, aa makori, aa nfem farak, aa lang nhon hum nya wo venvoo, ewuupa bener aa amok eferiyi. ²⁰ Nya asar ere, "memii amam me meena amam nya Ulom nang ni" ²¹ Nya asar, e wuup memii mu gwen kyam Ulom aa nebuk erem nya ba nani shem efirist ma. ²² Nya berem amok are, ebuk kpukpang ba wap ne memii na. Ba dase muna go hwel ke wap eyom enai a memii me dase yarisi. ²³ Antuti na ebuk kpukpang erem nya ba nani ke ten ebuk erem nya awo ni gwan be wap ne ka ne memii megwei. Ebuk gwan antur be wap ne ka gagak. ²⁴ E kristi dase mwee ubuk hum nya kaar etan uhum nya ba mai ne pok, e tesi na awo weng namin aham nya awo didyang. Raam ni, en mwee ni gwan na ke ga gwen Ulom egbo nyeer. ²⁵ En dase ga se nabak egbo mung hwel pepweeri, a dase wo nya firist ezum nya mwesi kyam Ulom rerai na gwai amung. ²⁶

Yeena an pii dung egbon iza waa le ne libaki. Nerem hwel areena ba nabakung ne solim eyom enyeer nu nabaki egbo mung.²⁷ Nya berem ban sik ti ma kpukpang, en kwe hwel areen, amok ata ros kwasim.²⁸ Kikema, kristi, zum nya ban nabakung hwel areen weeng ke bener gbeben gbak ba zou efonina ata wuur etam yi fiaang, adase ta solim eyom, ata fonakapam nya ba sum etam emung ne pii son.

Chapter 10

¹ Amok awo zii na namin anhoor aham nya tam, a dase wo ebuk erem nya awo nanan. pam nya ban yaak kengeng nu Ulom ba dase ta be sarak egbo faaki ebuk ewabi eyom erem nya firists ba kili ma rerai. ² Ayaang ba talak efak ebuk erem? Be na rosi ba waapa hwel areen weeng eyom ata dang ni son pa.

³ Eze gwena ne fak ebuk erem ata pii etungir eyom rerai. ⁴ Memii randong aa awantamis ma data wap eyom ener. ⁵ Sang e Yesu atam ni ti, enre, "Efak ebuk egbo eyom aa naab ebuk alala udasekir erem, iliak a unabak egbo nang; ⁶ ebabak ebuk ewabi eyom ke zeii ne ka a dase wo amin aham nya ukir ⁷ Mun re, mun wo zu, yaak- nya berem nya ban gwari egbo nang - ku nani amin aham nya zo kir." ⁸ Ebilibak ere, "Efak ebuk, enab, aa ezeii ebuk ewabi eyom a zo kir. Ayang amak goma." Erem ba nabak nya beremnya amok are. ⁹ Nya asar ere, "Munwo zu ta nani amin aham nya ukir." Emunak amin aham nya anwo ne libaki ke tama yi fiaang. ¹⁰ Egbo rem, ban wap ti erem nya ban nabak e Yesu kristi hwel areen. ¹¹ Titugi, be firist ba pweri ke nani dung Ulom shem. Ba nani erem titugi - erem a data wap eyom. ¹² Sang e Kristi a nabak ti kpukpang egbo mung egbo eyom bener, egwir pok zei yu Ulom ¹³ Asum bena giyii emung ke ba wodung ubuk siiki mekpahwel. ¹⁴ Nya a nabak egbo mung areen, ewap apam nya ban yom. ¹⁵ Izuba taani sang ti kikem, elibak ere, ¹⁶ "Amin aham nya ta di sikima ne pa na, nya mantuk amaii ma kaar, Ulom re, tan maak amok enang ni son, aa tan gwari ne me kafuk." ¹⁷ Nya asar ere ninyai, "Mun dasu ta tunrak eyom empa aa egi eros amok ¹⁸ Nya berem nya emunakhwel ne yom awoma, e nabak ebuk efaaki egbo eyom adang. ¹⁹ Egbo rem, mehwinena, di woma ni son ki di mweer ubuk taani hum nya kaar egbo memii e Yes. ²⁰ Usel faaia moobi erem nya enpolak ti nu femkangir nhwari, egbo liak mung. ²¹ Erem anwo kikem egbo rem nya di woma ne ngbak e firist kyam ulom, ²² D semir ki di tam hunhwiri ni son didyang aa maakson ehwayi, ison nyeer ni wo ti taani aa liak wi waabi ne memakori etaani. ²³ Di pweri dung emakson enyeer gagak, ezum nya esiktima a sisi eferi. ²⁴ Di paak gung egbo nyeer egi ki di yaak kpukpang enyeer di yimina negbo nyeer a di nani ebukanhoor. ²⁵ Ki tena gi edusin eyeri, nya ba paang. Ni you dung egbo nyina titugi, titugi ki ni raam Ulom hwei ku tam. ²⁶ Aa di nagegi ki di yom aa di wi eyee didyang, enabak egbo ye waabi eyom adase tooma. ²⁷ Amin myari aheri aham nya apwak ahena amok ezum nya atam, aa egbughun ira izum nya ta zeii bapam nya ba gi Ulom. ²⁸ Ezum nya engi efrei e Musa ata kwe dang taar idang bener be faang ayang be chaar ba sang egbo mung. ²⁹ Ata wo kankena dung ezum nya engi wi ahwin ulom, aham nya an ba memii esiki amin ariga - memii amam nya ban waabunga - ke tosi izuba hwiye epok? ³⁰ Di yee ezum nya enre, "ewuur enani dung pepii dung ezum nya enani nangā; tan tali. 'Ere ninyai, 'Ulom ta moob pa bener emung." ³¹ Amin myaki na ku yim pok Ulom! ³² Ni tunrak mantuk ekaari, sang ba sang ni, erem nya ni pweri gagak ni za. ³³ Bener ban woli ni ke tosi ni ke nas ni iza, ni nani erem ne bapam nya ban ngbong iza zum. ³⁴ Ni taar ba pam nya ban wo gbang faami, ni yimir ki ni hwai ebuk enyin nu mun. Ni yee ni woma nebuk shishaar egbo ni yaak taar nang kun wo ngban faami. ³⁵ Ki tena tak emakson enyin, erem nya awoma namin aham nya tani zouma. ³⁶ Nikir ki ni hamiri ki ni yaak ni nani amin aham nya Ulom kir, tani wi amin aham nya sik ti ma. ³⁷ "A data ze antuk, ezum nya atam ata tam nerem. ³⁸ Be na kili te taani enang ta be pwak egbo maakison. Ewuur ku kwasim emung, ata ni mi gbang." ³⁹ Ti di dase wo nya ba peen, apam nya ba wursi ku kwasim kr yomi, di wo ne ba pam nya ba woma ne maakson ke zou efonak moobi pa.

Chapter 11

¹ Emaakson eyeena awo eyimina namin aham nya usuuma too dang eyaak. ² Egbo rema Ini-ker enyeer Ulom yimina ne pa. ³ Egbo maakison di yimir ban sik nti ne sang Ulom, amin aham nya di raam ban dase solim namin aham nya sib ewo. ⁴ Egbo maakison e Habila naang Ulom enabak erem nya akaarye Ka'inu, egbo rem ban re awo te taani, aa Ulom feri eferi anhoor egbo mung, egbo rem Habila too ke feri aa akwe zaai. ⁵ Egbo maakison ban ba Anuwa ke tena yaak ekwe, "Ban dase yaakung, Ulom ba yung." Sang ba too dang e ba yung, ban yee enaang Ulom efarakson. ⁶ Nerem kir ni emakson, edang erem ni dase tani naang Ulom efarakson. Ezum nya atam nu Ulom aturung ne yimir yee Ulom woma aa heena ta naang pa ba pam nya ba kirung nfoor pa. ⁷ Egbo maakison e Nuhu, ezum nya ban naang eshem ni gwan egbo amin aham nya di too dang eyaak, ne res Ulom en maaikogou nti ke fonak kyam munga. Nu naniyi erem, Ulom mwaar ebuk nti kem kpukpang ke wi epok etaani nu Ulom egbo amin anhoor aham nya en nani. ⁸ Egbo maakison Ibrahim, sang ba yi yung, en ros eferi ke ga asaham nya ata wi epok. Ewurak aa haan asaham nya aga ma. ⁹ Egbo maakison engwii ikyen asaham nya ban sik gunga. Egwii kyam Ulom ne b'Ishaku aa Yakubu, bena wiye epok nya be yeen. ¹⁰ En kir ke mweer nsip hum nya woma ni sinegi, nsip hum nya ena mayi emung yeena awo Ulom. ¹¹ Egbo maakison Ibrahim enzou umar sang eyeen ne nyaan emung Saratu ba kuk, aa Saratu en dase masi, aa akaar emasi. Ban yimina nezung nya sik pama ena siki eferi na, eyeena anaang pa umun hum. ¹² Egbo rem, sel ener eyeri zum, ezum nya wo nya erun, ban mar ugab gbungbak, ban masi ewo nya megwaar igwan aa nya ekaai ehup, erem nya ba dase ta faar. ¹³ Kpukpang empa ban kooi nu nu maakison dang ke wi amin aham nya ban sik pa ke sentak yee bawo be kyenna aa bena kili na ninti. ¹⁴ Pam nya ban feri ban sang yee ba kir nsip pa na. ¹⁵ Ke bere yee ba kir nsip hum nya ban le ma na, ke ba zou ewuuna. ¹⁶ Nya berem awo, ba kir nsip hwayi, hum nya wo ni gwan. Yeena Ulom dasu gwak mensha be yii yung Ulom mpa, egbo ensik pa nsip. ¹⁷ Egbo maakison

Ibrahim, nya ba yowi yung, yee ne nabak Ishaku esai ke ba farung.¹⁸ Eyeena nwo egbong ahwin aheri, aham nya ban sik gungã yee, "Egbo mungã ta be yi gab nai ma."¹⁹ Ibrahim enfak eken yee Ulom ta wuur ni nkpong mung munak Ishaku, kikema awo nu feriyi, sang akwe na ewuur ewi yung.²⁰ Egbo maakisona Ishaku mak gung Yakubu n'Isuwa ful egbo ebuk erem nya atam gwen.²¹ Egbo maakison ye Yakubu, sang awo ngwẽ ne kwe, e maak pa mehwin Yusufu uful ni fiaang empa ni, Yakubu eros Ulom sang akaani nzou mung.²² Egbo maakison Yusuf, sang ata kwe, eferi egbo wurak mehwin Isra'ila nsip e masar ke sang pa ma egbo ekub emung.²³ Egbo maakisona Musa, sang ba marung, bi nhi ni nyai ba lerung ihwal taar egbo enwo ahwin hwahwayi, ke gi ekirak amin aham nya tum easang pa ma.²⁴ Egbo maakisona e Musa, ate, egi be yii yung esai egwin e Fir'auna.²⁵ Akaar dung ne gbong iza ne bener Ulom, ne rem nya ata gbon maak aa eduur ni nti ne yom mantuk totok.²⁶ En yimir yee egbong iza egbo kristi awo nu ful ekaar ebuk ye Masar, egbo emakison ne buk erem nya Ulom ta naang.²⁷ Egbo maakisona Musa talak e Masar. En dase kirak ugbang etum, en hamiri anke nya araam ezum nya ba dase raamung.²⁸ Egbo maakisona ensik aminaze ahwin alibaki ke te na mwaar mwaar mehwin elibaki ye Isra'ila.

Chapter 12

¹ Nya berem nya bena sori ezo ke yaak ba hanak kikem, di sik npaar amin ayomi. Ki di kil ekil erem nya awo ti gwen. ² Di maakson ne Yesu, zum nya sik ke solim emakson enyeer. Umun hum nya ban sik gung, en hamiri ma nu kpangli, ke yeel mensha, ke zou egwir pok zeii yu ntum Ulom. ³ Nerem nu sikung nison, zum nya pweri gagak egi rem nya bena yoomi ban gi yung, ki ni tena bool ki ni faar son. ⁴ Ni too dang enangã aa naribi ne yom erem nya ata pii ni e yarak memii; ⁵ aa ni gber ni yeel amin aham nya ban sang ni nya ankabi apal: "Sayung, ku tena riima namin aham nya Ulom sango, ku tena bool ma ne waal esolim nezung. ⁶ Ulom shal egber ener ezum nya enyimina nezung, aa shal egber ahwin aham nya enwi." ⁷ Hamiri ma niza zum nya ugbong nya eshal egber. Ulom rona nezo nya ankabi. Sangã anhwini aham nya ini a data shalung egber? ⁸ Aa e sub a dango, nya nbir bener, ni wo npin, ni dasi ni wo ne mehwin emung. ⁹ Ninyai, di woma ne nhi liak ba pam nya ba solim ti aa ti di tongis pa eferi. Ata wo kanke dung ezum nya pii izuba aa moobi! ¹⁰ Ini nyeer ba solim ti kpek nya berem nya ban sik ni son, Ulom solim ti ki di zou amin anhoor anyeer, ki di zou ewo te taani nya eyeen. ¹¹ Esolim adase wo ami a maaki sa saham, awuul. Ugwen. a tama nebuk te taani pa ba pam nya ban wi esolimu. ¹² Munak epok enyin erem nya ni munak ni gwan, aa ekwalak enyin erem nya abool. ¹³ Ni ros sel nabiti, ke amin aham nya an gulmir a tena pungir ne ka ke hwayi. ¹⁴ Kir ni egwi gbereng ne bener, a gwii te taani, erem ke dang ni, niyang a dase ta yaak Ulom. ¹⁵ Ros ni shishing ko niyang a tena wai utaar Ulom, aa ko isinegi kyaang gbugbang a tena wurak nenyin a pii ni lak eferi, ke bener gbebengbak ba tena yomima. ¹⁶ Ni ros shiin ke tenazou ena rayi ma ne nyaar bener ayaang ezum nya agi ros Ulom nenyin nya berem nya wo dung Isuwa ma zum nya ba nkpong mung ya ahwin alibaki erebi egbo aminaze. ¹⁷ Ni yee nya akir ewipok gwen, ba gi yung, egbo rem nya en dase zou eboob eyom emung, ne kir emung ne memii. ¹⁸ Ni dasi tamni fyaalzum nya ba taab ne pok, ifyaal zum nya tusi ira, aa mensou efungil aa erintir. ¹⁹ Ni dasi ni tam nu furi anshem, aham nya anab myari negol ezum nya bena tongisi ba gi ewuur egwak. ²⁰ Ban dase yeema pweri egbo amin aham nya ban sang, ²¹ Amin myari na waa, e Musa ma enre, "Mun wo ni myari aa mun kpurir." ²² Nin tam ni fyaal e sihiyona aa nsip Ulom moobi, ye Urushelima aa yi gwan aa bena shemisi Ulom pe be pweeri nu mun aa edon. ²³ Nin tam emonglir mehwin elibaki, pam nya ban gwari eres mpa ni gwan, aa nin tam nu Ulom hum nya wo namok bener kpukpang, kikem ni zuba bena rosi anhoor apam nya ban waap pa. ²⁴ Nin tam ne Yesu, zum nya a pweri ti ne sikima efaai, aa ne memii wuubi amam nya ma feri kaar ye me Habila. ²⁵ Ni ros shiing ki ni tena gi ezum nya a feri ni. Pam nya ban gi ezum nya sang pa feri ban dase zou ewurangã, ti dasi ta di wurak erem nya di gi ezum nya aferi ti ni gwan. ²⁶ Areen, egol emung etutak inti. Narem a sik ti ma ke re, "Ninyai mu dase ta tutak inti weeng, ni bi gwan ninke." ²⁷ Ikpeng kem, "Ninyai," arema ne fou ebuk erem nya ta be tugir, ebuk erem nya ban mai, ke erem nya ban dase mai a pweri. ²⁸ Ewi ntum kem nya dase ta tutir, ne nang ti mun ki di dimiyi, ki di ros Ulom ki di nasung nkpong waa. ²⁹ Ni yee Ulom nyeer uwo ira na kem nya izeii.

Chapter 13

¹ De yimir ye mehwinena aze gwen. ² Ki di tena yeel ewi be ken. Ki kemma apaang ban wi bena shemisi Ulom ke haan. ³ Tunrak ni pam nya ban fam pa anke nya ni wo yeri abi gban faami. Tunrak ni apam nya ba gbong iza anke nya ni gbong iza eyeri. ⁴ Ni nas ekwasiyi nkpong kpukpang enyin, ni de ke akuk upaar awo ta taani, Ulom ta moob pa ba pam nya ba rai ma ne nyaar ba paang aa melabi. ⁵ Ki tena yimina ni fyang waa. Ni pii amin aham nya ni woma ULom negbo mung unre, "mu dasu ta talak ni, ayaang mu gber ni yeel." ⁶ Di wo bena pisi ki di yeema rema yee, "Uloma youmima, mu dasu ta kirak myari. Ankena ener ata nani mi?" ⁷ Ni ros ben kpong enyin, apam nya ban feri ni eferi Ulom, ki ni raam amin aham nya ban zouma ne kil empa. Ni ros emakson empa. ⁸ Yesu kristi yeena wo ne le nu rei, turi aa shishaar. ⁹ Ki tena mor sel ne sub eyaang fe faai. Ahwayi ison ni zou pkaana egbo utaar, ke dase wo ni joli zum nya dasi you pa ba pam nya ba ros. ¹⁰ Di woma nu gwen ngban Ulom hum nya apam nya ba nani shem kyam kwisiyi ba data yeema eze. ¹¹ Memii ye megwei amam nya ban mwari ke wap eyoma e firist engbak ata tama buk taani, ke hwei ke zeii liak mpa ni zii. ¹² Yesu enbool ninke nwari nsip ke yaak bener ba waabi ne memii mung. ¹³ Di ga nezung ni zii, ki di ba mensha mung. ¹⁴ Di dangã nu sip hum nya ta di gwi ma titugi. Ti di raam ezumz nya atam. ¹⁵ Su sel mung, di nabak emunak Ulom ni gwan, emunak erem nya awo eyar erem nya anyi eres emung. ¹⁶ ki di tena yel enani amin anhoor aa youdung egbo nyina, Ulom nani mun ne nani erem. ¹⁷ Ni ros engbong enyin, ushem pa na be raam gbereng nyin ne kil enyin nya ba pam nya ta be sang egbo nyin,

ki ni rota ke ba hwei ni nu mun, ke dase yom ison, eyom son apii ewai ebuk anhoor.¹⁸ Kwisi ni ti Ulom, di yee di woma ni son hwayi, di kir ki di kil ekil ehwayi amiin aham nya di nani kpukpang.¹⁹ Mu nasni kpaar ki ni nani kikem, ku yaak mu zou etama ne ni ruraak.²⁰ De ko Ulom hum nya ras ison, hum nya uwuur munak ena hwaki ewantamis ne kwe, Ini-kyam enyeer Yesu, sel memii esikima shishaar.²¹ ne nang ni ebuk anhoor ki ni nani amin aham nya akir, ne nani ti amin aham nya maak gungã, sel e Yesu kristi, ezum nya ikpong iwo mungã shishaar. Ne wo kikem.²² Nerem mu nas ni kpaar, be perung, ki ni hamiri ma ni kpeng nasi kpaar kem nya mun gwari ni kpek.²³ Mun kir ki ni yee ba wurangã ne hwinyai enyeer Timoti, mun sum etam emungã ki di tam di yaak ni.²⁴ Ni dimi ben gbong enyin kpukpang aa bena maakison. Be eer n'Italiya ba dimi ni.²⁵ De ko taar Ulom urona ne nyin kpukpang.

James

Chapter 1

¹ Yakub, anhwini shem Lom, aa ngbag Yesu kristi, ga nii nsib soknefaang ning-saii: Mun dimini!² Manhwinena, winii numun idang izah tur ni.³ Ni yee, eyowi yimir anyiina atamane sirson.⁴ Dee sirson nenani shem mung, kiniwo senseng, nanan amin ka te ne dangni.⁵ Ing eyaang akir gyup, ekir gwazo Lom, zum nya nap alala, dang egger enakwisiyi, ata naang.⁶ Nekir nakafuk aheeri ke talag gber ke salim. Zum nya dase yimir nison mung, awo nya makori hup mam nya pwam yalib fap-nifap.⁷ Ener azum ke te naraam nya ta wi anhinhaang nu Lom.⁸ Awoma nison fiang, dang esig egbo saheri.⁹ Zum nya amin pok adangung, ne gber nkpongã negwii mung.¹⁰ Ena aminpok ne siina negbo, tuhaang ata kwe nya zou-ankinkaam.¹¹ Lom wuurak nepaar ke zeii kupel kuu koor Bubuum ayimsin, hwayii mung moor. Ata wo kikema dung ezumnya awo namin pok, ata yomi asou akili amung.¹² Neer anhoora, zumnya hamiri gagag buk yowiyi. Ing anze, ata wii antur ntum, aham nya ba sib se sikpa ba pam nya ba yimina n'Ulom.¹³ Yaang ke te nare ing ba yowiyi, "Ulom-gbag yowimi" Ulom dasu yowi baner pebe pii, koo yeen ne poomung ne yowi eyaang.¹⁴ Ba yowi ener namin aham nya yeen awoma nison aham nya gyerung ke yomung.¹⁵ Ing sonpa rempa, bawo bena yomi, eyom erma ata pii ekwe tama.¹⁶ Keba tena reemni, be perung.¹⁷ Amin anabaki ahwayi, alangis nafalla. Ale ne Da yu kaa zum nya dase saniyi koo newo zii egbo amin anyalbir.¹⁸ Ulom-gbag masiti neso son emung dong kidi wo eyaar alibaki nebuk erem nya Lom sisi.¹⁹ Niye rem, be perung, koo nuwee gwak fafaang, ke feri shiing a tena nani gbang fafaang.²⁰ Ugbang ener dasu nab shem anhoor Lom.²¹ Munagni ni yilakngã amin papi. Wini ni son anhoor, Amok-Ulom nya ban sor nison nyin yeena ata fonakni.²² Woni bena gwaki -keros, ba bena tongisi ke dase nani ni reem egbo nyiin.²³ Iin ener awo na tongisi na ke dase nani, awona nya ner ensar egbomung uzii -ramii.²⁴ Araam egbomung ke gber eyel nde woma.²⁵ Ener ezum nya sik son amok efonakii, ke zegwana ne nani amin aham nya wo, ke dase tongis ke yel. Ulom taa magung menti anhoor ushem mung.²⁶ Ing yaang sang eziwo na rosina ke dase tur arem amung, arem isonmungã eros emung andang shem.²⁷ Eros erem nya wo nanan, dang yomii gwazo Ulom Ini-nyeer yeena di youpa mehwi-zama, nyaar ekwe niza npa a sik egbonai tetaani.

Chapter 2

¹ Be-perung, ki tena mask son ne ni-kyam Yesu, Ulom-gbak aa ni gi arem aham.² Ing niwo buk kwisiyi yaang ko yee zongni nikpas zinari pok, aa ngbir gelgini, aa hwiza nebuk eriga ye meer ninke.³ Ing niraam ener zum nya sosi buk anhoor kini ree, "Gwir aza, buk hwayi." A ni redung ahwiza, "zo peri azii." koo, "Gwir nehwele enang."⁴ Noo ni moobung egbo nyin a yee? Noo niwo bena mok nison pipiina yee?⁵ Gwakni, be-perung mehoo Lom aa sali mehwiiza tii kidi wo bena pok nu maaki son a kidi wi epok kyamgwan kem nya ba siktima.⁶ Ningi menhwina! Mehoo bena zousimana ba hwangni? Noo pena ba kikli ma neni buk amok yee?⁷ Mehoo pena ba tosini gbo ares arem nya ban yiinima?⁸ Ing ni ros eferi Koor-egbak rem nya re, "Yimina ne nyahwen enai nya gbonai" Anhwaii.⁹ Ing yimina ne baner apaang, Uyom, amok a zeyo uwo nya bena girosi ibang.¹⁰ Ener ezum nya ros eferi rem kpukpang, keyim eyeri, ayim kpunkpang.¹¹ Ner ezumnya sang, "ku tna raiima na nyaar babaam," ere ninyai, "ku tena mwar" Ing dasu ros anyaar kuwuur mwaar eyang, uyim amok kpunkpang.¹² Too, sangni eferi kini ros esang enyin kini yee taba moobni namok alala.¹³ Amok a tawo dang taar gaa pam nya ba dang taar. Ataar awo nafal amok.¹⁴ Hwayi gena atawo, be-perung, ing ener maak son amin a dase nani shem? Maak son emung erem ata fonakung?¹⁵ Bere perung ayaang adang ngbir a aminaze, tuhum.¹⁶ Bere yaang ne nyin arepa, "seni nison anhoor, gwirni gbereng ne farakson. Kini dase ni naangpa aminaze nebuk liak Ahwayi? kikem"¹⁷ Sel herirum, emaak son gbegbomung dang shem erunna.¹⁸ Ninyai yaang ata sang, "zoo woo narosina, aa mun woma nushem" sangni maak son enai dang shem, ta sango maak son enang nu shem.¹⁹ Ni yimir Ulom wo herina, ni nani nanan. Yangwak penuma ba yimir kikem ni miari.²⁰ Ndudum ener, sei ban sango, emaak son dang she awo shem alala?²¹ Ini-nyeer Ibrahim enabak esai, Ishaku be far. Ulom nwii emaak son emung/²² Niyaak eros bakil eyeri nushem, egbo shem, emaak son emung a zegwen.²³ Amok-Lom ansarak ebgo sangi "Ibrahim yimina nu Ulom, yeena bare awo tetaani," aa ba yiyung samir Lom.²⁴ Niyaak, egbo shema, ba ye ener neros Ulom.²⁵ Anwo kikem ne Rahab, na rosi be romir babaam, egbo shem didang, enwii bena shem Ulom kyamung, ke reba be ros sel haang, kikem e fonakpa.²⁶ Nya barem nya iliak dang Izuba, erunna. Kikema eros dang shem erunna.

Chapter 3

¹ Ki tena wo bena suubi kpunkpan, be-perung, yeni ti bena subi amok enyer ata wo gagag. ² Diyimsin ni sel babaam. Ing eyaang dase yim nu feriyi, a kenak ener, ata ye pii liak mung kpunkpung. ³ Narem, ing di sodung idurum inkpas ngwē tabe raii eroti, kadi rona nepa saham nya di kir ko ba gama. ⁴ Ramni, engbong ikugou makori. Upwam memakori kwasipa ku dangir, ka yaak inhwini gbik a ba yalib kugou ma ke gama saham nya ba kir. ⁵ Awo kikem, arem awo shiiu ni liak, yeena a sa buk gbengbak a naniyi. Ramni ira, ilibak totok ki zeei buk waa. ⁶ Arem awo irana, inti pipi amimeng liak ener. Arem ayom liak, ke maak ener nira, ken egbomung ta zeyi nira kem nya Ulom sikpa bena yomi. ⁷ Gbong megwei, menun, igwaak aa buk makori enera hwakpa. ⁸ Baa ner ezum nya ata yeema hwak arem. Adase gwirjaang, itussa pipii. ⁹ Narem di zari Ulom aa Iniyer, di tosi baner apam nya Lom sik ne yimir emung. ¹⁰ Amimeng ngwē heri hum, ful aa woolpok ahus. Be-perung, an dase hwayi newo kikem. ¹¹ u Ungwe wasima ne memakori heri, ta woma ne memakori maaki aa me gbang? ¹² Be perung, koo unhoon bos ta nabak ezaitun? koo zaitun ne nabak eyar bos? Ni yaak nya makori megwan ke me nabak makori maaki? ¹³ Nuwena awo ni gyup ne yee amimeng enyin? Nenu ne wurak kee nani ekil anhoor shem mung ne siina negbo ni gyup mung. ¹⁴ Ing woma nughang pisinison aa sogbo, ke te na gber kpongnu keri rem. ¹⁵ Erem igyup kem idase wo kema nya ilee nafaal, iwo yi tii kema ni zuba pipii. ¹⁶ Asaham nya igizo awoma aa sogbo, ta yaak edang etur egbo ne gwii son pipii. ¹⁷ Igyup afaal iwo nanan, itama ne yimir, turegbo, sikson, faar ison hwayii, dang esogbo, taar eyar anhoor aa dyidang. ¹⁸ Egwii ni dyidang awo ras isona nezum nya akir egwii ras son.

Chapter 4

¹ Unhwalak ne gizo niyiin anleni ahaana? Noo banle amiin aham nya ni woma ni son pipii na ye? ² Ni sikson amiin dang ezou. Ni mwari aa ni sosi ezo ne yeyaang dang zou. Ni hwalin ki ni gberi. Ni dase zousima eb=gbo ni dase kwisi. ³ Ni kwisi dang e zowis egbo ni kwisi nison pipii ki ni zou emunak egboma. ⁴ N bena rayii ma ne nyaar bener! Ni haan isamir niti egizona gwen Ulom? Zum nya yimir ke kewo esamir niti, awo amin agiyina gwen Ulom. ⁵ Niraam nya Ekor ngbak ansar esangā, "Izuba Lom zum nya nangti iwoma ne gizo" ⁶ Ulom nangti gwi anhoor, koor engbak aree, "Ulomgii naa munigbo, ke na ana sisima negbo uful." ⁷ Egbo kikem nabagung Ulom egbonai. Tungni shetan, ata kirakni. ⁸ Tamni kengeng nuu Lom, ata atam kengeng neni. Waap nepok ni bena yomi, solimni son nyin, ni bena son fiaang. ⁹ yomson taar a kuun! De ko izok nyin nu mung wuur wo yomson aa mung. ¹⁰ Rainima negbo gwazo Lom, ata munakni. ¹¹ Ki tena feri pepii ebgo perak, be perung. Ener ezum nya feri pepii ebgo peer ayaang emoobung, agi aa moobung eferi Lom a. Zum nya moobung eferi Lom, agi nani amin aham nya awo, a sar ewo namok a. ¹² Yeri nawo na nabi eferi amok aa namok. Yeena ata yeema fonak aa mwaar. Zo uwq nwen u moobung nyahwenak? ¹³ Gwakni, ni bena feri, "turi koo kwakwin tadi ga nsip hum, mwaar erai, kidi rebi ebuk kidi zou fulma." ¹⁴ Nwen yee ankena ta tam na kwakwin, aa ankena wo moobi nai? Uwo na nya ibuda zum nya wurak kiwuur emoor. ¹⁵ Akaar uree, "Ing Lom yimir, tadi nani aha naa hai." ¹⁶ Nerem ni gber kpong sesisi ebuk pepi, gberkpong erem shem eshetana. ¹⁷ Ener ezum nya ayee enani amin anhoor ke gi nani, nezung ayoom.

Chapter 5

¹ Yekni nerem, ni bena zousiyi, kuuni ni pumi iza tamni. ² Ezousi nyi apuus mekpankurum maze ebuk enyin. ³ Azurfa aa zinari nyin bawum eyomi, erema ata wurak nizii. Ata zeii liak nyin nya ira. Ni sisi ebuk enyin kini sum tu talisi. ⁴ Raamni, inhwaar zum nya ni piipi pam nya ba nani ni shem ahai ikunni. Ekun bener apam amweer neto Gbak nikyam. ⁵ Nigwi-gwii maaki niti, ne muunegbo. Ni robi son nyin nisum tu faaki. ⁶ Ni yom kini mwaar ener anhoor. Edase geer nima. ⁷ Turni son, be perung, kini sum etam Lom. Raamni bena gwaabi basum ewosi ebuk ahai ne ras son ke zou pwer menshi a talisi. ⁸ Nimaa ninke, piini son. Yurni son gagak etam Lomawo kengeng. ⁹ Talak ni fou eferi, be perung, niliak nyin, ke ba tena moob ni. Yaakni, namok a pweri nwari. ¹⁰ Raamni ma, be perung, ne pii son amimeng zaa rem nya bena subi gwen ba pii, Pam nya ban feri neres Lom. ¹¹ Raamni, dinba pam nya ban peri gagak bawo bena ful. Ningwaak eperi Ayuba, aa niye son Lom, taar aa fonak emung. ¹² Be perung, ngbak amin yeena, talakni eyirii, nigwan koo ninti, koo niba eyirii yang. Ni de "kikem" nyin newo "kikem" aa "gii" ynin newo "egii" ko ba tena moobni. ¹³ Koo yang nenyin agbong iza? Ne kwisi. Koo yang awo numun, ehwa ke ser. ¹⁴ Eyaang nenyin adang gbereng? shempa begbobg gban kwisiyi ko ba kwisi dung Lom. Be kokgung meno gbo neres Yesu. ¹⁵ Ekwisi bena son rosi Lom ta munakun, aa Lom ta munakung. Ing anyoom, Lom ta munagung hwel. ¹⁶ Polak ni ngwē kini boob aa kwisi niyin kini zzou ngberengā. Ekwisi ner anhoor aa saris waa. ¹⁷ Iliya enwo nera nya beeti apam Ekwisi Lom pwer dasu shaap erai tiaar nihwal titiaar. ¹⁸ Ke wuur ekwisi ninyai. Egan siina nupwer, ebuk ahai awuurak hwehwayi. ¹⁹ Be perung, ing eyaang nenyin entalak dyidang, aa yang e gwangzā nezung sel, ²⁰ ner ezum neyee ye zum nya wurna ne na yoomi sel anhoor ata fonakung nizaa kwee, aa kubak eyom pepweri.

1 Peter

Chapter 1

¹ Bitus naa shemisi Yeu Kristi, gatii bekyen kirakii, benaa salii nigbosp Galatia, nee Kafadokia nee Asia, nee Bitinia ² Awoo nanan nee sip yeyee Lom e Daa, sel soli mii zuba ne sinanegbo, ne yaraak memii Yesu Kristi Ang-hoor ne gwir egbo yiin Gwii ang-hoor nezegween egbo, in ³ De Lom aa Da inii Yesu Kristi, di zariyo negbak taar, ananti maar-re faar gwiri sikson,

Chapter 2

sel yilak Yesu Kristi egwee. ⁴ Arem awo wipok dasi tadang, dasi yoomii, adase taa kokii werak Taagwiir anaii nafaal ⁵ Kpaar lom taa pisoo neyimir fonakii Agwii kee suun polak talisi ⁶ Ni nani mun gborem Awo nya dasi kani nani mun egbo zaa kakang. ⁷ Erem asan-gha siksonii nya kaar whaii gool zum yaa yoomii, ko ban sorung nii ra. Awoo kikyeeen koo sokson, tabe zou egbo zarimunak aa napkpong yeyii Yesu Kisti. ⁸ Nitoo dang yaakung, aa ni yimir nezung Nitoo dang yaakung nerem ning- sikson egbomung, ni nani ne farason ni kaar koo anke. ⁹ Nerem niwii nepooyiin ¹⁰ Ekpõ fonak eyiin, benasubi-gwen basang egbo taar lom taa tamni. Kirni gagak kini saar shing ¹¹ Kirnii kini yee ener koo zuba kristi nepa, eng sang ewurang-ha ezaa zum ny Kristi tagbong, taa wee munag-ha nafaal. ¹² Ang-wurakpa badasi nani shem egbompa naa, unaii-yha. Ing - ba feri ebuk erem nya ba sang paa ungwene be naa ferii nii mok lom nya emaakii. Izuba Lom, nshemaa neebuk gwaan nya malikuu Lom kir yaak ¹³ Awoo kikyem robini son, kini tuur egbo sikson Ikeryii siknison nanan egbo buk whaii tabee pinimaa aa Yesu Kristi aa wurak -nya negbomung ¹⁴ mewhin anhoor tenii rose egyuup egboiin nya nitoo dang eyee ¹⁵ Zum nya yinii awoo ni tetaanii nu maa woomi tetanii buk nanin ¹⁶ Bang gwari "Wooni betaani nyaa memungwo tetaani" ¹⁷ Ing nyiin "Da" zum nya amoop amook nanan Koonuwee, talisni shem nimarii ¹⁸ Niyee ba-ng dasi faar-nii wurak- nga buk nan-nii pepii ningwhosi Baa nee azutaa, koo zunaria, buk eyomii ba ¹⁹ Bang faar nii wurak-nga nemee mii Kristi, turaa wantamis dang-ii raii.

²⁰ Baan salii Kristi kamin elibak nani ti, nerem awiirak ni nerem. ²¹ Egbomung ka yimir na nu lom, nya munkung ekwee kee naang zari siksonai nee maag son nu Lom. ²² Ni sikson-aghoor kini too is ferididang . Yenaa-woo egbo feri soyii mewhinnena yimir ni laak yin nisonyeri ²³ bang mar ni ninyai, dang yoomi, sel be na yoomi, dikil ne mok Lom- ma ²⁴ Kpukpang bener bawoo nya kupelaa whaii bener woo naa nya bubung gwei kupel koor, aa bubung elorak yarisi ²⁵ Amok Lom awoo sheshaar ne shaar feri Lom rem maki bang-nangtii

Chapter 2

¹ Talak ni pipii remii, kuub sosizo, aa ferilak ² Nya kabii yeek see kir nii meepiil zuba kinizou temaa buk fonakii ³ Ing sar yaak Gbak awoni son ahoor ⁴ yek nee zung ufang ramii benerbang-ii aa Ulom yiminaamin awhaii nezung ⁵ Niwoo nya ifaang rami nya woo imaa'i kyam zuba, kidi woo me firis mam nya kadii naap egbo amin shem Lom wusel Yesu Kristi ⁶ Koor - engbak aree, Niyaak mung sisi fang maa'i sali'i whaa'i nee sihiyona neerezum nya yimir nezung dasi ga wii mengshaa ⁷ Munak zarii awoo papam nya bang yimir ne mook Lom. Apam nya bang gii, hena benaa maa'i taa bee yiminaa" ⁸ Ufang takii wheel aa gbong reem nya saa paa yim" Baa yimsin egbo dasi ros feri lom-aminaham bang sik-sesikpaa bee nani ⁹ Niwoo sali'i bener- raa, kpaak mee Firis, sip tii wha'ii, bener pipii buk Lom kanii sang paa gbong nani'i zum nya yini buksil tamaa nidandi ¹⁰ Ning dasi niwo bener nerem niwo bener Lom. Ning dasi niwii taar, nerem niwii taar. ¹¹ Bee nerenang, mung yinii nya beekyen aa bener zii, talak ni ros sonliak,yenaa pii hong nison. ¹² Nani'in amimeng be naa gii- rosi newo kang. Ing baa tosini egbo yoomi, bagaa raam ebuk eha'ii animyeng. ang'iin kabee munak Ulom utu tami. ¹³ Sinmaa negbo gwazo gbongsip, nanikikyen awoo e-ngbak-aa, koo ne tum yena woo gbak. ¹⁴ Ko be naa shemii tii gesolim be na yomi buk, Kabe zari bena deding ¹⁵ Yenaa woo son Lom, nani wha'ii yiin, waalini dung haaneyee a miin bener bena dang'ii kyup ¹⁶ Nya bee nawurakii nizah tani yoom gbong-pwan ni-zou ma nya kpir sharip, kwirni nya bena zaa Lom ¹⁷ Nang -pa bener. kpunkpang inkpang. Yimir na nebener kwang ni mari Lom. Rainidung etum. ¹⁸ Mewhin zaa, raini niros inikyam'iin nison'ii kpukpang. Rainimaa ne gbo gwazo pam nya badang egbo nebee naa gbo, napam bang nga sirini. ¹⁹ Amin zariyi naa, ing sikson nu Lom nya pweri gagak nu gbo'ing zar ²⁰ Wha'ii ghena woo ing nani yoomi aa banariboo too? ing nina shem anhoor, kini gbong zaa egbo ning sikson, erem awoo aminewhi'i naa gwazo Lom. ²¹ Egbo yena bang-yini ma. yesu engbong zaa egbo'ii entalak tii sel rosi. ²² Endasi yoom, dasi sang anghi-hang papii. ²³ Nya baa tosiyung, egi tosipama ninke Nizaa zumnya gbog, endasisang papii, kee nabak egbomung zum nya mook didang. ²⁴ Yeen nepomung emba yoom eyeer egbmung gama afaal hoon, kabe teni yaaktii neyoom menori mung tii zou pwaal ma. ²⁵ Kpukpang-yiin nya moor nya pool wantamis, nerem nii wuurta beba whaakii keram kileyiin.

Chapter 3

¹ Ninyar par siknegbo kini ros romeiyin Ing apaang bagi ros e feri Lom, son nyaar -empaa ta zee gbo-paa dang-he feri. ² Bang-nyaak son wha'ii nee raimanegbo yin. ³ Kekyeen inzeek yin ki teniwo nelak-egbo, ebuk zinaria, ko buk lak. ⁴ De Inzek yiin newo egbo buk dang-ii Newo gbo turi zuba wha'iigwazo lom. ⁵ kekyem, nya nhoor be nani zeeg sikisyon neyee Lom. Bee too'is eferi romepaa. ⁶ Saratu too'is erom Ibirai eyiyung "Inikyam" Niwoo mee whiin-nemungha, ing ni nani shem anghoor Ing ni gwak mari Izaa ba. Nanan nya mung sang paa nya paar kekyem ni beromir. Gwirni ni nyaar yin neyee gbugbereng dangpaa, besamir shem wali gwir - eyeri Nani kekem kinizou kwasilom yeri. ⁸ Talisi, kpukpang'iin duss ni syon asaheri, kiniwo bee naa youdung perak kun aa Yimir ni nilak'iin, bena syon nghoor, bena siir-egbo. ⁹ Ing nando sharip tenee nang-dung sharip maa ning-kee ko tosi nee napaa ing-wee whayii egbo kikyem maa baa yinii kiniwi gaada ang-gwi-gwi wha'ii ¹⁰ "Ezum nya yimir aga gwi-gwi wha'ii kee yaak meen tuk wha'ii mung etur rememung gbo feri'ii rem, nee buk papii. ¹¹ Talak gwii papii, kuu nani buk ewha'ii. kir egwii ang-hoor nebener kir egwii mun gagak. ¹² Itelezo Lom iram be na kili nanan. Etoomung atoo's Kwisi mpaa ugwazo Lom ugi bena nani'i papi. ¹³ Enuwena kenak nee remni Ing Ing-ni zegwena nee nani wha'ii ¹⁴ Ing nigbong za egbo ros didang'iin, taani wii faal Lom Talak ni mari aminaham nya ba kirak, tanini yoom syon. ¹⁵ Ing awokikyeem, sikni Lom amimeng Isyon, eyeen awoo na taani naa. Titugi gwrini neyee, kani yimir dung elesi'ii siksyon yin ga Lom Nani kikyeeer nisyon kyeri nenap-kpong. ¹⁶ Gwirni syon ang-hoor, bener ba tosi

Chapter 4

egwii yin ewha'ii neress yesu, begwaak menshe. Ba feri gbo'iin nya niwoo papii bener¹⁷ Akaar, nigbong-zaa egbo shem ang-Ing nyee Lom maa, daa shaa- egbo naniyi papii¹⁸ Yesu emgbong zaa wheel areen egbo yomi nyeer yeen e zum nya dasi yoom amin, egbong-zaa egoyeer benna yoomi yeena ke pitii tama gwazo Lom Boyee mwaarung nilaak, kee tuna lilak zuba¹⁹ Ni zuba na nga see feri feri Lom ni zu-baa nya bawoo buk faami nerem²⁰ Baan-gii gwaak, sinani syon lom sumpaa gama nee mentuk Anuhu, nya shap kugou makori Lom ku fonak bener te tok, titiar nifiang nee makori.²¹ Saar egbo feri'i waap bii fonaki nyeer, Baa nya waab- lak Dauda ba. Awoo ekwisi Low ni syon-hoor, yilaki Yesu kristi kuur.²² Awuur nafaal. Agwii pok zel lom. Me febi Lom, bena tum bena gbog, ko bangi kabee rosung.

Chapter 4

¹ Awokikyem, kristi gbong-zaa nilak, ti ma kadi gbong zaa egborem. zum nya gbong zaaa nilaki taa talak nani papi. ² Ner-e zum adasi kaa wuur rosi syon lak pipii ener. Ataa ros feri Lom negwi- mung nitii. ³ Antuk maa kar wusi kee nani'i, raii-baam solak, fou-gbong'ii,youm raiidung gunki nee buk rem nya lom gii ⁴ Nee raam -mpaa, buk efai'i yaa ni nani Nigii monglak gbonepaa nerem yena ba tosini maa ⁵ Taa bee nabak ebuk-erem nya nani gwzo na mook, apam - nya ba too keram, aa bena ko'ii. ⁶ Yena bang nanipa benako'ii feri bishara Lom. Any-woo na-bang nanipaa mok nilak bener bee ram ni zuba Lom. ⁷ Talisi kpakpang buk- erm atam di tuuregbo Jaäng kidi siksyon buk kwisi'i ⁸ Kaar ko-ang-kee, yimir-nimaa nekile-iin Gwii- yimir negbo'ii adasikai eferi papii bapaa'ng kewuna ⁹ Waalni egbo'ii, kiniteni waalin ¹⁰ Ni-nepo'iin niwoma neyeema, kini nani amin-awha'ii maa, kinizou yaupaa gbo'iin nyabena pisi nididang keyee shem Lom-maa nibuk-kakang nisyon kerii. ¹¹ Ing yaang aferi newona aferi-feri Lom -maa. Ing yaa anamshem-maa, e nani nu gbugbereng nya Lom naang. Egbo ko anke disile Ulom nafaal sel Yesu Kristi Ezaari nigbong Imung-ha sheshem. Newokiyem. ¹² Bena yimiti tenini yaak Izaa yaa ningbong e-hoo amina faayaa, ko ahinghang nya a taamni. ¹³ Ing nikil yeeri Yesu, ni zaa myung, nani mun nani ni farak syon ata wurak ni kpong-mung. ¹⁴ Ing ba tosini egbores Yesu, niwo bee naa mun na zuba munaki ni zuba Lom bawo gbo'iin ¹⁵ Iyaang kee tee gbongzaa egbo naa myaari bener,ko ner zee ko papi, ko na zung eferi. ¹⁶ Ing e-yaan agbong zaa egbo enezung aa Yesu na, eteni gwak mensha. Nee nani mun nu-Lom gborese rem. ¹⁷ Mentuk mayeek kabe libak amok kyaam mewhin Lom Ing kabe libak netina ankena-tawo talisi apam bangi amok Lom? ¹⁸ Ing, ener anghoor wurak nu bôlak, to angkena sainak zum nya gi ros Lom, aa na-Izunubi mung tawo kanke?. ¹⁹ Nya wo kikyem dee apam nya bang gbong zaa neyimir Lom, be nabak gwirem paa nididang ga Ulom kebe nani ebuk nanan.

Chapter 5

¹ Mung nanipaa begbong amimyeng ang'iin eferi, mezum nya mwo angwhinyain engbak, nasangni engbong zaa Yesu, mee ninyai mung zou gaap nang memyeng zariyi nya ta wurak. ² Gbo kikyem, mung sangni bekpong, gwaakni bener lom nya bawoneni ram paa seseng,baa naas iza ba nani ni neyimir syon nani Lom Ram ni paa. dang-etali neyimir syon yin ³ Kini nani nya intum ekpobener pokyin Nani ni aminiam nya bener kabe zou suup Iguup -maa ⁴ Ing Ngbak Nawhai atam tamwi ntum whai nya dasi yoomi. ⁵ Ni, kabing-zeek rosi ni beekpong. kpukpangi'iin raas ni gbonitii, kini ros gbong, Lom gi na mun egbo, nezung anipaa bee na raaii maa negbo amin-awhaii. ⁷ sangni dung kpukpang ekunsyon-In yena wo na tali. ⁸ Turnegbo asaheri, gwir ni neyee, Nagiyi-Ibilis nya huar, kun ni kekir zum nya ta zee. ⁹ Perini gagak kinigiyung. perini nu gbigbereng' yimirti Lom. kiniyee,besamir kiliyi, nya ko haah niti. Beperi gagak egboii zaa yin. ¹⁰ Ing nitalis gbong zaa adasin ga tetuk Ulom naniyididang dang-edang, nya nyi ni gama ni buk sheshem munaki neres Yesu, ata monglakni, kee nangni kor-kup ¹¹ Ingngong nigwir gboi'in sheshem. Newokikyem. ¹² Mung yimina nee Sila, enera yeyimitumung gwarim nani-anghoor Lom ididang. peri ni nezung. ¹³ Nya ne zum nyawo ne Babila saliyi-ne-iin adimini, aa Markus adinuni. ¹⁴ Dimini gbo'iin nee halaki halaki-yimiti Gwi-anhoor negwirne'iin kpukpang'iin nyani wo amimeng Yesu.

2 Peter

Chapter 1

¹ Simam Bitus na nani nyi shem be nena rosi ahyn Lom, na pam yaa ba wi yimir yanda titi wi ni Ulom egbo a ahyn among egbak kyam. ² Täär na ywi ayer Ulom gbak a ahyn na kyam. ³ Ni egbak me, ko ake hwayi ba nete eyee ne lom gbak hum ya yite ne hwayi moo. ⁴ Ne be apenah e nati yimir egbo ebuk a hwayi rem yah tali nani ba buk rem yah ener pepi zam yaremti ba. ⁵ Ne feri rem ni nani kaar a kpuuk a maa syon ne nani he-hwayi a eyee. ⁶ Eyee ne kil ma ne gbo nai, a ko is an ata no hwayi. ⁷ Ne nabee me hyn yah'iin ni yimir ne egbo iin. ⁸ In e buk erem a wo e na bakini wo bee ber korok ba nu rosi lom ba. ⁹ Ener zum ya bazou ebuk erem ne ba awo Npennizo na kper eyail aba wabbok a wo ner a tani. ¹⁰ A hyn e na nani aminaham ya u yee ko yinai sali nai ke wo didyak iin u nani e buk erem bata tar uhwell nai ba ¹¹ U sel hum ta bee no buk gwiri gyab a tum na kowani Yesu kristi ¹² Turma iin kowani me tuk egbo ebuk erem, koor e kup nu sayi ididyang hum ya ewo doma. ¹³ Mun ram nanan ne rem yaã mu ugban kobiri ezo, monako sel Turmaki. ¹⁴ Mun yee talak ubuk kobiri ezo nag wo huhuri. Nikyam Yesu Kristi a sangi zai. ¹⁵ Ta nangi ko yaak in mun yillak talak buk di, ka turmak ne feri erem ya mu feri. ¹⁶ Erem yaa tisak nikyan Yesu Kristi ba turma ba. erem yaa ni ne yee igbo nee Igba kym Yesu Kristi Tina ti wo bee na wali ukwasim yin, ¹⁷ A wi igbok ne wol pok ahor ne edaa gbak ren yaa gwaak egol zum yaa tam ne zung" Ezum ma awo

Chapter 2

hynang ham ya mun yimir ne, yeer zung.¹⁸ Tee ne gbo yeer ti gwaak agolle mok Ezum ya le ni Igwan, rem yaa ti wo yeri ne zuk ni efyal takni.¹⁹ Ti woma ne feri bee na rami, eram yaã ta nani, wo Ira toliyi kyem ya iwo amimeng siil, ta toli na tuk aa me gwar ititiyar ding tame yillak ni sangni.²⁰ Yeena mun re ba feri na rami zem yata tam na rami erem yaa tam ne niya'a²¹ Ba feri na rami erem yaa tam ne yee ener ba, yee bee ner ba feri lom gbak hum mentuk mam yaa Izuba tani.

Chapter 2

¹ Be na rami irem, ka bee tam ne be ner a bee na subbi erem tabee tam ne ni ta bee tama ne ram buk, ne kilerm yawo pepi uler, ka bee toni egbok e zum ya tama ne pah ba tama ne youmi eba pah.² Bee ner egbak ta be ros sel Pupepi apehna ka beyom sel ididyang.³ Ne feri pah be rem ni na feri pepi youmi epah awo ne ile naã, a youmi pah ba ba kpar a yail ba.⁴ Ulom gbak ba talak me febi lom me ba sai a yalbapah ne ner pepi.⁵ Nuhu zum yaa wo ener feri no ulom na ba pwaak ne mentuk amanm yaa Ulom gbaak iin, Tama ne, Ntelele Makori azas ititail ma⁶ Ulom gbaak izari usip be Sadoma nebe Gwamrata ba zoma tonra keil wo pah bir be ner yee iin.⁷ Lot e urak abi sip di yeen ne yana moong ,a me hyn moong bee fya.⁸ Ener ididang zum ya wo ne pah ne mentuk amam, e yak aminaham ya kil nee⁹ Ulom uyee yada ka wurak aa ne ner ezom wo ya wo nerem moong, ne izah kai sor ezum yaa kille moong ba hwayi ba ni raa Ulom moobi.¹⁰ Ener awo ididyang aa ne bee ner apam yaba gikili a hor, ne gbaak e hyn Ulom Ba yimir ne yom pah bee ner Eros.¹¹ Me hyn lom ba woma nu kpaar, ba bã tama ne amok pepi egbaak be ner na igyan tiin¹² Bee nerem pam ba yimir ne bee ner pam ya be wo nanan ne me gwai haaji mam ya ba wo ne ke bee yom bee ner, ba ba yee yanda ba you bee ner ba. aphnma ka bee yoh ba.¹³ Ka bee wi u gab moo igbo aminaham ya nanii papii, ba rem igbo ahwayi naã wo pah Ba jii makine gwir pah pi rem ya ba nani ne be ner igya. Ba nanii Moong e yimir ne ni igyak di.¹⁴ Ba woma nii itelezo remii a yaar, ba bã yiir ne kir a yaar ba ba sa bei ner nu nani aminaham ya ba hwayiba. Ba nanipah kabee Nywe.¹⁵ Ba gi usail a hor kei bee ros bee, Balamo ahyn Boar ezom yah yimir kei wi youmi be ner pam ya baa ba kil nanan ba.¹⁶ Ba hwaldung egbo aminham ya nani papi, Jaki epolak Ngwe feri mã, Na rami e wai a peri fafaã.¹⁷ U Buk hum ya ba woma, makori madang abee, Ba sigkung igyam ira.¹⁸ Ba feripah feri aminham yaa banani aham ya wo papi be na kiri eyaar, gbo ebuk erem yaa gyena, ba kabe folir ba.¹⁹ ba nani pah gwiyi egbo pah, pe ein ma ba wo bee nã nani shem yemi bee ner enr awo ahyn shem bee gbak emoong ne aminaham ya tam bug.²⁰ Iin ba folir ne eyome ni Nti ne yaa na, Nkyaaam ne na fonaki Jesu Kristi wo ne pah kù kate, kil talisi rem akawo papi kaar elibaki²¹ Da madaka kate kad bee yee kil anabaki rem yaa ba yee, ne rem yaa bayee ke bee yalbakgung kwasim ne gwi tani rem yaba sokpah.²² Feri egbaak awo ididyang a ne pah, a ampumpa apal ahoo erem ya hoo, a lede awur ne shetek erm ya e wurak aa

Chapter 3

¹ Bee na yimiri nang gwari erm awo Gwari efya erm ya moong gwari kun Tur mani² Mun turmak ni feri erm ya sang ni agzo bee na rosi, bee na sok yi feri lom ididyang, ne lom na fonaki, benem na nani yi shem ba sok ni³ Ne libak ni yee ne mentuk atam bee na wolyi a ta bee wolini kei bee rosi Isyon pipi pah,⁴ Ta bee rei ni zai? Edaa yeer arai me raa ebuk ya ba nani ne elee ba sani yi ba.⁵ Bee ner ding ba Kper yeil Feri Ulom gbaak ni gwan aa ni ti hum ya wo nee makor.⁶ Ne yeena ntelele makori me zass itii ne bee ner kpuukpa.⁷ Ne feri eyeeri rem aa igwan nii tii ba ner apam ya ba ba kil kil a hor ba.⁸ Ba ka bee folir ba, bee na yimi nag ni yee gbaak.⁹ Ulom gbaak ba kil shi egbo feri moong erem ya kpaktaah ba. be fah ba ram a kil shishi erm.gbaak anani kikyema ba yimir ener moong yeeri ke kwei ni Syon pipiba, ama kei zou moobi ahor na.¹⁰ Mentuk makyam kaa ka me tam yaa na izee, igwan taa telir, a buk erem yaa awobi ata zeyi kpuukpa.¹¹ Ebuk erem aka zeyi telir kpuukpa, kani wo bee ner yaadee na? Nee kil kila tani kil ahor nu lom.¹² Nee sum Lom temi Lom gbaak, lom hum ma igwan ta zeyi pa pap Ibuk ka telir¹³ Ne feri kpataki moong te sum Igwan fye ne ti fya kyem yaa bee ner ahor ka be gwima.¹⁴ Bee na yimir, ni sum e buk erm aa kil ni kil hwayine bee ner, aa nu lom nee gwi ahor.¹⁵ Tee ram sa syon neram ya ni nikyam ne fonaki yeer, ne na yimiri yeer Bulus a gwari tee ne Ikuup kyem ya ba na.¹⁶ Bulus feri feri rem ne dung fem Igwari moongabi, ebuk ayaan awoma ne Izah yee yi, be na yee yi da yiba yalib a gwari ufem kha ne aminaham ya wo gwa gwariyi ba kirta agbapah kwei.¹⁷ Be na yimir, Nee ya egbo abuk rem, yaa ba gwari, Niram eya ata rem ni kini yim sel uhem yaa ni kil ma.¹⁸ Ne kil ne yee Nikyam ne zum ya fonak ti Jessu Kristi. Igbuk moong ne rosu nerem dung ni titail moong yimir.

1 John

Chapter 1

¹ Aremya an wo ne libaki-remya din gwāk, remya din yaak ne azo nyer. Aremya din ram kidi lebal mok a feri moobi.² Ninyai, ban sang ti moobi,ding yaak kidi sang di sub ni u moobi dang e dang, remya awo ne Daa, a remya ban sang ti ma.³ Amin ahamya din yaak kidi gwak, ahen muna di subnima, nima ninke kini dus agbo ma ne ti. Adus agbo nyeer awo ne Daa a anhwini a mung, yeesu kristi.⁴ Ninyai, din gwari ni erema ko umun yer ku saraki.⁵ Aferi e rema nya din gwak ne zung, di sub ni ma:Ulomgbak uwo unkau a, ne zung, ubuk nsiil udang.⁶ Ing de re di dus egbo ne zun a di kil nu buk nsiil, di kou iryem a di dasi di nani ididyang.⁷ Kute, dendin kil nkau nya rem yen awo nkau; diwoma ne dusegbo ne gbonyer, a memi yeesu e saai emung aka wab ti e yom enyer.⁸ Ing di re di dang eyom, di reem egbo nyera, a ididyan idyang ne ti.⁹

Chapter 2

Kute, den din wi e yom enyer, awo nu taar munaki eyom enyer, ke wab ti ne yom enyer.¹⁰ Ing di re di dang eyom, di hwalaga ye ena siki nye awo na iryem, a ingbyem mung idan ne ti.

Chapter 2

¹ Menhwin, mun gwri ni abug arem kini teh ni nani ayem. Kuteh, nya yang anyom, di woma ne zumya aka pweri ti ne Daa, Yeesu Kristi, zumya awo tetani. ² Yena ban nabak kun gbo eyom enyer, ba nyer kinkin nyer ba, kute a wo yi tyi kpunkpang. ³ Di yee yi din tama kidi ye yung, den din sik a mok a mung. ⁴ Aremya are "Mun ye Ulom" ke dase sik a mob e mung awo na iryema, a ididyang idang ne zung. ⁵ Kute, e zumya an sik ingbyen emung. Ne zung mun sang ididyang, eyimir Ulom awo ne zung. Ne rema kadi yee ye di wo aminyen amung. ⁶ Ezumya are a wo nu Ulom yen ma ninke ne kil nya rem yen a kil ma. ⁷ Na yimiri nang, mun dasu gwari ni amob a faai, kute, amob a libaki rema nin gwak. E mob e libaki yen na awo ingyeng zumya nin gwak. ⁸ Kikem, mun gwari ni a mob a faai, yena awo ididyang ne kristi a ni, nyarem unsiil u kamsin, a unkau u zel e toli. ⁹ E zumya are awo unkau aa a gi winyai, a toh ubuk unsiil. ¹⁰ Zum nya yimina ne winyai, ba wo na antuk e yimi ba. ¹¹ Kute zumya a gii winyai a wo nin siil ke kil nun siil, a baan a sahamya a gama domin nsiil u pan dun ezo. ¹² Mun gwari ni, menhwin, kini yee ye ba munak eyom enyin saboda eres e mung. ¹³ Mun gwari ni, Niikyam, ni ye zumya awo ne libak. mun gwari ni kyamenzek, domin ni dan ni yar izyuba pip. Mun gwari ni menhwin domin ni yee e Daa. ¹⁴ Mun gwari ni, nikyam, domin ni yee e zum nya awo ne libaki. Mun gwarak ni, ikyamenzek doming ni wo ni kpyaar, a ingbyen Ulom iyo neni a ni dan ni tal izyuba pipi. ¹⁵ Te yimina ni tyi kem a amin ahamya awo amimyen, Zumya an yimi na ni tyi kem, Eyimir e Daa a dang ne zung. ¹⁶ Nya ebuk e remya awo ni tyi kem, Ugoor ilyak, ugoor ezo, a inkpyankpyang eto be nener-an dase le ne Daa, an le ni tyi na. ¹⁷ Ityi a ugoor mung u kamsin na kute, Ezumya an kil usel Ulom aka gwii har dang e dang. ¹⁸ Menhwin, antuk e talisi muna zum. Nya rem nin gwaak ba Kristiryem ba tam, nare ba Kristiryem ba zyel. Narem kadi yee ye antuk a talisi na rem. ¹⁹ Be wurak na ti, kute ban dase le ne ti, kebe re ban le na ti na, kebe gwii na ti, kute, nya ba wurak, erem an sang ti ye ban dang na ti. ²⁰ Ama ni, e na taani an sik ni pok, e ni kpunkpang ni yee. ²¹ Mun dasu gwari ye ni han ididyang, domin ni ye a domin iryem idasi wo ni didyang. ²² E nuna a wo na iryem, ezuma nya an toni ye Yeesu a dase wo kristi! Ener e zum a wo Kristiryem, remya an toni Daa ne sai. ²³ Ninyan a dang zumya an toni anhwini a e woma ne Daa. ²⁴ Ne ni, te ko amin aham nya nin gwak negwii ne ni, Den amin ahamya nin gwak nelibaki an gwir ne ni, nima kani wo na anhwini aa na Daa. ²⁵ Efer rema din siki ma-mobi dang e dang. ²⁶ Mun gwari ni erema ke be na remi ke gama ne ni sasahang. ²⁷ Ye nyin, e sik e pok remya nin wii, awo ne ni, ni dasi ni kir eyang ke sub ni ma. A nya e sik e pok e mung aka sub ni kpunkpang a awo ididyang ke dase wo iryem, nya rem an sub ni, ni gwir ne zung. ²⁸ Narem, menhwin, gwir ni ne zung ke wo ye den a ten egbo mung ne ti, kadi woma ni isyon dan mensha ugwen mung den a tam. ²⁹ Den ni yee ye a wo te taani, ni yee ye zumya a nani nanan, an le ne yena.

Chapter 3

¹ Ram eyimir erem nya E daa an nang ti, ye be yii ti menhwin Ulom, a amin ahamya di wo mu na, dalili zum ityi kem ihaan ti, domon a haan nung. ² Benyer, narem di wo menhwin Ulom, a ba le di yaak amin a hamya kadi wo ba. Di yee ye den Kristi an ten egbo mung, kadi wo nya yen, kadi yaakun nya rem awoma. ³ Ener e zumya a sisi isyon na zung a sik e gbo mung tatani nya rem yen awo tataani. ⁴ e zumya an nani eyom, a wo na gii rongisa, domi yom awo gii tongisa, domi yom awo gii tongis. ⁵ Ni yee ye kristi an ten egbo mung ke munag ti eyom, a ne zung eyom a dang. ⁶ Ninyan a dang zumya a gwii ne zung, ke zegwen ne nani yom. Ninyan a dang zumya a zegwen ne yom aka yaak kun a yee yung. ⁷ Menhwin ni te na talak e yan ke gama neni sasahang, zumya a nani hwhawayi anhwai, nya rem Yesu anhwai, ⁸ Zumya a nani eyom awo ye shetan na, domin shetan an yomi ne libaki. Amin a hamya asa anhwini Ulom an ten egbo mung muna, keh yom ushem e shetan. ⁹ Ezum an wo umaar Ulom a dase ze gwen ne nani e yem, domin ifyer Ulom uwo ne zung aka gii ezegwen ne yom domin a wo maar Ulom. ¹⁰ Erema menhwin Ulom a menhwin shetan ban wurak: e zumya an dase kill nanan a dase le nulom, ko yena awo zum nya a gii e yimina ne winyai. ¹¹ Eferi erema nya nin gwak ne libaki: Di yimi na ne gbo nyer. ¹² Di teh di wo nya kayinu, zumya an le ne izyuba pipi e mwaar e winyai. Anke na ansa an mwarung? Domin shem mung uwo pipi a ye winyai a wo hwehwayi. ¹³ Ni teh ni kau mela, me winyai e nang, den ban gii ni mung ni tyi. ¹⁴ Di yee ye di dan ekwe di yar di wo nu moob domin din yimina ne winyai, zumya a dang eyimir-a gwii kweyi. ¹⁵ Zumya a gi winyai awo na mwari na. Ne yee ba na mwari zumya awoma ne mobi dang e dang ne zung. ¹⁶ Ne rem di ye yimir, domin Yesu an nabak egbo mun dong e ti. Anhwini ti ma ti nabak egbo nyer don menhwinyai enyer. ¹⁷ Kute, zumya awoma ne buk e pook, ke yaak e winyai a kir, ke fam isyon taar mung, kankena eyimir Ulom ka wo ne zung? ¹⁸ Menhwin e nang, di te di tesi eyimir enyer ni ngbyeng ko arem, ama ushem ni didyang. ¹⁹ Ne rema kadi yee ye din le ni didyang, kidi yimir ni syon nyer ugwen mung. ²⁰ Den isyon nyer i gii ti ma, Ulom kaar isyon nyer, a aye kpunkpang. ²¹ Ing isyon nyer dasi pungir di woma ne yee nu Ulom. ²² Amin a hamya din Lusi, kabe nang ti, domin din sik e mob e mung kildi nani amin ahamya a maagunã. ²³ A mob mung muna zum: ye di yimi na ne res anhwini a mung Yesu Kristi kidi yimi na ne gbonyer, nya rem an nangti a mob e zung. ²⁴ Zumya an sik a mob Ulom awo mimyeng amung, a Ulom u wo amimyeng amung. Nee rema kadi yee ye awo mimyeng enyer, ni izyuba zumya an nangti.

Chapter 4

¹ Benyer, te ni yimi na ne izyuba babam. Ne yang, yauwi izyuba mu ku yaak ko an le nu Ulomma, domin be na subi gwen iryem ba woma ni tyi kem. ² Nee rema kani yee izyuba yu Ulom-izyuba zumya an yema san ye Yesu Kristi an leh nu Ulom ke tam ni ilyak zum, ³ a izyuba zumya an haana sang ye Yesu na awo a dase wo yu Ulom. Eyena awo izyuba ye Kristiryem, zumya nin gwak ye atam, narem awomung nin tyi. ⁴ Nin le nu Ulom, menhwin, a ni dan ta ni yar, domin zumya awo a mimyeng anyin a kaar ezumya awo ni tyi. ⁵ Pen ban le mun nin tyi ba tongis ta. ⁶ Tin le nu Ulom ma, ezum nya a yee Ulom, aka gwak ti. zumya an dase le nu Ulom a data tongis ti. Nerem kadi yee izyuba yi didyan aa izyuba pipi. ⁷ Benyer, di yimi na ne gbo nyer, eyimir an le nu Ulom ma, e zumya ban yimina ne zung awo maar Ulom ma. ⁸ Ezumya a dang eyimir a haan Ulom, domin Ulom awo yimira. ⁹ Nya rema eyimir Ulom un wurak ne ti, ye Ulom un shem igbyeng anhwini a mung nin tyi. kidi zou moobi ma ne zung. ¹⁰ Ne zuma e yimir awoma, an dase wo na ye tin yimir na nu Ulom, ama yeena an yimina ne ti, yena an shem e saai e mung ke wo zumya an gbon izya gbo eyom enyer. ¹¹ Benyer, den Ulom un yimi na ne ti, ti ma ninke di yimina naba pang. ¹² Ninyang a toh dang ke yaak Ulom. Den din yimina ne gbo nyer, Ulom uwo a sou anyer a eyimir e mung a wo nanan ne ti. ¹³ Nee rem ma kadi yee ye ti wo ne yen aa yen ne ti, domin an nangti izyuba mung. ¹⁴ Ninyai, din yaak kidi sang ye e ni an shem e saai ke wo na fonaki bener. ¹⁵ Zum nya an sang nun nwe mun ye Yesu anhwini Ulom, Ulom u wo ne zung a yen nu Ulom. ¹⁶ Ninyai, di yee ki yimir na nu yimir erem nya Ulom uwoti ma. Ulom uwo eyimir a, zumya a gwii mung ne yimir e mung a gwii mimyeng Ulom, a Ulom uwo mimyeng emung. ¹⁷ Nya awo kikem, e yimir erem e na wo paktir ne ti, kidi zau e gber unkpong Ulom mok. ¹⁸ Imyari idyang ne yimir. kewo, eyimir e remya awo paktir a dang imyari, domin imyari i kil ma ne narrib utoh. E zumya awo ni myari, eyimir emung a toh dan paktir. ¹⁹ Di yimir na ne ner domi Ulom un libak eyimina ne ti. ²⁰ Den e yan are, mun yimina nu Ulom, aa gii ehwinai, a kou iryem, domin ezum a dase yimina nu Ulom, humya a dase raam. ²¹ Ninyai e moob e zuma di woma le ne zung: Ezumya an yimina nu Ulom dole ne yimina ne hwinai emung.

Chapter 5

¹ Ener e zumya an yimisin ye Yesu na awo Kristi awo maar Uloma, a zumya an yimina ne Daa ke yimina na anhwini a wo maar mungã. ² Kikema kadi yee ye din yimina ne na anhwini Ulom: den din yimina nu Ulom kidi ros a moob mung. ³ Erema awo eyimir Ulom: ye di sik amob e mung. E mob e mung a dang eran egbo. ⁴ Zumya awo maar Ulom a daka yim yowi tyi kem. Ezegbokur e remya wo ni tyi kem ke bin e sik isyon. ⁵ enuna zum nya aka dan ityi kem e yar? e zuma nya an yimir ye Yesu a wo anhwini Ulom. ⁶ E zumna nya an tam sel makori nememi: Yesu Kristi. An dase tam ne me makori weng ba, bingã ne makor aa memori. ⁷ Be tyar a ba feri yun: ⁸ ikpyaar, makori, a memori. Tyaar e pam ban yimina ne gbompa, Domin e tyara ba wo ni gwan: E Daa, ingbyeng, ar izyuba taani be tyaar enpa ba wo yeri. ⁹ Den din wii eferi faal isyon bener, eferi faal isyon yu lom a kaar ngbak. Eferi faal isyon yu Ulom humya an feri gbo saai emung. ¹⁰ Ezum nya an yimina na anhwini Ulom, a woma ne feri farak isyon ne gbo mung. E zumya an dase yimina ne na anhwini Ulom ban nani yung e na ryema; domin an dase yimina ne feri farak isyon remya Ulom un nabak gbo e saai. ¹¹ Eferi farak isyon yena awo zum: Ulom un nangti e moobi dang e dang, e mobi rem awo na saai. ¹² Zumya awoma na anhwini a woma nu mobi. E zumya a dangã na anhwini Ulom a dang umobi. ¹³ Mun gwari ni erema kini yee ye ni woma ne mobi zumya a dang e dang a wo ni e ni na pamya nin yimina na anhwini Ulom. ¹⁴ Ninyai, erema e sik syon remya di woma ne zung, ye deng ti kwisi an hinyan sel mung, a tongis ti. ¹⁵ Ninyai, den di yee ye a tongis ti- amin aham nya din lusi yung- di yee di zauma amin a hamya din kwisi yung. ¹⁶ Den eyaan an yaak e hwin nyai an nani eyom remya a dase wo kweyi, ne kwisi don e pa, Ulom ka nang umobi. mun feri ma ne pamya eyom empa an dase wo e kweyi. E yom eyan awo kweyi; mun dasu re ne kwisi gbo mungã. ¹⁷ Ekil eremya a dase wo nanan, awo eyomi na, kute yomi yan adase wo koyi. ¹⁸ Di yee zumya awo maar Ulom a dase nani eyom kute, zumya awo maar Ulom, a sisi yung fefonaki, bena izyuba pipi baka be yomung ba. ¹⁹ Di yee din le nu uloma, a di yee ityi kem kpunkpang, awo ni kpyaar ye izyuba pipi na. ²⁰ Kute, di yee anhwini Ulom antam ye nangti eyee ki di yee yung, zumya awo ididyang. Ninyai, di wo ne zung zumya awo ididyang, ne saai Yesu Kristi. E zumna awo Ulom didyang aa moobi dang e dang. ²¹ Menhwin, ni te ni gama ne gbo nyin unkun rosi.

2 John

Chapter 1

¹ Leh nebe nkpong ke gama na a lab hamya ban färung aa e saai, zumya mun yimina nezung ni didyang-ba mena kinki nang ba, nebe pamya ba yee ididyang. ² Gbo ididyang zumya awo ne ti aka wo na ti dang a talisi. ³ Tiaar aa taar aa rai ision le nu ulom a yimir. ⁴ Mun wo nu mun ngbak remya din zou be pang ne me hwin enyin pamya ba kil ni didyang, remya din wi a mob nu ulom. ⁵ Narem mun kwisi yoh alab, dase wo nya rem mun gwari ni na mob e faai, Kute e zumya ni gwak ne Libak-ye di yimina ne gbo nyer. ⁶ Eyimira a wo rem, ye di kil usel amob emung, Emob muna aworem, nya rem ningwak ne libaki, ye ni kil ne zung. ⁷ Nya bena reemi duduk ba wurak amung nin tyi kem, ba gi e sang ye Yesu Kristi an tam ni liak zum, pena bawo bena reemi aa Kristi ryem. ⁸ Ram bung gbo nai, yee nin dasi ni talak e buk remya ti kpunkpang din nani, kini kini wii gab nyina. ⁹ Zumya an kil e kil e mung ke gii e gwir ne sub e Yesu, an dase yimina nu ulom. Zumya an gwir ne sub, e yena awoma ne Dãã a saai. ¹⁰ Ing e yan an tam nani dan esub erem, teh wii yung kyam nai aa teh dimiyung. ¹¹ Aka wo na ye zumya an dimi yung a zong shem izyuba pipi. ¹² E buk aa pwer e remya kan gwari ni,

kute mun dasu so kun gwari neka nun fem a makori gwariyi, mun kir embo kun tam ye yaak ni gwazo nu gwazo kun feri na ni, ko mun nye saraki.¹³ Menhwin e lamyai e nyi ba dimi ni.

3 John

Chapter 1

¹ Le ne ngbak ke gama ne Gayus na soyii, zumya mun yimina ne zung ni didiang.² Na soyii, mun kusii ko anke ne kil ma ne zo nanan ku woma nu ngereng, nya remawo nanan nu moobi nyin.³ Mun wo nu mun remya e winyai bantam yesub idiang enyin, nya rem ni kil nididiang.⁴ Mun dang umun haan humya u kaar hum, ē tong'is yee menhwin enang ba kil ni didiang.⁵ Na soyii, ni nani amina sisision nyarem ni nani pa winyai ē nyin aa be ken shem.⁶ Pam nya ban sub eferi yin gbo yimir enyin gwen bener ē rosi Kristi, Erem nya se tei pa un nani nanan sel ulom.⁷ Kule, an wo gbo ares an wurak, dase ba anhihiang ne be na haani lom.⁸ Ti narem kadi wi arem kidi wo ba na shem didyian ninke.⁹ Mun gwarak pa bener, kute Diotrephes, zum-nya a kir a wo libaki ne pa, an dase wii ti.¹⁰ Ing mun tam, kan yii baner gbo amin a hamya ayen a nani, feri pepi ē haan ē yee gbo nyer. Dang ē yiir na nerem, a dase wo na ye an gii a waal e hwinyai weng, kute, anger panya ban so ke waal pa ke wurangā ne pa bi ngban kusiyii.¹¹ Na soyi, ni te ni ros amin a hamya a wo papi, kute, a min a hwayi. zuma a nani hwahwayi, awo yu uloma; be na nani pepi ba daka yaak ulom.¹² Demetrius an wi e feri faal sion ne bener aa ni didian gbo mung. Ti ma din fyeri gbo mung, aa ni yee eferi faal ision nyer awo didiang.¹³ Mun woma na buk pwerpweri remya kan gwari ni, mun dasu so kun gwari yun unfem aa makori gwariyi.¹⁴ Kute, mun miis ision kun yaak ni tuhwang, kidi feri gwazo nu gwazo.¹⁵ Raai sion ne rona neni. Ba samir ban dimi ni. Ni dimi samir enyer na re amung.

Jude

Chapter 1

¹ Le na Yahuda, nashem Yesu kristi a ahwinyai Yakubu, ke ga ne pam nya ba nyii pa, pam nya ba yimina ne pa sel Ulomba sik pa egbo Yesu kristi. v 2 ko shem Ulom, raison a yimir emung a dando gbo.³ Enang, nya mun gwari do gbo fonir anyeer kpukpang. Antuni mu gwari do egbo maak son be na rosi rem nyaba nap areen.⁴ Awo kikem, paang nenyin ba yim luler, pena ba ta koi. Ba haan Ulom, ban yalbak taar Ulom te ma nkwanwarak, ke tooni ini nyeer, Yesu kristi.⁵ Mu ta turmak ni -ni sibe ye -Ulom ufonak bener yuhaan ne Masar, nya emwaripam nya ban gi yimina nezung.⁶ Be na shemisi mung nigwan pam nya ba dase nani shem pa, Ulomgbak sik pa nikpas fiang a nsiil titugi ke sum lom amok.⁷ Ba wo nya Saduma a Gwamrata a nsiip zum nya iwo kengeng ne pa, ba raiima ne nyaar babaam ke ros amin aham nya liak ikir. Ba wo izii nane ba na pam nya taba gbong iza sheshaar.⁸ Enaripa iyom liak pa, ba sini be gbong ke feri ebuk pepi pa bener apam nya ba woma nikpong.⁹ Ko Mika'ilu(Michael) , gbak nashemisi Ulom, ke ba kool ngwē ne shetan egbo eruun e Musa, en dase feri dung babaam ,eredung,"Ulom nu nani ne zo!"¹⁰ Bener apam bayom amin aham nya ba dase sentak; bawo nya megwai, amin aham a ba ye, aheena mwari pa. 11Iza ne pa ! Dong ba nani nya Ka'inu, a ba ros sel ye Bal'am u ke zou eze ma sel pupi. Ba koi nya Kora.¹² Bener apam bawo nkuun fungil a ni gyang, baze ne ni dang mesha, ba hwak egbo pa weng. Ba wo ibuda na dang pwer, upwam a hwosi pa, bawo ihoon dang eyar , ta be rumi ni diaar ni.¹³ Ba wo nya makori ehup, ba gooni ma ne mesha pa, ba wo nya megwaar amam nya maduur babaam, pe na ba sik pa ngbang nsiil sheshaar.¹⁴ Anuhu (Enoch), ener titaar nifiaang kwasim Adamu, enre gbo npa " Ramni !Ulom tama ne be mung taba taani dubu pe pweri.¹⁵ A tam ata moob pa nener kpukpang. Ke nani ne pa nya ba dang Ulom - ba nani ebuk pepi ke feri nezung babaam."¹⁶ Be na toosi ngwē, kirii eferi, be na nsharip, be na muni gbo, be na sayigbo bener dong liyai npa.¹⁷ Ni, pam nya Ulom yimina ne ni, tunrakni eferi erem nya be na shemisi Ulom ba sangni.¹⁸ Ban sangni," Ne metuk a talisi, ta ba zouma pam nya ta be wolini, pam nya ba ros ison pa ne haan Ulom pa ."¹⁹ Pe na ba pii dang edus egbo, ba kir amin inti aham, ba dangā ni zuba hwayi.²⁰ Eni, pam nya Ulom yimina ne ni, ni ze gwena ne maak son enyin ki ni kwisi Ulom ni zuba.²¹ Pweri ni sel Ulom, ki ni sum taar ini nyer Yesu kristi, yeena ta nangni moobi sheshaar.²² Ni gwak taar apam nya ba dase yimir.²³ Forini ba paang, ki ni fou pa nira. Ni gi ba paang ko buk liak npa, ki tena lebak.²⁴ Ros ni zum nya ata piini ki te na yim, ta ni pweri gwen nkpong mung dang efooki a nu muun waa.²⁵ Ulo, hum nya fonakti su sel e Yesu kristi nikyam anyeer, nkpon, nkpkong gbak, ntum, kpaar, ni wo mung ke too, nerem a sheshaar ne shaar. Kikem.

Revelation

Chapter 1

¹ Egwari rerem awo egbo nari eyesa Almasihu nya Lom naang ne sang amin aham nya taa yeek gwen. Kyenkyen Engshem Malaika e sang-gung Yohan angwhin rosi amung.² Yohan ensang nanan amin aham nya yeen eng-yaak. egbo feri Lom. Aa gbo Yesu Kristi.³ Ener umun-nya nya a taa faar unfen gwariyi hum ne go gaggak, ne zum nya aa taa tongis efaar amook Lom-nya me neebi bang shempaa besang. Aminuu baa too nejang baa.⁴ Emee Yohan mun sang-ni bee naa rosi kyam tityar-niyeri nisip bee asiya. Amin-anhor egbo-yin. Amin-nahoor nereem, nee aminaham nya angwoo kwasim, aa hena aa taam gween unwhee izuba tityar-neyeri nya baa woo nafaal.⁵ Aa Yesu Kristi, ezuum nya woo yimiri sanghi

ferii, Anwhiin elibakii nya lilaak ekwee, ezuum nya woo gbe-gbaak benaa rami itii. ezuum nya yiimir manetii ke funaktii ubok roboyii egbo eyhom meyeer-nememii Yesu-⁶ Enyalbakti benaa ramii itii, diwo me firis benaa shem Ulom-mung na ini-mung. Ezaari, ni-gbong newoo egbomung irai-nirai. Newoo kikem, Amin.⁷ Ni yaak ataam amimeng ekpaa Itelezo taa yaakung, nebee apaam nya bantobung, Igyapitii taa bee taar egbomung, Awo kimem, Amin.⁸ "Menawoo libaki ne talisi" esang inni-nyeer Lom, "Yenaazum nerem, yena enwoo gween, yena nezung ataam gweens ingbiong iwoo pok-umung kpunkpang.⁹ Mene munwoo Yohan, engwin-nya'i enyiin, ezuum nya woo yeeri nee-yin buk-gbo-ing zaa, inkpiong, ehoor baayii ee, Batamusa egbo ferii Lom, aa gbo ferii Yesu.¹⁰ Mun woo nison Lom, Egwii wooyi Ulom. Mun gwaak ehaasir eyii nya baa yii naa-shem.¹¹ Eyii muu asang "Gwaari amin-aham nya unyaak aminyeng-fem, shempaa maa bee narosii enggban tityaar-ni yerii nyaa bawoo insip bee Asiya, aa Simirna, aa Birgamas, aa Tayatira, aa Sirdisu aa Filadalfia aa Laudisiya."¹² Mung yalbir kung yaak eneer zuum nya ayii kee ferii ne mee. Nya mun-yilbir, munyaak menshaa inraa amimeng e fitila tityaar neyerii egbo inzou.¹³ Amimeng e fitila reem mun-yaak ahihang nya awhin-eneer, aa perii nee jang kpiir nukaa gaadung nemee kpaawhel. Ensosiya nee buk zinariya yalibimaa unkpongung.¹⁴ Itigbo mung fifarak nya ruruu, nyaa metaal. A itelezoo nya menshi iraa.¹⁵ Ewheel emung nyaa bankok nipween maayii meluuk ke zeei niraah. Egoolemung nya gbankuuni makori-huup.¹⁶ Ubok zeii mung apii megwaar tityaar-neyerii, unwhewee mung apii inhoon izeii kiwuus unghewee mung. Gwazoo mung ufaal nya Lom wurak.¹⁷ Nya mung yaak kung, mung yiim nitii nya ruun newhele-mung. Esik upok zeii mung egbonang kee sang, "Tenu gwako imarii. menaa munwoo elibakii aa talisi"¹⁸ azuum nya aa raam. mun kwee, ramii. mung raam nee rem, mung dasuu taa kwee ninyaii, menaa mung pii menkper ekwee nemee kyam ekwee.¹⁹ Gwaari aminaham nya unyaak, aminaham nya awoo nerem, nee aminaham nya ataa taam ninyaii, naa minaham nya akaar.²⁰ Edang sang wurak-gba seseng egbo megwaar tityaar ne-yerii nyaa ninyaak ubok zeei aa fitila rem tityaar ne-yerii, ezinariya. Megwaar-amam tityaar ne-yerii, e Malaika na awoo tityaar ne-yeri banshempaa nee gbaan ikilisiya tityaar ne-yerii, aa fitila rem tityaar ne-yerii egbaan Ikilisiya tityaar neyerii."

Chapter 2

¹ "Gaayi nee Malaika ezuum nyawo ne kyam Ikilisiya nee Afisa gwaari: 'Eferireem yena woo ferii zum nya pii megwaar tityaar ne-yerii ubok mung ne zeii zuum nya kil amimeng inzou fitila reem tityaar ne-yerii ee zinariya,'² "Memung nyee ebuk-erem nya zoo nani, nuu shem whuum nya nani, nee gberegbo naai, nee siir sonnai, aa siksonnai, memung nyee zo dasu yimirna nee bee pepii baner, memung nyee unsaar bapaam nya ba ree baa woo benaa rosii na, nisonpa baa kikyemawoo ba bawoo bena rema.³ Munyee zoo woo na tusiyi sonna, aa gbong zaa-wa egbo-res enang, udasu bol maa.⁴ Aminaham nyaa mungido, unggii pii-son wha-ii ilipakii.⁵ Mung yii-yo kuu raam aminaham nya talak kwasim kuu yim. Wuuna nison ang-hoor ku ros aminaham nyaa nani lelibaki Gwa-nga nison wha'ii ilibakil, Mung tamboo ntaa faar fitila nai buk gwirimung.⁶ Uwoma na amin ananiyii, tung ebuk-erem nya be Nikolota ban nani, aham nya emee mungii.⁷ Ezuum nya woo nee too tou'isi, egwak aminaham nya mobii Lom uree paa me Ikilisiya. Ezuum nya zee zaar, nta nang nee zegwena nee zee ung-hoon raamii, nya nukaa woo pok Lom."⁸ "Eni bee na shem Ikilisiya Samirna gwaraak: 'Eferii awoonaa ereem nya woo libaki, yena awoo talisi, ezuum nya enkwee kee wuur elibaki agwii nerem awomaa:⁹ "Eme mung-yee iza zuum nyaa ningbong, aadang aminpok, kikem maa, niwoo nanin pok memung-ye beenaa yomi-ress, eebawoo be Yahuda na, aa dasi woo kikem. Bawoo kyam shaitan naa.¹⁰ Talak imari iza zuum nyaa tyamboo gween. Raam, ee shaitan awoo kyekyeng kee soor bapang amimeng ang-yin kee sotaa nee ungbaan fu'il, kobaa kee saarni kaani gbong zaa mentuk sok pinii Lom gaggak nison faraa, ko gaa kwe. Antur mwerii kyaam Lom asuumoo.¹¹ Ezuum nya woo netoo egwak aminaham nya mobii Lom aasang paa'likilisiya. Ezuum nyaa enzee zaar ekwee ufyang aadasi taa turung.¹² Etaam maa nubee Malaika zuum nya woo nee Ikilisiya Burgamas gwarii: Inkpieng ferii zuum nya pii inghoon zeei waa:¹³ "Mung-yee asaham nya gwiimaa aziim nya shetan agwimaa, zoo hamirii pii eresenang gaggaak. Bang-gi kuu tooni eresenang baa. Lelenele negwi Antifas, naah pisii shemenang nyaa bang mwarung nilakyyin buk gwirii shetang.¹⁴ Edang ewha'ii naai nya isonnang igginezoo: zoo pii baner apang nya baa pii essub Bilamu gaggaak, Ezuum nya suubung e Balak esosii baner Israila etaak-ewhel, egbo zeii aminaze nya bang tuulipaa igunki maa, aa gwammi kpaakpee.¹⁵ Apang amimeng anyin baa pii esuub bee Nikolatawa gaggaak.¹⁶ Awoo kikem talakni seel, pipii kinii ros-sel ang-hoor. Ingningi tang-tam fafang, mung taak ehong neeni ning-hoon unwhewee.¹⁷ Ezuum nya woo nee too gwaki, Esik-etoo ke e gwak aminaham nya moobii Lom unsangpaa bee Ikilisiya. Ezuum nyaa enzee azaar ntanang manaa zuum nya munleer, aa taan-nang ufang faraa, aa resefaai nya baa taa gwarii egbo-fang. Eresereem nya baa zuum ayee, seii ezum nya eng-wii yung.¹⁸ "Ezoo Malaika bee Ikilisiya Tiyyatira gwarii: 'Eferereem awoo ferii Anghiiin Lom, ezuum nya nee zoo nya menshiiraah, ewheel nya egbak mee tagulaa.¹⁹ "Mung-yee aminaham nya nanii, eyimir enai nee siksonnai, aa shemnaii, nee hamirii naii. mung-yee aminaham nya nanii lelibak neemeentuuk amam, aa kaar aminaham nya sibn'neenanii"²⁰ Aminaham nya mung-gido, unk-talak eng-yanee zuum Jezibel, nya ayii egbomung ee zii woo naraamii. Egboo suubi mung aa reem beena rosi-nang bee gwamii kpakpee, aa ba zee ebugeze nee ba sasipa iigunki aa usadaka.²¹ Mung-nang wheelak kee talak aminaham, neezung eggi talak keenaa gwegwamii kpakpee.²² Yaak ntaa takung nafaal iraa'ing, aa paam nya bang gwamii nee zung, tabee myeer engbak izaah, seii ko bee talak erosung nuu shemmung.²³ Ntaa whool meewhin-nemung nee kooi. Kpunkpang bii Ikilisiya taa bee yee menaa mung faar engbuur-ilai baner. Taa mung-nang kpunkpang-yiin nanan aminaham nya zuum ennaii"²⁴ Ennii aapam nya ning-pak sip bee Tiyyatira, nya ning-gi pii rosesuub bepaa, baa yee aapam nya baa yii engbong ebuuk ee shetan-enii mung -dasung nangnii izaah yaang.'²⁵ Mee woo

Chapter 3

kikem ma, bartii nii gaggaak kiniisuum seei mung-tam.²⁶ Ezuuun nya zee zaar, aa zuuun nya nanii aminaham nya menani dang-ketalak seel, yenna ntamunang inkpiong pisii tii.²⁷ 'Aataa piipaa nunzou kerfe, Aataa wataa nya ipween maayi meluuk.'²⁸ Yaa reem memung-wii nee Da, ememah ntanang agwaar itandii.²⁹ Dee, zuuun nya woo nee too egwaakil, egwak aminaham nya ison-Lom usang-paa mee Ikilisiya.

Chapter 3

¹ Eyeen Malaika bee Ikilisiya sardisu gwarii paa; "Eferereem awoo ne zuuun nya pii izuba tityaar-nee-yerii. "Mung-yee aminaham nya zoo nanii. Unanii rees ee kilmaa, awoo runaa.² Yiisir perii gbagbang solim aminaham nya nakaa polak-goo, nakaa awoo whinwhirii kee kwe, mung dasung nyak ekilenai whewha'i gwazoo Lom.³ Awoo kikem, tuntrak ebuk-erem nya unwii aa gwaak. Roona nekkaa nanan, kuu fisii gboo ing zoo ngii dang elibak, ntang tambo nya neer-zee. Aa dasu ka lilaak sasohaam nya ntaa nyeek-goo neegiyoo.⁴ Baa-pang eresempa awomaa teetog abii ne Sardisu, apam nya badang eyomii ne engphiir-empa. Apeena tabe kill-nemee. Ta bee sosii engphiir fefaraak, bang kenak bee sosii ebuk-erem.⁵ Ezuuun nya enzee zaar, taabee sosii dung ebuk efaraak, mung dasun nta zas eresemung unfeem Lom dang-ekwee, Nta mung yii eresmung ugwazo Daa nang, aa gwazo bee Malaika emung.⁶ Dee zuuun inyaa woo ne too too'isii egwak aminaham nya uruhuu sang-pa bee Ikilisiya."⁷ " Ezoo Malaika Ikilisiya amimeng be Filadefiya gwarii, Eferirem nya awo Ulom, eeferii didyang, yena apii meng-kper e Dawuda, aapool, aner efamii edang. Asaham nya engfam, ener polakii edang.⁸ "Mung-yee aminaham nya nanii. Mung talaak ungwarrii kpong ugwazo naai, ener faami adang mung-yee uwoo nuu kpaar tetook, unyemaa kuu raimaa nison. nee ferii nang, Ungii dang kuu tonii eresenang.⁹ Nii raam apaam nyaa baawoo e shetan, apaam nya ba ree apeena ba woo be Yahuda naa, a ba yee ba kyeer eremaa. Ntaa tunak-paa ka bee taam bee suul gwazoo naai. Taa bee memung yiimir na nezoo.¹⁰ Ereem nya untur ison kuu talak ebuk eyaang, unros amok enang, memaa ntaa ronaa nezo a hoo iza tyam pa baner gwirii itii.¹¹ Mung taam fafang, pii aminaham nya wodoma pok gagaak, eyang ketenii badoo intuum nai.¹² Izuuun nya enzee zar yena tawoo egbag ekyam Lomnang. Adasi taa wurak eyaa asohang. ntang gwari eres Ulomnang egbumung, Eres engbaksip Lomnang (efaai Urushelima, nasisii nafal upok Ulomnang), aa resefaai.¹³ Dee zum nya woo netoo egwak aminaham nya zubaa isangpaa Ikilisiya benaa rosii.¹⁴ "Unfem gaai ne Anwhinashemii nee bee narosii Lodiciya gwarii: 'Apamaa bawoo eferii Amin, sik-syon nena sanghii didyang, na pisii ebuk-erem nya Lom nanii.¹⁵ " Mung nye aminaham nya nanii, udasu woo weel. dasu konghi'ri, Mung nyimir dawoo weel koo konghi,ri.¹⁶ Egbo rem nya zowoo zumma nya dang-azaa aa dang-azii, mungwo whihwinri kung tesako ungwhenang mungtak.¹⁷ Zoo ree, "Ememung nwonii fyangha aa ebuk Upok apwenii, mungdasu kir amin.Udang ehaan, aminadango, udangha nisonahoor, zowoo panezo, awoo engbeng-egii.¹⁸ Gwaak ferii anghoor enang, see rebii zinariya uboknang ezuum nya bang fur niraa, kuu tumaa woo nee pok. kusosidung egbonai enkpiree faraa gyelgin, kuu tenii sang edung aminenai nizii, aa menotinii taa kok nezo kuzou ram'aa.¹⁹ Ezum nya mung yimirna nezung, mung naribung etoo, aa mung supaa isil zuuun nya tabee kilma negbo-mpaa. Perigagak ku tuba.²⁰ Uyaak mung perii kungber unwari. Ezum nya engwak egolenang kee polak unwaari, tamu mwer kyamung, mung zee aminaze nezung, a yeen ne mee.²¹ Ezum nya enzee zaar, tanang sel ke gwir nemee nafaal kursiyii, Nya rem mee mung zee zaar, mungwi nee da nafaal kursiyimung.²² Ezum nya awoni netoo, egwak aminaham nya izuba isang paa Ikilisiya.

Chapter 4

¹ Nya ebuk-erem akaar, mung raam unwari pupolakii nafal, egool elibakii zum nya mun gwak nya fuur asham ee kakaki, aree, peer kung sango ebuk erem yawoo nani'i ata nani'i seseng ukwasim ebuk-reem nyaa kil.² Nerem-nerem nya mungwo amimiyeng izuba. Mung yaak kursiyi yaang bang sik nafal. aa yaang egwii egbumung.³ Ezum nya agwii egbo, nya kuree yasfa aa yakutu. Igyafal inkubak-ung, iwoo nya shenshiri.⁴ Bandirbak kursiyi isofyang nanaas. Bena gwirii abine kursiyang, enkuui ya isofyang nanaas, ba pweri nee kpir fefarak nee kampuk neegbo-mpaa.⁵ Abii nee kursiyii buk kunaa rabii fufarak nya gber melandil. Fitila tityaar ne yerii, baa tooli gwazo kursiyi. Fitila rem penaa bawo izuba Lom apam tityaar ne yerii.⁶ Ugwen kursiyii ehuup awomaa nuu nkawuu nya ta raam izoma. Asau kursiyi ne girwai, awoma anghihang nya megwei anaas, bawoma nitelez kwasim nuu gwazo.⁷ Elibakii awoo nya zaaki, ifyang awo nya angwhin wantamis, ityaar awonuu gwazo nyaa neer, aa naas awoneewhip nya anun igyung.⁸ Kpunkpang ebuk araamii rem na naas nii bawoo nee whip titityar, aa itelezo nafaal aa nilakal e whip. Atuuk nu Lom bana ree, Natanii, Natanii, Natanii Engbak Ulom, engbak kpunkpang, yena woo turii, yena woo natamii."⁹ Koo nitintou egwii ebuk sikii Lom, banang inkpiong, ezarii ne dimii nezum nya gwii ne kursiyii, ezum nya woo nee-lee nee-lee shashaar.¹⁰ Bekbong apam isofyang nanaas baa yim nigwazonpaa nitii gwazo zum nya gwii ne kursiyii, Baa nazung inkpiong zum nya gwii shashaar. Baa worin ekambu paa bekwirak gwazomung keberee,¹¹ "Unkenak iningyer aa Ulomyeer, wee zarii nyer, nuu yimir nyer, zona zik egwir tii nee bukerem nya woo ma. Nee yimir enai ya unsik kikem ebee nani paa.

Chapter 5

¹ Nyã mun nyãg upogzeyi azum nya angwir akongir-ntyum uho-gwariyii, ugwazo a unkwasim unkubir na sor pog tityar-ni-yerii.² Mun nyak angbak na shemisii- Ulom asub na gbag agol yeh, Anungã ankenag ka polag uho-gwariyii ka pusi sosipog amung?³ Ner adang ni gwian ko nintyi ko mimeng ityi nyã aka yema polag uho-gwariyii hum ko na yema faar

nuka ma.

⁴ Mun kun tityor agbo aner andasi azowii zum nyā kenag ka polag uho-gwariyii hum ko zum nya aka faar nuka. ⁵ Kute ankuui ayang asangmi yeh, "Tena kun. Raam! unhūr insib ba Judah, idyar a Dauda, uzegbo zai. Nazung ayema polag uho-gwariyii mu na sosipog tityar-ni-yerii mungni." ⁶ Mun nyak a wantamis apweri sasou bug ako ngir-ntyum aa magwei aramii anass asou ankuui baner anaas. Nazung anraam nya ba marrungaa. Nazung anwoma na manshem aa tye'azo tityar-ni-yerii, kyem nya iwo izuba Ulom kyem nya ban shem ko anhā amung nintyi. ⁷ Anga se ba uho-gwarii mu abi pogzei azum nyā agwii abi kongir ntyum apii. ⁸ Nyā nazung aba uho-gwarii mu, magwei anaas amam na ankuui baner isofyang-na-naas bana yim nintyi ugwazo wantamis mu. Ko nyānde anpii ukum aa ukposi zinariya hum nyā sarag na mansou remnyā awo kwusi Ulom baner atanii. ⁹ -Ban hwa uhwa fai: "Zona unkenag ku ba uho-gwarii aa ku polag asosipog amung. Ban fagko aa nama mii anai'a unrebi dung Ulom baner ulema na rem, insib, baner aa igbonsib ko anhā. ¹⁰ Unmunag pa ugama nintyum a ba nashem-Lom ko ba ross Ulom, a baka nani intyum amung nintyi. ¹¹ Nyā mun raam a mun gwak agol ba nashemisii-Ulom apam nyā ban dirbag akongir-ntyum a magwei amam nya ma raam a antuui baner. idyumpa nwō nyāi sog-sog nafal sog-sog a nyāi nafal nyāi. ¹² Ban sang na gol ahasirii, yeh, "Awantamis ankenag, zumnya ban faarung, kawi ntyum na woma napog agyup a kpaar a nabingbiong a munii a zari." ¹³ Mun gwag kpunkpang abug arem nyā ban nani nigwian a ba nani nintyi a remnya ban nani mimeng ityi a ba nani mimeng ahub-kpunkpang anpa ba sub yeh, "Na zum nya gwii akongir-ntyum a na wantamis, azari, a nab-ngbiong a munii a kaar kpunkpang na wo anpa shashaar." ¹⁴ Magwel anaas amam nya mawo ramaramii ma sang yeh, "Kikem!" a, ankuui arem ba kpurbir ka kusiLom.

Chapter 6

¹ -Mun raam wosang Ahwin Awantamis apolag ayerii asou asorpog tityar-ni-yerii apam a mungwag ayerii asou magwei aramii amam asang asou agol azum nya awo nya alandil yeh, "Yek!" ² Mun raam nyā mun nyak idurum ifyarak. Na zukii idurumu apii atou aa ba nang antur ntyum. Nazung anwurag nya nazeyii-ahong ki ye ze hong. ³ Nya Ahwin wantamis mu apolag asorpog ifyang mun gwag agwei ifyang aham nyā araam asang yeh, "Yek!" ⁴ Nyā idurum yang iwurag njung sisirim. Na zukii amung, ban nang ayimir ko amunak arai-syon ayilagā nintyi ko baner apam nya ba wo mung nintyi ba fag agbonpa. Na zukii azum ban nang anpatag inhōn. ⁵ Nyā Ahwin wantamis mu apolag asorpog ityaar, mun gwak agwei araami asang yeh, "Yeh!" mun yak idurum fyungil a na zukii amung apii min asarii upogmung. ⁶ -Mun gwak amin nya agol asou magwel anaas amam nyā ma raam asang yeh, simal asarii alikama anheri antuk aren a masimal mantyar ngbeng'aze, kute kutena yom manno a mamal." ⁷ Nya hwin Awantamis mu apolag asorpog anaas, mun gwag agol agwei aramii anaas asang yeh, "Yek!" ⁸ Nyā munyai mamakori tong'ra. Na zukii amung ban yiidung aress yeh Akwe, Hades arossung. Ban nangpa nkpiiong na faal ifyab anaas ityi ko ba mari ni Ihōn a ni izong a ni irang'i a nama gwei ahai ityi. ⁹ Nyā hwin Awantamis apolag sorpog atoon, mun yak nintyi ankpa ferii Ulom izuba ba pam nya ban maripa agbo feriyii Ulom a didyang Jum nya ba na papii. ¹⁰ Ban kun na gbag agol yeh, Ni tintyo na Nakpiong kpunkpang, na tanii a na didyang ka moob pa pam nya ba gwii mung nintyi ku witii ma ayarag mamii anyér? ¹¹ Nyā ba nab pa inkpir fifarag kaba sangpa yeh ba sum na antuk tatok ko ba samir shem anpa pam nya bata maripa na mahwinyāi anpa nyā rem ban mari apena usarak. ¹² Nya hwin Awantamis apolag asorpog itityar, mun raam nya ityi ityutir gbingbak. Nya Lom toliyii yalbir fufungii nyaa ngbir fungil a uhwal yalbir uwo nya mamii. ¹³ Mgwar igwan ma yimsin nintyi, nya arem nya upam sugir ayar ambob arem nya atoo papen. ¹⁴ Igwan nika telir imor nyā ban halag uho-gwariyii. Ko fyal nyānde a tendeng ham nyā wo sou amakori ansemii atalis ibiuk Jum nya ba woma. ¹⁵ Nyā antum ityi a baner anhōr a antum ahong, a bana pog, a bana kpiong, nu bir baner, azel, a pam nyā dasi bawo azel, ban lerin na anfong afang ifyal. ¹⁶ Ban sangpa ifyal, a ilifyang yeh, "Yimni na fal anyér! Ni lerti ni yilagā na azo zum nyā angwir akongir intyum, a npar nu gbang ahwin Awantamis. ¹⁷ Utu gbag ugbangpa utam. Nungā ata yema peri ma?

Chapter 7

¹ Nyā rem akaar, mun yak ba nashemisii-Ulom anaas ba peri na angau anaas ityi, ba pii ipyam anaas ityi nyenyek agbo ko pam tena furii nintyi, aa ahub. Ko fal inhōn. ² Mun yak nashemisii Ulom ayang alle gagong mansang, awoma na solpog Ulom raami. Nazung ankunta na gbag agol bana shemisii-Ulom anaas apam nyā ban nangpa ayimir koba yom ityi aa ahub. ³ "Tena ni yom ityi, ahub ko ihōn sei di sisi sorpog nigwazo ma hwinshem-Ulom nyér." ⁴ Mun gwak akpangili baner nyā ban zou asorpog'a; 144,000, pam nya ban kubag pa na ko insib yande na Israila: ⁵ Inyāi sok nafang ninsib a Judah ban kubag pa, Inyāi sok nafang ninsib a Reuben, inyāi sok nafang ninsib a Gad, ⁶ inyāi sok nafang ninsib a Asher, inyāi sok nafang ninsib a Naphtali, inyāi a sok nafang ninsib Manase, ⁷ inyāi sok nafang ninsib a Simeon, inyāi sok nafang ninsib a Levi, inyāi sok nafang ninsib a Issaka, ⁸ inyāi sok nafang ninsib a Zebulun, inyāi sok nafang ninsib a Yusufu, a inyāi sok nafang ninsib a Benjamin ban kubak pa. ⁹ Nyā buk arem akaar mun raam, idum baner kemnyā ner baka yee farna ba-alle ni igbonsib, insib, baner a arem-ba peri gwazo akongir intyum a ugwazo hwin Awantamis. Ban sosi ankpir a ba pii anpahol na pog anpa, ¹⁰ nya ba yii na gol ahasii yeh: "Afonir awo u Ulom'a, hum nya ugwii akongir ityum yen na hwin Awantamis!" ¹¹ Kpunkpang izuba shemisi Ulom ban peri dirbak akongir ityum mu aa ba dirbak ankuui baner aa magwei anaas ma raami kaba kpurbir nu gwazo abi gwazo kongir intyum. Ban kussi Ulom, ¹² kaba sub yeh, "kikem! azari, amuun, igyup, adimiyii, nab ngbiong, nkpiiong aa ukpaar nuwo u Ulom nyer shashaar!" ¹³ Nyā ankuui ayang alusimi yeh, "Ba nungā bawa pam nyā ban sosi ankpir fafarag, banle ahanaa?" ¹⁴ Mun sangun yeh, "Angbag, zo yee," nyā asang mi yeh,

Chapter 8

"pamnaa nya ban wurag na raam Iza pipii. Ba wab inkipir npa ba yalbag agama fifarag asou mamii hwin Awantamis.¹⁵ Agbo rem, bawo gwazo kongir ntyum Ulom, aa ba kusi yung tuk nu Lom mimeng ngban kusiyii mung. Zum nyā agwii abi kongir ntyum aka kubak pa nu ubun mung.¹⁶ Dasi kaba gwak ugori ninyāi, aa ba kaba gwak gormamakori ninyāi ba, Lom dasi ka ze pa ko bug parii dasi kaba gwak.¹⁷ Hwin Awantamis aham nya awo sasou akongir ntyum aka wo na hwakii anpa, aka rona napa ngub amakori mam nya ma raam, aa Ulom ka fissi pa mamiil yilagā nazo anpa.

Chapter 8

¹ Nya hwin Awantamis apolag a sorpog tityar-ni-yeri ubuk hahong nigwen. ² Nya mun-ya bana shemisii-Ulomitityar-ni-yeri, pam yaba perii gwazo Ulom ba nangpa mashem a furii itityar ni yerii. ³ Na shemisii-Ulom nyatam nu kposi kwisiyii a perii nagpa Lemi-masou ba nag pum-masou gbunbak, se nabag ka kwisi, Baner Ulom. ⁴ Masou-azeyi kwisiyii Ulom baner atani ba pper aganu Ulom ukpog na shemisii Ulom. ⁵ Na shemisii Ulom anha kposi masou sarak ni ira ubuk perii Ulom, bamba kpasi zeyi masou batac nityi, aa malandil ma gberii ity tugir. ⁶ Ba na shemisii itityar-ni-yerii pam nya ba woma nama-shem itityar-ni-yerii ba Solimi ke furak. ⁷ Ahwin ashemisi-Ulom alibaki an fura a shem nya ira iwurak bink namami, Ba a batac nityi itiyar anzeyi ihong tiyar izeyi ikukpee bikpora izeyi. ⁸ Ahwin ashemisii-Ulom ifyang anfurak ankhem Nhinhaang an zurum nya ifiel zeyii nira banba tak nityii, hub itityar a yalbir ate mami. ⁹ Agwai arami itityar a hub ankwe ukugou itiyar ba yom. ¹⁰ Na shemisii-Ulom itityar an fura ashem a mung anbag agwaar aleni gwan ayim a hasir nya ira a hoor a megbubi. ¹¹ Ares agwaar dig a uhong tityoyil makori itiyar ma yalbir unhong tityoyil baner ba peer pam yaba koi nya makori mawo gubang. ¹² Na shemisii anaas anfura ashem Ulom itiyar gbumir. U wal-itiyar ba ubuk toliyii. ¹³ Muraam a mun-gwak anhwini-ashemisii Ulom an dan akaar kayim nikoris gbang ma-sha nai ma-sha nai na ba pam ya ba bale furak ma-shem ma pah ba."

Chapter 9

¹ Nashemisii Ulom etoon afurak anshem amung. Munyak agwaar anle nigwian ayim nintyi. Ba nang agwaar aham manker agboi nwiriri ngum. ² Nazung anpolag agboi nwiriri ngum, nyā mansou abi unwe ngum ma wurag aga gigwian nya mansou abi unwe ngum ira. Nya Lom aa upwam ba yalbir bawo bigidig agbo mansou aman nyā manle bi nwē ngum. ³ Abi nama nsou amam, wankolim awurag atam nintyi aa ban nang awankolim mu ukpaar nyā ilyang nintyi. ⁴ Ban sangpa yeh tena ba yom ukupel ity aa zou arem nyā awo baban aa inhōn kute naba ner apamna nyā ba dangā na sorpog Ulom ni gwazonpa. ⁵ Ban dasi nangpa ayimir ba mari baner apam, kute ba sar anasta iza na ihwal atoon. 'Arang anpa akawo nya aparag ilyan ing an parag aner. ⁶ Nama antuk aman baner kaba kir akwe kute ba kaba zouma ba. Kaba kir akwe gagag kute akwe ata kiragpa. ⁷ Awankolim anraam nyā ban sik pa ko ba zug ahongā. Na gbonpa abug ayang awopa nya mantur a zinariya aa azonpa awo nya azo baner. ⁸ Ban woma ni tyigbo nya tyigbo anyer aa nyīni anpa awo nya anyini nhur. ⁹ Banwoma na sulkuna pamnya bawo nya banani ni filfyang aa ugbung ahwib npa unwo nya ugbung kekee-idyurum ahong ni dyurum kemnya ba kirag ka ga ahong. ¹⁰ Ban woma ni ntyum nyā ilyang; abi nintyumpa ban woma nu kpaar uyomii baner nya ka ba antuk hwaal atoon. ¹¹ Izuba ashemisii nwiriri-ngum azum yena anwopa atum anpa. Ares amung na rem Ibraniyawa anwo yeh, Abaddon aa narem ba Helenawa anwo yeh, Apolion. ¹² Iza libakii ikyaar. Raam! unkwasim hum, abuk papii afaang atam. ¹³ Na-shemisii-Ulom itityar afurag anshem amung, mungwak agol anle na manshem anpagwazo zumnya wo gwazo Ulom, ¹⁴ asubung na-shemisii-Ulom itityar zumnya awoma na ashem yeh, "Funag ba nashemisii Ulom nya ban robipa talag ahor'angbag a Yufretis." ¹⁵ Bana shemisii-Ulom anaas apam nya ban sik pa na antuk, utu, uhwaal aa arai arem, ban funagpa ko ba mari ugab herii nigwian batyaar baner. ¹⁶ Ba natakiihong na fal idyurum banwo 200,000,000. mungwak idyumpa. ¹⁷ Kikemna munyak mu abi nari nang naba pam nya ban zugpa: sulkuna npa anwo sasirim ngboong, makori bula aa biyora. Agbo idyurum'u anwo nya agbo nhur aa ninwe npa, ira nama nsou aa irafyarag ba wussta. ¹⁸ Ba mari gab baner heeri nigwian ba tyaar apam nya iraangyi tyaar kem: ira, mansou aa ira ifarag kyem nya nika nwurag ni nwempa. ¹⁹ Kpaar nuka wopa idyurum ni nwe aa ntyumpa ntyumpa iwo nya igwag, aa ba woma na gborem nya ba sam banerma. ²⁰ Mbir baner hum nya nuka dasu kooi ni raangyi kem, bangi solim akil na bug papii arem nya ba nani. Aa ban dasu a talak aros a ilom azinariya, aa Azurfa, aa Tagulla, aa fang, aa Nhong-Aa bug arem nya ba dasu raam, aa tong'is, aa kil. ²¹ Ban dasu atalag amari baner, aa ros a nyangwak, aa raii bam naba tab apog ize mpani.

Chapter 10

¹ Mun nyaag angbag ana shemisi Ulom ayaang asis ngwian. Ibwug nika nkyubakung; aa kpag gyafal uwo gbomung Gwazo mung nuka wo nya mansang Lom, aa hwel amung awo nya manshai ira. ² A pii nhwin uho gwariyii, papotiti pogmung. Nazung asir hwel izeei ahwub aa hwel myalla nityi. ³ Nazung a hasir nya kun a daramog. Nyaa nazung a hasir, ma landir tityar ni-yerii ma wuragma na gol ampa. ⁴ Nyaa maladir tityar ni-yerii amam ma gbeeri, mung yilag kan ngwari naka, mungwak agol a yii nigwian ee, "solim pii amin nya malandir amam mansang. Tena gwari naka." ⁵ Anashemisii Ulom azum nya mung nyakung a peri ahub aa tyi nazung anmunag pog zeei mung nigwan. ⁶ Nazung ayirima nazum nya aka gwir asirim, azum nya nani gwan naba amin aham nya naka wobi, ni bityini na amin aham nya naka wobi, na ba hubni na amin aham nya naka wobi, nashemisii Lom nazung aree," Ayom mantug naka dang. ⁷ Utuhum nya

nashemisii Lom itityar-ni-yerii aka furag anshem amung, abina kpong shem Lom aka naniyi, nyaa rem bansang a feri afaali sion na to ba nashemisii amung ba nasuubi gwen." ⁸ Agol azum nya mungwag nigwian aferi name ninyaa ee." ⁹ Munga na nashemisii Lom seh reedung ee na nimi hwhin fyem agwariyi aham. A reemi ee, "Ba nfyemu uze meer. Nuka ka wodo nugbang ni, ku teh nuka ta woda mumaki nwe nya tyiong, ku teh wosang munze nuka, ilai nyang yalbir iwo gbugbang." ¹⁰ Mung mba hwin nfyem aham abi pog anashemisii munze. Nuka woma nu maag waa nya itiong, ku teh wosang munze nuka; nya lai nyang iwo gbugbang. ¹¹ Nhinhaang a remi e, " sei zo raampa baner papeeri gwazo mpa ninyaa, aa ngbonsib, aa marem na ntumni."

Chapter 11

¹ Ba nimi nzou haang ee mung nani shema nuka wo nya nzou saari. Ba rēmi ee, "Yilag ku sar kyam Lom naba nkpa gwen ninke, na ba nakwisiyi apam nya ba mesi abi. ² Ku tena sar gwazo ngban kwisiyimu, ba talag pog ba kyen. ka ba hwang nsib Lom ihwal isog anaas-nafaang. ³ Me ka naangpa bana yeeyi anang ba faang kpaar hum nya ka ba raam gwazo nama tug nyai ayeeri nama sima(manfaang ni sog-tityar. ⁴ Baner ayeeyi anang apam ni fiaangni peena ba wo nhwong a zaitun aa ira tyoliyi kyem nifiangni nya ba peeri gwazo ana itih. ⁵ Aner azum nya ree ka tabirta, ira nika ta wurag nwempa ki zeei ba fub ampa. Azum nya nhwalag e ka nyanpa nhinhiang, aka kwe mung sen huma. ⁶ Baner anang ba faang apam ba woma nu kpaarhum nya kaba yeema fam gwanma ke sima nu per namatug amam nya ba suub gwen, ba woma nu kpaar ke yalbag amakori atema mamani, ke be kurag kpunkpang ikai amung ni tih na mantug amam nya peen ba nyaag. ⁷ Wosang ba talis araam ampa, agwai aham nya naka wuus na ndogir nguun aka zug ahong napa. Aka zepa nahong ke maripa. ⁸ Arun ampa ka raai sel angbag nsib (ba yiipa e Sodom aa Masar) asoham nya ba nkpang'il angbag ampama. ⁹ Apag mantug mantyar numbir, mbir baner haang, ni gyab, na rem, aa gbonsib kaba raam arun ampa. ka ba gi awobiyi nikuur. ¹⁰ Baner tih kaba nani mung aa gyang a gbonpa ka ba gabi pa gbompa abug, ka ba gabi igab agbo bana suubi gwen afaang apam nya firag baner agwiyi itih nkpunkpang. ¹¹ Ndee mantug mantiaar nubir makaar, amoobi araami aka leh nulom e meeta ni liag mpa ka ba yilag a peeri na hwel ampa Imyiari ngbingbyag ka tyur ba pam nya ba raampa. ¹² Abina ka ba gwag agol ngbangbag nigwan arepa e, "Ni peeri aza! "Abina kaba ga nigwian amimeng akpag abuda, aa bana giyi ampa ba peeri ke raam. ¹³ Na ntug aham itih ka tutir gagak, ugab heeri amimeng sog unsib nuka ka yim. Baner anyai tityar-niyerii na taba kooi nu tuturi itih hum, aa bapam nya ba mpag kaba gwag imiari ke som azari Ulom gwan. ¹⁴ Ikai ifyiang ni zum kyaar. Raam! Ikai ityar nizung tam narem-narem. ¹⁵ Izuba shemisii Ulom itityar a furag anshem amung, agōl ahaasi ale nigwian ee, "Ntyum itih kyem iyalbir iwo e gbag anyeera naba na sheemi amung. Nazung aka piih ntyum kem tintyintel ni tiintyel." ¹⁶ Bankpong apam isog fyang na naas apam nya ba gwii gwazo Ulom ni biug mpa, ba suul adog azompa nitih. ke kwusi Ulom. ¹⁷ Ba sang e, "Di dimiyido, Ulom ngbag, nkenag azari, zum nya wo narem, aa zum nya sib awo, agborem nya mba nkpongna ku libag ntiuma. ¹⁸ Igbonsib ba tur gbang, ke teh ngbangnai nuka tam. Narem antug aham nya ka ba moobpa ba na kooyi, narema ka tali banashem anai, bana raami gwen, aa bana yimirma nazo, aa pam nya ba ngwag imiari ares anai, ngbag na sise. Narem antug atam aham nya ka mari ba namariyi baner." ¹⁹ Yeena geba polag kyam Ulom ni gwan, ba yaag Umala siiki aferi mung amimeng ngbang amung. Ba yaag a haasi ira, aa gbung alandir, na tutir ityi, aa gbung ira landir.

Chapter 12

¹ Ba nyaag angbag nib haang nigwian; ayaan ayaang a wobi yima nu maa Lom, aa hwal nuka dirin na mbōl ahwel amung; Antur ntium magwaar sog na-faang awo agbomung. ² Awoma ni nye, aa nazung akung mbolag mar- a mimeng iza kyuuni mar. ³ Ba yaag nib haang nigwian; Raam! Ngbag igwag ayaang sasirim na gbo tityar ni-yerii aa ma nshem sog, aa mantur tityar ni-yerii nanan na gbomung. ⁴ Ntum mung nuka sutag magwaar ukas heeri agbo ikas ityar ma gwaar igwan yarag nityi. Igyafalmu igya se pyeeri gwazo nyan azum nya kun ilai sang nazung ayeg amar ee zi kii ba nhwin aham nya nazung amar ikpyamag ahoo nazung amar. ⁵ Nazung amar anhwini aromi aham nya aka pii baner kpunkpang nunzou fyang. Ba fonag anhwini anyaanu agadung Uloma na kong'ir ntium amungni, ⁶ Anyaanu akirag aga na kpak a soham nya Ulom nsik ekaba raamung'a mantug nyai na mansimal afaang ni sok-tityar. ⁷ Ahong naka libag azuuki nigwian na tuk aham. Mikailu ni zuubamung ba libag ahong ni gyafal, Igyafal ni zuuba imungma ba zoupa na hong. ⁸ Kute igyafal idyang kpaar zeeyi ahongmu. Yeena ubug nuka famirdung nigwan ni bi izuba imiungni. ⁹ Angbag gyafalmu-igwag itel izum nya ba yii e na reemi a yaang ē shetan, azum nya reem baner-ba tunagkung amaag nityi, aa izuba imiung ninke. ¹⁰ Mungwag angbag agol ale nigwian ee: "afonir, aa paar, aa ntyum Ulom nyee, aa kpaar ana shemi amung. Ba tunag ana saami ba peer anyeer amaag nityi, azum nya ayompa ares gwazo Ulom atuk nuLomni. ¹¹ Ba zeyung nahong na mamii anhwini Awantamis aa feri nwe ampa, peena bangi agbompa, ke ga usel akwe. ¹² Ni nani mun, ni gwān naba nagwiyi abi. kute amin akuunina awo gbo nyiin bana gwiyi nityi aa bana hub, a shetan nazung asiis e zouni. Nazung anyirma nugbang pupeeri ee gborem nya mantuk amung ma pagung tatog. ¹³ Wosang gyafal iyaak ba tunakung amaag nityi. Nazung a gomis anyan azum nya mar anhwini aromir aham. ¹⁴ Ba tama na hwib angbag kukang afaang e naang a nyan azum ko nazung a dan aga soham nya ban solimbung na kpak, asohama ka ba busu ba hwagkung na mantug amaang, aa namatug, aa nkum antug, wosang a shetan adang. ¹⁵ Igwagizum ihamag amakori iwurag'na nwe mung nya hoor, e zi ki zasagkuna igyama. ¹⁶ Itih nika yilag ise fonag a nyaanu, itih nika polag nwe mung ki wobir amakori amam nya igwag

nezung nhooi nwemung.¹⁷ Igwag zum itur gbang na nyaanu ki yilag a tur usel ki se tur ahoon nu gab a nyaanu, na ba pam nya ba mpai amog Ulom ba pii ke sub aferi Yesu ma.¹⁸ ke yilag a peeri uto hub.

Chapter 13

¹ Nyaak agwai awuus amimeng ehup. Awonemeshem sok aa gbo tityar nee yerii. Nafal menshem kaa yaak ekambu sok, aa negbompaa kayaak eres eyom. ² Agwai aham nya mung-yaak awoo nya akpawhel, nwemung nya uzakii. Diragon ehaang kpaar mung, aa kurisiyii mung niikpong mung, aa intyum. ³ Yerii amimeng egbo agwai awoo nya baa mwarung, engwaak e iliak kee lilak. Baner kee bee saar-son sang baa ros-agwaimu. ⁴ Apenumaa baa yimeros diragon nya lompaa, Eeweng embaa inkpiong enang agwai, Banaa nangdung agwai Sujada ibaree "Enuwenaa awoo nya agwai? "Enuwenaa akaa yee gberii maa nezung?" ⁵ Baa naang agwai unwee ferii munakii lakal ezii iwoo ah, hangha izou sel sanghii amok iwhal isonaas nee fyang. ⁶ Agwaimu apolak unwemung kuu feri ee ferii yomii eres Ulom, anaa ferii-ferii danghii egbo-gbo Lom, nuu buk gwiri mung, nebee apam nya bawoo yerii nafal. ⁷ Baa yimirdung agwai muu nee takehong, nebee naa rossi, kee zee paa buk ehong. Banang inkpiong pisii egbo insip, igyup, aa baner ninsimpaa. ⁸ Kpunkpang apam nya bagwii ninsip kabee rai-rosung. Kpunkpang apam nya nelee-nelee Lom sikipaa, bandasi gwarii eresempaa unfem moobi ee Angwhin wantamis baa apam nya bang fak paa. ⁹ Ezum nya awoo netoo, egwaak. Ezum nya kabee bayung gamaa buk zaa, buk izaataa gaa. ¹⁰ Ezum nya tabee mwarung ninhoon, ninhoon kabee mwarung. Erem awoo yinaa itii, apam nya baa ros nididyang bee sik akafuk kee nabak ison. ¹¹ Munyaak agwai awus nitii. Awonemeshem mefaang nya anwhin wantamis, eferi nya igwak. ¹² Enabak inkpiong agwai ee libakii gwazomung. Esangpa benaagwii ityi kpunkpang beros agwai libakii kee nanidung Sujada, agwai aham nya angwoo nya takwe. ¹³ Enanii enkpong ebuk munakii akafuk. Enanii ira siis nigwaan ugwazo baner. ¹⁴ Ebuk erem nya bang-yimir dung nenanii, eremaak baner gwirii ityi. Erepaa ebee maai amin nya agwai, kebee nasung inkpiong egbo agwai aham wasang atakwee egbo samirtii inhoon, adasi kwee. ¹⁵ Bayimirdung nee sodung aminaham nya bang maai emoobii, kaa ferii. kebee mwarii kpunkpang apam nya tabee gii nanidung Sujada ugwazo agwai. ¹⁶ Baa sik eferi, kpunkpang baner ankabi nebee kpong, benaapok, benaadanghii aminpok, benaagwii egbompaa, aa bena iza, kabee nangpaa Alama upok aa kwazo. ¹⁷ Baa zum nya taa rebii, koo kabee rebedung ing Alama agwai zum adangung. Lamba humaa uwodung ener eresemung. ¹⁸ Aminaham akireyenaa. Ezum nya awoneyee efaar lamba agwai muu Lamba ener hena woo 666.

Chapter 14

¹ Nya raam mun nyaak Anwhin wantamis a peri gbo fangē Siyona. Bener nyai a simal ni sok a naas na naas ba wo yeeri ne zung a pam nya ba ngwari eres emung ne res ini ni gwazo mpa. ² Mun gwak ikoris yaang ile ni gwar nya makori ehup ma kirak. Ikoris zum nya mun gwak iwo nya be naa gbeer; kum ba gber kum. ³ Ba hwa-hwa faai gwen Ulom aa gwen baner a naas a pam, aa gwen be kpong e roosi. Ba zum nya nyee hwa hum se be ner 144,000 a pam nya ba nfonak pa mu ni ti. ⁴ Ner a paam ma ba ngi fok egbo mpa mpaar ne gwi etaani nu raayi ma ne nyaar. A paam ma ba roos Anwhin e wantamis asaham nya a ga ma. ⁵ Irem idang ngwē mpa; ba dangā ne yom. ⁶ Mun yaak anfebi a haang a dan na fal gwan, zum nya a woma ne feri maaki ata ye sang pa baner ityi ga ni nsip kpunkpang, me rem, aa baner. ⁷ Ayii ni koris ngbag, "Ni gwak imari Ulom, Ni munak kung. Antuk a koowi a mok e munag a yek. Ni suul dung e zum nya nsik gwan ni ti, ne hup, ni isel emakori." ⁸ Anfebi ifyang, aros kei ree, "A yim, Babila ngbak a yim, zum nya nreem baner ba gbon emakori raayi ma ne nyaar nya rem ba peen ba nani ma." ⁹ Anfebi ityar a rota ninyaai ni ikoris ngbag kei ree, "E zum nya suul dung a gwei a ham nu zii muung, kei wi inik gwazo nu pok mung. ¹⁰ yeen ma ninke ata gbon sang e makori Ulom, makori a maam ma ba kurag koof gbang mung, zum nya gbong yeena ta be nang iza ni ira, ugwen memfebi taani Ulom aa Anwhin e wantamis. ¹¹ Mensou a maam ta be gbong tame yilis gwi-gwan ga shaar she shaar, turin adang pa ma atuk nu Lom- be naa suuli dung agwei ni nik mung na pam nya ba ngwi inik eres e mung. ¹² Yii na rem a tam pa baner nu raasisyon ne koor syon na apam nya ba gwi egwi taani, pam nya ba roos a mok Ulom nanan ne nabak eyimir amimeng e Yesu. ¹³ Mun gwak ikori ile ni gwan iree, "Gwari ebuk erem: Baner anhoora ba pam nya ban kooi amimieng Inikyam." Izuba iree, 'mh' ba fonir ni iza mpa, ishem mpa irona na pa." ¹⁴ Mun raam mun nyaak igyafal yaang fi-farak. A bi na fal igyafal ner e nshew e yaang a gwi abi, gwazo gyelgin dung waa a bi eripji pok muung. ¹⁵ Anfebi a haang a wurak e yii ni koris ngbak aba amimeng ngban roosi a yii ner e zum nya a gwi abi na fal gyafal a ham: Ba ripji nai ku libak haris, antuk a harisi iti a yek." ¹⁶ Ner ezum nya agwi abi na fal gyafal a ba ripji tak ni ti, asahaama ba ba: haris iti ma. ¹⁷ Anfebi a haang a wurak le ni gwan, awoma ne ripji ngbak. ¹⁸ Anfebi a wurak le gbo buk hum nya ba zeei ipuun na, zum nya pii nkpong ira. ayii anfebi a piisi ngbag ripji e zum, "Ba ngbag e ripji nai ku mongnyil menpiil memal nhon ityi kem, memal mu ma pwelim. ¹⁹ Anfebi a ham a tak e ripji mu ni ti kei mongnyil memal ityi. Kei kurag kou ngbak ubuk haami memal gbang Ulom. ²⁰ Ba hwang buk haami memal ne hwel kwasim nsip, memi mana yarisi kei langnyis bu-buk haami memal, kerak e mung ata wo nya le ngwē dyurum ga mil me simal menfaang.

Chapter 15

¹ Mun nyaah ahihyang ni gwan, aham nyah nabak emari: me hyn shem Ulom tityar-yerii bah pii erangi tityar-ni- yerii, kyenaah itah wo raangi talissi whom nyaah Ulom tah tahliss ukpak mug. ² Mun nyaah aminaham an gwelgin nyaah

madubi, atolli bik ni irah. Ah peri ne gok ehoop penaaah ban zou etalmah egbo uzii muk, ah lamba whom nyaah un sarak ares a muk, bah pii ukum whom nyaah Ulom un naapah.³ Bah hwa ihwaah Musa, naah shem Ulom, aah ihwa a hyn llom. ushem nai uwo aminaah nabakki imari naah, Ulomgbak, nah ikpong gbag. nami ahoor ne ididyang ewo usel unaah itum bee kyen.⁴ Ee nuna batah gwak imari enai bah ngbak? kei kper ukpong mah neres enai? zonah kikii nai uwo naah taani. Bee kyem tah bee tam ugwazo unai bee kussiyo, egbo aminaham nyaah ban gwak abah yaak.⁵ nyaah ebuk erem akaar, bah polak yii ugban kussiyii ni igwan.⁶ A bii ubuk taani mun nyaah menhyn shem llom tityar-ni-yeeri bee naah pissii raangi tityar-ni-yerii, ban sossi ekpir taani ne ebuk egwelgin ne ebuk erobiyii elak ukpong pah.⁷ Eyeeri amimek bee ner a nash ding bah na menhyn shem llom tityar ni yeri, uwhom tityar ni yeri sarak ne ugba llom rem nyaah awo har ei gah nititel.⁸ Ugban kussiyii usarak neme sou, ban yaah ikpong llom akpaar Ulom. Bah ezum nyaah yee mwer abii, sai me tunk mam yaah mahwinshem llom ah raangi tityar-ni-yeri bah Sarah.

Chapter 16

¹ Mung gwak e ikoris ilang'is ngbanlom isangpa menfebi Lom titiaar ni yeeri apam, "Se seni kurak nitii mesimaal ngang Ulom-gbak." ² Anfeebilom alibakii anga see kurak asimal amung nitii; Menfiir pamepi aa mewuuli waa mee wurak niliak baner apam nya ban woma igwaar agwai, pam nya ba rai eros zii mung. ³ Afeebilom yifiaang akurak asimaal amung nafal ihub. Ayalbir iwo memii erun, abuk arem nya moobi abi ehub akooi kpunkpang. ⁴ Afeebilom yi tiaar akurak asimaal amung ne mehoor aa mingbo hoor, ma yalbiri ewo memii. ⁵ Mun gwak anfebi makori aree, "Iwo tetaani-zum nya wo aa zum nya nwoo, ena taani- agbo rem nya umoob pa abuk erem. ⁶ Agbo rem nya ban nyaris meemii baner Ulom-ngbak taba taani aa bana suubi gwen, unaang pa meemi be gbong; aheena anhwaiyia pama nanan." ⁷ Mun gwak gbanlom yimsin, "kikema, Ni-kyam Ulom gabk papap, amok anai awo didiang aa ta taani." ⁸ Anfeebilom yanaas akurak asimaal amung n'ulom, ba naang embol ne zeei baner nira. ⁹ Ban zeii pa waa, ba yom ares Ulom-gbak, zum nya nu kpaar agbo iza zum. Ke gi solimii ke naang Ulom-gbak nkpong. ¹⁰ Nya asar anfeebi ya toon akurak asimaal amung nafal ntum ye gwai, nsii sarak buk kpunkpang. Ba rang marem ampa egbo ewuul. ¹¹ Ba yom ares Ulom-gbak ya fal egbo ewul aa manfiir amam nya ba woma, ba nagegi solimi amiin aham nya ban nani. ¹² Anfeebilom yi titiaar akurak asimaal amung amimeng gbak ahoor, ham nya bayi Yufiretis. Makori mung ma koor ke naang entuum arem nya taba le ufab mensang sel kiili. ¹³ Mun yaak izuuba pipii itiaar, bawo nya taagwer awuus ngwẽ diragong, agwai aa na suubi gwen. ¹⁴ Agbo ban nwo izuuma anyangwak ke nani shem naabi miari. Ban kili natuum inti kpukpang ke monglak pa asa heeri ke suum ukaar hum nya tam utu gbak lom ye Ulom-gbak kpukpang. ¹⁵ (Raamni! mun wo sel taami nya anerize! Aner gyuuba zum nya gwii naye, ke solim esisi ekpong gbiri amung koo tena kill gbeng-egi baner ba raam amin mansha.)" ¹⁶ B monglak pa asahaang bayi nisib b'Brani yee Amagidon. ¹⁷ Nya asar anfeebilom yi titiaar ni-fiaang akurak asimaal amung upwam. Ikoris wurak waa ki le gbanlom aa ubuk ikpong, kere, "Adang!" ¹⁸ Nkawuu kuna wurak, ugbug sherir, melandil me tungisii, aa ini tutir-etutir arem nya too dang ke wo utu haang, anwo gbangbak waa. ¹⁹ Nsib gbak hum gabiyii ikpak tiaar, nsib ankpong gi ruumi yimsin. Heena Ulom-gbak gu yi nsib gbak hum nya bayii yee Babila, kee naang pa asimal menshap anhoor amam nya anani amimeng gbang. ²⁰ Mingbo-hoor me koor, ifaal imosi. ²¹ Nkpon afaang arem nya inining npa iyo waa a yimsin pa baner egbo. Ba toosi Ulom-gbak egbo iza zum pipii waa

Chapter 17

¹ Eyeeri amimeng manfeebilom amam apam nya ba napepii masimaal titiaar ni-yeeri tam ere mi, "Yaak, tan sango ayomi ya nyaan araayibaam na ba romir aham nya agwi ne maakoori, ² usel mungā antum ntih ba raaima nazung, aa na manshap pepii mung baner ban fowil ma." ³ Nya sar anfeebilomu ge bami gama zizuba na kpak, abi mun yaak anyaan agwii nafal agwai aham nya awo nares papii. Agwai mu awoma negbotitaarni-tiaar aa menshem sok. ⁴ Nyaanu anpeeri nu nkpir sheriya su sirim aa ban sosi dung ebuk zinari aa pum efang aa lu'u. Anpii napok amung asimaal ya zinari aham nya ansarak nabuk papi aa riga kiili emung arem babaam. ⁵ Ugwazo mung ban gwari ares ayaang arem nya agbo resnu awo luler: "Babila, gbak nsib, nyai ana raayi ma ne ba romir babaam aa nyai abuk papi yintih kem." ⁶ Mun yaak anyaan ezum a fowil ma ne memii baner Ulom-gbak taba taani aa memii bapam nya ban mwari pa egbo Yesu. Nya mun yaakung, miari ituni. ⁷ Ku te Anfeebilom aremi. "Akena pii do miari? tan sango egbo nyaan ezum aa agwai aham nya anhwai, agwai aham nya awoma negbo titiaa ni-yeeri aa menhsem sok. ⁸ Agwai aham nya uyaak adase tooma, atoo ata wurak ngum gbak atam. Ata ga se yom baner, apam nya ba gwii nitih aa ba too dang agwari ares ampa nfem moobi nele ne libaki intih kem, miari taa turta ne yaak agwai aham, eagbo anwo tuhaan, narem awuur adang aa ata wuur atam ⁹ Arem akir ison kem nya iwoma ni gyub. Egbo rem titiaar ni-yeeri ifaala titiaar ni-yeeri kem nya anyaan azum agwii ma. ¹⁰ Bawo entum titiaar ni-yeeri na. Entum atoon ba yomi, eyeeri atooma, aa yeeri atoo dang atam, ne tamamung, ata busu gwii nugwen. ¹¹ Agwai aham nya awo tuhaang, aa narem aadang, aheena awuur awo etum titiaar ni-fiaang. Awo amimeng titiaarni-fiang apam aga nu yomi mung. ¹² Menshem sok amam nya nyaak, entuma sok apam nya ba too dang ewi ikpong iwoyi entum koo antuk aheeri yeeri nagwai aham. ¹³ Ba woma ni son keeri, ke nasas agwai aham nkpong npa ¹⁴ Tabe nani ehong ne ahwin awantamis. ahwin awantamis ata zee yung ne hong arem. Egbo yeena wo ini-kyam bana kyam aa tum antum - aa apam nya bawo nezung ba yiba, ba saliya, aa bana piisi aferi. ¹⁵ Anfeebilom are mi, ¹⁶ Makori amam nya nyaak, asaham nya nyaan rosi ba romir ezum agwii ma, baner ra, nsib pipweeri aa merem kakang. ¹⁶ Menshem sok amam nya nyaak - peen aa agwai aham tabe gi anyaan raayi babaam azum. Ta ba kiyung atalak kinkimung aa ngben-egi ke yom liak

mung ke ze i yung kpunkpang ni ra. ¹⁷ Ulom-gbak nsor nison pa beros amin aham nya ansang, ba yimir ke naang agwai aham nkpong npa ke piipa ke sum esarak aferi Ulom-gbak. ¹⁸ Enyaan zum nya nyaak yeena wo nsip gbak hum nya rosna netum kpunkpang.

Chapter 18

¹ Nya rem adang, mun nyaak anfeebilom asiis ke le nigwan. Nikponi waa, intih hasir nu nkauu egbo nkpong mung. ² E hasir ne gbak egol, ke re, "Eyim, eyim Babila nsib gbak! uwo ubuk gwiiri nyan-gwak, ubuk yarisi ebuk pepii, aa buk yarisi menun remeriga aa amam nya ba gi. ³ Isib kpunkpang ba gbong menshap me reemi baner amung amam. Entum intih ba raaimane nyaan azum. Bana rebiyi ebuk ke rebi ba wo bana fyaang egbo ukpaar gwiyii emung erem ke reem baner. ⁴ Nya sar mu gwak egol nigwan are, Wurakni nezung, baner anang, ki tena hosiyii ma niza mung. ⁵ EYom amung amaayi awo nya igwan, aa Ulom-gbak uturmak ebuk pepii emung. ⁶ Nani dung nya barem nya heen anani pa ba paang, nani dung niyaai hwel afaang nya barem nya ayeen anani pa ba paang; asimal aham nya kus ebukgnā babaam, kus dung ebuk erem hwel afaang ⁷ Nya barem nya enaas egbo mung ikpong ke gwii buk maaki, naasun iza aa ayarak memiil nya umaak hum nya nwo dung. Egbo enree nision mung 'mun gwii nya nyaan etum; mu dase wo nyan-ekwe, mu too dang egwii ekwe-kolipok.' ⁸ Egbo rem, Utu heeri iza mung taa tam, ekwe, egwii ekwe-kolipok aa gori.ira ta zeiyung, Egbo Ulom-gbak untee gbak waa." ⁹ Entum itih rem nya anraai ma nezung ke kpuurii, ta be kunung ke bingili ne yaak mensou amam nya ma yilis ne zeiyi mung. ¹⁰ Ta be peeri gbagbaang egbo miari mung, ke re, "Awa,awa nu nsib gbak, Babila nu kpaar ni! Egbo amimeng antuk aheeri enrib eto nai atam." ¹¹ Ba na rebiyi ebuk nitih ba kunung ke bingili egbo enihaang andase rebi pa ebuk ninyai - ¹² ebuk ezinari, lu'u, ityeli efang, menoo dundeng, menoo sirim, aa ihon anhoor, ebuk eshabi, ebuk emayii, ebuk etuuri ne fang, ¹³ ebuk iyaji, emaaki, mensou hwaayii, menshab, menoo, upum idiaar nhoon, alkama, erandong, awantamis, idurum, mahwin-shem, baner. ¹⁴ Eyaa-nhoon erem sub kekiri ba ba yilakngā. Egwii ifiaang aayi npkong nai amor, ba dase tabe yaak ninyai. ¹⁵ Ba na rebiyi ebuk erem apam nya banwo ma ni fiang egbo mung ta bepeeri gbagbaang nezun egbo miari ke kun ke bingili waa. ¹⁶ Ka be re, Awa, awa nu nsib ngbak hum nya ban sosi dung ebuk ehwaayi, esheriyi, ni tyeli efang, zinari, azurfa, efang ehwaayi! ¹⁷ Nantuk aheeri, ebuk erem ayoomi." Ba na tugirii ikugou, aa ba na roosi ma nebuk epeeyi ye makori, ba na tugiri idurum emakori, aa kpunkpang apam nya ba nani shem na makori ke zousi fiangā ba peeri gbagbaang. ¹⁸ Ba kun waa sang ba yaak mensou ezeiyi emung. Ba re, "Nsib ngbak nyandena uwo nya nsib gbak hum?" ¹⁹ Ba huub ipum nebgon npa, ke kun waa, ke yaris mamiil ke bingili, "Awa,awa nu nsib ngbak hum nya kpunkpang apam nya ban nwoma ni durum emakori ban nwo ma namin-pok waa. Ku te natuk aheeri ba moona nuka." ²⁰ Nani mun egbo mung, igwan, ni bana sion ti-tiaani, mahwin-agi aa ba na suubi gwen, egbom rem nya Ulom-gbak ba amok anyiin sigkung egbo." ²¹ Angbak anfeebilom eba ufang nya ngbak naar tak abi ehueeb, ke re, "Kikema, Babila, nsib ngbak ta be takung nu gbang ke ba tena yaak ninyai. ²² Ugbung hum nya ba na gberi kum, ba na hwaayi, ba na fuuri menpeeng aa menshem ba dase t gwak ninyai nsip nai. Ba na shabi ebuk ta be dang nsib nai. ekok ata dang nsib nai ²³ Nkou toliyi dasi ta toli nezo ninyai. ekol bena kwasiyi - romir ne nyaan adase ta be gwak nsib nai, anwo yaang bena rebiyi ebuk enyiin banwo mhwin entum, enani nyin apiipa insib kakaang ekspuri. ²⁴ Ni liak mung, ban zou memii ba na suubi gwen aa baner Ulom-gbak, aa mami kpunkpang baner apam nya ban mwari pa nintih."

Chapter 19

¹ Nya arem akaar, mu gwak anyihaan akun nya gbung baner nigwan ba re, Halleluya. efonir, nkpon, aa kpaar awo y'Ulom-gbak. ² Amok amung ididiangā aa kikema, egbo an moobung ana raayi na ba romir ezum waa, zum nya nyom baner ne nani mung. A nani dung ninke egbo mami ba nashem emung, mamam nya yeen nepok emung en yarak." ³ Ba ferihwel yi fiang: "halleluya! Mensou mena tetun ni liak mung ke ga shishaar ni shaar." ⁴ Ban kopong sok-fiang na naas aa ebuk emoobi rem anaas ba yimsin ke naas Ulom-gbak nkpong yeen ke gwii egbur ntum. Ke re, "Newo kikem. Halleluya!" ⁵ Nya sar ikoris wurak ki le abi egbur ntum, ki re, "zari ni Ulom-gbak nyeer, kpukpang enyin ba na shem emung, ni apam nya ni rosung, ebing apam nya ba dangā ni nkpon aa ba pam nya ba woma." ⁶ Anawewo mun gwak ahinhang akun nya ikoris baner gbeben-gbak, nya ekun emakori, nya me landil, ke re, Halleluya! Ulom-gbak pii nkpong, Ulom-gbak rona ne baner aa ebuk kpunkpang. ⁷ Di gooni ki di nani mun ki di nasung nkpong egbo igyan kwasiyii y'anhwin awantamis itam, aa anyang amung fefaii agwii kesum. ⁸ Ban talakung ke sosi ebuk efarak hwehwayi "(Ebuk efarak erem yeena awo shem hwaayi ye baner rosi Ulom-gbak). ⁹ Anfeebilom aremi, Gwari: Baner anhoora apam nya ban yii pa tama nigyang robiyi paar ahwin awantamis. "E remi ninyai, "Aferi rem feri didiangā y'Ulom-gbak!" ¹⁰ Mun yim na makpahwel amung ku nasung nkpong, Ku te aremi, "Tena nani kikem! Mun wo na rosi na ninke nya bezo aa manhwinok apam nya ba pii amin aham nya ban nyaak na Yesu. Nas Ulom-gbak nkpong, aferi egbo Yesu izuba na yu gwen." ¹¹ Yeena mun nyaak igwan ipolir, mun raam nya idurum fiarak iwurak. Zum nya tugir durum zum ba yiyung ner anhoor na didiang. Ni didian amoob amok aa nani ehong. ¹² Ityeliemo mung iwo nya menshal ira, mentur ntum gbeman-gbak mawo egbo mung. Ban gwari ares abi arem nya yeena weeng ayee. ¹³ Ansor jang gbir zum nya ban sor elibak ne mami, eres emung awo gbang ulom-gbak. ¹⁴ Be na hong igwan ba hwai ke rosung ni idurum fiarak, sosiyii nebuk efarak, whehwayi tetaani. ¹⁵ Inhoon zizeyi iwurak wurak ngwē mung, enani shema ke sam insib kakaang, ata rona nepa nu zou igbul-fiang. Ata hwang ubuk menshab anhoor egbo ugbang Ulom-gbak kpunkpang. ¹⁶ Awoma nares arem nya ban gwari gbir mung aa tak mung: "Etum antum aa Ini-kyam b'ini-kyam." ¹⁷ Mun nyaak anfeebilom aperi n'ulom. Ke yi ngol waa manun adani

kpunkpan,"Yaakni, ni monglir asa heeri ki sum angbak igyang y'Ulom-gbak. ¹⁸ Tamni yeni ze iliak antum, iliak bana nabi embol, iliak nkpong baner, iliak iduurum aa apam nya ba tugirta,aa iliak ba romir kpunkpan, ne ba pam nya ba gwii egwii egbon pa aa bapam nya bawo upok apaang." ¹⁹ Mun nyaak agwai mu aa entuum intih ne ba na hong empa. Ba mongilii asaheeri nani ehong nezum nya atugir idurum zum aa bana hong amung. ²⁰ Ba tur idurum zum aa ba na suubi gwen yirem apam nyan ban nani shem gwen mung.Ni shem zuma en reem ba pam nya ban wii igwaar agwai aham ke naas zii mung nkpong. Ba hosi pa ni fiaang ni eyarak ngum ira nu moobi ni. ²¹ Ba mwari nbir baner nu ni nhoon zum nya nwurak abi ngwē zum nya tugir idurum zum.Menun me ze igwai iliak npa.

Chapter 20

¹ Nya asar mun nyaak anfeebilom asiis ke le ni gwan. Apii ankper ye gbak ngum ezum aa epii egbak nkpas pok mung. ² E shintak etur igyafal zum, igwak ityel, izuba pipii, ayaang ba yiyung eshetan,ke robi yung irai nyai eyeeri. ³ Ke bayung etak abi ne ngbak ngum. Ke faam nuka. Anwo kikema ko atena reem baner ninyai erai nyai eyeeri erem asarak. Nya arem akaar, ka be polakung etalak mantuk tatok. ⁴ Nya asar mun nyaak intuum. Apam nya ba nang pa nkpon, ba gwisi ma ke moob pa baner.Mun nyaa izuba b ye ba pam nya ban kerta egbo nu feriyii Yesu aa egbo nkpeng Ulom-gbak. Ba too dang e suul dung agwai aham shishing, ke gi ewi inik ni gwazo aa ne pok ampa. Ba wuur eyilak emoobi ke wo ne Yesu irai nyai eyeeri. ⁵ Nbir pa apam nya ban kooi ba nawewo abi ni kuur ezel irai nyai eyeeri izum.ewuur eyilak elibaki na awo. ⁶ Ner anhoora aa te taani zum nya awoma nu gab nu yilakii kuur ye libakii ! Akaar erem,ekwe yi fiaang adangānu kpaar. Ka be wo mhwina Yesu ke wo yeeri ezel irai zum nyai eyeeri. ⁷ Ne talisii irai nyai eyeeri zum,ka be polak eshetan etalak. ⁸ Ata ga se reem baner nifab zum na naas ni - Gog aa Magok - ke pii monglak ehong. Epweer ampa ata wo nya ekaai anhoor. ⁹ Ba telbir nintih ke dirbak ubuk gwiirii baner Ulom - nsib maaki. Ku te ira ile nigwan ize pa . ¹⁰ Eshetan zum nya reem pa, ba bayung etak nira, abi nya ban tak agwai aham aa ba na suubi gwen ireem ma. Ta be nasta iza ulom natuk ke ga ishaar ni shishaar. ¹¹ Nya asar mun nyaak angbak intum fifarak aa zum nya agwii ma. Itih aa igwan ba mor gwen mung, ku te buk gayii gu dang pa. ¹² Mun nyaak apam nya ba kooi - ankpong aa tetok - ba peeri gwen ntum, ba pool ifem. Nya asar ba polak nfem haang - nfem moobi. Ba moob pa ba pam nya ba kooi namin aham nya ban gwari abi nifem, nanan nushem hum nya ba nani. ¹³ Ehub a wurangā ne run erem nya awo amimeng amung. Ekwe aa Hades ba nabak erun mpa, ba moob pa apam nya ba kooi nanan ni shem zum nya ba nani. ¹⁴ Ba tak Ekwe aa Hades amimeng ira. ekwe yifiaangā awo - ngum ira. ¹⁵ Ezum nya eres emung adang abi nfem moobi, ban bayung etak abi ngum ira.

Chapter 21

¹ Nya sar mun nyaak igwan ifiaai aa ntih fiaai, sang igwan libaki aa ntih libaki ikaar zaii, aa ehub adang ninke. ² Mun nyaak nsip taani, Urushalima fiaai, zum siis ale nigwan Ulom-gbak, ewo nya alab agwii kesum erom. ³ Mun gwak ikoris ngbak nintum ire, "Raam! buk gwiirii Ulom-gbak wo ne banera, ata gwii nepa. Ta be wo baner emung aa Ulom-gbak negbomung ata wo nepa ke wo Ulom npa. ⁴ Ata fisi pa memiil nezo npa kpunkpan,ekwe ata dang,ninyaang adata gwii taar,ke kun koo iza. Amin aham nya akaar,akaar zaai. ⁵ Zum nya ngwii buk gwiiri ntum ere, "Raam! mun yalbak ebuk awo fefaai kpunkpan.Ke re,"Gwari,amin aham awo maakison aa didiang." ⁶ Ere mi ,"Ebuk erem ananiyi zaai! Me na nwo Alfa aa Omega,Libaki ne talisi.Ezum nya goor emakori nturung ta naang egbong alala amam nya manle ngullumi amakori amoobi. ⁷ Zum nya nze ata wi-epok abuk erem, tanwo Ulom mung, yeen ewo sayung. ⁸ Ku te bapam nya ba woni miari,bana dangi yimir,bana giyii,Bana raayima na nyaar aa ba romir baam, bana nromir pipi, bana roosi nkyuu, aa bana keeri rem kpunkpan, ta ba wo ngum ira.Ekwe npa yi fiaang." ⁹ Anfeebilom aheeri amimeng ne manfeebilom amam atam neme, aham nya anwoma ne mansimal titiaar ni-tiaar sarisna niza titaar ni-tiaar ye remi,Tan ten do alab mu, nyaan ya anhwini-awantamis." ¹⁰ Ebami ni zuba gama ni gbak fial nyaang nyilak nafal ke teni nsib taani Urushalima tam ku le nigwan sel Ulom-gbak. ¹¹ Urushalima nwoma nu pok ulom, etaal emung anwo nya fang hwayii, nya fang gelgini Yasfa. ¹² Pangkuli mung nwo gbun-gbak, nyilak nigwan ni nwari mesiyii sok ne-faan zum nya manfeebilom titiaar ni-tiaar ba peri ma. Nafal nwari mesiyii mu ban gwari eres insib sok ne-faang y'Isra'ila. ¹³ Ufab mansang nwari mesiyii tiaar nwo abi,fab pooti nwari tiar aa fab egwi nwari tiar. ¹⁴ Npangkuli nsib mu woma nisin-egi sok ne- faang,egbo npa , ban gwari eres bana suubi gwen egbo anhwini-awantamis. ¹⁵ Ezum nya feri neme awoma nunzou saari hum nya ban solim nezinari ke sar nsib, inwari mesiyi aa npangkuli mung. ¹⁶ nsip ba sarung esik ifab nanan; ete mun aderin ne polir emung. Ansar nsib hum nu zou saari hum,nyai sok e-faang (ekerak epolir emung ne kerak aa te mung awo yeeri rem). ¹⁷ Ewuur esar pankuli mung,umiir mung wo 144 nanan ne sar baner.(yeena awo sar manfeebilom ninke). ¹⁸ Ba mai kyam afal mu ne yasfa aa nsib mu nu fang gelgiinii, nya ifang raami zii. ¹⁹ Isin-egi pankuli mu ban tusi ne faang gben-gbak.Yu libaki heena woyasfa, yi fiaang saffiryi-tiaar agat, ya naas emerald, ²⁰ ya toon onis,yi titiaar sardiyus, yitiaar ni-yeeri kirisolat, yi titaar ni-fiaang beri, yititiaar ni- tiaar tofas, yu sok kirisofaras, yi sok ne-yeeri yakinta, yi sok ne-faang ametis. ²¹ Nwari mesiyii sok ne-faang zum ban tusipa ne fang sok ne-faang; fang nu nwari heeri mung. igbo nsib ban mai nez inari kikimung, nya ifang raami. ²² Mung dasu nyaak ugbanlom abi, Ulom-gbak aa ahwina awntamisa bawo gbanlom pa. ²³ Nsib mudasukir lom nu hwal ke ba zou nkauu ma, Ulom-gbak nasta nkauu, aa ahwini awantamisaawoira nkauu npa. ²⁴ Insib ta kil ma nu kauu nsib hum. Entum ntih ta be tama ni nkpon npa abi. ²⁵ Nwari mesiyi npa ta gwii nkpoong nu lom,atuk ata dang. ²⁶ Ta be tama ni nkpon aa eres anhoor yi nsib igbo nsib kakang, Amin ariga dase ta mweer abi zum nya nani amin mensha koo reem baner b datamweer, ku te ba pam muna nya eres mpa awo nfem ahwini awantamis yu moobi. ²⁷

Chapter 22

¹ Anfeebilom a teni anhoor e makori emoobi, te ma taani. Man lang'is ni ntum Ulom-gbak aa ahwin awantamis ² Amimeng ikoli nsib. Ne gong ahoor nu ihoon imoobi ndirbak neka, ke kus eyar nhoon kakaang sok ne-faang, ke yasi huhwal. Ezou nhoon erem awo naabi gbereng pa insib. ³ Atosi yoomi adang. Ntum Ulom-gbak aa ye ahwin awantamis ata woabi nsib aa bana roose mung ta be nani dung shem. ⁴ ta be yaak ezo mung, ares emung ata woni gwazo npa. ⁵ Atuk aka dang; Efitila aa lom ta dang shem naniyi, Ulom-gbak ta wopa nkauu. ka be na wewo ke ga ni shaar shi-hsaar. ⁶ Anfeebilom aremi, "Eferi rem awo kikema . INi-kyam, Ulom-gbak yi zuba ye bana suubi gwen, nshem anfeebi amung ke sang pa ba na roosi mung amin aham nya ata wo." ⁷ " Raam! Mun tam fafaang! Ner anhoora zum nya ros aferi akoor erem nanan ." ⁸ Me, Yohan zum nya nyaak ebuk erem .Nya mun gwak ku nyaak neka, mun nyim ne makpahwel anfeebilom aham nya asubmi ebuk erem ku naang nkpong. ⁹ Aremi, "Ku te nani kikem! mema mun wo naroosi nya zo, ne mahwinnok bana suubi gwen ne apam nya ba ros aferi Ulom erem nya awo nfem hum. Ulom-gbakga na naang nkpong!" ¹⁰ Aremi, ku te na kubak eferi rem nya ban sang amung nfem hum, mantuk ma wo kengeng. ¹¹ Zum nya awo ener tangi didiang, ne zegwena ne dang didiang emung. Zum nya awo ni riga, ne zegwena ni riga mung. Zum nya wo aner anhoor, na ze gwena ne nani ebuk anhoor. Zum nya awo te taani, aze gwena ne wo te taani." ¹² "Raam! mung tam fafang. mun pii amin pok aham nya ka naang pa baner nanan ni ishem pa. ¹³ Mena wo Alfa aa Omega, libaki ne ye dangi, libak ne talis. ¹⁴ Baber anhoora apam nya ba waab gbong gbir empa k zou eze ma abi nhoon moobi ke mweer abi nsib nhwinhwari mwsiyi. ¹⁵ Ni zi ka yaak men pumpa, bana igbor reemi baner, bana raayi ma ne nyaar aa ba romir babaam, bana mweriyi baner , bana roosi nkuung, ezum nya yimina ke keer irem. ¹⁶ Me, Yesu mun shem anfeebi anang ko sang ebuk erem pa baner eroos. Mena wo idiaar aa umar e Dauda agwaar tyandi atoliyi." ¹⁷ Izuba aalab paar bare," Yak!" De zum nya gwak ere "Yak" Zum nya goor emakori teli yung, ne yak, zum kirung e tam ye gbong maakorimoobi. ¹⁸ Mun sub pa baner kpunkpang ko ba gwak aferi rem nya wo nfem hum: Zum nya maak amin na, Ulom-gbak ta maak gungã niza zum nya ban gwari nfem hum. ¹⁹ Zum nya ba gben yaang yilakngã, Ulom-gbak ta ba gap mung abi nu nhoon moobi yilakngã abi nsib taani hum ban gwari egbo mung nfem hum. ²⁰ Pam nya ban nyaak ebuk erem bere, "Kikema! Mu tam fafaang." Ne wo kikem, Ini-kyam Yesu! ²¹ Utaar Ini-kyam Yesu nu roona ne nyin kpunkpang. Ne wo kikem.